

T.C. Resmî Gazete

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüne Yayınlanır

31 Aralık 2021
CUMA

Sayı : 31706
5. Mükerrer

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

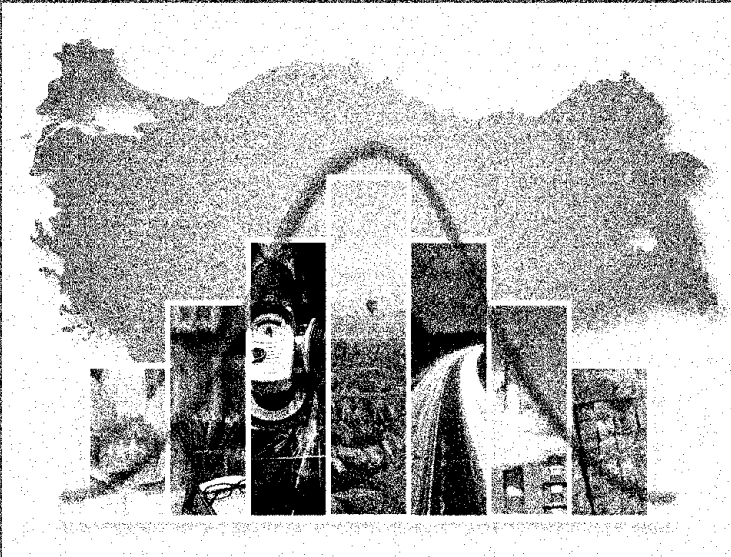
Karar Sayısı: 5054

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından hazırlanan ekli “Resmi İstatistik Programı (2022-2026)”, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun 3 üncü maddesi gereğince kabul edilmiştir.

31 Aralık 2021

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

RESMÎ İSTATİSTİK PROGRAMI 2022-2026

RESMÎ İSTATİSTİK PROGRAMI 2022 - 2026

RESMÎ İSTATİSTİK PROGRAMI 2022 - 2026

Programın içeriğine yönelik sorularınız için

Resmî İstatistik Planlama ve İzleme Grup Başkanlığı

Tel: +90 (0312) 454 76 22

Faks: +90 (0312) 454 82 93

İnternet

<http://www.tuik.gov.tr>

<http://www.resmistemistik.gov.tr>

E-posta

rip@tuik.gov.tr

ulusal.takvim@tuik.gov.tr

Yayın No

Türkiye İstatistik Kurumu

Devlet Mah. Necatibey Cad. No: 114 06420 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

İçindekiler

İÇİNDEKİLER

Resmi İstatistik Programı (2022-2026)'nın Uygulanmasına Dair Cumhurbaşkanı Kararı**Tablolar Listesi****Kısaltmalar Listesi****Birinci Bölüm****Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler**

1. Giriş
2. Resmi İstatistik Programının Kapsamı ve Uygulama Birimleri
3. Resmi İstatistik İlkeleri
4. Resmi İstatistik Programına Dahil Olma Kriterleri
5. Resmi İstatistiklerde Veri Kalite Kontrolü
6. Resmi İstatistiklerde Kalite Değerlendirmesi
7. Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Gizliliği
8. Veri Yayın ve Dağıtımı
9. Resmi İstatistik Çalışma Grupları
10. İstatistik Konularının Devir İlkeleri
11. RİP Revizyon İlkeleri
12. İstatistik Verilerinde Revizyon Yapılmasına Dair Temel Esaslar
13. Resmi İstatistik Programının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
14. Yeni Dönem Vizyonu

İkinci Bölüm**İstatistik Çalışmaları****Ana Konu 1. İstatistiksel Altyapı**

- 1.1. İdari Kayıtlar ve Kayıt Sistemleri
 - 1.1.1. İstatistiksel İş Kayıtları
 - 1.1.2. Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi
 - 1.1.3. Adres Kayıt Sistemi
 - 1.1.4. Göç Kayıt Sistemi (GöçNet)
 - 1.1.5. Ulusal Adres Veritabanı
 - 1.1.6. Eğitim İşgücü Veritabanı
- 1.2. Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama
 - 1.2.1. CORINE Arazi Örtüsü
 - 1.2.2. Kır/Kent Tanımının Revizyonu
 - 1.2.3. Mekansal Adres Kayıt Sistemi
- 1.3. Altyapı Çalışmaları
 - 1.3.1. Ağık Veri Sisteminin Kurulması
 - 1.3.2. Resmi İstatistik Koordinasyon ve Gösterge Takip Platformu
 - 1.3.3. Uzaktan Algılama/CBS Teknikleriyle İstatistik Üretim ve Sunumu
- 1.4. Sınıflamalar

Ana Konu 2. Demografik İstatistikler

- 2.1. Nüfus ve Demografi İstatistikleri
- 2.2. Toplumsal Yapı ve Cinsiyet İstatistikleri
- 2.3. Uluslararası Göç İstatistikleri

Ana Konu 3. Sosyal İstatistikler

- 3.1. Eğitim İstatistikleri
- 3.2. Kültür ve Spor İstatistikleri
- 3.3. Sağlık İstatistikleri
- 3.4. Sosyal Koruma İstatistikleri
- 3.5. Suç, Adalet ve Seçim İstatistikleri

İçindekiler**Ana Konu 4. İstihdam İstatistikleri**

- 4.1. İşgücü Piyasası ve Ücret İstatistikleri
- 4.2. İşgücü Verimliliği İstatistikleri

Ana Konu 5. Ekonomik İstatistikler

- 5.1. Ulusal Hesaplar
- 5.2. Devlet Mali İstatistikleri
- 5.3. Kamu Sektörü İstatistikleri
- 5.4. Mali Sektör İstatistikleri
- 5.5. Dış Ticaret İstatistikleri
- 5.6. Eğitim İstatistikleri
- 5.7. Makroekonomik İzleme İstatistikleri
- 5.8. Girişim İstatistikleri
- 5.9. Ciro ve Üretim İstatistikleri
- 5.10. Yapısal İş İstatistikleri
- 5.11. Turizm İstatistikleri

Ana Konu 6. Fiyat İstatistikleri

- 6.1. Tüketici Fiyat İstatistikleri
- 6.2. Üretici Fiyat İstatistikleri
- 6.3. Tarım Fiyat İstatistikleri

Ana Konu 7. Sektörel İstatistikler

- 7.1. İnşaat İstatistikleri
- 7.2. Enerji İstatistikleri
- 7.3. Ulaştırma ve Haberleşme İstatistikleri
- 7.4. Bilim, Teknoloji ve Bilgi Toplumu İstatistikleri

Ana Konu 8. Tarım İstatistikleri

- 8.1. Bitkisel Üretim İstatistikleri
- 8.2. Hayvansal Üretim İstatistikleri
- 8.3. Su Ürünleri İstatistikleri
- 8.4. Gıda Güvenliği ve Tarımsal Çevre İstatistikleri
- 8.5. Ormancılık İstatistikleri
- 8.6. Tarımsal İşletme Yapı İstatistikleri
- 8.7. Tarımsal Ekonomik Hesaplar

Ana Konu 9. Çevre İstatistikleri ve Sürdürülebilir Kalkınma

- 9.1. Su ve Toprak Yönetimi İstatistikleri
- 9.2. Atık İstatistikleri
- 9.3. Hava ve Meteoroloji İstatistikleri
- 9.4. Çevresel Ekonomik Hesaplar
- 9.5. Doğa Koruma, Çölleşme ve Erozyon ile Mücadele İstatistikleri
- 9.6. ÇED, İzin/Lisans ve Denetim İstatistikleri
- 9.7. Tabiat Varlıklarını Koruma İstatistikleri
- 9.8. Afet İstatistikleri
- 9.9. İklim Değişikliği Göstergeleri
- 9.10. Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri

Ana Konu 10. Yaşam Koşulları İstatistikleri

- 10.1. Tüketim Harcamaları, Gelir Dağılımı ve Yoksulluk İstatistikleri
- 10.2. Yaşam Kalitesi İstatistikleri

Tablolar Listesi

Tablolar Listesi

1. İstatistiksel Altyapı

- 1.1. İdari Kayıtlar ve Kayıt Sistemleri
- 1.2. Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama

2. Demografik İstatistikler

- 2.1. Nüfus ve Demografi İstatistikleri
- 2.2. Toplumsal Yapı ve Cinsiyet İstatistikleri
- 2.3. Uluslararası Göç İstatistikleri

3. Sosyal İstatistikler

- 3.1. Eğitim İstatistikleri
- 3.2. Kültür ve Spor İstatistikleri
- 3.3. Sağlık İstatistikleri
- 3.4. Sosyal Koruma İstatistikleri
- 3.5. Suç, Adalet ve Seçim İstatistikleri

4. İstihdam İstatistikleri

- 4.1. İşgücü Piyasası ve Ücret İstatistikleri
- 4.2. İşgücü Verimliliği İstatistikleri

5. Ekonomik İstatistikler

- 5.1. Ulusal Hesaplar
- 5.2. Devlet Mali İstatistikleri
- 5.3. Kamu Sektörü İstatistikleri
- 5.4. Mali Sektör İstatistikleri
- 5.5. Dış Ticaret İstatistikleri
- 5.6. Eğilim İstatistikleri
- 5.7. Makroekonomik İzleme İstatistikleri
- 5.8. Girişim İstatistikleri
- 5.9. Ciro ve Üretim İstatistikleri
- 5.10. Yapısal İş İstatistikleri
- 5.11. Turizm İstatistikleri

6. Fiyat İstatistikleri

- 6.1. Tüketici Fiyat İstatistikleri
- 6.2. Üretici Fiyat İstatistikleri
- 6.3. Tarım Fiyat İstatistikleri

7. Sektörel İstatistikler

- 7.1. İnşaat İstatistikleri
- 7.2. Enerji İstatistikleri
- 7.3. Ulaştırma ve Haberleşme İstatistikleri
- 7.4. Bilim, Teknoloji ve Bilgi Toplumu İstatistikleri

8. Tarım İstatistikleri

- 8.1. Bitkisel Üretim İstatistikleri
- 8.2. Hayvansal Üretim İstatistikleri
- 8.3. Su Ürünleri İstatistikleri
- 8.4. Gıda Güvenliği ve Tarımsal Çevre İstatistikleri
- 8.5. Ormanlık İstatistikleri
- 8.6. Tarımsal İşletme Yapı İstatistikleri
- 8.7. Tarımsal Ekonomik Hesaplar

9. Çevre İstatistikleri

- 9.1. Su ve Toprak Yönetimi İstatistikleri
- 9.2. Abk İstatistikleri
- 9.3. Hava ve Meteoroloji İstatistikleri

Tablolar Listesi

- 9.4. Çevresel Ekonomik Hesaplar
- 9.5. Doğa Koruma, Çölleşme ve Erozyon İle Mücadele İstatistikleri
- 9.6. ÇED, İzin/Lisans ve Denetim İstatistikleri
- 9.7. Tabiat Varlıklarını Koruma İstatistikleri
- 9.8. Afet İstatistikleri
- 9.9. İklim Değişikliği Göstergeleri
- 9.10. Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri
- 10. Yaşam Koşulları İstatistikleri**
 - 10.1. Tüketim Harcamaları, Gelir Dağılımı ve Yoksulluk İstatistikleri
 - 10.2. Yaşam Kalitesi İstatistikleri

EK- Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri

Kısaltmalar Listesi

Kısaltmalar Listesi

AB	Avrupa Birliği
ABS	Analtik Bütçe Sınıflaması
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AKS	Adres Kayıt Sistemi
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
AROPE	Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma Göstergesi
ASHB	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
ASİGM	Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü
ATLAS-TUCBS	Türkiye Su Erozyonu Haritası
AYDES	Afet Yönetimi ve Karar Destek Sistemi
AYM	Anayasa Mahkemesi
BAGİS	Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemi
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BEC	Standart Uluslararası Ticaret Sınıflaması
BIS	Uluslararası Ödemeler Bankası
BİLGEM	Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi
BİME	Bina İnşaatı Maliyet Endeksi
BİST	Borsa İstanbul
BKM	Bankalararası Kart Merkezi
BM	Birleşmiş Milletler
BMİDÇS	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi
BSGP	Bölgesel Satınalma Gücü Paritesi
BTk	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CAPI	Bilgisayar Destekli Yüz Yüze Görüşme
CATI	Telefon ile Veri Derleme Yöntemi
CBDDO	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
CBSGM	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
CEPA	Çevre Koruma Faaliyetleri Sınıflaması
CES	Avrupa İstatistikçiler Konferansı
CN	Birleştirilmiş Mal Sınıflaması
COFOG	Devlet Fonksiyonlarının Sınıflandırılması
COICOP	Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması
CoP	Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları
COPNI	Hanehalklarına Hizmet Veren Kar Amacı Olmayan (Özel) Kuruluşların Amaca Göre Sınıflaması
CORINE	Arazi Örtüsü Sınıflaması
CPA	Avrupa Birliğinde Faaliyete Göre Ürünlerin İstatistik Sınıflaması
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇEF	Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar
ÇMVA-FADN	Çiftlik Muhasebe Veri Ağı

Kısaltmalar Listesi

ÇÖF	Çiftçinin Ödediği Fiyatlar
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
DEGURBA	Kentleşme Derecesi (bir alanın) Karakterini Gösteren Sınıflandırma
DEMİS	Dinamik Erozyon Modeli İzleme Sistemi
DERBİS	Dernekler Bilgi Sistemi
DHMİ	Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DİB	Diyanet İşleri Başkanlığı
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EBOPS	Ödemler Dengesi Hizmet Sınıflaması
ECCBSO	Avrupa Komitesi Merkezi Bütçe Ofisi
EDI	Elektronik Veri Değişimi
EDP	Mali Bildirim Tabloları
EEA	Avrupa Çevre Ajansı
EGE	Ekonomik Güven Endeksi
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
EIONET	Avrupa Çevre Bilgi ve Gözlem Ağı
EİVT	Eğitim İşgücü Veri Tabanı
EM-DAT	Afetlerin Kökeni Üzerine Araştırma Merkezi
EMEP	Avrupa Hava Kirlenmelerinin Uzun Menzilli Taşınımının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
EMKT	Elektronik Menkul Kıymet Transfer Sistemi
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
EPEA	Çevre Koruma Harcama Hesapları
EPIAŞ	Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi
ERA	Ekonomik Risk Analizi
ESA	Avrupa Hesaplar Sistemi
ESBİS	Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi
ESD	Elektronik Seyir Defteri
ESSPROS	Avrupa Entegre Sosyal Koruma İstatistikleri Sistemi
ETBAR	Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma
ETBİS	Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi
ETGB	Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
EUNIS	Avrupa Doğa Bilgi Sistemi
EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
EÜAŞ	Elektrik Üretim Anonim Şirketi
E-VAM	Elektronik Veri Araştırma Merkezi
FHA	Finansal Hizmetler Anketi
GFS	Genel Yönetim Mali İstatistikleri
GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
GöçNet	Göç Kayıt Sistemi
GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
GSYH	Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu

Kısaltmalar Listesi

HBA	Hanehalkı Bütçe Araştırması
HHKOK	Hanehalklarına Hizmet Eden Kâr Amacı Olmayan Kuruluşlar
HMB	Hazine ve Maliye Bakanlığı
HS	Uyumlaştırılmış Mali Tanım ve Kod Sistemi
H-ÜFE	Hizmet Üretici Fiyat Endeksi
HÜNEE	Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü
ICAO	Birleşmiş Milletler Uluslararası Havaçılık Örgütü
ICD-10	Dünya Sağlık Örgütü Uluslararası Hastalık Sınıflaması
ICLS	Uluslararası Çalışma İstatistikçileri Konferansı
ICSE	Uluslararası İşteki Durum Sınıflaması
IFATS	Yabancı Kontrollü Girişim İstatistikleri
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
IPA	Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
IPA MBP	Katılım Öncesi Çok Yararlananlı Program
IPC	Uluslararası Patent Sınıflaması
IPCC	Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli
ISBN	Uluslararası Standart Kitap Numarası
ISCED	Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması
ISCO	Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması
ISIC	Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması
ISIN	Uluslararası Menkul Kıymet Kimlik Numarası
IUCN	Nesli Tükenme Tehlikesi Altında Olan Türlerin Kırmızı Listesi
İBBS	İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması
İFE	İthalat Fiyat Endeksi
İKS	İstatistiksel İş Kayıtları Sistemi
İME	İnşaat Maliyet Endeksi
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
İTS	İnşaat Tipleri Sınıflaması
İTUBİS	İyi Tanım Uygulamaları Bilgi Sistemi
İVA	İstatistik Veri Ağı
JnGK	Jandarma Genel Komutanlığı
KBS	Kent Bilgi Sistemleri
KDV	Katma Değer Vergisi
KFE	Konut Fiyat Endeksi
KGM	Karayolları Genel Müdürlüğü
KHMA	Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Araştırması
KİDA	Kalite İzleme ve Değerlendirme Aracı
KİK	Kamu İhale Kurumu
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOOPBİS	Kooperatif Bilgi Sistemi
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KPS	Kimlik Paylaşımı Sistemi
KTB	Kültür ve Turizm Bakanlığı

LOCARNO	Uluslararası Endüstriyel Tasarım Sınıflaması
LPG	Sıvılaştırılmış Petrol Gazları
MAKS	Mekânsal Adres Kayıt Sistemi
MAP	Akdeniz Eylem Planı
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MEDAS	Merkezi Dağıtım Sistemi
MERNİS	Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
MERSİS	Merkezi Sicil Kayıt Sistemi
MGM	Meteoroloji Genel Müdürlüğü
MIP	Makroekonomik Dengesizlikler Prosedürü
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
MAPEG	Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
NACE	İktisadi Faaliyet Sınıflaması
NKS	Nüfus ve Konut Sayımı
NNVT	Nüfus Nitelikleri Veri Tabanı
NVİGM	Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
OECD	İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OFATS	Yurt Dışında Sahip Olunan Girişim İstatistikleri
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
ORBİS	Orman Bilgi Sistemi
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
OSBÜK	Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu
OTBİS	Organik Tarım Bilgi Sistemi
ÖBS	Sağlık Bakanlığı Ölüm Bildirim Sistemi
ÖSYM	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖTV	Özel Tüketim Vergisi
PRODCOM	Avrupa Birliği Üretim İstatistiklerinin Dayandığı Ürün Sınıflaması
RİP	Resmî İstatistik Programı
RKGE	Reel Kesim Güven Endeksi
SAYS	Sit Alanları Yönetim Sistemi
SBB	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
SDDS	Özel Veri Yayımlama Standartları
SDGs	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
SEEA	Çevresel Ekonomik Hesaplar Sistemi
SEDDK	Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
SENBİS	Sendikalar Bilgi Sistemi
SGE	Sektörel Güven Endeksleri
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SGP	Satınalma Gücü Paritesi
SHGM	Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
SITC	Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması
SNA	Birleşmiş Milletler Ulusal Hesaplar Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
STB	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

STİGM	Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
SÜBİS	Su Ürünleri Bilgi Sistemi
SÜE	Sanayi Üretim Endeksi
SVT	Su Veri Tabanı
TABB	Türkiye Afet Bilgi Bankası
TAKBİS	Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi
TAORBA	Ulusal Tarım, Ormanlık ve Balıkçılık Ürünleri Sınıflaması
Tarım-ÜFE	Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi
Tarım-GFE	Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi
TARSİM	Tarım Sigortaları Havuzu
TAYA	Türkiye Aile Yapısı Araştırması
TB	Ticaret Bakanlığı
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEA	Tüketici Eğilim Anketi
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi
TGE	Tüketici Güven Endeksi
TİKA	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı
TİKAS	Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi
TKDK	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TKİ	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
TMO	Toprak Mahsulleri Ofisi
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TNSA	Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPAO	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
TSB	Türkiye Sigorta Birliği
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TSPB	Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği
TTK	Türkiye Taşkömürü Kurumu
TUCBS	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi
TUH	Turizm Üydu Hesapları
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜRK PATENT	Türk Patent ve Marka Kurumu
TÜRK VET	Türk Veteriner Bilgi Sistemi
TZOB	Türkiye Ziraat Odaları Birliği
UAB	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
UAVT	Ulusal Adres Veri Tabanı

Kısaltmalar Listesi

UAYP	Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı
UHDGM	Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü
UHTİ	Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistikleri
ÜİGM	Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü
UNECE	Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UNFCCC	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
UNSC	Birleşmiş Milletler İstatistik Komisyonu
UNSD	Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü
USBS	Ulusal Su Bilgi Sistemi
UVGS	Uluslararası Veri Gönderim Sistemi
UVYT	Ulusal Veri Yayınlama Takvimi
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
UYDS	Ulusal Yapı Denetim Sistemi
ÜFE	Üretici Fiyatları Endeksi
VAM	Veri Araştırma Merkezi
WMO	Dünya Meteoroloji Teşkilatı
YD-ÜFE	Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi
Yİ-ÜFE	Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi
YKFE	Yeni Konutlar Fiyat Endeksi
YMA	Yaşam Memnuniyeti Araştırması
YOKFE	Yeni Olmayan Konutlar Fiyat Endeksi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖKSİS	Yükseköğretim Bilgi Sistemi
YSHİ	Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri
YSK	Yüksek Seçim Kurulu
YTB	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
YTBS	Yük Tevzi Bilgi Sistemi
YTE	Yazılım Teknolojileri Araştırma Enstitüsü
YUKK	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
ZKA	Zaman Kullanım Araştırması

BİRİNCİ BÖLÜM

RESMÎ İSTATİSTİK PROGRAMI

GENEL BİLGİLER

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

1. Giriş

Resmi İstatistik Programı (RİP), resmi istatistiklerin üretimine ve yayımına ilişkin temel ilkeler ile standartları belirlemek, ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan alanlarda güncel, güvenilir, zamanlı, şeffaf ve tarafsız veri üretimmesini sağlamak amacıyla 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'na dayanılarak beşer yıllık dönemler için hazırlanmaktadır.

"RİP 2007-2011" ile 2007 yılından itibaren Türkiye İstatistik Sistemi'nde programlı döneme geçilmiştir. İkinci RİP 2012-2016 yıllarını, üçüncü RİP 2017-2021 yıllarını kapsamıştır. Dördüncü RİP 2022-2026 yıllarında uygulanacaktır.

RİP'in temel amacı, disiplinli bir istatistik yönetimine geçerek, disiplinli bir istatistik üretim süreci oluşturmaktır. Türkiye İstatistik Kanunu sadece Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'i değil, Türkiye İstatistik Sisteminde istatistik üretimine katkıda bulunan kurumların tamamını kapsamakta ve düzenlemektedir.

Programla, resmi istatistiklerin üretiminde ve yayımında karşılaşılan mükerrerlikler önlenmekte, cevaplayıcı yükü azaltılmakta, kamuda insan gücü ve kaynak tasarrufu sağlanarak resmi istatistiklere olan güven daha da artırılmaktadır. Ayrıca, söz konusu programla resmi istatistiklerde standardizasyon sağlanmakta, sorumlu ve ilgili kurumlar tanımlanarak, hangi verinin hangi kurum tarafından, hangi yöntemle ve hangi dönemler için derleneceği ve ne zaman yayımlanacağı konularına açıklık getirilmektedir.

Program dönemi için öngörülmemiş, ancak dönem içinde kurum/kuruluşlarca üretilmesine ihtiyaç duyulan istatistiklerin yıllık güncelleme tarihine kadar TÜİK ile işbirliği yapılmak suretiyle resmi istatistik niteliği kazanması sağlanabilir. İlgili konu ilk revizyonda programa dahil edilir. 2007 yılında ilk Programın yürürlüğe girmesiyle birlikte, TÜİK'in yayımladığı verilerin yanı sıra, RİP'te diğer kurum ve kuruluşlar tarafından Program kapsamında üretilmesi öngörülen veriler resmi istatistik olarak kabul edilmiştir. Böylece ihtiyaç duyulan her alanda güvenilir tek bir resmi istatistik üretilmesi sağlanmıştır.

İlk plan döneminde (2007-2011); resmi istatistiklerin üretiminde ve yayımında karşılaşılan mükerrerliklerin önlenmesine, cevaplayıcı yükünün azaltılmasına, kamuda insan gücü ve kaynak tasarrufu sağlanmasına çalışılmıştır. Bu dönemde ayrıca, resmi istatistiklerde standardizasyon sağlanması, sorumlu ve ilgili kurumların tanımlanması, verinin hangi yöntemle derleneceği ve hangi dönemler için ne zaman yayımlanacağı gibi konulara açıklık getirilmiştir.

İkinci RİP (2012-2016) ile birlikte ulusal kalite standartları belirlenmiş, idari kayıtların envanteri oluşturulmuş, resmi istatistik portalı açılmış, uluslararası veri gönderim sistemi kurulmuş, metaveri bilgileri oluşturulmuştur. Bu dönemde ayrıca, resmi istatistiklerde kalite unsuru ön plana çıkarılmış, verilerin metaverisiyle birlikte sunumu üzerinde yoğunlaşmıştır. 2012-2016 yılları için programlanan RİP ile birlikte, idari kayıtları referans alan istatistiklerin sistematize edilmesi gündeme alınmış, devletin çeşitli kurumlarıncı farklı verilerin üretilmesi disipline edilmiştir. Buna göre; daha doğru daha tutarlı kaynak verisinin resmi istatistik olarak yayımlanması, idari kayıtlara erişimi kolaylaştırmak, araştırma sayısını düşürmek amaçlanmıştır.

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

Üçüncü RİP (2017-2021) ile veri entegrasyonu, idari kayıtların istatistik üretimde kullanımının artırılması, veri güvenliği ve veri gizliliği, idari kayıtların TÜİK'e açılması ile gerçek ve tüzel kişilerin tanımlayıcı bilgilerinin ve değişkenlerin standart hale getirilmesi konularına öncelik verilmesi hedeflenmiştir. Bu dönemde, istatistiklerde zamanlılığın iyileştirilmesi, daha çeşitli sektörel ve bölgesel istatistik üretilmesine olanak sağlanması, idari kayıt ve benzer veri kaynaklarının kullanımının artırılması ile cevaplayıcı yükünde azalma, kurumsal iş yükünün azalması, kamu kaynaklarının en etkin şekilde kullanılması konularında ilerleme sağlanmıştır.

Dördüncü RİP (2022-2026) ile veri entegrasyonunun güçlendirilmesi, dijitalleşme, erişilebilirlik ve alternatif veri kaynaklarının kullanılmasında ilerlemeler sağlanması hedeflenmiştir. Ayrıca, bu dönemde uluslararası kurum ve kuruluşlara veri gönderiminde uluslararası veri gönderim sistemi (UVGS) aracılığıyla kontrolün artırılması ve uluslararası düzeyde eksik olan Türkiye verilerinin RİP Çalışma Grupları tarafından tespit edilerek gönderiminin sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılması planlanmıştır.

RİP 2022-2026 hazırlık çalışmaları kapsamında, çalışma grupları revize edilmiş, bu gruplar tarafından toplantılar gerçekleştirilmiş ve bu toplantılarda paydaş kurumlarca üretilen istatistik bilgilerin mevcut durumu, veri kaynakları, veri derleme yöntemleri, kullanılan sınıflamalar, resmi istatistiklerin hangi kurum tarafından ve ne zaman yayımlanacağına ilişkin belirlenmesine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

Toplantılar sonucunda alınan kararlar çerçevesinde ilgili çalışma grubu üyeleri tarafından hazırlanan raporlar doğrultusunda taslak Program oluşturulmuştur. Taslak "RİP 2022-2026" İstatistik Konseyi'nin istişari görüşleri doğrultusunda karara bağlanmıştır.

2. Resmî İstatistik Programının Kapsamı ve Uygulama Birimleri

Program; verilerin, hangi tanım, yöntem, kapsam ve sınıflama kullanılarak hangi kurum tarafından, hangi sıklıkta derleneceği ve yayımlanacağına ilişkin bilgilerin yanı sıra program döneminde üretilmesi planlanan istatistikler ve yapılacak yeni çalışmalara ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Resmî istatistikler, TÜİK ve Programda belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından üretilir ve yayımlanır. Kurum ve kuruluşların, görev alanları ile ilgili resmî istatistiklere ilişkin veri derleme, değerlendirme ve yayımlama görevi Programda yer almaktadır. Resmî istatistiklerin üretim ve yayımının koordinasyonundan sorumlu olan TÜİK, Programda görev verilen kurum ve kuruluşlar tarafından derlenen resmî istatistikleri de yayımlayabilir ve dağıtabilir. Bu kurum ve kuruluşlar, talep edilmesi durumunda, derlenen verileri istenilen zamanda ve istenilen içerikte TÜİK'e vermekle yükümlüdürler. Diğer yasal düzenlemelerdeki gizlilik hükümleri belirtilerek, TÜİK'e iletilen veri ve bilgilerin korunmasında ve saklanmasında söz konusu gizlilik hükümleri aynen uygulanır.

Resmî istatistik üretiminde aşağıda belirtilen kurum ve kuruluşlar görev alır:

- Cumhurbaşkanlığı ve bakanlıklar ile bunların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları,
- Mahalli idareler ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları ile birlik ve şirketleri,

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Borsa İstanbul (BİST) ve üniversiteler de dahil olmak üzere, tüzel kişiliğe haiz enstitü, teşebbüs, teşekkül, birlik, döner sermaye, fon ve sair adlarla kurulmuş olan kurum ve kuruluşlar,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.

İstatistik Konseyi

İstatistik Konseyi Resmî İstatistik Programının hazırlanmasına, uygulanmasına, resmî istatistiklerin gelişimine ve işlevlerine ilişkin tavsiyelerde bulunmak, resmî istatistik ihtiyaçlarını tespit etmek, değerlendirmek ve ileriye yönelik görüş ve önerileri kapsayan çalışmalar yapmak üzere oluşturulmuştur.

15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 601. maddesine göre 19/03/2021 tarihli ve 3709 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 20/03/2021 tarihli ve 31429 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan İstatistik Konseyi Yönetmeliğine göre Konsey’in görevleri;

- Resmî istatistik ihtiyaçlarının tespit edilerek değerlendirilmesi,
- Resmî istatistik üretiminde karşılaşılan sorunların değerlendirilmesi,
- Programda tanımlanan çalışmaların sorumlu kurum ve kuruluşlarının belirlenmesi,
- Programın hazırlanması,
- Programın uygulanması, önceki dönemlere ait raporların değerlendirilmesi,
- Kurum ve kuruluşların, sınıflamalar arasında, hakkında bilgi toplanan birime uygun sınıflamaya ya da sınıflamalara geçiş süresinin belirlenmesi,
- Sınıflama komisyonlarında karara bağlanamayan konuları ve sınıflamaların kullanımında karşılaşılan sorunların değerlendirilerek gerek duyulduğunda re’sen sınıflama komisyonları kurulması

konularında görüşlerini bildirip önerilerde bulunarak Türkiye İstatistik Sistemine hizmet etmektedir.

İstatistik Konseyi Başkan ve Üyeleri

İstatistik Konseyi Yönetmeliğine göre Konseyin oluşumu:

Başkan ve Doğal Üyeler

- TÜİK Başkanı (Konsey Başkanı),
- TÜİK Başkan Yardımcıları (Doğal üyeler),

En az başkan yardımcısı veya genel müdür düzeyinde birer üye ile temsil edilen kurum ve kuruluşlar;

- Bakanlıklar,
- Yükseköğretim Kurulu,
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı,
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası,

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu,
- Sosyal Güvenlik Kurumu,
- Gelir İdaresi Başkanlığı,
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu,

Temsile yetkili birer üye ile temsil edilenler;

- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği,
- Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği,
- Vergi Konseyi,
- Türkiye Gazeteciler Cemiyeti,
- İstatistik alanında faaliyet gösteren ve en fazla öğretim elemanı üyeye sahip sivil toplum kuruluşu,
- İstatistiki sonuçlar içeren araştırma faaliyetleri yürüten gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerinin üye olduğu en fazla üyeye sahip sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşur.

Başkan, diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini toplantılara davet edebilir.

Konseyin Çalışma Usul ve Esasları

Konsey Başkanının çağırısı üzerine her yıl Mart ayında olağan olarak toplanır. Başkanın çağırısı üzerine olağanüstü toplantılar da yapılabilir. Olağan toplantıya davet, toplantı gününden en az bir ay önce, olağanüstü toplantıya davet ise toplantı gününden en uygun süre öncesinde üyelere yazılı olarak gündem taslağı ile birlikte gönderilir ve gönderme ilişkin görüş ve öneriler talep edilir.

Konsey, salt çoğunlukla toplanır ve kararlarını katılanların salt çoğunluğu ile alır. Alınan kararlar toplantı tutanağı ile tespit edilir ve tutanak toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara katılmayan üyeler gerekçelerini tutanakta belirtirler.

Konseyin görüşeceği konuların özelliklerinin gerektirmesi hâlinde, diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve Başkanlık yetkilileri oy hakkı olmaksızın Konsey toplantılarına çağrılabilir.

Konsey, gerekli görülen alanlarda konunun uzmanlarından oluşan çalışma grupları kurabilir.

Çalışma grupları, görevlerinin sonunda hazırlayacakları raporları Konsey'de değerlendirilmek üzere Başkana sunarlar.

Konseyin sekreteryâ hizmetleri Kurum Başkanlığı tarafından yürütülür. Konsey'in, çalışma usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Kurumun görev ve yetkileri" başlıklı 600 üncü maddesinin (g) bendi: "Programın kurum ve kuruluşlara verdiği resmî istatistik görevlerinin yerine getirilmesini izlemek, bu kurumlarca üretilen

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

istatistiklerin uluslararası standartlara uygunluğunu incelemek, kalite kontrolünü yapmak ve bu konularda teknik destek ve koordinasyonu sağlamak." hükmü ile İstatistik Konseyi Yönetmeliğinin "Sekretarya" başlıklı 11 inci maddesinin birinci fıkrası: "Konseyin sekretarya hizmetleri, Kurum Başkanlığı tarafından yürütülür." ve aynı Yönetmeliğin "Sekretaryanın görevleri" başlıklı 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi: "Program çalışmalarının değerlendirildiği yıllık izleme raporlarını hazırlamak." hükümleri gereğince; İstatistik Konseyinin sekretery hizmetlerini yürütmekle sorumlu olan TÜİK, bu sorumluluk doğrultusunda kendine verilen koordinasyon ve izleme görevlerini yerine getirmek amacıyla Programda belirlenen "Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmaları", hazırlanacak bir eylem planı ile takip edebilir. TÜİK koordinasyonunda hazırlanacak bu eylem planında yer alacak çalışmaların etkili bir şekilde ve zamanında yürütülmesini sağlamak üzere, çalışmalardan sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluş idarelerin üst yöneticileri tarafından gerekli önlemler alınacaktır.

3. Resmi İstatistik İlkeleri

Ulusal istatistik sistemlerinin amacı; kullanıcı ihtiyaçlarını dikkate alarak, ulusal ve uluslararası standartlara uygun, doğru ve güvenilir istatistikler üretilmesini sağlamaktır. Bu doğrultuda resmi istatistikler için kalite ilke ve standartlarının belirlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu ilkelerin temel amacı üretilen istatistiklere olan güveni sağlamak ve politika yapıcılara hizmet etmektir. Bu güven, veri üretiminde kullanılan istatistiksel yöntemlerin şeffaflığı ve verilerin kalitesi üzerine kurulur. İstatistik üretim sürecinde veri toplama, doğrulama, analiz ve dağıtım da kalite ilkelerinin dikkate alınması gereklidir. Buna ek olarak, uygulamalardaki kalite için verilen taahhütler de kamuoyunun gözlemine açık olmalıdır.

Resmi istatistik üretiminde kullanılan ilkeler çeşitli uluslararası çerçeveler kapsamında belirlenir. Birleşmiş Milletlerin Ulusal Kalite Güvence Çerçevesi ve Avrupa Birliği'nin Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları (Code of Practice-CoP) resmi istatistik üretenlerin uyması gereken ilkeleri içeren iki ana kalite çerçevesini oluşturmaktadır.

Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları (CoP), Avrupa Birliği tarafından oluşturulmuş kalite, ilke ve standartlardır. CoP; kurumsal çevre, istatistiksel süreçler ve istatistiksel çıktılar olmak üzere 3 ana bölümden oluşmakta olup, 16 ilke ve bu ilkeler altında 84 göstergeden oluşur.

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları'na uyum için gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır. 5 yıllık dönemler için uygulanan Program resmi istatistik üretim süreçlerinde bu ilkeleri esas almaktadır. RİP kapsamında bulunan tüm kurum/kuruluşlar bu ilkeler çerçevesinde TÜİK'e karşı sorumludur.

RİP kapsamında kurum/kuruluşlar resmi istatistik üretiminde ihtiyaç duydukları bilgilere mevcut kayıtlardan ulaşamadıkları durumlarda bu bilgiyi sağlamak amacıyla, araştırmanın tamamını ya da alan uygulamasını özel sektör yüklenici firmalarına yaptırmak durumunda kalabilirler. Bu durumda kurum/kuruluşlar, özel sektör yüklenici firmalarının da bu ilkelere uymasını sağlamakla yükümlüdürler.

Resmi istatistiklere olan kullanıcı güvenini artırmak ve resmi istatistik üretim sürecinde kalite standartlarını sağlamak amacıyla dikkate alınacak temel ilkeler:

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

1. Mesleki Bağımsızlık: Resmi istatistiklerin güvenilirliği, Programda yer alan kurum/kuruluşların diğer siyasi, düzenleyici ya da idari kurum ve kuruluşların yanı sıra özel sektör işletmelerinden bağımsızlığı ile sağlanır.

Resmi istatistiklerin üretilmesinden sorumlu olan kurum/kuruluşlar istatistiklerin bağımsız bir şekilde üretilmesi ve dağıtımından sorumludurlar.

2. Koordinasyon ve İşbirliği: TÜİK, Program kapsamındaki resmi istatistiklerin geliştirilmesi, üretimi ve dağıtımı konusunda Programda yer alan kurum/kuruluşlar arasında koordinasyonu ve bu kapsamda etkin işbirliği yapılmasını sağlar.

3. Veri Toplama ve Veriye Erişim Yetkisi: Resmi istatistik üretiminden sorumlu kurum/kuruluşlar, Türkiye İstatistik Sistemi amaçları doğrultusunda, bilgi toplama ve bilgiye erişim için açık yasal bir yetkiye sahip olmalı ve bu yetki kanunla düzenlenmelidir.

4. Kaynakların Yeterliliği: Resmi istatistik üretimi ve dağıtımı için ayrılan kaynaklar, Türkiye İstatistik Sisteminin gereksinimlerini karşılamak için yeterli olmalıdır.

5. Kalite Taahhüdü: İstatistik verinin kalitesi, istatistiksel teknikler kullanılarak düzenli olarak kontrol edilmeli ve raporlanmalıdır. Süreç ve çıktı kalitesini sürekli olarak iyileştirmek amacıyla düzenli ve sistematik olarak güçlü ve zayıf yönler tespit edilmelidir.

RİP kapsamında yer alan tüm kurum/kuruluşlar ürettikleri istatistiklerde doğruluk, güvenilirlik, tutarlılık, istatistikî gizlilik ve şeffaflık ilkelerine uymakla yükümlüdür.

Kurum/Kuruluşlar ürettikleri resmi istatistiklerde verinin toplanması, işlenmesi ve dağıtım süreçlerinin kalitesi ile üretilen istatistiklerin kalite bileşenlerine göre kalitesini izlemelidir. Kurum/Kuruluşlar resmi istatistiklerin üretimini özel sektör yüklenici firmalarına yaptırımları durumunda da kalite taahhüdünü sağlamakla yükümlüdürler.

6. İstatistiksel Gizlilik ve Veri Güvenliği: Resmi istatistik üreten kurum ve kuruluşlar, gizli verilerin hukuka aykırı erişimine, açıklanmasına veya kullanımına karşı her türlü önlemi almak zorundadır. Resmi istatistiklerin üretilmesi için toplanan, işlenen ve saklanan verilerden gizli olanlar, idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz ve ispat aracı olamaz. Söz konusu bilgilerin yalnızca istatistiksel amaçlar için kullanımı ve verilerin güvenliği garanti edilmelidir.

529 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile tanımlanan gizlilik kuralları, RİP kapsamında istatistik üretim sürecinde yer alan tüm kurum/kuruluşlar ile bunların ihale yoluyla iş yaptırdığı özel sektör yüklenici firmaları için de geçerlidir. Aracı şirketlerce yürütülen araştırmalar için, gizlilik hükümleri gereğince kurum/kuruluşlara iletilecek veri ve bilgilerin korunması ve saklanması gizlilik ilkesi bağlayıcı olmaktadır. Buna göre aracı firmalar elde ettikleri hiçbir

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

bilgiyi üçüncü şahıslarla paylaşamazlar.

İstatistikî gizlilik ilkesi doğrultusunda, veri gizliliği ve güvenliğine ilişkin usul ve esaslar "Resmi İstatistiklerde Veri Gizliliği ve Gizli Veri Güvenliğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ile düzenlenmiştir.

Resmi istatistik üreten tüm kurum/kuruluşlar yönetmelikte belirlenen esaslara uymalıdır.

7. Tarafsızlık ve Nesnellik: Resmi istatistik üreten kurum/kuruluşlar, verilerini, bilimsel bağımsızlık ilkesi çerçevesinde ve tüm kullanıcılara eşit mesafede, tarafsız, profesyonel ve şeffaf bir biçimde üretmeli ve dağıtmalıdır. Veri üreticileri üretecekleri resmi istatistiklerin amaç ve hedefini net olarak tanımlamalı, istatistik üretiminde kullanılan veri kaynaklarını, yöntemleri, önemli revizyonları, istatistiklerin yayımlanma tarihlerini, yayımlanmış istatistiklerde fark edilen hataları kamuoyuna duyurmalıdır.

8. Güvenilir Metodoloji: Resmi istatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde uluslararası standartlar, kılavuzlar ve iyi uygulamalar takip edilmelidir. Standart tanımlar, kavramlar ve sınıflamaların kullanılması kaliteli istatistiklerin temelini oluşturur. Bu husus istatistik üretiminde uygun araçların, usullerin ve uzmanlığın kullanılmasını gerektirir.

9. Uygun İstatistiksel İşlemler: Verilerin toplanmasından dağıtımına kadar tüm istatistiksel süreçler boyunca yapılan iş ve işlemlerin usul ve esaslara göre yürütülmesi kaliteli istatistik üretiminin temelini oluşturur.

10. Cevaplayıcılar Üzerindeki Yükün Azaltılması: Hanehalkları, işyerleri veya kişilerden toplanan veriler kapsamında cevaplayıcının yükü izlenmeli ve cevaplayıcı yükünü azaltıcı hedefler belirlenmelidir.

11. Maliyet Etkinliği: İstatistik üretiminde ve dağıtımında kaynaklar etkin kullanılmalıdır. Farklı veri kaynakları ve bilişim teknolojileri kullanılarak istatistikî süreçlerdeki üretkenlik potansiyeli optimize edilmelidir.

12. Uygunluk: Resmi istatistikler ait oldukları konudaki kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verecek kapsamda olmalı, kullanıcı ihtiyaçları düzenli olarak izlenmeli ve istatistikler sürekli olarak iyileştirilmelidir.

13. Doğruluk ve Güvenilirlik: Resmi istatistikler konularına ve araştırma kapsamına göre, gerçeği ve değişimi doğru ve güvenilir biçimde yansıtmalıdır. Veri kaynaklarının ve çıktılarının kalitesi düzenli olarak izlenmeli, istatistiksel süreçleri ve çıktıları iyileştirmek için çalışmalar yapılmalıdır.

14. Zamanlılık ve Dakiklik: Resmi istatistikler mevcut veri altyapısı kapsamında güncel olarak üretilmelidir. Üretilen istatistiklerin yayımlama zamanı önceden belirlenerek duyurulmalı ve Ulusal Veri Yayımlama Takvimi (UVYT) ile uyumlu olarak yayımlanmalıdır.

15. Tutarlılık ve Karşılaştırılabilirlik: Resmi istatistikler kendi içinde ve zaman içinde tutarlı, bölgeler ve ülkeler arasında karşılaştırılabilir, farklı kaynaklardan birbiri ile ilişkili veriler birleştirilebilir, uyumlaştırılabilir ve ortak

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

kullanılabilir olmalıdır.

16. Erişilebilirlik ve Açıklık: Resmî istatistikler açık ve anlaşılabilir bir şekilde sunulmalı, uygun ve kullanışlı bir biçimde yayımlanmalı, destekleyici metaverisi ile birlikte tarafsız bir şekilde açık ve erişilebilir olmalıdır. Dağıtımda, her kullanıcının kolayca erişebileceği araçlar (basılı ortam, medya araçları, internet vb.) kullanılmalıdır. Verilerin, ilgili metaveri bilgileri ile birlikte web sayfaları üzerinden kullanıcılara dağıtılması temel hedef olmalıdır.

Resmî istatistiklerin gerçekleri yansıtmalarının sağlanması, istatistiklerin kullanıcı ihtiyaçlarına cevap vermesi, kullanıcılara tarafsız ve eş zamanlı olarak sunulması, gizlilik ilkesine riayet edilmesi, kamuoyunun bilgi edinme hakkının gözetilmesi temel esaslardır. Resmî istatistiklerin kalitesinin ve ilkelere uygunluğunun değerlendirilebilmesi için gerekli tüm bilgiler ve resmî istatistik üretiminde kullanılan yöntemler, TÜİK tarafından belirlenen standartlar doğrultusunda, uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

Program kapsamında, resmî istatistik üreten tüm kurum ve kuruluşlar görevlerini bu ilkelere çerçevesinde yürütmekle yükümlüdürler.

RIP' te yer alan kurum/kuruluşlar kendileri ya da özel sektör yüklenici firmaları aracılığıyla yaptıkları araştırmalarda yukarıda belirtilen Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları doğrultusunda aşağıda belirtilen temel ilkelere uymakla yükümlüdürler. Konuya ilişkin detaylı bilgiler TÜİK web sitesinde bulunan Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları (https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Avrupa_Istatistikleri_Uygulama_Esaslari) bağlantısında görülebilir. Buna ek olarak, TÜİK tarafından yayımlanan "Kaliteli Bir Araştırmanın El Kitabı" yayınında istatistiklerin kalitesi konusunda detaylı bilgiler yer almaktadır (https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Kaliteli_Bir_Arastirmanin_El_Kitabi).

1. Araştırmanın hedef kitlesi ve hedef kitleye bağlı olarak araştırmanın kapsamı (araştırmanın hangi konuda, hangi amaçla, nerede, ne zaman ve kimlerle uygulanacağı) açıkça belirtilmelidir.
2. Araştırmanın planlanması aşamasında ölçülmek istenen değişkenler belirlenmelidir.
3. Araştırmanın çerçevesi (tüm hedef kitle birimlerinin tanımlı olduğu ve örnek seçimine izin veren liste) belirlenmeli; çerçevenin nereden edinileceği ya da nasıl oluşturulması gerektiği tanımlanmalıdır.
4. Örneklem yöntemi, araştırmanın yapısına ve mevcut çerçeveye bağlı olarak belirlenmelidir.
5. Araştırmanın örnek hacmi; izin verilen hata düzeyi, duyarlılık düzeyi, kayıp veri oranı, örneklem tasarımı yapısı ve tahmin üretecek tabaka sayısı dikkate alınarak belirlenmeli ve tabakalara dağıtım araştırmanın amaçları doğrultusunda gerçekleştirilmelidir.
6. Soru formu ve cevapsızlık formu hazırlanmalı, uygun veri toplama yöntemi belirlenmelidir. Konuya ilişkin detay açıklamalar TÜİK tarafından yayımlanan "Soru Formu Nasıl Hazırlanır, Tasarımdan Teste Tüm Adımlarıyla" yayınında yer almaktadır.
7. Kurum/Kuruluşlar üretecekleri resmî istatistiklerde kullanılan kavram, tanım ve sınıflamaları açık bir şekilde belirlemelidir. TÜİK'in belirlediği standart kavram, tanımlama ve sınıflamaları dikkate almalı, Avrupa Birliği (AB) ve diğer uluslararası standartları düzenli olarak takip etmeli, resmî istatistiklerde

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

kullanılan tüm tanım, kavram ve sınıflamaları dokümanite etmelidir.

8. Araştırma ile ilgili tanım ve kavramlar, araştırmanın soru formunda yer alan sorulara ilişkin açıklamalar ve alan uygulamasında görev alacak personelin yapmakla yükümlü olduğu işlerin tanımlandığı alan uygulama süreçlerine ilişkin açıklamaların yer aldığı "Alan Uygulama Rehberi" hazırlanmalıdır.
9. Alan uygulaması öncesinde soru formunun ön-test ve pilot çalışmaları yapılmalı soru formunun işlerliği, veri derleme yönteminin uygunluğu, cevapsızlık durumu vb. bilgiler raporlanmalı, elde edilen sonuçlar doğrultusunda soru kağıdı ve alan uygulama rehberi revize edilmelidir.
10. Tasarım kriterlerine göre örnek seçimi gerçekleştirilerek seçim olasılıkları hesaplanmalıdır. Seçim aşamasında öncelikle çerçevenin eksiksiz olarak alınıp alınmadığı kontrol edilmeli daha sonra seçim olasılıklarının hesaplanması kontrol edilmelidir.
11. Alan uygulaması sırasında görev alacak personellerin (anketör, kontrolör vb.) nitelikleri tanımlanmalı ve bu personellere, eğitim materyalleri doğrultusunda alan uygulamasının başlangıcından en fazla 15 gün öncesinde eğitim verilmelidir.
12. Veri giriş sürecinde kullanılacak edit/kod talimatları oluşturulmalıdır.
13. Mikro ve makro düzeydeki veri analiz süreçleri tanımlanmalı ve kimin tarafından yapılacağı belirlenmelidir.
14. Birim/madde cevapsızlık oranları hesaplanmalı, ölçülmek istenen değişkene bağlı olmakla birlikte, nadir olmayan karakteristikler için cevapsızlık oranının %30'u geçmemesi sağlanmalıdır. Cevapsızlık yerine imputasyon kullanılması durumunda yine aynı oranlar korunmalıdır.
15. Alan uygulaması sürecinde yapılan kontrollerde hangi hata düzeyinde alana geri döneceği önceden tanımlanmalı ve alan uygulama süreci kontrol altında tutulmalıdır. Bu kontrollerin kimin tarafından ve hangi yöntemle yapılacağı önceden belirlenmelidir.
16. Alandan gelen cevapsızlıklar, başlangıç seçim olasılıkları ve dışsal veri kaynakları dikkate alınmak suretiyle ağırlıkları hesaplanarak dokümanite edilmelidir.
17. Kurum/Kuruluşlar resmi istatistik kapsamında yürüttükleri araştırmalarda temel değişkenler için değişim katsayılarını hesaplamalıdır. Cevapsızlık oranları, edit oranları, imputasyon oranları ve değişim katsayı değerleri gibi kalite göstergelerini raporlamalıdır.
18. Kurum/Kuruluşlar ürettikleri resmi istatistiklere ilişkin kullanıcıya sunacakları nihai sonuçlarla birlikte, araştırmanın metaverisi olarak tanımlanan açıklayıcı bilgileri de kullanıcılara sunmalıdır.

Yukarıda araştırma sürecinde dikkat edilmesi gereken en temel ilkeler tanımlanmıştır. Resmî İstatistik Programının üretiminde kaynak veri olabilecek idari kayıtlar için ise "İstatistik Üretiminde İdari Kayıtların Rolü" yayını dikkate alınmalıdır. (https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Istatistik_Uretiminde_Idari_Kayıtlarinin_Rolu)

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

4. Resmi İstatistik Programına Dahil Olma Kriterleri

Resmi İstatistik Programı'na dahil olacak konular aşağıdaki tabloda belirtilen ilkelere karşılık gelen kriterlere uygun olmalıdır.

	İlke	Kriter
Kurumsal Çevre	Kaynakların Yeterliliği	<ul style="list-style-type: none"> • Kurumun mevcut idari kayıtlarından istatistik üretimini sağlamaya yönelik yasal düzenlemeye sahip olması, istatistik üreten birimin yazılı görevinin tanımlanmış olması. • Resmi istatistik üretiminden sorumlu birim mevcudiyeti.
		<ul style="list-style-type: none"> • Resmi istatistik üretiminde kullanılan kaynakların (insan kaynakları, mali kaynaklar ve bilişim altyapısının miktar ve nitelik bakımından Türkiye İstatistik Sistemi'nin ihtiyaçlarını karşılayacak yeterlilikte olması. • Maliyet etkinliğini sağlamak için halihazırda mevcut istatistiklerle mükerrerlik teşkil etmemesi.
	İstatistiksel Gizlilik	<ul style="list-style-type: none"> • Resmi istatistik üretiminde kişisel bilgilerin alınması ve bu bilgilerin 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu kapsamında toplanması durumunda, verilerin istatistikî gizliliğe tabi olduğuna ilişkin belgenin istatistik üretim sürecinde görev alanlarca tebellüğü edilmiş olması. Türkiye İstatistik Kanunu kapsamında toplanmaması durumunda ise Kurumların veri üretiminde kendi mevzuatlarına tabi olması. • Resmi istatistik üretim (toplama, işleme, analiz, dağıtım) süreçlerinde veri güvenliğini (veriye erişim denetimi, yazılım güvenlik duvarı, virüs koruma uygulamaları, web filtreleme, vb.) sağlamak için yöntem/sistemlerin kullanılması.
İstatistiksel Süreçler	Uygun İstatistiksel İşlemler	<ul style="list-style-type: none"> • İstatistiğin, idarenin görevini yaparken tuttuğu veri ve kayıtlardan üretilmesi, idari kayıtlardan istatistik üretme potansiyelinin geliştirilmesi. • Resmi istatistik üretim süreçlerinin dokümantasyonunun yeterli olması. • Resmi istatistik üretim (toplama, işleme, analiz, dağıtım) süreçlerinde bilgi işlem teknolojilerinin kullanılması.
	Güvenilir Metodoloji	<ul style="list-style-type: none"> • İstatistiğin ulusal ve/veya uluslararası karşılaştırılabilir bir başlığa/alt başlığa tekabül etmesi. • İstatistiğin ulusal ve/veya uluslararası kavram, tanım ve sınıflamalara uygun olması. • İstatistik üretiminde görev alan personelin niteliksel yeterliliğinin eğitimlerle sürekliliği artırılması, istatistikçi istihdam edilmesi.
İstatistiksel Veri	Uygunluk	<ul style="list-style-type: none"> • İstatistiğin ulusal düzeyde en az 2 kurum/kuruluşun bilgi ihtiyacını karşılaması. • Resmi istatistiğin kullanıcı kitlesinin iyi bilinmesi, ulusal ya da uluslararası kullanıcılardan gelen veri/bilgi taleplerinin kayıt altına alınması. • Kullanıcı ihtiyaçlarının düzenli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi.
	Tarafsızlık ve Nesnellik/Erişilebilirlik ve Açıklık	<ul style="list-style-type: none"> • İstatistiğin metaverisinin standart bir yapıda kamuoyuna sunulması ve erişilebilir olması. • Resmi istatistik üreten kurum/kuruluşun web sitesinin ana sayfasında resmi istatistiklere doğrudan erişim sekmesinin olması. • Resmi istatistiğin ÜVYT'ye uygun yayımlanması • Revizyon politikasının mevcut olması ve kullanıcılarla paylaşılması. • Yayımlanmış istatistiklerde hata ve düzeltmelerin kullanıcılara duyurulması.
	Tutarlılık ve Karşılaştırılabilirlik	<ul style="list-style-type: none"> • Üretilen istatistik için bir zaman sensî oluşturacak istatistiksel altyapı ile planlama yapılması. • Resmi istatistiğin diğer istatistikler ile karşılaştırılabilir olması. • Kullanılan tanım, kavram, sınıflama ve kodlamaların tutarlılığının olması. • Veri setlerinde tekil anahtarın mevcut olması. (T.C. kimlik no, vergi kimlik no, istatistik birim no vb.)

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

5. Resmi İstatistiklerde Veri Kalite Kontrolü

Resmi istatistik üretiminde görev alan kurum ve kuruluşlar, Programda belirtilen sınıflama ve kalite standartlarına uygun veri üretimi için her türlü tedbiri almak ve veri toplama aşamasına kadar her düzeyde gerekli kalite denetimini yapmakla yükümlüdürler. Resmi istatistik üretiminde bu standartlara uyulup uyulmadığının kontrolü, Veri Kalite Kontrol Kurulu tarafından yapılır.

15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 605. maddesine göre Veri Kalite Kontrol Kurulu ile ilgili olarak "(1) Başkanlıkta, Başkanlığın merkez ve taşra teşkilâtının istatistik çalışmaları ve Programda yer alan istatistiklerin üretimine yönelik alan çalışmaları ile diğer kayıtlardan başlayıp verilerin yayımlanmasına kadar geçen tüm süreçleri bilimsellik ve uluslararası standartlara uygunluk açısından incelemek ve değerlendirmek ve gerektiğinde yerinde kalite kontrol çalışmaları yapmak üzere Veri Kalite Kontrol Kurulu oluşturulur." hükmü yer almaktadır.

Veri Kalite Kontrol Kurulu'nun çalışma prensiplerinin detaylı olarak belirlenmesi amacıyla "Veri Kalite Kontrol Kurulunun Oluşumu ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir.

Kurum ve kuruluşlar, bu kapsamda Kurul tarafından ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde oluşturulan çalışma gruplarının her türlü talebini belirlenen zamanda karşılamakla yükümlüdürler.

6. Resmi İstatistiklerde Kalite Değerlendirmesi

Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları'nın 4. ilkesi olan Kalite Taahhüdü'nün 3. Göstergesinde "Çıktı kalitesi düzenli olarak izlenir, olası değişikliklere karşı değerlendirilir ve Avrupa İstatistikleri kalite kriterlerine uygun olarak raporlanır." ifadesi yer almaktadır. Bu gösterge ile istatistik kurumlarına resmi istatistiklerin kalitesinin düzenli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi tavsiye edilmektedir. Bu noktada TÜİK hem kendi ürettiği resmi istatistiklere hem de diğer kurum ve kuruluşlar tarafından resmi istatistik programı kapsamında üretilen istatistiklere kalite değerlendirmeleri yapmaktadır. TÜİK'in kendi ürettiği resmi istatistikler için kalite değerlendirme çalışmaları Kalite İzleme ve Değerlendirme Aracı (KİDA) kapsamında, diğer kurum ve kuruluşlar tarafından resmi istatistik programı kapsamında üretilen istatistiklere uygulanan kalite değerlendirme çalışması ise Kalite Logosu kapsamında yürütülmektedir.

Kalite İzleme ve Değerlendirme Aracı (KİDA): TÜİK tarafından üretilen resmi istatistiklerin, Avrupa İstatistikleri Uygulama Esasları'na dayanan kalite ilke ve standartlarına uygunluğunun değerlendirilerek istatistiklerin kalitesinin artırılması amaçlanmaktadır. KİDA ile gerçekleştirilen kalite değerlendirmesi sonucunda iyileştirmeye açık alanlar belirlenir ve iyileştirme eylem planları oluşturulur. İyileştirme eylem planında takvimlendirilen eylemler düzenli olarak izlenerek resmi istatistiklerin kalitesinde sürekli iyileştirme sağlanır.

Resmi İstatistik Kalite Belgesi ve Logosu: Diğer kurum ve kuruluşlar tarafından resmi istatistik programı kapsamında üretilen ve yayımlanan resmi istatistiklerin kalitesi Resmi İstatistiklerde Kalite Değerlendirmesine İlişkin

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

Usul ve Esaslar Hakkında Yönergesinde yer alan ulusal kalite ilke ve standartları dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Çalışma neticesinde kalite ilkeleri ile uyumlu olan resmî istatistikler için Resmî İstatistik Kalite Belgesi verilmekte ve bu istatistikler yayımlanırken Resmî İstatistik Kalite Logosu kullanılmaktadır. Kalite logosu ile yapılan değerlendirme çalışmaları sonucunda ilgili istatistikler için belirlenen iyileştirme eylemleri RİP Yıllık İzleme Raporu ile izlemeye tabi tutulur.

7. Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Gizliliği

İstatistik üretiminde veri gizliliği ve güvenliğine ilişkin usul ve esaslar 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 12, 13, 14 ve 15. maddelerinde düzenlenmiştir. Resmî İstatistik Programı çerçevesinde üretilen istatistik çalışmalarındaki gizlilik ve güvenlik uygulamalarını düzenlemek üzere TÜİK tarafından "Resmî İstatistiklerde Veri Gizliliği Ve Gizli Veri Güvenliğine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hazırlanmış ve 20/06/2006 tarih ve Resmî Gazete'nin 26204 sayısında yayımlanmıştır.

Ayrıca 24/03/2016 tarih ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, "kişisel verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişileri" kapsamakta olup, Kanunda yer alan "veri sorumluları ile veri işleyen kişiler, öğrendikleri kişisel verileri bu Kanun hükümlerine aykırı olarak başkasına açıklayamaz ve işleme amacı dışında kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalardan sonra da devam eder" hükmü ile kişisel veriler güvence altına alınmıştır. Bununla birlikte ilgili Kanununun 28. maddesinin b) bendi uyarınca "Kişisel verilerin resmî istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi" istisna olarak kabul edilmiştir.

8. Veri Yayın ve Dağıtım

Program kapsamında üretilen istatistiklerin yayın ve dağıtımına ilişkin ilke, standart ve usullerin belirlenmesi ve uygunluğunun izlenmesi Yayın ve Dağıtım Kurulu tarafından yapılır. Programda yer alan kurum ve kuruluşlar yayım ve dağıtımlarında Resmî İstatistik İlkeleri'ne uymakla yükümlüdürler.

Resmî istatistikler, kurum ve kuruluşların web sitelerinden (html sayfaları, veritabanları veya pdf dosyaları), basılı yayınlarla veya CD yoluyla yayımlanabilir. İstatistiklerin öncelikli yayımlama aracı web siteleridir.

Kurum ve kuruluşlar, internet ana sayfalarında "resmî istatistikler" başlığı açarak yayımlayacakları resmî istatistikleri bu başlık altında yayımlarlar. Resmî İstatistikler, web sitelerinde açıklayıcı bilgiler (metaveri) ile birlikte yayımlandıktan sorumludur.

Ulusal Veri Yayımlama Takvimi (UVYT): Resmî istatistiklerin dağıtım, kullanıcılara hangi veriye ne zaman ulaşabileceklerini belirten bir takvimle yapılır. Verilerin hangi kurum tarafından, ne zaman ve ne şekilde yayımlanacağını gösteren UVYT, TÜİK tarafından her yılın başında kamuoyuna açıklanır.

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

Programda görev alan kurum ve kuruluşlar her yıl 1 Aralık tarihine kadar, bir sonraki yılın veri yayın tarihlerini belirleyerek UVYT'de yer almak üzere TÜİK'e iletirler. Verilerin yayım tarihinde meydana gelebilecek değişiklikler, UVYT'de öngörülen tarihten en geç iki gün önce gerekçesiyle birlikte kamuoyuna açıklanmak üzere, TÜİK'e bildirilir.

Kurum ve kuruluşlar, TÜİK tarafından sağlanan UVYT'ye ait web adresine kendi sitelerinde link vermek ve yayımlayacakları verilerin yer alacağı web adreslerini TÜİK'e bildirmekle yükümlüdürler. Verilecek linkler sabit olmalı, değişiklik durumunda TÜİK'e bildirilmelidir.

Web sitelerinde yayımlanan istatistiğin adı, metaverisi, yayımlama takviminde kullanıcıların bulabileceği şekilde yer almaktadır.

Basılı yayınlar aynı zamanda web sitelerinde html sayfası, veritabanları veya pdf formatında yayımlanır. Basılı yayınlarda resmi istatistiğin metaveri bilgilerine detaylı olarak yer verilir.

UVYT kapsamında yayımlanan resmi istatistiklere erişim günlük olarak TÜİK web sitesinde yer alan "Veri Yayımlama Takvimi" ve Resmi İstatistik Portalindeki takvim üzerinden sağlanmaktadır.

Resmi İstatistik Etiketleri: RİP kapsamında istatistik üretiminden sorumlu kurum ve kuruluşların ürettikleri istatistiklere ilişkin ".... İstatistikleri RİP kapsamında üretilmektedir" ifadesini yazılı ve elektronik ortamda yer alan haber bülteni ve yayınlarında yer vermeleri gerekmektedir.

Bireysel veri (Mikro veri) kullanımı: Resmi İstatistiklerde bireysel veri (mikro veri) kullanımı TÜİK tarafından hazırlanan ve 01.09.2012 tarihinde yürürlüğe konan 03.09.2020 tarihinde revize edilmiş olan "Mikro Veriye Erişim Ve Kullanımı Hakkında Yönerge" ile belirlenmiştir (<https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Yonergeler>).

Uluslararası Veri Gönderim Sistemi (UVGS): Ülkemizden uluslararası kuruluşlara iletilen istatistikî veri ve bilgilerin doğru ve tutarlı olması ülkemizin dünyadaki görünürlüğü açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, artan veri gönderim trafiğine paralel olarak gönderim süreçlerinin disiplin altına alınması ve bu sayede resmi istatistiklerimizin yurt dışında eksiksiz ve zamanlı olarak ulaşılabilir olması konusu 25.03.2014 tarihinde yapılan 10. İstatistik Konseyi Toplantısında görüşülmüş ve bu alanı kayıt altına almak üzere bir gönderim sisteminin hazırlanmasına karar verilmiştir.

Bu çerçevede, ihtiyaç duyulan koordinasyon ve uygulama birliğini sağlamak üzere TÜİK tarafından 2014 yılı sonu itibarıyla "Uluslararası Veri Gönderim Sistemi (UVGS)" adlı web tabanlı bir uygulama oluşturulmuştur. UVGS uygulamasının ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından kullanılması ile ulusal düzeyde hangi kurumun hangi uluslararası kuruluşla ne zaman, ne tür bilgiler gönderdiğinin takip edilebilmesi ve raporlanması mümkün olabilecektir. Sistemin işletimi ve idaresi TÜİK tarafından gerçekleştirilmektedir.

İstatistik Konseyinin, 2015 yılında gerçekleştirdiği 11. toplantısında konu ile ilgili katılımcılara bilgilendirme sunumu yapılmış olup, yönetici konumundaki katılımcılardan UVGS'ye yönelik farkındalığın artırılması, TÜİK ile iş birliğinin geliştirilmesi ve UVGS'ye geçiş için kurum içi planlama yapılması istenmiştir.

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

Uluslararası veri gönderiminin hassas bir konu olması sebebiyle TÜİK tarafından UVGS'ye ilişkin uygulamanın hizmet alımına gidilmeden mevcut kaynaklarla yazılmasının uygun olacağı değerlendirilmiş ve bu kapsamda yeni bir uygulama hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Bu uygulama ile beraber RİP'e dahil olan konuların UVGS üzerinden gönderilmesi zorunlu olacaktır. Uluslararası veri gönderimi söz konusu olan konulardan RİP kapsamında olmayanların ise gerekli değerlendirmelere tabi tutularak Program kapsamına alınması planlanmaktadır. Böylece uzun dönemde RİP'te yer almayan resmi istatistik niteliği kazanmamış konuların uluslararası kurum/kuruluşlara gönderimi mümkün olmayacaktır.

Resmi İstatistik Portalı: RİP kapsamında TÜİK ve Programa dahil tüm kurum ve kuruluşlarca üretilen istatistiklerin, Türkiye İstatistik Sistemine ilişkin bilgilerin ve gelişmelerin kamuoyuna internet üzerinden tek kapıdan sunumunu gerçekleştirmek amacıyla RİP Portalı hazırlanmış (www.resmiiistatistik.gov.tr), (www.officialstatistics.gov.tr) alan adıyla 2014 Mart ayında kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.

Portalde;

- Türkiye İstatistik Kanunu ve Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmelikler,
- RİP ve RİP'te değişiklik yapılmasına ilişkin kararname ve kararlar,
- İzleme raporları,
- Resmi İstatistiklerde Kalite ve ilgili dokümanları,
- Ulusal Veri Yayınlama Takvimi,
- İstatistik Konseyi toplantıları, katılımcıları ve alınan kararlar,
- RİP çalışma grubu toplantıları, katılımcıları ve alınan kararlar,
- Resmi İstatistiklerle ilgili ulusal ve uluslararası dokümanlar,
- Türkiye İstatistik Sistemine ilişkin anahtar göstergeler,
- İstatistik temalı güncel haberler

yer almaktadır.

RİP 2022-2026 dönemi içinde resmi istatistik portalı güncellenerek günümüz ihtiyaçlarını daha iyi karşılanması için kullanıcı odaklı ve daha interaktif bir yapıya dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

9. Resmi İstatistik Çalışma Grupları

RİP Çalışma Gruplarının Oluşumu ve Çalışma Usulleri hakkındaki yönerge TÜİK tarafından hazırlanmış ve 27.09.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Özellikle projeler ve diğer ihtiyaçlar doğrultusunda çalışma gruplarının çalışma usul ve esaslarıyla ilgili gerekli güncellemelerin Program dönemi içerisinde yapılması planlanmaktadır.

RİP 2022-2026 kapsamında; Çalışma Grupları yeni Program yapısına uygun olarak aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir. Program dönemi içerisinde, ihtiyaç duyulması halinde Konsey Başkanının onayıyla yeni çalışma ve alt çalışma grupları kurulabilir.

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

1. İdari Kayıtlar ve Kayıt Sistemleri
2. Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama
3. Nüfus ve Demografi İstatistikleri
4. Toplumsal Yapı ve Cinsiyet İstatistikleri
5. Uluslararası Göç İstatistikleri
6. Eğitim İstatistikleri
7. Kültür ve Spor İstatistikleri
8. Sağlık İstatistikleri
9. Sosyal Koruma İstatistikleri
10. Suç, Adalet ve Seçim İstatistikleri
11. İşgücü Piyasası ve Ücret İstatistikleri
12. İşgücü Verimliliği İstatistikleri
13. Ulusal Hesaplar
14. Devlet Mali Sektörü İstatistikleri
15. Kamu Sektörü İstatistikleri
16. Mali Sektör İstatistikleri
17. Dış Ticaret İstatistikleri
18. Eğilim İstatistikleri
19. Makroekonomik İzleme İstatistikleri
20. Girişim İstatistikleri
21. Ciro ve Üretim İstatistikleri
22. Yapısal İş İstatistikleri
23. Turizm İstatistikleri
24. Fiyat İstatistikleri
25. İnşaat İstatistikleri
26. Enerji İstatistikleri
27. Ulaştırma ve Haberleşme İstatistikleri
28. Bilim, Teknoloji ve Bilgi Toplumu İstatistikleri
29. Bireysel Üretim İstatistikleri
30. Hayvansal Üretim İstatistikleri
31. Tarımsal Yapı ve Ekonomik Hesaplar
32. Su Ürünleri İstatistikleri
33. Gıda Güvenliği ve Tarımsal Çevre İstatistikleri
34. Ormanlık İstatistikleri
35. Tarımsal İşletme Yapı İstatistikleri
36. Tarımsal Ekonomik Hesaplar
37. Su ve Toprak Yönetimi İstatistikleri
38. Atık İstatistikleri
39. Afet İstatistikleri
40. Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri
41. Tüketim Harcamaları, Gelir Dağılımı ve Yoksulluk İstatistikleri
42. Yaşam Kalitesi İstatistikleri

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

10. İstatistikî Konuların Devir İlkeleri

Resmî İstatistik Programı'nda birden fazla kurumu ilgilendiren konularda ilgili resmî istatistiğin üretilmesi, yayımlanması ve dağıtılması sorumluluğu bu konuda en çok ilgili olan kurumdadır. Bu kapsamda, Resmî İstatistik Programı'nda belirtilen konularda sorumluluğunun devri konusunda uygulanacak esas ve ilkeler aşağıda belirtilmiştir.

- İstatistiği kendi idari kayıtlarından üreten kuruluşun, o istatistiğin yayımından da sorumlu olması esastır.
- TÜİK'in başka kurumların idari kayıtlarından alarak üzerinde analiz ve işlem yapıldıktan sonra ürettiği istatistiklerin, TÜİK tarafından yayımlanması esastır.
- TÜİK'in birden fazla kurumun idari kayıtlarını kullanarak ürettiği istatistiklerin, TÜİK tarafından yayımlanması esastır.
- İstatistiklerin kurumlar arası sorumluluk devrinde uluslararası uygulamalar da dikkate alınır.
- İstatistiklerin kurumlar arası sorumluluk devrinde sürdürülebilirliğin ve veri kalitesinin sağlanması esastır. Sürdürülebilirlik ve veri kalitesi konusunda TÜİK'in uygun görüşü aranır.
- Sorumluluğun devri, Programın revizyonu ile birlikte Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle sonuçlandırılır.

11. RİP Revizyon İlkeleri

RİP'te Program dönemi içerisinde istatistik çalışmalarına ilişkin yapılacak değişiklikler 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 599 uncu maddesinde belirtilen Bilimsel ve Teknik Özerklik hükmü çerçevesinde aşağıdaki şekilde yürütülür:

Program'a yeni konu eklenmesi ve mevcut olan bir konunun Program'dan çıkarılması ile sorumlu/ilgili kurum değişikliklerine ilişkin talepler Cumhurbaşkanlığı'nın onayı ile yapılır. Bunların dışındaki yer değişiklikleri, çalışma adı güncellemeleri, süre değişiklikleri, veri derleme yöntemi ve mevcudiyet durumu değişiklikleri, sınıflama sistemi ve tahmin düzeyi değişiklikleri, yayımlanma biçimi değişiklikleri, Programın genel bilgiler kısmı ve İstatistik Çalışmalar başlığında yer alan Kapsam, Mevcut Durum, Yapılacak Yeni Çalışmalar, Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar kısımlarındaki değişiklikler ile ilgili olarak karar almaya ve düzenleme yapmaya, sorumlu kurum/kuruluşun gerekçesiyle birlikte TÜİK'e başvurusu üzerine TÜİK yetkilidir.

Yasal ve idari yapıda meydana gelen değişiklikler ile mevzuattan kaynaklanan değişiklikler TÜİK Başkanlığı tarafından karara bağlanır.

Kurum/kuruluşların program revizyon talepleri, ilgili yılın 15 Ekim tarihine kadar TÜİK'e gönderilir.

12. İstatistikî Verilerde Revizyon Yapılmasına Dair Temel Esaslar

Revizyon, yayımlanmış herhangi bir istatistikî veri üzerinde daha sonra yapılan güncellemeleri ifade eder. Avrupa İstatistikleri Uygulama İlkeleri (Code of Practice) doğrultusunda üretilen istatistiklere ilişkin revizyon politikalarının

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

kamuoyu ile paylaşılması, istatistik üreticilerinin şeffaflık politikaları ile doğrudan ilişkilidir. Bu doğrultuda, RIP kapsamında istatistik üreten ve yayımlayan kurum ve kuruluşların kendi revizyon politikalarını oluşturmaları, kullanıcılar nazaran şeffaflığın artırılmasını sağlamak adına gereklilik olarak görülmektedir.

RIP kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, revizyon politikalarını oluştururken kendi istatistik envanterlerini (anket ya da idari kayıt ayrımı olmaksızın) gözden geçirmeli ve üretim-dağıtım süreçlerini dikkate almalıdır. Bu noktada, istatistiğin türü ne olursa olsun (anket ya da idari kayıt) revizyon uygulanabileceği unutulmamalıdır. Ayrıca, istatistiklere revizyon uygulamamanın da bir politika olduğu düşünülduğünde, revizyon politikasına ilişkin dokümanların sadece revizyon uygulanacak istatistiklere değil revizyon uygulanmayacak istatistiklere ilişkin de bilgileri içermesine dikkat edilmelidir.

Bu kapsamda, TÜİK'te hangi istatistiklerin hangi nedenden dolayı uzunluk ve derinlik detayında revize edileceğine ilişkin genel çerçeveyi çizen bir politika dokümanı olarak "TÜİK Başkanlığı Tarafından Üretilen İstatistiki Verilerde Revizyon Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge" TÜİK resmi internet sayfasında yayımlanmıştır (<https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Yonergeler>). Bu Yönergede revizyon yapılmasına dair temel ilkeler; revizyon nedenleri ve türleri, uygulama, dokümantasyon ve yayımlamaya ilişkin usul ve esaslara ilişkin bilgiler açıklanmıştır. İfade edilen ilkeler ve daha kapsamlı uygulamaları kapsayan Yönerge, sadece TÜİK için değil RIP kapsamında istatistik üreten ve yayımlayan tüm kurum ve kuruluşlar için yönlendirici bir doküman niteliğindedir.

13. Resmî İstatistik Programının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

5429 sayılı kanunun 3 üncü maddesine göre Resmî İstatistik Programında kurum/kuruluşlar tarafından üretilmesi ve yayımlanması taahhüt edilmiş istatistikler program uygulamalarının değerlendirilmesi amacıyla TÜİK tarafından her yıl "RIP Yıllık İzleme Raporu" hazırlanarak düzenli olarak izlenir ve sonuçları İstatistik Konseyine sunulur ve kamuoyuna duyurulur.

Yıllık İzleme Raporu'nda, sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından Program çerçevesinde yürütülen faaliyetlerin ne ölçüde gerçekleştirildiği tespit edilmekte ve varsa aksaklıkların giderilmesi için alınması gereken tedbirler belirtilmektedir.

İzleme raporlarında, gerçekleşmeler ve programda üretilmesi taahhüt edilen konuların üretiminde meydana gelen aksaklıklar İstatistik Konseyinde görüşülerek değerlendirilmektedir.

Programda yer alan kurum ve kuruluşlar, kendi çalışmalarını ile ilgili değerlendirmeleri içeren raporlarını her yıl düzenli olarak TÜİK'e iletmekle sorumludurlar.

14. Yeni Dönem Vizyonu

Bu programda, özellikle yapılacak yeni çalışmalar ve üretilmesi planlanan istatistikler ve çalışmalar alanında yer alan konular ile büyük verinin istatistik üretim sürecinde daha yaygın kullanımı, veri entegrasyonunun güçlendirilmesi, dijitalleşme, erişilebilirlik ve alternatif veri kaynaklarının kullanılmasında ilerlemeler sağlanması hedeflenmiştir.

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

Bu konuların istatistik üretim sürecinde halihazırda kullanıldığı durumlar ve kullanılması planlanan projeler aşağıda özetlenmiştir.

Büyük Veri ve Veri Entegrasyonu

Geleneksel yöntemlerle yönetilemeyen veya analiz edilemeyen çok büyük ya da karmaşık veri setlerine büyük veri adı verilir. Hacim (volume), hız (velocity) ve çeşitlilik (variety) kelimelerinin baş harfleriyle oluşan 3V ifadesi büyük verinin karakteristik özelliklerini ifade etmektedir. Büyük veri, sayılan bu karakteristik özelliklerin birini ya da birkaçını aynı anda taşıyabilmektedir. Büyük veriden, istatistikler üretebilmek, makine öğrenimi algoritmalarını uygulayabilmek, gelecek tahmini yapabilmek için sahip olunan verinin güvenilir olması şarttır.

Arama motorları üzerinden yapılan aramalar, sosyal medyada paylaşılan fotoğraflar ve düşünceler, e-ticaret siteleri üzerinden yapılan alışveriş sonucunda oluşan kayıtlar elektronik olarak tutulan veri hacminin oldukça büyümesine sebep olmuştur. Gittikçe büyüyen bu verinin sahibi çoğunlukla özel sektördeki firmalardır. "Bilgi gücü" ilkesinden yola çıkarak bu bilgilere sahip olan firmalar gittikçe güçlü hale gelmeye başlamıştır. Örneğin, bir arama motoru sitesi yapılan aramalara göre, grip salgınının hangi ülkelerde yaygın olduğunu ve hangi ülkede ne zaman grip salgını olacağını başarılı bir şekilde tahmin etmiştir.

Türkiye'de de büyük veri kullanımı artmaya başlamıştır, özellikle e-ticaret alanında öneri sistemleri ve bankacılık alanında dolandırıcılık tespiti gibi uygulamaları bulunmaktadır.

Doğru analiz metodları ile yorumlandığında önemli stratejik bilgiler edinmeye imkan sağlayabilen büyük verinin kullanımı, küreselleşme ile birlikte artan rekabet ortamında daha da önemli hale gelmiştir. Özellikle farklı kaynaklardan gelen verilerin birbiriyle konuşabiliyor olması veriyi değerli kılar. Sadece büyük veri sistemleri için değil geleneksel olarak kullandığımız sistemlerde de farklı veri kaynaklarından gelen verilerin entegre edilebiliyor olması veriden çok daha değerli bilgilerin çıkarılmasında önemli rol oynar. Örneğin, sadece kişilere ait eğitim bilgilerinin bulunduğu bir veri seti sadece eğitim ile ilgili analiz yapılabilmesine, istatistik üretilmesine olanak sağlarken, bu veri seti yine aynı kişilere ait istihdam verisiyle birleştiğinde hangi bölüm mezunlarının hangi sektörde çalıştığı gibi daha dikkat çekici, daha değerli analizlerin yapılmasına olanak sağlamaktadır.

Büyük verinin avantajı kullanılarak daha hızlı, daha etkili ve daha fazla sayıda istatistik üretebilir. Ayrıca ekonomik açıdan büyük verinin kullanımı istatistik üretim maliyetlerini uzun vadede kısma olanağı sunmaktadır. Büyük verinin resmi istatistiklerde yardımcı veri olarak kullanılması, geleneksel mevcut istatistiklerin de kalitesini arttırmaya yarayacaktır. Ayrıca büyük veriyi yardımcı veri olarak kullanarak anketlerdeki soru sayıları ya da anketlerin sayıları azaltılabilir, potansiyel yeni bilgiler büyük veri kaynaklarından keşfedilebilir.

Bu anlamda resmi istatistiklerde büyük veri kullanımı dünyanın önde gelen istatistik ofisleri açısından çekici hale gelmeye başlamıştır. TÜİK'te ise büyük veri konusunda Ar-Ge çalışmaları 2013 yılının Kasım ayından itibaren hızlandırılmaya başlanmış olup büyük verinin kullanımına yönelik çalışmalar çeşitli istatistik üretim alanlarında

Resmi İstatistik Programı Genel Bilgiler

yapılmaktadır.

Dijitalleşme

Dijitalleşme, henüz dijital ortama aktarılmamış olan bir verinin herhangi bir bilgisayar tarafından okunabilecek hale gelmesi sürecine verilen addır. Dijitalleşmedeki amaç genellikle yeni bir değer üretmek olabilmektedir. Dijitalleşme sayesinde sahip olunan veriler, iş akışları çok daha anlamlı ve yönetilebilir hale gelmektedir.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte cep telefonu, bilgisayar, sensörler gibi birçok elektronik aletin kullanımı yaygınlaşmıştır. İnternetin de daha yaygın ve hızlı hale gelmesiyle birlikte teknoloji, dünya nüfusunun büyük bir kısmının hayatının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu konuyla ilgili verilebilecek en çarpıcı örneklerden biri Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)'dir. Geçmiş yıllarda bu tür kayıtların tutulabilmesi için belirli bir günde kıstamlar uygulanarak bireylerin evlerine gidilip, demografik bilgiler kağıt ortamına kaydedilirdi. Günümüzde ise, artık her birey doğum, ölüm, adres değişikliği gibi durumlarda e-devlet hizmetini kullanarak bu bildirimleri yapabilmektedir. Elde edilen bu tip veriler Coğrafi Bilgi Sistemleri ile hem istatistik üretiminde hem de karar alıcılara yol gösterecek karar destek sistemleri gibi dijital altyapı sistemlerinde kullanılabilir.

Alternatif Veri Kaynaklarının Kullanımı

Bilindiği üzere, resmi istatistik üretiminde idari kayıt ve anket verileri temel kaynağı oluşturmaktadır. Son yıllarda, dünyadaki farklı örneklerle bakıldığı zaman, bu kaynaklar dışındaki kaynakların da özellikle resmi istatistik üretmeye yardımcı veri olarak kullanıldığı gözlemlenmektedir. Web kazıma (scraping), sosyal medya ve sensör verileri alternatif veri kaynaklarının popüler örneklerindedir.

Turizm istatistiklerinde cep telefonu verilerinin, fiyat istatistiklerinde barkod verisi kullanımı ve web scraping verilerinin kullanılması, dünyada alternatif veri kaynaklarının resmi istatistik üretiminde yardımcı veri olarak kullanımına örnek teşkil etmektedir.

Alternatif Veri Derleme Yöntemlerinin Kullanımı

2020 yılı Mart ayında Covid-19 salgınının ülkemizde de ortaya çıkması sonrasında yüz yüze görüşme yöntemi (CAPI) ile veri derlemek büyük ölçüde olanaksız hale geldiğinden, özellikle Hanehalkı araştırmalarında telefon ile veri derleme yöntemi (CATI) kullanılmaya başlanılmış ve büyük ölçüde başarılı olmuştur. Telefonla veri derleme yönteminin başarılı olması adına cevaplayıcıların güncel telefon numaralarının edinilmesi için bu verilere sahip Kurum/Şirketler ile kurumsal anlamda görüşülerek ilgili protokoller çerçevesinde güncel telefon bilgileri temin edilmiştir ve edinilmeye devam edilmektedir.

Bu dönemde, cevaplayıcılarla kurumsal iletişimi güçlendirmek ve telefon yoluyla veri derleme yöntemini geliştirmek adına TÜİK Çağrı Merkezinin (ALO 124) fizibilite ve altyapı çalışmaları tamamlanarak kullanımına başlanılmıştır. Özetle cevaplayıcılara giden aramaların tek bir kanaldan çıkması, gelen aramaların tek bir kanalda toplanarak yanıtlandırılması ve yönlendirilmesi gibi hususların gerçekleştirilebildiği Çağrı Merkezi altyapısı, TÜİK'in 26 Bölge Müdürüğüne de

Resmî İstatistik Programı Genel Bilgiler

konumlandırılmıştır. Bölge Müdürlüklerindeki personele de operatörlük eğitimleri verilerek Çağrı Merkezi uygulamasının Bölge Müdürlüklerinde de başarı ile uygulanabilmesi sağlanmıştır.

TÜİK bünyesinde **ALO 124** TÜİK çağrı merkezi, vatandaşlarımızla daha güvenilir, daha kolay ve daha kaliteli iletişim sağlamak amacıyla kurulmuştur.

ALO 124 çağrı merkezi aracılığı ile cevaplayıcılar veya kullanıcılar;

- TÜİK'e hızlı erişim sağlayacaktır.
- Anket çalışmaları ile ilgili bilgileri **124** hattı üzerinden hızlıca elde edebileceklerdir.
- Bilgi talepleri, internet sitemizin yanı sıra **Alo 124** üzerinden daha hızlı karşılanabilecektir.
- Veri gizliliği ve veri güvenliği hususlarında Karşılama Ses Kaydı ile bilgilendirilebileceklerdir.

Ayrıca TÜİK için inovasyon projeleri kapsamında yer alan **Alo 124** ile çağrı gereksinimlerine uygun olarak; web (CAWI) ve yüz yüze görüşme (CAPI) veri derleme yöntemlerimize ek olarak telefon ile veri derleme yöntemi (CATI) eklenmiştir.

Çağrı Merkezimizle; kaliteli ve kontrollü bir iletişimin sağlanması, verimliliğin artırılması, düzenli ve sürekli veri akışının sağlanmasının yanı sıra hizmetlerin iyileştirilmesi yönünde cevaplayıcılar/kullanıcılardan geri bildirimlerin daha hızlı alınması ve vatandaşlarımızın memnuniyetinin artırılması hedeflenmektedir.

Erişilebilirlik

TÜİK tarafından üretilen istatistiklere ilişkin A grubu mikro veriler, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya, Gaziantep, Van, Erzurum, Zonguldak, Edirne, Konya, Diyarbakır ve Samsun Bölge Müdürlüklerinde mevcut olan, kapalı bir ağ içinde ve veri aktarımına imkan vermeyecek şekilde tasarlanmış Veri Araştırma merkezlerinde (VAM) ve veri gizliliği ilkesi çerçevesinde istatistikî birimlerin doğrudan tanınmasını sağlayacak bilgileri gizlendikten sonra çalışabilmektedir. Elektronik Veri Araştırma Merkezi (E-VAM) ile gerek A grubu mikro verilerin gerekse farklı şekillerdeki veri setlerinin, kullanıcıların VAM'a gelmelerine gerek kalmadan çalışabilmesine imkan tanıyacaktır. E-devlet ve SMS doğrulaması ile yetkilendirilmiş kullanıcıların, veriler üzerinde çalışabilmeleri amacıyla oluşturulan bir portal olan E-VAM ile veriler internet erişimi olmayan bir ortamda incelenebilmekte, istenen analizler yapılabilmekte ve alınmak istenen çıktılar uzman kontrolü sonrası kullanılabilirlerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

İSTATİSTİK ÇALIŞMALARI

İstatistiksel Altyapı

ANA KONU 1. İSTATİSTİKSEL ALTYAPI

1.1. İDARİ KAYITLAR VE KAYIT SİSTEMLERİ

1.2. COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ VE UZAKTAN ALGILAMA

1.3. ALTYAPI ÇALIŞMALARI

1.4. SINIFLAMALAR

1.1. İDARİ KAYITLAR VE KAYIT SİSTEMLERİ

1. Kapsam

İstatistiklere temel oluşturan veriler kaynak olarak anketlerden elde edilebileceği gibi bir alternatif kaynak olarak idari kayıtlardan da faydalanılabilmektedir. İdari kayıt, en genel anlamıyla devletin diğer kurum/kuruluşların gerek mevzuatlar çerçevesinde tutmakla zorunlu oldukları gerekse kurumsal hizmetlerin yürütülmesinde ihtiyaç duydukları konularda kişi, işletme veya olay bazında düzenlenen rapor, belge ve ölçüm türü gibi dokümanlar olarak tanımlanabilir. İdari kayıtların standartlara kavuşturulup sistematize edilmesi ile kayıt sistemlerine ulaşılır.

Bir verinin referans tarihi ile yayımlanma tarihi arasındaki zaman farkı olarak tanımlanan zamanlilik göstergesi, son yıllarda daha da önem kazanmış durumdadır. Bu nedenle; bilgi derlemede var olan kaynaklar kullanılarak bir yandan bilgilerin zamanında derlenmesi diğer yandan ise Resmî İstatistik üretim sürecinde zaman, emek ve mali tasarruf sağlanması amaçlanmaktadır. Bu şekilde hem istatistik birimler üzerinde oluşan gereksiz cevaplama yükü ortadan kalkmış hem de kamu hizmetlerinde entegre bir yapıya dönüşüm hızlandırılmış olmaktadır.

Birçok gelişmiş ülkede hızlı, ekonomik ve tutarlı istatistik üretme anlamında anket ve benzeri yöntemlerle elde edilen veri setleri, artık yerini idari kayıtlara bırakmış ve bırakmaya devam etmektedir. İdari kayıt verilerinin kullanımı konusunda farklı yaklaşımlar olmasına rağmen Fransa, Danimarka, Finlandiya, Norveç ve İsveç gibi ülkeler Avrupa Birliği (AB) ülkeleri içerisinde ön planda yer almaktadırlar. Özellikle Kuzey Avrupa ülkeleri (İsveç, Norveç, Finlandiya, Danimarka ve Hollanda) başta olmak üzere istatistiksel bilgi üretiminde idari kayıt verilerinden kapsamlı bir şekilde yararlanmaktadırlar. Örneğin; Finlandiya'nın ürettiği istatistiklerin %96'sı idari veri kaynaklarından gelmekte diğer Avrupa Ülkeleri, Kuzey Amerika (Amerika Birleşik Devletleri, Kanada), Avustralya ve Yeni Zelanda'nın da idari kayıt verilerinin kullanımı konusunda önemli deneyimleri bulunmaktadır.

Hem ulusal öncelikler (Hükümet Programı, Öncelikli Dönüşüm Programı, Kalkınma Planı ve bağlı strateji planları) hem de uluslararası yükümlülükler (AB İstatistik Faslı'nın kapanış kriterleri, uluslararası kuruluşlara veri aktarımı) çerçevesinde Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) üretmek veya detaylandırmak durumunda bulunduğu istatistikler için idari kayıt kullanımı öncelikli seçenek olmaktadır.

Ülkemizde, TÜİK'in, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 9. maddesine göre idari kayıtlara erişim yetkisi bulunmaktadır. Kanun ayrıca TÜİK'i, Ulusal Kayıt Sistemlerinin oluşturulmasında standartları tanımlamak, uygulamak ve kurumlar arası koordinasyon ile uygulanmasını sağlamak ile de görevlendirmiştir.

2. Mevcut Durum

İdari kayıtların sistematize edilmesi ile oluşan kayıt sistemleri arasında "Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)", "Adres Kayıt Sistemi (AKS)", "İş Kayıt Sistemi", "Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi (TİKAS)", "Göç Kayıt Sistemi (GöçNet)" ve "Eğitim İşgücü Veritabanı" başta gelmektedir.

Resmî İstatistik Programı (RİP) kapsamında üretilen istatistik başlıklarının birçoğu tarafından yoğun olarak kullanılan

İstatistiksel Altyapı

ya da kullanıma potansiyeli olan başlıca idari kayıt verileri arasında; İçişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı (TB), Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Sağlık Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) ve Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) verileri bulunmaktadır.

Ülkemizde faaliyette bulunan tüzel ve gerçek kişilere ait, çeşitli kurumların kullanmakta olduğu sici sistemleri mevcuttur. Kurumların kullanmakta olduğu bu sistemler kendi kurumsal ihtiyaçlarını büyük oranda karşılamakla birlikte, ihtiyaç duyulması halinde diğer kurumların ihtiyaçlarına cevap veremeyebilmektedir. Bunun en büyük sebeplerinden biri farklı idari kayıtları birbirine bağlayacak ortak bir anahtar olmamasıdır. Bunun dışında kapsam eksiklikleri, tanım farklılıkları, veri kalitesindeki eksiklikler genel sorunlar arasında yer almaktadır. Burada dikkat çeken husus neredeyse bütün idari kayıt sağlayıcılarının farklı birer anahtar değişik kullandığıdır.

Mevcut durumda kullanılan idari kayıtların hiç birisi tam olarak merkezi kayıt sistemi ihtiyacını karşılamamaktadır. Bu anlamda paydaş kurumların koordineli bir şekilde çalışarak ihtiyaca cevap verecek bir yapı üzerinde anlaşması sağlıklı bir sistemin oluşturulabilmesi açısından önem arz etmektedir.

AB üyeliği müzakere sürecinde yer alan, "Tarım ve Kırsal Kalkınma" başlıklı 11. Faslin açılış kriteri ile "İstatistik" başlıklı 18. Faslin kapanış kriterinin gerekliliklerini yerine getirme yükümlülüğü çerçevesinde; herhangi bir desteğe bağlı olsun veya olmasın, tarımsal işletmelerin arazi, hayvancılık, makina-ekipman ve bitkisel üretim bilgilerinin kayıt altına alınması, kayıtların sağlıklı ve güncelliğinin sağlanması gerekmektedir. Ancak, ülke geneline kapsayan TIKAS olmadığından; idari kayıtlar kullanılarak (ilgili kurumların kendi amaçlarına uygun tuttukları kayıtlar) tarımsal işletme çerçevesi oluşturulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Öncelikli olarak TÜİK tarafında çok sayıda araştırmaya veri girişi sağlayacak olan kurumlara ait idari kayıtların istatistik üretim sürecine dâhil edilmesi çalışmaları yeni dönemde devam edecektir. Bu kapsamda; Bina ve Konut Kayıt Sistemi, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Bilgi Sistemi, Şirket Bilgi Sistemi kurulması ve E-Arşiv/E-Fatura Verilerinin İstatistik Üretim Sürecinde Kullanımı idari kayıt ve kayıt sistemleri altında öncelikli çalışılacak idari veri kaynakları olarak belirlenmiştir.

Bina ve Konut Kayıt Sistemi; TÜİK tarafından 2015 yılında çalışmalarına başlanan ve günümüze kadar hazırlıklarının yapıldığı idari kayıtlara dayalı bina ve konut kayıt sistemi kurmayı amaçlayan bir sistemdir. Bina ve konut istatistiklerinin üretilebilmesi için, yapı belgelerinde bulunan bina ve konutlara ilişkin bilgilerin (bina inşa yılı, ısıtma sistemi, kat ve oda sayısı vb.) ülke genelindeki tüm adresler için İçişleri Bakanlığı NVİGM tarafından oluşturulan Mekânsal Adres Kayıt Sistemi (MAKS) çalışmasına eklenmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. MAKS'ın tamamlanmasının ardından, adres tabanlı diğer veri tabanlarının MAKS ile entegrasyonun sağlanarak Bina ve Konut Kayıt Sisteminin tamamlanması planlanmaktadır.

STK Bilgi Sistemi ile Resmi kurumlar dışında ve bunlardan bağımsız olarak çalışan, politik, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçları doğrultusunda lobi çalışmaları, ikna ve eylemlerle çalışan, üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen ve gelirlerini bağışlar ve/veya üyelik ödemeleri ile sağlayan sivil toplum kuruluşlarına ait

İstatistiksel Altyapı

toplu bir kayıt sistemi ihtiyacının karşılanması amaçlanmaktadır. STK Bilgi Sistemi kurulması çalışmaları kapsamında Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü (STİGM) tarafından idari kaydı tutulan derneklerin amaçlarına göre ana nevi ve alt nevi sınıflaması kullanılarak COPNI ve ilişkili NACE sınıflamasının sisteme entegrasyonu TÜİK tarafından 2020 yılı sonu itibarıyla sağlanmıştır. Derneklerin vermekle yükümlü oldukları her türlü bildirim ile beyanname bildirimlerinin elektronik ortamda yapılması, bürokratik işlemlerin azaltılarak vatandaşın işlerinin kolaylaştırılması, istatistikî bilgilerin kısa sürede sorgulanarak raporlanması amaçlarıyla STİGM tarafından geliştirilen Dernekler Bilgi Sistemi (DERBİS) 2013 yılında tamamlanarak kullanıma açılmıştır. Halen, 122.000 faal dernekte %95'i aktif DERBİS kullanıcıdır. Yine, DERBİS kullanıcısı olmayan derneklere ilişkin tüm veriler İİ Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlükleri tarafından DERBİS veri tabanına kaydedilmektedir. Yine STİGM tarafından, sendikaların ve siyasi partilerin kuruluş ve bildirimlerine ilişkin verilerin kayıt altına alınması için Sendikalar Bilgi Sistemi (SENBİS) ve Siyasi Partiler Bilgi Sistemi (PARBİS) geliştirilmiştir.

TÜİK ile STİGM tarafından yapılan yazışmalar ve toplantılar sonucunda DERBİS veri tabanında yer alan aktif dernekler için COPNI ve NACE kodları oluşturulmuş ve veritabanına aktarımı sağlanmıştır. Ayrıca yeni kurulacak derneklere COPNI kodlarının verilmesi için standartlar oluşturulmuştur.

STİGM tarafından halihazırda verisinin derlendiği dernekler, sendikalar ve siyasi partilere ilişkin uygun görülen istatistikî veriler STİGM'e ait "<https://www.siviltoplum.gov.tr>" adresli internet sitesinin "İstatistikler" sekmesi altında yayımlanmakta olup bu istatistik başlıklarının artırılması planlanmaktadır.

Şirket Bilgi Sistemi; sektörlerin/firmaların idari kayıt ve anket çalışmalarından gelen verilerini ortak bir payda altında toplayarak daha da anlamlı hale gelmesini sağlayan, sektör/firma bazında yapısal değişkenlerin analizi ile beraber sektör ve firma ağına ortaya çıkaran ayrıca ürün ve dış ticaret verileri ile kapsamlı bir raporlama yapmaya imkân veren bir uygulamadır. Ekonomik Risk Analizi (ERA) projesi kapsamında yaklaşık otuz beş bin girişimin (NACE Rev.2) dördüncü düzeyde sektörleri temsil edecek firmalar) yapısal, finansal, ilişki ağı, istihdam durumu, üretim, dış ticaret ve araç parkı konularında detaylı raporlama yapabilmektedir. Ayrıca faaliyetlerin risk endeksi konusunda da raporlama mümkün olmaktadır. Bu kapsamda, ERA projesi geliştirilerek tüm şirketlerin idari kayıt ve anket verilerinden yapısal, finansal, ilişki ağı, istihdam durumu, üretim, dış ticaret, araç parkı, yatırım, yabancı ortaklık ve profil bilgilerinin sorgulanabileceği bir bilgi sistemi kurulması planlanmaktadır.

E-arşiv/E-fatura, muhafaza ve ibraz edilme zorunluluğu bulunan faturanın, elektronik ortamda oluşturularak elektronik ortamda ibraz edilen ve Gelir İdaresi Başkanlığı tarafına raporlanan bir uygulamadır. Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından temin edilecek e-fatura ve/veya e-arşiv verileri; Hanehalkı Tüketim Harcaması İstatistikleri, Tüketici ve Üretici Fiyat Endeksleri ile Sanayi Üretim Endeksi, Perakende Satış Endeksleri, Ciro Endeksleri alanında kaynak olarak kullanılabilirliği değerlendirilmektedir.

Kullanım alanının genişliğine göre önceliklendirilerek diğer kamu kurumlarının idari kayıtları kullanılarak bütüncül bir idari kayıt sistemi oluşturulması önemlidir. Mevcut kullanılan bu farklı idari kayıt kaynaklarının eşleşmesini sağlayabilecek ortak bir yapıya geçiş için geniş çaplı bir çalışma hem kurumumuzdaki yerel birim düzeyinde yaşanan sorunları hem de ülkemizde ihtiyaç duyulan verilerin birbiri ile konuşabilirliği konusunda yaşanan sorunların aşılmasını

İstatistiksel Altyapı

sağlayacaktır.

Yukarıda bahsedilen entegrasyonun sağlayacağı bir avantaj da bir çok gelişmiş ülkede mevcut olup ülkemizde çalışmaları devam eden açık devlet/açık veri çalışmasıdır. Açık devlet politikası ve ilgili faaliyetler, 2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı ile 2016- 2019 Ulusal e-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı içerisinde ele alınmıştır. Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi (BİLGEM), Yazılım Teknolojileri Araştırma Enstitüsü (YTE) gibi kurumların koordinasyonunda yürütülmekte olan faaliyet Türkiye'ye özel bir 'data.gov' platformu oluşturmaktır. Bu konuda devam eden çalışmalar şu şekilde özetlenebilir: 2016-2019 Ulusal e-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı'nda yer alan "E4.2.1-Açık Veri Paylaşım Portalinin Oluşturulması" eylemi doğrultusunda açık veri paylaşım ilkeleri, kişisel bilginin güvenliği/mahremiyeti gözetilerek kamu kurumlarında, yerel yönetimlerde, özel sektörde ve sivil toplum kuruluşlarında üretilen veriler açık veri olarak ortak bir veri kaynağından tüm fayda sağlayıcıların kullanımına açılacaktır. Bu kapsamda her kurumun kendi elindeki veriyi paylaşması yerine; belirli kriterler ve formatlar oluşturularak verilerin bu kriterlere uygun hale getirilip merkezi bir platform üzerinden sunulması sağlanacaktır. Ülkemizde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin bölgesel (şube-yerel birim) bazda sağlıklı verisini oluşturabilmesi yukarıda bahsedilen çalışma için de önem arz etmektedir. Bölgesel düzeyde üretilen/üretilecek istatistiklerin ise kalitesinin artması ancak işyerlerinin şube düzeyindeki idari kayıt verisinin kalitesinin artmasıyla mümkündür. Bu anlamda şube düzeyinde tanımlayıcı ortak anahtar (verginö-şubeno) ve tabakalama değişkenlerinin (ana faaliyet, ciro çalışan sayısı vb.) eksiksiz ve güncel tutulduğu idari kayıtlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca farklı idari kayıt verilerinin karşılaştırılabilir olması amacıyla verilerin standardize edilmek suretiyle birbirleriyle konuşabilir olması önem arz etmektedir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçların Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.1.P.1	Bina ve Konut Kayıt Sistemi	Ülkeye özgü ihtiyaç, diğer istatistikler için girdi olarak kullanılması	TÜİK	• MAKS'in tamamlanması • Adres tabanlı veri tabanlarının MAKS ile entegrasyonu	• İçişleri Bakanlığı (NVIİM) • Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	2026
1.1.P.2	STK Bilgi Sistemi	CB 11. Kalkınma Planı 776.2 maddesi	İçişleri Bakanlığı (STİGM)	• Sivil Toplum Kuruluşlarının İdari Kayıtları	İçişleri Bakanlığı (STİGM)	2023
1.1.P.3	Şirket Bilgi Sisteminin Kurulması	Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	Girişimlerle ilgili her türlü veri	GİB	2024
1.1.P.4	E-Arşiv / E-Fatura ve Ödeme Kayıt Edici Cihaz Verilerinin İstatistik Üretim Sürecinde Kullanımı	Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	GİB tarafından temin edilecek e-fatura vefiveya e-arşiv verileri	GİB	2026

İstatistiksel Altyapı**1.1.1. İstatistiksel İş Kayıtları****1. Kapsam**

İstatistiksel İş Kayıtları Sistemi (İKS), yasal olarak devlet tarafından kayıt altına alınan ve ekonomik faaliyeti ile Gayri Safi Yurt içi Hasıla (GSYH)'ya katkıda bulunan tüm birimlerin; adres, kimlik, tabakalama değişkenleri ve demografik bilgilerinin, idari kayıtların kullanılması ile Avrupa Birliği (AB) yönetmelikleri tarafından belirtilen birim ve sınıflama tanımlarına uygun olarak güncel yapıda tutulduğu bir sistemdir.

Ülkemizde ihtiyaç duyulan ekonomik göstergelerin üretilmesinde, yayımlanmasında ve dağıtımının sağlanmasında yapılacak tüm çalışmalar için İKS referans kaynak teşkil etmektedir.

İKS'nin amaçları aşağıdadır:

- İdari kaynaklara dayalı İKS oluşturulması ve güncellenmesi,
- AB ile ortak birim tanımlarına geçilmesi,
- Girişimlere ait demografik değişkenlerin elde edilmesi ve yayımlanması,
- Girişim Grubunun (GG) oluşturularak küresel boyutta inceleme ve karşılaştırma yapılabilmesi,
- İş istatistikleri ile ilgili tüm çalışmaların omurgası olması.

2. Mevcut Durum

TÜİK bünyesinde kurulu İKS'nin GİB ve SGK başta olmak üzere idari kayıtlara dayalı olarak güncelleme ve iyileştirilmesine devam edilmiş, 2019 yılı yıllık verisine nihai hali verilmiş, iş kayıtları çerçevesi veri kullanıcıların ihtiyacını karşılamak üzere Veri Araştırma Merkezi'nde mikro düzeyde kullanıma açılmıştır.

Yıllık iş kayıtları çerçeve verilerinden yararlanılarak, Girişimcilik ve İş Demografisi, 2020 Haber Bülteni zenginleştirilmiş içeriğiyle başarıyla yayımlanmıştır.

Yıllık iş kayıtları çerçeve verileri, TÜİK bünyesinde üretici birimlerin ihtiyaçları doğrultusunda günlük, aylık ve yıllık bazda hizmet vermeye devam etmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2022 – 2026 RİP döneminde yapılacak yeni çalışmalar aşağıda listelenmiştir.

- İş Kayıtları kalite göstergelerini oluşturmak,
- İş Kayıtları yerel birim düzeyinde kayıtların iyileştirilmesi ve istatistik üretmek,
- Üretilen istatistiksel birimlere ek olarak Faaliyet Türü Biriminin de üretilmesi ya da ikincil faaliyetlerin İş Kayıtları Sisteminde işaretlenmesi için gerekli metodolojik çalışmayı ve gerekli idari kayıt araştırmasını yapmak,

İstatistiksel Altyapı

- Girişim Grupları'nın idari kayıtlar yolu ile tam kapsamının sağlanabilmesi ve gösterge/yayın üretilmesi,
- Alanda faaliyet kontrol çalışmasının harzemli perspektif programına geçişi sağlanmıştır, kontrolerin geliştirilmesine devam edilmesi,
- Gösterge üretiminin genişletilmesi, metodolojinin uluslararası uyumunun artırılması sağlanacaktır. Bu kapsamda hayatta kalma istatistikleri, girişim yaşlarına göre gösterge yayını, ithalat/ihracat ve istihdam/ciro boyutlarında gözönünde bulundurularak gösterge ve içeriklerin geliştirilmesi çalışmalarının yapılması

için ülkemizin ihtiyaçları kapsamında diğer kurumlarla bilgi paylaşımı çalışmalarına devam edilecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamada Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.1.1.P.1	ESBİS sisteminde yer alan Esnaf ve Sanatkar İstatistikleri	Ülkeye Özgü İhtiyaç	Ticaret Bakanlığı	ESBİS verileri	Ticaret Bakanlığı	2025
1.1.1.P.2	KOOPBİS sisteminde yer alan Kooperatif İstatistikleri	Ülkeye Özgü İhtiyaç	Ticaret Bakanlığı	KOOPBİS Kooperatif Bilgi Sistemi verileri	Ticaret Bakanlığı	2026

İstatistiksel Altyapı**1.1.2. Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi****1. Kapsam**

Tarımsal İşletme Kayıtları; Türkiye'nin tamamını kapsayacak şekilde il, ilçe ve köy bazında tarımsal faaliyette bulunan çiftçilerin/işletmelerin özlük bilgilerini, faaliyetleri sırasında kullandıkları varlıkları (arazi, hayvan, girdi vs.), bitkisel ürün desenini, kullandığı makine ve teçhizat ile diğer bilgilerini içermektedir.

Tarımsal İşletme Kapsamı; yasal durumu ne olursa olsun, sahip olduğu, ortaklık, yarıncılık ya da kiralama şeklinde işlediği arazinin büyüklüğüne bakılmaksızın kendi adına bitkisel üretim yapan ya da küçükbaş veya büyükbaş hayvan besleyen veya hem bitkisel üretim hem hayvancılık yapan tek yönetim altındaki ekonomik birimdir.

Tarımsal işletmelere ait çerçeve elde edilmesi için Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi ile;

- Ülkemizde tarımsal faaliyetle uğraşan işletmelerin tamamına ait güncel bir çerçeve elde edilmesi ve bu yönde ulusal düzeyde kayıt sisteminin oluşturulup sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- Tarımsal işletmelerin arazi, hayvancılık, makine-ekipman ve bitkisel üretim bilgilerinin kayıt altına alınması, kayıtların tamlığı ve güncelliğinin sağlanması,
- Tarımsal işletmelerin T.C. kimlik veya vergi numaralarının, adreslerinin, ikametgah adreslerinin, telefon ve diğer işletme bilgilerinin kayıt altına alınması,

amaçlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

Avrupa Birliği üyeliği müzakere sürecinde yer alan, "Tarım ve Kırsal Kalkınma" başlıklı 11. Faslin açılış kriteri ile "İstatistik" başlıklı 18. Faslin kapanış kriterinin gerekliliklerini yerine getirme yükümlülüğü çerçevesinde; herhangi bir desteğe bağlı olsun veya olmasın, tarımsal işletmelerin arazi, hayvancılık, makine-ekipman ve bitkisel üretim bilgilerinin kayıt altına alınması, kayıtların sağlıklı ve güncelliğinin sağlanması gerekmektedir. Ancak, ülke genelini kapsayan TİKAS olmadığından; idari kayıtlar kullanılarak (ilgili kurumların kendi amaçlarına uygun tuttukları kayıtlar) tarımsal işletme çerçevesi oluşturulmaktadır.

Tarımsal işletmelerin (hanehalkı ve kurumsal) adres, kimlik bilgileri, işletme büyüklük ve işletme tipi ile tarımsal üretime ait diğer ilgili özelliklerin yer aldığı bir veri tabanıdır. Tarımsal işletme kayıtları; TOB ve tarımsal işletmelerin bağlı olduğu birlik, kooperatif ile diğer ilgili kurumlardan alınan bilgilerin AKS ve Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) kayıtları kullanılarak yapılan güncellemelere göre oluşturulmaktadır.

Bu kapsamda TÜİK tarafından idari kayıtlardan faydalanılması planlanan kurumlar; TOB, Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB), Tarım Kredisi veren Bankalar, Kooperatif ve Birlikler, Tarım Sigortaları Havuzu İşletmesi, SGK, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ve Tarımsal Kalkınmayı Destekleme Kurumudur (TKDK).

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Ulusal düzeyde yapılacak olan ve ülke genelinin tamamını kapsayan TİKAS oluşturulması halinde yapılacak protokoller ile düzenli olarak TÜİK'e veri akışı sağlanabilecektir.

İstatistiksel Altyapı

1.1.3. Adres Kayıt Sistemi

1. Kapsam

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa dayanılarak oluşturulan AKS ile Türk Vatandaşlarının ve Türkiye'de herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli yabancılara mahsus ikamet/çalışma izni alarak veya ikamet izni yerine belge sahipliğiyle veya mavi kart hamili olarak yaşayan ve yasal olarak Türkiye'de bulunan tüm yabancıların yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin elektronik ortamda merkezi bir yapı içerisinde güncel olarak tutulması amaçlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

Bu Kanun kapsamında, belediyeler ve il özel idareleri tarafından ülke genelinde numaralama ve levhalama çalışmaları tamamlanarak UAVT oluşturulmuş olup, TÜİK tarafından 2006 yılında yapılan alan uygulaması ile kişilerin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları ve yerleşim yeri adres bilgileri eşleştirilmiştir. Bu bilgiler İçişleri Bakanlığı'na 2007 yılında devredilmiş, anılan tarihten itibaren adres verileri güncel olarak elektronik ortamda tutulmaya başlanmıştır.

AKS'nin en önemli unsurlarından biri olan UAVT belediyeler, özel idareler, organize sanayi bölge müdürlükleri ve serbest bölgeler tarafından güncellenmektedir. Adres oluşumuna altyapı teşkil eden yapı belgeleri (yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve yanar yıkılan yapılar formu) yine bu veri tabanı üzerinden bahse konu ilgili idareler tarafından üretilmektedir.

AKS, adres bileşenlerinin belirli bir tarih aralığındaki durumunun saklanabilmesini sağlayan tarihsel yapıya, idari ve mahalli bileşen değişiklik işlemlerinin ilgili idarelerle eşgüdümlü yürütülmesini kolaylaştıracak bir yapıya kavuşturulmuştur.

Türk Medeni Kanunu'nun 19 uncu maddesi gereğince "yerleşim yerinin teklifi" ilkesi doğrultusunda AKS'deki bir kişinin, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası ile eşleştirilen tek bir yerleşim yeri adresi mevcuttur. Kişiler, yeni bir yerleşim yeri adresi beyan etmediği sürece sistemde yer alan mevcut yerleşim yeri adresi tüm iş ve işlemlerde esas alınmaktadır.

Bu kapsamda adrese ilişkin bilgiler, Kimlik Paylaşımı Sistemi (KPS) üzerinden kamu kurum ve kuruluşları, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu çerçevesinde faaliyette bulunan bankalar ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu çerçevesinde faaliyette bulunan sigorta ve emeklilik şirketleri ile Güvence Hesabının paylaşımına sunulmuştur. Ayrıca, 2008/8 Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının yaptıkları işlemlerde "KPS'den temin edebilecekleri yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerini esas almaları, kamu kurum ve kuruluşlarında yürütülen iş ve işlemlerde, nüfus müdürlüklerinden veya vatandaşlarımızdan yerleşim yeri ve diğer adres belgesi (ikametgâh ilmhaberi) ile nüfus kayıt örneği istenmemesi, bu belgelerin, ilgili kuruluş tarafından doğrudan KPS'den elde edilmesi öngörülmüştür.

Anılan Kanunun 68 inci maddesi gereğince, adres değişikliğinin süresi içinde bildirilmemesi veya gerçeğe aykırı beyanda bulunulması halinde idari para cezası uygulanması öngörülmüştür.

İstatistiksel Altyapı**3. Yapılacak Yeni Çalışmalar**

AKS'de metinsel olarak tutulan adres bilgilerinin koordinat verileriyle tanımlanarak coğrafi (mekansal) nitelik kazandırılması yoluyla bu sistemin daha sağlıklı işleyen ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması, diğer kurum ve kuruluşların adres bilgileri ile daha etkin bir şekilde çalışabilecekleri entegrasyon altyapısının kurulması, yapı ruhsatı sürecinin elektronik ortama aktarılması, yetkili idareler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) ve ilgili diğer kurumlar arasında gerekli belge ve verilerin elektronik ortamda paylaşımının sağlanması amacıyla MAKS ve Çevrimiçi Emlak ve İnşaat İzinleri Projesi 2012 yılında faaliyete geçirilmiştir. MAKS'in ülke genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bahse konu sistemin ülke genelinde yaygınlaştırılması amacıyla 2016 yılında 76 ilde mekânsal adres veri üretimi çalışmalarına başlanmıştır. Proje kapsamında;

- İl, ilçe, köy ve mahalle alanları oluşturulmuştur.
- Meydan, bulvar, caddeler ve sokaklar (yol) ile tüm yapılar (yapı, diğer yapı) ve bağımsız bölümler tespit edilerek sayısal hale getirilmiştir.
- Yukarıda belirtilen adres bileşenleri Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda kontrol edilerek varsa hatalar ve eksiklikler giderilerek yeniden numaralandırılmıştır.
- Üretilen verilerin kontrolünden sonra MAKS'a aktarılması sağlanmıştır.
- Adres Kayıt Sistemi'nde olup sahada olmayan ya da sahada olup Adres Kayıt Sistemi'nde olmayan verilerin kontrol edilerek MAKS'a aktarılmasına yönelik yetkili idarelerle çalışma yürütülmektedir.

MAKS'in ülke genelinde tamamlanması ile Nüfus ve Konut Sayımlarındaki konuta ilişkin değişkenlerin üretilmesine katkı sağlayacaktır.

İstatistiksel Altyapı

1.1.4. Göç Kayıt Sistemi (GöçNet)

1. Kapsam

Yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları ve İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Başkanlığı kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemek amacıyla çıkarılan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) 11 Nisan 2013 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. YUKK, yabancıların Türkiye'ye girişi, Türkiye'de ikametleri, sınır dışı edilmeleri ve uluslararası korumadan faydalanmaları hususunda önemli hukuksal ve idari değişiklikler getirmiştir. Kanun, tüm hükümleriyle, yayım tarihinden 1 yıl sonra, 11 Nisan 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. YUKK kapsamında kurulan Göç İdaresi Başkanlığının merkez teşkilatı aynı tarih itibarıyla operasyonel hale gelmiş, yabancılara ait tüm iş ve işlemlerin yanında plan ve politikaların oluşturulması ve istatistiklerin üretilmesi sorumluluğu EGM'den Göç İdaresi Başkanlığına devredilmiştir.

YUKK'un resmî gazetede yayımlanması sonrasında Türkiye'nin göç ve uluslararası koruma alanında örnek bir ülke olmasını sağlayan, yabancıların Türkiye'ye girişleri, kalışları, çıkışları, sınır dışı edilmeleri, giriş yasakları, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla ilgili iş ve işlemlere ait bilgilerinin elektronik ortamda yönetilmesi için geliştirilmiş bir göç sistemi projesi olan GöçNet sistemi kurulmuştur.

GöçNet sistemi, daha önceden birbirinden ayrı olarak yürütülen vize, ikamet izni, çalışma izni, giriş yasağı, sınır dışı etme, uluslararası koruma ve geçici koruma gibi işlemlerin tek çatı altında toplanmasına ve dolayısıyla daha hızlı, etkin ve sağlıklı kararların alınabilmesine olanak sağlamaktadır.

2. Mevcut Durum

Göç İdaresi Başkanlığı, kuruluşundan itibaren yaklaşık 1 yıl EGM tarafından tutulan Pol-Net sistemini kullanmış, 18 Mayıs 2015 tarihinden itibaren GöçNet sistemini kullanmaya başlamıştır. Kapalı devre şeklinde çalışan veri tabanı üzerinden yabancılara ilişkin tüm iş ve işlemler yürütülmektedir. GöçNet veri tabanında başta "İkamet İzni", "Vize", "Giriş Yasağı", "Uluslararası Koruma", "Sınır Dışı Etme", "Vatansız", "Geçici Koruma" modülü olmak üzere istatistiksel raporlama çalışmaları yapılabilmektedir. Geçici Koruma modülü haricindeki modüller üzerinden 18.05.2015 tarihi itibarıyla yabancılara ilişkin iş ve işlemler aktif şekilde yürütülmeye başlanmıştır. Geçici Koruma Modülü ise 2015 yılı Kasım ayı itibarıyla aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. GöçNet veri tabanının kurulumundan önce EGM'nin sistemi olan Pol-Net'den çekilen verilerin GöçNet sistemine aktarımı ise tamamlanmıştır.

Halihazırda EGM, Dışişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇŞGB), SGK, Sağlık Bakanlığı başta olmak üzere 20'ye yakın kamu kurumu ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla veri entegrasyonu sağlanmış olup işbirliği yapılan kurum sayısı her geçen gün arttırılmaktadır.

GöçNet sisteminde yer alan verilerin TÜİK tarafından yapılan yıllık nüfus analizlerinde ve uluslararası göç istatistiklerinin üretilmesinde kullanılmasına ilişkin "Bilgi Paylaşım Protokolü" 22 Aralık 2017 tarihinde imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında, web servisleriyle alınan ikamet izin verileri 31 Aralık 2020 tarihli Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

İstatistiksel Altyapı

(ADNKS)'de yer alan yabancı nüfusun belirlenmesi çalışmalarında kullanılmaya başlanmıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Göç İdaresi Başkanlığının ana veri kaynağı olan, 18.05.2015 tarihi itibarıyla yabancılara ilişkin iş ve işlemlerin yürütüldüğü GöçNet'e ilişkin olarak; EGM, ÇSGB ve İçişleri Bakanlığı başta olmak üzere kurumlarla yapılan entegrasyon çalışmaları neticesinde kurumlar arası sağlanan bilgi akışında gerekli görülen güncellemeler için görüşmeler devam etmektedir.

Göç İdaresi Başkanlığı ile TÜİK arasında imzalanan "Bilgi Paylaşım Protokolü" çerçevesinde, GöçNet sisteminde yer alan uluslararası koruma kayıtlarının web servisleri aracılığıyla düzenli olarak TÜİK'e aktarılmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Uluslararası standartlara uygun göç istatistiklerinin üretilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının veri ihtiyacının karşılanabilmesi için kayıt sistemi büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple, kayıtların oluşturulmasında uluslararası standartlar dikkate alınarak çalışmalar yapılmış ve uluslararası kuruluşlarla yapılacak veri paylaşımında kolaylık sağlanmış olup buna ilişkin çalışmalar devam edecektir.

İstatistiksel Altyapı

1.1.5. Ulusal Adres Veritabanı

1. Kapsam

Ülkemizdeki adreslerin bir standarda kavuşturulmasını, adres niteliklerinin güncel olarak takibini ve adrese dayalı kamu hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere UAVT kurulmuştur. Öncelikli olarak bir standardı olmayan adres bilgisi için İçişleri Bakanlığı, TÜİK ve Türk Standartları Enstitüsü (TSE) işbirliği ile ulusal adres standardı oluşturulmuştur. Tüm yerleşim yerlerinde numaralama çalışmaları, bu standarda göre yapılmakta ve yetkili idareler tarafından adres bilgileri UAVT'ye web ortamında işlenmektedir.

2. Mevcut Durum

Ülkemizdeki tüm adresler mahalle ve köy ayrımında cadde, sokak, bulvar, meydan, küme evler ve binaların iç kapı numaraları dahil olmak üzere UAVT'ye kaydedilmektedir. Adres bilgisi kullanılan tüm çalışmalarda, UAVT temel altyapı oluşturmaktadır. Böylece, birçok kamu kurumunun farklı yapılar da tuttuğu adres bilgileri bir standarda kavuşmuş ve adres karmaşasına son verilmiştir.

Sisteme veri akışı, belediyeleveli olan yerlerde belediyeler, köylerde ise il özel idareleri tarafından sağlanmaktadır. Yetkili idareler kendi yetki alanlarındaki adres bilgisi değişikliklerini, UAVT'ye işleyerek sistemin güncelliğini sağlamaktadırlar. Ayrıca yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve yanan yıkılan yapılar formu, bu veri tabanı üzerinden düzenlenmektedir.

Adrese dayalı kamu hizmeti veren özel ve tüzel kişi kaydı tutan tüm kurum ve kuruluşlar adres bilgilerini, bu sisteme dayalı olarak oluşturmakta olup, idari işlemlerini bu sistem üzerinden gerçekleştirmektedirler. Sistemde olmayan bir adrese kamu hizmeti verilmemektedir.

UAVT'nin kuruluşu 2007 yılı içerisinde TÜİK tarafından tamamlanarak, İçişleri Bakanlığına devredilmiştir. Sistemin yönetimi, güncellenmesi ve sistemde yer alan bilgilerin ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşımı İçişleri Bakanlığı NVTGM tarafından sağlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

UAVT, yerini MAKS'a bırakacak olup bu süreç tamamlanana kadar UAVT'nin güncelliğinin sağlanması ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için İçişleri Bakanlığı ile işbirliği faaliyetlerine devam edilecektir.

İstatistiksel Altyapı

1.1.6. Eğitim İşgücü Veritabanı**1. Kapsam**

Örgün eğitim, istihdam, kazanç ve yerleşim bilgilerinin eşleştirilmesi ile oluşturulan Eğitim-İşgücü Veri Tabanı (EİVT) ile eğitim ile işgücü piyasası arasındaki ilişkinin sistematik biçimde veriye dayalı olarak analiz edilmesini sağlayacak bütünlük bir veri tabanının kurulması, sürdürülmesi ve söz konusu veri tabanından istatistiksel çıktıların üretilmesi amaçlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

EİVT, eğitim ile işgücü piyasası arasındaki uyumun artırımına yönelik olarak gerçekleştirilecek çalışmalar için tasarlanmıştır. Bu veri tabanı mevcut durumda, bireylere ait örgün eğitim (Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)), kayıtlı istihdam, meslek bilgileri ve kazanç (SGK ve Muhasebat Genel Müdürlüğü) ile demografik bilgilerin (MERNİS ve ADNKS) eşleştirilmesine dayanan bir yapıdadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Girişimlerin demografik ve ekonomik faaliyet bilgilerinin de kişilerin eğitim ve istihdam bilgileri ile ilişkilendirilmesinin yanı sıra EİVT sistemine yaygın eğitime ilişkin göstergelerin de eklenmesi planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakta Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.1.6.P.1	Yükseköğretim İstihdam Göstergeleri	Kalkınma Planı, Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	İdari kayıtların zamanlı ve standart bir şekilde kuruma akışı	• YÖK • MEB • SGK • NİVİGM • Muhasebat Genel Müdürlüğü	2025
1.1.6.P.2	Yükseköğretim Beyin Göçü İstatistikleri	Kalkınma Planı, Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	İdari kayıtların zamanlı ve standart bir şekilde kuruma akışı	• YÖK • MEB, • NİVİGM	2025

İstatistiksel Altyapı**1.2. COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ VE UZAKTAN ALGILAMA****1.2.1. CORINE Arazi Örtüsü****1. Kapsam**

Uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) teknikleri ile uydu görüntüleri ve hava fotoğrafları kullanılarak, geleneksel veri toplama yöntemlerine destek olacak şekilde yapay ve doğal alanlara (yerleşim alanları, yollar, tarım alanları, ormanlar, su kütleleri, toprak erozyonu, arazi yapısı, doğal felaketler, kirlilik vb.) ilişkin istatistikler konuma bağlı olarak üretilebilmektedir.

Arazi Örtüsü Projesi (Coordination of Information on the Environment (CORINE)), Avrupa Çevre Ajansının belirlediği kriterler ve sınıflandırma doğrultusunda Avrupa Çevre Ajansına üye tüm ülkelerde, arazideki çevresel değişimlerin belirlenmesi, doğal kaynakların rasyonel biçimde yönetilmesi ve çevre ile ilgili politikaların belirlenmesi amaçlarına yönelik olarak aynı temel verilerin toplanması ve standart bir veritabanının oluşturulması amacıyla 1985 yılında başlatılmış ve bugüne kadar 1990, 2000, 2006, 2012 ve 2018 yıllarına ait veri setleri oluşturulmuştur.

CORINE projesinde coğrafi kapsam Türkiye'dir. Uygulanan metodoloji ise Avrupa Çevre Ajansı tarafından sağlanan orta ve yüksek çözünürlüklü uydu görüntüleri üzerinden (Landsat-4/5/7, TM, SPOT-4 ve/veya IRS LISS III vb) uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri teknolojileri ve bilgisayar destekli görsel yorumlama metodu ile 1/25.000 ölçekli topografik paftalar, toprak, orman meşçere, sulanan alan haritaları gibi yardımcı verilerin de kullanılmasıyla 1/100.000 ölçekte arazi örtüsü/kullanımı ve arazi örtüsü/kullanımındaki değişikliklerin tespit edilmesi temeline dayanmaktadır.

CORINE adlandırmasında esasen 3 seviye bulunmaktadır. Birinci seviyede 5 temel arazi örtüsü sınıfı, 2. seviyede arazi örtüsü/kullanımının birlikte olduğu 15 sınıf, 3. seviyede ise 44 adet arazi kullanım sınıfı bulunmaktadır. Ayrıca ülkeler kendilerine ait olan daha detay sınıfları da 4. seviye olarak ekleyebilmektedirler.

2. Mevcut Durum

Ülkemizde halihazırda arazi kullanım istatistikleri geleneksel yöntemlerle derlenmektedir. Bu kapsamda CORINE arazi örtüsü çalışmaları ülkemizde 2001 yılında başlamıştır. 2000-2001 yıllarına ait uydu görüntüleri (Landsat 5 TM ve Landsat 7 ETM) kullanılarak yapılan ilk arazi örtüsü çalışması 2005 yılı başında TÜİK tarafından tamamlanmıştır. Sonrasında bu çalışmanın sonuçları bir protokol kapsamında Mülga Çevre ve Orman Bakanlığına devredilmiş ve sonuçlar 2008 yılı ortasına kadar revize edilmiştir. 2000-2006 yılları arasında arazi örtüsünde meydana gelen değişimlerin tespit edilmesine yönelik 2006 yılı uydu görüntülerinin kullanıldığı ikinci çalışma olan CORINE 2006 Projesi Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesinde başlamış ve Kasım 2009 tarihinde tamamlanmıştır. AB ülkelerinde mevcut olan 1990, 2000, 2006 yıllarına ait veri setleri ilgili Bakanlığın Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığınca, CORINE 2012 projesi ise ITU ile yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde 2015 yılında tamamlanmıştır. CORINE 2018 Projesi TOB Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığınca 2019 yılında tamamlanmıştır. Proje sonucunda oluşturulan veritabanlarının analiz edilmesi ile tüm ülke ve il-ilçeler bazında 1990, 2000, 2006, 2012 ve 2018 yılları ile bu yıllar arası değişimleri gösteren çeşitli istatistik veriler elde edilmiştir.

İstatistiksel Altyapı

1990, 2000, 2006, 2012 ve 2018 yıllarına ait arazi örtüsü ile bu yıllar arasındaki arazi örtüsünde meydana gelen değişim verileri TOB'un <https://corine.tarimorman.gov.tr/corineportal> adresinde yayımlanmaktadır.

RİP kapsamında yayımlanan CORINE 2012 Arazi Örtüsü verisinin istatistiki anlamda güvenilirliğini sağlamak amacıyla, TOB ve TÜİK işbirliği ile ortak bir kontrol çalışması yapılmıştır. Bu çalışma hem CORINE 2012 hemde CORINE 2018 sonuçlarının doğruluğu için iki kez yapılmıştır. Çalışma sonrasında TÜİK tarafından hazırlanan Kontrol Çalışması Analizi Raporlarına göre; CORINE 2012 Sonuçlarının 3. seviye sınıflarına ait genel doğruluk oranı %93, CORINE 2018 Sonuçlarının 3. seviyedeki sınıflarına ait genel doğruluk oranı ise %94 olarak hesaplanmıştır.

TÜİK tarafından yapılan kalite değerlendirmeleri sonucunda CORINE Arazi Örtüsü İstatistikleri, Resmî İstatistiklerde Ulusal Kalite İlke ve Standartlarına uygun bulunduğundan 2018-2022 dönemi için "Resmî İstatistik Kalite Belgesi" almaya hak kazanmıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

CORINE arazi örtüsü çalışmaları, 6 yılda bir tekrarlanmaktadır. Bir sonraki dönem 2024 yılıdır. CORINE 2018 çalışmasının devamı olan CORINE 2024 projesinin de RİP 2022-2026 Programı döneminde yapılması planlanmaktadır. Sonuçlar <https://corine.tarimorman.gov.tr/corineportal/> web adresinden yayımlanacaktır.

İstatistiksel Altyapı

1.2.2. Kır/Kent Tanımının Revizyonu

1. Kapsam

TÜİK, 2014 yılı Mart ayına kadar, Devlet Planlama Teşkilatının 1982 yılında yayımladığı "Kent Eşiği Araştırması: Türkiye İçin Kent Tanımı" kriterlerini kullanarak 20 001 ve daha fazla nüfuslu yerleşim yerlerini kent, 20 000 ve daha az nüfuslu yerleşim yerlerini kır olarak tanımlayan sınıflamayı dikkate almıştır. Bu sınıflamaya göre Türkiye nüfusunun %72'si kentlerde, %28'i ise kırlarda yaşamaktadır.

Resmi Gazete'nin ilgili sayılarında yayımlanan 5393, 6360 ve 6447 sayılı kanunlar uyarınca 2014 yılı Mart ayı itibarıyla gerçekleşen idari bölünüş değişikliklerinin kır-kent yapısına etkileri oldukça önem arz etmiştir. İlgili kanunlar uyarınca yapılan değişiklikler ile Türkiye'nin %14'ü kır nüfusu, %86'sı ise kent nüfusu haline almıştır. 2014 yılı Mart ayı itibarı ile Büyükşehir Belediye Statüsü kazanan 30 il için, il sınırları içerisinde yer alan köyler mahalle statüsü kazanmış, 20 000 nüfus sınırı esas alınarak yapılan kır-kent tanımındaki kır oranı bu büyükşehirlerde %21'den %3'e düşmüştür.

TÜİK'de kır-kent bazlı örnekleme yöntemi ile yapılan hanehalkı çalışmalarında ülke genelindeki temsiliyeti sağlamak üzere, toplam örnek genişliğinin kır ve kente düşen paylarının dikkate alınması büyük önem taşımaktadır. Örnek birimlerin seçimi sırasında kır ve kent ayırımında kontrol sağlanamaması durumunda, kır yapısının ya da kent yapısının genel temsiliyete etkisini yok sayılacağından ülke geneli için yanlış tahminlerin üretimine neden olabilecektir. Bu nedenle, TÜİK Başkanlığı tarafından, 2014 yılından itibaren tüm istatistiklerin kır ve kent ayırımında değil; ülke toplamı genelinde üretimi karan alınmıştır.

2. Mevcut Durum

Halihazırda yaşanan sorunlar, mevcut kır-kent tanımı yerleşim yerleri nüfusları dikkate alınarak yapıldığı için ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, mevcut tanım idari sınırlara bağlı bir tanımlamadır. Bu nedenle, uzun vadede kullanılmaya yönelik hem AB standartlarına uygun hem de ulusal bir tanımın geliştirilmesine olanak sağlayan, idari sınırlara bağımlı olmayan, yurt dışı ülke uygulamalarına benzer şekilde kullanılan yöntemlerden biri olan "ayırıştırma (areal interpolation)" yöntemi kullanarak bir kilometrekare çözünürlüklü nüfus yoğunluğu gridleri üretilmiştir. Bu nüfus yoğunluğu gridleri üretilirken temel olarak il/ilçe sınırları haritası, ADNKS nüfus sonuçları ve CORINE Arazi Örtüsü/Kullanımı sınıflamasından faydalanılmıştır. Elde edilen nüfus yoğunluğu gridlerinin her bir kilometrekarelik hücrelerinde tahmini nüfus yoğunluğu hesaplanmıştır. Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (EUROSTAT) normlarına uyumlu olarak geliştirilen nüfus yoğunluğu gridinden yola çıkarak, yine EUROSTAT tarafından oluşturulan kır- kent tanımlarından faydalanılarak 1 km² grid, il ve ilçe bazında üçlü sınıf ayrımında, kır ve kent sınıflandırması yapılmıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Kır-kent tanımlamasının tam anlamıyla yapılabilmesi için İçişleri Bakanlığı tarafından yürütülen MAKS projesinin tamamlanması gereklidir. Bu nedenle halihazırda MAKS projesinin tamamlanacağı illerde adres noktaları ile eşleştirilen gerçek nüfus bilgisinden yola çıkarak nüfus yoğunluğu gridleri üretilmesi planlanmaktadır. Diğer yerleşim yerleri için de geçmiş yıllar için yapılan nüfus grid çalışmalarında olduğu gibi nüfus yoğunluğu gridi ayrıştırma yöntemi kullanılarak üretilmesi planlanmaktadır. Bu yöntemle elde edilen nüfus yoğunluğu gridleri, AB standartlarında kır-kent tanımlaması

İstatistiksel Altyapı

için belirtilen üçlü ve yedili sınıf ayrımında il/ilçe bazında kır-kent sınıflandırması yapmak için kullanılacaktır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.2.2.P.1	İl, ilçe ve grid ayrımında Avrupa kentleşme derecesi tanımına uygun kent-kır verisi üretimi	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ülkeye özgü ihtiyaç 	TÜİK	MAKS	NVİGM	2024

İstatistiksel Altyapı

1.2.3. Mekansal Adres Kayıt Sistemi

1. Kapsam

NVİGM sorumluluğunda yürütülen adres, numaralama ve yapı belgelerine ilişkin mevcut metinsel verilerin ulusal ve uluslararası standartlar dikkate alınarak mekansal ortama taşınması amacıyla "Mekânsal Adres Kayıt Sistemi Oluşturulması ve Çevrimiçi Emlak ve İnşaat İzinleri Projesi (MAKS)" planlanmıştır. Söz konusu projede emlak ve inşaat izinleri sürecinin CBS ortamında adres ve numarataj süreciyle bütünleştirilmesi, geliştirilecek veri tabanının ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte çalışabilirlik ilkeleri çerçevesinde paylaşılması hedeflenmektedir.

Proje ile ülke genelindeki tüm adres bileşenlerinin metinsel olarak yönetildiği UAVT'ye mekansal bir boyut kazandırılarak daha etkin ve fonksiyonel bir Mekansal Ulusal Adres Veri Tabanının oluşturulması, CBS tabanlı Kent Bilgi Sistemlerine (KBS) sahip yetkili idarelerin ikinci bir manuel veri girişine ihtiyaç duymaksızın sistemlerin entegrasyonu ile kurulacak mekansal UAVT'yi güncel tutmalarına olanak sağlayacak servislerin hazırlanması, birçok kurum ve kuruluş tarafından ihtiyaç duyulan adres verisinin mekansal UAVT üzerinden mevcut standartlara uygun bir şekilde sağlanması, kurumlara sağlanan hizmetlerin daha etkin ve doğru bir şekilde sunulmasını sağlayacak mekansal veri paylaşımı ve paylaşılan bu verilerin sürekli güncelliğinin sağlanacağı veri güncelleme altyapısının oluşturulması, UAVT bünyesinde yetkili idarelerce düzenlenmekte olan yapı belgelerinin, mekansal UAVT ve yapı belgeleri süreci içerisinde yer alan ilgili kurumların sistemleri ile entegre edilerek daha etkin, hızlı, verimli ve hatasız bir şekilde düzenlenmesi, vatandaşların adres bileşenleri ve yapı belgeleri ile ilgili süreçlere daha hızlı ve doğru bir şekilde erişebilmesi ve adrese dayalı hizmetlerde şeffaflığın sağlanacağı bir altyapının kurulması amaçlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

MAKS Projesi kapsamında; KBS' ye sahip olan yetkili idarelerin, sistemlerini merkezden sunulan servislerle entegre ederek, gerek kendi bünyelerinde oluşan gerekse İçişleri Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilen mekansal veri değişikliklerinin karşılıklı işlenebilmesine, KBS'si olmayan yetkili idarelerin MAKS içinde yer alan adresleri sağlanan ara yüzler ile güncel tutmalarına, mekansal adres verileri ile yapı belgelerinin Kimlik KPS üzerinden paylaşılmasına, mekansal veri tabanının yapı belgeleri ile entegrasyonu ile otomatik olarak güncellenebilmesine olanak sağlanmıştır.

Haziran 2021 itibarıyla MAKS 68 ilde devreye girmiştir. Sakarya, Bursa, Balıkesir, Antalya, Muğla, Aydın, Mersin, Eskişehir, Tokat, Manisa ve Kayseri illerinde çalışmalar devam ederken Konya ve Ordu illeri kendi verilerinin aktarımı ile MAKS geçişini tamamlayacaktır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Projenin tamamlanması ile Türkiye çapında tüm binaların adreslerinin ilgili mekansal boyutuyla elde edilmesi ve mekansal olarak yönetilmesinin yolu açılacaktır. Böylece istatistiksel çalışmalarda CBS tekniklerinin iş süreçlerine katkısının artırılması mümkün olacaktır. Bu kapsamda, MAKS verileri ile yeni mekansal istatistiklerin ve göstergelerin üretilmesi, kır/kent tanımı revizyonu çalışmasında kullanılması ve Nüfus ve Konut Araştırmaları gibi mekansal boyutu olan çalışmalarda altık olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

İstatistiksel Altyapı

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakta Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.2.3.P.1	Topulaştırma yoluyla nüfus yoğunluğu gridleri	Eurostat	TÜİK	Koordinatlı adres kayıt sistemi	NVİGM	2025
1.2.3.P.2	Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerinin CBS aracılığıyla üretilmesi (Eğitim, sağlık ve ulaşım hizmetlerine erişilebilirlik istatistikden)	Eurostat	TÜİK	Koordinatlı adres kayıt sistemi, Eğitim ve sağlık kurumlarının koordinatları	<ul style="list-style-type: none"> • TÜİK • NVİGM • MEB • Sağlık Bakanlığı 	2023

İstatistiksel Altyapı

1.3. ALTYAPI ÇALIŞMALARI

1.3.1. Açık Veri Sisteminin Kurulması

1. Kapsam

TÜİK tarafından üretilen ve Kurumsal web sitesinde farklı uygulamalar üzerinden sunulan istatistiklerin tek bir noktadan sunulmasıdır.

2. Mevcut Durum

TÜİK web sitesinde yer alan merkezi dağıtım sistemi, uluslararası seçilmiş göstergeler, il göstergeleri, bölgesel istatistikler, istatistiksel tablolar gibi alanlarda farklı konu ve ayrıntıda istatistikler sunulmaktadır. Söz konusu istatistiklerin daha da zenginleştirilerek tek bir veri sunum kaynağından kullanıcılara ulaştırılması önem arz etmektedir.

İkinci RIP (2012-2016) dönemi ile birlikte resmi istatistik portalı açılarak başta UUYT olmak üzere RIP'e dahil olan kurum kuruluşların RIP kapsamında yayımlanan istatistiklerine tek noktadan (<https://www.resmiistatistik.gov.tr/>) takvim kapsamında linkler sağlanarak erişiminin kolaylaştırılması sağlanmıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TÜİK web sitesinde yer alan veri sunum uygulamalarının tek bir çatı altında toplanarak farklı konulardaki istatistiklerin beraber çalışılabildiği bir sistem kurulması ve sistemin içeriğinde yer alan istatistiklerin zenginleştirilmesine ilişkin sürecin yürütülmesi ve RIP kapsamında kurum ve kuruluşlar tarafından yayımlanan istatistiklerin de tek bir platform üzerinden kullanıcılara sunulması planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.3.1.P.1	Açık Veri Sistemi Kurulması	Kullanıcı Odaklı Yaklaşım	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> Sistemin mevcut veri tabanlarında bilgi kaybı olmadan aktarılma uygun tasarlanması Sistemin yeni değişken eklemeye uygun tasarlanması 	-	2022
1.3.1.P.2	Resmî İstatistiklerin Tek Bir Platform Üzerinden Yayımlanması	Kullanıcı Odaklı Yaklaşım	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> Paydaş Kurum ve kuruluşların işbirliği Yeni portal tasarımı 	<ul style="list-style-type: none"> Tüm paydaş kurum ve kuruluşlar 	2023

İstatistiksel Altyapı

1.3.2. Resmi İstatistik Koordinasyon ve Gösterge Takip Platformu**1. Kapsam**

Uluslararası alanda kullanımı giderek yaygınlaşan ve ülkeler arası karşılaştırmalar yapmaya imkan sağlayan önemli endeks ve gösterge setleri ile RİP ve Uluslararası Veri Gönderim Sistemi (UVGS) gibi çalışmalarını da kapsayan bir koordinasyon ve izleme platformudur.

2. Mevcut Durum

Küresel Yenilik Endeksi, Seyahat ve Turizm Rekabetçilik Endeksi, Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerine ilişkin ilgili menüler platformda tanıtılmış olup her yeni proje için özgün bir menü tasarımı yapılabilmektedir. Halihazırda aşağıdaki hususlara ilişkin bilgiler platform aracılığı ile izlenebilmektedir.

- Her bir endeksin takip edilmesinden sorumlu kurum
- Endekste yer alan her bir göstergenin üretilmesinden sorumlu kurum ve kişi bazında iletişim bilgileri
- Endekste yer alan her bir göstergenin değerinin iyileştirilmesinden sorumlu kurum ve kişi bazında iletişim bilgileri
- Gösterge değerinin güncelliğinin sağlanması için gerçekleştirilen eylemler
- Gösterge değerinin iyileştirilmesi için gerçekleştirilen eylemler
- Göstergeye ilişkin ulusal ve küresel metaveri
- Göstergeye ilişkin ülkemiz puanı ve sıralaması
- Gösterge değerlerinin tablo ve grafik olarak gösterimi

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Platforma UVGS ile ilgili süreçlerin de eklenmesi planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakta Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.3.2.P.1	Resmî İstatistik Koordinasyon ve Gösterge Takip Platformunun Geliştirilmesi	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> Sistemin mevcutta manuel olarak yürütülen işlerin hepsini kapsayıcı nitelikte olması 		2022

İstatistiksel Altyapı

1.3.3. Uzaktan Algılama / CBS Teknikleriyle İstatistik Üretim ve Sunumu

1. Kapsam

Veri entegrasyonu, gelişen dünyada giderek önem kazanan bir konudur. Geleneksel yöntemlerde veri entegrasyonu genellikle anahtar değerler (ör: kimlik no, vergi no, vb.) kullanılarak gerçekleştirilir. Oysa toplanan her veri, toplandığı yer (konum) ile doğrudan ilgilidir ve konum bilgisi kendi başına bir entegrasyon anahtarıdır.

Entegrasyon kadar önemli bir diğer husus da yeni veri kaynaklarının kullanıma alınması ve mevcut kaynakları desteklemek, doğrulamak ve zenginleştirmek amacıyla kullanılmasıdır. Uzaktan algılama teknikleri ile elde edilen veriler bu kaynaklara çok iyi bir örnektir. Uzaktan algılama verileri genellikle uydu veya hava araçları ile temin edilen yüksek nitelikli verilerdir.

Uzaktan algılama verilerinden üretilen bilgilerin çeşitli kurum ve kuruluşlardan elde edilen verilerin, idari sınırları yanında doğal sınırları da (havza, fay hattı, vb.) kullanılarak entegre edilmesi, coğrafi analiz imkanları ile bu verilerin kullanılabilir bilgiye dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

2. Mevcut Durum

Ülkemizde coğrafi veri üreten yerel ve merkezî kurumlar arasında tam bir uyum henüz oturtulamamıştır. Verinin belirli standartlar kullanılarak üretilmesi, farklı kurumlarca üretilen verilerin paylaşılması ve bu verilerin entegre edilerek bilgiye dönüştürülmesi konularında problemler yaşanmaktadır. Bu sorunları çözmek üzere ÇŞİDB bünyesinde Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü (CBSGM) kurulmuştur. CBSGM çeşitli paydaşlar ile işbirliği halinde ülkemizde üretilen veriler için standart oluşturma çalışmalarını tamamlamış ve Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) adı altında yayımlamıştır. Bunun yanında bir geoportalları kurarak bazı kurumların verilerini buradan sunmaya başlamıştır. CBSGM tarafından çeşitli veriler toplanmakla birlikte bu veriler yalnızca görsel bir sunum şeklinde yer almakta ve aralarında bir entegrasyon bulunmamaktadır. Ayrıca coğrafi veri bulundurmamayan ama verisi haritalanabilecek kurumların (ör: SGK, GİB, vb.) verileri de bu geoportalda yer almamaktadır.

Uzaktan algılama teknikleri ise TOB ve ÇŞİDB gibi kurumlarca çeşitli çalışmalarda kullanılmakla birlikte resmi istatistik üretiminde etkin rol almamaktadır.

Sözel veri entegrasyonu ve idari kayıtlardan istatistik üretiminde öncü rol üstlenen TÜİK, uzaktan algılama tekniklerinin kullanımı ve mekansal verinin entegrasyonu konusunda da çalışmalar yapmaktadır. Özellikle Avrupa İstatistik Sisteminde yer alan erişilebilirlik istatistikleri ve sürdürülebilir kalkınma göstergeleri için uzaktan algılama verisi, coğrafi veri ve mekansal analiz tekniklerinden faydalanılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Veri entegrasyonu aşamasında halihazırda kurumumuzda entegre edilen sözel verilere mekansal boyut kazandırılacak ve diğer coğrafi boyutu bulunan verilerle entegre edilecektir. Analiz aşamasında ise bu veriler bilgiye dönüştürülecektir. Örneğin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden elde edilen demografik bilgiler ile Sosyal Güvenlik

İstatistiksel Altyapı

Kurumundan elde edilen kayıtlar entegre edilerek koordinatlandırıldığında kişilerin ikamet ve iş yerleri arasında ne kadar mesafe kat etmek zorunda oldukları analiz edilebilecektir.

Uzaktan algılama verileri kullanılarak da ekili ürün ve rekolte tahmini gibi tarımsal istatistikler; kentsel alanların tespiti ve yıllara göre değişimi gibi bilgiler başta olmak üzere çeşitli istatistikler üretilmektedir.

Son kullanıcı tarafında ise üretilen bu veriler idari sınırlara bağlı kalmaksızın sunulacaktır. Kullanıcılar ilgilendikleri bölgeyi kendileri harita üzerinde çizerek talepte bulunabilecek ve -istatistikî gizliliği ihlal etmeden- istedikleri bilgiye erişebilecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
1.3.3.P.1	Mekansal analizlerle istatistik üretimi	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	•Entegre edilecek veriler •Geokodlama aracı •Isochrone aracı •Uzman personel	• TÜİK • CBSGM	2023
1.3.3.P.2	Uzaktan algılama ile istatistik üretimi	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	•Uzaktan algılama verisi •Yüksek başarılı donanım/yazılım •Uzman personel	TÜİK	2023
1.3.3.P.3	İstatistiklerin Coğrafi portalı Üzeinden Sunumu	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	•Mekansal istatistikler •Uzman personel	CBSGM	2023

İstatistiksel Altyapı

1.4. SINIFLAMALAR

1. Kapsam

Ülkelerin ekonomik ve sosyal yapılarının incelenmesi için istatistiki bilgilere gereksinim duyulur. Ancak bu bilgilerin gerek kullanıcılar arasında, gerekse uluslararası alanda anlamlı olabilmesi, belli standartlara dayandırılarak düzenlenmiş olmasına bağlıdır.

Küreselleşmenin hedeflendiği günümüz koşullarında ve içinde bulunduğumuz bilgi çağında, farklı dilleri konuşan ya da farklı amaçlara sahip bilgi kullanıcılarının iletişimi, ortak bir dil olan sınıflamalar ve kodlama sistemleri sayesinde sağlanmaktadır.

Sınıflamaların ana çatısı, Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (United Nations Statistics Division-UNSD), Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT), Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization-ILO), Uluslararası Para Fonu (The International Monetary Fund-IMF), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (Organization for Economic Co-Operation and Development-OECD), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-UNESCO) gibi özel konularda uzmanlık faaliyeti yürüten yetkili uluslararası kuruluşlar tarafından geliştirilmektedir. Bununla birlikte, uluslararası kabul gören sınıflamalara geçiş sağlanması koşulu ile ülkeler kendi ihtiyaçları doğrultusunda ulusal sınıflamalarını oluşturabilirler.

2. Mevcut Durum

Değişen ekonomik yapılar ve yeni teknolojinin, mevcut olan faaliyet ve ürünlerden daha önemli hale gelen yeni faaliyet, ürün ve meslek vb. ortaya çıkması, sınıflamaların yeniden düzenlenmesine neden olmaktadır. Bu kapsamda, doksanlı yıllarda uluslararası istatistiki sınıflamalar kapsamlı bir şekilde yeniden düzenlenmiş ve istatistiki sınıflamalara ilişkin bütünlük bir sistem olarak yeni sınıflamalar geliştirilmiştir. Bunun sonucunda Türkiye İstatistik Sistemi'nde; uzun yıllardır takip edilen Birleşmiş Milletler (BM) tarafından geliştirilen uluslararası sınıflamalar yerine uluslararası sınıflama sistemine entegre olarak geliştirilmiş olan AB Sınıflama Sistemi'ne geçiş sağlanmıştır. BM tarafından geliştirilen uluslararası sınıflamalar ile AB sınıflamaları arasında oluşturulan geçiş (dönüşüm) tabloları sayesinde hem uluslararası, hem de AB Sınıflama Sistemi'ne uyumlu, karşılaştırmalara imkan verebilecek, aynı zamanda ulusal düzeydeki bilgi taleplerini karşılayabilecek bir sistem oluşturulmuştur.

Ülkemizde ihtiyaç duyulması halinde sınıflamaların ulusal versiyonları, uluslararası sınıflamalara geçiş sağlanması koşuluyla TÜİK tarafından geliştirilmekte ve kullanıcılara sunulmaktadır. Ayrıca 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 11. maddesinde yer alan "Kurum ve kuruluşlar, Başkanlık (TÜİK) tarafından oluşturulan istatistik amaçlı tanım ve sınıflamaları kullanmakla; kendi ihtiyaçları doğrultusunda belirleyecekleri sınıflamaları kullanmaları halinde ise, Başkanlığın belirlediği sınıflamalara dönüştürülmesini sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür" ifadesi ile sınıflamaların aynı kurumlar tarafından üretilmesinden doğacak sıkıntıların ortadan kaldırılması sağlanmıştır.

TÜİK, veriler üzerinde dil birliği sağlamak ve uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlayacak şekilde veri üretimini temin etmek üzere, BM ve AB tarafından geliştirilen sosyal ve ekonomik sınıflamalar ile bunların ulusal versiyonlarını

İstatistiksel Altyapı

(Tablo 1.4 Sınıflamalar Listesi) TÜİK resmi internet sitesinde yer alan sınıflama sunucusu üzerinden tüm kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. TÜİK Sınıflama Sunucusuna ulaşılabilir web adresi <https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/> dir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Sınıflamalara ilişkin değişiklikler ve düzenlemeler takip edilerek bunların ışığında TÜİK Sınıflama Sunucusunda güncelleme çalışmalarına devam edilecektir. Revize edilen sınıflamalarla ilgili olarak ulusal kodların açılması, bu kodlarla ilgili açıklayıcı notların hazırlanması, eski sınıflamalarla yeni sınıflamalar arasındaki dönüşüm tablolarının oluşturulması, bu sınıflamaların yayımlanması ve sınıflama sunucusuna yüklenmesi çalışmalar yürütülecektir. Ayrıca alandan gelen verilerdeki ürün, faaliyet ve meslek tanımları doğrultusunda sözlükler geliştirilecektir. Yapılan bu çalışmalar için gerekirse alt komiteler kurularak çalışmalara son şeklinin verilmesi sağlanacaktır. RİP kapsamındaki kurum ve kuruluşların ilgili personeline TÜİK tarafından bir program çerçevesinde gerekli eğitimler verilecektir.

BM ve EUROSTAT tarafından yapılması planlanan ekonomik ve sosyal sınıflamalar ile ilgili güncelleme çalışmaları TÜİK tarafından takip edilerek sınıflamalarla ilgili gerekli uyarılama çalışmaları yapılacaktır.

Uluslararası standartta herhangi bir sınıflama kullanmayan ilgili kurum ve kuruluşlar, TÜİK Sınıflama Sunucusu'nda yer alan sınıflamalara geçmek için gerekli altyapıyı oluşturacaklardır. TÜİK, istatistikli sınıflamalar konusunda bu kurum ve kuruluşlara teknik destek sağlayacaktır.

Özellikle Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikli Sınıflamasının (NACE Rev.2) uluslararası düzeyde güncellenme çalışmaları izlenerek, Kurum çalışmalarına entegrasyonuna katkı sağlanacaktır.

Sınıflama Sunucusunun eksiklikleri giderilecek, daha kullanıcı dostu ve daha etkin bir yapıya sahip olması için tüm çalışmalar gerçekleştirilecektir.

28 Ocak 2020 tarih ve 31022 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İstatistikli Sınıflamalar Yönetmeliğinde de ifade edilen yetkiye göre bazı sınıflamaların etkin çalışma ve eşgüdümünü sağlayabilmek için komisyonlar ve/veya çalışma grupları tesis edilmeye çalışılacaktır.

İstatistiksel Altyapı

Tablo 1.4 Sınıflamalar Listesi¹

Sıra No	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
1.1	Faaliyet	ISIC Rev.4	Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması, Revize 4 International Standard Industrial Classification of All Economic Activities, Revision 4
1.2	Faaliyet	NACE Rev.2	Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması, Revize 2 Statistical Classification of Economic Activities in the European Community, Revision 2
2.1	Ürün	CPA 2.1	Avrupa Birliğinde Faaliyete Göre Ürünlerin İstatistikî Sınıflaması, Versiyon 2.1 Statistical Classification of Products by Activity in the European Union, Version 2.1
2.2	Ürün	İTS CC	İnşaat Tipleri Sınıflaması, 1998 Classification of Types of Constructions (1998)
2.3	Ürün	NST 2007	Ulaştırma İstatistikleri İçin Standart Mal Sınıflaması, 2007 Standard Goods Classification for Transport Statistics, 2007
2.4	Ürün	PRODTR ²	Türkiye Sanayi Ürün Listesi List of Industrial Product of Turkey
2.5	Ürün	US 97	Ulusal Faaliyet ve Ürün Sınıflaması, 1997 National Classification of Activities and Products, 1997
2.6	Ürün	TAORBA 2.1 ³	Ulusal Tarım, Ormanlık ve Balıkçılık Ürünleri Sınıflaması, Versiyon 2.1 Classification of Agriculture, Forestry and Fishing Products of Turkey, Version 2.1
2.7	Ürün	CPC Ver. 2	Merkezi Ürün Sınıflaması, Versiyon 2 Central Product Classification, Version 2 (2008)
3.1	Dış Ticaret	HS ⁴	Uyumlaştırılmış Mal Tanım ve Kod Sistemi Harmonized Commodity Description and Coding System

İstatistiksel Altyapı

Sıra No	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
3.2	Dış Ticaret	CN ³	Birleştirilmiş Mal Sınıflaması Combined Nomenclature
3.3	Dış Ticaret	GTIP ²	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Cetveli Customs Tariff Statistical Position Table
3.4	Dış Ticaret	BEC Rev. 4	Standart Uluslararası Ticaret Sınıflaması, Revize 3'e ve Uyumlaştırılmış Mal Tanım ve Kod Sistemi'ne Dayalı Geniş Ekonomik Gruplara Göre Sınıflama, Revize 4 Classification by Broad Economic Categories Defined in terms of the Standard International Trade Classification, Revision 3 and the Harmonized Commodity Description and Coding System, Fourth Edition (2002)
3.6	Dış Ticaret	SITC Rev.4	Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması, Revize 4 Standard International Trade Classification, Revision 4 (2006)
4.1	Harcama	CFOG	Devlet Fonksiyonlarının Sınıflandırılması, 1999 Classifications of the Functions of Government, 1999 version
4.2	Harcama	COICOP/HICP 2000	Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması - Uyumlaştırılmış Tüketici Fiyatları Endekesine Uyarlanmış, 2000 Classification of Individual Consumption by Purpose / Adapted to the Needs of Harmonized Indices of Consumer Prices (2000)
4.3	Harcama	ECOICOP	Avrupa Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması European Classification of Individual Consumption According to Purpose
4.4	Harcama	COPNI	Hanehalklarına Hizmet Veren Kar Amacı Olmayan (Özel) Kuruluşların Amaca Göre Sınıflaması, 1999 Classification of the Purposes of (Private) Non-Profit Institutions Serving Households, 1999 version
4.5	Harcama	COPP	Üreticilerin Giderlerinin Amaca Göre Sınıflaması, 1999 Classification of Outlays of Producers by Purpose, 1999 version
5.1	Coğrafi	-	Ülkelerin Coğrafi Grupları Geonomenclature/ Geographical Zones
5.2	Coğrafi	-	Ülkelerin Ekonomik Grupları Geonomenclature/ Economic Zones
5.3	Coğrafi	-	Ülke Kodları Country Codes
5.4	Coğrafi	İBBS	İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması Nomenclature of Territorial Units for Statistics

İstatistiksel Altyapı

Sıra No	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
6.1	Çevre	CEPA 2000	Çevre Koruma Faaliyetleri ve Harcamaları Sınıflaması, 2000 Classification of Environmental Protection Activities and Expenditure, 2000
6.2	Çevre	EWG Rev.3	Avrupa Atık Sınıflaması, Versiyon 3 European Waste Classification for Statistics, Version 3
7.1	Eğitim	ISCED-2011	Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması, 2011 International Standard Classification of Education, 2011
7.2	Eğitim	ISCED-F, 2013	Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflaması, 2013 International Standard Classification of Education: Fields of Education and Training 2013
8.1	Sağlık	ICD-10	Hastalıklar ve Sağlıkla İlgili Sorunların Uluslararası İstatistiksel Sınıflaması, Revize 10 International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, Revision 10
8.2	Sağlık	COD SL-1998	Avrupa Ölüm Nedenleri Kısa Listesi, 1998 European Shortlist for Causes of Death, 1998
8.3	Sağlık	COD SL-2012	Avrupa Ölüm Nedenleri Kısa Listesi, 2012 European Shortlist for Causes of Death, 2012
8.4	Sağlık	ICD-O	Uluslararası Onkoloji Hastalıkları Sınıflaması, Versiyon 3 International Classification of Diseases for Oncology, Version 3
9.1	Meslek	ISCO-08	Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması, 2008 International Standard Classification of Occupations, 2008
10.1	Ulusal hesaplar	BPM5	Ödemeler Dengesi, 5. baskı Balance of Payments, 5th edition
10.2	Ulusal hesaplar	EBOPS 2010	Ödemeler Dengesi Hizmet Sınıflaması, 2010 Extended Balance of Payments Services Classification, 2010
10.3	Ulusal hesaplar	-	Kamu Sektörü Sınıflaması Public Sector Classification
11.1	Diğer	CLUSTERS	Toprak Kullanım İstatistikleri Sınıflaması, 1993 Classification for Land Use Statistics (1993)
11.2	Diğer	CORINE	Corine Arazi Örtüsü Sınıflaması, 1985 Corine Land Cover Classification (1985)
11.3	Diğer	ICSE-93	Uluslararası İşteki Durum Sınıflaması, 1993 International Classification of Status in Employment (ICSE-93)
11.4	Diğer	SIAC	Uluslararası Standart Yaş Sınıflaması, 1982 Standard International Age Classification (1982)
11.5	Diğer	-	Korunan Alan Sınıflaması Protected Area Classification

İstatistiksel Altyapı

Sıra No	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
11.6	Diğer	-	İmalat Sanayi Teknoloji Sınıflaması Manufacturing Industry Technology Classification
11.7	Diğer	IPC	Uluslararası Patent Sınıflaması International Patent Classification
11.8	Diğer	ICCS	İstatistik Amaçlı Uluslararası Suç Sınıflaması , Versiyon 1.0 International Classification of Crime for Statistical Purposes, Version 1.0
11.9	Diğer	FORD-2015	<u>Araştırma ve Geliştirme Alanları Sınıflaması-2015</u> <u>Fields of Research and Development-2015</u>
11.10	Diğer	LOCARNO	Uluslararası Endüstriyel Tasarım Sınıflaması International Classification for the Purposes of the Registration of Industrial Designs

¹ Tablo'da, sınıflamaların kullanılan versiyonları yer almaktadır.

² Bu sınıflama her yıl güncellenmektedir.

İstatistiksel Altyapı

I. İSTATİSTİKSEL ALTYAPI

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Nevi Döneme Sıklığı	Yayımlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Nevi Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
1.1. İdari Kayıtlar ve Kayıt Sistemleri												
1.1.1	İstatistiksel İşleyişler	TÜİK	TÜİK	Sürekli	Yük	Yerel-2-4y	İdari Kayıt	Sürekli	NAACE Rev-2	Yüksek	Elektronik ortam (Elektronik ortam)	15 kaydedilen bilgilerin düzenli olarak tutulması ve istatistiksel olarak değerlendirilmesi.
1.1.2	Faaliyet İstatistik Kayıt Sistemi	Türkiye İstatistik Kurumu	TÜİK	Yük	Yük	Yerel-2y	İdari Kayıt	Sürekli mevcut	TS/İS/EN	Yüksek	-	2000 yılından itibaren her yıl düzenli olarak faaliyet istatistikleri toplanmaktadır. İstatistikler, 2000 yılından itibaren her yıl düzenli olarak toplanmaktadır. İstatistikler, 2000 yılından itibaren her yıl düzenli olarak toplanmaktadır. İstatistikler, 2000 yılından itibaren her yıl düzenli olarak toplanmaktadır. İstatistikler, 2000 yılından itibaren her yıl düzenli olarak toplanmaktadır.
1.1.3	Kullanıcı Kayıt Sistemi	Devlet Kurumları	Devlet Kurumları	Yük	Yük	-	İdari Kayıt	Sürekli mevcut	-	Yüksek	-	-
1.1.4	Özet Kayıt Sistemi	Devlet Kurumları	Devlet Kurumları	Yük	Yük	-	İdari Kayıt	Sürekli mevcut	-	Yüksek	-	-

ANA KONU 2. DEMOGRAFİK İSTATİSTİKLER

2.1. NÜFUS VE DEMOGRAFİ İSTATİSTİKLERİ

2.2. TOPLUMSAL YAPI VE CİNSİYET İSTATİSTİKLERİ

2.3. ULUSLARARASTI GÖÇ İSTATİSTİKLERİ

Demografik İstatistikler

2.1. NÜFUS VE DEMOGRAFİ İSTATİSTİKLERİ**1. Kapsam**

Nüfus ve Demografi İstatistikleri; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından üretilen hayati istatistikler, idari kayıtlara dayalı nüfus istatistikleri, nüfus ve konut sayımları, nüfus projeksiyonları ile Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (HÜNEE) tarafından yapılan Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'ndan (TNSA) oluşmaktadır.

Hayati İstatistikler; belli bir yılda meydana gelen doğum, evlenme, boşanma, ölüm ve intihar olaylarına ilişkin sosyal ve demografik bilgileri kapsamaktadır. Ölüm nedeni istatistikleri, hekimin gördüğü ve hekimler tarafından Sağlık Bakanlığı Ölüm Bildirim Sistemi'ne (ÖBS) bilgileri girilen tüm ölümleri kapsamaktadır.

Ülkemizde ikamet eden nüfusa yönelik temel bilgilerin üretildiği, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde (ADNKS) ülke sınırları içinde ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve yabancı uyruklu kişiler kapsamaktadır. ADNKS'deki bilgiler diğer idari kayıtlar kullanılarak geliştirilmektedir.

ADNKS'de mevcut olmayan nüfusun demografik, sosyal ve ekonomik niteliklerine ilişkin bilgilerin derlenmesi amacıyla 10 yılda bir nüfus ve konut sayımı yapılmaktadır.

Nüfus projeksiyonları, idari ve planlama çalışmalarındaki ihtiyaçlar doğrultusunda kısa ve uzun dönemli olarak üretilmekte, nüfusun büyüklüğü ve demografik göstergelere ilişkin bilgileri kapsamaktadır. Nüfus projeksiyonları, TÜİK revizyon politikaları doğrultusunda revize edilmektedir.

Herhangi bir yaştaki nüfusun ölümlülük olasılıklarını ve diğer istatistiklerini (yaşa göre beklenen ömür süresi, hayatta kalanların sayısı vb.) ayrıntılı olarak açıklayan ve nüfus projeksiyonlarının hesaplanmasında da kullanılan hayat tabloları, 2014 yılından itibaren her yıl idari kayıtlara dayalı olarak üretilmektedir.

TNSA ile sayımlar ve idari kayıtlardan elde edilemeyen temel sağlık göstergeleri, gebeliği önleyici yöntemler, ana ve çocuk sağlığı ve üreme sağlığı ile ilgili göstergeler derlenmektedir.

2. Mevcut Durum

ADNKS'den yıllık olarak yerleşim yeri düzeyinde nüfus büyüklüğü, yaş ve cinsiyet bilgileri ile birlikte iç göç, nüfusa kayıtlı olunan il, medeni durum, doğum yeri ve hanehalkı tipine ilişkin bilgiler de üretilmektedir.

Doğum, ölüm, evlenme ve boşanma olaylarına ilişkin veriler, İçişleri Bakanlığı Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) veri tabanından elde edilmektedir. Sağlık Bakanlığı e-rapor sistemi içerisindeki e-doğum bileşeni ve ÖBS kayıtları da veri kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Demografik İstatistikler

TÜİK tarafından üretilen nüfus ve demografi istatistiklerinin Avrupa Birliği İstatistik Ofisine (EUROSTAT) düzenli ve zamanlı olarak aktarımı yapılmaktadır. Daha önceden "kısmen uyumlu" olan uyum düzeyimiz uluslararası geç istatistikleri konusundaki son gelişmeler ile birlikte "orta düzeyde uyumlu" hale gelmiştir.

MERNİS'in 2001 yılından itibaren çevrimiçi (online) uygulamaya geçmesiyle, doğum olaylarına ilişkin bilgiler 2001, evlenme ve boşanma olaylarına ilişkin bilgiler 2002, ölüm olaylarına ilişkin bilgiler ise 2009 yılından itibaren Türkiye geneli için elde edilmeye başlanmıştır. Hayati olaylardaki geç kayıtlılık nedeniyle, her yıl doğum istatistikleri 5 yıl, ölüm istatistikleri ise 3 yıl, evlenme ve boşanma istatistikleri 1 yıl geriye doğru revize edilmektedir.

2009 yılına kadar TÜİK tarafından formlar aracılığıyla derlenen intihar olaylarına ilişkin bilgiler ise, bu yıldan itibaren Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın (JGnK) idari kayıtlarından manyetik ortamda elde edilmeye başlanmıştır.

2012 yılından itibaren Sahil Güvenlik Komutanlığı, Adalet Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı kayıtları ile TÜİK ölüm nedeni verisinden elde edilen intihar verileri de değerlendirilerek intihar istatistiklerinin kapsamı genişletilmiştir. Ölümle sonuçlanan intiharların yanı sıra intihar girişimlerine ilişkin verilerin de derlenmesine yönelik olarak TÜİK, ilgili kurumlarla işbirliğinde çalışmaktadır.

Ölüm nedeni istatistikleri, hekimler tarafından Sağlık Bakanlığı ÖBS'ye girilen ölüm nedenlerinin Dünya Sağlık Örgütü Uluslararası Hastalık Sınıflaması (ICD-10)'na göre ölümün alta yatan nedeninin kodlanmış verilerini içermekte olup; 2009 yılından itibaren yaş grubu, cinsiyet ve ikametgaha göre yayımlanmaktadır.

Kurumsal nüfusu tam ve doğru olarak tespit etmek üzere Kurumsal Yerler Adres Veri Tabanı 2012 yılında oluşturulmuş olup güncelliği TÜİK Bölge Müdürlükleri tarafından her yıl sağlanmaktadır. Bununla birlikte kurumsal nüfus bulunan yerlere ait bilgilerin ilgili kurumların merkezi veri tabanlarından web servisleriyle alınmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

İdari kayıtlar ve mevcut hanehalkı araştırmaları kullanılarak yapılacak olan 2021 Nüfus ve Konut Sayımı (NKS) çalışmaları devam etmektedir. Sayım kapsamında yer alan bina ve konutlara yönelik bilgilerin derleneceği Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması çalışmaları da halen sürmektedir.

On Birinci Kalkınma Planı'nın "İyi Yönetişim/Kamuda Stratejik Yönetim" başlığı altında: "Politika oluşturma ve karar alma süreçlerini güçlendirmek amacıyla daha sistematik ve güvenilir veri, istatistik ve bilgi üretimi sağlanacaktır (Madde 795)" ve "Politika oluşturma süreçlerinde karar alma, planlama ve izleme süreçlerinin kanıta dayalı olarak gerçekleştirilebilmesini teminen ülkemizde yaşayan nüfusun sosyo-ekonomik yapısına ilişkin konularda bütünlük bilgi sağlayacak bir sistemin kurulması ve düzenli olarak güncellenmesi sağlanacaktır (Madde 795.1)" ifadeleri yer almıştır. Bu doğrultuda TÜİK tarafından "Nüfus Nitelikleri Veri Tabanı (NNVT)" adıyla bütünlük bir istatistik veri tabanı kurulması çalışmaları başlanmıştır.

Ülkemize özel hayat tablolarının, Türkiye için tekli yaşlar ve cinsiyet ayrımında yıllık olarak, iller için ise doğuştan beklenen yaşam süresi ve cinsiyet ayrımında üç yılda bir üretilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Demografik İstatistikler

2021 yılından itibaren il düzeyindeki hayat tablolarına ek olarak İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması Düzey 1 (12 bölge) ve Düzey 2 (26 bölge) ayırımında hesaplanmasına başlanmıştır.

Nüfus projeksiyonları TÜİK revizyon politikası kapsamında revize edilmektedir. TÜİK tarafından üretilen İstatistikî Verilerde Revizyon Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge doğrultusunda nüfus projeksiyonlarının ileriye dönük revizyonları, aşağıdaki durumda yapılır:

Nüfus projeksiyonlarının ileriye dönük revizyonu, baz alınan yıldan itibaren projeksiyonların idari kayıtlar ile uyum oranının Türkiye toplam nüfusunda %99 değerinin altına düşmesi durumunda yapılır. Bu koşulun oluşmaması durumunda ise her 5 yılda bir gerçekleştirilir.

İlgili revizyon yönergesine aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilir:

https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Revizyon_Politikasi

https://www.tuik.gov.tr/media/corporatecontent/Revizyon_yonerge.pdf

Ülke içi göç eden nüfusun göç etme nedenine ilişkin istatistiklerin idari kayıtlara dayalı olarak üretilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Nüfus sayımları ve idari kayıtlardan elde edilemeyen temel sağlık göstergeleri, gebeliği önleyici yöntemler, ana ve çocuk sağlığı ve üreme sağlığı ile ilgili göstergelerinin üretilmesi amacıyla 5 yılda bir gerçekleştirilen TNSA'nın son uygulaması 2018 yılında yapılmıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

ADNKS'deki bilgilerin diğer idari kayıtlar kullanılarak geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

İdari kayıtların kapsamının geliştirilmesi ve kalitesinin artmasıyla birlikte, hayati olaylara ilişkin istatistiklerin geliştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

İntihar girişim olaylarına ilişkin veri derlenmesi konusunda TÜİK; EGM, JGnK, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Adalet Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile çalışmalar sürdürecektir.

Nüfus projeksiyonları TÜİK revizyon politikası kapsamında revize edilecektir.

NKS hazırlık çalışmaları kapsamında ADNKS'den elde edilemeyen engellilik, bina ve konut, işgücü ve göç etme nedenlerine ilişkin bilgilerin üretilmesine yönelik ilgili kurum/kuruluşlarla işbirliği halinde çalışmalara devam edilecektir. Bu kapsamda, engellilik istatistiklerinin üretilmesi için Sağlık Bakanlığı tarafından çalışmaları yürütülen e-rapor bileşeni içerisindeki Ulusal Engelliler Veri Bankası'nın kapsam ve kalitesinin artırılmasına yönelik kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon içinde ortak çalışmalar yürütülmesi planlanmaktadır.

Demografik İstatistikler

On Birinci Kalkınma Planı kapsamında NNVT'nin kurulma çalışmaları devam etmektedir. SGK, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan (ÇSGB) (diğer idari kayıtlar eklenecek) temin edilen idari kayıtlar ADNKS'ye entegre edilmektedir. Bu bilgiler 2021 NKS kapsamında nüfusa ilişkin temel bilgilerin üretilmesinde değerlendirilecektir. Sayımın diğer bir bölümü olan bina ve konut niteliklerine ilişkin değişkenler ise Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması kapsamında CATI yöntemi ile alandan derlenecektir.

Nüfus ve Konut Sayımı kapsamındaki temel bilgilerin üretilmesi sonrasında ilk sonuçlar 2022 yılında kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Kurumsal nüfusu tam ve doğru olarak tespit etmek amacıyla kurumsal nüfus bulunan yerlere ait bilgilerin ilgili kurumların merkezi veri tabanlarından web servisleriyle alınmasına yönelik çalışmalara devam edilecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçların Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
2.1.P.1	Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması	Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği tarafından geliştirilen uluslararası tavsiyeler ve talepler	TÜİK	-	-	2022
2.1.P.2	Nüfus Nitelikleri Veritabanı	11. Kalkınma Planı	TÜİK	Kurumların idari kayıtları	<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Bakanlığı (Nüfus ve Varandaklık İşleri Genel Müdürlüğü) İçişleri Bakanlığı (Göç İdaresi Başkanlığı) İçişleri Bakanlığı (İller İdaresi Genel Müdürlüğü) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ÇSGB (Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü) Milli Eğitim Bakanlığı Milli Savunma Bakanlığı Adalet Bakanlığı (Ceza ve Tevkifhaneleri Genel Müdürlüğü) İçişleri Bakanlığı (Ermiyet Genel Müdürlüğü) ÇSGB (Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)) Gençlik ve Spor Bakanlığı (Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ÇSGB (Sosyal Güvenlik Kurumu) Belediyeler Sağlık Bakanlığı 	2023

2.2. TOPLUMSAL YAPI VE CİNSİYET İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

TÜİK tarafından üretilen Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri veri seti; toplum içerisinde kadın ve erkek arasındaki farklılıkların ortaya konulması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadının toplum içindeki yerinin belirlenmesi ve sosyo-ekonomik kalkınma içinde kadının katkısının güçlendirilmesi amacıyla ulusal ve uluslararası politikaların üretilmesi, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi için gerekli olan güvenilir ve güncel bilgileri kapsamaktadır. Toplumsal cinsiyet gösterge seti oluşturulurken Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) veri tabanından yararlanılmıştır.

Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri veri seti; nüfus, doğurganlık, sağlık, engellilik, evlenme, aile yaşamı, boşanma, eğitim, işgücü, seçilmiş meslekler, iş ve kazanç memnuniyeti, siyasal yaşam, şiddet ve güvenlik, zaman kullanımı, yoksulluk ve ölümülük konuları ile birlikte Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri "Amaç 5-Cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek" başlığı altındaki göstergeleri kapsamaktadır.

TÜİK web sayfasından sunulan Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Minimum Seti (52 gösterge), toplumsal cinsiyet konusunda uluslararası karşılaştırılabilir göstergeleri içermektedir.

Ülkemizdeki aile yapısını, bireylerin aile ortamındaki yaşam biçimlerini ve bireylerin aile yaşamına yönelik değer yargılarını tespit etmek amacıyla Türkiye Aile Yapısı Araştırması (TAYA) uygulanmakta ve aile haftasına özel haber bülteni çalışması yapılmaktadır. Araştırmada 15 ve daha yukarı yaşta ki bireyler kapsamaktadır.

Kadın, çocuk, genç ve yaşlı nüfusa yönelik politikaların oluşturulması ve oluşturulan politikaların sağlıklı bir şekilde izlenebilmesi amacıyla; "İstatistiklerle Kadın" haber bülteni 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne özel, "İstatistiklerle Çocuk" haber bülteni 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına özel, "İstatistiklerle Gençlik" haber bülteni 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramına özel ve "İstatistiklerle Yaşlılar" haber bülteni Yaşlılara Saygı Haftasına özel olarak yayımlanmaktadır. Çalışmalar; kadın, çocuk (0-17 yaş grubu), genç (15-24 ve 15-29 yaş grubu) ve yaşlı (65 ve daha yukarı yaş grubu) nüfusun demografik yapısı ile eğitim, sağlık, yoksulluk vb. sosyo-ekonomik özelliklerini ortaya koyan istatistikleri ve analiz çalışmalarını kapsamaktadır.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, kadınların yaşadığı aile içi şiddetin yaygınlığı, şiddet biçimleri, neden ve sonuçları ile risk faktörlerinin anlaşılması amacıyla gerçekleştirilen araştırmadır. Bu çalışmanın temel amacı, ülkemizde şiddetle mücadele için gerekli temel ve güncel bilgileri elde etmektir. Araştırmada 15-59 yaş grubundaki kadınlarla yüz yüze görüşmeler yapılmaktadır.

2. Mevcut Durum

TAYA, ASHB ile TÜİK işbirliğinde 2006 ve 2016 yıllarında gerçekleştirilmiştir. Araştırma, 2011 yılında ASHB tarafından uygulanmıştır. 2006 ve 2016 TAYA sonuçları haber bülteni ile kamuoyuna sunulmuştur. ASHB ile TÜİK işbirliğinde

Demografik İstatistikler

gerçekleştirilen 2021 TAYA' nın alan uygulaması 16 Ağustos-15 Kasım 2021 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. 2021 yılına ilişkin sonuçlar, 1 Nisan 2022 tarihinde kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri veri seti, 17 başlık altında 141 göstergeden oluşmaktadır ve yıllık olarak güncellenerek 2008 yılından itibaren TÜİK web sayfasında yayımlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Minimum Seti (52 gösterge) göstergeleri, 2017 yılından itibaren TÜİK web sayfasında yayımlanmaktadır. Bu gösterge setinin mevcut Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri veri setine dahil edilmesi konusunda çalışmalar devam etmektedir.

Kadın nüfusa yönelik politikaların oluşturulması ve oluşturulan politikaların sağlıklı bir şekilde izlenebilmesi amacıyla güncel toplumsal cinsiyet istatistiklerini içeren "İstatistiklerle Kadın" haber bülteni, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne özel olarak yayımlanmaktadır. Ayrıca, TÜİK web sayfasından sunulan "Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri" elektronik yayını, toplumsal cinsiyet konusunda ayrıntılı bilgileri içermektedir.

Kadın, çocuk, genç, yaşlı gibi nüfus grupları ile aile yapısı ve 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü'ne özel haber bülteni çalışmaları TÜİK tarafından yürütülmektedir.

2008 yılında ASHB tarafından yapılan ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün gerçekleştirmiş olduğu Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İç Şiddet Araştırması, 2014 yılında tekrarlanmıştır. TÜİK web sayfasında 2008 Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İç Şiddet Araştırması veritabanı mevcuttur. 2008 ve 2014 yılı uygulamalarına ait mikro veri setleri, veri talep eden kullanıcılar ile paylaşılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri veri setinin, yeni açıklanan istatistikler ve idari kayıtlarla güncellenmesi ve geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir. TÜİK web sayfasından istatistiksel tablolar şeklinde sunulan Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri veri setinin, dağıtım veri tabanına aktarılması çalışmaları da devam etmektedir. Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Minimum Seti (52 gösterge) ve Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerinden verisi mevcut olmayan göstergelerin üretilmesi yönündeki çalışmalara devam edilecektir.

Her beş yılda bir uygulanması planlanan TAYA, 2026 yılında tekrarlanacaktır.

Kadına Yönelik Aile İç Şiddet Araştırması'nın 2024 yılında tekrarlanması planlanmaktadır.

Demografik İstatistikler

2.3. ULUSLARARASI GÖÇ İSTATİSTİKLERİ**1. Kapsam**

Uluslararası göç istatistiklerinin kapsamını yurt dışından gelenler ve yurt dışına gidenler, ikamet ve çalışma izni alan yabancılar, ülke vatandaşlığına geçenler ile vatandaşlıktan çıkanlar, uluslararası koruma kapsamındaki mülteci, şartlı mülteci, ikincil koruma altında bulunanlar, geçici koruma altında bulunanlar ve yasa dışı göç edenler olmak üzere Türkiye'deki yabancı nüfusa ve yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına ilişkin demografik ve sosyo-ekonomik bilgiler oluşturmaktadır.

2. Mevcut Durum

Türkiye'de uluslararası göç istatistikleri konusunda temel veri kaynakları nüfus sayımları ve idari kayıtlardır. Ülkemizde ilk nüfus sayımı 1927 yılında uygulanmıştır. Genel nüfus sayımları, 1935 yılından 1990 yılına kadar her beş yılda bir yapılmıştır. Sonuncusu 2000 yılında olmak üzere 14 kez geleneksel nüfus sayımı gerçekleştirilmiştir. 2007 yılında ADNKS'nin kurulmasının ardından 2011 yılında ilk kez idari kayıtlara kullanılarak karma yöntemle NKA gerçekleştirilmiştir. 2011 NKA, ADNKS'den elde edilemeyen bilgilerin il düzeyinde sağlanması amacıyla yapılmıştır. 2011 NKA'dan uluslararası göç istatistikleri kapsamında; doğum yeri, hayat boyu yurtdışında yaşama ve 1 yıl önceki ikamet ülkesine ilişkin bilgi derlenmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu gereği, ülkemizde ikamet eden T.C. vatandaşları ve yabancı nüfusun bilgileri ile ikamet ettikleri yerleşim yerleri İçişleri Bakanlığı tarafından güncellenmektedir. Türkiye'de yaşayan yabancı uyruklu nüfusa ilişkin bilgiler 2007 yılından itibaren yerleşim yeri düzeyinde yıllık olarak ADNKS'den açıklanmaktadır. Ülkemizde yaşayan yabancılar düzenli olarak adres beyanında bulunmadıkları için, yabancılarla ilişkin kayıtlar 2009 yılından bu yana geçerli ikamet izin kayıtları kullanılarak güncellenmektedir. Söz konusu çalışma kapsamında, ikamet izin kayıtları yıllık olarak, 2013 yılına kadar EGM'den alınmıştır. Göç İdaresi Başkanlığı'nın faaliyete geçtiği 2014 yılından itibaren kayıtlar Göç İdaresi Başkanlığından alınmaya başlanmıştır. Ayrıca, 2014 yılından itibaren çalışma izin kayıtları da ikamet izin kayıtları ile birlikte değerlendirilmeye başlanmıştır. Diğer bir ifadeyle, ADNKS üzerinden nüfus bilgileri üretilirken; İçişleri Bakanlığı tarafından tutulan yabancıların kayıtları, ikamet izin kayıtları ve çalışma izin kayıtları ilave veri kaynakları olarak kullanılmaktadır. Türkiye'de ikamet eden yabancı nüfusa yönelik ADNKS'den yaş, cinsiyet, vatandaşlık ülkesi (tabiiyet) ve doğum yerine göre nüfus istatistikleri üretilmektedir. Göç Kayıt Sistemi (GöçNet) sisteminin 18 Mayıs 2015 tarihinde devreye girmesiyle birlikte Göç İdaresi Başkanlığı tarafından tutulan ikamet izin kayıtlarındaki adres alanları ulusal adres standardı ile uyumlu hale gelmiştir. Ancak, EGM döneminde tutulan ikamet izin kayıtları adres standardı ile uyumlu değildir. Bununla birlikte, yabancı kişilerin ikamet adres bildirimlerindeki kapsam eksikliği ciddi miktarda iyileşme göstermiştir. Ancak, yabancı nüfusun adres bilgilerindeki güncellik sorunu ile birlikte temel demografik ve hayati olaylarına (doğum, ölüm, evlenme, boşanma gibi) ilişkin bilgilerde eksiklikler bulunmaktadır. Yabancıların doğum, ölüm, evlenme ve boşanmalarına ilişkin bilgiler Göç İdaresi Başkanlığı tarafından tutulmaktadır. Bunun yanında İçişleri Bakanlığı tarafından tutulan yabancıların kayıtlarındaki bilgiler, yabancılarla ilişkin bilgi değişikliği gerçekleştiğinde yabancılar tarafından bildirilmesi durumunda günceller düzenli olarak yapılmaktadır.

Demografik İstatistikler

11 Nisan 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK), 11 Nisan 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun, yabancıların Türkiye'ye girişi, Türkiye'de ikametleri, sınır dışı edilmeleri ve uluslararası korumadan faydalanmaları hususunda önemli hukuksal ve idari değişiklikler getirmiştir. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu gereğince Göç İdaresi Başkanlığı kurulmuştur. 11 Nisan 2014 tarihinden itibaren yabancılara ait tüm iş ve işlemlerin yanında; plan ve politikaların oluşturulması ve istatistiklerin üretilmesinden Göç İdaresi Başkanlığı sorumludur. İkamet izinleri, uluslararası koruma kayıtları, düzensiz göç ve yabancılarla ilgili diğer olaylara ilişkin bilgilerin birbirleriyle ilişkili bir şekilde tutulacağı "GöçNet" sistemi kurulmuştur. Uluslararası göç istatistiklerinin üretilmesi kapsamında değerlendirilen ikamet izin kayıtları, uluslararası koruma başvuruları, mülteci, şartlı mülteci, ikincil koruma, geçici koruma ile düzensiz göçe ilişkin kayıtlar ve bu kayıtlardan üretilcek istatistiklerin sorumluluğu; Kanun gereği, 11 Nisan 2014 tarihinden itibaren, EGM'den Göç İdaresi Başkanlığına geçmiştir. Ayrıca, 18 Mayıs 2015 tarihinden itibaren başka teşkilatlarını EGM'den devralan Göç İdaresi Başkanlığı, bu yerlerdeki iş ve işlemlerini GöçNet sistemi üzerinden yapmaya başlamıştır.

Göç İdaresi Başkanlığı tarafından tutulan kayıtlara (ikamet izin kayıtlarının yanında, düzensiz göç, sınır dışı edileme, uluslararası koruma başvurusunda bulunan kişiler, mülteciler, şartlı mülteciler, ikincil koruma sahipleri ve geçici koruma altında bulunanlara ait kayıtlar) yönelik verilerin ve kurumun web sayfasında yayımlanan istatistiklerin iyileştirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Yıllık olarak açıklanan nüfusun kapsamının belirlenebilmesi çalışmalarında ADNKS ile Göç İdaresi Başkanlığı tarafından tutulan; ikamet izni sahipleri, mülteciler, şartlı mülteciler, ikincil koruma sahipleri ve geçici koruma altında bulunan kişilere ait kayıtların eşleştirilmesi gerekmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı ile TÜİK arasında "Bilgi Paylaşım Protokolü" 22 Aralık 2017 tarihinde imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında web servisleriyle alınan ikamet izin verileri 31 Aralık 2020 tarihli ADNKS'de yer alan yabancı nüfusun belirlenmesi çalışmalarında kullanılmaya başlanmıştır. GöçNet sisteminde yer alan uluslararası koruma kayıtlarının web servisleri aracılığıyla düzenli olarak TÜİK'e aktarılmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Yerleşim yeri düzeyinde yıllık olarak açıklanan nüfus istatistiklerinin yanında, ülkeye göç eden ve ülkeden yurt dışına göç eden nüfusa ilişkin de istatistiklere ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan çalışmalar neticesinde, yıllık göç akışı (Türkiye'den yurt dışına göç ve yurt dışından Türkiye'ye göç) istatistikleri idari kayıtlara dayalı olarak ilk kez 2018 yılında 2016 ve 2017 yılları için üretilmiştir. Vatandaşlık ülkesi (tabiyet) ve doğum yeri detayında üretilen istatistikler yıllık olarak kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

Bunun yanında, 2019 yılında idari kayıtlar kullanılarak "Türkiye'de ikamet etmeye başladığı yıla göre yabancı nüfus" bilgisi üretilmiştir. Çalışmanın kapsamını ADNKS'de kayıtlı olan yabancı nüfus oluşturmuştur. Buradaki "ikamet etmeye başlanılan yıl" ifadesi: yabancı referans tarihe (31 Aralık) kadar kesintisiz ülkede kalmaya başladığı yılı ifade etmektedir. Söz konusu bilgi yabancı nüfusun mevcut idari kayıtlarda (ADNKS, ikamet ve çalışma izinleri) geriye dönük takibi ve analizi ile üretilmiştir.

Uluslararası göç istatistiklerinin üretilmesinde, nüfus kayıtları, ikamet, çalışma izin kayıtları başta olmak üzere eğitim ve sağlık sistemi kayıtları, sosyal güvenlik kayıtları, emeklilik ve sigorta kayıtları, işsizlik kayıtları, vergi, tapu kayıtları kullanılan idari kayıtlar arasındadır.

Demografik İstatistikler

Çalışma izinleri ÇSGB'ye bağlı Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü (UİGM) tarafından tutulmaktadır. UİGM, 13 Ağustos 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca kurulmuştur. Söz konusu Kanun ile birlikte yabancıların çalışma izinlerine ilişkin tüm süreçler ve istatistikler UİGM'nin sorumluluğuna geçmiştir. Böylece, önceden birden fazla kurum tarafından üstlenilen yabancılara çalışma izni verilmiş süreci tek elde toplanmıştır. UİGM tarafından verilen çalışma izinlerine ilişkin istatistikler, yıllık "Yabancıların Çalışma İzinleri" elektronik yayını ile kurumunun web sayfasından yayımlanmaktadır.

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu gereğince çalışma izni alan yabancılar ikamet izninden muaf tutulmaktadır. İlgili kurumlar tarafından verilen çalışma iznine ilişkin bilgiler UİGM'den web servisler aracılığı ile Göç İdaresi Başkanlığına gönderilmektedir. Yabancılara ait tüm kayıtların birbirleri ile ilişkilendirilebilir şekilde tutulduğu GöçNet sisteminde Göç İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan işlemlerin yanında çalışma izin kayıtları da tutulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni çalışmalar

Uluslararası göç istatistiklerinin tam, güvenilir, düzenli, karşılaştırılabilir ve uluslararası standartlara uygun üretilebilmesi amacıyla TÜİK; İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, ÇSGB, YÖK, EGM ve SGK ile işbirliği içinde veri kaynaklarının geliştirilmesi, yeni veri kaynaklarının kullanılabilirliğinin araştırılması ve kullanılması ile kayıtların istatistiklere dönüştürülmesine yönelik çalışmalarını sürdürecektir.

Göç İdaresi Başkanlığı tarafından tutulan ikamet izinleri, mülteci, şartlı mülteci, ikincil koruma ve geçici koruma altında bulunanlar ile düzensiz göçmenlere ilişkin; kayıtlardan üretilen istatistiklere ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun yanında, yıllık açıklanan nüfusun kapsamının belirlenebilmesi için de bu nüfus gruplarına kayıt bazında ihtiyaç duyulmaktadır. Göç İdaresi Başkanlığı tarafından nüfus gruplarına yönelik (mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma, geçici koruma altında bulunanlara ilişkin) temel istatistikler kurumun internet sayfasında yayımlanmaktadır. Söz konusu istatistiklerin iyileştirilmesine ve kapsamının genişletilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Yıllık nüfus analizlerinde değerlendirilmek üzere Göç İdaresi Başkanlığı tarafından tutulan idari kayıtların TÜİK tarafından kullanımına ilişkin "Bilgi Paylaşım Protokolü" 22 Aralık 2017 tarihinde imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında web servisleriyle alınan ikamet izin verileri 31 Aralık 2020 tarihli ADNKS'de yer alan yabancı nüfusun belirlenmesi çalışmalarında kullanılmaya başlanmıştır. GöçNet sisteminde yer alan uluslararası koruma kayıtlarının web servisleri aracılığıyla düzenli olarak TÜİK'e aktarılmasına ilişkin çalışmalar halihazırda devam etmektedir. Ayrıca, UİGM ile TÜİK arasında imzalanacak benzer bir protokol aracılığıyla çalışma izin kayıtlarının da web servis üzerinden düzenli olarak TÜİK'e aktarılması çalışmaları devam edecektir.

Yabancı nüfusun eğitim durumu ve medeni durumu bilgisinin üretilmesi çalışmaları ile yıllık göç akış istatistikleri kapsamında geline/gidilen ülke ve ülkeye gelmiş nedeni bilgisinin üretilmesi çalışmaları devam edecektir.

Demografik İstatistikler

Ülkede belirli bir sürenin üzerinde kalan veya ülkede kalma niyeti olan yabancıların adres beyanında bulunmasını ve ülkeden ayrılacak yabancıların da ayrılmadan önce beyanda bulunmasını sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılmasına yönelik alt yapı ve farklılık çalışmalarına ilgili kurumlar tarafından devam edilecektir.

Yıllık olarak açıklanan nüfus istatistiklerinin kalitesinin artırılması için ülkede ikamet eden yabancı nüfusun; ulusal standartlara uygun adres bilgileri ile hayati olaylara (doğum, evlenme, boşanma, ölüm) ilişkin bilgilerin tam ve doğru alınarak eksikliklerin giderilmesi çalışmaları ilgili kurumlarla işbirliği içinde İçişleri Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı tarafından gerçekleştirilecektir.

Yurt dışında yaşayan T.C. vatandaşlarına yönelik kayıtlardan yararlanarak göç istatistiklerinin geliştirilmesi ve yurt dışında yaşayan vatandaş istatistiklerinin üretilmesi için ilgili kurumlar Dışişleri Bakanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ve NVİGM ile işbirliği içinde çalışmalar yürütülecektir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlara ilişkin veri tabanının doğruluğunun ve güncelliğinin sağlanması NVİGM sorumluluğunda olmakla birlikte; bu nüfusa yönelik istatistikler ilk kez üretilerek olup ilgili nedeniyle YTB sorumluluğunda üretilcektir.

İçişleri Bakanlığı NVİGM tarafından tutulmakta olan vatandaşlık kazanımı ve kaybına ilişkin istatistiklerin cinsiyet ve yaş grubuna göre ülke detayında NVİGM tarafından üretilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

4. Üretilmesi planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama ile Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
2.3.P.1	Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşlarına İlişkin İstatistikler	Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği tarafından geliştirilen uluslararası tavsiyeler ve talepler	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı	Kurumların idari kayıtları	<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Bakanlığı ÇŞGB TÜİK Dışişleri Bakanlığı 	2023

Demografik İstatistikler

2. DEMOGRAFİK İSTATİSTİKLER

Sıra no	Alt konu	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Veri Kaynağı	Veri Yürürlüğü Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
2.1. Nüfus ve Demografik İstatistikleri									
2.1.1	Nüfus nüfus ve büyüme	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	Yükseköğretim Kurumları Genel Müdürlüğü
2.1.2	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK
2.1.3	Öğrenim İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK
2.1.4	Sağlık ve Sağlık İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK
2.1.5	Öçme Nedeni İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK
2.1.6	İleri Yaşta Olanlar İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK	TÜİK

ANA KONU 3. SOSYAL İSTATİSTİKLER

3.1. EĞİTİM İSTATİSTİKLERİ

3.2. KÜLTÜR VE SPOR İSTATİSTİKLERİ

3.3. SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ

3.4. SOSYAL KORUMA İSTATİSTİKLERİ

3.5. SUÇ, ADALET VE SEÇİM İSTATİSTİKLERİ

3.1. EĞİTİM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Eğitim İstatistikleri; örgün eğitim, yaygın eğitim, ulusal eğitim istatistikleri veritabanı (UEİVT), yükseköğretim istatistikleri ile eğitim harcamaları ve hayat boyu öğrenme istatistikleri kapsamında uygulanan yetişkin eğitimi araştırması ve girişimlerde mesleki eğitim araştırmasından oluşmaktadır.

Örgün Eğitim İstatistikleri; belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimlere ilişkin verileri kapsamaktadır. Örgün eğitim; okul öncesi eğitimi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.

Eğitim Harcamaları İstatistikleri, toplam eğitim harcamalarının eğitim düzeylerine göre öğrenci başına değerini ayrıca hizmet sunucuları ve finansman kaynaklarına göre dağılımını kapsamaktadır.

Girişimlerde mesleki eğitim araştırması, girişimlerin çalışanlarına yönelik verdiği mesleki eğitim faaliyetleri, katılım sağlanan mesleki eğitim faaliyetlerinin tür, süre, sağlayıcı, gibi bilgileri ile eğitim sağlamayan girişimlere ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Yetişkin eğitimi araştırması, hayat boyu öğrenme faaliyetleri kapsamında bireylerin mesleki ve bireysel becerilerini geliştirmek amacıyla katıldığı örgün eğitim, yaygın eğitim ve gayri resmi öğrenme faaliyetlerini; ayrıca örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerine ilişkin ayrıntılı bilgilere yönelik istatistikleri kapsamaktadır.

Yükseköğretim İstatistikleri, ortaöğretim mezuniyetine dayalı, en az iki yıllık yükseköğrenim veren eğitim kurumlarının faaliyetlerine ilişkin verileri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Örgün Eğitim İstatistikleri, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin idari kayıtlarından elde edilmektedir. Örgün eğitim istatistikleri, MEB tarafından 2005-2006 öğretim yılından itibaren yıllık olarak basılı yayın ve internet ortamında (<http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>) yayımlanmaktadır. Yayın için baz alınan referans dönemi, ilgili öğretim yılındaki açık öğretime ilişkin veriler bu ayda elde edilebiliyor olmasından dolayı Temmuz ayı olarak belirtilmiştir.

Eğitim Harcamaları İstatistikleri ilk olarak 2011-2014 referans yılları için 2015 yılı Aralık ayında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından haber bülteni ile yayımlanmıştır ve yayımlanmaya devam etmektedir.

Hayat boyu öğrenme faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen çalışmalardan biri, uygulanma periyodu 6 yılda bir olarak güncellenen ve son uygulaması 2016 referans yılı için yapılan Yetişkin eğitimi araştırması olup bir sonraki referans yılı Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından 2022 olarak belirlenmiştir. 5 yılda bir uygulanmakta olan Girişimlerde

Sosyal İstatistikler

Mesleki Eğitim araştırması ise en son 2015 referans yılı bazlı yapılmış olup bir sonraki uygulama dönemi COVID-19 sebebi ile henüz belirlenmemiştir.

Okuma yazma durumu ve bitirilen eğitim düzeyi ile ilgili veriler, Ulusal Eğitim İstatistikleri Veritabanında yaş grupları ve cinsiyet ayrımında 2008 yılından itibaren TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Yükseköğretim İstatistikleri, 2013-2014 döneminden itibaren Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)'ün Yükseköğretim Bilgi Sistemi (YÖKSİS) üzerinden derlenmektedir. YÖKSİS üzerindeki veriler, YÖK'e bağlı yükseköğretim kurumlarından toplanan akademik ve idari personeller ile öğrencilerle ait bilgilerden oluşmaktadır. Daha önceki yıllarda Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından oluşturulmuş yükseköğretim istatistikleri, YÖK tarafından, zaman serisini bozmayacak şekilde, üretilmeye devam edilmekte ve internet üzerinden yayımlanmaktadır.

Türkiye eğitim istatistikleri uluslararası alanda eğitim ve hayat boyu öğrenme konusunda; okullaşma oranı, ISCED sınıflaması ile cinsiyet ve yaşa göre öğrenci sayısı gibi temel göstergeler düzeyinde ve eğitim harcamaları istatistiklerinde yüksek derecede uyumludur.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Eğitim istatistiklerinin güncel, güvenilir, karşılaştırılabilir ve uluslararası standartlara uygun şekilde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde üretilmesine 2022-2026 döneminde devam edilecektir. Bu amaçla, veri kaynaklarının ve kapsamının iyileştirilmesi, güncel göstergelerin ve metodolojinin takip edilmesi çalışmaları sürdürülecektir. Ayrıca, hâlihazırda MEB tarafından periyodik olarak gönderilen Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)-İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)-EUROSTAT tablolarının zamanliliğinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

3.2. KÜLTÜR VE SPOR İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Kültür İstatistikleri; kültürel miras, arşiv, kütüphane, kitap, yazılı medya, görsel sanatlar ve gösteri sanatları alanlarına ait istihdam, finansman ve kabılın boyutlarını kapsayan istatistiklerden oluşmaktadır. Tanımlanan bu temel alanlarla ilgili koruma, yaratma süreci, üretim, yayma/yaygınlaştırma, ticaret/satış ve eğitim işlevleri ile ilgili istatistiklerin tanımlanması, karşılaştırılması, analizi ve yayımı çalışmalarını kapsamaktadır.

Kültürel miras alanı; tarihi eserler, arkeolojik miras, müzeler, korunan alanlar, milli saraylar, vakıflara ait tarihi eserler ve kültürel mirasın diğer biçimleri ile ilgili istatistikleri kapsamaktadır.

Kültür ekonomisi alanı; hanehalkı kültür harcamaları, kamunun ve özel sektörün kültür harcamaları, kültürel dış ticaret ve kültürel istihdam (kültürel faaliyet alanlarına ve kültürel meslek alanlarına ilişkin bilgileri içeren) istatistiklerini kapsamaktadır.

Kitaplar süreli yayımlar vb. basılı eserlerin oluşturulması, üretimi ve yayımlanması alanı; yayınevi, matbaalar ve kütüphanelere ait istatistikleri kapsamaktadır.

Medya İstatistikleri alanında referans yılı içerisinde ülkemizde faal olan gazete ve dergi kuruluşları kapsamaktadır. Medya İstatistikleri kapsamında yer alan gazete ve dergiler; ulusal (yaygın), bölgesel ve yerel olarak değerlendirilmektedir.

Gösteri sanatları alanı; canlı müzik, müzikal, sinema, tiyatro, dans ve diğer gösteri sanatları istatistiklerini kapsamaktadır.

Spor İstatistikleri alanı; spor alanları, sporcular, teknik elemanlar, hakemler, madalya, organizasyon, millilik, spor tesisleri ve spor kulüplerinin faaliyetleri ve spor/oyun düzenlemeleri ile ilgili istatistikleri kapsamaktadır.

Din İstatistikleri alanı; dini yapılar, hac, umre, kadrolarına göre personel sayıları vb. istatistikleri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Kültürel miras alanındaki bilgiler Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB), Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB), Vakıflar Genel Müdürlüğü, Cumhurbaşkanlığı Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı idari kayıtlarından derlenmekte ve TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Kültür ekonomisi, uluslararası metodoloji temel alınarak 2016 yılından itibaren rutin hale getirilmiş olup TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Kitaplar alanındaki bilgiler KTB Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN) Merkezi tarafından web tabanlı programla derlenmekte ve TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Sosyal İstatistikler

Kütüphane İstatistikleri alanında KTB idari kayıtlarından halk kütüphaneleri, Milli Kütüphane ve MEB idari kayıtlarından okul kütüphaneleri bilgileri ve üniversite kütüphaneleri anket yoluyla derlenmekte ve 2015 TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Medya İstatistikleri alanındaki bilgiler yazılı medya kuruluşlarından (gazete ve dergileri yayımlayan) her yıl anket yoluyla derlenmekte ve TÜİK tarafından yayımlanmaktadır. Bu alanda, Basın İlan Kurumu idari verilerinden derlenen resmi ilan ve reklam yayınıyla alakalı süreli yayınlara ilişkin bilgiler de yer almaktadır.

Gösteri sanatları kapsamında tiyatro salonlarına ait bilgiler anket/idari kayıt yöntemiyle; opera ve bale, orkestra, koro, topluluk istatistikleri ise KTB idari kayıtlarından derlenmekte ve TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Spor İstatistikleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) tarafından derlenmekte ve yayımlanmaktadır.

Din İstatistikleri, Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) tarafından derlenmekte ve yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Kültürel Miras, Kitap ve Gösteri Sanatlarına ilişkin istatistiklerin Kültür İstatistikleri Geliştirme Projesi'nin tamamlanmasına müteakip KTB tarafından yayımlanması planlanmaktadır.

Kütüphane İstatistiklerine Yazma Eser Kurumu Kütüphaneleri, Millet Kütüphanesi ve Büyükşehir Belediyesi Kütüphanelerinin eklenmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Kültürel Miras İstatistiklerine Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar İdaresi bünyesinde bulunan müzelere ait istatistiklerin eklenmesi planlanmaktadır.

GSB ile MEB arasında imzalanan iş birliği protokolü kapsamında; sağlıklı ve hareketli yaşamın gereği olarak toplumda spor yapma kültürünü geliştirmek, sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılmasıyla çocuk ve gençlere sporu sevdirecek onları sporla tanıştırmak, spora başlama yaşında bulunan yetenekli çocukları tespit ederek spor branşlarına yönlendirmek ve üst düzey sporcu olarak yetiştirilmesini sağlamak amacıyla başlatılan "Türkiye Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Programı" çalışmalarına ülke genelinde devam edilmektedir.

Sosyal İstatistikler

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
3.2.P.1	Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönelendirme Programı	<ul style="list-style-type: none"> • 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu 2. Maddesi, • 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 189. Maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi, • Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı On birinci kalkınma planında yer alan 647, 647.1, 647.2 ve 647.3. maddeleri, • Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında 2019 yılında imzanan İş Birliği Protokolü, • T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Stratejik Plan (2019-2023), (Hedef 3.5), • 2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, (2.3.10. Kodlu Politika ve Tedbirler). 	Gençlik ve Spor Bakanlığı	Sportif Yetenek Taraması Test ve Ölçümleri ile Eğitim ve Yönelendirmeler	Gençlik ve Spor Bakanlığı (Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sporcuyu Yetiştirme Daire Başkanlığı)	2022

Sosyal İstatistikler**3.3. SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Sağlık İstatistikleri, sağlık hizmetleri ile iş sağlığı ve güvenliği istatistiklerinden oluşmaktadır. Sağlık hizmetleri istatistikleri altında morbidite ve risk faktörleri istatistikleri, hastalıkların önlenmesi ve sağlığın korunması ile ilgili istatistikler, sağlık hizmetlerinin kullanımı, sağlıkta insan kaynakları, sağlık hizmetleri verilen kurumlar ve alt yapılarına ilişkin istatistikler, ilaç istatistikleri, acil sağlık hizmetleri istatistikleri, sağlık harcamaları istatistikleri ve Türkiye Sağlık Araştırmasından elde edilen sağlık göstergeleri kapsamaktadır. İş sağlığı ve güvenliği istatistiklerinde ise, iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin istatistikler yer almaktadır.

Türkiye Sağlık Araştırması, bireylerin genel sağlık durumları, hastalıklar, kazalar, alınan hizmetler gibi sağlık göstergelerine ait istatistikleri kapsamaktadır. Araştırma; ülke genelini yansıtan bir çalışma olmasının yanı sıra, hem uluslararası karşılaştırmalara imkan veren hem de ulusal ihtiyaçlara ışık tutan bir çalışmadır.

Sağlık Harcamaları İstatistikleri, genel devlet, hanehalkı ve hanehalkı dışındaki özel sektörün sağlık harcamalarından oluşmaktadır.

Sağlık Bakanlığınca yayımlanan ve istatistikî bilgilerden oluşan sağlık istatistikleri, uluslararası tanım ve karşılaştırmalara imkan verecek standartlarda sağlık alanındaki tüm kamu, üniversite ve özel kurum/kuruluşların idari kayıtlarından elde edilen verilerden oluşmaktadır.

Morbidite ve Risk Faktörleri İstatistikleri, bulaşıcı hastalıkların vaka ve insidans verilerine yönelik istatistikleri kapsamaktadır.

Hastalıkların önlenmesi ve sağlığın korunması ile ilgili istatistiklerde, aşılama hızları, doğum ve antenatal bakım hizmetlerine ilişkin istatistikler yer almaktadır.

Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı İstatistikleri, sağlık kurumları tarafından sunulan koruyucu, sağlığı geliştirici, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerin tamamını kapsamaktadır.

Sağlıkta İnsan Kaynakları İstatistikleri, sağlık kurum ve kuruluşlarında sağlık hizmeti sunumunda görev yapan personele ait istatistikleri kapsamaktadır.

Sağlık Hizmeti Verilen Kurumlar ve Altyapı İstatistikleri, sağlık kurumlarının sayılarını ve bu kurumlara ait yatak sayısı ve cihaz sayısı gibi altyapı istatistiklerini kapsamaktadır.

İlaç İstatistikleri, referans türüne, yerli/ithal ve geri ödeme durumuna göre ilaç satış hacmi (kutu), ilaç satış değeri (₺) vb. istatistikleri kapsamaktadır.

Sosyal İstatistikler

Acil Sağlık Hizmetleri İstatistikleri, acil yardım istasyonu ve acil yardım ambulansı, ambulans türlerine göre araç ve nakledilen hasta sayıları ile ilgili istatistikleri kapsamaktadır.

İş Kazası İstatistikleri; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4-1/a maddesi kapsamında çalışan sigortalının; işyerinde bulunduğu sırada, işveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, emziren kadın sigortalının, iş mevzuatına tabi olup olmadığına bakılmaksızın yine bu mevzuatta belirtilen sürelerde çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, işverence sağlanan bir taşıta işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında; Kanunun 4-1/b maddesi kapsamında çalışan sigortalının ise, işyerinde bulunduğu sırada, yürütmekte olduğu iş nedeniyle işyeri dışında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen öze uğratan olaylara ilişkin istatistikleri kapsamaktadır.

Meslek Hastalığı İstatistikleri; Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik hâllerine ilişkindir.

Engelli İstatistikleri, engelli bireylere yönelik olarak yetkili hastaneler tarafından tanzim edilen sağlık kurulu raporlarındaki engel grubu, engellilik oranı, yaş, cinsiyet vb. temel demografik özellikler ile ilgili istatistikleri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Sağlık İstatistiklerinin veri kaynağı, Sağlık Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluşların idari kayıtları, Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen araştırmalar, beş yılda bir yapılan Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) ile üç yılda bir yapılan Türkiye Sağlık Araştırması'dır.

Türkiye Sağlık Araştırması, 2008-2016 yılları arasında 2 yılda bir uygulanmış, sonrasında 3 yılda bir uygulanma kararı alınmıştır. Araştırmanın sonuçları; 2008, 2010 ve 2012 yılları için Türkiye geneli ve kent-kır bazında yayımlanmış olup, 2014'ten itibaren sadece Türkiye geneli için tahmin üretilmiştir.

Sağlık Harcamaları İstatistikleri, kamu kurum kuruluşlarının idari kayıtlarından ve hanehalklarına uygulanan araştırmalardan yararlanılarak, tüm Türkiye geneli için tahmin edilmektedir. Elde edilen sonuçlar, genel devlet ve özel sektör ayrımında yıllık olarak haber bülteni biçiminde yayımlanmaktadır.

Sağlık İstatistikleri ile ilgili veriler, Türkiye, IBBS Düzey 1 ve IBBS Düzey 3'e göre Sağlık Bakanlığı tarafından yıllık olarak yayımlanmakta ve uluslararası tanımlara uyumlu olarak ülke karşılaştırmaları yapılmaktadır.

Engelli İstatistiklerinin temel veri kaynağı, Sağlık Bakanlığı tarafından çalışmaları yürütülen e-rapor bileşeni içerisindeki Ulusal Engelliler Veri Bankası'ndaki engelli sağlık kurulu raporlarıdır. Yetkili hastaneler tarafından elektronik ortamda kayıt altına alınan sağlık kurulu raporları, erişkinler ve çocuklar için ayrı olarak tanzim edilmektedir.

İş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin istatistikler, SGK tarafından derlenmekte ve yıllık olarak yayımlanmaktadır.

Sosyal İstatistikler

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Sağlık harcamaları istatistikleri çerçevesinde; OECD tarafından önerilen Sağlık Hesaplan Sistemi metodolojisine uygun olarak finansman kurumlarına, sağlık hizmeti sunucularına ve fonksiyonlarına göre çok boyutlu tabloların önümüzdeki yıllarda üretilmesi planlanmaktadır. Bu doğrultuda analitik bütçe hesaplarındaki yasal düzenlemeler, metodolojik gelişmeler ve projeler takip edilmektedir. Aynı zamanda, kamu kurumlarının idari kayıtlara dayalı sağlık harcamalarına yönelik verileri kapsamlılık ve sınıflamalara uyumluluk açısından değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, ilerleyen dönemde kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon içinde ortak çalışmaların yürütülmesi hedeflenmektedir.

Türkiye Sağlık Araştırması'nın EUROSTAT tarafından önerilen metodolojiye uygun olarak yedinci kez, 2022 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

İş kazaları istatistikleri kapsamında 2017 yılından itibaren uluslararası metodolojiye uygun olarak oluşturulan idari kayıtların paylaşılması için protokol çalışmalarının yürütülmesi ve EUROSTAT'a yıllık olarak gönderilmesi için SGK ve TÜİK'in ortak çalışma gerçekleştirilmesi ve meslek hastalıkları kapsamındaki idari kayıtların kapsam ve kalitesinin artırılması için kurumlar arası koordinasyon ve işbirliğinin artırılması planlanmaktadır. Bu süreçte EUROSTAT gereklilikleri konusunda TÜİK tarafından teknik destek sağlanacak ve mevcut veriler EUROSTAT tarafından istenen biçime uygun hale getirilerek transfer edilecektir.

Engelli istatistiklerine ilişkin olarak, Sağlık Bakanlığı tarafından Ulusal Engelliler Veri Bankası'nın kapsamlılık ve veri kalitesi açısından iyileştirilmesi planlanmaktadır. Ulusal Engelliler Veri Bankası'ndan elde edilecek temel sonuçlar doğrultusunda, ilerleyen dönemde kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon içinde ortak çalışmalar yürütülerek engel grubu, yerleşim yeri, cinsiyet ve yaş grubuna göre engelli istatistiklerinin üretilmesi hedeflenmektedir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
3.3.P.1	Engelli İstatistikleri	Ülkeye Özgü İhtiyaç	Sağlık Bakanlığı	Sağlık Bakanlığının Ulusal Engelliler Veri Bankası'nın iyileştirme sürecinin tamamlanması	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşçileri Bakanlığı	2023

3.4. SOSYAL KORUMA İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Sosyal Koruma İstatistikleri eş zamanlı olarak karşılıklı veya bireysel bir düzenleme olmadan, hane halklarının ve bireylerin tanımlanmış risk ve ihtiyaç yüklerini hafifletmek için kamu veya özel kuruluşlardan gelen tüm müdahalelere ilişkin verileri kapsamaktadır. Sosyal koruma gerektiren risk ve ihtiyaçlar, hastalık ve sağlık bakımı, engellilik/malullük, yaşlılık/emeklilik, dul ve yetim, aile ve çocuk, işsizlik, barınma ve başka yerde sınıflandırılmayan sosyal dışlanmadır.

Sosyal koruma kapsamında yapılan yardımlar; koruma altındaki kişilere yapılan nakit ödemeler, fatura karşılığının geri ödenmesi, mal ve hizmet şeklinde yapılan doğrudan yardımlar olarak üç başlıkta sınıflandırılmıştır. Bu çalışmadan, Türkiye geneli için veri üretilmektedir.

Kamu Kesimi Sosyal Harcama İstatistikleri Türkiye’de kamu kurumları tarafından yapılan sosyal nitelikli harcamaların zaman içerisindeki değişimini izlemek üzere oluşturulmaktadır. Verinin oluşturulmasında kapsamda yer alan kuruluşların ilgili harcamalarına yönelik idari kayıtları esas alınmaktadır.

2. Mevcut Durum

Sosyal koruma istatistiklerinin veri kaynağı, bu alanda faaliyet yürüten kurum ve kuruluşların idari kayıtlarıdır.

Sosyal koruma istatistikleri için ESSPROS (The European System of Integrated Social Protection Statistics) el kitabında kullanılan tanım ve sınıflamalar doğrultusunda veri derlenmektedir. Kurum ve kuruluşlardan düzenleme bazında sosyal koruma harcaması, geliri ve yararlanıcı sayısına ilişkin bilgiler elektronik ortamda derlenmekte, analiz edilmekte ve sonuçları kullanıcı ile paylaşılmaktadır.

Sosyal koruma istatistikleri konusundaki çalışmalar 2004 yılında başlamış olup, kapsam eksikliği ve veri kalitesinin geliştirilmesi çalışmaları aralıksız sürdürülmektedir. Derlenen veriler yıl sonunda haber bülteni aracılığı ile kullanıcılara duyurulmakta ve EUROSTAT ile paylaşılmaktadır. 2000-2019 yıllarına ilişkin sosyal koruma istatistikleri verisi TÜİK web sayfasında kullanıcılara paylaşılmıştır.

Veri kalitesinin yükseltilmesi, zamanlılığın iyileştirilmesi amacıyla paydaş kurum/kuruluşlardan excel formlarıyla derlenen veriler, 2021 yılı itibarıyla Harzemli Web Uygulaması ile derlenmeye başlanmıştır.

Kamu kesimi sosyal harcama istatistikleri serisi ise 2004 yılında itibaren başlamakta, yıllık olarak üretilmekte, elektronik ortamda yayımlanmaktadır. Ayrıca kamu kesimi sosyal harcamalarının gelişimine yönelik değerlendirme ve gelecek yılların projeksiyonuna ilişkin bir tablo yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programlarında yer verilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Eurostat metodolojisine tam uyumlu olan sosyal koruma istatistikleri çalışması için bu uyum düzeyinin devam ettirilebilmesi amacıyla metodolojik gelişmeler ve projeler takip edilmektedir.

Sosyal İstatistikler**3.5. SUÇ, ADALET VE SEÇİM İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Adalet İstatistikleri, suç ve cezai adalet sistemi içinde yer alan savcılık ve mahkeme aşamaları için istatistikler ile birlikte adalet teşkilatı istatistiklerini kapsamaktadır. Adalet teşkilatı, Anayasa Mahkemesi (AYM), Danıştay, Yargıtay, Uyuşmazlık Mahkemesi, Yüksek Hakem Kurulu, İcra Müdürlükleri, Türkiye Noterler Birliği, Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve Adli Tıp Kurumunu kapsamaktadır. Savcılık ve mahkeme istatistiklerinde ise yıl içinde gelen, geçen yıldan devreden, karara bağlanan ve gelecek yıla devreden dosya/dava istatistiklerinin yanı sıra suç, şüpheli/sanık, davalı, davacı ve mağdur istatistikleri ile personel istatistikleri yer almaktadır.

Ceza İnfaz Kurumu İstatistiklerinde; işlediği suç veya suçlardan dolayı, mahkeme tarafından haklarında hürriyeti bağlayıcı ceza (hapis cezası) verilerek ceza infaz kurumlarına giren ve ceza infaz kurumlarından çıkan hükümlülere ait bilgiler kapsamaktadır. Adalet Bakanlığına bağlı il ve ilçelerdeki tüm ceza infaz kurumları ve eğitimleri coğrafi kapsamı oluşturmaktadır.

Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, polise ve jandarmaya bağlı güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuklara ilişkin bilgilerden oluşmaktadır.

Kolluk istatistikleri Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Jandarma Genel Komutanlığı (JnGK), Sahil Güvenlik Komutanlığı, Ticaret Bakanlığının (TB) sorumluluk bölgelerinde meydana gelen suç olayları ile bu olaylardaki suç, şüpheli ve mağdurlara ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Seçim İstatistikleri, milletvekili genel seçimi, mahalli idari seçimi, cumhurbaşkanlığı seçimi ve halk oylaması sonuçları ile bu seçime ait seçmen ve aday/kazanan aday profiline ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Yıllık olarak yayımlanan Adalet istatistikleri, ilk Resmî İstatistik Programlı döneme geçiş olduğu 2006 yılından itibaren Adalet Bakanlığının sorumluluğunda olup TÜİK ilgili kurum olarak yer almıştır. Adalet istatistikleri kapsamında derlenmekte olan yüksek mahkemeler, savcılık, mahkeme (adli ve idari yargı), icra müdürlükleri ve adalet teşkilatı çalışanları ile personel yapısına ait bilgiler Adalet Bakanlığı tarafından yıllık olarak yayımlanmaktadır. Adalet istatistikleri alanında Adalet Bakanlığının Adli İstatistikler başlıklı yıllık hazırlanan bir yayını da bulunmaktadır.

Ceza İnfaz Kurumu İstatistiklerinin veri kaynağı 2009 yılından itibaren Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemidir (UYAP). Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri 2022 yılından itibaren Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanmaya devam edilecektir.

Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, polise ve jandarmaya bağlı güvenlik birimlerinde yıllık olarak derlenmekte ve TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Sosyal İstatistikler

Suç, Adalet ve Seçim İstatistikleri kapsamında yürütülmekte olan kolluk istatistikleri RİP kapsamında İçişleri Bakanlığına devredilmiş olup TÜİK tarafından istatistik üretilmesine ilişkin ilgili kurum faaliyetleri takip edilmektedir. EGM idari kayıtlarının veri güncelleme ve yeniden yapılandırma çalışmaları devam ettiği gerekçesi ile 2009 yılından beri düzenli istatistik üretilmemekte, uluslararası bilgi talepleri için kısmi istatistikler üretilmektedir.

Seçim İstatistikleri idari kayıtlara dayalı bilgiler olup, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) Başkanlığı il ve ilçe seçim kurulları tarafından, seçim sonucuna göre tanzim edilen birleştirme tutanaklarından elde edilmektedir. Seçimlere ve halk oylaması sonuçlarına ait seçim çevresi ve sandık düzeyindeki bilgiler ile seçmen bilgileri, aday ve kazanan aday profiline (medeni durum, cinsiyet, yaş, eğitim durumu) ait bilgiler, TÜİK tarafından elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

IPA MBP (Kabul Öncesi Çok Yararlananlı Program) 2017 kapsamında, suç mağduriyeti alanında suç türü, mağdur, fail, adli birimlere güven algısına yönelik istatistiklerin üretilmesi amacıyla pilot bir anketi içeren "Suç Mağduriyeti Araştırması" başlıklı bir proje yürütülmüştür. Pilot anket için soru formu İngilizce olarak hazırlanmıştır.

3. Yapılacak yeni Çalışmalar

Adalet teşkilatı bünyesindeki kurumlar ile savcılık ve mahkeme aşamaları için iş durumu yıl içinde gelen, geçen yıldan devreden, karara bağlanan ve gelecek yıla devreden dosya/dava istatistiklerinin ve personel istatistikleri üretiminin devam etmesi, suç, şüpheli/sanık, davalı, davacı ve mağdur istatistiklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Resmî İstatistik programı kapsamında Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Adalet İstatistikleri ile yine Bakanlık tarafından hazırlanan Adli İstatistikler yayınlarının birleştirilerek tek bir yayın hazırlanması faaliyetleri Adalet Bakanlığı ve TÜİK işbirliği ile gerçekleştirilmektedir.

Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, 2022 yılı itibarıyla Adalet Bakanlığı tarafından Haber Bülteni şeklinde yıllık olarak yayımlanması planlanmaktadır.

Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, gerekli çalışmaların tamamlanmasına müteakip haber bülteni olarak İçişleri Bakanlığı tarafından yayımlanması planlanmaktadır.

İçişleri Bakanlığı ile kolluk istatistiklerinin üretilmesi amacıyla ortak faaliyetlerin yürütülmesi planlanmaktadır. Bu faaliyetler kapsamında olay, suç, fail, mağdur istatistikleri birimlerinin tanımlanarak bunlara ilişkin değişkenlerin mevcudiyeti ve yapısı ile ihtiyaç duyulan değişkenlerin tespitine ve sayım birimlerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Suç Mağduriyeti Araştırması projesi kapsamında suç türü, mağdur, fail ve adli birimlere güven algısı göstergelerinin pilot anket için hesaplanması hedeflenmektedir. Bu araştırmanın asıl anket uygulaması da planlanmaktadır.

Sosyal İstatistikler

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
3.5.P.1	Suç Mağduriyeti Araştırması	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Birleşmiş Milletler vb. Uluslararası Kurum/Kuruluşların talepleri Türkiye'ye özgü ihtiyaçların karşılanması 	TÜİK	Öntest ve pilot araştırmanın yapılarak nihai soru kağıdının oluşturulması	TÜİK	2024

Sosyal İstatistikler

3. SOSYAL İSTATİSTİKLER

Sıra no	Alt konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Yeri Düzeyine Sıktığı	Yayınlama Dönemi	Yayımlama Sıklığı	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Sıklığı	Açıklama
3.1. Eğitim İstatistikleri												
3.1.1	Orjinal Eğitim Kuruluşları	MEB	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • TÜİK 	Yüksek	1-2 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	UCEDB-GUNCI (en yeni)	BBG Düzey 3	Yeni, Elektronik (en yeni)	
3.1.2	Eğitim Harca ve Gelirleri İstatistikleri	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • TÜİK 	Yüksek	1-12 ay	Yıllık	Genel Anket, İdarî Kayıt	Kısmen mevcut	UCEDB-GUNCI (en yeni)	7-4.Heye	Harici İstatistik	
3.1.3	Okullarda Meslek Eğitimi	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • TÜİK 	5 yda bir	1-5 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	NAZİE-REV.2	1-4.Heye	Harici İstatistik	
3.1.4	Ulusal Eğitim Enstitüleri	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • TÜİK 	Yüksek	1-1 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	BBG Düzey 2, İdarî	BBG Düzey 2, İdarî	Yeni İstatistik	
3.1.5	Yatay Geçiş Eğitim Ağzı	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • TÜİK 	5 yda bir	1-8 ay	5 yda bir	İdari Kayıt	Mevcut	KUCEDB-GUNCI (en yeni), İSO 08, NAZİE-REV.2	1-4.Heye	Harici İstatistik	İSO-08 (2016) referans alınarak yapılan çalışmaları ile paralel referans ile Eurostat tarafında 2022 yılında toplanacaktır.
3.1.6	Yükseköğretim Kurumları	Yüksek	TÜİK	Yüksek	1-6 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	NAZİE-REV.2 (en yeni), TÜİK ve	BBG Düzey 3	Elektronik (en yeni)	
3.2. Kültür ve Spor İstatistikleri												
3.2.1	Kültür Harca	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • Kültür ve Turizm Bakanlığı • Kültür Varlıklarını Koruma Kurumu 	Yüksek	1-2 ay	Yıllık	Genel Anket, İdarî Kayıt	Mevcut		BBG Düzey 3, 7-4.Heye	Harici İstatistik	
3.2.2	Kültür Ekonomik	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • Kültür ve Turizm Bakanlığı • Kültür Varlıklarını Koruma Kurumu 	Yüksek	1-12 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	NAZİE-REV.2 (en yeni), İSO 08, NAZİE-REV.3	1-4.Heye	Harici İstatistik	Yükseköğretim Kurumları, Bireysel ve Kurumsal İstatistikler
3.2.3	Kültür Yatırımları	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Milli Eğitim Bakanlığı • Kültür ve Turizm Bakanlığı 	Yüksek	1-5 ay	Yıllık	Genel Anket, İdarî Kayıt	Mevcut	NAZİE-REV.2 (en yeni)	BBG Düzey 2, 7-4.Heye	Harici İstatistik	Yükseköğretim Kurumları İstatistikleri
3.2.4	Kültür Kurumları	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı 	Yüksek	1-5 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	NAZİE-REV.2 (en yeni)	BBG Düzey 3	Harici İstatistik	Yükseköğretim Kurumları İstatistikleri
3.2.5	Medyaya Yatırımları	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • Kültür Varlıklarını Koruma Kurumu 	Yüksek	1-8 ay	Yıllık	Genel Anket, İdarî Kayıt	Mevcut		BBG Düzey 2	Harici İstatistik	
3.2.6	Sosyal Kurumlar	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı 	Yüksek	1-7 ay	Yıllık	Genel Anket, İdarî Kayıt	Mevcut	BBG Düzey 3	BBG Düzey 3	Harici İstatistik	
3.2.7	Spor İstatistikleri	GSB	<ul style="list-style-type: none"> • TÜİK • Türk Futbol Federasyonu 	Yüksek	1-12 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	BBG Düzey 2, İdarî	BBG Düzey 2, 7-4.Heye	Elektronik (en yeni), İSO 08, İSO 09	
3.2.8	Diğer İstatistikler	Diyadin İşleri Bakanlığı	TÜİK	Yüksek	1-6 ay	Yıllık	İdari Kayıt	Mevcut	BBG Düzey 3	BBG Düzey 3	Elektronik (en yeni), İSO 08, İSO 09	

Sosyal İstatistikler

Sıra no	Alt konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	Eğilim Kurum/Kuruluş	Veri Değerleme Şekli	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
3.3. Sağlık İstatistikleri												
3.3.1	Sağlık hizmetleri ve sağlık kuruluşlarının durumu ve eğilimleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	Çoklu (Araştırma, İstatistik)	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	-
3.3.2	İlyazman hastalıkları	SGK	TÜİK	Yüksek	Yüksek	1-12 ay	İstatistik	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.3	Diğer hastalıklardan hastalıklar	SGK	TÜİK	Yüksek	Yüksek	1-12 ay	İstatistik	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.4	Yaralanma ve Risk Faktörleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	Çoklu (Araştırma, İstatistik)	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.5	Sağlık Hizmetleri: Hastaneler	TÜİK	TÜİK	Yüksek	Yüksek	1-12 ay	Çoklu (Araştırma, İstatistik)	Mevcut	TÜİK 10, TÜİK 0-3	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.6	Sağlık Hizmetleri: Hastaneler	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	İstatistik	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.7	Sağlık Hizmetleri: Hastaneler	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	Çoklu (Araştırma, İstatistik)	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.8	Sağlık Hizmetleri: Hastaneler	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	İstatistik	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.9	Sağlık Hizmetleri: Hastaneler	TÜİK	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	Çoklu (Araştırma, İstatistik)	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.10	İlaç Kullanımı	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	İstatistik	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)
3.3.11	AVG Sağlık Hizmetleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yüksek, Yüksek	Yüksek	1-12 ay	İstatistik	Mevcut	MACE Rev-2, BCG-08	TÜİK Rev-2, BCG-08	Harici İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)	İstatistikler (Bart, Yayıncılık, İstatistik Kurumları) (EBC, Aİ, CİP, SÖ, Yıllık)

Sosyal İstatistikler

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Değerleme Sıklığı	Yayınlama Şekli	Yayın Tarihi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflandırma	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
3-4. Sosyal Koruma İstatistikleri												
3-4.1	Sosyal Konuma Başarıların Ölçümü	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Envanter • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Adalet Bakanlığı • Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı • İstatistik Kurumu • Enerji ve İklim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • İKİS 	Yıllık	Yıllık	12 Aralık	Envanter, İstatistiksel	Mevcut	ESPRDUS	Türkiye	Harita Üzeri	Sosyal koruma göstergeleri ve konuların harita üzerindeki dağılımını göstermektedir.
3-4.2	Kamusal İhtiyaçların Sosyal Konuma Başarıları	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> • Sağlık Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Adalet Bakanlığı • Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı • İstatistik Kurumu • Enerji ve İklim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • İKİS 	Yıllık	Yıllık	11 Aralık	İstatistiksel	Mevcut		Türkiye	Harita Üzeri	2007 yılında oluşturulan kamu kurumlarına ait sosyal konuma başarıları, istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.
3-5. Suç, Adalet ve Seçim İstatistikleri												
3-5.1	Adalet İstatistikleri	Adalet Bakanlığı	<ul style="list-style-type: none"> • Adalet Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Adalet Bakanlığı • Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı • İstatistik Kurumu • Enerji ve İklim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • İKİS 	Sayı ve Yüzdeler	Sayı ve Yüzdeler	12 Aralık	İstatistiksel	Mevcut		İstatistiksel	Harita Üzeri	Sosyal koruma göstergeleri ve konuların harita üzerindeki dağılımını göstermektedir.
3-5.2	Çevre ve İklim Kurumları	Adalet Bakanlığı	<ul style="list-style-type: none"> • Adalet Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Adalet Bakanlığı • Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı • İstatistik Kurumu • Enerji ve İklim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • İKİS 	Sayı ve Yüzdeler	Sayı ve Yüzdeler	12 Aralık	İstatistiksel	Mevcut		İstatistiksel	Harita Üzeri	Sosyal koruma göstergeleri ve konuların harita üzerindeki dağılımını göstermektedir.
3-5.3	Çevre ve İklim Kurumları	Adalet Bakanlığı	<ul style="list-style-type: none"> • Adalet Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Adalet Bakanlığı • Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı • İstatistik Kurumu • Enerji ve İklim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • İKİS 	Sayı ve Yüzdeler	Sayı ve Yüzdeler	12 Aralık	İstatistiksel	Mevcut		İstatistiksel	Harita Üzeri	Sosyal koruma göstergeleri ve konuların harita üzerindeki dağılımını göstermektedir.

Sosyal İstatistikler

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Dierleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
1.5.4	Eğilim İstatistikleri	Eğilim İstatistikleri	TÜİK • TÜİK Bilgi Bankası • İstatistik Kurumları • Zorunlu Genel Kurularda	Yıllık	Yıllık	Yıllık	İstatistik Kurumları	Mevcut	Yıllık	Yüksek	Yıllık	Mevcut
1.5.5	Seçim İstatistikleri	TÜİK	Yüksek Seçim Kurulu	Seçim Yılı	Seçim Yılı	+6 ay	İstatistik Kurumları	Mevcut	Yıllık	Yüksek	Yıllık	Mevcut

ANA KONU 4. İSTİHDAM İSTATİSTİKLERİ

4.1. İŞGÜCÜ PİYASASI VE ÜCRET İSTATİSTİKLERİ

4.2. İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ İSTATİSTİKLERİ

4.1. İŞGÜCÜ PİYASASI VE ÜCRET İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

İşgücü Piyasası ve Ücret İstatistikleri; işgücü, işgücü maliyeti, kazanç yapısı, sigortalı istatistikleri, kayıtlı işsiz, açık iş, iş uyumsuzluğu, çalışma hayatı istatistikleri, kamu istihdamı istatistikleri, ücretli çalışan istatistikleri, işgücü girdi endeksleri, tarımsal işletme (hanehalkı) işgücü ücret yapısı ve toplam sanayide birim ücret endeksinden oluşmaktadır. İşgücü istatistiklerinde istihdam edilenler ile işsizlerin sayısı ve çeşitli özelliklerine dair Hanehalkı İşgücü Araştırması sonucu elde edilen istatistikler yer almaktadır. İşgücü maliyeti ve kazanç istatistikleri, istihdam edilenlerin elde ettikleri kazançlar ve işverene maliyetleri konusunda yapılan anketler ve idari kayıtlardan derlenen istatistikleri kapsamaktadır. Tarımsal İşletme İşgücü Ücret Yapısı Araştırması ile tarımsal işletmelerin tarımsal amaçlı çalıştırdıkları mevsimsel ve sürekli işçilere ödediği ortalama ücretlere ait istatistikler derlenmektedir. Açık iş istatistikleri ise ilgili dönemde açık olan iş pozisyonları ile ilgili istatistiklerin derlenmesi sonucu oluşturulmaktadır.

2. Mevcut Durum

İşgücü istatistikleri konusunda veri derlemek amacıyla gerçekleştirilen Hanehalkı İşgücü Araştırması Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından, örnekleme yöntemi ile her hafta uygulanmaktadır. Hanehalkı İşgücü Araştırması ile derlenen veriler; kapsam, değişkenler, kullanılan sınıflamalar, veri derleme sıklığı, tahmin boyutu ve verilerin yayımlanma süreci açısından uluslararası standartlarla uyumludur. 2021 yılı itibarıyla Hanehalkı İşgücü Araştırması'nda Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ile eş zamanlı olarak; Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 19. Uluslararası Çalışma İstatistikçileri Konferansı (ICLS) kararlarına ve ilgili AB yönetmeliklerine uyum sağlamak için yeni düzenlemeler yapılmıştır. 19. ICLS ile işgücü piyasasındaki gelişmeleri daha iyi takip edebilmek için istihdam ve işsizliğin yanı sıra işgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler tanımlanmıştır. Ayrıca 3 aylık hareketli ortalamalar olarak yayımlanan işgücü istatistikleri, Ocak 2021'den itibaren bağımsız aylık tahminler olarak yayımlanmaya başlanmıştır. Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarında, 2010 yılından itibaren mevsim etkilerinden arındırılmış temel işgücü göstergelerine de yer verilmektedir.

İşgücü anketlerinin kapsamına giren çeşitli konularda ilave bilgi derlemek amacıyla hem ülke ihtiyaçlarına yönelik hem de AB mevzuatında öngörüldüğü şekilde, amacı ve kapsamı ülke koşullarına uygun olan özel konulu modüler anketler de uygulanabilmektedir. Bu anketlerden birisi de; Türkiye'de çalışan çocuklar konusunda veri sağlayan, çalışan çocukların hangi sektörlerde ve hangi çalışma koşullarında çalıştıklarını, sosyal, ekonomik ve demografik özelliklerini ortaya koyan Çocuk İşgücü Araştırmasıdır.

İşgücü araştırması kapsamında 2008-2013 yılları için il düzeyinde temel işgücü göstergeleri de üretilmiştir. İl düzeyinde temel işgücü göstergeleri, işgücü araştırmasından elde edilen orijinal verilerin yanı sıra çoğunlukla idari kayıtlara dayalı dışsal değişkenler bir arada kullanılarak küçük alan tahminleri yöntemi ile elde edilmiştir. 2014 yılından itibaren anketin tasarımında meydana gelen düzenlemeler ve kent-kır bölünüşündeki farklılaşmalar nedeniyle il düzeyinde temel işgücü göstergelerinin tahminlerinde istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar elde edilememiş ve sonuçlar yayımlanmamıştır. İlgili

İstihdam İstatistikleri

göstergelerinin üretilmesinde uygun bir yöntem belirlenerek elde edilen tahminlerin 2022 yılında kullanıcılar ile paylaşılması planlanmaktadır.

Hanehalkı İşgücü Araştırması verilerine, TÜİK web sayfasında (<http://www.tuik.gov.tr>) yer alan haber bültenleri, zaman serisi tabloları ve işgücü istatistikleri veritabanları kullanılarak ulaşılabilmektedir. Ayrıca mikro veriler araştırmacıların kullanımına dönemlik ve yıllık olarak sunulmaktadır. İdari kayıtlara dayalı olarak derlenen aktif ve pasif sigortalı sayıları gerek Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) web sayfasında (<http://www.sgk.gov.tr>) gerekse yıllık yayınlarında yer almaktadır.

Kamu sektörü istihdamına ilişkin istatistikler, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) tarafından İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) kayıtları da kullanılarak derlenen veriler esas alınarak hazırlanmakta, yılda dört kez (Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım dönemlerinde) SBB web sayfasında yayımlanmaktadır (<http://www.sbb.gov.tr>).

Kayıtlı işsiz sayısına ilişkin veriler, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından her ay düzenli olarak Aylık İstatistik Bülteninde (<http://www.iskur.gov.tr>) yayımlanmaktadır. Buna ek olarak, İŞKUR tarafından 2012 yılından itibaren her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen "İşgücü Piyasası Araştırmaları" yardımıyla da açık iş istatistiklerine yönelik veri derlenmektedir. Ancak söz konusu talep araştırmaları yöntem açısından AB mevzuatında yer alan kriterleri tam olarak karşılayamadığı için İŞKUR tarafından açık iş istatistiklerinin AB mevzuatına uygun biçimde derlenmesine yönelik olarak "Açık İş İstatistikleri Araştırması" tasarlanmıştır. Söz konusu araştırma kapsamında Türkiye geneline ilişkin, ilgili çeyrekteki açık işlerin sayısı ile çalışan sayısı tahmin edilmeye çalışılmaktadır. Aynı zamanda ilgili çeyrekte mevcut olan açık işlerde işverenlerin öncelikli beceri tercihlerine ilişkin veriler de derlenmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇŞGB), Resmî İstatistik Programı (RİP) kapsamında yayımlanan İş Uyuşmazlığı İstatistikleri ve Çalışma Hayatı İstatistiklerinden sorumludur. Her iki istatistik ÇŞGB idari kayıtlarından elde edilmektedir. İş Uyuşmazlığı İstatistikleri; işçi sendikası ile işveren arasında ya da işçi sendikası ile işveren sendikası arasında bir toplu iş sözleşmesinin hükümlerinin taraflarca farklı yorumlanması nedeniyle veya açıkça ihlali nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıklar sonucu oluşan grev ve lokavt bilgilerini içermektedir. Çalışma Hayatı İstatistikleri ise; Toplu İş Sözleşmesi Aşamaları, Sendikalı İşçi ve Kamu Görevlileri İstatistikleri, Asgari Ücret, Kıdem Tazminatı, Rehberlik ve Tefiş Başkanlığı ile ÇŞGB istatistiklerinden oluşmaktadır. Veriler ulusal amaçlı bir sınıflama olan işkolu sınıflamasına göre toplanmakta, daha sonra uluslararası ekonomik faaliyet sınıflamasına dönüştürülmektedir. ÇŞGB tarafından RİP kapsamındaki istatistikler yıllık olarak yayımlanmaktadır.

Kazanç Yapısı Araştırması, 2006, 2010, 2014 ve 2018 yılları için AB standartlarına uyumlu olarak gerçekleştirilmiş ve sonuçları yayımlanmıştır. Çalışmanın, Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından öngörüldüğü gibi dört yılda bir düzenli olarak uygulanmasına devam edilmektedir. Kazanç Yapısı Araştırmasının özellikle iş mahkemeleri tarafından sıklıkla talep edilen meslek gruplarına göre kazanç bilgisi için "Kazanç Bilgisi Sorgulama" sistemi geliştirilmiş ve TÜİK internet sayfasında kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. Kazanç Yapısı Araştırmasının bir çıktısı olarak Cinsiyete Dayalı Ücret Eşitsizliği göstergesi de çalışmanın yapıldığı yıllar için hesaplanarak yayımlanmaktadır.

İstihdam İstatistikleri

İşgücü Maliyeti Araştırması, 2004, 2008, 2012 ve 2016 yılları için AB standartlarına uyumlu olarak gerçekleştirilmiş ve sonuçları yayımlanmıştır. İşgücü Maliyet Araştırmasından elde edilen istatistikler, 2020 referans yılından itibaren idari kayıt kullanılarak üretilmektedir.

İşgücü Girdi Endeksleri, istihdam endeksi, çalışan saat endeksi, brüt ücret-maaş endeksi, saatlik işgücü maliyeti endeksi, saatlik kazanç endeksi ve saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endekslerinden oluşmaktadır. Daha önce anket yoluyla derlenen verilerle hesaplanmaktayken, ilk kez 2018 yılı itibarıyla idari kayıtlara dayalı olarak üç aylık dönemler halinde Avrupa Komisyonu mevzuatına uyumlu olarak yayımlanmaya başlanmıştır. İşgücü Girdi Endeksleri için SGK ile Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) idari kayıtları temel veri kaynağı olarak kullanılmaktadır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri kısmı için ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) idari kayıtları kullanılarak hesaplamalar yapılmaktadır. Çalışan saat endeksinin hesaplanmasında Hanehalkı İşgücü Araştırması verileri kullanılmaktadır.

Ücretli Çalışan İstatistikleri, işgücü girdi göstergelerinde kullanılan idari kayıtlara dayalı olarak 2021 Mart ayından itibaren aylık olarak yayımlanmaktadır. Ücretli Çalışan İstatistikleri haber bülteninde kayıtlı ücretli çalışan sayıları ile aylık ve yıllık değişimleri sektörel bazda yayımlanmaktadır.

Toplam Sanayide Birim Ücret Endeksi, SBB tarafından çalışan saat endeksi, saatlik işgücü maliyeti endeksi, sanayi üretim endeksi, tüketici fiyatları endeksi ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) döviz alış kurları kullanılarak hesaplanan dolar kuru endeksi ve Euro kuru endeksi kullanılarak hesaplanmakta ve çeyreklik olarak yayımlanmaktadır.

Tarimsal İşletme İşgücü Ücret Yapısı Araştırması, tarimsal işletmelerin tarımsal amaçlı çalıştırdıkları mevsimlik ve sürekli işçilere ödediği ortalama ücretlerin belirlenmesi amacı ile kapsam ölçütlerini sağlayan illerde yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak 1996 yılından bu yana her yıl uygulanmaktadır. Çalışma, ILO ve Dünya Bankası destekli "İşgücü Piyasası Bilgi Sistemi" konulu proje çerçevesinde tarım sektörü için ücret verilerinin derlenmesi amacıyla başlatılmıştır.

2007 yılına kadar yapılan Tarımsal İşletme İşgücü Ücret Yapısı Araştırmalarının kapsamı; yerleşim yerleri kapsamında seçilmiş 19 il ve bu illere bağlı 48 ilçedeki 1991 Genel Tarım Sayımı Köy Genel Bilgi Anketinde köy dışından mevsimlik işçi getirdiğini beyan eden köylerden oluşmaktadır. Tarımsal işletmeler (hanehalkları) için ise bu köylerde ikamet eden ve işin en yoğun olduğu dönemde en az 5 mevsimlik ya da en az 1 sürekli tarım işçisi çalıştıran tarımsal işletmeler (hanehalkları) kapsama alınmıştır. 2007 yılına kadar karar örnekleme ile seçilmiş olan 19 ilde 250 köyde her yıl yaklaşık 2000 işletme ile anket uygulaması yapılmıştır.

2007 yılı ve sonrası için Tarımsal İşletme İşgücü Ücret Yapısı Araştırmasının kapsamını ise 2006 Tarımsal İşletme (Çiftlik) Yapı Araştırması kapsamında yer alan tüm işletmelerden, 2006 üretim yılında en az 5 mevsimlik veya en az 1 sürekli tarım işçisi çalıştırdığını beyan edenler oluşturmaktadır. 2006 Tarımsal İşletme (Çiftlik) Yapı Araştırmasında tarımsal işletme kapsamı; 2004 Doğrudan Gelir Desteği kayıtlarında ve bu kayıtların 2005 yılında güncellenen Tarımsal İşletme Listesinde yer alan tüm tarımsal işletmelerdir. 2007 yılı ve sonrası için Tarımsal İşletme İşgücü Ücret Yapısı Araştırması kapsamında 2006 üretim yılında en az 5 mevsimlik veya en az bir sürekli tarım işçisi çalıştırdığını beyan eden tüm işletmeler, her köyde en az 8 işletme olacak şekilde gruplanmış ve bu kriteri sağlayan köy statüsündeki yerleşim yerlerindeki işletme sayıları tespit edilmiştir. Önceki yıllarda kapsama alınan iller için de tahmin verebilmek

İstihdam İstatistikleri

amacıyla en küçük örnek hacmine sahip ilin örnek sayısı dikkate alınarak kapsama alınacak 28 il belirlenmiştir. Daha sonraki yıllarda, bir önceki yıl seçilmiş olan işletmelerin listesi gönderilerek, kapsam dışına çıkmış işletmeler yerine, köydeki bir başka işletmenin ikame alınması ve il için gerekli anket sayısının tamamlanması istenmiştir. Her yıl bu şekilde örnek işletme listeleri güncellenmiştir. Toplamda 3 781 işletme ile yılda bir kez Kasım ayında anket uygulaması yapılmaktadır.

Bu kapsamda 1996 yılından beri uygulanmakta olan Tarımsal İşletme İşgücü Ücret Yapısı Araştırmasının sonuçları her yıl haber bülteni ile kamuoyuna duyurulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Plan döneminde Hanehalkı İşgücü Araştırmasının AB mevzuatında öngörüldüğü şekilde uygulanmasına devam edilecek olup, önumüzdeki dönemde amacı ve kapsamı ülke koşullarına uygun olan özel konulu modüler anketlerin araştırma ile birlikte uygulanmasına devam edilecektir.

Program döneminde il düzeyinde temel işgücü göstergelerinin üretilmesinde uygun bir yöntem belirlenerek elde edilen tahminlerin 2022 yılında kullanıcılar ile paylaşılması hedeflenmektedir.

COVID-19 pandemisi ile birlikte bilgi ve bu bilginin gerçek zamanlı, mümkün olduğunca anlık olması ihtiyacı esasen politika karar vericiler olmak üzere tüm kullanıcılar için daha da öncelikli hale gelmiştir. Bu kapsamda uygun istatistiksel ve ekonometrik modeller ile ilgili referans döneminden hemen sonra temel işgücü göstergelerine ilişkin hızlı tahminler üretilmesi planlanmaktadır. Ön tahmin olarak mevcut yayımlanma tarihinden önce geçici tahminlerin ham veri kullanılarak hesaplanmasının yanı sıra istatistiksel öngörü yöntemleri ile veri derleme sürecinde de geçici tahminlerle işgücü piyasasına yönelik daha hızlı aksiyon alınmasının mümkün hale geleceği değerlendirilmektedir.

Plan döneminde Kazanç Yapısı ve İşgücü Maliyeti Araştırmasının AB mevzuatında öngörüldüğü şekilde uygulanmasına devam edilecektir. 2022-2026 RİP döneminde ilgili araştırmalarda ara yılları için idari kayıtlar kullanılarak temel değişkenlerin tahmin edilmesi hedeflenmektedir. SGK ve GİB ile yapılan protokoller ile alınan idari kayıt bilgileri de kullanılarak araştırma kapsamının genişletilmesi ve anket ile veri toplama yönteminin kaldırılması planlanmaktadır. Bu kapsamda, İşgücü Maliyeti Araştırması istatistikleri 2020 referans yılından itibaren idari kayıtlar kullanılarak üretilmektedir. Ayrıca cinsiyete dayalı ücret farkı göstergesinin de ara yıllar için tahminlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

ÇSGB ve bağlı kuruluşlarının veritabanları birbiri ile uyumlu hale getirilecek, uluslararası sınıflamalara uyum çalışmaları gerçekleştirilecektir. 2014 yılı Kasım ayında başlanan açık iş istatistikleri araştırması ile derlenen açık iş istatistiklerinin 2021 yılı içerisinde Eurostat ile paylaşımı yapılmıştır. 2022-2026 Program döneminde ise paylaşılan verilerin çeyrek dönemler itibarıyla Eurostat internet sitesinden de yayımlanması hedeflenmektedir.

2022-2026 RİP döneminde, ÇSGB tarafından yayımlanan istatistiklerin uluslararası sınıflamalara uygun olarak da yayımlanması öngörülmektedir. Ayrıca Çalışma Hayatı İstatistikleri geniş bir kapsama sahip olduğundan mevcut

İstihdam İstatistikleri

istatistiklerin RİP kapsamında ayrı birer istatistik olarak yayımlanması planlanmaktadır. Böylelikle istatistiklerin gerek yurt içi gerekse yurt dışı faydalanıcılar için daha kolay ulaşılabilir olması amaçlanmaktadır.

ILO istihdam tanımını kullanan Hanehalkı İlgücü Araştırması; yaş, nüfus ve coğrafi kapsam bakımından Ulusal hesapların temeli olan Avrupa Hesaplar Sistemi'nde (ESA-2010) tanımlanan istihdam kapsamından farklılıklar içermektedir. Ulusal hesaplardaki istihdam, özellikle katma değer, çıktı veya çalışan başına işçilik maliyetleri gibi oranları hesaplamak için kullanılır. Bu kapsam farklılıklarını da dikkate alan ulusal hesaplar tanımlı istihdam istatistiklerini oluşturmak için çalışmalar planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
4.1.P.1	Ulusal Hesaplar Tanımlı İstihdam Göstergeleri	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ülkeye özgü ihtiyaç 	TÜİK	Kurumlar arası işbirliği ile verilerin zamanlı şekilde aktarımı	<ul style="list-style-type: none"> SGK G8ç İdaresi Başkanlığı 	2023
4.1.P.2	İşsizlik Oranı Ön Tahmini (Flash/Provisional Estimate) Çalışmalarının Yapılması ve Yayımlanması	<ul style="list-style-type: none"> Ülkeye Özgü İhtiyaç AB mevzuatına uyum 	TÜİK	HİA versisi	TÜİK	2023
4.1.P.3	Yıllık Kazanç Değişkenlerinin Tahmin Edilmesi	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	İdari kayıtları tedarik edilmesi	TÜİK	2026
4.1.P.4	İşçilik Maliyeti Araştırması Ara Yılları için Temel Değişkenlerin Tahmin Edilmesi	Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	İdari kayıtları tedarik edilmesi	TÜİK	2026

İstihdam İstatistikleri**4.2. İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

İşgücü Verimliliği İstatistikleri kapsamında Üç Aylık Verimlilik İstatistikleri ve Yıllık Verimlilik İstatistikleri bulunmaktadır.

2. Mevcut Durum

Üç Aylık Verimlilik İstatistikleri; TÜİK Kısa Dönemli İş İstatistikleri altında yer alan "Aylık sanayi üretim endeksi", "Üç aylık sanayi istihdam endeksi" ve "Üç aylık sanayide çalışan saat endeksi" verileri kullanılarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hesaplanmaktadır. İktisadi Faaliyet Sınıflaması Rev.2'ye (NACE) göre sanayiye oluşturan B, C, D kısımlarını kapsamaktadır. Bunun yanı sıra sanayi toplamı (B,C,D kısımlarının toplamı) için ve Ana Sanayi Grupları Sınıflaması'na (MIGs) uygun olarak 5 alt grup ve "Madencilik ve Taşocaklığı" sektörü bölümleri (09 hariç) ile "İmalat" sektörünün tüm bölümlerini kapsamaktadır. Bu kapsamda üç aylık verimlilik istatistikleri; arındırılmamış, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış ve takvim etkilerinden arındırılmış seriler olarak hesaplanmaktadır.

İşgücü Verimliliği İstatistikleri kapsamında Yıllık Verimlilik İstatistikleri; hesaplamalarda kullanılan TÜİK Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistiklerini müteakiben, veri mevcudiyetinin elverdiği ölçüde NACE Rev.2'ye uyumlu olarak yıllık olarak yayımlanmaktadır. NACE Rev.2'ye göre B-N kısımları arası (K ve O sektörleri hariç) kapsamaktadır. Yıllık Verimlilik İstatistikleri; TÜİK "Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri" altında yer alan; Faktör Maliyetiyle Katma Değer, Çalışanlar Sayısı, Ücretli Çalışanlar Sayısı, Personel Maliyeti ve "Enflasyon ve Fiyat İstatistikleri" altında yer alan; Yurt içi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından tekrar yayımlanması planlanan Bölgesel Verimlilik İstatistikleri, TÜİK yerel birim düzeyinde veri çalışması tamamlandığında tekrar yayımlanabilecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları karşılamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
4.2.P.1	Bölgesel Verimlilik İstatistikleri	Ülkeye Özgü İhtiyaç	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri yerel birim düzeyinde veri	TÜİK	2026

İstihdam İstatistikleri

4. İSTİHDAM İSTATİSTİKLERİ

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyat Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
4.1. İşgücü Piyasası ve Üret İstatistikleri											
4.1.1	İşsizlik Oranı	İŞGÜL	İŞGÜL	Yıllık	Ekim (1-15 gün)	İşsiz kayıt	Mevcut	ISCO 08, NACE Rev.2	Tümülze	Elektronik ortam (tablo, pdf, excel, vb.)	İşgücüne katkıda bulunanların (genel olarak erkekler) oranıdır. İstatistikler, 2021 yılı Temmuz ayından itibaren aylık olarak ve her üç ayda bir yayımlanmaktadır.
4.1.2	Yeni İşe Girişler	İŞGÜL	İŞGÜL	Yıllık	3 AYLIK (1-15 gün)	Yeni işe giriş	Mevcut	ISCO 08, NACE Rev.2	Tümülze	Elektronik ortam (tablo, pdf, excel, vb.)	2014 yılında işe girişler, 2014 yılında işe girişlerdir. İstatistikler, 2021 yılı Temmuz ayından itibaren aylık olarak ve her üç ayda bir yayımlanmaktadır.
4.1.3	Çalışma Hayatı İstatistikleri	Çalışma Hayatı İstatistikleri	Çalışma Hayatı İstatistikleri	Yıllık	1-12 ay	İşsiz kayıt	Mevcut	İşsizlik oranı	Tümülze	Elektronik ortam (tablo, pdf, excel, vb.)	Çalışma hayatı istatistikleri, Türkiye Cumhuriyeti İstatistik Kurumu tarafından hazırlanmaktadır. İstatistikler, 2021 yılı Temmuz ayından itibaren aylık olarak ve her üç ayda bir yayımlanmaktadır.
4.1.4	İl İlerleme Temel Göstergeleri	İl İlerleme Temel Göstergeleri	İl İlerleme Temel Göstergeleri	Yıllık	1-6 ay	İl İlerleme Temel Göstergeleri	Mevcut	İl İlerleme Temel Göstergeleri	İl İlerleme Temel Göstergeleri	Elektronik ortam (tablo, pdf, excel, vb.)	İl İlerleme Temel Göstergeleri, Türkiye Cumhuriyeti İstatistik Kurumu tarafından hazırlanmaktadır. İstatistikler, 2021 yılı Temmuz ayından itibaren aylık olarak ve her üç ayda bir yayımlanmaktadır.
4.1.5	İşsizlik Oranı	İŞGÜL	İŞGÜL	Yıllık	1-12 ay	İşsiz kayıt	Mevcut	İşsizlik oranı	Tümülze	Elektronik ortam (tablo, pdf, excel, vb.)	İşsizlik oranı, Türkiye Cumhuriyeti İstatistik Kurumu tarafından hazırlanmaktadır. İstatistikler, 2021 yılı Temmuz ayından itibaren aylık olarak ve her üç ayda bir yayımlanmaktadır.
4.1.6	İşsizlik Oranı	İŞGÜL	İŞGÜL	Yıllık	Ekim (1-15 gün)	İşsiz kayıt	Mevcut	İşsizlik oranı	Tümülze	Elektronik ortam (tablo, pdf, excel, vb.)	İşsizlik oranı, Türkiye Cumhuriyeti İstatistik Kurumu tarafından hazırlanmaktadır. İstatistikler, 2021 yılı Temmuz ayından itibaren aylık olarak ve her üç ayda bir yayımlanmaktadır.

İstihdam İstatistikleri

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Şekli	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınırlamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli / Açıklama
4.2. İşgücü Verimliliği İstatistikleri											
4.2.1	Ünvanlık Kısmındaki İstatistikler	Sistem ve Teorideki İstatistikler	TÜİK	3 ayda bir	3 ayda bir	1-3 ay	İstatistikler	Mevcut	MACE Rev. 2	Tahmin	Her yıl düzenli olarak yayınlanır.
4.2.2	Mikroi İstatistikler	Sistem ve Teorideki İstatistikler	TÜİK	Yüksek	Yüksek	1-3 ay	İstatistikler	Mevcut	MACE Rev. 1.1, MACE Rev. 2	Tahmin	Mikroi İstatistikler, TÜİK'ten, her yıl düzenli olarak yayınlanır. Mikroi İstatistikler, her yıl düzenli olarak yayınlanır. Mikroi İstatistikler, her yıl düzenli olarak yayınlanır.

ANA KONU 5. EKONOMİK İSTATİSTİKLER

5.1. ULUSAL HESAPLAR

5.2. DEVLET MALİ İSTATİSTİKLERİ

5.3. KAMU SEKTÖRÜ İSTATİSTİKLERİ

5.4. MALİ SEKTÖR İSTATİSTİKLERİ

5.5. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

5.6. EĞİLİM İSTATİSTİKLERİ

5.7. MAKROEKONOMİK İZLEME İSTATİSTİKLERİ

5.8. GİRİŞİM İSTATİSTİKLERİ

5.9. CİRO VE ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

5.10. YAPISAL İŞ İSTATİSTİKLERİ

5.11. TURİZM İSTATİSTİKLERİ

5.1. ULUSAL HESAPLAR

1. Kapsam

Ulusal hesaplarla ilgili bölüm, dönemsel ve yıllık gayrisafi yurt içi hasılanın üretim, harcama ve gelir yöntemlerine göre hesaplarını, il bazında gayrisafi yurt içi hasılayı, yıllık kurumsal sektörlerle göre mali olmayan hesaplar, arz-kullanım ve girdi-çıkı tablolarını, finansal hesapları, ödemeler dengesi istatistiklerini, yurt içi doğrudan yatırım ve yurt dışı portföy yatırım istatistiklerini, uluslararası yatırım pozisyonunu, ekonominin genel dengesini, sabit sermaye yatırımlarını, yatırım teşvik istatistiklerini ve kalkınma yardımı istatistiklerini kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Ulusal Hesaplar Sistemi, uluslararası alanda kabul görmüş kavramlar, tanımlar, sınıflandırmalar ve muhasebe kurallarının bir seti üzerine kurulu, makro-ekonomik hesapların, bilançoların ve tabloların, anlamlı, tutarlı ve bütünlüştürmüş bir setinden oluşmaktadır. Ulusal hesaplar, ekonomik analiz, karar alma ve politika yapma amacıyla tasarlanmış bir şekilde ekonomik verinin sunulabilirliği ve derlenebilirliği bir hesaplama sistemi sağlamaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından, dönemsel ve yıllık gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) hesapları, il bazında GSYH, yıllık kurumsal sektörlerle göre mali olmayan hesaplar, arz-kullanım ve girdi-çıkı tabloları üretilmektedir.

Dönemsel GSYH hesapları, üretim ve harcama yöntemlerine göre cari fiyatlarla ve hacim değerleriyle, gelir yöntemine göre ise cari fiyatlarla üretilmektedir. Her yıl Mart ayında dört çeyrek toplamı olarak verilen ilk yıllık GSYH tahmini aynı yıl Eylül ayında, bağımsız yıllık GSYH hesabı ile kesinleştirilmekte ve revize edilmektedir. Daha önce dönemsel GSYH bileşenleri için sadece hacim cinsinden mevsim ve takvim etkilerinden arındırma işlemi yapılmakta iken, cari fiyatlarla GSYH'nin mevsim etkilerinden arındırılmış değerleri de üretim, harcama ve gelir yöntemlerine göre yayımlanmaya başlanmıştır. Yayın zamanı, 31 Mayıs 2019 tarihinde yayımlanan "Dönemsel Gayrisafi Yurt içi Hasıla" Haber Bülteni ile birlikte t+60 güne çekilerek zamanlılık bakımından Avrupa İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) Avrupa Birliği (AB) ülkeleri için istediği zamanlılığa uygun iyileştirme yapılmıştır.

Aylık GSYH hesaplamaları ile ilgili çalışmalara başlanmış ve 2019 yılının sonundan itibaren aylık büyüme rakamları elde edilmeye başlanmıştır. Dönemsel hesaplardaki dönemsel veri ile aylık hesaptan gelen verinin ilgili dönemlerde aynı değişim oranlarını verebilmesi için uyumlaştırma çalışması tamamlanmıştır.

Genel ticaret sistemine göre güncellenen dış ticaret verileri 2013-2019 yılları için revize edilmiştir. Ödemeler Dengesi İstatistiklerinde Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistiklerinin de içerilmeye başlanmasıyla birlikte GSYH serilerinde revizyon yapılmış ve 31 Ağustos 2020 tarihindeki haber bülteni ile birlikte ana revizyon sonuçları 1998 yılı itibarıyla yayımlanmıştır.

Yıllık GSYH hesapları, üretim ve harcama yöntemlerine göre cari fiyatlarla ve hacim değerleriyle, gelir yöntemine göre ise cari fiyatlarla üretilmektedir. 2016 yılında gerçekleştirilen Avrupa Hesaplar Sistemi (ESA-2010) ve Ulusal Hesaplar

Ekonomik İstatistikler

Sistemine (SNA-2008) uyum ve ana revizyon çalışmaları kapsamında hem metodolojik değişiklikler sisteme yansıtılmış hem de ulusal hesaplar sisteminde idari kayda geçiş sağlanmıştır. Daha önce dört dönem GSYH tahminlerinin toplamı olarak hesaplanan yıllık GSYH bağımsız olarak hesaplanmaya başlamıştır. Takip eden süre içerisinde sistemde kullanılan veri kaynaklarında yapılan revizyonlar nedeni ile ulusal hesaplarda revizyon yapılması ihtiyacı oluşmakta ve revizyonun boyutuna göre yıllık GSYH hesaplarıyla sisteme yansıtılmaktadır.

2020 yılında yayımlanan Dış Ticaret İstatistikleri (Özel Dış Ticaret Sisteminden Genel Dış Ticaret Sistemine geçiş), Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistikleri ve Ödemeler Dengesi İstatistiklerinde yapılan revizyonların Ulusal Hesaplar Sistemine etkileri araştırılmış ve revizyon derinliğinin yüksek olması nedeniyle, 1998=100 bazlı tüm GSYH serilerinin revize edilmesine karar verilmiştir. Üretim, harcama ve gelir yöntemlerine göre GSYH serileri revize edilerek, dönemsel GSYH hesaplarında da olduğu gibi 1998 yılına kadar geri çekilmiştir. Ulusal Hesaplar sistemi revizyon çalışmalarının sonuçları, "Yıllık Gayrisafi Yurt İçi Hasıla" ve "Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla" haber bültenleri ile 31 Ağustos 2020 tarihinde metodolojik açıklama dokümanlarıyla beraber kamuoyu ile paylaşmıştır.

Ayrıca, Hanehalklarına hizmet eden kâr amacı olmayan kuruluşların (HHKOK) nihai tüketim harcamaları, hanehalkı nihai tüketim harcamalarından ayrılarak harcama yöntemi ile GSYH yayımlarında ayrı bir bileşen olarak yayımlanmaya başlamıştır.

Uluslararası literatürde, ulusal hesaplar sisteminde belirli aralıklarla ana revizyon yapılması, sistemin güncel tutulması açısından tavsiye edilmektedir. Ancak, ana revizyon için temel oluşturacak yılın ekonomik kriz etkilerini taşıyan bir yıl olmaması gerekmektedir. Bu kapsamda gerek ulusal gerekse küresel ekonomik krizler göz önüne alınarak bir ana revizyon çalışması; buna bağlı olarak yeni bir arz ve kullanım tabloları sistemi çalışmalarının başlatılması planlanmaktadır. Bu ana revizyon ile hesapların geliştirilmesi ve güncellenmesinin yanı sıra güncel sınıflamalara geçiş süreçleri de tamamlanacaktır.

Yatırım (gayrisafi sabit sermaye oluşumu) ve sermaye stoku hesabının geliştirilmesi için planlamalar yapılmaktadır. Buna göre, faaliyete göre yatırım ve sermaye stoku hesaplarının geliştirilmesi, verimlilik gibi birçok iktisadi göstergenin daha anlamlı yorumlanmasına olanak sağlayacaktır. Konu ile ilgili tüm idari kayıtları taranması ve hesaplamalara destek olacak araştırmaların geliştirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

İl bazında GSYH hesapları, hem cari fiyatlarla hem de hacim değerleriyle üretilmektedir. Bu hesapların alt detayında il bazında hesaplamaların yanı sıra bölgesel GSYH hesaplamaları da yer almaktadır. Bölgesel GSYH hesaplamaları, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) 2. Düzeye karşılık gelen 26 bölge ayrımında yayımlanmaktadır. Ayrıca il bazında GSYH hesapları kapsamında il ve bölge bazında kişi başına GSYH hesapları da yapılmaktadır. Yayımların t+12 aya çekilerek zamanlılık bakımından Eurostat'ın AB ülkeleri için istediği zamanlılığa uygun iyileştirme yapılmıştır.

Daha önce sadece cari fiyatlarla hesaplanan il bazında GSYH 2020 yılı itibarıyla hacim değerleriyle de hesaplanmaya başlamıştır. İl bazında GSYH hesaplamalarının mikro düzey veri altyapısına dayanarak oluşturulması, sistemde yer alan tüm girişlerin hesaplamalara dahil edilmesi ve bölgeselleştirme yöntemlerindeki gelişmeler, iktisadi faaliyet kollanna ilişkin yayın ayrıntısının artırılmasını sağlamıştır. Bu kapsamda, daha önce A3 düzeyini oluşturan "tarım, sanayi ve

Ekonomik İstatistikler

hizmetler” ayrınıbında toplulaştırılarak yayımlanmakta olan il bazında GSYH serisi, 2020 yılı itibarıyla İktisadi Faaliyet Sınıflaması (NACE Rev.2) A10 düzeyinde hazırlanarak yayımlanmaya başlanmıştır.

2020 yılındaki Ulusal Hesaplar Sistemi revizyonu kapsamında yürütölen çalışmaların sonuçları, il bazında GSYH hesaplamalarına da yansıtılmış ve “İ Bazında Gayrisafı Yurt İçi Hasıla, 2019” haber bülteni ile birlikte yayımlanmıştır. Böylece Ulusal Hesaplar Sistemi’nde yer alan hesap setleri dengelenerek tutarlı hale getirilmiştir. 2004–2019 yılları için cari fiyatlarla ve zincirlenmiş hacim endeksiyle il bazında ve bölgesel GSYH değerleri hesaplanmıştır. 2004-2008 yılları için A10 iktisadi faaliyet düzeyinde serinin geri tahmini yapılmıştır.

Yıllık Kurumsal Sektörlere Göre Mali Olmayan Hesaplar ile ilgili göstergeler üretilmekte olup, analiz ve değerlendirme sonrası yayımlanmaktadır. Kurumsal Sektör Hesapları, belli bir dönem içerisinde meydana gelen ekonomik işlemleri Mali Olmayan Şirketler, Mali Şirketler, Genel Devlet, Hanehalkı ve Hanehalkına Hizmet Eden Kâr Amacı Olmayan Kuruluşlar ve Dış Alem olarak kurumsal sektörleri ayıran bir hesaplar kümesidir. Kurumsal Sektör Hesapları, ulusal hesaplar sisteminin önemli bir bileşeni olup, karar alıcılar için analiz yapmaya elverişli ilave bilgiler sunmaktadır. Bu çerçevede, belli bir dönem içerisinde gerçekleşen tüm ekonomik işlemler, kurumsal sektörleri göre kaynaklar ve kullanımlar şeklinde tablolaştırılmaktadır. Ayrıca kurumsal sektör hesapları; cari üretim, gelirin yaratılması, gelirin birincil ve ikincil dağılımı, gelirin kullanımı, tasarruf ve sermaye transferleri nedeniyle meydana gelen net değerdeki değişim ile mali olmayan varlıkların edinimi konusunda kullanım ve kaynak açısından ulusal ekonomi düzeyinde temel bilgi kaynağı konumundadır.

“Dış Ticaret İstatistiklerinde Genel Ticaret Sistemine Geçiş” ve “Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistiklerinin” Ödemeler Dengesi İstatistiklerinde ortaya çıkardığı revizyon etkisinin Ulusal Hesaplar Sistemine entegrasyonu sağlanmıştır. Genel devlet sektörü ve diğer sektörleri ait metodolojik iyileştirme çalışmaları yapılmıştır.

Arz-Kullanım ve Girdi-Çıktı Tabloları, SNA-2008 ve ESA-2010’a uygun olarak en son 2012 temel yılı için yayımlanmıştır. 2012 Arz ve Kullanım Tabloları, temel ve alıcı fiyatlarla hazırlanmış, bu tablolardan hareketle de 2012 Girdi-Çıktı Tabloları oluşturulmuştur.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından, finansal hesaplar, ödemeler dengesi istatistikleri, uluslararası yatırım pozisyonu, yurt içi doğrudan yatırım ve yurt dışı portföy yatırım istatistikleri üretilmektedir. Finansal Hesaplar TCMB sorumluluğunda üretilmekte ve dönemsel (üç aylık) olarak yayımlanmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) tarafından, ekonominin genel dengesi ile sektörler ve bütçe türleri itibarıyla sabit sermaye yatırımları üretilmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (STB) tarafından yatırım teşvik istatistikleri üretilmektedir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından kalkınma yardımı istatistikleri üretilmektedir.

Ekonomik İstatistikler**3. Yapılacak Yeni Çalışmalar**

Ulusal hesaplar sisteminin yeni uluslararası standartlara uyumlaştırılması çalışmaları sürdürülecek ve bu kapsamda metodolojik gelişmelerin takibine devam edilecektir. Yeni ana revizyon çalışmalar kapsamında yapılacak iyileştirmelerin ulusal hesaplar sistemine yansıtılması sağlanacaktır. Eurostat'a gönderilen tablolarda eksik kalan kısımlarla ilgili gerekli çalışmalar yapılarak uyum düzeyi artırılabilecektir.

Dönemsel GSYH ön tahmininin t+45 günde ve aylık GSYH büyüme değerlerinin test aşaması tamamlandıktan sonra revizyon maliyeti bakımından yeterli uygunluğa gelmesi durumunda yayımlanması planlanmaktadır. Ülkemize ait 1923'ten itibaren tek bir GSYH serisinin üretilmesine yönelik geri tahmin sonuçlarının yayımlanması da planlanan çalışmalar arasındadır.

Ana revizyon çalışmaları ile beraber, yeni temel yıla ait arz-kullanım ve girdi-çıkış tablolarının tüm setinin yayımlanması ve yıllık olarak alıcı fiyatlarıyla arz ve kullanım tablolarının düzenli olarak yayımlanması planlanmaktadır.

Harcama yöntemine göre GSYH'nin en büyük paya sahip bileşeni, mevcut durumda on iki başlık altında yayımlanmakta olan hanehalkı nihai tüketim harcamalarıdır. Tüketime yönelik analizlerin daha rahat ve detaylı yapılabilmesi için ana revizyon ile kullanılan sınıflamanın güncellenmesi ve yayım detayının artırılması planlanmaktadır.

Değerler (valuables) hesabı, harcama yöntemine göre GSYH'nin önemli bir bileşenidir. Mevcut durumda, gayrisafi sabit sermaye oluşumu altında yer almaktadır. Değerler hesabının geliştirilmesi ve harcama yöntemi ile GSYH hesaplarında ayrı bir bileşen olarak gösterilmesi planlanmaktadır.

Dönemsel kurumsal sektörleri göre mali olmayan hesaplar projesi ile ilgili çalışmalar devam etmekte olup, proje kapsamında verilerin üretilip analiz çalışmaları yapıldıktan sonra yayın aşamasına geçilmesi planlanmaktadır. TCMB tarafından üretilen Finansal Hesaplar ile TÜİK sorumluluğunda olan Mali Olmayan Hesaplar (Finansal Olmayan Hesaplar) arasında tutarlılığın sağlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda TCMB ve Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) ile bir çalışma grubu oluşturulmuş olup; TCMB ile kurumsal sektördeki farklılıkların giderilmesi konusunda çalışmalar devam etmektedir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlusu Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
5.1.P.1	Dönemsel Kurumsal Sektörlere Göre Mali Olmayan Hesaplar	Eurostat	TÜİK	Danışmanlık Hizmeti	TÜİK	2024
5.1.P.2	GSYH Ön Tahmini	Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	-	TÜİK	2022

5.2. DEVLET MALİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Devlet Mali İstatistikleri, genel devlet sektöründeki mali gelişmelerin tutarlı ve sistematik bir şekilde incelenmesini sağlamak amacıyla; politika yapımcılar, analistler, araştırmacılar ve finansal çevre tarafından ihtiyaç duyulan istatistikleri sağlamak için tasarlanmıştır. Bu veriler genel devletin belli bir seviyesindeki icraatları veya genel devleti oluşturan alt sektörler arasındaki işlemleri analiz etmek için kullanılabilir.

Bu başlık, Mali Bildirim Tablolarını (EDP), genel devlet ana bileşenlerini, genel devlet vergi ve sosyal katkı gelirlerini, merkezi yönetim bütçe istatistiklerini, merkezi yönetim alt sektörü mali istatistiklerini, genel yönetim bütçe istatistiklerini (merkezi yönetim mahalli idareler-sosyal güvenlik kurumları dahil), genel yönetim sektörü mali istatistiklerini (merkezi yönetim-mahalli idareler-sosyal güvenlik kurumları alt sektörleri dahil), Uluslararası Para Fonu tanımlı genel yönetim mali istatistiklerini (GFS), genel devlet gelir-giderleri ve dengesini, merkezi yönetim iç borç istatistiklerini, merkezi yönetim dış borç istatistiklerini, merkezi yönetim borç stoku istatistiklerini, Türkiye dış borç istatistiklerini, hazine garantili dış borç istatistiklerini, Türkiye net dış borç istatistiklerini, kamu net borç stoku istatistiklerini, AB tanımlı genel yönetim borç stoku istatistiklerini, genel bütçe dengesi ve finansmanı/ merkezi yönetim bütçe dengesi ve finansmanını, hazine alacak istatistiklerini, hazine nakit gerçekleştirmelerini, kamu kuruluşlarına sağlanan hazine garantisiz dış borç verilerini, kamu haznedarlığı istatistikleri/kamu haznedarlığı genel tebliği kapsamındaki kurumların mevduat ve menkul kıymet istatistiklerini kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Devlet mali istatistikleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ve Mali İstatistik Yönetmeliğine uygun olarak hazırlanmaktadır. Bu kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere, kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolü düzenlemektir. Kanunun ek listesinde kurumlar isimleriyle birlikte merkezi yönetim bütçe içi ve sosyal güvenlik kurumları olarak belirtilmiştir.

Ayrıca, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistiklerin, HMB tarafından derleneceği, merkezi yönetim kapsamı dışındaki kamu idarelerinin mali istatistiklerini belirlenmiş illelere uygun olarak hazırlayıp, belirlenen süreler içinde HMB'ye göndereceği hükme bağlanmıştır.

Türkiye'nin EDP'leri, HMB ve TCMB ile ortak çalışmalarla derlenmekte ve TÜİK tarafından hazırlanmaktadır. Bu çalışmada ESA-2010, Genel Devlet Açık ve Borç El Kitabı (MGDD), EDP Rehberi ve Eurostat kararları takip edilmektedir.

HMB tarafından genel yönetim sektörüne ait bütçe denge tablosu, faziyet tablosu, nakit kaynak ve kullanımları tablosu, stok durumu ve akım tablosu, öz kaynaklardaki toplam değişimler tablosu, gelir tablosu, gider tablosu, varlık ve yükümlülüklerdeki işlemler tablosu, varlık ve yükümlülükleri elde tutma kazanç ve kayıpları tablosu, varlık ve

Ekonomik İstatistikler

yükümlülüklerdeki diğer değer değişimleri tablosu, mali durum tablosu, harcamaların fonksiyonel sınıflandırılması tablosu, varlık ve yükümlülüklerdeki toplam diğer ekonomik akımlar tabloları, merkezi yönetim iç borç, merkezi yönetim dış borç, kamu brüt borç, kamu net borç, Türkiye dış borç, Türkiye net dış borç, genel yönetim borç stoku, merkezi yönetim borç stoku, hazine garantili dış borç, hazine alacak, vb. istatistikleri uluslararası standartlara uygun üretilmektedir.

SBB tarafından genel devlet gelir ve giderleri tablosu ülke ihtiyaçlarına özel bir genel devlet kapsamıyla üretilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

İstatistiklerimizin uluslararası standartlara uyumunun artırılması ve eksik verilerin derlenerek yayımlanmasını sağlamak amacıyla TÜİK tarafından üretilen EDP tabloları ile HMB tarafından üretilen mali tablolar ve TCMB tarafından üretilen finansal hesaplar istatistiklerinin uyumlaştırılması ve tam tutarlığının sağlanması gerekmektedir. Uluslararası uygulamalar örnek alınarak metodolojik uygulama, kapsam, revize ve yayım tarihlerinin uyumlaştırılması için protokol vb. düzenlemeler yapılması planlanmaktadır.

Ayrıca veri derleme ve yayım zamanlılığının iyileştirilmesi; dönemsel mali olmayan devlet hesapları, ulusal vergi listesi ve devlet fonksiyonlarının sınıflandırmasına göre genel devlet harcamalarının üretilmesi ve yayımlanması çalışmalarına devam edilecektir.

Uluslararası veri taleplerinin karşılanabilmesi açısından TCMB tarafından üretilen finansal hesaplar kapsamında yer alan ESA-2010 uyumlu dönemsel genel devlet mali hesapları ve HMB Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü tarafından üretilen ESA-2010 uyumlu dönemsel AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku istatistiklerinin detay açısından geliştirilmesi gerekmektedir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakta Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
5.2.P.1	Dönemsel Mali Olmayan Genel Devlet Hesapları	<ul style="list-style-type: none"> Stratejik Plan, Amaç 1 Uluslararası standartlarda, kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verecek çeşitlilikte kaliteli istatistik üretmek ve kullanıma sunmak İstatistikî Gereklilikler Özeti 	TÜİK	Veri kalitesinin ve zamanlılığının iyileştirilmesi	HMB	2022
5.2.P.2	Ulusal Vergi Listesi	<ul style="list-style-type: none"> Stratejik Plan, Amaç 1 Uluslararası standartlarda, kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verecek çeşitlilikte kaliteli istatistik üretmek ve kullanıma sunmak İstatistikî Gereklilikler Özeti 	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> Veri kalitesinin iyileştirilmesi; HMB ile mutabakalan sağlanması 	HMB	2022
5.2.P.3	Fonksiyonlarına Göre Genel Devlet Harcamaları	<ul style="list-style-type: none"> Stratejik Plan, Amaç 1 Uluslararası standartlarda, kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verecek çeşitlilikte kaliteli istatistik üretmek ve kullanıma sunmak İstatistikî Gereklilikler Özeti 	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> -COFOG el kitabına göre kurumların ilgili düzeyde fonksiyonel kod atamasının yapılması; -Kurum, fonksiyonel kod ve ekonomik delayında, tahakkuk esaslı genel devlet verilerinin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Cumhurbaşkanlığı (SBB) HMB 	2023

Ekonomik İstatistikler**5.3. KAMU SEKTÖRÜ İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Kamu Sektörü İstatistikleri; kamu kesimi genel dengesi, kamu sermayeli kuruluş ve işletmeler istatistikleri, kamu alımları istatistikleri vb. istatistikleri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Kamu Sektörü; Genel Devlet ile Mali ve Mali Olmayan Kamu Şirketlerinin bütünü olarak tanımlanır.

İstatistik sistemi içinde önemli bir yere sahip olan Kamu Sektörü üzerine uzun yıllardır süren tanım, kavram ve kapsam farklılıklarını gidermek ve yayımlanan istatistikleri standartlaştırmak amacıyla RİP kapsamında "Kamu Sektörü Çalışma Grubu" oluşturulmuştur.

TÜİK koordinasyonunda, SBB, HMB, TCMB ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)'ın yetkili uzmanları ile oluşturulan çalışma grubu tarafından Mart 2018 itibarıyla Kamu Sektörü kapsamı netleştirilmiştir. Kamu sınıflamasının güncellenmesi, ulusal düzeyde kullanılmasına yönelik kaynakların hazırlanması, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması vb. çalışmalar için sorumluluk 28 Ocak 2020 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile "İstatistikî Sınıflamalar Yönetmeliği"nde Türkiye İstatistik Kurumuna verilmiştir. RİP kapsamında, "Kamu Sektörü Sınıflaması" güncelleme çalışmalarının kurumumuz koordinasyonunda Haziran ve Aralık aylarında yapılması, Temmuz ve Ocak aylarında ise yayımlanması planlanmıştır.

"Kamu Sektörü İstatistikleri" başlığı altında üretilen istatistiklerde çalışma grubu tarafından belirlenen sektör tanım ve kapsamının kullanılması ve kamu sektörüne ilişkin tüm istatistiklerin zaman içinde bu başlık altında toplanması hedeflenmektedir.

Kamu Sektörü ile ilgili istatistikler için SBB, HMB ve Kamu İhale Kurumu (KİK) tarafından üretilen istatistikler bu kapsama alınmıştır, zaman içinde kapsam genişleyebilecektir.

SBB tarafından üretilen ve kamuya ait finansal büyüklüklerin bir bütün halinde sunulmasına olanak veren, kamu kesimi genel dengesi; kamunun harcanabilir gelirini, tüketimini, tasarrufunu, yatırımını ve tasarruf-yatırım farkının hangi kaynaklardan finanse edildiğini göstermektedir. Bu çalışma ülke ihtiyaçlarına özel bir kamu sektörü kapsamıyla üretilmektedir.

HMB tarafından üretilen kamu sermayeli kuruluş ve işletmeler istatistikleri, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu payının yüzde 50'nin üzerinde olduğu özelleştirme programında bulunan kurumlardan derlenmektedir.

KİK tarafından üretilen kamu alımları istatistikleri ile istisna ve doğrudan temin yoluyla yapılan alımlar dâhil olmak üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilen ihalelere ilişkin istatistikler kullanıcılara sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Kamu Sektörü kapsamı Genel Devlet ve kamu şirketlerinin belirli kriterlere göre değerlendirilmesi sonucunda oluşturulmuştur. Kapsamda yer alan genel devlet birimlerine ilişkin güncelleme 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesi hükümlerine göre HMB koordinasyonunda her üç yılda bir gerçekleştirilecektir. Şirketlere ilişkin güncelleme ise ekonomik gelişmeler doğrultusunda şirketlerin kurulması, kapatılması veya özelleştirilmesi dikkate alınarak yılı içerisinde aynı çalışma grubunun Haziran ve Aralık aylarında yapacağı çalışmalara göre son şeklini alacak ve Ocak ve Temmuz aylarında TÜİK sınıflamalar sunucusunda kamuoyuna duyurulacaktır.

Kurumlar tarafından kamu başlığı altında üretilen istatistiklerde uluslararası standartlara uyumlu, İstatistiki Sınıflamalar Yönetmeliği kapsamında yayımlanan kamu sektörü listesinin kullanımının sağlanması çalışmalarının yürütülmesi planlanmaktadır.

Kamu Sektörü Yatırım çalışmaları, "Kamu Sektörü Çalışma Grubu" tarafından yapılan kapsam ve sınıflama çalışması sonrası belirlenen genel devlet ile mali ve mali olmayan kamu şirketlerinin oluşturduğu liste temel alınarak genel devlet için Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, mali ve mali olmayan kamu şirketleri için Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), SBB, BDDK vb. diğer kamu kurumlarından alınan idari kayıtlar ve TÜİK tarafından gerçekleştirilen Yatırım Anketi verileri kullanarak gerçekleştirilmiştir. ESA-2010 ve SNA-2008 incelenerek elde edilen verilerden hangi harcamaların yatırım harcaması olarak sınıflandırılacağına karar verilmiştir. Kamu Sektörü Yatırımlarının, Kamu Sektörü Sınıflamasına göre 2009 ve sonrası yıllar için hesaplama çalışmaları devam etmektedir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
5.3.P.1	Kamu Sektörü Yatırımları	Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	Kamu Sektörü İstatistikleri, Genel Devlet ile Mali ve Mali Olmayan Kamu Şirketlerinin bilanço, kâr-zarar tabloları, gelir-gider tabloları, Yatırım Anketi Soruçları vb.	TÜİK	2022

Ekonomik İstatistikler**5.4. MALİ SEKTÖR İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Mali Sektör İstatistikleri; mali aracı kuruluş istatistikleri, menkul kıymet istatistikleri, haftalık para ve banka istatistikleri, aylık para ve banka istatistikleri, TCMB analitik bilanço, zorunlu karşılığa tabi mevduatlar ve katılım fonları, bankalarca açılan mevduatlara uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranları, TCMB bünyesindeki bankalar arası para piyasası istatistikleri, gösterge niteliğindeki Merkez Bankası kurları, yerel ve konsolide bankacılık istatistikleri, uluslararası rezervler ve döviz likiditesi, özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu, kısa vadeli dış borç istatistikleri, reel efektif döviz kuru, haftalık ve aylık bankacılık sektörü verileri, faktöring sektörü verileri, illere göre seçilmiş bankacılık sektörü verileri, finansal kiralama sektörü verileri, finansman şirketleri verileri, yatırım fonlarına, yatırım ortaklıklarına ve portföy yatırım şirketlerine ilişkin istatistikleri, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin mali tablolarına ilişkin istatistikleri, sigorta prim ve alt branş teminat adedleri, motorlu taşıtlar sigorta istatistikleri, kasko ve sağlık analiz istatistikleri, vb. istatistikleri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

TÜİK tarafından, NACE Rev.2 sınıflamasına göre K sektörü (Finans ve Sigorta Faaliyetleri) kapsamında mali aracı kuruluşların girişim sayısı, istihdam, personel maliyeti, üretim değeri, mal ve hizmet satın alımları ve faktör maliyetiyle katma değer istatistikleri üretilmektedir.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) tarafından sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin mali tablolarına ilişkin istatistikler üretilmektedir.

BDDK tarafından bankacılık sektörü toplulaştırılmış bilanço, kâr-zarar tablosu, kredi bilgileri, sektörel kredi dağılımı, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) kredileri, menkul değerler cüzdanı, mevduat bilgileri, sermaye yeterliliği, tüketici kredileri, kredi kartı harcamaları, finansal kiralama şirketlerine ait bilanço, illere göre seçilmiş bankacılık sektörü verileri, vb. istatistikler üretilmektedir. 2021 yılından itibaren de Varlık Yönetim Şirketleri verileri yayımlanmaya başlamıştır.

TCMB tarafından menkul kıymet istatistikleri, haftalık para ve banka istatistikleri, aylık para ve banka istatistikleri, reel efektif döviz kuru, TCMB analitik bilanço, zorunlu karşılığa tabi mevduatlar ve katılım fonları, Merkez Bankası bünyesindeki bankalararası para piyasası istatistikleri, bankalarca açılan mevduatlara uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranları, gösterge niteliğindeki Merkez Bankası kurları, yerel ve konsolide bankacılık istatistikleri, uluslararası rezervler ve döviz likiditesi, özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu, kısa vadeli borçlar vb. istatistikler üretilmektedir.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından menkul kıymet yatırım fonlarına, emeklilik yatırım fonlarına, gayrimenkul yatırım fonlarına, girişim sermayesi yatırım fonlarına özel sektör borçlanma araçlarına, kira sertifikalarına, varantlara vb. sermaye piyasası araçlarına ilişkin aylık ve yıllık istatistikler, halka açık şirket istatistikleri, borsa şirketlerine ilişkin istatistikler vb. üretilmektedir.

Ekonomik İstatistikler

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) tarafından kredi kuruluşlarından toplanan sigorta primleri, banka mevduat geri ödemeleri, fon çözümlene tahsilâtları ile ilgili istatistikler üretilmektedir.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından il düzeyinde mevduat ve kredi bilgilerine ait istatistikler üretilmektedir.

Türkiye Sigorta Birliği (TSB) tarafından prim üretimi, poliçe adetleri, motorlu taşıtlar sigorta istatistikleri ile kasko ve sağlık analizlerine ilişkin istatistikler üretilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TÜİK tarafından üretilen ve idari kayıtlarla birlikte alan çalışmaları neticesinde elde edilen verilerin hesaplamalara dahil edildiği mali araç kuruluş istatistiklerinde önümüzdeki dönemde idari kayıtları daha etkin şekilde kullanılması planlanmaktadır. Bu çalışma sayesinde alan çalışmalarına ilişkin maliyetler ile birlikte cevaplayıcı yükünün azaltılması beklenmektedir.

Ekonomik İstatistikler**5.5. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Dış Ticaret İstatistikleri; TÜİK ile Ticaret Bakanlığı (TB) işbirliğiyle üretilen aylık uluslararası mal ticareti istatistiklerini, TÜİK tarafından hesaplanan dış ticaret birim değer ve miktar endekslerini, girişim özelliklerine göre dış ticaret istatistiklerini, TB tarafından 3 aylık dönemler itibarıyla gerçekleştirilen ve yayımlanan Dış Ticaret Beklentisi Anketi sonuçlarını ve TÜİK tarafından üretilen Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistiklerini (UHTİ) kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Uluslararası mal ticareti istatistikleri hem genel ticaret sistemi hem de özel ticaret sistemine göre üretilmektedir. 2020 yılına kadar sadece özel ticaret sistemine göre üretilen istatistikler, ödemeler dengesi ve ulusal hesaplar gibi ekonomik istatistiklerle uyum açısından genel ticaret sistemine göre de üretilmeye başlanmıştır. Uluslararası mal ticareti istatistikleri ayrıntılı düzeyde genel ticaret sistemine göre yayımlanmakta ve kullanılmaktadır. Ancak, kullanıcı ihtiyaçları gözeticiler özel ticaret sistemine göre veri dağılımı da devam etmektedir. İstatistiklerin ana veri kaynakları TB'nin idari kayıtları olan; gümrük beyannameleri, serbest bölge işlem formları, ortak transit beyannameleri, TIR karneleri ve elektronik ticaret gümrük beyannameleridir. İstatistiklerin üretilmesinde yardımcı veri kaynaklarından da yararlanılmaktadır. Bu kapsamda, doğalgaz ve kamunun yaptığı elektrik dış ticaretine ilişkin veriler doğrudan ihracat ve ithalat yapan firma ve kurumlardan derlenmekte, finansal kiralama ile gerçekleştirilen dış ticaret işlemlerinin ayrıştırılmasında sektör kuruluşlarından bilgi sağlanmaktadır.

Veri kaynaklarından derlenen ham veriler üzerinde ayrıntılı analizler yapılmakta, uluslararası standartlara uygun, ödemeler dengesi, ulusal hesaplar ve diğer kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte veri üretilmektedir.

Türkiye'nin 1996 yılında Gümrük Birliğine girmesiyle birlikte, gümrük uygulamaları ve dış ticaret istatistiklerinin metodolojisi AB ile uyumlu hale getirilmiştir. Tanım, kapsam, kod listeleri, kullanılan sınıflamalar tümüyle AB ile uyumludur.

Gümrük işlemlerinin tam otomasyona geçmesi ile birlikte istatistikler referans ayı takip eden 30 günde yayımlanmaktadır.

Türkiye'nin dış ticaret istatistiklerinin derlenmesinde, AB Kombine Nomenklatürü ile uyumlu Gümrük Tarifesi İstatistik Pozisyonu (GTİP) kodları kullanılmaktadır. İstatistikler ayrıca SITC, ISIC, BEC, NACE, CPA, Teknoloji Yoğunluğuna Göre Ürün Grupları gibi ürün ve faaliyet sınıflamalarına göre de oluşturulmakta ve yayımlanmaktadır. Ülke ve bölge sınıflaması olarak ise AB ülke ve bölge sınıflaması olan Jeonomenklatür kullanılmaktadır.

Dış ticaret istatistiklerine ilişkin özet veriler aylık haber bülteni ile açıklanmakta, ayrıntılı veriler TÜİK web sayfasında hem istatistiksel tablolar hem de veritabanları kanalıyla yayımlanmaktadır.

İstatistiklerin uluslararası metodolojiye uyumlu hale getirilmesine yönelik çalışmalar da sürdürülmektedir. Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler (BM)'in tavsiyesine uyum sağlamak amacıyla dış ticaret istatistiklerinde uygulanan eşik değer (100 ABD doları) uygulaması 2020 yılı Ocak ayından itibaren kaldırılarak eşik altı değerler istatistiklere dahil edilmeye başlanmıştır.

Dış ticaret istatistikleri mevsim ve takvim etkilerinden arındırma işlemi yapılmakta ve mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriler de yayımlanmaktadır.

Dış ticaret miktar ve birim değer endeksleri; TÜİK tarafından aylık, dönemlik ve yıllık olarak hesaplanmakta, aylık olarak yayımlanmaktadır. Endekslerin veri kaynağı uluslararası mal ticareti istatistikleridir.

1982 temel yıllı endekslerle başlayan çalışmalarda temel yıl 1989, 1994, 2003, 2010 ve 2015 olarak yenilenmiştir. Genel ticaret sistemine göre ayrıntılı veri yayımlanmasıyla birlikte, dış ticaret endekslerinde de bu sisteme göre elde edilen veriler kullanılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, 2015=100 temel yıllı dış ticaret endeksleri hesaplanmaya başlanmış, Ocak 2021 haber bülteni ile yayımlanmıştır. Daha geniş bir kullanım alanı sağlanması ve endekslerin daha güncel olması amacıyla, hesaplamalarda; SITC Rev.4, BEC ve CPA2008 sınıflamaları kullanılmaktadır. Birim değer endeksleri, ABD doları ve Türk Lirası için ayrı ayrı hesaplanmaktadır.

Dış ticaret endekslerine ilişkin özet veriler aylık haber bülteni ile açıklanmakta, ayrıntılı veriler TÜİK web sayfasında hem istatistiksel tablolar, hem de veritabanları kanalıyla yayımlanmaktadır.

Dış ticaret miktar endekslerinde mevsim ve takvim etkilerinden arındırma işlemi yapılmakta ve mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriler de yayımlanmaktadır.

Aylık olarak açıklanan dış ticaret istatistikleri çoğunlukla hangi ülkelerle hangi ürünlerin ticaretinin yapıldığını yansıtmaktadır. Buna karşılık, bu ticaret akımının arkasında hangi tür girişimlerin olduğu sorusuna cevap vermemekte, ticaret yapan girişimlerin özellikleri ile ilgili bilgi içermemektedir. Bu nedenle, farklı özelliklere göre istatistikler "girişim özelliklerine göre dış ticaret istatistikleri" adıyla yılda bir kez üretilip haber bülteni olarak yayımlanmaktadır.

Dış Ticaret Beklenti Anketi çalışması, TB tarafından 2011 yılından beri yapılmaktadır. Üçer aylık dönemler halinde, en çok ihracat ve ithalat yapan 500 firmaya uygulanan anket ile dış ticaretimize yön veren firmaların yakın geçmişe ve mevcut duruma ilişkin değerlendirmeleri ile gelecek döneme yönelik beklentileri sorulmaktadır. Anket sonuçlarından gösterge niteliğinde ihracat ve ithalat beklenti endeksleri hesaplanmakta ve haber bülteni ile yayımlanmaktadır.

Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistikleri, Türkiye'de yerleşik olup uluslararası hizmet ticareti yapan gerçek ve tüzel kişilerin yaptıkları hizmet ticaretinin ülke ve hizmet türlerine göre ithalat ve ihracat bilgilerini kapsamaktadır.

UHTİ'nin ekonomik politikalarının oluşturulmasında büyük önem taşıdığı değerlendirildiğinden, TÜİK yıllık olarak coğrafi dağılım ve önemli sektörlerin de kapsama dahil edildiği UHTİ'yi derlemeye ve yayımlamaya başlamıştır. UHTİ'nin sektörel kapsamının ana başlıkları ise başkasına ait fiziksel girdiler için imalat hizmetleri, tamir bakım hizmetleri,

Ekonomik İstatistikler

taşımacılık, inşaat, sigorta ve emeklilik hizmetleri, finansal hizmetler, fikri mülkiyetlerin kullanım hizmetleri, telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgi hizmetleri, diğer iş hizmetleri, kişisel, kültürel ve eğlence hizmetleri ve devlet (resmi) hizmetlerdir.

TÜİK; güvenilir, tutarlı ve sürdürülebilir bir UHTİ araştırma sürecinin oluşturulması için 2013-2015 referans yılları için pilot Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistikleri Araştırması gerçekleştirmiştir. Bu süreçte, araştırma çerçevesinin oluşturulması, araştırmanın tasarımı, veri derleme, kontrol, analiz ve tabloları geliştirilmiştir. UHTİ araştırması için en önemli aşamayı çerçeve oluşturma süreci oluşturmaktadır. Bu amaçla, hizmet ticareti gerçekleştiren bütün birimlerin araştırmaya dahil olabilmesi için çeşitli kurumların verileri kullanarak araştırma çerçevesinin oluşturulması üzerinde çalışılmıştır. Oluşturulan çerçevenin güvenilir, tutarlı ve idari kaynaklardan düzenli veri akışının sağlanmış olması en önemli noktadır. İdari düzenlemelerden sonra GİB verilerinin TÜİK ile paylaşılması, araştırma çerçevesinin yukarıda belirtilen amaca uygun olarak oluşturulmasına olanak sağlamıştır. 2016 referans yılı UHTİ araştırması alan uygulaması çerçevesindeki birimlerin büyük kısmı KDVI ve KDVI2 beyannamelerinde hizmet ihracatı veya ithalatı belirten girişimlerden oluşmuştur.

UHTİ Araştırması 2016 referans yılından itibaren yıllık olarak uygulanmakta, istatistikler yıllık olarak yayımlanmaktadır. UHTİ ilk kez 2016 - 2019 referans yılları için 2020'de yayımlanmıştır.

UHTİ'ye ilişkin veriler yıllık haber bülteni ile açıklanmakta, ayrıntılı veriler TÜİK web sayfasında hem istatistiksel tablolar hem de veritabanları kanalıyla yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Mevcut istatistiklerin geliştirilmesi, kapsam eksikliklerinin giderilmesi, analiz yöntemlerinin geliştirilmesi yönünde çalışmalar sürdürülecektir.

Ekonomideki gelişmeler yeni ticaret kanalları ortaya çıkarmaktadır. Bunlardan en önemlilerinden birisi de elektronik ticaret (e-ticaret) işlemleridir. Bu tür işlemler de uluslararası ticarete önemli boyutlara ulaşmıştır. Tüm dünyada sınır aşan e-ticaret işlemlerinin ölçümüne yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Uluslararası alanda bu yöndeki çalışmalara koşut olarak, TÜİK tarafından sınır aşan e-ticaret işlemlerinin dış ticaret istatistiklerinde kapsanmasına yönelik çalışmalara 2018 yılında başlanmıştır. Bu çerçevede elektronik ticaret işlemlerinde kullanılan elektronik ticaret gümrük beyannameleri Ocak 2021'den itibaren dış ticaret istatistiklerinde kapsanmaya başlanmıştır. Yayımlanan dış ticaret istatistiklerinde kapsadığı düşünülen ancak henüz ayrıştırlamayan e-ticaret işlemlerinin ayrıştırlanmasına yönelik çalışmalar TÜİK ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle sürdürülmektedir.

E-ticaret verilerinin sağlıklı bir şekilde takip edilebilmesini teminen, 28/05/2020 tarihinden başlayarak Detaylı Beyan ve Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesinde elektronik ticaret yapıldığının tespit edilebilmesini teminen teknik düzenleme yapılmıştır. Detaylı Beyan Gümrük Beyannamesi tarafında, elektronik ticaret yapıldığına yönelik olarak mükelleflerin beyanının alınmasına imkan tanıyan bir soru mesajı tanımlanmıştır. Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesinin tümünü kapsayacak şekilde beyanname kapsamı ile elektronik ticaret şeklinde yapılması halinde

"ET" kodu elektronik ticaret şeklinde değil ise "ETD" kodu kullanılmak üzere "beyan3" alanında zorunlu olarak beyan edilmesi şeklinde teknik düzenleme yapılmıştır.

UHTİ verilerinden girişim özelliklerine göre hizmet ticareti ve arz şekillerine göre hizmet ticareti istatistiklerinin de üretilmesi için gerekli çalışmalar yürütülecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumluluğu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
5.5.P.1	Arz Şekillerine Göre Hizmet Ticareti	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ulusal ihtiyaçlar 	TÜİK	UHTİA soru formuna gerekli soruların eklenmesi	-	2024
5.5.P.2	Girişim Özelliklerine Göre Hizmet Ticareti	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ulusal ihtiyaçlar 	TÜİK	Uluslararası hizmet ticareti yapan girişimlerin yerli ya da yabancı kontrollü olması bilgisine ulaşabilmek için IFATS, OFATS ve Girişim Grubu çalışmalarının sonuçlandırılması	-	2024

Ekonomik İstatistikler**5.6. EĞİLİM İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Tüketici ve üretici kesimlerine uygulanan eğilim anketleri ile ekonomik faaliyete ilişkin ölçülen mevcut durum değerlendirmeleri, gelecek dönem beklentileri ve eğilimler kapsamaktadır.

Eğilim anketlerinin seçilmiş sorularından tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerine ilişkin güven göstergeleri hesaplanmaktadır. Referans aya ilişkin olan eğilim istatistikleri ve güven göstergeleri; ekonomideki dönüm noktalarını tahmin etmeye yardımcı olduğundan öncü göstergeler olarak kabul edilirler.

Tüketicilere uygulanan Tüketici Eğilim Anketi (TEA), Tüketici Güven Endeksi'nin (TGE), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerine uygulanan İşyeri Eğilim Anketleri ise sektörel güven endekslerinin (SGE) hesaplanmasına kaynak oluşturmaktadır.

TCMB tarafından imalat sanayinde faaliyet gösteren işyerlerine İktisadi Yönelim Anketi (İYA) uygulanmaktadır. Anket ile derlenen İktisadi Yönelim İstatistikleri ve anketin seçilmiş sorularına verilen yanıtlarından hesaplanan Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) TCMB tarafından yayımlanmaktadır. Ayrıca TCMB tarafından İYA'da yer alan yatırıma ilişkin sorulara verilen yanıtlardan Yatırım Eğilimi İstatistikleri ve finansal hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlara da Finansal Hizmetler Anketi (FHA) uygulanarak finansal hizmetler istatistikleri üretilmektedir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven göstergelerinin normalleştirilmiş alt endekslerinin birleştirilmesiyle Ekonomik Güven Endeksi (EGE) oluşturulmaktadır.

2. Mevcut Durum

TEA ile tüketicilerin kişisel mali durumları, genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ve gelecek dönem beklentileri ile yakın gelecekteki harcama ve tasarruf eğilimlerinin ölçülmesi amaçlanmaktadır.

TEA, 2004 yılından itibaren aylık olarak TÜİK ve TCMB işbirliği ile yürütülmektedir. 2015 yılından itibaren ise "Avrupa Birliği Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı" kapsamında uygulanmaktadır. TEA; örnekleme yöntemiyle belirlenen hanedeki 16 ve daha yukarı yaştaki fertler arasında bilgisayar tarafından rastgele seçilen fert ile bilgisayar destekli yüz yüze görüşme (CAPI) ve/veya telefonla veri derleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmektedir.

TEA sonuçlarından denge yöntemi kullanılarak hesaplanan TGE mevsim etkilerinden arındırılmış ve arındırılmamış olarak Ulusal Veri Yayınlama Takvimine (UVYT) göre referans ayın bitiminden önce TGE haber bülteni ile TÜİK web sayfasında yayımlanmaktadır.

Ekonomik İstatistikler

Hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerine uygulanan İşyeri Eğilim Anketleri ile anket kapsamındaki girişim yöneticilerinin çeşitli konu başlıklarına ait mevcut durum değerlendirmeleri ve gelecek dönem beklentileri ölçülmektedir. Anketlerin kapsamını; NACE Rev.2 faaliyet sınıflaması esas alınarak ilgili sektörün toplam cirosunun %70'ini oluşturan girişimler oluşturmaktadır.

İşyeri Eğilim Anketleri, 2011 yılından itibaren Avrupa Komisyonu ilkeleri doğrultusunda web ortamında aylık olarak uygulanmakta olup "Avrupa Birliği Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı" kapsamında yürütülmektedir.

Hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerine uygulanan eğilim anketlerinin seçilmiş sorularından denge yöntemi kullanılarak hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri için güven endeksleri hesaplanmaktadır.

SGE; UVYT'ye göre referans ayın bitiminden önce mevsim etkilerinden arındırılmış ve arındırılmamış olarak SGE haber bülteni ile TÜİK web sayfasında yayımlanmaktadır.

İktisadi Yönelim İstatistikleri, imalat sanayinde faaliyet gösteren işyerlerine aylık olarak uygulanmakta olan İYA sonuçlarından elde edilmektedir. İYA ile imalat sanayinde faaliyet gösteren işyeri yöneticilerinin, yakın geçmişe ilişkin değerlendirmeleri, mevcut duruma ilişkin görüşleri ve geleceğe yönelik beklentileri izlenerek, imalat sanayinin kısa dönemdeki eğilimlerini yansıtacak göstergelerin üretimi amaçlanmaktadır. İYA, 2007 yılından itibaren "AB Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı"na dahil olmuş ve uluslararası standartlara tam uyumlu hale gelmiştir. İYA'nın çerçevesi İmalat Sanayi Üretim Endeksi (SÜE) anket birimlerinden oluşmakta olup, ankete katılan işyerlerinin faaliyetlerinin sınıflandırılmasında NACE Rev.2 sektör sınıflaması esas alınmaktadır.

İYA'nın farklı sorularına verilen yanıtlardan RKGE, kapasite kullanım oranı sorusuna verilen yanıtlardan İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı hesaplanmakta olup, referans ayın sonunda mevsim etkilerinden arındırılmış ve arındırılmamış olarak TCMB web sayfasında yayımlanmaktadır. Ayrıca Yatırım Eğilimi İstatistikleri de İYA kapsamında yatırıma ilişkin sorulara verilen yanıtlardan üretilmektedir. Mevcut yatırım eğilimleri ve yakın geleceğe yönelik yatırım planları ile bu yatırımların amacı ve işyeri yöneticilerinin yatırım kararlarında etkili olan faktörlerle ilgili değerlendirmelerinin alındığı sorular, bahar ve güz dönemlerinde olmak üzere yılda iki kere imalat sanayi işyerlerine yöneltilmektedir. Yatırım Eğilimi İstatistikleri Nisan ve Kasım aylarında TCMB web sayfasında yayımlanmaktadır. Finansal Hizmetler İstatistikleri, finansal hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlara TCMB tarafından aylık olarak uygulanmakta olan FHA sonuçlarından elde edilmektedir. FHA ile Türkiye'deki finansal kuruluş yöneticilerinin durumları ile ilgili olarak, yakın geçmişe ilişkin değerlendirmeler, geleceğe yönelik beklentilerin izlenerek, finansal hizmetler sektöründeki gelişmeleri yansıtacak göstergelerin üretimi amaçlanmaktadır. FHA, 2015 yılından itibaren "AB Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı" kapsamında uluslararası standartlara uyumlu olarak yürütülmektedir. FHA'nın ilk üç sorusuna verilen yanıtlardan "Finansal Hizmetler Güven Endeksi" hesaplanmakta ve anket sonuçlarıyla birlikte referans ayın sonunda TCMB web sayfasında yayımlanmaktadır.

Ekonomik İstatistikler

EGE, tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirmelerini, beklenti ve eğilimlerini özetleyen bir bileşik endekstir. Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerinin normalleştirilmiş alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesiyle oluşturulmaktadır.

EGE, "Avrupa Birliği Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı" kullanıcı kılavuzunda açıklanan yöntemle uygun şekilde hesaplanmaktadır.

EGE 2015 yılında aylık olarak hesaplanmaya başlanmış olup, 2007 yılından başlayan bir seriye sahiptir. EGE, UVYT'ye göre referans ayın bitiminden önce EGE haber bülteni ile TÜİK web sayfasında yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Eğilim istatistikleri kapsamında anket uygulamaları "AB Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı" kapsamında yürütülmeye ve anket sonuçlarından AB'ye uyumlu güven endeksleri hesaplanmaya devam edilecektir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren yöneticilerin istihdam durumlarındaki beklentisini özetlemeyi amaçlayan "İstihdam Beklenti Endeksi"nin oluşturulması planlanmaktadır.

İstihdam Beklenti Endeksi; reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren girişim yöneticilerine uygulanan eğilim anketlerindeki istihdam beklentisine ilişkin soruya verdikleri cevaplardan hesaplanan normalleştirilmiş denge değerlerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesiyle oluşturulacaktır. Söz konusu beklenti endeksinin "Avrupa Birliği Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı" kullanıcı kılavuzunda açıklanan yöntemle uygun şekilde hesaplanması planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
5.6.P.1	İstihdam Beklenti Endeksi Göstergesinin Üretilmesi	Üretilmesi planlanan istatistikler için olan ihtiyaçların karşılanması	TÜİK	Reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü eğilim anketlerinde yer alan istihdam beklentisi sorularına ilişkin denge değerleri	<ul style="list-style-type: none"> TÜİK TCMB 	2023

5.7. MAKROEKONOMİK İZLEME İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Makroekonomik İzleme İstatistikleri, ülkenin ekonomik ve finansal durumunu bir bütün olarak gösteren ve RİP'in "Makroekonomik İstatistikler" ana başlığı altında yer alan tüm alt başlıklarda üretilen istatistiklerin çoğunluğunu kapsamaktadır. Ekonomik ve finansal istatistiklerin birçoğu farklı kurumlarda üretilmektedir, fakat hepsinin bir arada görülebildiği bir ortam yoktur. Makroekonomik İzleme İstatistikleri için en önemlileri olduğu düşünülen, EUROSTAT tarafından oluşturulan Makroekonomik Dengesizlikler Prosedürü (MIP) İstatistikleri, Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından daha çok 20 Maliye Bakanı ve Merkez Bankası Başkanı Grubu (G20) ülkeleri için oluşturulan Veri Açıklan Girişimi (G20) İstatistikleri ile IMF'nin Özel Veri Yayınlama Standartları (SDDS) İstatistikleri RİP kapsamında ele alınmıştır.

2. Mevcut Durum

MIP İstatistikleri ekonomilerde dengesizlik yaratan makroekonomik göstergelerin takibini sağlamak ve bu göstergelerin olumsuz seyrini ekonomilere zarar vermeden önce tespit etmek amacıyla oluşturulmuş bir sistemdir. MIP İstatistikleri, genel olarak cari işlemler dengesi, uluslararası yatırım pozisyonu, reel efektif döviz kuru, dünya ihracat payı, işgücü maliyeti şeklinde dış dengeyi; konut fiyatları, özel sektör ve genel devlet borcu, özel sektör kredi akımı, işsizlik oranı, mali sektör yükümlülükleri şeklinde iç dengeyi; işgücüne katılım, uzun dönem işsizlik ve genç işsizlik şeklinde işgücü piyasasını konu alan istatistiklerdir.

MIP kapsamındaki ilk değerlendirmeler, 14 göstergenin yer aldığı bir puan tablosuna göre yapılmaktadır. MIP Puan Tablosu göstergelerini tamamlayan 28 yardımcı göstergeden oluşan bir liste, genel makroekonomik durumla bağlantılı konular hakkında ek bilgi sağlar. Yardımcı göstergeler, bir ülkenin ekonomisinin uyum kapasitesinin yanı sıra potansiyel dengesizlikleri anlamak için bilgi tabanını güçlendirir. TÜİK, 2016 yılından itibaren Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) İstatistiksel İşbirliği Projeleri kapsamında MIP istatistiklerinin oluşturulması konusunda proje yürütmektedir. Hesaplamalar için gerekli 10 yıllık veri seti hazırlanmış olup temel ve yardımcı göstergeler hesaplanabilir durumdadır.

G-20 Veri Açıklan Girişimi çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalar TCMB, TÜİK, BDDK ile HMB tarafından üretilmekte olan çeşitli istatistikleri içermektedir. Küresel finansal krizi takiben süreli, tutarlı ve karşılaştırılabilir veri ihtiyacının gündeme gelmesiyle ortaya çıkan G-20 Veri Açıklan Girişimi'nin 2009-2015 dönemini kapsayan 1. aşaması tamamlanmıştır. 2016-2021 yıllarını kapsamak üzere gündeme gelen 2. aşama ile hedeflenen, 1. aşama sonunda elde edilen kazanımların korunması; süreli, tutarlı ve karşılaştırılabilir veri akışının devamının sağlanması ve finansal sektöre ilişkin risklerin yanı sıra ekonomik ve finansal sistem arasındaki bağlantıların yakından izlenmesidir.

G-20 Veri Açıklan Girişimi 2. aşamasında üye ülkelere geliştirilmesi talep edilen istatistikler; sistematik öneme sahip küresel finansal kuruluşlara ait veriler, gölge bankacılık verileri, türevler, menkul kıymet istatistikleri, sektörel hesaplar, hanehalkı dağılım bilgisine ait veriler, uluslararası yatırım pozisyonu, uluslararası bankacılık istatistikleri, eşgüdümlü

Ekonomik İstatistikler

portföy yatırım anketi, eşgüdümlü doğrudan yatırım anketi, bankacılık sektörü dışındaki kuruluşların sınır ötesi risk göstergeleri, genel yönetim mali istatistikleri, kamu sektörü borç istatistikleri, konut fiyat istatistikleri ve ticari gayrimenkul fiyat istatistikleri olarak sıralanabilir.

Özel Veri Yayımlama Standartları İstatistikleri, GSYH, sanayi üretim endeksi, kapasite kullanım oranı, istihdam/işsizlik, maaş-ücret endeksi, tüketici fiyatları endeksi (TÜFE), üretici fiyatları endeksi (ÜFE), kamu kesimi hesapları ve merkezi devlet harcama ve gelirleri, dış borç, merkezi devlet iç ve dış borçları, hazine garantili dış borç, bankacılık sektörü analitik hesapları, Merkez Bankası analitik bilançosu, ödemeler dengesi, uluslararası rezervler, uluslararası yatırım pozisyonu ve dış ticaret şeklinde genel standartlardan oluşmaktadır. Ayrıca, Özel Veri Yayımlama Standartları Plus (SDDS Plus) İstatistikleri olarak adlandırılan sektörel bilançolar genel devlet fonksiyonları, genel devlet brüt borcu, finansal sağlamlık göstergeleri, doğrudan ve portföy yatırımları, döviz rezerv kompozisyonu şeklinde ilave istatistiklerden oluşmaktadır.

Bu istatistiklerin çoğunluğu, TÜİK, HMB, BDDK ve TCMB tarafından üretilmektedir. Her bir istatistik farklı kurumların sorumluluğunda olmasına rağmen bütünü için sorumlu bir kurum yoktur.

Yapılan çalışmalar sonucunda; MIP İstatistikleri ve Özel Veri Yayımlama Standartları İstatistikleri için TÜİK sorumlu kurum, Veri Açıkları Girişimi (G20) İstatistikleri için TCMB sorumlu kurum olarak belirlenmiştir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TÜİK, HMB, BDDK ve TCMB kurumlarında üretilen istatistiklerden MIP kapsamında üretilecek temel ve yardımcı göstergeler için verilerin düzenli olarak sağlanması ve ihtiyaca göre yayımlanması için paydaş ve bu konuda ilgili kurumlarla toplantılar düzenlenerek işbirliği içinde çalışmalar devam ettirilecektir.

5.8. GİRİŞİM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Yabancı Kontrollü Girişim İstatistikleri (IFATS); Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı kontrollü girişimlerin demografik ve yapısal değişkenlerini kapsamaktadır. Yabancı Kontrollü Girişim İstatistiklerinde faaliyet sınıflaması için Avrupa Topluluğu ekonomik faaliyetlerin istatistikî sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmaktadır. NACE Rev.2 Kısım B’den J’ye, L’den, N’ye ve P’den S’ye kadar olan sektörlerde faaliyet gösteren girişim piyasa faaliyetleri kapsamaktadır.

Yurt Dışında Sahip Olunan Girişim İstatistikleri (OFATS); yurt dışında faaliyet gösteren Türkiye kontrollü girişimlere ilişkin değişkenlerin ülke ve faaliyet türlerine göre değerlerini kapsamaktadır. OFATS araştırmasında Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması (NACE Rev.2) kullanılmaktadır.

Girişimcilik ve İş Demografisi İstatistikleri kapsamını; bir referans yılı için üretilmiş ve iş kayıtları çerçevesinde aktif olarak yer alan istatistiksel birimler oluşturur. İş Demografisi çalışması temel olarak aktif girişimlere ilişkin doğum, ölüm, hayatta kalma ve büyüme dinamiklerini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Sektör Bilançoları; TCMB tarafından, anket yöntemi ile derlenerek 1990 yılından 2016 yılına kadar aralıksız olarak üretilmiştir. Sektör Bilançoları İstatistikleri (2009-2019) Araştırması ise, TÜİK ve TCMB’nin ortak çalışması neticesinde, tümüyle idari kayıtlardan üretilmiştir. 2016 yılında TCMB tarafından yapılan çalışmada anket yoluyla 8 bin 721 firmanın verileri derlenirken, idari kayıtlar üzerinden yapılan 2019 yılı çalışmasında ise bilanço esasına göre defter tutan 730 bin 221 firmanın kayıtları esas alınmıştır. Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (YSHİ) ciro büyüklüğü ile kıyaslandığında yaklaşık olarak %86’lık bir temsil payına sahip firmalardan oluşmaktadır.

Sektör Bilançoları İstatistikleri Türkiye’de reel sektörde faaliyet gösteren firmalara ilişkin gelişmelerin finansal tablolar ve bu tablolardan derlenen veriler yoluyla izlenmesi ile kamuoyuna bu alanda kapsamlı ve düzenli bilgi sağlanması amacını taşımaktadır.

Firma düzeyinden alt sektörleri ve reel sektörün geneline kadar toplanan bu veri seti; istihdam, yatırım, katma değer, ihracat gibi makro veriler ile de entegre edilebilmesi, şirket ve sektör risklerinin ölçümüne de imkan sağlaması açısından karar alıcılar, araştırmacılar, işletmeler ve meslek kuruluşlarına mikro-makro analiz imkanı sunmaktadır. Avrupa Komitesi Merkezi Bilanço Ofisi (ECCBSO-European Committee of Central Balance Sheet Data Offices) kapsamındaki ülkelerin çalışmaları ile karşılaştırma yapılabilme imkanı vermektedir.

2. Mevcut Durum

Yabancı Kontrollü Girişim İstatistikleri (IFATS); 2006-2015 yılları için Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri çalışmasından yararlanılarak derlenmiş ve yayımlanmıştır.

Ekonomik İstatistikler

2016 yılından itibaren yıllık sanayi ve hizmet istatistiklerinin idari kayıtlardan üretilmesi ve alan uygulamalarının sonlandırılması nedeniyle güncel veri elde edilemediğinden 2016 yılından itibaren IFATS'e ilişkin herhangi bir istatistik yayımlanmamıştır.

Kamu kaynaklarının etkin kullanılması, cevaplayıcı yükü ve kurumsal iş yükünün azaltılması, istatistiklerde zamanlılığın iyileştirilmesi, bölgesel ve sektörel bazda daha çeşitli istatistiklerin üretilmesi amacıyla resmi istatistik üretiminde idari kayıtların kullanılması için çalışmalar devam etmektedir.

İdari kayıtların daha etkin kullanımı ile beraber IV. RİP (2022-2026) döneminde IFATS çerçevesinin genişletilmesi ve kapsamda olması gereken tüm girişimlerin verilerinin derlenerek yabancı kontrollü girişim istatistiklerinin üretilmesi ve yayımlanması hedeflenmektedir.

Yurt Dışında Sahip Olunan Girişim İstatistikleri (OFATS); Uluslararası standartlarda ve karşılaştırılabilir veri üretimini sağlamak amacıyla Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 716/2007 sayılı düzenlemesi kapsamında, idari kayıtlardan yararlanılarak uygulanan araştırma ile Yurt Dışında Sahip Olunan Girişim İstatistiklerinin derlenmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Mevcut uygulamanın idari kayıtların daha etkin bir şekilde kullanarak iyileştirilmesi ve tam ve tutarlı bir veri seti oluşturulması ve yayımlanması hedeflenmektedir.

Girişimcilik ve İş Demografisi İstatistikleri kapsamında girişimler için doğum, ölüm, hayatta kalma, hızlı büyüyen girişimler, hızlı büyüyen genç girişimler tanımlarına uygun olarak göstergeler üretilmektedir. Girişimcilik ve İş Demografisi İstatistikleri 2022 yılından itibaren Aralık ayında yayımlanacaktır.

Sektör bilançoları kapsamında, firma verileri imalat sektörü ve imalat dışı sektörler ayırımında, yeterli firma bilgisinin varlığına bağlı olarak NACE Rev. 2 dördü, üçlü veya ikili düzeyde alt sektörlerle inilerek sınıflandırılmaktadır. Her yıl TÜİK ve TCMB ortak olarak Sektör Bilançolarını idari kayıtlara dayalı olarak yayımlamayı sürdürecektir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından şirket türlerine, faaliyet kollarına, sermaye aralığına, ortak sayısına, açılan ve kapanan şube sayısına, yabancı sermaye durumuna ve yabancı sermayenin ülkelere göre dağılımı bazında kurulan ve kapanan şirket sayıları, ilgili ay ve yıllık birikimli olmak üzere TOBB internet sitesinde (<http://www.tobb.org.tr>) yayımlanmaktadır.

Kurulan / kapanan şirket istatistikleri, "Resmi İstatistiklerde Ulusal Kalite Standartları, 2014" resmi istatistiklerde kalite güvence çerçevesine göre kalite logosu değerlendirme kapsamına alınmıştır. Kurulan ve kapanan şirket istatistikleri çalışmasına AB Ülkelerinin Kullandığı İstatistik Bölge sınıflamaları (NUTS) kodlarının eklenmiş ayrıca yabancı sermayeli şirketlerinin de bilgisinin çalışma kapsamına alınması sağlanmıştır. Ticaret Bakanlığı Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSIS) ile entegrasyon sağlanmış, veri kontrol ve doğrulama amacıyla MERSIS bilgileri kullanılmaya başlanmıştır.

Ekonomik İstatistikler**5.9. CİRO VE ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Ciro ve üretim istatistikleri kapsamında ekonomik faaliyetlerdeki değişimi aylık olarak takip eden göstergeler yer almaktadır. Bu kapsamda; Ciro Endeksleri, Perakende Satış Endeksleri ve Sanayi Üretim Endeksi yayımlanmaktadır. Ciro endeksleri, tanım ile finans ve sigortacılık dışındaki neredeyse tüm ekonomik faaliyetler için üretilmektedir. Perakende satış endekslerinde perakende ticaretin alt detaylarına yer verilirken, sanayi üretim endeksinde ise sanayi sektöründe ilgili ayda yapılan üretimin değişimi alt detaylarıyla birlikte sunulmaktadır. Yayımlanan endeksler ekonomik faaliyetlere ilişkin gerçekleşmiş verilere dayanarak üretilen en hızlı göstergelerdir.

2. Mevcut Durum

Ciro, ülkemizde ekonomik durumun değerlendirilmesinde kullanılan önemli bir kısa dönemli göstergedir. Referans ayda işyeri tarafından fatura edilmiş mal ve hizmetlerin toplam değerini göstermektedir.

Ciro endeksleri Sanayi Sektörü için toplam, yurt içi ve yurt dışı ciro ayrımında, Hizmet, Ticaret ve İnşaat Sektörleri için ise toplam ciro ayrımında aylık olarak yayımlanmaktadır. Ciro endekslerinin hesaplanmasında veri kaynağı olarak Gelir İdaresi Başkanlığından alınan KDV ve ÖTV beyannameleri kullanılmaktadır. Kapsamındaki faaliyetler için Gelir İdaresi Başkanlığına KDV beyannamesi veren bütün girişimler endeks hesabına dahil edilmektedir.

Endekslerin temel yılı 2015'tir, coğrafi kapsamı Türkiye'dir. Her düzeyde toplamların ilgili düzeyin temel yıl ortalamasına oranlanarak hesaplandığı basit endeks yöntemi kullanılmaktadır, ağırlık kullanılmamaktadır.

İdari kayıta bulunan hatalı ya da aykırı veriler istatistiki yöntemlerle düzeltilmektedir. Cevapsızlık kaynaklı imputasyon özel durumlar dışında yapılmamaktadır. Endeksler mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmaktadır.

Ciro Endeksleri için, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin Sınıflaması (NACE Rev.2) ve Ana Sanayi Grupları Sınıflaması (MIG's) kullanılmaktadır. NACE Rev.2'ye göre aşağıdaki sektörler kapsamaktadır;

- Kısım B - Madencilik ve Taşocaklığı
- Kısım C - İmalat
- Kısım F - İnşaat
- Kısım G -Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
- Kısım H - Ulaştırma ve Depolama
- Kısım I - Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
- Kısım J - Bilgi ve İletişim
- Kısım L - Gayrimenkul Faaliyetleri
- Kısım M - Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler
- Kısım N - İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri

09 "Madencilik Destekleyici Hizmet Faaliyetleri" yayımlanmamakta, toplulaştırılmış endekslerin içerisine dahil edilmektedir.

Sanayi sektörü; NACE Rev.2'ye göre Kısım B - Madencilik ve taş ocaklığı, Kısım C - İmalat ve Kısım D - Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinden oluşmaktadır. Sanayi Üretim Endeksi; ekonomik faaliyetin en önemli ölçümlerinden birisidir. Sanayi üretim endeksindeki gelişmeler sanayinin ekonomik devrelerini tanımlar ve bu da bir bütün olarak GSYH'nin gelişimini ölçmek için kullanılır.

Sanayi üretim endeksinin ana veri kaynağı aylık sanayi üretim anketidir, sanayi sektöründe faaliyet gösteren girişimlerin üretim değeri büyüklüğüne göre %70'ini kapsayan kısmının verisi anket yoluyla aylık olarak derlenmektedir. Anket uygulanmayan girişimlerin üretimleri ise idari kayıtlardan elde edilen ciro bilgileri kullanılarak tahmin edilmekte ve endeks kapsamına dahil edilmektedir.

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren tüm girişimlerin üretim değerleri yurt içi ve yurt dışı üretici fiyat endeksleri kullanılarak fiyat etkisinden arındırılmakta ve hacim değerleri endekslenmektedir. NACE Rev.2 faaliyet sınıflamasına göre dörtlü düzeyde en alt endeksler hesaplanmakta, daha üst seviyelerin endeksi hesaplanırken yapısal iş istatistikleri ve ulusal hesaplardan elde edilen katma değer ağırlıkları kullanılmaktadır. Yayımlanan endeksin temel yılı 2015'tir. Endeksleme yöntemi olarak yıllık ortalama göre zincirlenmiş Laspeyres endeksi kullanılmaktadır. Böylece her yıl için güncel ağırlık kullanılmakta ve anket uygulanan girişimlerin güncel koruması sağlanmaktadır.

İstisnalar dışında kapsamda yer alan tüm sektörlerin arındırılmamış, takvim etkisinden arındırılmış, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış serileri yayımlanmaktadır. Dörtlü ve üçlü sektör endeksleri sadece Merkezi Dağıtım Sistemi (MEDAS) dağıtım kanalıyla yayımlanırken diğer üst sektör endeksleri haber bülteni tablolarında da paylaşılmaktadır. NACE Rev.2 faaliyet sınıflamasının yanı sıra Ana Sanayi Grupları Sınıflaması (MIG's) ile teknoloji sınıflamasına göre de sonuçlar kamuoyuyla aylık olarak paylaşılmaktadır.

Perakende Satış Endeksleri, perakende ticaret sektöründeki farklı tür ve büyüklükteki girişimlerin satışlarını aylık olarak ölçen bir endekstir. Tüketici güveninin ve hane halkı talebinin de göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ekonominin durumunu gözlemlemek adına en önemli göstergelerden birisi olarak değerlendirilmektedir.

Perakende Satış Endeksleri haber bülteni ile aylık olarak perakende ciro ve perakende satış hacim endeksleri yayımlanmaktadır. Cari fiyatlarla Ciro Endekslerinin uygun düzeyde fiyat hareketlerinden arındırılması sonucunda sabit fiyatlarla Perakende Satış Hacim Endeksinde ulaşılmaktadır.

Veri kaynağı olarak GIB'den alınan KDV beyannameleri kullanılmaktadır. Kapsadığı sektörlerde GIB'e KDV beyannamesi veren bütün girişimler endeks hesabına dahil edilmektedir. Endekslerin temel yılı 2015'tir, coğrafi kapsamı Türkiye'dir. Her düzeyde toplamların ilgili düzeyin temel yıl ortalama oranlanarak hesaplandığı basit endeks yöntemi kullanılmaktadır, ağırlık kullanılmamaktadır.

Ekonomik İstatistikler

İdari kayıta bulunan hatalı ya da aykırı veriler istatistiki yöntemlerle düzeltilmektedir. Cevapsızlık kaynaklı imputasyon özel durumlar dışında yapılmamaktadır.

Endeksler mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmaktadır.

Perakende Satış Endeksleri için NACE Rev.2'deki aşağıdaki özel gruplar kullanılmaktadır;

- Gıda, içecek ve tütün
- Gıda dışı (otomotiv yakıtı hariç)
- Bilgisayar, bilgisayar donanım ve yazılımları, kitap, iletişim aygıtları vb.
- Ses ve görüntü cihazları, hırdavat, boya ve cam, elektrikli ev aletleri, mobilya vb.
- Tekstil, giyim ve ayakkabı
- Eczacılık ürünleri, tıbbi ve ortopedik ürünler, kozmetik ve kişisel bakım malzemeleri
- Posta yoluyla veya internet üzerinden
 - Otomotiv yakıtı

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Ciro ve üretim istatistikleri kapsamında yayımlanan tüm göstergeler için 2024 yılında 2021 baz yılına geçilecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabileceği İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
5.9.P.1	İnşaat Üretim Endeksi Göstergesinin Üretilmesi	Üretilmesi planlanan istatistikler için olan ihtiyaçların karşılanması	TÜİK	İnşaat üretim endeksinin hesaplamak üzere kullanılacak veri kaynağının iyileştirilmesi ve endeks hesabına uygun hale getirilmesi	• TÜİK • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	2024
5.9.P.2	Hizmet Üretim Endeksi Göstergesinin Üretilmesi	Üretilmesi planlanan istatistikler için olan ihtiyaçların karşılanması	TÜİK	Endeksin hesaplanması için çalışmalar devam etmektedir.	TÜİK	2024
5.9.P.3	Ticaret Satış Hacim Endeksi Göstergesinin Üretilmesi	Üretilmesi planlanan istatistikler için olan ihtiyaçların karşılanması	TÜİK	Endeksin hesaplanması için çalışmalar devam etmektedir.	TÜİK	2024

5.10. YAPISAL İŞ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Yapısal İş İstatistikleri; Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, Yıllık Sanayi ve Hizmet Yatırım Harcamaları, Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistiklerini kapsamaktadır.

Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri, sanayi kesimince (imalat sanayi ve madencilik & taş ocakçılığı) üretilen ürünlerin ve az sayıda birtakım sınırlı hizmetin, yıllık periyotta ve Türkiye düzeyinde miktar ve değer olarak üretimini ortaya koymaktadır.

Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, GİB ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) idari kayıtları ile Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri Yatırım Harcamaları Araştırması Soru Formu sonuçlarından oluşan istatistiklerdir.

Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, Dış Ticaret İstatistikleri, Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri İstatistikleri (Ar-Ge) ve Türk Patent ve Marka Kurumu kayıtlarından derlenen patent başvuru ve tescil istatistiklerine ilişkin verileri kullanılarak KOBİ'lere ilişkin istatistikler hazırlanmaktadır. Bunun yanı sıra bilanço vermekle mükellef girişimler ile birinci sınıf gelir vergisi mükellefi girişimlerin, her yıl Gelir İdaresi Başkanlığına sundukları bilanço ve gelir tablolarına ilişkin veriler kullanılarak girişimlere ilişkin toplanmış finansal bilgiler hesaplanmaktadır.

2. Mevcut Durum

Yapısal İş İstatistiklerinin amacı, ülkemizin ekonomik ve sosyal yapısında meydana gelen değişimleri belirlemek ve ekonominin önemli bir bölümünü oluşturan sanayi ve hizmet sektöründeki girişimlerinin yapısını izlemek, sektörlerin yapısını belirlemek üzere girişim bazında veri derlemek, karar organlarının alacağı ekonomik ve sosyal tedbirlere ışık tutacak bilgileri elde etmek ve çeşitli araştırmalara veri hazırlamak, uluslararası istatistiksel karşılaştırmaların yapılmasına olanak sağlamak, Avrupa Birliği Yapısal İş İstatistikleri mevzuatlarına uyumlu sektör bazında bilgi derlemektir.

Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri, ana ya da ikincil faaliyeti Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (EFİS Rev.2)'nin B (madencilik ve taş ocakçılığı) ve/veya C (imalat sanayi) kısımlarından herhangi birinde yer alan ve 20 ya da üzerinde çalışanı olan girişimlere anket uygulanmaktadır.

Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, GİB ve SGK'dan alınan idari kayıtlarla yıllık olarak yayımlanmaya devam etmektedir.

Sanayi Kapasite Raporu İstatistikleri; kapasite raporları verilerine dayalı olarak TOBB tarafından yayımlanmaktadır. Kapasite raporu, bir sanayi tesisinin mevcut makine parkı, personel yapısı ve kullandığı üretim teknolojisi ile ne kadar üretim yapabileceğini gösteren resmi bir belgedir. Sanayi Kapasite Raporu İstatistikleri, yıllık olarak t+30 gün olarak açıklanmaktadır. Kapasite Raporu verilerine dayanmakta olup faaliyet sınıflaması olarak NACE Rev.2, ürün sınıflaması

Ekonomik İstatistikler

olarak Yıllık Sanayi Ürün Sınıflaması (PRODCOM) kullanılmaktadır. Haber bülteni ve elektronik ortamda paylaşılmaktadır.

Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 19/10/2005 tarih ve 2005/9617 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 2006 yılında yürürlüğe giren ve son olarak 30/04/2018 tarih ve 2018/11828 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla da güncellenen yönetmelikteki KOBİ tanımına giren girişimlerin verilerinden oluşmaktadır. 2020 yılında yayımlanan haber bültenine KOBİ raporu da eklenerek istatistikler çeşitlendirilmiştir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

İdari kayıtlardan derlenen Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri çalışması coğrafi kapsamı Türkiye'dir. Yayımlanan istatistikleri ülke bazında veri içermektedir. Önümüzdeki yıllarda il bazında veri yayımlanması düşünülmektedir.

Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, girişimlerin almış olduğu teşvik ve desteklemeler eklenerek Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve TOBB'dan gelen talepler üzerine çeşitlendirilerek üç kurumun ortak çalışması ile yıllık olarak yayımlanmaya devam edilecektir.

Organize Sanayi Bölgeleri hakkında STB, Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri hakkında TOB ve Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu (OSBÜK) ile ortak yapılacak çalışmalar sonucunda yıllık olarak istatistik üretimi planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
5.10.P.1	E-Ticaret İstatistikleri	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ülkeye Özgü İhtiyaç 5.11.2014 tarihli ve 29166 sayılı Resmî Gazete'de yayımlananarak 1.5.2019 tarihinde yürürlüğe giren 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrası 	Ticaret Bakanlığı	ETBİS	Ticaret Bakanlığı	2025
5.10.P.2	Organize Sanayi Bölgesi İstatistikleri	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ülkeye Özgü İhtiyaç 	TÜİK	Organize Sanayi Bölgesi bazında istatistikî bilgiler.	<ul style="list-style-type: none"> OSBÜK Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı 	2023
5.10.P.3	KOBİ İstatistikleri	Ülkeye Özgü İhtiyaç	TÜİK	Vergi kimlik numarası bazında tesvik ve desteklemeler ile ilgili verilere ihtiyaç bulunmaktadır.	<ul style="list-style-type: none"> TÜİK TOBB KOSGEB 	2023

5.11. TURİZM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Turizm İstatistikleri; çıkış yapan ziyaretçiler istatistikleri, vatandaş giriş istatistikleri, hanehalkı yurt içi ve yurt dışı turizm istatistikleri, konaklama istatistikleri, sınır istatistikleri, tesis istatistikleri, yat istatistikleri ve turizm uyu hesaplarından oluşmaktadır.

Üçer aylık dönemlerle Turizm İstatistikleri ve Hanehalkı Yurt içi Turizm İstatistikleri haber bültenleri ve istatistik tablolar yayımlanmaktadır. Konaklama İstatistikleri ve Turizm Belgeli Tesislerin İstatistikleri Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB) tarafından yayımlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

Çıkış yapan ziyaretçiler istatistikleri kapsamında yurt dışı ikametli olup ülkemizi ziyaret ederek yurt dışına çıkış yapan yabancılar ile Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyan vatandaşlarımızın profili ve gezi nitelikleri belirlenmekte ve ülkemizin turizm geliri hesaplanmaktadır. Üçer aylık dönemleri kapsayacak şekilde, yüz yüze görüşme yöntemi ile yapılırken veri kalitesinin artırılması amacıyla belirlenen kapı ve dönemlerde aylık olarak uygulanmaya başlanmıştır. Yatla gelen ziyaretçilerin marina hizmetleri için yapmış oldukları harcamalar ve cep telefonu dolaşım gelirleri ile uluslararası yerli ulaşım aracı gelirleri turizm gelirine eklenmiştir.

Vatandaş giriş istatistikleri kapsamında yurt içi ikametli olup, başka ülkeleri ziyaret ederek ülkemize dönen Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyan vatandaşlarımızın profili ve gezi nitelikleri belirlenmekte ve ülkemizin turizm gideri hesaplanmaktadır. İstatistikleri geliştirme çalışmaları kapsamında turizm giderine cep telefonu dolaşım giderleri ile uluslararası yabancı ulaşım aracı giderleri eklenmiştir.

Hanehalkı yurt içi ve yurt dışı turizm istatistikleri ile ülkemizde ikamet eden hanehalkı fertlerinden yurt içine ve yurt dışına seyahat gerçekleştiren ziyaretçilerin profili, gezi nitelikleri ile harcama durumları belirlenmektedir. Veriler, üçer aylık dönemlerde diz üstü bilgisayarlar kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile derlenmeye devam edilmektedir.

Konaklama istatistikleri kapsamında turizm işletme belgeli konaklama tesisleri ve belgelendirme süreci devam eden konaklama tesislerinden, konaklama türlerine göre kişi ve gece sayısı, tesis sayısı, doluluk oranları gibi bilgiler, internet üzerinden soru formu ile derlenmektedir. Belgelendirme süreci devam eden tesislere ait konaklama istatistikleri Turizm İşletme Belgeli Konaklama İstatistikleri kapsamında yayımlanacaktır. Veriler aylık ve yıllık olarak yayımlanmaktadır.

Turizm belgeli tesislerin istatistikleri, KTB tarafından, turistik tesis yapmak ya da açmak üzere yapılan başvuruların turizm tesisleri yönetmeliğine uygun görülmesi durumunda verilen turizm yatırımı veya turizm işletmesi belgelerindeki bilgilerden derlenmektedir. Belgelendirme süreci devam eden tesislerin istatistikleri, Turizm İşletme Belgeli Tesis İstatistikleri kapsamında KTB tarafından derlenecektir. Her iki belge türüne ilişkin tesis istatistikleri yıllık olarak yayımlanacaktır.

Ekonomik İstatistikler

Yat istatistikleri, yat limanlarımıza gelen yatların bandıralarına (bayrak) ve boylarına göre dağılımı, yolcu ve mürettebat sayıları, yatların limanlarımızdaki kalış süreleri ve yat sayılarının yıllara göre dağılımına ilişkin bilgileri kapsamaktadır. Yat istatistikleri, KTB tarafından, Ticaret Bakanlığı (Gümrük Müdürlükleri), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB), Liman Başkanlıkları ve KTB il müdürlükleri aracılığı ile derlenmektedir.

Sınır istatistiklerinde, pasaporta göre milliyet ve sınır kapısı ayrıntısında ülkemizi ziyaret eden yabancıların ve vatandaşların giriş ve çıkış sayıları elde edilmektedir. Sınır istatistikleri kapsamında, her ay sınır kapılarımızdan yapılan giriş-çıkış sayıları, Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM)'nin pasaporta göre aldığı idari kayıtlardan derlenerek üretilmektedir. Sınır istatistiklerinden elde edilen sonuçlar, KTB'nin web sayfasında (<http://www.kultur.gov.tr>) aylık ve yıllık haber bülteni olarak yayımlanmaktadır. Ayrıca bu istatistikler TÜİK'in web sayfasında yer alan istatistiksel tablo ve veritabanında kullanıma sunulmaktadır.

Çıkış yapan ziyaretçiler ve vatandaş giriş anketlerinde, EUROSTAT ve Dünya Turizm Örgütü ikamete dayalı veri derlenmesini önermektedir. Sınır kayıtları ikamete dayalı olmadığından örnekleme çalışması pasaport milliyet bilgisine göre yapılmaktadır. Sınır istatistikleri kapsamında, giriş ve çıkış yapanların sayısının ikametgâh ülkesine göre derlenmesi, günübirlikçi sayısının tespit edilmesi konuları EGM ile görüşülmektedir. Ekonomi politikalarının oluşturulmasında büyük önem taşıyan, uluslararası hizmet ticaretinin önemli bir yer tutan turizm istatistiklerinin geliştirilmesi kapsamında ikamet ülkesine göre çalışmaların yapılması, ikamet oranlarının belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu oranların ve geceleme yapan günübirlik gelen kişi sayısının belirlenmesi için EGM ile toplantılar yapılmıştır. EGM tarafından yurt içi yurt dışı ikamet oranlarının hesaplanmasına ilişkin çalışmalar devam etmekte, sınır istatistikleri kullanılarak geceleme yapanlar ve günübirlikçilerin sayısının belirlenmesi çalışmalarına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

Çıkış yapan ziyaretçiler, vatandaş giriş ve hanehalkı yurt içi ve yurt dışı turizm anketlerinden elde edilen sonuçlar üzer aylık dönemler halinde haber bülteni şeklinde, TÜİK tarafından yayımlanmaktadır. Ayrıca söz konusu araştırma sonuçlarına göre hazırlanan detaylı istatistiksel tablolar da TÜİK web sayfasında kullanıcılara sunulmaktadır. Bunun yanında çıkış yapan ziyaretçiler ve vatandaş giriş anketlerinin daha detaylı istatistikleri TÜİK'in veritabanı olan MEDAS ortamında kullanıcılara sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Turizm uydusu hesabı, turizm tüketiminin ulusal ekonomiye doğrudan katkısı ölçülmek amacıyla oluşturulmuştur. TUH çalışmaları başlatılmış, bu hesaplara ilişkin taslak tabloları seçilmiş yıl için oluşturma çalışmaları yürütülmüştür. Bu çerçevede turizm uydusu hesabı tablolarının geçmiş yılları içerecek şekilde üretilmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

EUROSTAT'ın talep ettiği, hanehalklarının yurt dışı ve yurt içi seyahat bilgilerini içeren tabloların hazırlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Mevcut durumda, çıkış yapan ziyaretçiler anketinden tahmin edilen sağlık turizmi istatistiklerinin idari kayıtlar kullanılarak derlenmesine yönelik çalışmalar kapsamında başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlar

Ekonomik İstatistikler

ile görüşmeler yapılmıştır. Sağlık amaçlı ülkemize gelen ve tedavi gören kişilere ilişkin verilerin kayıt altına alınması, ilgili kurum tarafından idari kayıt sisteminin kurulması sağlık turizminden elde edilen büyüklüğün tespiti için büyük önem taşımaktadır. Bu idari kayıt sistemi oluşturulana kadar sağlık turizmine ilişkin verilerin yabancı ziyaretçilere sağlık hizmeti veren sağlık kuruluşları, aracı kuruluşlar vb. girişimlerinden arz yönlü olarak derlenebilmesine yönelik çalışmalar yapılması amaçlanmaktadır.

Turizm anketleri sınır kapılarında yapılmakta, turizm gelir ve giderleri bu anketler kullanılarak tahmin edilmektedir. Turizm istatistiklerini geliştirme çalışmaları kapsamında alternatif veri derleme yöntemleri ve alternatif veri kaynaklarına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda tahminlerin idari kayıtlar kullanılarak geliştirilmesine yönelik çalışmalar planlanmaktadır. Bu çerçevede Bankalararası Kart Merkezi (BKM) ile görüşmeler başlatılmıştır. Söz konusu verilerin ihtiyaç duyulan düzeyde ve ayrıntıda alınması durumunda yapılacak analizler ile turizm istatistiklerinde gelişme sağlanacaktır.

18/07/2021 tarih ve 7334 kanun numarası ile "Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" resmi gazetede yayımlanmıştır. İlgili idarelerden alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile faaliyette bulunan ve turizm işletmesi belgesi bulunmayan konaklama tesislerine, yukarıdaki kanunun ilgili mevzuatı yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde KTB'ye başvurmaları halinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi verilecektir. Söz konusu tesislere (belgelendirme süreci devam eden) ait tesis ve konaklama istatistikleri, Turizm İşletme Belgeli Tesis ve Konaklama İstatistikleri kapsamında KTB tarafından, ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan başvuruların uygun görülmesi durumunda verilecek belgelerden derlenecektir. Tesis istatistikleri yıllık ve aylık olarak yayımlanacaktır.

Turizm İstatistikleri Projesinin tamamlanmasının ardından projenin bakım, onarım ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ihtiyacının karşılanması, mevcut sistemdeki modüllerin iyileştirilmesi, yeni modüller eklenmesi, ek raporlama ekranlarının oluşturulması, web sayfasının hazırlanması amacıyla Turizm İstatistikleri Sistemi Yazılımı Geliştirilmesi Projesi (Faz 2) projesi 2020 yılında başlatılmıştır. Proje kapsamında yazılım geliştirme çalışmalarının 2022 yılında devam etmesi öngörülmektedir.

Ekonomi politikalarının oluşturulmasında büyük önem taşıyan, uluslararası hizmet ticaretinin önemli bir yer tutan turizm istatistiklerinin geliştirilmesi kapsamında ikamet ülkesine göre çalışmaların yapılması, ikamet oranların belirlenmesi için EGM ile çalışmalar devam edecektir. EGM tarafından geceleme yapan gününbirlik gelen kişi sayısının belirlenmesine yönelik çalışmalarda işbirliği ile yürütülecektir.

Ekonomik İstatistikler

5. EKONOMİK İSTATİSTİKLER

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	Eğilimi Kurum/Kuruluş	Veri Yürütme Şekli	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.1. Ulusal Hesaplar												
S.1.1	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	3 aylık	3 aylık (I. Dönem: 1-40 gün, II. Dönem: 41-80 gün, III. Dönem: 81-120 gün, IV. Dönem: 121-160 gün)	3 aylık (I. Dönem: 1-40 gün, II. Dönem: 41-80 gün, III. Dönem: 81-120 gün, IV. Dönem: 121-160 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	MACE Rev.2	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.2	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	3 aylık	3 aylık (I. Dönem: 1-40 gün, II. Dönem: 41-80 gün, III. Dönem: 81-120 gün, IV. Dönem: 121-160 gün)	3 aylık (I. Dönem: 1-40 gün, II. Dönem: 41-80 gün, III. Dönem: 81-120 gün, IV. Dönem: 121-160 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	COICOP, PPP, COGOS	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.2	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	3 aylık	3 aylık (I. Dönem: 1-40 gün, II. Dönem: 41-80 gün, III. Dönem: 81-120 gün, IV. Dönem: 121-160 gün)	3 aylık (I. Dönem: 1-40 gün, II. Dönem: 41-80 gün, III. Dönem: 81-120 gün, IV. Dönem: 121-160 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	MACE Rev.2	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.3	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	Yıllık	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	MACE Rev.2	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.4	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	Yıllık	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	MACE Rev.2	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.5	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	Yıllık	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	COICOP, PPP, COGOS	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.6	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	Yıllık	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	MACE Rev.2	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.7	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	Yıllık	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	IBBS, MACE Rev.2	IBBS Düzey 2, IBBS Düzey 3	Haber bülteni	-
S.1.8	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	Yıllık	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	WORLDWIDE	Türkiye	Haber bülteni	-
S.1.9	Düzenli Gayrimülkiyetli Hisseler, İktisadi Kurumlar ve Diğer Kurumların Yatırım ve Karı/ Zararı ve Net Varlıkları	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> Hesap ve Halka Bilişim İç Denetim SKK TCCB BEK 	Yıllık	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Yıllık (I. Dönem: 1-60 gün, II. Dönem: 61-120 gün, III. Dönem: 121-180 gün, IV. Dönem: 181-240 gün)	Cosk (4/MS, İstatistik)	Hesul	MACE, COICOP, COGOS, PROCOPI	Türkiye	Haber bülteni	-

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Değerleme Sıklığı	Kayıtlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Teknik Düzeni	Yayın Şekli	Açıklama
S.1.10	Yatırım Harajları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK • BEK • BEK	3 Aylık	3 Aylık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.11	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.12	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.13	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.14	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.15	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.16	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.17	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.18	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)
S.1.19	Yatırımların Dönüşüm Oranları	TÜİK	• Başta ve Maliye Bakanlığı • BEK • BEK • BEK • BEK	Yıllık	Yıllık	Ekim ayı	Gözetim, İstatistik Kurumu	Her yıl	İstatistik Kurumu ve Maliye Bakanlığı	Teknik	Elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)	İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan elektronik ortamda (Gözetim, İstatistik Kurumu)

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili kurum/kuruluş	Veri Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.2. Devlet Mali İstatistikleri										
5.2.1	Mali Bütçe (EDB), Genel Devlet Kasa Bütçesi, Genel Devlet Vergi ve Sosyal Güvenlik Gelirleri	TÜİK	TÜİK	Yıllık	İsten kayt.	Mevcut	Avrupa İstatistik Bölgesinde Sınıflandırma	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	
5.2.2	Devlet Yabancı Sermaye Yatırımları	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	Aylık (1-15 gün)	İsten kayt.	Mevcut	Azaltık Bütçe Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.3	Mevcut Yatırım Alımları, Sermaye Yatırımları	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	Aylık	İsten kayt.	Mevcut	Government Finance Statistics (GFS)	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.4	Genel Yabancı Bütçe Yatırımları, (Mevcut Yatırım ve Yatırım Kaynakları)	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	3 Aylık, Yıllık (1-3 ay)	İsten kayt.	Mevcut	Avrupa İstatistik Bölgesinde Sınıflandırma, ABD Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.5	Genel Yabancı Sermaye Yatırımları (Mevcut Yatırım ve Yatırım Kaynakları)	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	3 Aylık, Yıllık (1-3 ay)	İsten kayt.	Mevcut	Avrupa İstatistik Bölgesinde Sınıflandırma, ABD Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.6	Ulusal ve Yabancı Sermaye Yatırımları (Mevcut Yatırım ve Yatırım Kaynakları)	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	3 Aylık, Yıllık (1-3 ay)	İsten kayt.	Mevcut	Avrupa İstatistik Bölgesinde Sınıflandırma, ABD Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması, Sermaye Yatırımları Sınıflandırması	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.7	Genel Devlet Güler-Güler ve Vergi Gelirleri	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	Yıllık, Çeyreklik, Yarıyılıklı	İsten kayt.	Mevcut	Government Finance Statistics (GFS)	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.8	Mevcut Yatırım Alımları, Sermaye Yatırımları	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	Aylık	İsten kayt.	Mevcut	2018 ve İSN Kodu	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.9	Mevcut Yatırım Alımları, Sermaye Yatırımları	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	Aylık	İsten kayt.	Mevcut	2018 ve İSN Kodu	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları
5.2.10	Tütlüye Dis Bors (LİRE dışları)	Hazine ve Sermaye Borsası	TÜİK	3 aylık	İsten kayt.	Mevcut	2018 ve İSN Kodu	Tütlüye	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)	2018 Eylül İstatistik Yabancı Yatırımlar ve Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları, Yatırımların Kaynakları

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	Bilgi Kurum/Kuruluş	Veri Döneme Süresi	Yayımlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.2.11	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	TÜİK	3 aylık	3 aylık	01-3 ay	İdari kayıt	Mevcut	9018 ve ISM kodu	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.12	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	• TÜİK • TÜİK	3 aylık	3 aylık	01-3 ay	İdari kayıt	Mevcut	9018 ve ISM kodu	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.13	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	• TÜİK • TÜİK • TİM • TİM	3 aylık	3 aylık	01-3 ay	İdari kayıt	Mevcut	9018 ve ISM kodu	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.14	Millî Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı	• TÖMER • TÜİK • TİM	3 aylık	3 aylık	01-3 ay	İdari kayıt	Mevcut	Avrupa İstatistik Birimlerinin sınıflamaları	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.15	Sicil Sicil Kurumu	Sicil Sicil Kurumu	TÜİK	Aylık	Aylık	01-12 gün	İdari kayıt	Mevcut		Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.16	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	01-20 gün	İdari kayıt	Mevcut		Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.17	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	01-5 gün	İdari kayıt	Mevcut		Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.18	Millî Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı	TÜİK	Aylık 3 aylık	Aylık 3 aylık	01-20 gün	İdari kayıt	Mevcut		Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.19	Millî Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı	• TÜİK • Milli Eğitim Bakanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı	Aylık	Aylık	01-10 gün	İdari kayıt	Mevcut		Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.2.20	Millî Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	11 - 20 gün	İdari kayıt	Mevcut	9018 ve ISM kodu	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	ISM kodu kullanılarak elektronik ortamda yayımlanmaktadır. Bu zihinde bulunan getiri defektleri ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

5.3. Kamu Sektörü İstatistikleri

5.3.1	Millî Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı	TÜİK	Yıllık, 5000 yirtekte	Yıllık, 5000 yirtekte	01-11 ay	İdari kayıt	Mevcut	GDS	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	Bu zihinde bulunan getiri defektleri ayrı ayrı değerlendirilmektedir.
5.3.2	Millî Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı	TÜİK	3 aylık, Yıllık	3 aylık, Yıllık	3 Aralık (13 ay), Haziran (6 ay)	İdari kayıt	Mevcut	GDS	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	
5.3.3	Millî Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı	• TÜİK • TÜİK • TÜİK • TÜİK • TÜİK • TÜİK • TÜİK	6 aylık	6 aylık	01-2 ay	İdari kayıt	Mevcut	GDS	Türkiye	Elektronik ortam 06G, 04S, 06F	

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınırlamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.4. Mali Sektör İstatistikleri												
5.4.1	Mali Aracı Kuruluş İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-12 ay	ÇMÜ (Kuvvet, İstihdam)	Mevcut	ISCE Rev.2	ISCE Data 2	Her ay farklı	Özellikle diğer hükümet kurumlarıdır. İstatik sonuçları, diğer kurumların verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.
5.4.2	Mevcut Kurum Kuruluş İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Her ay	Her ay	1-4 gün	İstihdam	Mevcut	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	Tuyshe	Elektronik ortam (İst. Ak. Pdf)	Her ay, mevcut kurum kuruluşlarının verileri, İPE ve Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.
5.4.3	Halkın Para ve Banka İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Her ay	Her ay	1-4 gün	ÇMÜ (Kuvvet, İstihdam)	Mevcut	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	Tuyshe	Elektronik ortam (İst. Ak. Pdf)	Her ay, mevcut kurum kuruluşlarının verileri, İPE ve Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.
5.4.4	Ayık Para ve Banka İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Her ay	Her ay	1-4 gün	ÇMÜ (Kuvvet, İstihdam)	Mevcut	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	Tuyshe	Elektronik ortam (İst. Ak. Pdf)	Her ay, mevcut kurum kuruluşlarının verileri, İPE ve Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.
5.4.5	TÜİK Aylık Bilanço	TÜİK	TÜİK	Her ay	Her ay	1-1 gün	İstihdam	Mevcut	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	Tuyshe	Her ay	TÜİK Bilanço, bankaların bilanço verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır. Bilanço, bankaların bilanço verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.
5.4.6	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	TÜİK	TÜİK	Her ay	Her ay	1-12 gün	ÇMÜ (Kuvvet, İstihdam)	Mevcut	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	Tuyshe	Her ay	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.
5.4.7	Banka Aracı Kuruluş İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Her ay	Her ay	1-7 gün	İstihdam	Mevcut	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	Tuyshe	Her ay	Banka Aracı Kuruluş İstatistikleri, bankaların bilanço verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.
5.4.8	Banka Aracı Kuruluş İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Her ay	Her ay	1-1 gün	İstihdam	Mevcut	Yerleşik İşler, İPE, Ödeme ve Çekler ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları ve Kurumları ve İstatistiksel Yalıtım Kurumları	Tuyshe	Her ay	Banka Aracı Kuruluş İstatistikleri, bankaların bilanço verileriyle birlikte TÜİK web sitesinde yayımlanmaktadır.

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayın Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflandırmalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.4.9	Çevreyle İlgili Gözetim Anketi Soruları Kurumu	TOBB	TÜİK	Gözetik	Gözetik	Gözetik	Birçok kaynaktan	Mevcut	Ülkede alış satış, ticaret giriş çıkış	Tahmini Yüksek	Yıllık	10.00 - 12.00 arasında toplam 6 ayda, her 3 ayda bir kez gerçekleştirilen 1 AED'den oluşmaktadır. TÜİK, ülke ekonomisinin en önemli göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu anketin amacı, ülke ekonomisinin genel durumunu ve gelecekteki gelişmelerini belirlemektir. Ülkede alış satış, ticaret giriş çıkışları hakkında bilgi edinmek için 10.00 - 12.00 arasında toplam 6 ayda bir kez gerçekleştirilen 1 AED'den oluşmaktadır. Ülkede alış satış, ticaret giriş çıkışları hakkında bilgi edinmek için 10.00 - 12.00 arasında toplam 6 ayda bir kez gerçekleştirilen 1 AED'den oluşmaktadır.
5.4.10	Yerel ve Körsel Otaklar (Ziraat ve Orman Bakanlığı-BİS Kurumları)	TOBB	TÜİK	3 aylık	3 aylık	1-4 ay	İdari kayıt	Mevcut	BİS (Ulusal ve Körsel Otaklar, Körsel Otaklar, Körsel Otaklar)	Yüksek	Elektronik ortamda (özet, 4x, 22'lik)	Yerel ve Körsel Otaklar (Ziraat ve Orman Bakanlığı-BİS Kurumları)
5.4.11	İstanbul Borsacı ve Gözetim Anketi (Borsa-BİS Kurumları)	TOBB	• Borsa ve Menkul Değerler Kurumu TÜİK	Aylık	Aylık	1-1 ay	İdari kayıt	Mevcut	Borsa ve Menkul Değerler Kurumu ve İstanbul Borsası (BİS Kurumları) tarafından gerçekleştirilen anketlerdir.	Tahmini	Elektronik ortamda (özet, 4x, 22'lik)	Yerel ve Körsel Otaklar (Ziraat ve Orman Bakanlığı-BİS Kurumları)
5.4.12	Çocuk Servisleri Vak. Der. Alan Sağlığı Anketi (Borsa)	TOBB	TÜİK	Aylık	Aylık	1-7 hafta	İdari kayıt	Mevcut	Çocuk Servisleri Vak. Der. Alan Sağlığı Anketi (Borsa)	Yüksek	Elektronik ortamda (özet, 4x, 22'lik)	Yerel ve Körsel Otaklar (Ziraat ve Orman Bakanlığı-BİS Kurumları)
5.4.13	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları	TOBB	TÜİK	Aylık	Aylık	1-7 hafta	İdari kayıt	Mevcut	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları	Yüksek	Elektronik ortamda (özet, 4x, 22'lik)	Yerel ve Körsel Otaklar (Ziraat ve Orman Bakanlığı-BİS Kurumları)
5.4.14	Real Estate Gözetim Kur. Kurumları	TOBB	TÜİK	Aylık	Aylık	1-5 hafta	İdari kayıt	Mevcut	Real Estate Gözetim Kur. Kurumları	Yüksek	Elektronik ortamda (özet, 4x, 22'lik)	Yerel ve Körsel Otaklar (Ziraat ve Orman Bakanlığı-BİS Kurumları)
5.4.15	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları	TOBB	TÜİK	Aylık	Aylık	Aylık	İdari kayıt	Mevcut	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları	Yüksek	Yıllık	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları
5.4.16	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları	TOBB	TÜİK	Gözetik	Gözetik	Gözetik	İdari kayıt	Mevcut	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları	Yüksek	Yıllık	Yeni Kurulmuş İşletmelerin Kurumları

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Deneme Şekli	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Güvenilirlik Durumu	Kullanılan Sınıflarlar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.4.17	Faaliyetin Sıklığı Verileri	BDDK	TÜİK	Ayık	Ayık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Çalışmaların sıklığı, çalışmanın türü, çalışmanın kapsamı, çalışmanın içeriği, çalışmanın sonuçları, çalışmanın değerlendirilmesi, çalışmanın değerlendirilmesi, çalışmanın değerlendirilmesi.
5.4.18	İlaçların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	BDDK	TÜİK	Ayık, 3 aylık	3 aylık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	İstanbul, Türkiye (Sıvı ve Katı)	Yayınlanıyor	İlaçların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, ilaçların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, ilaçların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.19	İlaçların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	BDDK	TÜİK	Ayık	Ayık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	İlaçların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, ilaçların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, ilaçların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.20	Programın Sıklığı Verileri	BDDK	TÜİK	Ayık	Ayık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Programların sıklığı, programların türü, programların kapsamı, programların içeriği, programların sonuçları, programların değerlendirilmesi, programların değerlendirilmesi, programların değerlendirilmesi.
5.4.21	Kırsal Kalkınma Programı, Kırsal Kalkınma Programı ve Kırsal Kalkınma Programı Üzerindeki Kullanım Verileri	TNSF	TÜİK	3 aylık	3 aylık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Kırsal kalkınma programlarının sıklığı, kırsal kalkınma programlarının türü, kırsal kalkınma programlarının kapsamı, kırsal kalkınma programlarının içeriği, kırsal kalkınma programlarının sonuçları, kırsal kalkınma programlarının değerlendirilmesi, kırsal kalkınma programlarının değerlendirilmesi, kırsal kalkınma programlarının değerlendirilmesi.
5.4.27	Çocukların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	TNSF	TÜİK	Yıllık	Yıllık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Çocukların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, çocukların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, çocukların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.23	Emeklilerin Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	Sporcular ve Özel Emeklilik Kurumları ve Diğer Kurumlar	TÜİK	3 aylık, Yıllık	3 aylık, Yıllık	+12 ay, +12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye (Yıllık)	Yayınlanıyor	Emeklilerin sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, emeklilerin sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, emeklilerin sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.24	Yabancıların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	STK	TÜİK	Ayık	Ayık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.25	Yabancıların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	STK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	+12 ay	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.26	Yabancıların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	STK	TÜİK	Günlük	Günlük	Günlük	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.27	Yabancıların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	STK	TÜİK	Haftalık	Haftalık	Haftalık	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.
5.4.28	Yabancıların Sağlık Kurumları ve Sağlık Kurumları Üzerindeki Kullanım Verileri	STK	TÜİK	Günlük	Günlük	Günlük	İsten kayt.	Mevcut	-	Türkiye	Yayınlanıyor	Yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri, yabancıların sağlık kurumları üzerindeki kullanım verileri.

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Döneme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli Açıklama
5.4.28	Halka Açık Sıvı İstatistikleri (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	SPK	• TÜRK • İBET	Halklık	Aylık	+2 ay	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.29	Halka Açık Sıvı İstatistikleri (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	SPK	• TÜRK • İBET	Halklık	Halklık	+15 gün	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.30	Halka Açık Sıvı İstatistikleri (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	SPK	• TÜRK • İBET	3 aylık	Üç aylık	Üç aylık	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.31	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	SPK	TÜRK	Üç aylık	Halklık, Aylık, Üç aylık	Aylık +2 ay, Üç aylık (+2 ay)	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.32	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	TBB	TÜRK	Aylık	Aylık	+10 gün	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.33	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	TBB	TÜRK	3 aylık	3 aylık	+2 ay	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.34	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	TBB	TÜRK	3 aylık	3 aylık	+15 gün	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.35	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	TBB	TÜRK	Yıllık	Yıllık	+2 ay	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.36	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	TBB	TÜRK	Yıllık	Yıllık	+2 ay	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.37	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	TBB	TÜRK	Yıllık	Halklık	+17 gün	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.38	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	SPK	TÜRK	Aylık	3 aylık	+2 ay	İzlen kayıtları	Mevcut	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)
5.4.39	Finansal Kurumların Ekonomik Çalışmaları ve Gözetim Kurumları (Türkiye'de yaygın olarak kullanılan ve birinci el ile değerlendirilen sıvı)	SPK	TÜRK	Halklık	Halklık - Aylık	Halklık, Üç aylık +2 ay	İzlen kayıtları	Yeni	-	T+1 ay	Elektronik ortam (doc, xls, pdf)

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Durumu Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.5. Dış Ticaret İstatistikleri												
5.5.1	Dış Ticaret Dengelemi	TÜRK	Ticaret Bakanlığı	Aylık	Aylık	1-13 gün	İzmir Kayıt	Mevcut	HS, BSC, BSC, SITC, CPA, SAKE	Tahmin İHS Düzeyi 3	Mevcut	Mevcut
5.5.2	Dış Ticaret Etkileşimi	TÜRK	-	Aylık	Aylık	1-49 gün	Döneme	Mevcut	BSC, SITC, Rev.4, TPA2/2R	Tahmin	Mevcut	Mevcut
5.5.3	Grighi Çabılı ile ilgili Gözetim Ticaret Süreli Kâr	TÜRK	-	Yıllık	Yıllık	1-18 ay	İzmir Kayıt	Mevcut	SAKE, CPA	Tahmin	Mevcut	Mevcut
5.5.4	Dış Ticaret Balances Aktör	Ticaret Bakanlığı	-	3 Aylık	3 Aylık	1-21 gün	İzmir	Mevcut	HS, BSC, BSC	Tahmin	Mevcut	Mevcut
5.5.5	Uluslararası Kurumlar Toplamı	TÜRK	-	Yıllık	Yıllık	1-9 ay	Azmet 4, İzmir Kayıt	Mevcut	EBOPS 2008	Tahmin	Mevcut	Mevcut
5.5.6	Servisler - E-Trade İstatistikleri	TÜRK	-	Aylık	Aylık	1-29 gün	İzmir Kayıt	Yeni	HS, BSC, BSC, SITC	Tahmin	Mevcut	Gümrük beyanname sisteminin BSK'ya dönüşü, BİGE, EER ve TİS ile sistemler arasında entegrasyonunda yer alan elektronik beyanname sistemleri için yarıyıl verileri değerlendirilmiştir.
5.6. Eğilim İstatistikleri												
5.6.1	Ekonomik Gözetim Endeksi	TÜRK	TÜRK	Aylık	Aylık	İlgili aylık servise	Döneme	Mevcut	-	Tahmin	Mevcut	Mevcut
5.6.2	Finansal Hizmetler İstatistikleri ve Finansal Kurumlar Gözetim Endeksi	TÜRK	TÜRK	Aylık	Aylık	İlgili aylık servise	İzmir	Mevcut	NAACE Rev.2	Tahmin	Mevcut	Finansal Hizmetler Aktör, 2012 yılı başlangıçta başlatılan 2015 yılının Ocak Ayına Başlıyarak Ocak Ayına Kadar olan verileri içeren programla hazırlanmaktadır.
5.6.3	İstanbul Finansal Hizmetleri ve İstatistik Gözetim Endeksi	TÜRK	TÜRK	Aylık	Aylık	İlgili aylık servise	İzmir	Mevcut	NAACE Rev.2	Tahmin	Mevcut	Başlangıç tarihi 4 Ocak 1987 yılına başlanmaktadır. 2015 yılının Ocak Ayına Başlıyarak Ocak Ayına Kadar olan verileri içeren programla hazırlanmaktadır.

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Dönemi Sıklığı	Yayınlanan Şekli	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mucuddiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.5.4	Sevkiyat Gözetim Etkileşimleri	TÜİK	TÜİK	Aylık	Aylık	Aylık	Aylık	Mevcut	NACE Rev.2	Tünel	Elektronik ortam (doc. xls, pdf) Mevzuatlar	Konut inşaatları sektöründe, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir. Veri, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir. Veri, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir.
5.5.5	Talebat Güçleri Etkileşimleri	TÜİK	TÜİK	Aylık	Aylık	Aylık	Aylık	Mevcut	ICEZ 08	Tünel	Elektronik ortam (doc. xls, pdf) Mevzuatlar	Talebat gücü, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir. Veri, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir.
5.5.6	Mevzuat Etkileşimleri	TÜİK	TÜİK	6 aylık	6 aylık	6 aylık	Aylık	Mevcut	NACE Rev.2	Tünel	Elektronik ortam (doc. xls, pdf) Mevzuatlar	Talebat gücü, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir. Veri, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir.

5.7. Makroekonomik İzleme İstatistikleri

5.7.1	Agrar ve Orman Ürünleri İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Aylık	Aylık	1-12 Ay	İsteniye	Mevcut	NACE Rev.2	Tünel	Elektronik ortam (doc. xls, pdf)	Agrar ve orman ürünleri sektöründe, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir. Veri, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir.
5.7.2	Yeni Yatırımların İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Aylık	Aylık	1-12 Ay	İsteniye	Mevcut	NACE Rev.2	Tünel	Elektronik ortam (doc. xls, pdf)	Yeni yatırımların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir. Veri, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir.
5.7.3	Yeni Yatırımların (G23) İstatistikleri	TÜİK	TÜİK	Aylık	Aylık	1-12 Ay	İsteniye	Mevcut	NACE Rev.2	Tünel	Elektronik ortam (doc. xls, pdf)	Yeni yatırımların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir. Veri, inşaatçıların inşaat faaliyetleri için gerekli olan malzemelerin teslimatını kapsayan bir veri setidir.

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Dönemi Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayınlama Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınırlamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
5.8. Girişim İstatistikleri												
5.8.1	Yabancı Kurumların Girişim (Girişimleri) (FATS)	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-20 ar	Çalışan sayıları	Mevcut	NACE Rev.2	Tutuluş	HB, Elektronik (doc, xls, pdf) (50-50)	FATS tablosu ile aynı. Aynı raporun yaygın ve adanmış bir girişimci kısmına eklenmiştir.
5.8.2	Yeni Dışardan Sade Olarak Girişim Kuruluşları (FATS)	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-20 ar	A-kat	Mevcut	NACE Rev.2	Tutuluş	HB, Elektronik (doc, xls, xls, pdf) (50-50)	FATS tablosu ile aynı. Girişimci kısmında ayrı olarak yer almaktadır.
5.8.3	Çalışanların İş Dönüşümü (Girişimleri)	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-12 ar	İşler sayıları	Mevcut	NACE Rev.2	Tutuluş	Elektronik ortam (doc, xls, pdf) (50-50)	İş devirleri için ayrı bir rapor hazırlanmıştır. İş devirleri için ayrı bir rapor hazırlanmıştır.
5.8.4	Sektör Başlıklarına Göre Girişim Kuruluşları	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-10 ar	İşler sayıları	Mevcut	NACE Rev.2	Tutuluş	Elektronik ortam (doc, xls, pdf) (50-50)	Sektör başlıklarına göre ayrı raporlar hazırlanmıştır. Sektör başlıklarına göre ayrı raporlar hazırlanmıştır.
5.8.5	Kuruluş ve Kapanan Girişim Kuruluşları	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-21 ar	İşler sayıları	Mevcut	NACE Rev.2	Tutuluş	Hariz 20 formu (doc, xls, pdf) (50-50)	Hariz 20 formu ile aynı. Hariz 20 formu ile aynı.
5.8.6	Yeni Girişim Kuruluşları ve Kapanan Girişim Kuruluşları	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-10 gün	İşler sayıları	Mevcut			Elektronik ortam (doc, xls, pdf) (50-50)	Hariz 20 formu ile aynı. Hariz 20 formu ile aynı.
5.9. Ciro ve Üretim İstatistikleri												
5.9.1	Çir ve Üretim	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-12 ar	İşler sayıları	Mevcut	NACE Rev.2	Tutuluş	İKOR çıktıları, Veritabanı	Çir ve Üretim için ayrı raporlar hazırlanmıştır. Çir ve Üretim için ayrı raporlar hazırlanmıştır.
5.9.2	Sektör Üretim Endeksi	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-12 ar	Çalışan sayıları (İKOR)	Mevcut	NACE Rev.2, PRODUCTION	Tutuluş	Çir ve Üretim (doc, xls, pdf) (50-50)	Çir ve Üretim için ayrı raporlar hazırlanmıştır. Çir ve Üretim için ayrı raporlar hazırlanmıştır.
5.9.3	İstatistiksel Sektör Endeksi	TÜİK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	1-12 ar	İşler sayıları	Mevcut	NACE Rev.2	Tutuluş	Kuruluş ve Kapanan (doc, xls, pdf) (50-50)	Çir ve Üretim için ayrı raporlar hazırlanmıştır. Çir ve Üretim için ayrı raporlar hazırlanmıştır.

Ekonomik İstatistikler

Sıra No	Ait Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayınlama Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflandırmalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Spesi	Açıklama
5.10. Yapısal İş İstatistikleri												
3.10.1	Yıllık Sanayi Üzer İşletişim	TÜRK		Yıllık	Yıllık	1-8 ay	Aktif	Mevcut	PRODÜKÇÜ	Türkiye	Haber bülteni, Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	Yıllık 1-8 ay
3.10.2	Yıllık Sanayi ve Hizmet İşletişim	TÜRK		Yıllık	Yıllık	1-7 ay	İşler Kayıt, anket	Mevcut	İSMEK Rpt.2	İSMEK Rpt.2 env. (DERS) dışındaki diğer 4. s. zdf	Haber bülteni, Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	Yıllık 1-7 ay. İşletim faaliyetleri için, sektörün tamamı için, her bir sanayi sektörü için ayrı ayrı yayınlanmaktadır.
3.10.3	Sanayi İşletim Sektörü	TÖBB	TÜRK	Sektörel	Yıllık	1-10 Ocak	İşler Kayıt	Mevcut	İSMEK Rpt.2, PRODÜKÇÜ	Türkiye	Haber bülteni, Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	İşletim faaliyetleri için, sektörün tamamı için, her bir sanayi sektörü için ayrı ayrı yayınlanmaktadır.
5.11. Turizm İstatistikleri												
3.11.1	Ülke içine Çıkarılan Seyahatçiler	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜMİS • Sağlık Bakanlığı 	Aylık/Aylık	Yıllık, Yıllık	1 Ocak (1-27 ay), Yıllık (27-29 Ocak)	Aktif	Mevcut	İSMEK, İSMEK, Sağlık Bakanlığı	Türkiye	Haber bülteni, Veritabanı	
3.11.2	Yabancılar, A.İ. Çıkarılan Turizm İşletişim	TÜRK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	3 aylık	3 aylık	1-4 ay	Aktif	Mevcut	İSMEK, İSMEK, İSMEK	Türkiye	Haber bülteni	
3.11.3	Konaklama Hizmetleri (Beslenme, İçecek, Giyim, Konaklama Hizmetleri)	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜRK 	Aylık	Aylık, Yıllık	1-10 Ocak, 1-3 ay	İşletim Kayıt	Mevcut değil	İSMEK	İSMEK Rpt.3	Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	
3.11.4	Konaklama Hizmetleri (Güven, Güvenlik Hizmetleri)	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜRK 	Aylık	Aylık, Yıllık	1-10 Ocak, 1-3 ay	İşletim Kayıt	Mevcut	İSMEK	İSMEK Rpt.3	Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	
3.11.5	Yürüyen İşletim	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜRK 	Aylık	Aylık, Yıllık	1-27 Ocak, 1-3 ay	İşletim Kayıt	Mevcut	İSMEK	Dış. 2. Giriş-Çıkış Verileri 4. s. zdf	Haber bülteni	
3.11.6	Turizm Hizmetleri İşletim	TÜRK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Sektörel	Aylık, Yıllık	1-10 Ocak, 1-3 ay	İşletim Kayıt	Mevcut	İSMEK	İSMEK Rpt.3	Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	
3.11.7	Yabancı Giriş İşletim	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜRK • TÜMİS • Sağlık Bakanlığı 	Aylık/Aylık	3 aylık, Yıllık	3 ay (1-27 Ocak), Yıllık (27-29 Ocak)	Aktif	Mevcut	İSMEK, İSMEK, Sağlık Bakanlığı	Türkiye	Haber bülteni, Veritabanı	
3.11.8	Yabancı Giriş İşletim	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜRK 	Yıllık	Yıllık	1-10 ay	İşletim Kayıt	Mevcut	İSMEK	Dış. 2. Giriş-Çıkış Verileri 4. s. zdf	Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	
3.11.9	Turizm İşletim Hizmetleri	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜRK 	Yıllık	Aylık, Yıllık	1-8 ay	Çalışma Kayıt, İşletim Kayıt	Mevcut değil	İSMEK, İSMEK	Türkiye	Haber bülteni	
3.11.10	Belgeleme Hizmetleri İşletim	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Turizm Bakanlığı • TÜRK 	Aylık	Aylık, Yıllık	1-10 Ocak, 1-3 ay	İşletim Kayıt	Mevcut	İSMEK	İSMEK Rpt.3	Elektronik ortam (dış. 4. s. zdf)	

ANA KONU 6. FİYAT İSTATİSTİKLERİ

6.1. TÜKETİCİ FİYAT İSTATİSTİKLERİ

6.2. ÜRETİCİ FİYAT İSTATİSTİKLERİ

6.3. TARIM FİYAT İSTATİSTİKLERİ

6.1. TÜKETİCİ FİYAT İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Fiyat istatistikleri, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından üretilen Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), Harmonize Tüketici Fiyat Endeksi, Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları ve Satınalma Gücü Paritesi (SGP) çalışmalarını kapsamaktadır.

SGP çalışmaları Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (EUROSTAT) tarafından organize edilmektedir.

2. Mevcut Durum

Tüketici fiyatları kapsamında Türkiye genelinde işyerleri, konutlar ve resmi kuruluşlardan derlenen fiyatlar temel veri kaynağı olarak kullanılmaktadır. Fiyatlar, 26 bölge bazında 81 il merkezinden ve seçilmiş ilçelerden TÜİK tarafından tablet bilgisayarlar ile derlenmektedir.

Endeks sepetinde kapsanacak mal ve hizmetlerin belirlenmesi ve ağırlıklandırılmasında ise Hanehalkı Bütçe Anketi harcama yapısının Ulusal Hesaplar Hanehalkı Nihai Tüketim Harcama verilerinden elde edilen değişim hızlarıyla güncellenmesi temel kaynak olarak kullanılmaktadır. Bu kaynağın yanı sıra çıkış yapan ziyaretçiler anketi, kurumsal nüfus bireysel harcama anketi ve idari kayıtlar dikkate alınmaktadır.

2019 yılından itibaren Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)den işyerlerine ait ciro verilerinin elde edilmesi ile perakende sektöründe yer alan marketler ve giyim mağazaları için ciro değerleri kullanılarak işyeri örneklemleri yapılmaktadır. Her yıl Aralık ayında en güncel ciro verileri incelenerek, il bazında fiyat derlenen marketler ve giyim mağazaları gözden geçirilmektedir. Perakende sektöründe yer alan marketler ve giyim mağazalarının il bazında ciro büyüklükleri esas alınarak tüketicilerin o ilde yoğun olarak tercih ettiği, en çok satış yapan zincir ve yerel firmalardan fiyat derlenmesi amaçlanmaktadır.

TÜİK'in, barkod (satış) verilerinin TÜFE veri derleme süreçlerine entegre edilmesine yönelik çalışmaları 2018 yılından itibaren devam etmektedir. Bu kapsamda perakende ticaret sektöründe önemli paya sahip zincir marketlerden sağlanan verilerin 2020 yılında analiz süreçleri tamamlanmış ve verinin TÜFE hesaplamaları için kullanıma hazır hale getirilebilmesine yönelik diğer çalışmalar (sınıflama, kod eşleştirmeleri vb.) yapılmıştır. 2021 yılı TÜFE hesaplamalarında perakende ticaret sektöründe önemli paya sahip zincir marketlerden sağlanan barkod (satış) verileri kullanılmaya başlanmıştır. Böylelikle, ayın belirli günlerinde alandan derlenen fiyatlar yerine, firmalardan sağlanan şube bazında günlük satış ve miktar verileri kullanılarak ayın genelini kapsayan fiyatlar endekse dahil edilmiştir. Barkod verilerinin sisteme dahil edilmesiyle TÜFE kapsamında derlenen toplam fiyat sayısının yaklaşık %21'i zincir marketlerden doğrudan temin edilmiştir. Ayrıca tekstil, giyim ve ayakkabı sektöründen 6 zincir firmanın barkod (satış) verileri üzerinden test TÜFE hesaplamaları yıl boyunca gerçekleştirilmekte olup 2022 yılı için kullanılması planlanmaktadır. Barkod (satış) verilerinin TÜFE hesabındaki oranını arttırmaya yönelik ayrıca 2021 yılı içerisinde yerel marketlerin örnek barkod veri setleri incelenmektedir. Yapılacak ön değerlendirmelerden sonra yerel marketlerin altyapıları, verilerin standartlara uygun olması halinde aylık barkod verilerinin akışları sağlanacaktır.

Fiyat İstatistikler

Web Scraping (Kazıma), farklı web sitelerinden ayıklanan bilginin kullanıldığı bir bilgisayar yazılım tekniğidir. Web Scraping yazılımı, web sitesinden otomatik olarak bilgiyi çeker, tanınabilir bilgiye dönüştürür ve veri tabanına kaydeder. TÜİK ve Türkiye Bilimsel ve Teknoloji Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) işbirliği ile geliştirilen program aracılığıyla, günlük 109 adet web sitesinden günlük ortalama 238 000 (işlenmiş, tekilleştirme vb.) kayıt civarı ürünün fiyatı toplanmaktadır. 109 adet web sitesi içerisinde giyim, gıda, beyaz eşya, mobilya, sıfır otomobil, hava yolu taşımacılığı, paket tur ve akaryakıt vb. sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal firmaların web sayfaları yer almaktadır. Program iki farklı sunucu üzerinden kesintisiz olarak çalışmakta olup her web sayfası için fiyatlar günlük bir kere toplanmaktadır. Fiyat toplanan web siteleri, ihtiyaç durumuna göre artış gösterebilecektir. Web scraping ile elde edilen fiyatlar, alan fiyatlarının analizi ve kontrollerinde kullanılmaktadır.

TÜFE, 26 İstatistik Bölge Birim Sınıflaması Düzey 2 ve Türkiye için tahmin vermekte olup, 26 bölge ve Türkiye için aynı bir madde sepeti oluşturulmaktadır.

Harmonize tüketici fiyatları endeksinin hesaplanmasında TÜFE için derlenen bilgiler kullanılmakta ve endeks değerleri her ay EUROSTAT'a gönderilmektedir.

TÜFE her ayın 3'ünde, ayın 3'ü resmi tatile denk geldiğinde ilk iş gününde haber bülteni ile yayımlanmaktadır. Haber bültenine ve haber bülteninde yer almayan detay bilgilere, TÜİK web sayfası (<http://www.tuik.gov.tr>) aracılığı ile ulaşılabilir.

Finansal yatırım araçlarının reel getiri oranlarının hesaplanmasında kullanılan veriler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), bankalar ve Borsa İstanbul verilerinden aylık olarak derlenmektedir. Finansal yatırım araçlarının reel getiri oranları 2016 yılından itibaren her ayın yaklaşık 8'inde yayımlanmaya başlanmıştır. Haber bültenlerine TÜİK web sayfası (<http://www.tuik.gov.tr>) aracılığı ile ulaşılabilir.

SGP hesaplamalarının yapılabilmesi için, kabılımlı ülkelerin Gayri Safi Yurt içi Hasıla (GSYH)'larında yer alan mal ve hizmetlere ilişkin ulusal yıllık ortalama fiyatlar ve ulusal harcama ağırlıkları temel alınmaktadır. Çalışmada GSYH'nin aşağıdaki ana grupları için fiyat derleme çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

- Tüketim mal ve hizmetleri
- Yatırım Malları
- Makine ve Teçhizat Araçları
- İnşaat Projeleri
- Devletin Nihai Tüketim Harcamaları
- Ücretli Yapılan Ödemeler

Fiyat derleme çalışmaları alan uygulaması ve idari kayıtlardan verilerin elde edilmesi ile yürütülmektedir. Çalışmada ayrıca, derlenen fiyatların yıllık ortalama fiyatlara dönüştürülmesinde kullanılacak "tüketici fiyat endeksi" ile ulusal

ortalama fiyatlara dönüştürülmesinde kullanılacak "mekansal düzeltme katsayısı" yıllık olarak EUROSTAT'a iletilmektedir.

SGP çalışmaları kapsamında, harcama ağırlıkları için "harcamalar yoluyla elde edilen GSYH" değerleri temel alınmaktadır. Çalışmanın sonuçları EUROSTAT ile eş zamanlı olarak TÜİK haber bülteni şeklinde yayımlanmaktadır. Bölgesel SGP çalışmaları da geniş kapsamlı alan uygulamaları ile 26 bölgeyi kapsayacak şekilde yapılmaktadır.

Konut Fiyat Endeksi (KFE); Türkiye konut piyasasındaki fiyat değişimlerinin takip edilmesi amacıyla üretilen KFE Türkiye genelini kapsayan bir endekstir. Temel yılı 2017 olan endeks aylık olarak yayımlanmaktadır. KFE'nin hesaplanmasında, konutların satış fiyatını temsil etmek üzere bireysel konut kredisi talebiyle kredi veren kuruluşlara yapılan başvurular sırasında düzenlenen değerleme raporlarındaki konut değerleri esas alınmaktadır. Türkiye geneli için hesaplanan KFE'nin üretilmesinde, tüm konutların verileri kullanılırken, yine ülke genelini temsil etmek üzere hesaplanan Yeni Konutlar Fiyat Endeksi (YKFE)'nin üretilmesinde, yapım yılı, içinde bulunulan yıl ile bir önceki yıl olan konutlara ait veriler, Yeni Olmayan Konutlar Fiyat Endeksi (YOKFE)'nin üretilmesinde ise yapım yılı son iki yıldan önce olan konutlara ait veriler kullanılmaktadır.

KFE, YKFE ve YOKFE, konutların gözlemlenebilen özelliklerine bağlı kalite etkisinden arındırılmış fiyat değişimlerini izlemek amacıyla oluşturulan hedonik regresyon yöntemlerinden "Karakteristik Fiyat Yöntemi" esas alınarak log-doğrusal model ile hesaplanmaktadır. Coğrafi tabakalama yapılarak heterojen yapıda olan konutlar homojen olacak biçimde tabakalara ayrılmalı ve log-doğrusal regresyon modeli her dönem ve alt tabaka için ayrı ayrı uygulanmaktadır. Her bir alt tabakada oluşan endeksler, KFE ve YOKFE'de satış sayıları ve ortalama konut değerleri ile YKFE'de ise TÜİK tarafından yayımlanan yapı izin istatistikleri ve ortalama konut değerleri ile ağırlıklandırılarak genel fiyat endekslerine ulaşmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

HICP-CT (Sabit vergili HICP) vergilerin sabit tutulduğu ve vergi değişimlerinin endeks hesaplarından elimine edildiği bir yapıya sahiptir. HICP-CT hesaplamalarında amaç, vergi değişikliklerinden kaynaklanan fiyat değişimlerinin olmadığı bir hesaplamayı yapılmasıdır.

Perakende ticaret sektöründe takibi şu anda yapılmayan diğer firmalar için de barkod (satış) verisi aktarımını sağlayarak market, giyim vb. sektörlerdeki firma sayısını artırmak yapılacak yeni çalışmalar içerisinde yer almaktadır.

Fiyat toplama süreçlerinin otomatize edilmesini ve cevaplayıcı yükünün azaltılmasını amaçlayarak, web scraping (kazıma) verilerinin doğrudan TÜFE hesaplamalarında kullanılması yapılacak yeni çalışmalar arasında yer almaktadır.

Bölgesel Satınalma Gücü Paritesi (BSGP) çalışması; Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde Türk Lirasının satınalma gücü ve fiyat düzeylerindeki farklılıkların belirlenmesine yönelik gerçekleştirilmektedir. Uluslararası literatüre bağlı olarak 4-6 yılda bir alan çalışması ile gerçekleştirilmekte, diğer yıllar ise tahmin yapılarak sadece genel için sonuçlar yayımlanmaktadır.

Fiyat İstatistikler

TÜFE, Harmonize Tüketici Fiyatları Endeksi, Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları ve SGP çalışmaları bu program döneminde devam edecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
6.1.P.1	HİCP-CT (Sabit Vergilerle Harmonize Tüketici Fiyat Endeksi) Göstergesinin Üretilmesi	Eurostat	TÜİK	GİB'den madde geçidi bazında aylık vergi oranları, kdv ve dtv verilen	GİB	2026*
6.1.P.2	TÜFE'de Barkod Verisinin Kullanımının Artırılması	Alternatif veri kaynağı kullanımı	TÜİK	Yasal süreçlerin, teknolojik ihtiyaçları ve gerekli işgücünün karşılanması.	TÜİK	2022
6.1.P.3	TÜFE'de Web Scraping Verisinin Kullanım Alanının Geliştirilmesi	Alternatif veri kaynağı kullanımı	TÜİK	Yasal süreçlerin, teknolojik ihtiyaçları ve gerekli işgücünün karşılanması.	TÜİK	2022

* 2026 yılında hazırlık çalışmalarına başlanması planlanmaktadır.

6.2. ÜRETİCİ FİYAT İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Üretici Fiyat İstatistikleri kapsamında Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE), Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE), Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE) ve İnşaat Maliyet Endeksi (İME) üretilerek her ay düzenli olarak yayımlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

Yİ-ÜFE; belirli bir referans döneminde ülke ekonomisinde sanayi sektöründe üretimi yapılan ve yurt içine satışa konu olan ürünlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişimlerini ölçen fiyat endeksidir.

Yİ-ÜFE, 2014 yılı başından itibaren yalnızca sanayi kesimini kapsayacak şekilde üretilmeye başlanmıştır ve NACE Rev.2 sınıflamasına göre aylık olarak yayımlanmaktadır.

Tarihsel seri ihtiyacını karşılamak amacıyla Yİ-ÜFE serisi geçmişte yayımlanan ve sözleşmelerde kullanılmış olan TEFE ve genel ÜFE değişim oranları ile 1982 yılına kadar geriye çekilerek tek bir seri haline getirilmiş ve TÜİK web sitesinde yayımlanmıştır.

YD-ÜFE; belirli bir referans döneminde ülke ekonomisinde sanayi sektöründe üretimi yapılan ve yurt dışına satışa konu olan ürünlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişimlerini ölçen fiyat endeksidir.

YD-ÜFE, 2014 yılı başından itibaren yalnızca sanayi kesimini kapsayacak şekilde üretilmeye başlanmıştır ve NACE Rev.2 sınıflamasına göre aylık olarak yayımlanmaktadır.

H-ÜFE, yurt içinde üretilen hizmetlerin üretici fiyatlarındaki değişimini ölçen göstergedir. Hizmet sektörlerinde üretim endeksinin hesaplanması için deflatör olarak kullanılan H-ÜFE aynı zamanda temel Avrupa ekonomik göstergelerinden biridir.

H-ÜFE, 2020 yılı başından itibaren 2017 temel yılı olarak üretilmeye başlanmıştır ve NACE Rev.2 sınıflamasına göre aylık olarak yayımlanmaktadır.

İME; inşaatların genel maliyetlerindeki değişimleri göstermesi bakımından maliyet tahminleri, eğilimlerin belirlenmesi ve yatırım projeksiyonlarında önem arz etmektedir. Bina inşaatlarına ilişkin işçilik ve malzeme fiyatlarındaki değişimleri ortaya koyan Bina İnşaat Maliyet Endeksi (BİME) 1992 yılından itibaren hesaplanarak çeyreklik dönemler halinde kullanıcıların hizmetine sunulmaktaydı. 2016 yılında, BİME'nin revize çalışmalarında, bina dışı inşaat maliyet endeksinin de kapsama dâhil edilmesi planlanmıştır. Bu amaçla bina dışı inşaat yapılarından karayolları, otoyollar, köprüler, tüneller, sulama kanalları ve barajlara ait projelerin maliyet analizleri yapılarak ilk kez bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi hesaplanmıştır. Böylece bina ve bina dışı yapılar için inşaat maliyet endekslerini kapsayan 2015 temel yılı İME hesaplanarak 2018 yılından itibaren aylık olarak yayımlanmaya başlanmıştır. Endeks yayımlanma zamanı 2020 yılında

Fiyat İstatistikler

referans ayı takip eden ikinci ayın 10-12. günleri olarak belirlenmiştir. Temel yılın üzerinden 5 yıl geçmesi üzerine temel yıl güncellenmesine ihtiyaç duyulmuş ve gerekli planlamalar ve hazırlıklar başlatılmıştır.

Yİ-ÜFE, YD-ÜFE, H-ÜFE ve İME bu program kapsamında NACE Rev.2 sınıflamasına göre yayımlanmaya devam edecektir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

İME; Binalar ve bina dışı yapılar için malzeme, işçilik ve toplam maliyet gruplarında 2015 temel yılı yayımlanmakta olan İME'nin temel yılı 2021 olarak güncellenmesi hedeflenmektedir. Sepet ve ağırlıklardaki güncellemeler için muhtelif inşaat projelerine ilişkin yaklaşık maliyet ve/veya kesin hesap dosyalarına ve bunların analizine ihtiyaç duyulmaktadır. Çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerden faaliyet alanlarına giren inşaat projeleri için 2015-2020 yılları arasında projelendirilen işlerin yaklaşık maliyet dosyalarının ve/veya kesin hesap dosyaları resmi yazı ile istenerek e-posta ve fiziki (CD/DVD) olarak büyük ölçüde derlenmiştir. Gerekli organizasyonun tamamlanması ve derlenen dosyalardaki eksikliklerin karşılıklı görüşülerek giderilmesi üzerine analiz ve hesaplama çalışmalarına geçilecektir.

İthalat Fiyat Endeksi (İFE); İthal edilen malların ve yurt içindeki yerleşikler tarafından yurt dışından satın alınan ilgili hizmetlerin işlem fiyatlarındaki değişimi ölçen göstergedir. İthalat hacmindeki değişimi ölçmek üzere ithalat değerlerinde deflatör olarak kullanılacak olan İFE aynı zamanda temel Avrupa ekonomik göstergelerinden biridir.

İFE veri derleme çalışmaları devam etmekte olup 2024 yılı içinde yayımlanması planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları karşılamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
6.2.P.1	İthalat Fiyat Endeksi Göstergesinin Üretilmesi	<ul style="list-style-type: none">EurostatÜlkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	-	TÜİK	2024

6.3. TARIM FİYAT İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Tarimsal fiyatlar formu ile Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar (ÇEF) ile Çiftçinin Ödediği Fiyatlar (ÇÖF) derlenmektedir. ÇEF (Çıktı) ile Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım- ÜFE), ÇÖF ile Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarım-GFE) TÜİK tarafından hesaplanmakta ve aylık olarak yayımlanmaktadır. ÇEF, çiftçinin ürettiği veya yetiştirdiği ürünleri aracı kullanmadan doğrudan perakende veya toptan satması ile oluşan çiftçinin eline geçen birim fiyattır. ÇÖF ise, çiftçinin üretimini gerçekleştirmesi için satın aldığı mal ve hizmetlere (tohum, fide, fidan, gübre, yem, ilaç vb.) ödediği birim fiyattır.

ÇEF, tarla ürünleri, sebzeler, meyveler ve canlı hayvanlar ile hayvansal ürün fiyatlarını içermektedir. ÇEF formu 2006 yılından itibaren web üzerinden derlenmeye başlamıştır. 2015=100 temel yıllık Tarım-ÜFE, NACE Rev.2 sınıflamasına göre tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerini kapsamaktadır.

ÇÖF ise tarımda kullanılan mal ve hizmetler ile tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmetlere yapılan harcamaları kapsamaktadır. 2015=100 Tarım-GFE TÜİK tarafından ilk defa 2020 Mart ayında (2020 Ocak dönemi) yayımlanmaya başlamış ve o tarihten itibaren aylık olarak yayımlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

ÇEF, il/ilçe Tarım Müdürlükleri aracılığı ile web üzerinden İstatistik Bilgi Sistemi (İBS) ile derlenmektedir. 2008 yılından itibaren yaş meyve ve sebze hallerinden tarımsal ürünlerin işlem miktarı ile satış değerleri internet üzerinden aylık toplanmaktadır. Ayrıca ticaret borsaları ile üretici birliklerinden web üzerinden tarımsal ürünlerin aylık işlem miktar ve değerleri derlenmektedir. Tarım- ÜFE için, ticaret borsalarından, birlik ve kurumlardan, balık hal ve kooperatiflerden, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)'dan, Toprak Mahsulleri Ofisinden üretici fiyatları aylık/dönemlik olarak derlenmektedir.

Tarımsal fiyat istatistikleri ile üretim değeri yıllık olarak haber bülteni olarak yayımlanmaktadır.

ÇÖF ise, il/ilçe Tarım Müdürlükleri, Tarım Kredi Kooperatifi, bayi, üretici birliklerinden aylık olarak web üzerinden derlenmektedir.

Süs bitkileri anketi ile süs bitki üreticilerinden dış mekan, iç mekan, kesme bitkiler ve soğansü bitkiler grup bazında (satış miktar, satış değeri ve fiyatı) Harzemli Programı ile aylık olarak derlenmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Hal Bilgi Sistemi ile Yaş Meyve ve Sebze Hal Müdürlükleri aracılığıyla ürün bilgileri aylık olarak web üzerinden derlenmeye başlanmış olup, tüm ürünlere ait verilerin Ticaret Bakanlığından alınması planlanmaktadır.

Fiyat İstatistikler

Aylık olarak 115 ticaret borsalarından derlenen madde bazındaki verilerin, TOBB genel merkezinden alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Tarım geliri istatistikleri araştırması ile Tarım Kredi Kooperatiflerinden aylık derlenen alan verilerinin Tarım Kredi Kooperatifi merkezinden alınması yönündeki çalışmalar ise tamamlanmak üzeredir.

2015=100 temel yıllık Tarım- ÜFE ve Tarım-GFE'nin baz yılı 2020=100 olarak güncelleme çalışması yapılacaktır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakta Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
6.3.P.1	Süs Bitkileri Araştırması	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ülkeye özgü ihtiyaç 	TÜİK	Süs bitkileri üretimi ve satışı yapan işletmelerin listesi	Tarım ve Orman Bakanlığı	2023
6.3.P.2	Ticaret Borsası ve Yaş Sebze Meyve Hal Verileri	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ülkeye özgü ihtiyaç 	TÜİK	Anket verisi ile idari kayıtların tutarlılığının sağlanması	Ticaret Bakanlığı	2024
6.3.P.3	Tarım Kredi Kooperatifleri Verileri	<ul style="list-style-type: none"> Eurostat Ülkeye özgü ihtiyaç 	TÜİK	Anket verisi ile idari kayıtların tutarlılığının sağlanması	Tarım Kredi Kooperatifleri	2022

Fiyat İstatistikler

6. FİYAT İSTATİSTİKLERİ

Sıra No	Alt Konu	Sonumu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayımlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
6.1. Tüketiciler Fiyat İstatistikleri												
6.1.1	Tüketiciler Fiyat Endeksi (TÜFE)	TÜİK	-	Aylık	1-3 gün	1-3 gün	Gıda, İçecek, İlaçlar	Mevcut	CUSOIP	BİRİM DÜZEYİ 2	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	
6.1.2	Harmanlı Tüketiciler Fiyat Endeksi	TÜİK	-	Aylık	1-14 gün	1-14 gün	Açık	Mevcut	CITIRM	1. Yıllık	Aylık tablo, Surostat web sitesinde yayımlanmaktadır. (http://www.surostat.gov.tr/temelbilgi/temelbilgi.htm)	
6.1.3	Sağlıklı Gıda Fiyat Endeksi	TÜİK	• Sağlık ve Sağlık Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	Yıllık, her 3 ayda bir	1-12 ay	1-12 ay	Gıda, İçecek, İlaçlar	Mevcut	CUSOIP, ECOSUR, OVA 2022, COPOG	TURKYE	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	• Sağlık ve Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmaktadır.
6.1.4	Hijyenli Gıda Fiyat Endeksi	TÜİK	-	Yıllık	1-4 ayda bir	1-4 ay	Gıda, İçecek, İlaçlar	Mevcut	CUSOIP	BİRİM 2	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	• Sağlık ve Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmaktadır.
6.1.5	Karar Fiyat Endeksi	TÜİK	-	Aylık	1-15 gün	1-15 gün	İlaçlar	Mevcut	-	TÜFEK 2005 Dönemi 2	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	2022 Karar Fiyat Endeksi aylık olarak yayımlanmaktadır.
6.1.6	Emekli Maaşlarının Reel Değeri Endeksi	TÜİK	-	Aylık	1-19 gün	1-19 gün	Gıda, İçecek, İlaçlar	Mevcut	-	TURKYE	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	
6.2. Üretici Fiyat İstatistikleri												
6.2.1	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi (EÜFE)	TÜİK	-	Aylık	1-3 gün	1-3 gün	Açık	Mevcut	CPI 2006, VACE Rev.2	TÜFE 8	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi aylık olarak yayımlanmaktadır.
6.2.2	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi (EÜFE)	TÜİK	-	Aylık	1-20 gün	1-20 gün	Açık	Mevcut	CPI 2006, VACE Rev.2	TÜFE 7	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi aylık olarak yayımlanmaktadır.
6.2.3	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi (EÜFE)	TÜİK	-	Aylık	1-49 gün	1-49 gün	Açık	Mevcut	IML Rev.1, LM 2.1	1. Yıllık	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi aylık olarak yayımlanmaktadır.
6.2.4	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi (EÜFE)	TÜİK	-	Aylık	1-49 gün	1-49 gün	İlaçlar	Mevcut	CPK 2.1	TÜFE 3	Aylık tablo, EM 73A, ÇTİM (Gecikme, yıl, yıl ortası) (N173A33)	2018 yılından itibaren birinci sınıf ilaçlar için fiyatlar aylık olarak yayımlanmaktadır.

Fiyat İstatistikleri

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Kaynağına Sıklığı	Yayın Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri İşleme Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli Açıklama	Açıklama
6.3. Tarım Fiyat İstatistikleri												
6.3.1	Tarım ÜPİE	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Çarşılar • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) 	Aylık	Aylık	1-14 gün	Seküler (Aylık, İstatistiksel)	Revizé	İMACE Rev.2, CPA 2002	Türkiye	haber bülteni	-
6.3.2	Tarım Ürün Fiyat Endeksi	İTİK	<ul style="list-style-type: none"> • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) 	Aylık	Aylık	1-14 gün	Seküler (Aylık, İstatistiksel)	Revizé	Avr. Ü. BİGİ (AB) "Tarımsal Fiyat Endeksi" Sınıflama Kılavuzuna göre hazırlanmıştır.	Türkiye	haber bülteni	-
6.3.3	BİHİSÜ Ürün Fiyatları ve Üretim Değeri	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) 	Aylık	Yüksek	1-3 ay	Seküler (Aylık, İstatistiksel)	Revizé	İMACE Rev.2, CPA 2002	İMBS Dönem 3	İMBS Bülteni, Yıllık	-
6.3.4	Çiftlik Hayvan ve Hayvansal Ürün Fiyatları ve Üretim Değeri	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) • Tarım ve Orman Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) 	Aylık	Yüksek	1-3 ay	Seküler (Aylık, İstatistiksel)	Revizé	İMACE Rev.2, CPA 2002	İMBS Dönem 3	İMBS Bülteni, Yıllık	-

7.1. İNŞAAT İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

İnşaat Sektörü, genel ekonomik yapıdaki değişim hakkında önemli bilgiler veren bir sektördür. Bu nedenle, inşaat sektöründe meydana gelen değişikliklerin takibi, ulusal ve uluslararası düzeyde öneme sahiptir. Değişimlerin zaman içindeki hareketlerinin ortaya konulması hem politika yapanlar hem de ekonomik analizler için temel faktördür. İnşaat istatistikleri kapsamında; yapı izin istatistikleri ve konut satış istatistikleri hesaplanmaktadır.

Yapı İzin İstatistikleri; yetkili idareler tarafından (belediye, il özel idare, organize sanayi bölge müdürlükleri ve serbest bölge müdürlükleri) düzenlenen yapı izin belgeleri; yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi formundan oluşmaktadır. 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 21. maddesi gereğince, yapımına başlanacak yapılar için Yapı Ruhsatı ve 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 30. maddesi gereğince tamamen veya kısmen biten yapılar için Yapı Kullanma İzin Belgesi verilmesi zorunlu belgelerdir. Derlenen bilgiler yalnızca ruhsatlı binaları kapsamaktadır. Yol, baraj, köprü gibi bina dışı inşaatlar ile belediye teşkilatı olmayan bucak ve belde sınırları içindeki ruhsatsız yapılar ile kentlerdeki kaçak yapıları kapsamamaktadır. Yapı izin istatistiklerinde, Avrupa Birliği (AB)'in kullanmış olduğu İnşaat Tipleri Sınıflamasındaki (İTS) bina tiplerine giren yapılar kapsamaktadır.

Konut Satış İstatistikleri; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü işbirliği çerçevesinde Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) verileri kullanılarak 2008 yılından itibaren üretilmektedir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından, 2012 yılının ikinci yarısından itibaren tüm yerleşim yerlerinde gerçekleştirilen konut satışlarının, TAKBİS veritabanına işlenmeye başlanması ile birlikte, 2013 yılı I. çeyreğinden itibaren konut satış istatistikleri Türkiye'yi kapsayacak şekilde ipotekli satış ve diğer satış ayrımında il düzeyinde üretilmeye başlanmıştır. 2009-2012 yıllarına ait konut satış istatistikleri de, ipotekli konut satışlarını da içerecek şekilde güncellenmiştir.

2014 yılı Ocak ayından itibaren konut satış istatistikleri aylık olarak il düzeyinde (İBBS 3. Düzey) ipotekli - diğer satış, ilk satış - ikinci el satış ve yabancıya yapılan konut satış sayıları ayrımında yayımlanmaya başlanmıştır.

2015 yılından itibaren ise cinsiyet ayrıntısında konut satış sayısı yıllık olarak, seçilmiş ilçe detayında konut satış sayısı ve ülke uyruklarına göre yabancılara yapılan konut satış sayıları da aylık olarak yayımlanmaya başlanmıştır.

2. Mevcut Durum

Yapı izin İstatistikleri; İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM)'in sorumluluğunda olan Mekansal Adres Kayıt Sistemi Projesi (MAKS) üzerinden yetkili idarelerce adres eşleştirilmesi yapıldıktan sonra düzenlenmektedir. Veriler MAKS sistemi üzerinden web servis aracılığı ile anlık olarak alınmakta ve üçer aylık dönemler halinde AB'nin kullandığı İTS sınıflamasına uygun olarak belediye düzeyinde yayımlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

Konut Satış İstatistikleri; aylık dönemler halinde, İBBS 3. Düzey ve seçilmiş ilçelere göre yayımlanmaktadır. Konut Satış İstatistikleri her ayın yaklaşık 14'ünde haber bülteni ile kamuoyuna duyurulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

İşyeri Satış İstatistikleri, yapının oluşumunda bağımsız bölümlerin (konut/daire, mesken vb.) önemli bir kısmı da işyeri niteliğinde olan taşınmazlardır. Kullanıcılardan, inşaat sektöründeki konut satışlarının yanı sıra işyeri niteliğindeki taşınmazlara ilişkin satış bilgileri de talep edilmektedir.

Yapı Denetim İstatistikleri, yapı izin istatistiklerinde bina inşaatı için alınan izinlerden (yapı ruhsatı) ve biten binaların kullanım izinlerinden (yapı kullanma izin belgesi) istatistik üretilmektedir. Başlayan veya devam eden bina inşaatlarına ilişkin herhangi bir istatistik üretilmemektedir. Yapımı devam eden binalara ilişkin istatistik üretilmesi için Ulusal Yapı Denetim Sistemi (UYDS) verilerine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu istatistiklerin üretilmesi için altyapı ve hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
7.1.P.1	İşyeri Satış İstatistikleri	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	Verinin ilgili kurumdan temin edilmesi ve mevcut konut veritabanına ilave edilmesi	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü)	2022
7.1.P.2	Yapı Denetim İstatistikleri	Ülkeye özgü ihtiyaç ve diğer istatistikler için yapı denetim verilerinin girdi olarak kullanılması	TÜİK	Verinin ilgili kurumdan temin edilmesi, yapı belgeleri verileri ile eşleştirilmesi	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü)	2023

7.2. ENERJİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Enerji İstatistikleri; enerji kaynaklarının üretim, tüketim, ithalat, ihracat, fiyat ve sektörel analizlerine imkan sağlayan verilerden oluşmaktadır.

Doğal Gaz İstatistikleri; doğal gazın arama-üretim faaliyet bilgileri ile piyasa faaliyeti kapsamındaki ithalat, ihracat, stok ve tüketim bilgilerini kapsamaktadır.

Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistikleri kapsamında; il düzeyinde ve dağıtım bölgeleri bazında, yıllık olarak, elektrik tüketiminin sektörel dağılımı, kayıp-kaçak değerleri, abone sayıları, dağıtım trafolarının adet ve güçleri, dağıtım hatları, uzunlukları gibi bilgiler yer almaktadır.

Elektrik Enerjisi Üretim-İletim İstatistikleriyle (birleşik elektrik ve ısı istatistikleri dahil); işletmede bulunan elektrik enerjisi santrallerinin kurulu güçleri, fiili ve proje üretimleri, yakıt cinsleri, yakıt tüketimleri, iletim tesisleri bilgileri ile aylık/yıllık yayınlara ve enerji denge tablolarına esas oluşturan bilgiler derlenmektedir.

Elektrik İstatistikleri (piyasa faaliyeti); kurulu güç, üretim, dağıtım, ithalat, ihracat ve tüketim bilgilerini kapsamaktadır.

Elektrik ve Doğal Gaz Fiyat İstatistikleri, sanayi ve konutlardaki elektrik ve doğal gaz fiyatlarını tüketim bantlarına göre içermektedir.

Enerji Denge Tabloları, enerji arz ve talep bilgilerini yansıtmaktadır.

Enerji Yoğunlukları ve Endeksi, enerji verimliliği göstergeleridir ve enerji tüketimlerinin finansal göstergelerle oranlanmasıyla elde edilmektedir.

Fiziksel Enerji Akış Hesapları, ülkemizde doğadan ekonomiye giren ve ekonomi içerisindeki akışını tamamladıktan sonra tekrar doğaya verilen (atıklar, emisyonlar vb.) enerji kaynaklarının döngüsüne ait hesaplamaları içermektedir.

Katı Yakıt İstatistikleri; taşkömürü, linyit, taşkömürü koku ve asfaltitin aylık üretim, stok ve teslimat dağılımının yanında, ithalat ve ihracat bilgilerini içermektedir.

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) İstatistikleri, LPG'nin üretim faaliyet bilgileri ile piyasa faaliyetleri kapsamındaki ithalat, ihracat ve tüketim (tüplü, dökme ve otogaz) bilgilerini kapsamaktadır.

Petrol İstatistikleri, petrolün arama-üretim faaliyet bilgileri ile piyasa faaliyeti kapsamındaki ithalat, ihracat, stok ve tüketim bilgilerini kapsamaktadır.

Sektörel İstatistikler

Sanayi Sektöründe Enerji Tüketim İstatistikleri, sanayi sektörüne ilişkin enerji tüketim değişkenlerini içermektedir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından olan yakıt biyoetanolu istatistikleri, üretim, tüketim, ithalat ve ihracat bilgilerini içermektedir.

2. Mevcut Durum

Petrol ve doğal gaz arama üretim faaliyetlerine ilişkin istatistikler, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) tarafından, idari kayıtlar kullanılarak yıllık olarak Türkiye düzeyinde derlenmektedir. İstatistikler MAPEG internet sayfasında (<https://www.mapeg.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Petrol, doğal gaz, elektrik ve LPG piyasaları faaliyetlerine ilişkin istatistikler, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından idari kayıtlar kullanılarak aylık ve yıllık olarak Türkiye düzeyinde derlenmektedir. Elektrik istatistikleri (Piyasa Faaliyetleri) kapsamında yayımlanan EPDK raporlarında Lisanslı Kurulu Güç ve Lisanslı Elektrik Üretim verileri ile Yurt dışı Elektrik Ticareti (İthalat-İhracat) verileri Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) Genel Müdürlüğü'nün sürekli güncellenen Yük Tevzi Bilgi Sisteminden (YTBS) alınmakta olup söz konusu veriler TEİAŞ tarafından yıllık istatistikler açıklanana kadar geçicidir. İstatistikler kurumun internet sayfasında (www.epdk.gov.tr) yayımlanmaktadır.

Elektrik enerjisi üretim-iletim istatistikleri için temel veri kaynakları; elektrik üretim faaliyetinde bulunan tüm elektrik üretim şirketleri ile elektrik dağıtım faaliyetinde bulunan Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), Dağıtım Şirketleri (EDAŞ), Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ), Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ) vb. kurumların idari kayıtlardır. İstatistikler, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) tarafından anket ve idari kayıtlar kullanılarak, aylık ve yıllık olarak, ulusal düzeyde derlenmektedir. Elektrik üretim-iletim istatistikleri, TEİAŞ tarafından yıllık ve aylık olarak internet ortamında (www.teias.gov.tr) yayımlanmaktadır.

Elektrik dağıtım ve tüketim istatistikleri için, elektrik dağıtım şirketleri, görevli tedarik şirketleri, TEİAŞ, EÜAŞ, Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPIAŞ) vb. kuruluşlar ile dağıtım lisansı sahibi Organize Sanayi Bölgelerinin idari kayıtları veri kaynağını teşkil etmektedir. TEDAŞ tarafından yıllık olarak derlenen istatistikler, anket ve idari kayıtlar kullanılarak il düzeyinde üretilmekte olup yıllık olarak elektronik ortamda (pdf formatında) yayımlanmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından olan yakıt biyoetanolu istatistikleri; Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) tarafından, firmaların göndermiş oldukları üç aylık işletme raporları ve aylık satış raporları kullanılarak, Türkiye düzeyinde, üçer aylık dönemler halinde üretilmektedir. TOB'un internet sayfasında yayımlanmaktadır.

Enerji denge tabloları; arz, çevrim ve tüketim olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Bu tablolar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB) tarafından hazırlanmaktadır. Tablodaki bilgiler, soru formları ve idari kayıtlardan temin edilmekte ve ETKB'nin internet sayfasında (<https://enerji.gov.tr/eigm>) yayımlanmaktadır.

Kısa dönemli katı yakıt istatistikleri, aylık olarak TÜİK tarafından üretilmekte ve internet sayfasında (www.tuik.gov.tr) yayımlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

Elektrik ve doğal gaz fiyat istatistikleri, EPDK'nın idari kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından üretilmektedir. Bu bilgiler, altışar aylık iki dönem halinde, sanayi ve konut nihai tüketicilerine ait elektrik ve doğal gaz birim fiyatlarından oluşmakta, TÜİK internet sayfasında (www.tuik.gov.tr) yayımlanmaktadır.

Fiziksel enerji akış hesapları kapsamındaki istatistikler, ilgili kurum ve kuruluşların çalışma kapsamındaki idari kayıtları kullanılarak, TÜİK tarafından kurum internet sayfasında haber bülteni aracılığıyla yıllık olarak yayımlanacaktır.

Enerji yoğunlukları ve endeksi, enerji verimliliği göstergeleri kapsamında, ETKB tarafından Enerji Verimliliği Kanunu çerçevesinde çalışmalar yapılmakta ve istatistikler kurumun internet sayfasında (<https://enerji.gov.tr/evced>) yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Bölgesel ısıtma/bölgesel soğutma istatistikleri; buhar, sıcak su veya soğutulmuş sıvılar yapısındaki ısı enerjisinin dağıtım şebekesi yoluyla birden fazla bina veya siteye bölgesel ısıtma veya soğutma amacıyla dağıtımına ilişkin bilgileri kapsamaktadır. Söz konusu istatistiklerin, ETKB ve ilgili kurum ve kuruluşların idari kayıtları kullanılarak TÜİK koordinasyonunda üretilmesi planlanmaktadır.

Hanelerde nihai enerji tüketim istatistikleri, hanelerde tüketilen enerji kaynakları ve bu enerji kaynaklarının tüketim alanlarına ilişkin bilgileri kapsamaktadır. TÜİK tarafından gerçekleştirilecek çalışmalar sonucunda derlenecek istatistiklerin kurum internet sitesinde haber bülteni aracılığıyla yayımlanması planlanmaktadır.

Sanayi sektöründe enerji tüketim istatistikleri çalışmasında; sanayi sektörüne ilişkin enerji tüketim bilgilerinin TÜİK tarafından üretilmesi ve haber bülteni aracılığıyla kurum internet sitesinde yayımlanması planlanmaktadır.

Fiziksel enerji akış hesapları, ülkemizde doğadan ekonomiye giren ve ekonomi içerisindeki akışını tamamladıktan sonra tekrar doğaya salınan (atıklar, emisyonlar vb.) enerji kaynaklarının döngüsüne ait hesaplamaları içermektedir. TÜİK tarafından ilgili kurum ve kuruluşların çalışma kapsamındaki idari kayıtları kullanılarak üretilen istatistiklerin, kurum internet sitesinde haber bülteni aracılığıyla yıllık olarak yayımlanması planlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
7.2.P.1	Bölgesel Isıtma/Bölgesel soğutma İstatistikleri	Eurostat	TÜİK	Metodolojik çalışma	ETKB Organize Sanayi Bölgeleri Belediyeler	2026
7.2.P.2	Birleşik Isı ve Güç Santralleri İstatistikleri	Eurostat	TEİAŞ	Metodolojik çalışma	TEİAŞ	2024
7.2.P.3	Aylık Ham Petrol İthalat ve Arzı	Eurostat	MAPEG	Gerekli verilerin Kurum/Kuruluşlardan temin edilmesi	• MAPEG • EPDK • Rafineriler	2023
7.2.P.4	Hanelerde Nihai Enerji Tüketimi	Eurostat	TÜİK	Metodolojik çalışma	TÜİK	2025

7.3. ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Ulaştırma İstatistikleri; karayolu, demiryolu, denizyolu, havayolu ve boru hatları istatistiklerinden oluşmaktadır.

Boru Hattı İstatistikleri; petrol ve doğalgaz boru hatları ile yapılan taşımalar ve hat uzunluğu istatistiklerini kapsamaktadır.

Demiryolu İstatistikleri; demiryolu ile yük ve yolcu taşımacılığı, altyapı ve araçları ile demiryolu kazaları istatistiklerinden oluşmaktadır.

Denizyolu İstatistikleri; kabotaj ve uluslararası deniz taşımacılığı amacıyla Türk ve yabancı bandıralı gemilerin limanlarımızda yaptığı yükleme ve boşaltma faaliyetleri ile denizyolu kazalarını kapsamaktadır. Deniz taşıtları istatistikleri ise sicil limanlarımıza kayıtlı gemilerin çeşitli özelliklerine ait bilgilerden oluşmaktadır.

Karayolu İstatistikleri; motorlu kara taşıtları, karayolu trafik kazaları, karayolu taşıt kilometre, karayolu yük ve yolcu taşımacılığı, karayolu uzunlukları istatistiklerini kapsamaktadır.

Havayolu İstatistikleri; havayolu ile yük ve yolcu taşımacılığı, uçak filosu ve uçak kazalarına ait istatistikleri kapsamaktadır.

Haberleşme İstatistikleri; haberleşme sektöründe meydana gelen gelişmeleri izlemek amacıyla üretilen, Posta Hizmetleri ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Hizmetleri İstatistiklerini kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Limanlarımıza uğrak yapan yabancı bayraklı gemilerin Akdeniz ve Karadeniz Mutabakat Zaptı kapsamında limanlarımızda görev yapan denetim uzmanları tarafından denetlenmesine ilişkin bilgiler bahse konu mutabakat zaptlarının kendilerine ait bilgi sistemlerinden temin edilmekte olup yıllara ve bölgelere göre Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB) tarafından yayımlanmaktadır.

Boru hatları ile yapılan doğal gaz ve petrol taşımacılığına ilişkin veriler, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS) ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) idari kayıtlarından derlenmektedir.

TPAO'nun kendi ve ortak olduğu üretim sahalarında gerçekleştirilen doğal gaz ve petrol taşımacılığına ait veriler yıllık yurt içi (domestic) tali boru hatları ile taşınan ham petrol miktarına ve mesafeye ilişkin istatistiklerden oluşmaktadır. Derlenen yıllık veriler internet sayfası üzerinden (www.tpa.gov.tr) düzenli olarak yayımlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

Demiryolu istatistiklerine ilişkin altyapı ve kaza verileri, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından idari kayıtlara dayalı olarak üretilip, kurumun internet sayfasında (www.tcdd.gov.tr) ve kitap şeklinde yıllık olarak yayımlanmaktadır.

Demiryolu yük ve yolcu taşımacılığı ile demiryolu araçları enerji tüketimi verileri, UAB tarafından taşımacılık faaliyeti yapan firmalardan derlenerek internet sayfasında yayımlanmaktadır.

Uçak ve deniz kazası istatistikleri UAB tarafından derlenmektedir.

Deniz taşıtları istatistiklerine ilişkin veriler, UAB tarafından kendi bünyesindeki Sicil Liman Başkanlığı idari kayıtlarından derlenmektedir.

Karayolu taşıt-km verisi Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) tarafından trafik akım sayımları dikkate alınarak hesaplanmaktadır. Ancak taşıt-km verileri sadece KGM sorumluluğundaki yol ağında (Otoyol, Devlet ve İl yolları) gerçekleşen değerleri içermekte olup söz konusu değerlerde önemli ölçüde payı olan kent içi ve diğer yollardaki trafiği kapsamamaktadır. Bu kapsam eksikliğini giderilmesi amacıyla UAB ve TÜİK işbirliğiyle, araç muayene istasyonlarından derlenen idari kayıtlar kullanılarak hesaplanan istatistikler, ilk kez 2018 yılında "Taşıt-kilometre İstatistikleri, 2016 Haber Bülteni" ile kullanıcılara sunulmuştur. Bu bülten RİP kapsamında TÜİK internet sayfasında (www.tuik.gov.tr) yıllık olarak yayımlanmaktadır.

Aynı şekilde karayolu ile yük ve yolcu taşımacılığına ait ton-km ve yolcu-km verileri de trafik akım sayımları, yol kenarı ağırlık etütleri ve anketler kullanılarak KGM tarafından hesaplanmaktadır. Ancak, karayolu taşımacılığına ait değerler sadece KGM sorumluluğundaki yol ağında gerçekleşen taşımacılık değerlerini kapsamakta olup kent içi taşımacılık verileri bu değerlere dahil değildir. KGM sorumluluğundaki yol ağına ilişkin yük ve yolcu taşımacılık istatistikleri KGM internet sayfasında (www.kgm.gov.tr) ve TÜİK internet sayfasında (www.tuik.gov.tr) tablo olarak yayımlanmaktadır.

Otomatik sayım ve sınıflandırma cihazları ile trafik akım sayımları ve hız etütleri yapılarak KGM sorumluluğundaki yol ağına ilişkin Yıllık Ortalama Günlük Trafik (YOGT) değerleri ile hız bilgileri elde edilmekte ve hacim haritaları oluşturulmaktadır. Söz konusu veriler ve haritalar ile KGM sorumluluğundaki yol ağına ilişkin taşıt-km, ton-km ve yolcu-km bilgileri KGM internet sayfasında (www.kgm.gov.tr) ve kitap olarak yayımlanmaktadır.

Otoyol, devlet ve il yolları uzunluklarına ait istatistikler ile devlet ve il yolları üzerinde bulunan köprülerin ve trafiğe açık tünellerin envanter bilgileri KGM idari kayıtlarında yer almakta olup bu bilgilere KGM internet sayfasından (www.kgm.gov.tr) ulaşılabilmektedir.

Havayolu taşımacılığına ait trafik, altyapı ve kaza verileri ilgili kuruluşlar tarafından kendi idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu verilerden havalimanlarında, iç ve dış hatlarda havayolu ile yapılan yük ve yolcu taşımaları, iniş ve kalkış yapan Türk ve yabancı uçak sayıları ve kalkış/varış uçuş safhası istatistikleri Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğü tarafından derlenmekte ve internet sayfasında (www.dhmi.gov.tr) yayımlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

Türlerine göre uçak sayılarına ait istatistikler Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM) tarafından derlenmektedir.

Trafik kazalarına ait istatistikler EGM ve Jandarma Genel Komutanlığı (JnGK) idari kayıtlarından derlenmekte, aylık olarak kaza sonrası ölümler hariç EGM internet sayfasında (<http://trafik.gov.tr>), yıllık olarak da TÜİK internet sayfasında (www.tuik.gov.tr) haber bülteni olarak yayımlanmaktadır. EGM, JnGK, Sağlık Bakanlığı ve TÜİK işbirliğinde yürütülen trafik kazası istatistiklerindeki ölüm verilerinin uluslararası tanımlara uyumlu hale getirilmesi yönündeki çalışmalar tamamlanmış, 2015 yılı verileri ile beraber trafik kazasında yaralanıp sağlık kuruluşlarına sevk edilenlerden kazanın sebep ve tesiriyle otuz gün içinde ölenlere ait istatistikler de dahil edilmiş olup 2016 yılından itibaren kullanıcılara sunulmuştur.

Köy yolları uzunluğu ile ilgili istatistikler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) idari kayıtlarında yer almakta, yıllık tablolar ve haber bülteni olarak ÇŞİDB internet sayfasında (<https://yeryonetimler.csb.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Motorlu Kara Taşıtları İstatistikleri kapsamında, trafiğe kayıtlı motorlu kara taşıtları, devri yapılan taşıtlar, trafiğe kaydı yapılan ve kaydı silinen taşıtların cinsi, markası, tipi, modeli, kullanım amacı, rengi, silindir hacmi ve kullandıkları yakıt cinsine ait bilgiler il düzeyinde Türkiye Noterler Birliği Başkanlığı (TNB) ve EGM tarafından idari kayıt olarak derlenmektedir. Motorlu kara taşıtları istatistikleri aylık haber bülteni ve yıllık tablolar halinde TÜİK internet sayfasında (www.tuik.gov.tr) yayımlanmaktadır.

Denizyolu taşıma istatistikleri, UAB'ye bağlı liman başkanlıklarının idari kayıtlarından, uluslararası standartlara uygun olarak derlenmekte ve kurumun internet sayfasında (<https://denizcilikistatistikleri.uab.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Denizyolu kabotaj hatlarında taşınan yolcu ve araç istatistikleri, denizyolu kabotaj hatlarında düzenli hat izni alarak faaliyet gösteren firmalar tarafından Denizcilik Genel Müdürlüğüne (DGM) iletilmekte ve düzenlenerek yıllık olarak kurumun internet sayfasında (<https://denizcilikistatistikleri.uab.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Ülkelerin denizcilik idareleri, bayrak devleti sorumluluğu çerçevesinde ülke bayrağını taşıyan gemilerin denetim ve belgelendirme işlemlerini, liman devleti ve kıyı devleti sorumluluğu çerçevesinde de kendi limanlarına giriş-çıkış yapan yabancı bayraklı gemilerin denetim işlemlerini yapmakla yükümlüdür. UAB tarafından, taraf olunan Akdeniz ve Karadeniz Memorandumları çerçevesinde yabancı bayraklı gemilere yönelik limanlarımızda gerçekleştiren denetimlere ilişkin istatistikler ile Türk bayraklı gemilerin Bölgesel Liman Devleti Kontrolü Memorandumları çerçevesindeki denetim ve tutulma istatistikleri derlenmektedir. Türk bayraklı gemilerin yabancı ülke limanlarındaki denetim istatistikleri, o ülkenin bağlı olduğu bölgesel liman devleti kontrolü memorandumu verilerinden oluşmaktadır.

Boğazlardan geçen Türk ve yabancı bandıralı ticari gemilerle ilgili bilgiler; Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü tarafından derlenerek UAB'ye iletilmekte olup internet sayfasında (<https://denizcilikistatistikleri.uab.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Ayrıca; demiryolu, denizyolu, karayolu ve havayolu ulaşım türlerine ilişkin kaza istatistikleri ile boru hattı taşımacılığına ait özet istatistikler de TÜİK internet sayfasında yıllık olarak yayımlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Hizmetleri İstatistikleri ile ilgili veriler, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından üç aylık olarak üretilmektedir. İletişim hizmetleri istatistiklerine ait; sabit telefon, cep telefonu ve internet abone sayıları ile telefon arama ve kısa mesaj trafiğine ilişkin veriler, aynı alanda faaliyet gösteren işletmecilerden derlenen bilgiler bir araya getirilerek BTK tarafından internet sayfasında (<https://www.btk.gov.tr>) üçer aylık dönemlerde yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

RİP 2017-2021 dönemi içerisinde Türkiye ve AB ülkeleri ile karşılaştırılabilir Hanehalkı Yolcu Hareketliliği Araştırması (HYHA) istatistiklerinin üretilmesi için EUROSTAT sistemi ile uyumlu soru kağıdı ve örnekleme tasarımı ön hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır. RİP 2022-2026 dönemi içerisinde yeni çalışma olarak uygulanacak olan HYHA'nın 2024 yılında yapılması, araştırma sonuçlarının ise 2025 yılında yayımlanması planlanmaktadır.

RİP 2022-2026 döneminde yapılması planlanan diğer bir çalışma; ulaştırma açısından en önemli istatistiklerden olan Karayolu Yük Taşımacılığı istatistikleri konusunda AB ülkeleri ile karşılaştırılabilir istatistiklerin üretilmesidir. Söz konusu istatistiklerin UAB'nin Elektronik Takip ve Denetim Sistemi (U-ETDS) incelenerek ilgili verilerin AB mevzuatı ile uyumlu hale getirilecek şekilde düzenlenmesiyle TÜİK ve UAB işbirliğinde üretilmesi planlanmaktadır.

Havayolu istatistikleri konusunda uçustaki kalkış ve varış yerlerine göre aylık, üç aylık ve yıllık periyotlarda yolcu ve yük istatistiklerinin DHMİ ve TÜİK işbirliğinde RİP 2022-2026 dönemi içerisinde üretilmesi ve EUROSTAT'a gönderilen veri setlerindeki eksikliğin giderilmesi hususlarında çalışmalara devam edilmesi planlanmaktadır.

Karayolu trafik kaza istatistikleri kapsamındaki yaralı istatistiklerinin EGM ve JnGK tarafından ağır yaralı, hafif yaralı ayrıntısında üretilmesi, ayrıca EGM ve JnGK arasında kurulan ortak veritabanından verilerin alınması için çalışmaların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Karayolunda otobüslerle şehirlerarası yolcu taşımacılığı konusunda UAB'nin U-EDTS ile derlediği veriler kullanılarak TÜİK ve UAB işbirliğinde ilgili verilerin yayımlanması planlanmaktadır.

Kent içi yol uzunluklarına ilişkin verilerin 2015 yılı referans yılı olmak üzere bu RİP döneminde bisiklet yolu, hafif raylı sistem ve metro hat uzunluk verileriyle birlikte yıllık tablolar halinde ÇŞİDB'nin internet sayfasında (<https://yerelyonetimler.csb.gov.tr>) yayımlanması planlanmaktadır.

6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu uyarınca; "Posta sektöründeki gelişmeleri takip etmek, bu sektörün gelişimini teşvik etmek amacıyla gerekli araştırmaları yapmak veya yaptırmak, bu konularda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği hâlinde çalışmak ve raporlar hazırlamak" görevinin BTK'ya verilmesi nedeniyle posta hizmet sağlayıcılarından derlenerek bir araya getirilen verilerden oluşturulacak "Posta Hizmetleri İstatistikleri"nin altı aylık dönemler halinde üretilmesi ve BTK internet sayfasında (www.btk.gov.tr) yayımlanması planlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
7.3.P.1	Hanehalkı Yolu Hareketliliği Araştırması	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkeye Özgü İhtiyaç • Eurostat 	TÜİK	Türkiye tahmini için yaklaşık örnek hane halkı sayısı 15000-20000 arasında, araştırma süresi bir yıl, araştırma maliyetinin TÜİK bütçesinde yer alması.	TÜİK	2025
7.3.P.2	Karayolu Yük Taşımacılığı Araştırması	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkeye Özgü İhtiyaç • Eurostat 	<ul style="list-style-type: none"> • TÜİK • Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 	UAB'nın Elektronik Takip ve Denetim Sistemi (U-ETDS) veri tabanının TÜİK ile paylaşılması, verilerin AB mevzuatındaki veri ihtiyaçlarıyla uyumluluğun kontrol edilmesi varsa kapsam, yöntem ve değişken bazında değişiklerin ilgili elektronik soru formu ve veri tabanı üzerinde yapılması, AB mevzuatı ile uyumlu hale getirilen veri setinden derlenen verilerin tutarlık ve kalite kontrolünün yapılması, AB tarafından talep edilen değişkenlerin ve veri setlerinin üretilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • TÜİK • Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 	2026
7.3.P.3	Posta Hizmetleri İstatistikleri	Ülkeye Özgü İhtiyaç	BTK	İstatistiklerin üretilmesi için gerekli veriler, yetki belgesi sahibi posta hizmet sağlayıcıları tarafından doldurulan veri formlarından elde edilmektedir.	<ul style="list-style-type: none"> • BTK • Yetki Belgesi Sahibi Posta Hizmet Sağlayıcıları 	2022
7.3.P.4	Kent İçi Yol Uzunlukları	Ülkeye Özgü İhtiyaç	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	2025 yılı referans yılı olmak üzere 2025 yılından itibaren; Kent içi yol uzunlukları, bisiklet yolu, hafif raylı sistem ve metro hat uzunluk verileri de yıllık tablolar halinde ÇSİDB Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü internet sayfasında (https://yereyonetimler.csb.gov.tr/) yayımlanacaktır.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü)	2026

Sektörel İstatistikler**7.4. BİLİM, TEKNOLOJİ VE BİLGİ TOPLUMU İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Bilim, Teknoloji ve Bilgi Toplumu İstatistikleri; mali ve mali olmayan şirketler araştırma-geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri istatistikleri, genel devlet ve kar amacı olmayan kuruluşlar Ar-Ge faaliyetleri istatistikleri, yükseköğretim kesimi Ar-Ge faaliyetleri istatistikleri, merkezi yönetim bütçesinden Ar-Ge faaliyetleri için ayrılan ödenek ve harcama istatistikleri, yenilik istatistikleri, biyoteknoloji istatistikleri, hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım istatistikleri, girişimlerde bilişim teknolojileri kullanım istatistikleri, fikri ve sınai mülkiyet haklarına (patent, faydalı model, marka, tasarım, coğrafi işaret ve entegre devre topografyalan) ilişkin istatistikler ve ilgili diğer istatistikleri (milyon kişi başına düşen bilimsel yayın sayısı, bilim ve teknolojiye insan kaynakları istatistikleri) kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Ar-Ge İstatistikleri; mali ve mali olmayan şirketler Ar-Ge faaliyetleri istatistikleri, genel devlet ve kar amacı olmayan kuruluşlar Ar-Ge faaliyetleri istatistikleri ve yükseköğretim kesimi Ar-Ge faaliyetleri istatistikleri detayında, faaliyetlere yönelik harcamalar, bunların finans kaynakları ve kullanılan insan gücüne ilişkin istatistikleri kapsamakta olup bu amaçla TÜİK tarafından 1990 yılından itibaren uluslararası referans kaynağı olan Frascati Kılavuzu'na uygun şekilde yıllık olarak yayımlanmaktadır.

Merkezi yönetim bütçesinden Ar-Ge faaliyetleri için ayrılan ödenek ve harcama istatistikleri, Merkezi Yönetimin Ar-Ge için tahsis ettiği ödeneklerin ve/veya harcamaların tahminine dayalı bir yöntem olup 2008 yılından itibaren TÜİK tarafından gerçekleştirilmektedir.

Biyoteknoloji İstatistikleri, biyoteknolojinin dünyada artan stratejik önemi ve bu alanda yaşanmakta olan gelişmeler göz önüne alınarak OECD tarafından geliştirilen soru formu esas alınarak TÜİK tarafından yapılan araştırma ile 3 yılda bir yayımlanmaktadır.

Yenilik İstatistikleri, girişimlerin yürüttükleri yenilik faaliyetlerinin yanı sıra bu faaliyetler için kullanılan bilgi kaynakları, işbirliği, maliyetler vb. konularda TÜİK tarafından OECD metodolojisine uygun olarak Oslo Kılavuzu'na dayanan Topluluk Yenilik Anketi Model Soru Formunun uyarlanması ile iki yılda bir üç yıllık dönemler için yapılmakta ve yayımlanmaktadır.

Bilgi toplumunun izlenmesi amacıyla hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım istatistikleri ve girişimlerde bilişim teknolojileri kullanım istatistikleri AB metodolojisi ve model soru formları esas alınarak yıllık olarak TÜİK tarafından üretilmektedir.

Doktora derecelilerin kariyer gelişimi araştırması, 2009 referans dönemi için OECD metodolojisine uygun olarak TÜİK tarafından bir defa gerçekleştirilmiş ve sonuçlar yayımlanmıştır.

Sektörel İstatistikler

Sinai mülkiyet istatistiklerinin kaynağı, Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)'nin idari kayıtlarıdır. Sinai Mülkiyet İstatistiklerinde; patent istatistikleri, faydalı model istatistikleri, marka istatistikleri, tasarım ve coğrafi işaret istatistikleri Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından üretilmektedir.

Milyon kişi başına düşen bilimsel yayın sayısı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından hazırlanarak yıllık olarak yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Yükseköğretim Kesimi Ar-Ge istatistiklerinin iyileştirilmesi kapsamında, Ar-Ge projelerinin detaylarını gösteren bir veri tabanı hazırlığı için YÖK ile ilgili kuruluşların katılımı ile bir çalışma grubu altında çalışmalar yapılması planlanmaktadır.

Hâlihazırda Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (CBDDO) Başkanlığı tarafından koordine edilen Dijital Türkiye (e-Devlet) Portaline ait istatistik veritabanında anlık olarak derlenen, Dijital Türkiye (e-Devlet) Portaline hizmet sayıları ve kullanımlarına ilişkin idari kayıt niteliğindeki istatistiklerin RİP kapsamında değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YÖİKK) Ar-Ge Araştırma Harcamaları ve Araştırmacı Sayısı ve Niteliği Çalışma Grupları kapsamında yapılan çalışmalarda, YÖK ve TÜBİTAK'ın desteklerinden (YÖK 100/2000 Doktora Bursu Projesi, TÜBİTAK 1512 BiGG Projeleri, 2232 ve 2247 Lider Araştırmacılar Programı, 2244 Sanayi Doktora Programı vb.) yararlanan ve doktora tez aşamasına gelmiş olan ancak istihdamda olmayan bursiyerlerin SGK kaydının olmadığı bilgisi ile aldığı burs bilgisinin YÖK ve TÜBİTAK tarafından TÜİK'e bildirilmesi ve bu kişilerin Tam Zaman Eşdeğer (TZE) cinsinden araştırmacı sayısına eklenmesi hususunda eylem önerisi oluşturulmuştur. Bu çalışma Ar-Ge harcaması ile insan kaynağının tutarlı olması için yapılmıştır. Buna ilaveten tez aşamasına geçen tüm doktora öğrencilerinin ve doktora sonrası araştırmacıların sayı olarak Ar-Ge insan kaynağına eklenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bu hususlarda ilgili kuruluşların katılımı ile bir çalışma yapılması planlanmıştır.

Avrupa Birliği'nin 2050'ye kadar net sera gazı emisyonlarının sıfırlanması ve ekonomik büyümenin kaynak kullanımına bağlılığının sona ermesi gibi temel hedefleri içeren yeni büyüme stratejisi olan "Yeşil Mutabakat" kapsamında TÜBİTAK "Yeşil Mutabakata Uyum Kapsamındaki Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konularını yayımlamıştır. TÜBİTAK bu kapsamdaki projelere bazı destek programları dahilinde ek puan sağlamak, destek miktarını artırabilmekte ya da sadece bu alana özel çağrılar açabilmektedir. TÜİK Ar-Ge Faaliyetleri Araştırması ve TÜİK Yenilik Araştırması kapsamında Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı içeriğine yönelik ölçüm yapılmasının hem ulusal anlamda politika oluşturma ve veri ihtiyacımıza hem de uluslararası alanda veri sağlama noktasında kolaylık sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bahse konu ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilebilecek göstergelere ve ölçümlerine yönelik ilgili paydaşların katılımıyla bir çalışma yapılması planlanmıştır.

Sektörel İstatistikler

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
7.4.P.1	Dijital Türkiye (e-Devlet) Kullanım İstatistikleri	<ul style="list-style-type: none"> •Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (CBDDO) mevcut idari kayıtlarından istatistik üretimini sağlamaya yönelik yasal düzenleme yetkisine sahip olması •11. Kalkınma Planı (2019-2023) kapsamında belirlenen 815 No.lu politikası gereği düzenlenen 815.1 No.lu tedbirinde "Kamu verisinin paylaşımına yönelik düzenlemeler yapılacaktır" ifadesi •2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Kapsamında ilgili 815.1 tedbirinin Sorumlu/İşbirliği Yapılacak Kuruluşları (TÜİK) ile Yürütülecek Faaliyetler ve Projeleri belirlenmiştir. 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Cumhurbaşkanlığı Ofislerini düzenleyen Yedinci Kısım, Birinci Bölüm, 527/B maddesinin 1. inç fıkrasının (c) bendi. 	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (CBDDO) Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (CBDDO) Başkanlığı, TürkSat A.Ş. ve TÜİK ile analizlerin gerçekleştirilmesi	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (CBDDO) Başkanlığı	2023

Sektörel İstatistikler

7. SEKTÖREL İSTATİSTİKLER

Sıra No	Alt konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Kaynağı	Veri Kaynağı	Yayınlama Sıklığı	Yayınlama Dönemi	Yayın Şekli	Açıklama
7.1. İnşaat İstatistikleri									
7.1.1	Konut Sığa İhtiyaçları	TÜİK	• Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (MİT) (E-İstatistik Sistemi)	İstatistik	İstatistik	Aylık	1-1-2021	Web Sitesi, Yayıncılık	1 ve sonrası için çalışmaya başlamamıştır.
7.1.2	Yapı Bini Başvuruları	TÜİK	• İçişleri Bakanlığı (Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü)	İstatistik	İstatistik	3 aylık	1-1-2021	Web Sitesi, Yayıncılık	1 ve sonrası için çalışmaya başlamamıştır.
7.2. Enerji İstatistikleri									
7.2.1	Elektrik Enerji Üretim (Genel Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • EPDK	İstatistik	İstatistik	Aylık	1-1-2021	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.2	Diğer Enerji Üretim (Yenilenebilir Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	İstatistik	İstatistik	Aylık, Yıllık	1-1-2021 (1-1-2021)	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.3	Diğer Enerji Üretim (Diğer Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK	İstatistik	İstatistik	Aylık	1-1-2021	Elektronik ortam (pdf)	
7.2.4	Elektrik Enerji Üretim (Genel Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	İstatistik	İstatistik	Aylık, Yıllık	1-1-2021 (1-1-2021)	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.5	Elektrik Enerji Üretim (Yenilenebilir Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	İstatistik	İstatistik	Aylık, Yıllık	1-1-2021 (1-1-2021)	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.6	Elektrik Enerji Üretim (Diğer Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK	İstatistik	İstatistik	6 aylık	1-1-2021	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.7	İnşaat Enerji Üretim (Diğer Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	İstatistik	İstatistik	Aylık	1-1-2021	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.8	İnşaat Enerji Üretim (Yenilenebilir Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	İstatistik	İstatistik	Aylık	1-1-2021	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.9	İnşaat Enerji Üretim (Diğer Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK	İstatistik	İstatistik	Aylık	1-1-2021	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.10	İnşaat Enerji Üretim (Yenilenebilir Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	İstatistik	İstatistik	Aylık, Yıllık	1-1-2021 (1-1-2021)	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.11	İnşaat Enerji Üretim (Diğer Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK	İstatistik	İstatistik	Aylık, Yıllık	1-1-2021 (1-1-2021)	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	
7.2.12	İnşaat Enerji Üretim (Yenilenebilir Enerji Üretim)	EMEP	• TÜİK • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	İstatistik	İstatistik	Aylık	1-1-2021	Elektronik ortam (doc, xls, pdf vb.)	

Sektörel İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Kurumsal Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Döneme Sıklığı	Yayımlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Semboller	Tamamın Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
7.2.13	Şişme (Sektörde Enerji)	TÜRK	-	Çoklu Yıllık	Çoklu Yıllık	1-9 Ar	Araştırma	Mevcut	NACE Rev.2-PRODCOP	Türkiye	Harita Bütten	2017-2021 Aralığında Sektörde Enerji İstatistikleri başlığı altında bir bölge olarak ayrılmamıştır. Enerji istatistikleri ayrı bölge olarak ayrılmamıştır. Enerji istatistikleri ayrı bölge olarak ayrılmamıştır.
7.2.14	Yerli ve Dış Üretim	Türkiye ve Ortak Bülentler	TÜRK	3 Yıllık	3 Yıllık	1-3 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	GTP	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.2.15	İşsiz Enerji Ağı (İnsan)	TÜRK	• Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı • TSEAS	Yıllık	Yıllık	10-12 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	NACE Rev.2	Türkiye	Harita Bütten	
7.3. Ulaştırma ve Haberleşme İstatistikleri												
7.3.1	Aviyon ve Karadizayın Kurumları (Ulaştırma)	Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı	TÜRK	Sıralı	Yıllık	1-2 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	Bölge harita ve diğer dokümanlarda ayrılmamıştır.
7.3.2	Ulaştırma ve Haberleşme Kurumları (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Hava Yolları • Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	1-5 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	2017-2021 Aralığında Sektörde Enerji İstatistikleri başlığı altında bir bölge olarak ayrılmamıştır. Enerji istatistikleri ayrı bölge olarak ayrılmamıştır.
7.3.3	Bu konular ile ilgili diğer kurumlar (Ulaştırma)	İKTİSADİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	• TÜRK Hava Yolları • Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	1-5 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.3.4	Ulaştırma ve Haberleşme Kurumları (Ulaştırma)	İKTİSADİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	• TÜRK Hava Yolları • Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	1-5 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.3.5	Bu konular ile ilgili diğer kurumlar (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Hava Yolları • Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	1-5 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	2017-2021 Aralığında Sektörde Enerji İstatistikleri başlığı altında bir bölge olarak ayrılmamıştır. Enerji istatistikleri ayrı bölge olarak ayrılmamıştır.
7.3.6	Denizcilik Kurumları (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Denizcilik Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-6 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.3.7	Denizcilik Kurumları (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Denizcilik Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-6 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.3.8	Denizcilik Kurumları (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Denizcilik Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-6 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.3.9	Denizcilik Kurumları (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Denizcilik Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-6 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.3.10	Denizcilik Kurumları (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Denizcilik Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-6 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	
7.3.11	Denizcilik Kurumları (Ulaştırma)	TÜRK	• TÜRK Denizcilik Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-6 Ar	İdari Kayıt	Mevcut	-	Türkiye	Elektronik ortam (önc. bk. pdf vs.)	

Sektörel İstatistikler

Sıra No	All Konu	Genel Müdürlük Kuruluşu	Ulusal Kurum/Kuruluş	Veri Döneme Şekli	Yayınlanma Şekli	Yayın Aralığı	Veri Hedefiyet Durumu	Kullanılan Sınıflandır	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
2.3.12	Maç sonuçları, basketbol	TÜRK Spor Federasyonu	TÜRK Spor Federasyonu	Aylık, Yıllık, 3 Aylık	Aylık (1-12), 3 Aylık (1-3), 6 Aylık (1-6), 9 Aylık (1-9)	Her yıl	Her yıl	ISCO	Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Headline, video, fotoğraf, istatistikler, haber (1000) ve diğer raporlar mevcuttur.
2.3.15	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.14	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.15	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.16	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.17	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.18	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.19	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.20	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.21	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.3.22	İmaratlar, diğer yapılar ve diğer yapılar	İTİB	İTİB	Sarı	1.2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	Her yıl	Her yıl		Her yıl	Bellekte ortam (SBC, pdf, ab.)	Deskriktif ve diğer raporlar. Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.

7.4. Bilim, Teknoloji ve Bilgi Toplamı İstatistikleri

2.4.1	Yükseköğretim Kurumları, Bilim ve Teknoloji	TÜRK Bilim ve Teknoloji Kurumu	TÜRK Bilim ve Teknoloji Kurumu	Yıllık	Yıllık	Her yıl	Her yıl	ISCO 08, ISCO 09, ISCO 10, ISCO 11, ISCO 12, ISCO 13, ISCO 14, ISCO 15, ISCO 16, ISCO 17, ISCO 18, ISCO 19, ISCO 20, ISCO 21, ISCO 22, ISCO 23, ISCO 24, ISCO 25, ISCO 26, ISCO 27, ISCO 28, ISCO 29, ISCO 30, ISCO 31, ISCO 32, ISCO 33, ISCO 34, ISCO 35, ISCO 36, ISCO 37, ISCO 38, ISCO 39, ISCO 40, ISCO 41, ISCO 42, ISCO 43, ISCO 44, ISCO 45, ISCO 46, ISCO 47, ISCO 48, ISCO 49, ISCO 50, ISCO 51, ISCO 52, ISCO 53, ISCO 54, ISCO 55, ISCO 56, ISCO 57, ISCO 58, ISCO 59, ISCO 60, ISCO 61, ISCO 62, ISCO 63, ISCO 64, ISCO 65, ISCO 66, ISCO 67, ISCO 68, ISCO 69, ISCO 70, ISCO 71, ISCO 72, ISCO 73, ISCO 74, ISCO 75, ISCO 76, ISCO 77, ISCO 78, ISCO 79, ISCO 80, ISCO 81, ISCO 82, ISCO 83, ISCO 84, ISCO 85, ISCO 86, ISCO 87, ISCO 88, ISCO 89, ISCO 90, ISCO 91, ISCO 92, ISCO 93, ISCO 94, ISCO 95, ISCO 96, ISCO 97, ISCO 98, ISCO 99, ISCO 100	Her yıl	Her yıl	Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.
2.4.2	Yükseköğretim Kurumları, Bilim ve Teknoloji	TÜRK Bilim ve Teknoloji Kurumu	TÜRK Bilim ve Teknoloji Kurumu	Yıllık	Yıllık	Her yıl	Her yıl	ISCO 08, ISCO 09, ISCO 10, ISCO 11, ISCO 12, ISCO 13, ISCO 14, ISCO 15, ISCO 16, ISCO 17, ISCO 18, ISCO 19, ISCO 20, ISCO 21, ISCO 22, ISCO 23, ISCO 24, ISCO 25, ISCO 26, ISCO 27, ISCO 28, ISCO 29, ISCO 30, ISCO 31, ISCO 32, ISCO 33, ISCO 34, ISCO 35, ISCO 36, ISCO 37, ISCO 38, ISCO 39, ISCO 40, ISCO 41, ISCO 42, ISCO 43, ISCO 44, ISCO 45, ISCO 46, ISCO 47, ISCO 48, ISCO 49, ISCO 50, ISCO 51, ISCO 52, ISCO 53, ISCO 54, ISCO 55, ISCO 56, ISCO 57, ISCO 58, ISCO 59, ISCO 60, ISCO 61, ISCO 62, ISCO 63, ISCO 64, ISCO 65, ISCO 66, ISCO 67, ISCO 68, ISCO 69, ISCO 70, ISCO 71, ISCO 72, ISCO 73, ISCO 74, ISCO 75, ISCO 76, ISCO 77, ISCO 78, ISCO 79, ISCO 80, ISCO 81, ISCO 82, ISCO 83, ISCO 84, ISCO 85, ISCO 86, ISCO 87, ISCO 88, ISCO 89, ISCO 90, ISCO 91, ISCO 92, ISCO 93, ISCO 94, ISCO 95, ISCO 96, ISCO 97, ISCO 98, ISCO 99, ISCO 100	Her yıl	Her yıl	Her yıl, her bölge için ayrı raporlar hazırlanmaktadır.

Sektörel İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	Bilgi Kurum/Kuruluş	Veri Döneme Şekli	Yayımlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mercuriyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
7.4.3	Yükseköğretim Kurumlarının Akademi Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-10 ay	Çalışma Kurumları (İstatistik)	Mercuriyet	ISCO 88, ISCED 97, Eğitim Kurumları Sınıflaması (EKS), ISCED 2011	Türkiye	Harita-bülten	Arayışma sonuçları, Avrupa Birliği ve Eğitim Bakanlığı Arayışmaları Harita Bülteni ile düzenlenmektedir.
7.4.4	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	7-9 ay (E-8)	İstatistik Kurumları (E-8)	Mercuriyet	NSRF 2007	Türkiye	Harita-bülten	
7.4.5	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	2 yılda bir	1-11 ay	Arşiv	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.6	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	3 yılda bir	1-11 ay	Arşiv	Mercuriyet	ISCO Rev 2, ISCED 97, ISCED 2011, İstatistik Kurumları Sınıflaması (E-8)	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.7	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-9 ay	Arşiv	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.8	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-9 ay	Arşiv	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.9	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Çeyreklik	Çeyreklik	1-12 ay	Arşiv	Mercuriyet	ISCO 88, ISCED 97, ISCED 2011, İstatistik Kurumları Sınıflaması (E-8)	Türkiye	Harita-bülten	
7.4.10	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-10 ay	İstatistik Kurumları (E-8)	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.11	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-10 ay	İstatistik Kurumları (E-8)	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.12	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-20 gün	İstatistik Kurumları (E-8)	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.13	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-20 gün	İstatistik Kurumları (E-8)	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	
7.4.14	Yükseköğretim Kurumlarının Akademik Personeli İstatistikleri	TÜİK	• Cumhuriyetin Başlangıcı ve Kuruluşu • Eğitim ve Öğretim Kurumları	Yıllık	Yıllık	1-12 ay	İstatistik Kurumları (E-8)	Mercuriyet	ISCO Rev 2	Türkiye	Harita-bülten, Mikroveri Seti	

Sektörel İstatistikler

Sıra No	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yapılma Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	İklimlen Sorunları	Teknik Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
7.1.5	İlçeler Kib. Kayıt İşleri Birimci Yayın Sayısı	İBİSTAK	TÜİK	Yük.	Yük.	1-12 ay 1-12 ay	İçerilmiyor	Yok	-	Türkiye	Elektronik ortam (öcc Ab. pdf vs.)	-

ANA KONU 8. TARIM İSTATİSTİKLERİ

8.1. BİTKİSEL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

8.2. HAYVANSAL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

8.3. SU ÜRÜNLERİ İSTATİSTİKLERİ

8.4. GIDA GÜVENLİĞİ VE TARIMSAL ÇEVRE İSTATİSTİKLERİ

8.5. ORMANCILIK İSTATİSTİKLERİ

8.6. TARIMSAL İŞLETME YAPI İSTATİSTİKLERİ

8.7. TARIMSAL EKONOMİK HESAPLAR

8.1. BİTKİSEL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Bitkisel Üretim İstatistikleri; bitkisel ürün istatistikleri (tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebzeler, meyveler, içecek ve baharat bitkileri), bitkisel üretim sırasında kullanılan tarımsal alet ve makine istatistikleri ile bitkisel ürün denge hesaplarına ilişkin çalışmaları içermektedir.

Ülkemizde bitkisel üretime ait tarımsal alan, üretim miktarı, ağaç sayıları, verim ve tarımsal alet ve makine sayılarına ilişkin istatistikler idari kayıtlardan, anketlerden ve genel tarım sayımlarından elde edilmektedir.

Bitkisel ürünlerin arz kaynakları ve kullanım şekillerini belirli bir referans dönem boyunca karşılaştırarak ayrıntısıyla ortaya koymak amacıyla bitkisel ürün denge tabloları oluşturulmaktadır.

2. Mevcut Durum

Bitkisel üretim istatistikleri ile tarımsal üretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi sırasında kullanılan alet ve makinelere yönelik veriler Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB)'un il ve ilçe müdürlüklerinden derlenmektedir. Bu veriler 2007 yılından itibaren geliştirilen web tabanlı bir yazılımla elektronik formatta derlenmektedir.

Bitkisel ürünlerde açıkta ve örtü altı olmak üzere alan, üretim, verim ve ağaç sayılarına ilişkin bilgiler elde edilmekte olup bitkisel üretim istatistiklerinde yılda 3 tahmin yapılmaktadır. Birinci tahmin sonuçları Mayıs ayında, ikinci tahmin sonuçları Ekim ayında, üçüncü (son) tahmin sonuçları ise Aralık ayında açıklanmaktadır.

Bitkisel üretim istatistikleri kapsamında derlenen alan, üretim, verim ve ağaç sayılarına ait bilgiler değişkenler bakımından uluslararası normlara uyumlu olmakla birlikte, veri kaynağı açısından farklıdır.

Bitkisel üretim verileri, yıllık zaman serisi halinde Türkiye düzeyinde bitkisel üretim ile tarımsal alet ve makinelere ait bilgileri içerecek şekilde web ortamında sunulmaktadır. Ayrıca bu bilgilerin 1991 yılından günümüze kadar olan il ve ilçe düzeyindeki verileri mevcuttur.

Bitkisel üretimde ağırlığı olan seçilmiş bitkisel ürünler için ürün denge tabloları, 2000/2001 ürün döneminden itibaren oluşturularak yayımlanmaya başlamıştır. 2005/2006 ürün döneminden itibaren "tahıllar ve diğer bitkisel ürünler", "sebzeler" ve "meyveler, sert kabuklular ve içecek bitkileri" ana ürün grubuna göre haber bülteni olarak yayımlanmakta ve 2008 yılından itibaren de web ortamında sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Bitkisel üretim istatistiklerinin uluslararası standartlara uygun olarak tarımsal işletme bazında üretilmesi amacıyla, doğrudan tarımsal işletmelere anket uygulanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, uygun bir istatistikî çerçeve oluşturulmasının sağlanması ön koşul olup TOB tarafından kurulacak ve sürdürülebilirliği sağlanacak bir tarımsal işletme kayıt sistemine ihtiyaç bulunmaktadır.

Tarım İstatistikleri**8.2. HAYVANSAL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Hayvansal Üretim İstatistikleri, yılda 2 defa yapılan çalışmalar ile aylık bazda yürütülen çalışmaları kapsamaktadır. Yılda 2 defa yürütülen çalışmalar, hayvancılık sektörünün gelişiminin izlenmesini sağlamak ve uluslararası karşılaştırmalara olanak vermek için tür, ırk ve yaş grupları itibarıyla hayvan sayılarının elde edilmesi ve hayvansal ürünlerin hesaplanması amacıyla yapılan istatistikî çalışmalardır.

Aylık çalışmalar ise hayvancılık sektörünün kısa dönemlerle gelişiminin izlenmesini sağlamak ve uluslararası karşılaştırmalara olanak vermek amacıyla ilgili sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerde yapılan istatistikî çalışmalar olup üç ayrı başlık altında yayımlanmaktadır.

- Kırmızı et üretim istatistikleri
- Aylık süt ürünleri üretim istatistikleri
- Aylık kümes hayvancılığı üretim istatistikleri

2. Mevcut Durum

Yılda 2 defa yapılan hayvansal üretim istatistiklerine ait veriler, TOB'un idari kayıtlarından derlenmektedir. Anket uygulamasıyla derlenen aylık kırmızı et, süt ve süt ürünleri ve kümes hayvancılığı üretim istatistikleri kapsamındaki temel veri kaynakları, hayvansal ürünleri girdi olarak kullanan ve ilgili sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerdir.

Hayvansal üretim verileri haber bültenleri aracılığıyla kamuoyuna duyurulmaktadır. 1991 yılından günümüze kadar olan bilgiler veritabanında yer almakta ve internet sayfasından da zaman serisi şeklinde kullanıcılara sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Hayvansal üretim istatistiklerinin Avrupa Birliği (AB) ile uyumlu ve karşılaştırmalı olmasına yönelik yapılan çalışmalar ulusal ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak devam etmektedir. Bu kapsamda TOB tarafından büyükbaş hayvanların tanımlanması ve kayıt altına alınmasına yönelik olarak oluşturulan Türk Veteriner Bilgi Sistemi (TÜRKVET) verileri çerçeve olarak kullanılarak tarımsal işletme bazında hayvansal üretim istatistiklerinin anket yoluyla tarımsal işletmelerden derlenme çalışmaları 2020 yılı itibarıyla başlanmıştır.

Tarımsal işletme bazlı yürütülecek bu anketler yoluyla canlı hayvan varlığının yanında, süt ve süt ürünleri üretimi ile kırmızı et üretimi verilerinin de üretilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda ilk aşamada kırmızı et üretim istatistikleri ile süt üretim istatistiklerinin iyileştirilmesi ve kamuoyu ile paylaşılması planlanmaktadır.

TOB bünyesinde bulunan idari kayıtların kullanıma açılması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu sayede ikinci aşamada bazı verilerin doğrudan idari kayıtlardan elde edilmesi sağlanacaktır. Söz konusu çalışmalar tamamlandığında, mevcut durumda İstatistik Veri Ağı (İVA) sistemi üzerinden TOB tarafından derlenen veriler yerine idari kayıt ve anketler üzerinden derlenen ve tarımsal işletme bazlı verilere geçilecektir.

Tarım İstatistikleri

TOB tarafından, balıkçı gemilerinin av faaliyetlerinin izlenebilmesi ve verilerin daha hızlı toplanabilmesi amacıyla Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemi (BAGİS) kurularak, 12 metre ve üzeri boy uzunluğuna sahip balıkçı gemileri izlenme kapsamına alınmıştır. Bu sistemin bir parçası olan Elektronik Seyir Defteri (ESD) ile avcılık faaliyetleri ve av miktar verileri elektronik ortamda hızlı bir şekilde toplanmaya başlanmıştır.

Avlanan ürünlerin karaya çıkarılması esnasında gerekli kontrollerin yapılması ve kayıtların tutulması amacıyla 204 adet karaya çıkış noktası belirlenmiş olup önemli balıkçı limanlarında 53 adet balıkçılık idari binası kurulmuştur. Diğer balıkçı idari binalarının kurulumunun tamamlanması ve sistemin tamamen çalışır duruma getirilmesiyle birlikte, karaya çıkarılan balıkların kayda geçirilmesi sağlanacak, denetim ve kontroller yapılarak verilerin doğruluğu kontrol edilmiş olacaktır.

Tüm bu çalışmalara temel teşkil eden Su Ürünleri Kanunu güncel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden düzenlenerek yasalaşmıştır. Değiştirilen kanun ile karaya çıkış noktalarının çalışır hale getirilmesi ve kayıtların tutulması için yasal altyapı güçlendirilmiştir. TOB tarafından kullanılan bilgi sistemleri aracılığıyla toplanan verilerin TÜİK'e akışının sağlanmasıyla balıkçılık istatistikleri uluslararası normlara uygun hale getirilecektir.

8.4. GIDA GÜVENLİĞİ VE TARIMSAL ÇEVRE İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Gıda Güvenliği İstatistikleri; TOB tarafından idari kayıtlar kullanılarak derlenen Organik Tarım, Tarımsal Gübre Kullanımı, Tarımsal İlaç Kullanımı, İyi Tarım Uygulamaları, Tarımsal Tohum İstatistikleri ve Azot-Fosfor Denge Tablolanna ilişkin istatistiklerden oluşmaktadır.

Organik Tarım; bitkisel ve hayvansal ürünler, su ürünleri ve girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi ile orman alanları veya doğadan toplanarak elde edilen ürünlerin tüketiciye ulaşmaya kadar olan bütün işlemlerin ilgili mevzuat hükümlerine uyularak yapılan tarımsal faaliyetleri içermektedir.

İyi Tarım Uygulamaları; gıda güvenliğinin temel ilkelerinden olan insan, hayvan ve bitki sağlığını korumayı ve ürün güvenilirliğini hedeflemektedir. İstatistik çalışmaları, yönetmelik esaslarına göre üretilen ürünlere ait verilerin derlenmesini kapsamaktadır.

Tarımsal Gübre ve İlaç Kullanımına ilişkin veriler ise gıda güvenliği kapsamında üretilmekte ve yayımlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

Organik tarımla ilgili, organik bitkisel üretim ve organik hayvansal üretim verileri TOB tarafından idari kayıtlardan derlenmekte ve Bakanlık web sayfasında düzenli olarak yayımlanmaktadır. Ayrıca organik bitkisel üretime ilişkin organik tarımla uğraşan çiftçi sayısı, ekilen alan ve üretim verileri TOB idari kayıtları kullanılarak TÜİK web sayfasında yayımlanmaktadır.

İyi tarım uygulamaları ile ilgili, iyi tarım uygulamaları bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri yetiştiriciliği verileri TOB tarafından idari kayıtlardan derlenmekte ve Bakanlık web sayfasında düzenli olarak yayımlanmaktadır.

Tarımsal gübre ve ilaç kullanımına ait veriler, çeşitler ayrıntısında, üretim ve tüketim bilgilerini kapsayacak şekilde her yıl TÜİK ve TOB'un web sayfasında kullanıcılara sunulmaktadır.

Azot-Fosfor denge tablolarının hazırlanması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TOB tarafından organik tarım verilerinin tutulduğu Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS) veritabanında revizyon çalışmaları yapılmış olup sistemin geliştirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

İyi tarım uygulamaları verilerinin tutulacağı İyi Tarım Uygulamaları Bilgi Sistemi (İTUBİS) kuruluş aşamasında olup çalışmalar devam etmektedir.

Tarım İstatistikleri

TOB sorumluluğunda üretilen ve yayımlanan resmi istatistiklere ilişkin metaverilerin güncellenmesi ve yayımlanması planlanmaktadır.

Azot-Fosfor denge tabloları Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından kullanılan ortak bir metodoloji ile hazırlanmaktadır. Bu kapsamda söz konusu metodolojiye dayalı olarak Azot-Fosfor denge tablolarının hazırlanarak yayımlanması ve Eurostat'a gönderilmesi planlanmaktadır.

Tarımsal Tohum İstatistikleri; sertifikalı tarla bitkileri tohumları, sertifikalı ve standart sebze bitkileri tohumları, sertifikalı meyve fidanları ve çilek fidelerine ait tohumluk verilerini kapsamakta ve insan, hayvan, bitki sağlığını korumayı, ürün güvenilirliği ile gıda arzı güvenliğini korumayı hedeflemektedir. Tarımsal Tohum İstatistikleri kapsamında; sertifikalı tarla bitkileri tohumları, sertifikalı ve standart sebze bitkileri tohumları, sertifikalı meyve fidanları ve çilek fidelerine ait tohumlukların 2002-2020 yılları arasında ülke bazında, 2015 yılından sonra ülke ve il düzeyinde veri üretmekte ve yayımlanmaktadır. Söz konusu istatistiklerin resmi istatistik kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama ile Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
8.4.P.1	Azot-Fosfor Denge Tabloları	Eurostat	TÜİK	İdari kayıt	• TÜİK • Tarım ve Orman Bakanlığı	2023
8.4.P.2	Tarımsal Tohum İstatistikleri	• Eurostat • Ülkeye özgü ihtiyaç	Tarım ve Orman Bakanlığı	İdari kayıt	Tarım ve Orman Bakanlığı	2023

8.5. ORMANCILIK İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Ormancilık ile ilgili istatistik veriler Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından derlenmektedir.

Resmî İstatistik Programı (RİP) kapsamında ulusal ve uluslararası alanda kullanılan ormancilık istatistiklerinin derlenmesi için öncelikli olarak ulusal orman envanteri ile ulusal orman tanımının yapılması ve bu tanımlar kapsamında veri üretilmesi esastır. Ormancilık istatistikleri kapsamında;

- Orman alanlarının tespiti, ağaç serveti, artım ve karakteristikleri, odun üretimi ve değerlendirmesi, orman ürünleri birim fiyatları, odun dışı orman ürünleri üretim miktarları, orman varlığının devamlılığını sağlayacak silvikültürel işlemler ile orman yangınları ile mücadele ve koruma çalışmaları, orman zararlıları ile mücadele yöntemlerine ilişkin istatistik veriler,
- Orman köyünde yaşayan köy halkının, sosyal ve ekonomik durumlarının iyileştirilmesine yönelik olarak kullanılan ferdî ve kooperatif desteklemelerine ilişkin istatistik veriler,
- Ağaçlandırma, rehabilitasyon, erozyon kontrolü, mera ıslahı, özel ağaçlandırma, orman tesis çalışmalarına ilişkin etüt ve proje faaliyetleri, fidan üretimi ve tohum üretimine ilişkin istatistik veriler,
- Orman kadastro çalışmaları ve Orman Kanunu'na dayanılarak verilen izinlere ait istatistik veriler,
- Orman ekosistemlerinin izlenmesi ile ilgili veriler,
- Rekreasyon alanları ve bal ormanları ile ilgili veriler üretilmektedir.

2. Mevcut Durum

Ormancilık istatistikleri kapsamında, ulusal ve uluslararası alanda geçerli tanım ve sınıflamalar kullanarak veri üretilmektedir. Bu kapsamda üretilen istatistik verilerle 2015 ve 2020 yıllarında "Resmî İstatistik Kalite Belgesi" alınmıştır. Ormancilık istatistiklerine ilişkin verilerin derlenmesinde, idari kayıt yöntemi ile Ulusal Tarım, Ormancilık ve Balıkçılık Ürünleri Sınıflaması (TAORBA) ve İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) kullanılmaktadır.

Bu kapsamda ulusal düzeyde yeterli seviyede istatistikî değerlendirmelerin yapılmasına olanak sağlayacak bir ulusal orman envanteri metodu henüz mevcut değildir. Bugüne kadar orman alanlarının ulusal düzeyde envanter kaynağını OGM tarafından değişik yıllar itibarıyla düzenlenmiş olan Orman Amenajman Planları teşkil etmiştir. Orman Amenajman Planları; orman alanı, serveti, artımı ve diğer orman karakteristiklerini detaylı olarak planın düzenlendiği yıl itibarıyla ortaya koyan raporlardır. Bu raporların içeriğindeki envanter verileri; yazı, tablo ve konumsal haritalar şeklinde, bir kısmı elektronik ortamda hazırlanmış ve arşivlenmiştir. Bu planlar, 10-20 yıl süre uygulanmak üzere değişik yıllarda düzenlenmiş olduğundan, uygulama süresi biten planlarla her yıl için belirlenen adedi yenilenmektedir. Bu nedenle orman alanı, serveti, artımı ve karakteristik özellikleri ile ilgili verilerin değerlendirmelerinin yapıldığı Orman Amenajman Planlarındaki verilerin tespit tarihleri 1-20 yıllar arasında değişiklik göstermektedir. Planın yapıldığı yıl itibarıyla veriler güncel ve iyi kalitededir. Ancak ulusal düzeyde bugün için bir değerlendirme yapılmak istendiğinde, tüm planlar

Tarım İstatistikleri

bugünkü durumu yansıtan veriler içermediği için yapılacak değerlendirmeler ulusal strateji geliştirme veya politika oluşturmada kısıtlar oluşturmaktadır.

Ormançılık İstatistikleri ile ilgili veri derleme sıklığı yıllık olarak belirlenmiştir. Ormançılık İstatistikleri, OGM'nin resmi internet sitesinde yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Uluslararası Ormançılık süreciyle uyumlu Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri Ulusal Seti geliştirme çalışmaları OGM koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bu kapsamda OGM tarafından "Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri Kılavuzu" ve "2019 yılı Ulusal Raporu" yayımlanmıştır. Bu kapsamda üretilen göstergelerin resmi istatistik kapsamına alınması konusunda TÜİK ve OGM tarafından çalışma yapılması planlanmaktadır.

Orman Bilgi Sistemi (ORBİS) projesi OGM tarafından devam ettirilmektedir. Söz konusu proje tamamlandığında bu alana ilişkin daha kapsamlı veri üretimi planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
S.S.P.1	Sürdürülebilir Orman Yönetimi İstatistikleri	Ülkeye özgü ihtiyaç	Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü)	İdari kayıt	Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü)	2023

8.6. TARIMSAL İŞLETME YAPI İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Ülkemizde Tarımsal Yapı İstatistikleri; tarımsal işletmelerin yasal durumu, ürün bazında arazi kullanımı, yetiştirilen hayvan sayısı, tarımda istihdam ve mekanizasyon ile işletme tipolojisini ve ekonomik büyüklüğünü belirleyen istatistiklerdir.

2. Mevcut Durum

Tarımsal işletmelerin yapılarını ortaya koymak amacıyla genel tarım sayımları kapsamında yapılan çalışmalar veri kaynağı, veri derleme yöntemi ve tahmin düzeyi açısından birbirinden farklılık göstermektedir. Ülkemizde bugüne kadar 7 genel tarım sayımı uygulanmış olup sonuncusu 2001 yılında yapılmıştır. 2001 Genel Tarım Sayımı'nda Tarımsal İşletme Listesi, Köy Genel Bilgi Soru Kağıdı ve Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Soru Kağıdı olmak üzere 3 çalışma gerçekleştirilmiştir.

Köy Genel Bilgi Anketi ile yerleşim yerinin genel yapısına ilişkin bilgiler, yerleşim yeri muhtarlarından alınmış olup tam sayım yöntemi uygulanmıştır. Tarımsal işletmelerin yapısına ilişkin bilgiler ise örnekleme ile seçilen tarımsal işletmelere uygulanan Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Anketi ile derlenmiştir.

Tarımsal İşletme Yapı Araştırması ile tarımsal işletmelerin fiziksel büyüklüklerini belirlemek, tarımsal işletmeler için tipoloji oluşturmak, çiftlik ve ekonomik büyüklüğü temel alarak işletmeleri sınıflayabilmek için gerekli olan ürün bazında arazi kullanımı, yaş gruplarına göre hayvan sayıları, tarımsal mekanizasyon varlığı ve kullanımı, tarımda istihdam verileri derlenmektedir. 2006 Tarımsal İşletme Yapı Araştırması, yerleşim yeri ve işletme büyüklüğü açısından belirli eşik değeri üzerindeki işletmelerde tam sayım, diğer işletmelerde ise örnekleme ile uygulanmıştır. Araştırmada, AB ülkelerinde uygulanan Çiftlik Yapı Araştırması Karakteristik Listesinde yer alan tüm değişkenler ülke koşulları da göz önüne alınarak kapsanmıştır.

2016 Tarımsal İşletme Yapı Araştırması, coğrafi kapsam olarak nüfus büyüklüklerine bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan tüm il ve ilçe merkezleri ve köyler kapsama dahil edilmiştir. Kapsanan kitle, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yer alan tüm tarımsal işletmelerdir.

Yöntem, yasal durumu gerçek kişi olan işletmelerde örnekleme yöntemi uygulanmış yasal durumu tüzel olan işletmeler ise tam sayım kapsamına alınmıştır.

Araştırmada, AB ülkelerinde uygulanan Çiftlik Yapı Araştırması Karakteristik Listesinde yer alan tüm değişkenler ülke koşulları da göz önüne alınarak kapsanmıştır.

2006 ve 2016 Tarımsal İşletme Yapı Araştırması sonuçları, kurumumuzun web sitesinde haber bülteni şeklinde oran olarak kamuoyuna açıklanmıştır.

Tarım İstatistikleri

Ülkemizde bugüne kadar uygulanmış olan Genel Tarım Sayımı sonuçları kitap ve CD olarak mevcuttur.

Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) sorumluluğunda bulunan; tarım sigortası yapılan poliçe sayısı, sigorta yaptıran çiftçi sayısı, toplam sigorta bedeli, çiftçilerin ödediği toplam prim, devlet desteği, nedenlerine ve branş türüne göre ödenen hasar bedeli vb. değişkenlerin yer aldığı idari kayıt verileri RIP kapsamında haber bülteni şeklinde Haziran 2018'de kurumumuzun web sitesinde "Devlet Destekli Tarım Sigortaları" adıyla yayımlanmaya başlamıştır. 2021 yılından itibaren ise sadece TARSİM'in logosuyla TÜİK web sitesinde yayımlanmaya başlayan haber bülteninin yıllık olarak yayımlanmasına devam edilecektir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Tarımsal İşletme Yapı Araştırmasının, AB üyesi ülkelerdeki uygulamalar gereği 2016 yılından itibaren üç yılda bir yapılması planlanmıştır. Örnekleme ile seçilen tarımsal işletmelerle görüşme şeklinde uygulanacaktır.

Entegre bir tarım istatistikleri sistemi kurmak ve tüm çalışmalar sürdürülebilir kayıt sistemi ile güncelleyebilmek amacıyla genel tarım sayımı hazırlık çalışmaları ülkemizde 2019 yılında başlamış olup devam etmektedir.

Bu amaçla, TOB'un sorumluluğunda yürütülen tarımsal işletme kayıt sistemi oluşturma çalışmaları, öncelikle TOB bünyesinde olan mevcut kayıtların entegrasyonunun sağlanması, eksikliklerin ortaya konulması, bu eksikliklerin alan çalışması ile tamamlanması şeklinde planlanmıştır. Bu kapsamda tarım konusunda mevcut kayıtlara sahip ilgili kurum/kuruluşlarla da işbirliği yapılarak TÜİK teknik destek vermeye devam etmektedir.

Tarım sektörüne ilişkin bilgiye dayalı planlama ve yönetim için tarımsal işletmelerin faaliyete başladığında kaydedildiği faaliyeti terk ettiğinde ise kayıttan düşüldüğü merkezi, güncel bir veritabanı kurulması gerekmektedir. Bu veritabanı ilgili icracı Bakanlık (TOB) için karar destek sisteminin alt yapısını oluştururken, istatistik üretimine de çerçeve oluşturma görevini üstlenecektir.

Bu çalışmalar tamamlandıktan sonra ülkemizde uygulanması planlanan genel tarım sayımının tarımsal işletme kayıt sistemine dayalı olarak yapılması planlanmaktadır.

8.7. TARIMSAL EKONOMİK HESAPLAR

1. Kapsam

Tarım Ekonomik Hesaplar (TEH); tarım sektörünün ekonomik yapısını ortaya koyacak tarımsal üretimin girdi ve çıktı değeri, yatırımlar, tarımsal işgücü verimliliği, yaratılan tarımsal gelire ilişkin bilgiler ile tarımsal ürün ve girdi fiyatlarını içermektedir.

2. Mevcut Durum

Tarım sektörünün ekonomik yapısını ortaya koyacak ulusal hesaplar sistemi ile uyumlu tarımsal ekonomik hesap sisteminin oluşturulması amacıyla metodolojik çalışmalara başlanmıştır. Metodolojik ve hesaplama yöntemleri üzerine çalışmalar yapılmış, potansiyel veri kaynaklarının ve veri derleme yönteminin belirlenmesini de içeren çalışmalar sürdürülmüştür. Metodolojik çalışmalar sonucu, eksik ve mevcut veriler tespit edilmiştir. Eksik verileri ve hesaplamalarda kullanılacak katsayıları elde etmek için 2008 ve 2015 yıllarında Tarımsal İşletme Ekonomik Yapı Araştırması yapılmıştır.

TEH'in ana veri kaynağı olan tarımsal fiyatlardan, Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar (ÇEF) ile Çiftçinin Ödediği Fiyatlar (ÇÖF), Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE) ve Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarım-GFE) TÜİK tarafından hesaplanmaktadır. ÇEF, çiftçinin ürettiği veya yetiştirdiği ürünleri aracı kullanmadan doğrudan perakende veya toptan satması ile oluşan çiftçinin eline geçen birim fiyattır. ÇÖF ise, çiftçinin üretimini gerçekleştirme için satın aldığı (tohum, fide, fidan, gübre, yem, ilaç vb.) mal ve hizmetlere ödediği birim fiyattır.

ÇEF ve Tarım-ÜFE' de yer alan maddelerin fiyatları İktisadi Faaliyet Sınıflaması (NACE Rev.2) ve Faaliyetlere Göre Ürünlerin İstatistiksel Sınıflaması (CPA 2008)'e göre derlenmektedir. TOB, AB uyum çalışmaları kapsamında yapacağı Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA-FADN) çalışmasında seçilmiş 12 ilde 2012 yılında 800 işletme, 2013 yılında 23 ilde 1 000 işletme, 2014 yılında 54 ilde 4 000 işletme ve 2015 yılında 81 ilde 6 000 işletmeden veri toplamıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

AB uyum çalışmaları kapsamında TOB tarafından yürütülen ÇMVA-FADN çalışması ile toplanan verilerin sonuçları TÜİK ile değerlendirilerek tarımsal ekonomik hesap tablolarının oluşturulmasında kullanılacak düzeyde veri seti oluşturulma çalışmalarına devam edilecektir.

Tarımsal ekonomik hesap sisteminin, Eurostat tarımsal ekonomik hesaplar Tarım ve Ormanlık için Ekonomik Hesaplar El Kitabı (EAA/EAF 97 Rev. 1.1) metodolojisi esas alınarak oluşturulması amacıyla çalışmalar devam edecektir. Bu amaçla; tarımsal destekler ve krediler, makina ve bina amortismanları, sermaye oluşumları, girdiler, toplu meyve alanları ve ayrıştırılmayan ikincil tarım dışı gelirlerin hesaplanması veya derlenmesi çalışmaları ilgili kurum/kuruluşlarla devam edecektir.

Tarım İstatistikleri

8. TARIM İSTATİSTİKLERİ

Sıra No	Alt İkonu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	Bilgi Kurum/Kuruluş	Veri Değerleme Şekli	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mesajlığı Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
8.1. Bitkisel Üretim İstatistikleri												
B.1.1	Bitkisel Üretim Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-45 gün	ÇPA, AŞAK, İZMİR (AYD)	MEVGE	CPA 2008	İBBS Düzey 3, İçe	Haber Bülteni, Yıllık	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.
B.1.2	İklim ve Orman Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-3 ay	İzmir (AYD)	MEVGE	CPA 2008, GTPH	TÜKYE	Haber Bülteni, Yıllık	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.
B.1.3	Tarım ve Orman Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-45 gün	İzmir (AYD)	MEVGE	-	İBBS Düzey 3, İçe	Haber Bülteni	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.

8.2. Hayvansal Üretim İstatistikleri

B.2.1	Çiftlik Hayvansal Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-45 gün	İzmir (AYD)	1991 yılı itibarıyla devreye giren ve devreye girmemiş hayvanlar için ayrı ayrı mevzuat	CPA 2006	İBBS Düzey 3, İçe	Haber Bülteni, Yıllık	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.
B.2.2	Çiftlik Hayvansal Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-3 ay	AYRİM	2010 yılı itibarıyla devreye giren ayrı ayrı mevzuat	CPA 2008	TÜKYE	Haber Bülteni	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.
B.2.3	Çiftlik Hayvansal Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-45 gün	AYRİM	2010 yılı itibarıyla devreye giren ayrı ayrı mevzuat	CPA 2008	TÜKYE	Haber Bülteni	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.
B.2.4	Sığa ve Sığırtım Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-45 gün	AYRİM	2010 yılı itibarıyla devreye giren ayrı ayrı mevzuat	CPA 2008	TÜKYE	Haber Bülteni	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.

8.3. Su Ürünleri İstatistikleri

B.3.1	Su Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-6 ay	AYRİM	MEVGE	CPA 2008	İBBS Düzey 3	Haber Bülteni, Yıllık	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.
B.3.2	Su Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-6 ay	İzmir (AYD)	MEVGE	CPA 2008	İBBS Düzey 3	Haber Bülteni, Yıllık	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.
B.3.3	Su Ürünleri	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı * TÜRK	Yıllık	Yıllık	1-6 ay	İzmir (AYD)	MEVGE	CPA 2008	İBBS Düzey 3	Haber Bülteni, Yıllık	Yıllık verilerden, içtihatlar ve yurt dışı haberler (gözetimden) Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından toplanmaktadır.

9.1. SU VE TOPRAK YÖNETİMİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Su ve Toprak Yönetimi İstatistikleri; su, abksu, toprak kirliliği, deniz kirliliği ve su kalitesi istatistiklerini kapsamaktadır.

Su Kalitesi İstatistikleri, Türkiye'deki nehir, göl, kıyı ve geçiş suyu kütlelerinde yapılan su kalitesi izleme sonuçlarından türetilen su kalitesi sınıflandırma sonuçlarını kapsamaktadır.

Su Kaynakları İstatistikleri; su kaynaklarını yönetmek ve bu kapsamdaki faaliyetlerimizi sürekli iyileştirerek geliştirilecek kararların alınmasını sağlamak amacıyla, ulusal ve uluslararası alanda geçerli, güvenli, karşılaştırılabilir istatistik verilerin üretilmesini sağlamaktadır. Bu istatistikler, su potansiyeli istatistikleri ile Türkiye'deki yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına ait verileri kapsamaktadır. Su Potansiyeli İstatistikleri, III. Dönem Resmî İstatistik programı (RİP) döneminde kapsamı geliştirilerek "Su Kaynakları İstatistikleri" adıyla yayımlanmaktadır.

Su Çekimi ve Kullanımı İstatistikleri; araştırma kapsamındaki sektörlerin temin ettiği suyun kaynaklarına göre çekimi, artımı ve kullanımı ile ilgili istatistiklerdir.

Atıksu İstatistikleri, araştırma kapsamındaki sektörlerin oluşturduğu atıksuyun arıtımı ve alıcı ortamlara deşarj edilmesi ile ilgili istatistiklerdir.

Deniz Kirliliği İstatistikleri; ülkemizin taraf olduğu Barcelona ve Bükreş sözleşmeleri ve ekleri olan protokoller kapsamında düzenli olarak Akdeniz, Ege, Karadeniz, Marmara Denizi ve Boğazlarda gerçekleştirilen Denizlerde Bütünlüklük Kirlilik İzleme Programı sonuçlarını kapsamaktadır.

Toprak Kirliliği İstatistikleri, Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik gereğince noktasal kaynaklı kirlenmiş sahalardan elde edilen verileri içermektedir.

2. Mevcut Durum

Türkiye'de su kalitesi izleme faaliyetlerinin Avrupa Birliği (AB) Su Çerçeve Direktifinde belirlenen ekolojik durum sınıflandırmasına uyumlu hale getirilmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Su Çerçeve Direktifi kapsamında su kaynaklarına ilişkin olarak yapılan izleme faaliyetleri operasyonel ve gözetimsel izleme yöntemleriyle yürütülmektedir. Bu izleme faaliyetleri sonucunda elde edilen verilerle su kaynaklarının kimyasal ve ekolojik durumu tespit edilmektedir. Bu doğrultuda Türkiye'deki nehir, göl, kıyı ve geçiş suyu kütlelerindeki gerçekleştirilecek izleme faaliyetlerinin havza bazında planlandığı Havza İzleme Programları oluşturulmaktadır. Havza izleme programlarında her bir su kütlesine yönelik olarak belirlenen esaslar çerçevesinde fiziko-kimyasal, kimyasal, biyolojik ve hidromorfolojik kalite bileşenlerini içeren su kalitesi izleme parametreleri, izleme sıklıkları ve izleme istasyonları belirlenmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Havza İzleme Programları çerçevesinde su kalitesi izleme çalışmaları, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) tarafından 25 havzada yürütülmektedir. İzleme çalışmaları

Çevre İstatistikleri

doğrultusunda elde edilen veriler su kalitesi değerlendirmesi yapılmak üzere Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne gönderilmektedir. Elde edilen veriler üzerinden AB normlarına uygun su kalitesi sınıflandırmaları gerçekleştirilebilecektir.

Su potansiyelinin belirlenmesi çalışmaları DSİ tarafından yapılmaktadır. Bu amaçla, aylık ve yıllık olarak akarsu gözlem istasyonlarında debi, göl gözlem istasyonlarında ise göl seviyesi ölçümleri gerçekleştirilmektedir. Kar gözlem istasyonlarında kar derinliği ve karın su eşdeğeri ölçümleri her havzanın kar mevsimine uygun olarak aylık yapılmaktadır. DSİ ayrıca meteoroloji gözlem istasyonlarında yağış ve buharlaşma ölçümlerini de gerçekleştirmektedir. Yeraltısuyu seviyeleri aylık ve mevsimsel olarak DSİ tarafından ölçülmektedir.

DSİ tarafından gerçekleştirilen meteorolojik parametrelerin ölçümünde Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) ile aynı yöntemler kullanılmaktadır, ancak istasyonların kuruluş amacı ve yerleri farklıdır. 2012- 2016 yıllarını kapsayan II. Dönem RİP çerçevesinde "Su Kaynakları İstatistikleri" kalite çalışmaları tamamlanarak "Resmî İstatistik Kalite Belgesi" alınmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğü faaliyetleri kapsamına alınan Arazi Topluşturma Hizmetleri ile DSİ'ce geliştirilen sulamalarda Sulama Sistem-Yöntemlerine ilişkin istatistikler RİP'e dâhil edilmiştir.

Su çekimi ve kullanımı ile atıksu istatistikleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belediyeler, imalat sanayi işyerleri, termik santral, organize sanayi bölgeleri ve maden işletmelerinden anket yoluyla derlenmektedir. Köylere ait su ve atıksu istatistikleri ise İçişleri Bakanlığı (İller İdaresi Genel Müdürlüğü) tarafından üretilmektedir. Belediyelere ait su çekimi ve kullanımı ile atıksu istatistikleri İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) Düzey 3'e göre, imalat sanayi işyerleri, termik santral, organize sanayi bölgeleri, maden işletmeleri ve il özel idarelerinden derlenen köylere ait su ve atıksu istatistikleri Türkiye ölçeğinde üretilmekte ve TÜİK internet sitesinde yayımlanmaktadır. Veriler, tanım ve sınıflamalar açısından İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ve Avrupa Birliği (AB) ile tam uyumludur. Tarımsal sulamada kullanılan su miktarına ilişkin veriler ise DSİ Genel Müdürlüğü tarafından üretilmektedir. Su çekimi ve kullanımı istatistikleri kapsamında yer alan su ürünleri yetiştiriciliği sektörüne ait tatlı su kullanımı verileri 2017 yılından itibaren TOB tarafından üretilmektedir.

Akdeniz ve Ege Denizinde yapılan izleme sonuçları ve bu kapsamda üretilen ham veriler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) tarafından Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Akdeniz Eylem Planı (MAP) MED-POL sekreteryasına gönderilmektedir. Karadeniz'de ise, yapılan ölçümler Karadeniz Komisyonu Sekreteryasına raporlanmaktadır. Karadeniz'de 97 noktada, Ege ve Akdeniz'de 176 noktada, Marmara Denizi'nde 91 noktada ölçüm ve izleme çalışmaları yapılmaktadır.

Toprak kirliliği istatistiklerine yönelik olarak, Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi oluşturulmuş ve 2015 yılından itibaren 237 sektöre ait "Potansiyel Toprak Kirlilik Faaliyetleri"ne ilişkin veriler bahsi geçen sistem vasıtası ile kayıt altına alınmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Türkiye’de suyla ilişkili verilerin tek bir noktadan ilgililerine ulaştırılacağı Ulusal Su Bilgi Sistemi’nin (USBS) kurulumu 2017 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Sistem geliştirme çalışmaları halen devam etmektedir. DSİ tarafından yürütülen su kalitesi izleme faaliyetlerine ilişkin veriler DSİ Su Veri Tabanına (SVT) girilerek ve USBS ile entegrasyonu sağlanarak sistem üzerinden erişilebilir hale getirilecektir. Ancak henüz DSİ SVT tamamlanmadığından USBS ile entegrasyonu gerçekleştirilememiş olup her bir havzaya ait izleme verileri excel ortamında paylaşılmakta ve değerlendirilmeler/istatistik üretimi dokümanlar üzerinden yapılmaktadır. TOB istatistik altyapısına ilişkin çalışmaların tamamlanması ile birlikte DSİ SVT aracılığıyla sisteme dahil olan su kalitesi ile ilgili izleme verileri istatistik üretimi için kullanılacaktır. Kasım 2019 itibarıyla su kalitesi istatistikleri başlığı altında havza düzeyinde izleme istasyonları sayısı, ortalama parametre sayısı ve hassas alanlara ilişkin sayılar metaverileri ile birlikte paylaşılmış olup, IV. Dönem RİP (2022-2026) çerçevesinde su kalitesi istatistikleri başlığı altında Biyokimyasal Oksijen İhtiyacı (BOİ), Toplam Azot (TN), Nitrat Azotu (NO3-N) ve Toplam Fosfor (TP) parametreleri için su kalitesine ilişkin oluşturulan ikincil veriler 2025 yılında yayımlanacaktır.

DSİ birimleri tarafından idari kayıtlarla üretilen istatistik verilerin tespiti ve Resmî İstatistiğe aktarılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. DSİ bünyesindeki gözlem istasyonlarının ulusal kodlama sistemi ile takip edilmesi çalışmalarına başlanmış olup bu program döneminde tamamlanması hedeflenmektedir.

Su kaynaklarının etkin kullanımı ve korunması amacıyla 25 havza için nehir havzası yönetim planları, sektörel su tahsis planları, havza master planları, kuraklık yönetim planları, içme suyu havzaları koruma eylem planlarına altık hazırlamak ayrıca havza bazında su ve atıksu istatistiklerindeki değişimi takip etmek adına havza bazlı su istatistiklerinin üretilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda havza bazlı yağış, buharlaşma-terleme, akış miktarları; yüzey, yeraltı ve tatlı olmayan su ayırımında sektörlerin çektiği su miktarları, transfer kayıpları ve sektörlerin kullandığı su miktarlarına ihtiyaç vardır. TÜİK havza bazlı su temin ve tüketim verisi üretmeyi planlamaktadır.

TÜİK tarafından Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG’e üretim beyan eden maden ocaklarından veri derlenerek, 2010 yılından itibaren her iki yılda bir Maden İşletmeleri Su, Atıksu ve Atık İstatistikleri yayımlanmaktadır. Maden İşletmeleri Su, Atıksu ve Atık İstatistikleri çalışmasının kapsamı genişletilerek ham petrol ve doğalgaz sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin de su ve atıksu verilerinin derlenmesi planlanmaktadır. Bu nedenle, ham petrol ve doğalgaz sektörü için ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alındıktan ve yapılması planlanan soru formu/ alan test çalışması gerçekleştirildikten sonra, Maden İşletmeleri Su, Atıksu ve Atık İstatistikleri soru formuyla mı veya ham petrol ve doğalgaz sektörü için geliştirilecek ayrı bir soru formuyla mı alan çalışmasının yürütüleceğine karar verilecektir. Söz konusu test ve hazırlık çalışmalarından sonra Ham Petrol ve Doğalgaz Sektörü Su ve Atıksu İstatistiklerinin üretilmesi planlanmaktadır.

Çevre İstatistikleri

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
9.1.P.1	Havza Bazlı Su İstatistiklerinin Üretilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Kalkınma Planı• Eurostat	TÜİK	Koordinat verileri ile su verilerinin eşleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• TÜİK• Tarım ve Orman Bakanlığı	2026

9.2. ATIK İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Atık İstatistikleri; oluşan, toplanan, bertaraf edilen ya da yeniden kullanılan/geri kazanılan, tehlikeli ya da tehlikesiz her türlü atıklar, tehlikeli atık ihracatı ve ülke genelinde üretilen, piyasaya sürülen ambalajlar ile ilgili verileri içermektedir. Ayrıca tıbbi atıkların toplama ve bertaraf verileri ile özel atık sınıfında değerlendirilen pillerin, akümülatörlerin, madeni yağların, lastiklerin, elektrikli ve elektronik eşyaların üretim ve ithalat miktarları ile bunların atıklarına ilişkin verileri içerir.

2. Mevcut Durum

Belediye Atık İstatistikleri; belediyelerden, endüstriyel atık istatistikleri imalat sanayi işyerleri, termik santraller, organize sanayi bölgeleri ve maden işletmelerinden TÜİK tarafından yürütülen anket çalışmalarıyla üretilmekte olup tıbbi atık istatistikleri ise 2018 yılından itibaren ÇŞİDB idari kayıtlarından elde edilen verilerle üretilmektedir.

Belediye atıklarına ilişkin veriler ve tıbbi atık verileri İstatistik Bölge Birim Sınıflaması (İBBS) Düzey 3'e göre, endüstriyel atık verileri ise ulusal düzeyde üretilerek TÜİK internet sayfası üzerinden kullanıcılara sunulmaktadır. Ekonomik faaliyet sınıflaması olarak İktisadi Faaliyet Sınıflaması (NACE) Rev.2 ve atık sınıflaması olarak ise İstatistiksel Avrupa Atık Sınıflaması kullanılmaktadır. Veriler tanım ve sınıflamalar açısından OECD ve AB ile tam uyumludur.

Atıkların bertaraf ve geri kazanımı konusunda TÜİK tarafından, 2012 yılından itibaren lisanslı veya geçici faaliyet belgeli tüm atık bertaraf ve geri kazanım tesisleri ile lisanslı olmasa da belediyeler tarafından ya da belediyeler adına işletilen düzenli depolama, yakma ve kompost tesislerinden anket yolu ile veri derlenmektedir. Atık Bertaraf ve Geri Kazanım Tesisleri Araştırması kapsamında nihai atık bertaraf ve geri kazanım verilerini elde etmek amaçlandığından; atık toplama, ayırıştırma, ara depolama gibi ön-işlem tesisleri kapsam dışı tutulmaktadır. Ekonomik faaliyet olarak NACE Rev.2 ve atık sınıflaması olarak İstatistiksel Avrupa Atık Sınıflaması kullanılmaktadır. Veriler tanım ve sınıflamalar açısından AB ve OECD ile tam uyumludur.

ÇŞİDB, Atık Yönetimi Yönetmeliği Madde:9 (ğ) bendi kapsamında çevrimiçi uygulama olan "Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi" ile 2008 yılı verilerini içerecek şekilde 2009 yılı itibarıyla tehlikeli atık verilerini derlemeye başlamıştır. Sistemden yine aynı Yönetmeliğin Ek-4 Listesinde yer alan atık kodları kullanılarak alınan beyanlarda; ad ve adres bilgisi yanında aynı zamanda sektör (NACE Rev.2), miktar, işlemin çeşidi (stok, tesis içi, ihracat ve geri kazanım/bertaraf yöntemi) ve ağırlık gönderildiği atık işleme tesisinin bilgileri yer almaktadır. Tehlikesiz atık verileri ise 2015 yılı verilerini içerecek şekilde 2016 yılı itibarıyla aynı sistem üzerinden beyan edilmeye başlamıştır.

Tıbbi Atık İstatistikleri, ÇŞİDB'nin çevrimiçi uygulaması kapsamında elde edilen idari kayıtlardan yıllık olarak derlenerek Bakanlık internet sitesinde yayımlanmaktadır.

Çevre İstatistikleri

Ambalaj İstatistikleri ile ilgili olarak; 26/06/2021 tarihli ve 31523 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında ambalaj üreticileri, piyasaya sürülenler ile tedarikçiler, üretilen, ithal edilen, ihraç edilen, tedarik edilen, ambalajlı olarak piyasaya sürülen ambalajlara ilişkin veriler web tabanlı elektronik yazılım programı üzerinden ÇŞİDB’ye bildirecek olup elde edilen veriler değerlendirilerek ÇŞİDB tarafından yayımlanacaktır.

Özel Atık İstatistikleri’ne (atık pil ve aküler, bitkisel atık yağlar, atık madeni yağlar, ömrünü tamamlamış lastikler ve atık elektrikli ve elektronik eşyalar) ilişkin veriler, ÇŞİDB’nin çevrimiçi uygulaması kapsamında elde edilen idari kayıtlardan 2014 yılından itibaren derlenerek Bakanlık internet sitesinde yayımlanmaktadır.

Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Taşınımı ve Bertarafına İlişkin Basel Sözleşmesi ve Atık Yönetimi Yönetmeliği doğrultusunda ÇŞİDB’nce yapılması planlanan ihracata ilişkin ön bildirim (notifikasyon) işlemleri uygulanmaktadır. Tehlikeli atık ihracatı istatistiklerinin oluşturulmasında ihracatçı firmalar tarafından beyan edilen ihracat kapatma bilgilerindeki (gümrük çıkış beyannameleri) tehlikeli atık miktarları kullanılmaktadır. Başvurulara istinaden hazırlanan 2010-2019 yıllarına ait Tehlikeli Atık İhracat İstatistikleri ÇŞİDB internet sitesinde yayımlanmaktadır. Tehlikeli atık ihracatı kapsamında Avrupa atık sınıflaması ve Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) sınıflaması kullanılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

İnşaat ve yıkıntı atıkları konusunda ÇŞİDB tarafından yıkım işlemlerine yönelik yapılacak uygulamalar, yıkım öncesi ve yıkım esnasında uyulacak kurallar, oluşacak atıklar ve bu atıkların kaydına dair düzenleyici bir mevzuat değişikliği yapılmakta olup hazırlanan mevzuat neticesinde verilerin toplanarak derlenmesi ve yayımlanması çalışmasının yapılması planlanmaktadır.

Belediye atık kompozisyonu kapsamında ÇŞİDB tarafından hazırlanan 2007/10 sayılı "Katı Atık Karakterizasyonu Genelgesi" yayımlanmıştır. Bu kapsamda büyükşehir belediyeleri, belediye birimleri ve belediyeler tarafından belediye atık karakterizasyonu analizi yaz ve kış mevsiminde hizmet edilen bölgeyi ve mevsimleri temsil edecek şekilde yılda iki kez yapılarak İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlükleri koordinasyonunda, her yıl Şubat ayı sonuna kadar ÇŞİDB’ye sunulması gerekmektedir. Ancak belediyeler tarafından sunulan verinin istatistiksel anlamda değerlendirilebilecek nitelikte olmadığı tespit edildiğinden şu ana kadar konu ile ilgili veri yayımlanamamıştır. Belediye atık kompozisyonu ile ilgili olarak ÇŞİDB tarafından hazırlanan Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (UAYP) çerçevesinde (2016-2023) atık kompozisyonu ortaya konulmuştur. ÇŞİDB tarafından Sıfır Atık Yönetmeliği çerçevesinde sürdürülebilir atık yönetim planlaması yapılması amacıyla UAYP’nin revize edilmesi ve 2023-2035 yıllarına dair planlamaların belirlenmesi çalışmalarına başlanmıştır. Bu proje kapsamında 2007/10 sayılı Genelge’de belirtilen atık karakterizasyonu yönetimi değerlendirilmiş olup karakterizasyon yönteminde düzenleme yapılması çalışmaları başlatılmıştır. Çalışmanın tamamlanmasını müteakip mevzuatta değişiklik yapılarak atık karakterizasyon verilerinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde elde edilmesi sağlanacaktır.

TÜİK tarafından MAPEG’e üretim beyan eden maden ocaklarından veri derlenerek, 2010 yılından itibaren her iki yılda bir Maden İşletmeleri Su, Atıksu ve Atık İstatistikleri yayımlanmaktadır. Maden İşletmeleri Su, Atıksu ve Atık İstatistikleri çalışmasının kapsamı genişletilerek ham petrol ve doğalgaz sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin de atık verilerinin derlenmesi planlanmaktadır. Bu nedenle, ham petrol ve doğalgaz sektörü için ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri

Çevre İstatistikleri

alındıktan ve soru formu/alan test çalışması gerçekleştirildikten sonra ham petrol ve doğalgaz sektöründe faaliyet gösteren işletmelerden anket yoluyla veri derlenecektir. Söz konusu test, hazırlık ve alan çalışmalarından sonra, Ham Petrol ve Doğalgaz Sektörü Atık İstatistiklerinin üretilmesi ve yayımlanması planlanmaktadır.

Atık istatistikleri kapsamında yer alan tarımsal atık istatistiklerinin ise TÜİK tarafından yürütülen tarım anketlerine entegre edilecek bir modül anket ile derlenmesi planlanmaktadır.

TÜİK tarafından veri üretiminde idari kayıt kullanımının artırılması ve cevaplayıcı yükünün azaltılması amacıyla, atık istatistikleri konusunda idari kayıtları kullanılmasına yönelik çalışmalara devam edilecektir. Bu kapsamda öncelikli olarak ÇŞİDB'nin çevrimiçi uygulaması üzerinden derlenen verilerin kapsamının incelenmesi ve tüm sektörlerde oluşan tehlikeli ve tehlikesiz atıklara ilişkin istatistiklerin üretilmesine yönelik çalışmalar yapılması planlanmaktadır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
9.2.P.1	İnşaat ve Yıkıntı Atıkların İstatistiklerinin Üretilmesi	Ülkeye özgü ihtiyaç (atık istatistiklerinin geliştirilmesi)	ÇŞİDB	Mevzuatta değişiklik yapılması	ÇŞİDB	2026
9.2.P.2	Belediye Atık Kompozisyonu İstatistiklerinin Üretilmesi	Ülkeye özgü ihtiyaç (atık istatistiklerinin geliştirilmesi)	ÇŞİDB	Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (UAYP)'in revize edilmesi, karakterizasyon yönteminde düzenleme yapılması, mevzuatta değişiklik yapılması	ÇŞİDB	2026

Cevre İstatistikleri

9.3. HAVA VE METEOROLOJİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Sera Gazı Emisyon İstatistikleri; Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) ve Sözleşme altındaki Protokol ve Anlaşmalar kapsamında, sözleşmeye ve ilgili protokol ve anlaşmalara taraf olan ülkelerin bildirmekle yükümlü olduğu sera gazı emisyonlarını içermektedir.

Hava Kirleticileri Emisyon İstatistikleri; Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Uzun Menzilli Sınırlarötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi ve ek protokolleri kapsamında, sözleşme ve ilgili protokollerine taraf olan ülkelerin bildirmek zorunda olduğu emisyonları içermektedir.

Hava Kalitesi İstatistikleri, ülke genelinde ÇŞİDB'nin Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'na bağlı hava kalitesi izleme istasyonları aracılığıyla alınan ölçüm verilerini içermektedir.

İklim İstatistikleri; MGM tarafından kurulmuş olan meteoroloji istasyonlarından (Büyük Klima, Küçük Klima, Metar, Sinoptik, Rawinsonde, Otomatik Meteorolojik Gözlem İstasyonları-OMGİ, Ozon-UV, Yağmur Suyu Analizleri, Radar ve Uydur Görüntüleri, Yıldırım Tespit ve Takip Sistemi, Fevkalade Meteorolojik Hadise Kayıtları) gözlem ve ölçümler sonucunda elde edilen verileri içermektedir.

2. Mevcut Durum

Sera Gazı Emisyon İstatistikleri kapsamında; 2006 Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Rehberlerinde önerilen yaklaşımlar kullanılarak enerji, endüstriyel işlemler ve ürün kullanımı, tarım ve atık sektörlerinden kaynaklanan emisyonlar ile arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılıktan kaynaklanan emisyonlar ve yutak alanlarda karbon giderimi, Türkiye ölçeğinde yıllık olarak hesaplanmaktadır. Elektrik üretimi dışındaki diğer sektörlerin enerji kaynaklı emisyonları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB)'nin enerji denge tabloları kullanılarak TÜİK tarafından hesaplanmaktadır. Kömür madenciliği, petrol ve doğal gaz çıkarımı, işlenmesi taşınması dağıtım kaynaklı emisyonlar, endüstriyel işlemler ve ürün kullanımı, tarım ve atık sektörlerinden kaynaklanan emisyonlar da TÜİK tarafından hesaplanmaktadır. Elektrik üretiminden kaynaklanan emisyonlar ETKB tarafından, ulaşımdan kaynaklanan emisyonlar ise Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB) tarafından hesaplanarak TÜİK'e aktarılmaktadır. Arazi kullanım değişikliği ve ormancılık başlığı altında emisyonlar ve karbon giderimi, TOB tarafından hesaplanmaktadır. Endüstriyel işlemler ve ürün kullanımından kaynaklanan florlu gazlar ise ÇŞİDB tarafından hesaplanmaktadır. Türkiye ölçeğinde oluşturulan sera gazı envanteri, TÜİK tarafından birleştirilip RİP-Sera Gazı Emisyon Envanteri Çalışma Grubu'nda değerlendirildikten sonra sırasıyla Türkiye'nin BMİDÇS Envanter Odak Noktası olan TÜİK ve BMİDÇS Ulusal Odak Noktası olan ÇŞİDB tarafından onaylanmaktadır. Onaylanan Ulusal Envanter Raporu (NİR) ve Ortak Raporlama Formatı (CRF) tabloları TÜİK tarafından BMİDÇS Sekreteryası'na her yıl 15 Nisan'a kadar raporlanmakta ve kullanıma sunulmaktadır.

Cevre İstatistikleri**3. Yapılacak Yeni Çalışmalar**

Sera Gazı Emisyon İstatistikleri ve Hava Kirleticileri Emisyon İstatistikleri kapsamında kullanılan veri setlerinin uyumlaştırılması ve entegrasyonuna öncelik verilecektir.

Hava kirlenici emisyon envanteri hesaplamalarına esas şekilde katı yakıt kullanımına ilişkin 2020/25 Sayılı ÇŞİDB Genelgesi ile Katı Yakıt Modülü devreye alınmış olup katı yakıtların belgelendirme süreci elektronik ortama taşınmıştır. Bu verilerin zaman serisi içerisinde entegrasyonu planlanmıştır. Petrol ve doğalgaz çıkarım tesislerine ilişkin ihtiyaç duyulan verilerin ETKB'den temin edilmesi sağlanacaktır.

İklim İstatistikleri kapsamında; MGM tarafından üretilen verilerin en yüksek kalitede sunulması için kalite kontrol çalışmalarının sürdürülmesi, sürecin kısaltılması ve Dünya Meteoroloji Teşkilatı (WMO)'nın veriler ile ilgili oluşturmuş olduğu metaveri standardında sistemin oluşturulması ve bunun uygulamaya geçirilmesi hedeflenmektedir.

9.4. ÇEVRESEL EKONOMİK HESAPLAR

1. Kapsam

Çevresel Ekonomik Hesaplar; çevre koruma maliyetlerini göz önüne alarak, sürdürülebilir kalkınmayla tutarlı kirlilik önleyici politikaların oluşturulmasına yardımcı olacak bir veri sistemi geliştirme çalışmalarıdır.

Çevresel Ekonomik Hesaplar; fiziksel, parasal ve doğal kaynaklar için varlık hesaplarını içerir. AB Çevresel Ekonomik Hesaplar Yönetmeliği çerçevesinde, TÜİK tarafından fiziksel çevresel hesaplar kapsamında; madde akış hesapları, hava emisyon hesapları ve fiziksel enerji akış hesapları, parasal çevresel hesaplar kapsamında; çevresel vergiler, çevre koruma harcama hesapları ve çevresel mal ve hizmet sektörü ile ilgili çalışmalar yürütülmektedir.

2. Mevcut Durum

TÜİK 1990 yılından itibaren çevresel veri altyapısının oluşturulması ile ilgili çalışmalar yapmakta ve kullanıcıların hizmetine sunmaktadır. AB uyum çalışmaları kapsamında gerekli raporlamaların yapılması ve oluşturulacak yeni politikalarda ve mevcut politikaların sonuçlarının izlenmesinde politikalara destek sağlanması amaçlarıyla çevresel ekonomik hesaplarla ilgili metodolojik çalışmalar ise yine TÜİK tarafından 2008 yılında başlatılmıştır.

Çevresel ekonomik hesapların oluşturulmasında mevcut üretilen istatistikler ve idari kayıtlar (Tarım İstatistikleri, Yapısal İş İstatistikleri, Atık İstatistikleri, Çevre Koruma Harcama İstatistikleri, Hava Emisyon Hesapları, Dış Ticaret İstatistikleri, Ulusal Hesaplar, Çevresel Vergi İdari Kayıtları vb.) kullanılmaktadır.

2018 yılına kadar il özel idarelerinden, mahalli idare birliklerinden, belediyelerden, su ve kanalizasyon idarelerinden, diğer kamu kuruluşlarından, girişimlerden ve organize sanayi bölgelerinden veri derlenerek AB/AEK ve Eurostat tarafından hazırlanan Çevre Koruma Faaliyetleri Sınıflaması (Classification of Environmental Protection Activities - CEPA)'da yer alan dokuz ana başlığa ek olarak su ve enerji konuları da dahil edilerek çevresel istihdam, gelir ve harcama istatistikleri yayımlanmıştır. 2018 yılından itibaren ise Eurostat tarafından gerçekleştirilen metodolojik gelişmelere bağlı olarak Ulusal Hesaplar, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) idari kayıtları ile girişimlerden yıllık olarak çevre koruma harcama verileri derlenerek, CEPA'da yer alan dokuz ana başlıkta çevre koruma harcama istatistikleri üretilmektedir. Çevre Koruma Harcama İstatistikleri, Türkiye ölçeğinde üretilmekte hem haber bülteni hem de elektronik ortamda TÜİK internet sayfası üzerinden kullanıcılara sunulmaktadır.

Çevresel Vergilerle ilgili istatistikler, yıllık olarak istatistik tablolarında TÜİK internet sayfasında kullanıcılara sunulmaktadır.

Fiziksel Çevresel Hesaplar kapsamında; 2009 yılından itibaren madde akış hesapları, 2010 yılından itibaren hava emisyon hesapları ile ilgili hesaplar oluşturulmakta, düzenli olarak Eurostat'a yıllık raporlamalar yapılmakta ve TÜİK internet sayfasında istatistik tablo olarak yayımlanmaktadır.

Çevre İstatistikleri

Parasal Çevresel Hesaplar kapsamında; çevresel mal ve hizmetler sektörü, 2016 yılından itibaren Eurostat'a gönüllü olarak raporlanmakta olup bu konudaki yöntemsel çalışmalar ve geliştirme faaliyetleri tamamlanmıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Ulusal ve uluslararası ihtiyaçları karşılamak üzere talep, ihtiyaç ve AB Çevresel Ekonomik Hesaplar Yönetmeliği'ndeki güncellemelere bağlı olarak diğer çevresel ekonomik hesap sistemleri ile ilgili çalışmalar TÜİK koordinasyonunda TÜİK veya diğer kuruluşlar tarafından geliştirilmeye devam edilecektir.

Bu kapsamda, Avrupa Çevresel Hesaplar Stratejisi'nde AB üye ülkeleri tarafından üretilmesi planlanan çevresel modüllerden (Ekosistem hesapları, çevresel sübvansiyonlar ve benzer transferler, kaynak yönetim harcama hesapları, arazi hesapları, orman hesapları ve su hesapları) AB Çevresel Ekonomik Hesaplar Yönetmeliği'nde öncelikli olarak yer alacak modüller için yöntemsel çalışmalara başlanması ve hesapların oluşturulması planlanmaktadır.

Çevre İstatistikleri

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşulamakla Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
9.4.P.1	Çevresel Mal ve Hizmetler Sektörü	Eurostat	TÜİK	Eksik çevresel faaliyetlerin kapanması, 2022 yılında istatistik tablo olarak yayımlanması planlanmaktadır.	• TÜİK • ÇŞİDB • Tarım ve Orman Bakanlığı	2022
9.4.P.2	Su Hesapları	Eurostat	TÜİK	Eurostat tarafından hesaplar bütününi sağlayan soru kağıdının oluşturulması, Arz-Kullanım tablolarının oluşturulması, parasal değerlemelerin yapılması, kirlilik yüklerinin tahmin edilmesi	• TÜİK • ÇŞİDB	2026*
9.4.P.3	Orman Hesapları	Eurostat	TÜİK	Fiziksel ve parasal hesap tablolarının oluşturulması	• TÜİK • Tarım ve Orman Bakanlığı • ÇŞİDB	2026*
9.4.P.4	Çevresel Sübvansiyonlar ve Benzer Transferler Hesapları	Eurostat	TÜİK	Çevre koruma ve kaynak yönetimi faaliyetlerine ilişkin Genel Devletin verdiği sübvansiyon ve transferlerin incelenmesi	• TÜİK • Hazine ve Maliye Bakanlığı • Gelir İdaresi Başkanlığı	2026*
9.4.P.5	Ekosistem Hesapları	Eurostat	TÜİK	Eurostat tarafından hesaplar bütününi sağlayan soru kağıdının oluşturulması, ekosistem kapsam hesabı, ekosistem durum hesabı, ekosistem hizmetleri fiziksel ve parasal arz ve kullanım tabloları ile ekosistem parasal varlık hesaplarının oluşturulması	• TÜİK • Tarım ve Orman Bakanlığı • ÇŞİDB	2026*
9.4.P.6	Kaynak Yönetimi Harcama Hesapları	Eurostat	TÜİK	Yöntemsel araştırmaların yapılması ve Eurostat soru kağıdındaki 7 tablonun doldurulması	• TÜİK • Tarım ve Orman Bakanlığı • ÇŞİDB • Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	2026*
9.4.P.7	Arazi Hesapları	Eurostat	TÜİK	Eurostat tarafından hesaplar bütününi sağlayan soru kağıdının oluşturulması, arazi örtüsü ve arazi kullanımı sınıflamasına göre arazi örtüsü fiziksel hesap tablosunun oluşturulması	• TÜİK • Tarım ve Orman Bakanlığı • ÇŞİDB	2026*

* AB Çevresel Ekonomik Hesaplar Yönetmeliğindeki öncelik sırasına ve zorunlu raporlama yıllarına göre ilgili hesaplardan herhangi biri veya birkaçı çalışılacaktır.

9.5. DOĞA KORUMA, ÇÖLLEŞME VE EROZYON İLE MÜCADELE İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Doğa Koruma, Çölleşme ve Erozyon ile Mücadele İstatistikleri kapsamında; biyoçeşitlilik, korunan alan, yaban hayatı ve çölleşme ve erozyon istatistikleri yer almaktadır.

Biyοçeşitlilik İstatistikleri; canlıların farklılığını ve değışkenliğini, içinde buldukları karmaşık ekolojik yapılarla, birbirleriyle ve çevreleriyle karşılıklı etkileşimlerini ifade etmektedir. Biyolojik çeşitlilik; gen, tür ve ekosistem konusundaki istatistikleri içermektedir.

Korunan Alan İstatistikleri; TOB'un kuruluşuna yönelik 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu ve 2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesindeki korunan alanları kapsamaktadır.

Yaban Hayatı İstatistikleri; yaban hayatı, avcılık ve koruma kontrol faaliyetlerine ilişkin verileri kapsamaktadır.

Çölleşme ve Erozyon İstatistikleri; ülkemizin çölleşme ve erozyon konusundaki mevcut durumunun ortaya konması, izlenmesi ve çölleşme ve erozyon ile mücadeleye yönelik planlayıcı ve uygulayıcı birimleri ilişkin verileri içermektedir.

2. Mevcut Durum

Biyοçeşitlilik İstatistikleri kapsamında; TOB'ca elde edilen biyolojik çeşitliliğe ait bütün veriler, sayısal ortamda Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik veritabanında tutulmaktadır. Halihazırda veritabanı; internet tabanlı, kamuoyuna açık, üyelerin kendilerine özgü sınırlı haklarla verilere erişebildiği, sadece biyolojik çeşitliliğin envanteri ve izlenmesi temelinde yapılandırılan bir veritabanıdır. Söz konusu veritabanında; türler, habitatlar ve alanlar özelinde sorgulama yapılabilmektedir.

Sahip olduğumuz biyolojik zenginliğimizin ortaya konulması ve korunması amacıyla Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne "Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi" kapsamında 2013 yılında il bazında biyoçeşitlilik çalışmaları başlatılmış ve 2019 yılı sonunda 81 ilin çalışmaları tamamlanmıştır.

Bu proje kapsamında her bir il için tür/popülasyon, habitat/ekosistem ve bölgesel düzeyde izleme göstergeleri belirlenmiş ve izleme planları hazırlanmıştır. Proje ile ilk kez ülkemizde izleme çalışmalarını ulusal ölçekte taşıyacak olan "Ulusal İzleme Programı"nın ilk parametreleri yerel bazda oluşturulmuştur.

Bugün itibarıyla proje kapsamında belirlenen nesli tehlike altındaki türler ile biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlarda izleme çalışmaları yürütülmektedir.

Çevre İstatistikleri

Biyçeşitlilik İstatistikleri, 2020 yılından itibaren veritabanı üzerinden sürekli olarak yayımlanmaya başlanmıştır.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü sorumluluğundaki Korunan Alan İstatistikleri kapsamında; milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, tabiat anıtı, ulusal öneme haiz sulak alan, mahalli öneme haiz sulak alan, Ramsar alanı, yaban hayatı geliştirme sahası ve Orman Genel Müdürlüğü (OGM) sorumluluğundaki Korunan Alan İstatistikleri kapsamında ise muhafaza ormanı, gen koruma ormanı, tohum meşçeresi, tohum bahçesi ve şehir (kent) ormanı verileri yayımlanmaktadır.

II. RİP döneminde t+12 ayda yayımlanan Korunan Alan İstatistikleri t+6 ayda yayımlanmaya başlanmıştır. Korunan Alanların Ulusal Sınıflaması ve Kodlaması hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Korunan Alan İstatistik verileri TOB kurumsal web adresinde yayımlanmaktadır.

Korunan Alan İstatistikleri, Resmi İstatistiklerde Ulusal Kalite İlke ve Standartlarına uygun bulunduğundan 2018-2022 dönemi için Kalite Belgesi almaya hak kazanmıştır.

Korunan Alan İstatistikleri başlığı altında yayımlanan Yaban Hayatı İstatistikleri kapsamındaki veriler, III. RİP döneminde Yaban Hayatı İstatistikleri başlığı altında yayımlanmaya başlanmıştır.

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü sorumluluğunda yer alan Çölleşme ve Erozyon İstatistikleri, Çölleşme İle Mücadele Ulusal Eylem Programı ve İzleme Sistemleri kapsamında yürütülen çalışmalarla düzenli olarak takip edilmektedir.

Türkiye'nin çölleşme durumunu ortaya koymak ve izlemek üzere yürütülen çalışmalara ilişkin veriler ile erozyon istatistikleri internet ortamında kullanıcılara sunulmaktadır.

Çölleşme Hassasiyet Haritası Sonuçları, modelin ve hassasiyet haritasının doğrulanması ve kalibrasyonu çalışmaları tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde planlanan tüm sahalarda tamamlanmış ve oluşturulan model saha doğrulama çalışmaları neticesinde kalibre edilerek yayıma hazır hale getirilmiştir.

Türkiye Su Erozyonu Haritası; Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen Dinamik Erozyon Modeli İzleme Sistemi (DEMİS) yazılımı ile elde edilmekte olup harita oluşturulurken toprak, topografya, bitki örtüsü ve yağış parametrelerinden faydalanılmaktadır. İl, havza ve ülke bazında oluşturulmakta olan Su Erozyonu Haritası ve İstatistikleri bu parametrelere ait verilerin güncellenmesiyle dinamik olarak güncellenmektedir.

Türkiye Su Erozyonu Haritasına ait sonuç ve istatistikler, Türkiye Su Erozyonu Atlası ve Su Erozyonu II İstatistikleri adı altında basılı materyal olarak yayımlanmaktadır. Kullanıcılar, yayımlanan bu kaynaklara Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü web sitesinden ulaşabilmektedir. Ayrıca Türkiye Su Erozyonu Haritası ATLAS-TUCBS, e-devlet ve mobil uygulama üzerinden de anlık olarak tüm vatandaşlarımızın kullanımına sunulmaktadır.

Cevre İstatistikleri**3. Yapılacak Yeni Çalışmalar**

2013-2019 yılları arasında yürütölen Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında il bazında yapılan envanter çalışmaları ile elde edilen biyolojik çeşitlilik verileri Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veritabanı'na girilerek depolanmıştır. Böylece ölkemizin biyolojik çeşitlilik verileri bir veritabanı aracılığıyla tablo, grafik ve harita bazında sorgulanabilmekte olup biyolojik çeşitliliğimizin korunması ve sürdürülebilirliği adına meydana gelecek değişimler izlenmektedir. Biyokaçakçılık, türlerin neslinin tehlikeye girmesi, habitat tahribatları ve doğaya olan baskının etkileri gibi tehditlerin önüne geçilebilecektir. Gelecek süreçte yapılacak tüm biyolojik çeşitlilik çalışmalarına ilişkin veriler de bu veritabanında tutulacaktır. Türkiye'nin biyolojik çeşitlilik envanterinin çıkarılması; elindeki bilgiyi bilen, planlarını, projelerini ve politikalarını bu bilgi ışığında gerçekleştiren ölkemiz ulusal ve uluslararası olarak daha güçlü hale gelecektir.

Yaban Hayatı İstatistikleri başlığı altında yayımlanan yaban hayatı, avcılık ve koruma kontrol faaliyetlerine ilişkin istatistiki veriler kullanıcılara sunulacaktır.

Çölleşme Hassasiyet Haritası Sonuçları, resmi olarak yayımlanacaktır. Ayrıca 5 yıllık periyotlar halinde alansal hassasiyet ve hassasiyet dereceleri temalarında Çölleşme Hassasiyet Haritası sonuçları yayımlanacaktır.

Türkiye Su Erozyonu sonuç ve istatistiklerinin il, havza, ölk, mevsimsel ve aylık olmak üzere farklı zamansal ve mekânsal ölçekte yayımlanması planlanmaktadır.

Mevcut çalışmalar ile hesaplanan yerinden oynayan toprak miktanna ek olarak coğrafi bilgi sistemleri tabanlı yapılacak mikro havzaların morfolojik özelliklerinin belirlenmesiyle birlikte her bir mikro havza ölçeğinde barajlara, göllere, akarsulara ve denizlere taşınan toprak miktarı ortaya konulacaktır.

9.6. ÇED, İZİN/LİSANS VE DENETİM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) İstatistikleri; Türkiye genelinde, ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde yer alan faaliyetler için verilen ÇED Olumlu Kararları ile Ek-2 Listesinde yer alan faaliyetler için verilen ÇED Gerekli Değildir karar sayılarının sektörel ve illere göre yıllık istatistikî verilerini kapsamaktadır.

Çevre İzin ve Lisans İstatistikleri, Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinin Ek-1 ve Ek-2 listeleri kapsamında yer alan işletmeler için düzenlenen Geçici Faaliyet Belgesi ile Çevre İzin/Çevre İzni ve Lisansı belgelerinin sayılarının ve belge kapsamının sektörel yıllık istatistikî verilerini kapsamaktadır.

Çevre Denetimi İstatistikleri, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile Çevre Denetimi Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirilen çevre denetimlerine ve uygulanan yaptırımlara ilişkin verileri içermektedir.

2. Mevcut Durum

ÇŞİDB tarafından ÇED kapsamında "ÇED Olumlu" ve "ÇED Gerekli Değildir" kararlarına ilişkin 1993 yılından itibaren sektörel ve illere göre yıllık veri derlenmektedir.

Çevre izin ve lisans başvuruları Nisan 2010'dan itibaren internet üzerinden yapılmaktadır. Çevre izin ve lisans istatistikleri kapsamında; geçici faaliyet belgesi ile çevre izin/çevre izni ve lisansı belgesi düzenlenen işletmelerin adı, adresi, izin-lisans konuları, atık kodları, belgenin düzenleme ve geçerlilik tarihleri gibi veriler elektronik ortamda anlık olarak Bakanlık resmi web sayfası üzerinden kullanıcılara sunulmaktadır.

ÇŞİDB merkez ve taşra teşkilatınca gerçekleştirilen çevre denetimlerine ve uygulanan yaptırımlara ilişkin veriler 2009 yılından itibaren derlenmektedir. Derlenen veriler her yıl kitap ve bülten halinde yayımlanmakta ve aynı zamanda Bakanlık resmi web sayfası üzerinden kullanıcılara sunulmaktadır.

ÇŞİDB merkez ve taşra teşkilatınca gerçekleştirilen çevre denetimlerine ve uygulanan yaptırımlara ilişkin veriler oluşturulan veritabanına kaydedilmektedir. Çevre Denetimi İstatistikleri web tabanlı olarak toplanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

ÇED, İzin/Lisans ve Denetim İstatistikleri, uluslararası kalite standartlarına uygun olarak yayımlanmaya devam edecektir.

9.7. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Tabiat Varlıklarını Koruma İstatistikleri; Özel Çevre Koruma Bölgeleri, Doğal Sit Alanları ve Tabiat Varlıklarına ilişkin ekolojik veriler ile sınır verilerine dair istatistikleri içermektedir.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile 383 sayılı Özel Çevre Koruma Bölgelerinin Korunmasına İlişkin Kanun hükmünde kararname ve bu kanunlara ilişkin mevzuat çerçevesinde, Doğal Sit Alanları, Tabiat Varlıkları ve Özel Çevre Koruma Bölgelerinde, bütünlük alan yönetimi yaklaşımıyla, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği içerisinde ve çok yönlü bakış açısı ile sektörler arası eşgüdümü sağlayarak, ekolojik çeşitliliğin korunması, doğal, tarihi ve kültürel değerlerin sürdürülebilirlik anlayışıyla yönetilmesi, sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşanması için gerekli tüm çalışmalar ÇŞİDB tarafından yürütülmektedir.

2. Mevcut Durum

ÇŞİDB yenilikçi kurum kültürü ile bilimsel, verimli ve etkili çalışma yöntemlerini kullanarak çevre kalitesini artırmayı hedeflemektedir.

ÇŞİDB (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) tarafından Türkiye ulusal sınırları içerisinde yer alan korunan alanların merkezi bir otomasyon ile yönetilmesi, Doğal Sit Alanları, Tabiat Varlıkları (anıt ağaç, ağaç topluluğu, tabiat varlığı, mağara) ve Özel Çevre Koruma Bölgelerine ilişkin sınır koordinatları ile tespit ve tescile esas olan gerekçelere dair ekolojik veriler vb. tüm envanter kayıtlarının muhafaza ve takip edilmesi amacıyla Sit Alanları Yönetim Sistemi (SAYS) (says.csb.gov.tr) arşiv/coğrafi bilgi sistemi uygulaması geliştirilmiştir.

Doğal hayatın bütünlüğünü sağlamak ve çeşitliliğini korumak, doğal kaynakların adil ve ekolojik olarak devamlılığını sağlamak üzere gerçekleştirilen tüm araştırma ve inceleme çalışmaları sonucunda elde edilen ekolojik veriler, coğrafi bilgi teknolojileri destekli ilişkisel veritabanında tutulmaktadır. Korunan alanlara ait, endemik türler, nesli tehlike altında olan tür ve habitatlar, ulusal ve uluslararası sınıflandırma verileri vb. verilerin yer aldığı veritabanı elektronik ağ içerisinde ilgili/yetkili kullanıcılarla paylaşılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Ekolojik çalışmalar Özel Çevre Koruma Bölgelerinde tamamlanmış, endemik ve nesli tehlike altında olan türler kapsamında izleme projeleri yürütülerek tür eylem planları yapılmaktadır. Doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi kapsamında yürütülen Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma (ETBAR) çalışmaları halihazırda devam etmekte olup mevcut durumda tescil edilmiş olan korunan alan istatistikleri ulusal düzeyde paylaşılmaktadır.

9.8. AFET İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Afet İstatistikleri, Türkiye’de meydana gelen ve gelebilecek olan afet olaylarıyla ilgili istatistikleri kapsamaktadır. Bu afetler, doğa kaynaklı afetler ve teknolojik afetler olarak belirtilebilir.

Doğa Kaynaklı Afetler; doğa olayların sebep olduğu heyelan, deprem ve su taşkını gibi afetleri kapsarken, teknolojik afetler ise sanayi tesislerinde meydana gelebilecek kazalar sonucu oluşabilecek afetleri kapsamaktadır. Ancak teknolojik afetlerle ilgili anlamlı istatistik bilgi oluşturacak veri seti henüz sunulmamaktadır.

Afet İstatistikleri, temel olarak meydana gelen afetlere ilişkin olay sayısı ile afetlerin sebep olabileceği ölü ve yaralı sayısını kapsar.

2. Mevcut Durum

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ülkemizde meydana gelen afetlere ilişkin verileri kurumsal politika olarak geliştirdiği Türkiye Afet Bilgi Bankası (TABB) kapsamında halihazırda dijital ortamda kayıt altına almaktadır. TABB verileri, AFAD internet sayfası üzerinden yayımlanmaktadır. TABB tasarlanırken Desinvanter (Latin Amerika’da Afetlerin Önlenmesi İçin Sosyal Çalışma Ağı -LA Red- veritabanı), EM-DAT (Afetlerin Kökeni Üzerine Araştırma Merkezi - CRED- veritabanı) gibi mevcut uluslararası afet bilgi bankaları göz önünde bulundurulmuştur. Uluslararası afet bilgi bankalarında kullanılan kriterler ülkemizin koşullarına göre ve istenilen amaca göre değerlendirilmiştir.

TABB, 2015 yılı Mayıs ayında AFAD internet sayfasından yayıma başlamıştır. Afetlere ilişkin veriler TABB sistemine, Anadolu Ajansından ve 81 il AFAD taşra teşkilatlarından sağlanmaktadır. Her İl AFAD Müdürlüğü, kendi verisini değerlendirip AFAD Başkanlığına göndermektedir. Gönderilen veriler AFAD Başkanlığı sorumlu personelleri tarafından son kez gözden geçirilerek TABB sistemine dahil edilmektedir. TABB’da mevcut afet türleri uluslararası düzeyde afet olarak tanımlamalardan oluşturulmuştur.

TABB sistemine 1923’ten günümüze kadar ülkemizde meydana gelen afetler dahil edilmiştir. Sürekliliği sağlanan bir sistemle muhtemel meydana gelebilecek afetler sistematik olarak TABB’a yüklenmiştir. Söz konusu afet bilgi bankasında afetlere ilişkin olay sayısı, ölü sayısı, yaralı sayısı, deprem şiddeti gibi parametreler kriter olarak alınmaktadır.

Ancak yapılan son güncellemelerle TABB’da bulunan veriler Afet Yönetimi ve Karar Destek Sistemi (AYDES) platformunun “aydes.gov.tr” uzantılı adresinde sunulmaya başlanmıştır. Dolayısıyla TABB artık aktif olarak kullanılamamaktadır. AYDES (aydes.gov.tr) platformunda ise TABB’da olduğu gibi detaylı istatistikler şu an için sunulamamakta olup, genel sorgulamalar yapılabilmektedir.

AYDES; AFAD’a ilişkin süreçlerin etkin bir biçimde yürütülebilmesi, gerek afet öncesi risk azaltma, hazırlık ve gerekse afet sonrası müdahale ve iyileştirme aşamalarında ihtiyaç duyulan bilişim altyapısı ve karar destek sistemi merkezli

Cevre İstatistikleri

yönetim modelinin kurulması ve sürdürülebilir kılınması için üretilmektedir. Sistem; Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) ve Uzaktan Algılama (UA) teknolojilerini içinde barındıran masaüstü, mobil ve web tabanlı uygulamaları içeren, birçok kurum içi ve dışı sisteme ve servise bağlı bütünsel bir platformdur.

AYDES; özellikle Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamına uygun olarak hazırlanmış, AFAD, ilgili Bakanlıklar, özel kuruluşlar ve taşra teşkilatları tarafından kullanılabilir şekilde tasarlanmış, süreçlerin etkin, hızlı yürütülmesine imkân sağlayan bütünsel bir yapıdadır. AYDES' in aktif kullanıcı sayısı süratle artmaktadır. AYDES' in mevcut kullanıcıları arasında, AFAD (Başkanlık ve il AFAD Müdürlüğü personeli), ana ve destek çözüm ortağı kamu kurum ve kuruluşları başta olmak üzere farklı menü ve modüllere erişim sağlayabilen binlerce kullanıcı mevcuttur.

AYDES vasıtasıyla afet ve acil durum olaylarının mekânsal ve zamansal dağılımı, acil durum toplanma alanları, AFAD lojistik depoları, afet acil durum yönetim merkezleri, arama kurtarma birlik müdürlükleri, geçici acil barınma alanları ve tesisleri, deprem olayları ve Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında oluşturulmuş çalışma grupları ile ilgili bilgi ve istatistikler vb. toplanabilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Afet İstatistiklerine; zarar gören kamu binası/tesisi sayısı, doğa kaynaklı büyük afetlerin sebep olduğu kamusal zararın ve sebep olduğu ekonomik maliyetlerin 2023 yılı sonuna kadar dahil edilmesi planlanmaktadır.

9.9. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ GÖSTERGELERİ

1. Kapsam

İklim değişikliği, sınır tanımayan ve gelişmişlik düzeyinden bağımsız olarak tüm ülkeleri etkileyen niteliğiyle günümüzün en önemli küresel sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İklim değişikliğinin etkilerini ölçmek ve iklim değişikliği ile mücadele etmek için bu konuda istatistiklerin ve göstergelerin üretilmesi gerekliliği doğmuştur. Bu anlamdaki ilk çalışmalar, Avrupa İstatistikçiler Konferansı Bürosu (CES) tavsiyesiyle BM/ Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) altında 2014 yılında kurulan İklim Değişikliği ile ilgili İstatistik ve Göstergeler Görev Gücü tarafından yürütülmüştür. İklim değişikliği ile ilgili göstergeler seti ve iklim değişikliği ile ilgili temel istatistiklerin bir listesi, UNECE Görev Gücü tarafından Çevresel Ekonomik Hesaplar Sistemini (SEEA) kullanılarak geliştirilmiştir.

Görev Gücünün çalışması, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını (SDGs), Sendai Afet Risk Azaltım Çerçevesini (Sendai Framework) ve uygun olduğu durumda Paris Anlaşması dahil olmak üzere Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) kapsamındaki gereklilikleri dikkate almıştır.

Görev Gücü, uygunluk, metodolojik sağlamlık ve veri mevcudiyeti şeklindeki üç kriteri dikkate alan bir seçim prosedürü uygulayarak, iklim değişikliği ile ilgili 39 temel göstergeli belirlemiş ve bu göstergeler, İklim Değişikliği ile ilgili İstatistikler Gösterge Seti Görev Gücü Raporu ile Haziran 2017'de CES tarafından onaylanmıştır. Haziran 2020'de ise İklim Değişikliği ile ilgili İstatistikler Gösterge Seti 44 temel göstergeden oluşacak şekilde güncellenmiş ve CES tarafından Avrupa bölgesindeki tüm Ulusal İstatistik Ofisleri (NSO'lar) tarafından uygulanması önerilmiştir.

Diğer taraftan iklim değişikliği ile ilgili istatistiklere ilişkin UNECE'nin çalışması, Mart 2016'daki Birleşmiş Milletler İstatistik Komisyonunun (UNSC) 47. Oturumunda da sunulmuştur. UNSC, BM İstatistik Bölümünden (UNSD) UNECE Görev Gücünün çalışmalarını, farklı kalkınmışlık düzeylerindeki ülkeler için geçerli olabilecek küresel bir iklim değişikliği göstergeleri ve istatistikleri seti geliştirmek için bir temel olarak gözden geçirmesini ve değerlendirmesini talep etmiştir. Buna ek olarak UNSC, Küresel İklim Değişikliği İstatistikleri ve Göstergeleri Seti geliştirmesi için UNSD'yi yetkilendirmiştir.

UNSD tarafından UNFCCC Sekreteryası ile yakın işbirliği içinde 2020 yılında geliştirilen taslak küresel set, Çevre İstatistiklerini Geliştirme Çerçevesi (FDES) ve Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'ne (IPCC) göre yapılandırılmış olup istatistik ve politika arasındaki bağı güçlendirmek için Paris Anlaşması'nın ilgili maddeleri ve Katowice'de kabul edilen Paris Anlaşması Çalışma Programı kapsamında alınan kararların yanı sıra ilgili Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Sendai Çerçevesi göstergelerine de atıfta bulunmaktadır.

UNSD'nin hazırladığı taslak küresel gösterge setinin iklim değişikliğinin çoklu disiplinler yapısı altında etkilerinin incelenmesi ve ülkelere kendi istatistik çerçeveleri altında ulusal gösterge setlerinin hazırlanması amacıyla rehberlik etmesi amaçlanmıştır.

Cevre İstatistikleri**2. Mevcut Durum**

TÜİK, CES tavsiyeleri kapsamında, UNECE çatısı altında kurulan "İklim Değişikliği ile İlgili İstatistik ve Göstergeler Görev Gücü"ne üye olarak 2014-2016 yılları arasında görev gücü çalışmalarına katkıda bulunmuştur. TÜİK, 2021 yılında UNECE gösterge setinin üretileme durumuna ilişkin veri mevcudiyeti çalışması yapmış ve mevcut durumda göstergelerin birçoğunun TÜİK bünyesinde üretilemeyecek ya da üretilebilecek durumda olduğu, diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ile üretilebilecek göstergeler de olduğu belirlenmiştir.

2021 yılında UNSD tarafında küresel müzakere başlatılmış olup ülke istatistik ofislerinin ilgili kurumlarla işbirliği yaparak hazırlanan taslak küresel gösterge seti hakkında görüş ve önerilerini iletmeleri istenmiştir. Bu konudaki çalışmalar ülkemizde TÜİK koordine etmekte olup ilgili Bakanlık ve kurumlarla iletişime geçerek göstergelerin ilgili IPCC alanlarındaki uygunluğu, metodolojik olarak sağlanabilirliği ve veri mevcudiyet durumu hakkında görüş ve önerileri toplayarak UNSD'ye 2021 yılı Eylül ayında iletilmiştir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

İklim değişikliği göstergelerinin üretilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar başlatılmış olup bu konu ilk defa IV. Dönem RİP'e (2022-2026) eklenmiştir. Bu kapsamda UNECE'nin hazırladığı 44 göstergelik set üzerinde çalışılacak ve bu göstergelerin üretilmesi koordine edilecektir.

Bunun yanında UNSD'nin hazırladığı küresel iklim değişikliği gösterge setinin 2022 yılında nihai halini alması ve sonrasında ülkelerin bu göstergeleri üretmelerinin istenmesi beklenmektedir. Bu gösterge seti netleştikten sonra, setin derlenmesine yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi planlanmaktadır. Halihazırda UNSD'nin taslak gösterge seti, 44 göstergelik UNECE gösterge setinin bir kısmını da içermektedir.

9.10. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA GÖSTERGELERİ

1. Kapsam

Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin devamı olarak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na yönelik 15 yıllık yeni bir sürecin başlatılmasına karar verilmiş; Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Konferansı'nın (Rio+20) sonuç belgesi olan "İstedüğümüz Gelecek" bu sürecin temelini oluşturmuştur. Rio+20 Zirvesi ile alınan kararlar uyarınca Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve hedeflerinin tespiti, sürecin siyasi yönetimi, finansmanı vb. konuları ile ilgili çalışma grupları kurulmuştur. Dünya genelinde yürütülen istişare süreçlerini takiben 25 Eylül 2015'te Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulunda "Dünyamızı Dönüştürmek: 2030 Gündemi" dokümanı, içeriğinde 17 amaç ve 169 hedefle beraber oy birliği ile kabul edilmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin takip edileceği 241 gösterge UNSC toplantısında Mart 2016 tarihinde onaylanmıştır. Bu amaç ve hedeflere erişimin izlenmesi ve gözden geçirilmesinden sorumlu Yüksek Düzeyli Siyasi Forum (High Level Political Forum on Sustainable Development, HLPF) 11-20 Temmuz 2016 tarihleri arasında BM Genel Merkezi'nde toplanmıştır. Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi belgesinin kabulünden sonra gerçekleştirilen bu ilk toplantıda, ülkemiz gönüllü olarak sunum ve rapor hazırlayan 22 ülke arasında yer almıştır.

Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi ortak bir gelecek vizyonunu yansıtan, politika ihtiyaçlarıyla istatistik göstergeleri buluşturan ve istatistik kapasiteyi geliştirmeyi kapsayan bir izleme ve takip süreci ile izlenecektir. TÜİK'in bu izleme ve takip sürecindeki rolü sürdürülebilir kalkınma göstergelerinden, ulusal düzeyde üretilenleri derleyerek ulusal ve uluslararası platformlarda paylaşmak ve üretilmeyen göstergelerin belirli bir takvim doğrultusunda üretilebilmesi hususunda koordinasyonu sağlamaktır.

Küresel göstergeler veri elde edilebilirliğine ve metodolojinin mevcudiyet durumuna göre üç gruba ayrılmıştır. Buna göre; metodolojik standartları belirlenmiş ve verisi ülkelerce yaygın olarak üretilen göstergeler ilk grupta (Tier I), metodolojisi belirlenmiş ancak verisi henüz yaygın olarak üretilmeyen göstergeler ise ikinci grupta (Tier II) yer almaktadır. Üçüncü grupta (Tier III) yer alan göstergeler için uluslararası kabul görmüş bir metodoloji mevcut olmayıp veri üretimi yaygın değildir. Ancak bu grupta yer alan değişkenlerin tanım ve metodolojisine ilişkin standartlar sürekli geliştirilmekte ve test edilmektedir. Bunun dışında değişken isimlerinde de yıllık revizyonlar olabilmektedir.

UNSC'nin 3-6 Mart 2020 tarihlerinde gerçekleşen 51. Oturumunda, küresel sürdürülebilir kalkınma gösterge çerçevesine ilişkin 5 yılda bir yapılması planlanan kapsamlı revizyon gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu Ana Revizyon ile küresel gösterge listesine yeni göstergeler eklenmiş, bazı göstergeler silinmiş ve bazı göstergelerin isim ve içeriğinde önemli veya kısmi değişiklikler yapılmıştır. 2020 yılında yapılan Ana Revizyon ile küresel gösterge listesi toplamda 231 tekrarsız, 247 tekrarlı göstergeden oluşmaktadır. Nihai durumda, metodolojisi mevcut olmayan yani üçüncü grupta (Tier III) yer alan gösterge kalmamış olsa dahi, metodolojik iyileştirmeye ihtiyaç duyan ya da çoklu metodoloji dokümanı hala mevcut az sayıda gösterge vardır. Küresel gösterge listesinde bir sonraki kapsamlı revizyonun gerçekleştirileceği yıl 2025 olup IV. Dönem RİP (2022 -2026) ile örtüşmektedir.

Cevre İstatistikleri**2. Mevcut Durum**

TÜİK, 2007-2014 yılları arasında Eurostat'ın belirlediği sürdürülebilir kalkınma göstergelerinin hesaplanmasına yönelik çalışmalar yürütmüştür. Bu çerçevede Eurostat tarafından iki yılda bir yayımlanan Sürdürülebilir Kalkınma Raporu'nda yer alan göstergelerden ülkemiz için hesaplanabilenler TÜİK tarafından 2012 ve 2014 yıllarında iki haber bülteni ile yayımlanmıştır.

2015 yılında Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin kabul edilmesiyle, TÜİK bu konudaki çalışmalarına başlamış ve 2016 yılında veri mevcudiyetine ilişkin ilk envanter çalışmasını yapmıştır. Bu envanter çalışmasının sonuçları, 2016 yılında gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli Siyasi Forum'da sunulmak üzere ilk Gönüllü Ulusal Gözden Geçirme (VNR) raporunda kullanılmıştır. Ayrıca envanter çalışmasına göre göstergelerin üretiminden sorumlu kuruluşlar ile ilgili kuruluşlar belirlenerek "Resmî İstatistik Programı, 2017-2021"e Ek liste olarak eklenmiştir.

TÜİK, 2017 ve 2018 yıllarında veri mevcudiyeti araştırma çalışmalarına devam etmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemini oluşturan amaç ve hedeflere erişim düzeyinin izlenmesi amacıyla belirlenmiş olan küresel göstergeler için kurumsal sahipliğin önemine dikkat çekilmesi ve bu kapsamda kurumlardan beklentilerin netleştirilmesi adına 2018 yılının sonunda Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerinin İzlenmesi Çalıştayı düzenlenmiştir. Yaklaşık 25 kurum ve kuruluştan 77 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiş olan çalıştayda sürdürülebilir kalkınma hakkında bilgilendirme yapılmış, bu konudaki sahipliğin önemi vurgulanmış, gösterge ve metaveriler hakkında bilgi verilmiş, mevcut ve planlanan çalışmalar ve kurumlardan beklentiler aktarılmıştır.

TÜİK, 19 Şubat 2019'da "Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri, 2010-2017" haber bültenini yayımlamıştır. Halihazırda üretilen göstergeler arasında istatistiksel kalite kriterleri (tutarlılık, güvenilirlik, karşılaştırılabilirlik, zamanlılık vb.) de dikkate alınarak bir gösterge seti belirlenmiş ve 83 adet gösterge bu haber bülteni ile ilk defa yayımlanmıştır.

Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin amaç ve hedeflerine erişim düzeyinin izlenmesi amacıyla belirlenmiş olan küresel göstergeler için ulusal ve uluslararası alanda süregelen faaliyetler, kaydedilen gelişmeler ve planlanan çalışmaların aktarılması amacıyla 28-29 Kasım 2019 tarihinde "Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri Değerlendirme Çalıştayı" gerçekleştirilmiştir. 27 kurum ve kuruluştan toplam 105 katılımcının yer aldığı çalıştay, üretilmeyen göstergelere ilişkin kurulların plan ve takvimlerinin belirlenmesini amaçlayan "2. Envanter" çalışmasına da altlık oluşturmuştur.

2019 yılının son çeyreğinde standart bir soru kağıdı aracılığıyla TÜİK tarafından gerçekleştirilen "Envanter Çalışması, 2019"un tamamlanması ve raporlanması ile birlikte; ülkemizde son üç yılda sürdürülebilir kalkınma göstergelerinin mevcudiyet durumunda meydana gelen değişimler saptanarak ulusal ve küresel izlemenin daha sağlıklı yapılabilmesi sağlanmış, RİP'de yer alan tüm kurum ve kuruluşların sorumluluğunda bulunan ancak halihazırda üretilmeyen sürdürülebilir kalkınma göstergeleri için bir yol haritası oluşturulmaya başlanmış, üretilmesi planlanmayan göstergelerin tespiti ve gerekçelendirilmesi mümkün hale gelmiştir.

2019 yılında gerçekleştirilen II. Envanter Çalışması ile elde edilen veri setlerinin incelenmesi neticesinde, halihazırda üretilen göstergelerin yanında, istatistiksel kalite kriterleri dikkate alınarak belirlenen ve 2010-2018 dönemine ilişkin zaman serisi verilerini içeren yeni göstergelerin de bulunduğu toplam 100 adet gösterge "Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri, 2010-2018" haber bülteni ile TÜİK tarafından 10 Şubat 2020 tarihinde yayımlanmıştır.

UNSC'nin 3-6 Mart 2020 tarihlerinde gerçekleşen 51. Oturumunda, küresel sürdürülebilir kalkınma gösterge çerçevesine ilişkin 5 yılda bir yapılması planlanan kapsamlı revizyon gerçekleştirilmiştir. Ana revizyon ile küresel gösterge listesine bazı yeni göstergeler eklenmiş, bazı göstergeler silinmiş ve bazı göstergelerin isim ve içeriğinde değişiklikler yapılmıştır. Ana revizyona bağlı olarak TÜİK tarafından gösterge listesi güncellenerek yeniden düzenlenmiştir.

2020 yılında üretilmeyen sürdürülebilir kalkınma göstergelerine ilişkin "Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri Türkiye için Yol Haritası" hazırlanmıştır. Bu yol haritasında; sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin bilgiler verildikten sonra, TÜİK tarafından yürütülen çalışmalar özetlenmiş, üretilmeyen göstergelere ilişkin vadelere göre bir üretim planı ortaya çıkarılmış ve gösterge bazında detaylı bilgiler ve üretilmeyen göstergeler için planlanan çalışmalar anlatılmıştır. Bunlara ek olarak yol haritasında; il düzeyinde gösterge üretiminden, kırımlı tasnifinden ve jeo-uzamsal veri kullanımı gibi istatistiksel kapasite geliştirme alanlarına değinilmiş, sürdürülebilir kalkınma göstergeleri küresel veritabanında Türkiye verilerinin durumu incelenmiş ve sürdürülebilir kalkınma göstergelerine ilişkin planlanan çalışmalar özetlenmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerinin üretilmesinde, bu göstergelerden sorumlu kurum/kuruluşların belirlenmesi sahiplik anlamında çok önemlidir. Bu bilinçle, 2016 yılında yapılan çalışmalarla 2017-2021 dönemini kapsayan RİP'de 213 göstergenin sorumlu ve ilgili kuruluşları belirlenmiştir. 2020 yılında yapılan ana revizyon ile yeni eklenen göstergeler, silinen göstergeler ve içeriği değişen göstergeler olması nedeniyle RİP'te yer alan göstergeden sorumlu ve ilgili kuruluş listesinin güncellenmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu kapsamda ana revizyonda değişikliğe uğrayan göstergeler ile daha önce sorumlu kuruluş bilgisi belirlenemeyen göstergeler için envanter çalışmaları ve veri mevcudiyeti araştırmaları sonucunda elde edilen bilgiler ışığında IV. Dönem RİP'te sorumlu kuruluşları belirlenmiştir. İlgili güncel listeye Ek'ten ulaşılabilir.

2010-2019 dönemine ilişkin toplam 131 adet göstergeden oluşan "Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri, 2010-2019" haber bülteni TÜİK tarafından 02 Şubat 2021 tarihinde yayımlanmıştır. Bu haber bülteni ile hem üretilen gösterge sayısı hem de kırımlı gösterge sayısı önemli ölçüde artmıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TÜİK tarafından üretilmeyen sürdürülebilir kalkınma göstergelerinin üretilmesine yönelik veri mevcudiyeti araştırma çalışmalarına devam edilecektir. Bu kapsamda TÜİK ve dış kurumlar tarafından yayımlanan veriler incelenecek, üretilmeyen göstergelere ilişkin veriler araştırılarak ve halihazırda yayımlanan göstergelere ilişkin de kırımlı verinin mevcut olup olmadığı da araştırılacaktır.

TÜİK, sürdürülebilir kalkınma göstergeleri kapsamında vasi kuruluşların veri talebi, veri doğrulama ve veri mevcudiyeti araştırma taleplerinin karşılanması ve İstatistik Ofisleri'nin bölgesel ve küresel düzeyde uluslararası yönetimine

Çevre İstatistikleri

katılması için uluslararası koordinasyon çalışmalarına devam edecektir. Buna ek olarak TÜİK, küresel göstergelerin üretilebilmesi için kurumlar arası teknik işbirliği imkanlarını geliştirme ve RİP içeriğinin gerekli durumlarda revizyonu kapsamında ulusal koordinasyon çalışmalarına devam edecektir.

Yol haritası ile oluşturulan vadelandirme (kısa, orta ve uzun vade) planına göre gösterge üretme çalışmalarına devam edilecektir. Bu kapsamda sürdürülebilir kalkınma göstergeleri için kurulan RİP Çalışma Grubu'nda sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla tematik konu veya gösterge bazında toplantılar düzenlenecektir.

TÜİK, sadece sürdürülebilir kalkınma göstergelerini derleyip üretmeden ziyade, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma yolunda ilerlemenin yönüne ve hedeflere ulaşıp ulaşamayacağına ilişkin bir analiz çalışması yapmayı planlamaktadır. Bu kapsamda 2030 hedeflerine ulaşma durumu istatistiki ve ekonometrik yöntemler kullanılarak ölçüme çalışılacak olup bu çalışmanın sonucunun da yayımlanması planlanmaktadır.

ANA KONU 10. YAŞAM KOŞULLARI İSTATİSTİKLERİ

10.1. TÜKETİM HARCAMALARI, GELİR DAĞILIMI VE YOKSULLUK İSTATİSTİKLERİ

10.2. YAŞAM KALİTESİ İSTATİSTİKLERİ

10.1. TÜKETİM HARCAMALARI, GELİR DAĞILIMI VE YOKSULLUK İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Gelir eşitsizliği, yoksulluk ve tüketim harcamasının dağılımı, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli konular arasında yer almaktadır. Ülkelerin hayat standartlarını yakalama arzusunun gerçekleşebilmesi için öncelikle ekonomik getirisinin, toplumsal sınıflar ve bireyler arasında adil paylaşılması gerekir. Bir ülkede bu paylaşımın ne kadar adil olduğunu ortaya koyan en önemli göstergeler; tüketim, gelir dağılımı ve yoksulluk verileridir.

Tüketim Harcaması İstatistikleri; hanehalklarının anket ayı içinde yaptığı satın alımlar, kendi üretiminden tüketimi, çalışan fertlerin aynı geliri, hanehalkının hediye/yardım etmek amacıyla satın aldığı mal ve hizmetler ile dayanıklı tüketim mal ve hizmetleri için yaptığı harcamaları, harcamanın hanehalkları arasında ve kendi içinde nasıl dağıldığı konularını kapsamaktadır.

2006 yılından itibaren, Avrupa Birliği (AB) uyum çalışmaları kapsamında, Türkiye’de gelirin hanehalkları ve fertler arasındaki dağılımını ortaya koymak, insanların yaşam koşullarını, sosyal dışlanma ve gelire dayalı yoksulluğu ölçmek üzere “Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması” uygulanmaya başlanmıştır. Alan uygulamasının her yıl düzenli olarak gerçekleştirildiği ve örnek hanehalkı ve fertlerin 4 yıl izlenmesi suretiyle “panel anket” yönteminin kullanıldığı araştırma ile Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırılabilir gelir dağılımı, gelire dayalı göreceli yoksulluk, yaşam koşulları ve sosyal dışlanma konularında veri üretmek amaçlanmaktadır. Her yıl düzenli olarak kesit ve panel olmak üzere iki tür verinin üretildiği araştırma sürekli yoksulluk gibi göstergelerin hesaplanmasına, zaman içindeki mikro bazda gelir ve yaşam koşullarındaki net değişimlerin izlenmesine ve periyodik gözlemlere imkan sağlamaktadır. Ayrıca araştırmaya, her yıl sosyal dışlanma ve yaşam koşullarına yönelik Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından öngörülen konularda modül anketler ilave edilmektedir.

Yoksulluğun sonucu olan yoksulluk ve sosyal dışlanma, sadece gelir dağılımı bakımından değil, yoksullara açık olan ekonomik, toplumsal fırsatlar bakımından da eşitsizliklerin ortaya çıkması ve bu eşitsizliklerin kendi kendini sürdüreceği biçimde yaygınlaşması da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), yoksul kesimlerinin özelliklerinin tespit edilmesi ve buna yönelik politikaların belirlenmesinde gerekli verilerin üretilmesi amacıyla yoksulluk istatistikleri de yayımlanmaktadır.

2. Mevcut Durum

Tüketim harcamaları istatistiklerinin veri kaynağı 2002 yılından itibaren her yıl uygulanmakta olan hanehalkı bütçe anketidir. Her ay farklı hanehalkları ile bir ay boyunca yürütülen araştırma, bir takvim yılı süresince uygulanmaktadır. Bu araştırma ile hanehalklarının sosyo-ekonomik durumu (oturlan konutun tipi, mülkiyet durumu, ısıtma sistemi, konut kolaylıkları, sahip olunan eşyalar, gayrimenkul, ulaştırma araçları vb.) ile fertlerin yaş, cinsiyet, eğitim, istihdam durumu, elde ettiği gelir vb. bilgiler görüşme yoluyla, aylık tüketim harcaması bilgileri ise hanehalklarının tuttuğu harcama kayıtlarından derlenmektedir. Anketten elde edilen veriler, hanelerin harcama yapısında zaman içinde

Yaşam Koşulları

meydana gelen değişikliklerin izlenmesi, tüketici fiyat endekslerinde kullanılacak maddelerin seçimi, temel yıl ağırlıklarının elde edilmesi ve güncellenmesinde kullanılmaktadır.

Tüketim harcaması göstergeleri, haber bülteni ve internet aracılığıyla (<http://www.tuik.gov.tr>) TÜİK tarafından yayımlanmakta; araştırmacıların seçecekleri değişkenler üzerinden çapraz tablo yapmasına imkan veren dinamik veritabanı ve anketten elde edilen hanehalkı, fert ve harcama düzeyindeki mikro veri araştırmacıların kullanımına sunulmaktadır.

Gelir dağılımı istatistiklerinin veri kaynağı olan Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması her yıl düzenli olarak uygulanmaktadır. Metodolojisi (değişken listesi, kapsamı, tanım ve kavramları, örnekleme yöntemi, izleme kuralları, modüler anketleri vb.) Avrupa Komisyonu tarafından imzalanmış tüzükler çerçevesinde geliştirilmiş Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması ile uluslararası karşılaştırılabilir nitelikte gelir dağılımı, yoksulluk ve sosyal dışlanma göstergeleri üretilmektedir. İlgili kurumların idari kayıtları ile anket çalışması desteklenmekte, veri kalitesini arttırmaya yönelik olarak veri edit ve imputasyon çalışmalarında bu idari kayıtlardan yararlanılmaktadır. Tahmin düzeyi; kesit veri için Türkiye, İBBS Düzey 1 ve 2'dir.

Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasının sonuçları her yıl haber bülteni ile kamuoyuna duyurulmaktadır. Haber bülteni ve zaman serisi tablolarına TÜİK internet sayfasından ulaşmak mümkündür. Ayrıca araştırmanın anket dönemini kapsayan kesit ve 2, 3 ve 4 yıllık panel mikro verileri araştırmacıların kullanımına sunulmaktadır.

TÜİK, yoksulluğun ölçümü ile ilgili çalışmalarına 2002 yılında başlamış olup bu kapsamda 2002-2009 yılları arasında Hanehalkı Bütçe Araştırması (HBA) verileriyle harcamaya dayalı parasal yoksulluk göstergeleri, 2006 yılından itibaren ise Eurostat tarafından belirlenen yöntemle uyumlu olarak; Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması'ndan elde edilen verilerden üretilen gelire dayalı göreceli yoksulluk göstergeleri, ülkemizdeki gelir yoksulluğunun analiz edilmesi amacıyla hesaplanmakta ve kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Bu çalışmada eşdeğer yıllık kullanılabilir gelirlere göre; medyan gelirin %40'ı, %50'si, %60'ı ve %70'i olarak belirlenen sınırlar üzerinden yoksul fert oranları ve bu fertlerin çeşitli özellikleri yanında yoksulluğun analiz edilmesinde çok önemli başka göstergeler de (yoksulluk açığı, sürekli yoksulluk oranı, maddi yoksulluk oranı) hesaplanmaktadır. Gelire dayalı göreceli yoksulluk göstergeleri Türkiye geneli ve İBBS Düzey 1 ve 2'ye göre tahmin edilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Plan döneminde Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasının AB mevzuatında öngörüldüğü şekilde uygulanmasına devam edilecek olup, önümüzdeki dönemde amacı ve kapsamı ülke koşullarına uygun olan özel konulu modüler anketlerin araştırma ile birlikte uygulanmasına devam edilecek olup sonuçları yayımlanacaktır.

Gelir ve Yaşam Koşulları anketinden elde edilen 2, 3 ve 4 yıllık panel veri setleri kullanarak bireylerin işsizlikten istihdama, istihdamdan emekliliğe, zaman içinde yoksulluktan çıkma gibi fertlerin değişimlerini ortaya koyacak akış istatistiklerinin üretilmesi planlanmaktadır.

Yaşam Koşulları

Bununla birlikte vergi öncesi, vergi sonrası ve sosyal transferler öncesi, sosyal transferler sonrası gelir dağılımının ölçülmesi de önem taşımaktadır. Bu kapsamda idari kayıtlardan faydalanarak hesaplanacak brüt gelirler ile gelir dağılımının farklı boyutları ölçülecektir.

Yoksullukla mücadele politikaları ile uyumlu yeni yoksulluk göstergelerinin üretilmesi amacıyla Eurostat tarafından da hesaplanan yoksulluğun sadece parasal yönünü değil sosyal boyutlarını da kapsayan çok boyutlu yoksulluk (AROPE) göstergesinin üretilmesi planlanmaktadır. Bu yöntem, parasal ve sosyal haklar çerçevesinde oluşturulan göstergelere dayanmakta olup elde edilecek göstergeler ekonomik ve sosyal politika hedeflerine zemin oluşturacak veriler sağlayacaktır.

4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
10.1.P.1	Ulusal ve Uluslararası Kurum/Kuruluşların Talebi Doğrultusunda Gelir ve Yaşam Koşulları ile İlgili Farklı Konularda Uygulanacak Modüler Anketler	Eurostat	TÜİK	Gelir ve Yaşam Koşulları Anketi Verisi	TÜİK	2022
10.1.P.2	Gelir ve Yaşam Koşulları Panel Veri İstatistikleri	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	Eurostat danışmanlığı	TÜİK	2023
10.1.P.3	Vergi Öncesi ve Vergi Sonrası Gelir Dağılımı Göstergesi	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	İdari kayıtların tedarik edilmesi	TÜİK	2024
10.1.P.4	Sosyal Transferler Öncesi ve Sonrası Gelir Dağılımı Göstergesi	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	Gelir ve Yaşam Koşulları Anketi Verisi	TÜİK	2023
10.1.P.5	Yoksulluk veya Sosyal Dışlanma Riski Altındaki Bireylerin Oranı (AROPE) göstergesi	Ülkeye özgü ihtiyaç	TÜİK	Gelir ve Yaşam Koşulları Anketi Verisi	TÜİK	2023

Yaşam Koşulları**10.2. YAŞAM KALİTESİ İSTATİSTİKLERİ****1. Kapsam**

Yaşam Memnuniyeti Araştırması (YMA) ile bireylerin genel mutluluk algısı, toplumsal değerleri, temel yaşam alanlarındaki (sağlık, sosyal güvenlik, eğitim, çalışma hayatı, gelir, kişisel güvenlik, umut, kişisel gelişim) genel memnuniyeti, kamu hizmetlerinden (sağlık, sosyal güvenlik, eğitim, adalet, asayiş, ulaştırma hizmetleri) memnuniyeti ölçülmekte ve memnuniyet düzeylerinin zaman içindeki değişimi takip edilmektedir. Araştırmada 18 ve daha yukarı yaştaki bireyler kapsamaktadır.

İyi yaşam, sadece mal ve hizmet tüketiminden sağlanan faydayla sınırlanmayacak şekilde, insanların günlük yaşamlarını (özellikle fiziksel, psikolojik yönden ve sosyal ilişkiler açısından) arzu ettikleri şekilde gerçekleştirebilmelerini ve gerçekleştirme imkânlarına sahip olmalarını da kapsayan geniş bir kavramdır. Dolayısıyla, İllerde Yaşam Endeksi; yaşamın maddi yönlerini içerdiği kadar, geneli hakkındaki öznel algı, sosyal yaşam, yaşam memnuniyeti ve yaşanılan çevre gibi kavramları da içine katacak şekilde yaşamın bütün yönlerini kapsayan bir çalışmadır.

İllerde Yaşam Endeksi, bireylerin ve hanehalklarının yaşamını objektif ve subjektif ölçütler kullanarak yaşam boyutları ayırımında yerel düzeyde ölçmeye, karşılaştırmaya ve zaman içinde izlemeye yönelik bir endeks çalışmasıdır.

Zaman Kullanım Araştırması (ZKA), bireylerin çeşitli günlük faaliyetleri içinde zamanlarını nasıl kullandıklarını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmektedir. Araştırmada, bireyler tarafından doldurulan günlüklere faaliyet bilgileri kodlanarak istatistik üretilmektedir. Araştırmada 10 ve daha yukarı yaştaki bireyler kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

İlki 2003 yılında Hanehalkı Bütçe Anketi'ne ek bir modül olarak uygulanan YMA, 2004 yılından itibaren yıllık olarak bağımsız bir araştırma şeklinde gerçekleştirilmektedir. YMA'nın 2003-2012 yıllarına ait sonuçları Türkiye, kent ve kırsal ayırımında tahmin üretecek şekilde tasarlanmıştır. YMA sadece 2013 yılında il düzeyinde (İBBS Düzey 3) tahmin üretmek üzere gerçekleştirilmiştir. 2014-2020 YMA, Türkiye genelinde tahmin üretecek şekilde tasarlanmıştır. YMA sonuçları, TÜİK web sayfasından haber bülteni ile kamuoyuna sunulmaktadır.

TÜİK tarafından bir kez 2016 yılında yayımlanan İllerde Yaşam Endeksi çalışmasının boyut ve göstergeleri belirlenirken OECD'nin Daha İyi Yaşam Endeksi çerçevesi ve ülkemiz koşulları temel alınarak, endekste kapsanacak boyut ve göstergeler belirlenmiş ve endeksin hesaplanmasına yönelik hazırlık çalışmaları yapılmıştır. Boyut ve göstergelerin belirlenmesinde yaşam boyutlarının birbirine indirgenemeyecek şekilde, eşit değer ve önemde ele alınması ve her bir yaşam boyutu için az sayıda gösterge seçimi ile "odaklanma" ve "kullanışlılığın" sağlanması prensiplerine bağlı kalmıştır. Bu çalışma, birey yaşamı üzerinde büyük etkisi olan konut, çalışma hayatı, gelir ve servet, sağlık, eğitim, çevre, güvenlik, sivil katılım, alt yapı hizmetlerine erişim, sosyal yaşam, yaşam memnuniyeti boyutları altında toplam 41 göstergeli içerecek şekilde hazırlanmıştır.

Endeks objektif ve subjektif göstergelerden oluşmaktadır. Subjektif göstergelerinin temel veri kaynağı il düzeyinde uygulanan YMA sonuçlarıdır. Objektif göstergeler ise il düzeyinde TÜİK verileri ve diğer kurum ya da kuruluşlardan derlenen verilerden oluşmaktadır. Bir kez 2016 yılında yayımlanan endeks için, il düzeyinde uygulanacak olan bir sonraki YMA'nın tamamlanmasının ardından çalışmalara başlanacaktır.

İlk defa 2006 yılında uygulanan ZKA'nın ikincisi 2014-2015 yıllarını kapsayacak şekilde gerçekleştirilmiştir. ZKA'nın amacı, bireylerin gün içerisinde çeşitli faaliyetlerde geçirdiği zamanı ölçmek olmakla birlikte ZKA sonuçlarından toplumsal cinsiyet ve iş-yaşam dengesi konularında istatistikler de elde edilmektedir. Anketten elde edilen verilerle milli gelir hesaplarına katkı sağlanması da mümkün olmaktadır. ZKA, Avrupa Birliği İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) "Uyumlaştırılmış Avrupa Zaman Kullanım Araştırmalarına İlişkin İlkeler-Guidelines on Harmonized European Time Use Surveys" doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. 2006 yılı ZKA sonuçları haber bülteni ile kamuoyuna sunulmuş ve Kültürel Faaliyetlere Katılım ve Ayrılan Zaman yayını hazırlanmıştır. 2014-2015 ZKA sonuçları, 4 Aralık 2015 tarihinde haber bülteni ile kullanıcılara sunulmuştur.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

YMA'nın yıllık olarak uygulanmasına devam edilecektir. Araştırmanın belli dönemlerde il bazında tahmin üretmek üzere örneklem büyüklüğü arttırılacaktır.

YMA'nın soru kağıdında yer alan kamu hizmetlerinden memnuniyet ile ilgili soruların bağımsız bir araştırma şeklinde, Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Araştırması (KHMA) başlığı ile uygulanması planlanmaktadır. KHMA, 2023 yılından itibaren uygulanacak olup Türkiye geneli için tahmin üretecektir.

YMA soru kağıdında yer alan mutluluk ve memnuniyet ile ilgili soruların uluslararası uygulamalar ve ulusal ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesi yönünde çalışmalar yürütülecektir.

İllerde Yaşam Endeksi çalışması kapsamında uluslararası gündemin takip edilmesine devam edilecektir. İl düzeyinde uygulanacak olan yeni YMA'nın tamamlanmasından sonra İllerde Yaşam Endeksi kapsamında yer alan göstergelerin elde edilebilirliği için ilgili kurumlarla iletişime geçilecektir.

ZKA'nın bir sonraki uygulamasının uluslararası tavsiyeler ve ulusal ihtiyaçlar doğrultusunda 2025 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Yaşam Koşulları**4. Üretilmesi Planlanan İstatistikler ve Çalışmalar**

Kod	Üretilmesi Planlanan İstatistik / Çalışmanın Adı	Dayanak (Kalkınma Planı, Stratejik Plan, Eurostat, Ülkeye Özgü İhtiyaç vb.)	Çalışmadan Sorumlu Kurum / Kuruluş	İstatistiğin Üretilmesi / Çalışmanın Yapılabilmesi İçin Temel İhtiyaçlar	Temel İhtiyaçları Karşılama Sorumlu olan Kurum / Kuruluş	Öngörülen Tarih
10.2.P.1	Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Araştırması	Ulusal İhtiyaçlar	TÜİK	İlgili kurumların görüşleri	<ul style="list-style-type: none">Sağlık BakanlığıMillî Eğitim BakanlığıSÇKAdalet Bakanlığıİşleri Bakanlığı (EGM)İçişleri Bakanlığı (İGnK)Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	2023

Yaşam Koşulları

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/ Kuruluş	İlgili Kurum/ Kuruluş	Veri Döneme Şekli	Yayımlama Sıklığı	Yayın Dönemi	Veri Kaynağı	Veri Mevcudiyet Durumu	Kullanılan Sınıflamalar	Tahmin Düzeyi	Yayın Şekli	Açıklama
10.2.2	Yaşam Harcamaları ve Sağlık Hizmetleri	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> - Sağlık Bakanlığı - Milli Eğitim Bakanlığı - Adalet Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı - Maliye Bakanlığı - Sağlık Bakanlığı - Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) - Çalışma ve İşverenlik Bakanlığı 	Yıllık	Yıllık	2021	Yıllık	Mevcut	ISIC10-97, UCE-93	Tamamen	Harici Gözetim, Elektronik Veri Kaynağı, Elektronik Veri Kaynağı	Bu alanla ilgili çalışmalar devam etmektedir.
10.2.3	Zamir Kullanım Araştırması	TÜİK	<ul style="list-style-type: none"> - 	10 Yıllık	10 Yıllık	2011-2021	Yıllık	Mevcut	ISIC10-97, UCE-93	Yüksek	Harici Gözetim, Elektronik Veri Kaynağı, Elektronik Veri Kaynağı	Bu alanla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

EK-SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA GÖSTERGELERİ

Gösterge Kodu	Küresel Gösterge Adı	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluş(lar)
1.1.1	Çevreyle ilgili, sürdürülebilirlik ve sosyal konularla ilgili, kamu kurumları tarafından gerçekleştirilen faaliyetler oranı	TÜRK	
1.1.1	Çevreyle ilgili, sürdürülebilirlik konularında yapılan faaliyetler oranı	TÜRK	
1.1.2	Ulusal taraflara göre iklim boyutlarıyla yerel düzeydeki faaliyetlerin iklim yaptırımı oranı	TÜRK	
1.1.3	Çevreyle ilgili, sürdürülebilirlik, sosyal konularla ilgili, kamu kurumları tarafından gerçekleştirilen faaliyetler oranı	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Sağlık • Sosyal Güvenlik Kurumu • Borsa Yatırım Komisyonu • AFAD • Ölçme ve Değerlendirme Başkanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı • Enerji ve İklim Genel Müdürlüğü • İçişleri Bakanlığı (Ulusal Güvenlik Kurumu) • Yürütme Genel Müdürlüğü
1.4.1	Tarım hizmetleri için yapılan faaliyetler oranı	TÜRK	
1.4.2	Çevreyle ilgili, sürdürülebilirlik ve sosyal konularla ilgili, kamu kurumları tarafından gerçekleştirilen faaliyetler oranı	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Tarım ve Orman Bakanlığı • Tuzla ve Kocaeli Genel Müdürlüğü
1.5.1	100 000 kişi başına atılacak çöpün oranı, kaybolmuş ve alınmış çöp	AFAD	<ul style="list-style-type: none"> • Tarım ve Orman Bakanlığı (OGM, DSİ) • İçişleri Bakanlığı (İSİT) • Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (TCDD, İKGM) • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (CEM, İMGM) • Enerji ve İklim Genel Müdürlüğü (EMGA) • Sağlık Bakanlığı • Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı • TÜRK
1.5.2	Atılacak çöpün oranı, kaybolmuş çöpün oranı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	<ul style="list-style-type: none"> • AFAD • Tarım ve Orman Bakanlığı (OGM, DSİ) • Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (TCDD, İKGM) • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (CEM, İMGM) • Enerji ve İklim Genel Müdürlüğü (EMGA) • Sağlık Bakanlığı • Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı • TÜRK
1.5.3	Tarım alanları, orman alanları, 2015-2020 arası toplam alanın oranı	AFAD	Çevre Bakanlığı
1.5.4	Ulusal atılacak çöpün oranı, kaybolmuş çöpün oranı	AFAD	İçişleri Bakanlığı
1.6.1	Atılacak çöpün oranı, kaybolmuş çöpün oranı	Türk İşleri ve Konfederasyon Ajansı Başkanlığı	<ul style="list-style-type: none"> • Hazine ve Maliye Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı
1.6.2	Tarım hizmetleri için yapılan faaliyetler oranı	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Ölçme ve Değerlendirme Başkanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı
1.6.3	Ulusal çöpün oranı, kaybolmuş çöpün oranı	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
2.1.1	Yatırım, işletme ve üretim oranı	TÜRK	İçişleri Bakanlığı
2.1.2	Güvenli ve sürdürülebilirlik oranı (Food Insecurity Experience Scale - FIES) göre, nüfusun yüzde 10'da ya da daha az olanların oranı	TÜRK	<ul style="list-style-type: none"> • Tarım ve Orman Bakanlığı • Hırcemre Ünversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü • Sağlık Bakanlığı
2.1.3	5 yaş altı çocukların bakım oranı (Dünya Sağlık Örgütü Çocuk Gelişim Standartlarına göre ölçülen)	Hırcemre Ünversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü	<ul style="list-style-type: none"> • Sağlık Bakanlığı • TÜRK
2.2.2	5 yaş altı çocukların bakım oranı (Dünya Sağlık Örgütü Çocuk Gelişim Standartlarına göre ölçülen)	Hırcemre Ünversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü	<ul style="list-style-type: none"> • Sağlık Bakanlığı • TÜRK
2.2.3	Çocukların bakım oranı (Dünya Sağlık Örgütü Çocuk Gelişim Standartlarına göre ölçülen)	Sağlık Bakanlığı	TÜRK
2.3.1	Tarım / orman / ormancılık alanlarındaki faaliyetler oranı	TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı
2.3.2	Çocukların bakım oranı (Dünya Sağlık Örgütü Çocuk Gelişim Standartlarına göre ölçülen)	TÜRK	Tarım ve Orman Bakanlığı

Ek

Gösterge Kodu	Küresel Gösterge Adı	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluş(lar)
7.1.1	Ortalama aylık işlem hacmi oranı	TBMM	
7.1.2	İstatistik, işletme ve yönetim verileri ve teknoloji kullanım oranı	TÜİK	
7.2.1	Toplam kişi başına enerji tüketimi oranı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	
7.3.1	Birinci kez ve sonrasında yurt içi hasıla (GDP) oranında ölüm oranı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	
7.4.1	Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle enerji tüketimi ve yenilenebilir enerji tüketimi oranları	Türk Enerji ve Korumaya Alınan Enerji Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
7.6.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	
8.1.1	Kırsal bölge nüfus oranı	TÜİK	
8.2.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.3.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.4.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.4.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.5.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.5.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.6.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.7.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
8.8.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Sosyal Güvenlik Kurumu	
8.8.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	
8.9.1	Türkiye'deki toplam kişi başına enerji tüketimi oranı	TÜİK	
9.10.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	TÜİK
9.10.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	İçişleri Bakanlığı (Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü)
9.1.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Türk Enerji ve Korumaya Alınan Enerji Bakanlığı	Çevre, İklim ve İklim Bilişim Bakanlığı
9.1.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Çevre ve İklim Bilişim Bakanlığı	Çevre, İklim ve İklim Bilişim Bakanlığı
9.2.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.2.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.3.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.3.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	TÜİK
9.4.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	• Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Çevre, İklim ve İklim Bilişim Bakanlığı • Tarım ve Orman Bakanlığı
9.5.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.5.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.6.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Türk Enerji ve Korumaya Alınan Enerji Bakanlığı	• Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı • Çevre, İklim ve İklim Bilişim Bakanlığı
9.6.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.7.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	
9.8.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.8.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.9.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.9.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.10.1	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.10.2	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	
9.10.3	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	• Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı • Çevre, İklim ve İklim Bilişim Bakanlığı
9.10.4	Ortalama kişi başına enerji tüketimi oranı (GDP) (Yüksek gelirli ve orta gelirli ülkelerle karşılaştırma)	TÜİK	

Gösterge Kodu	Küresel Gösterge Adı	Sorumlu Kuruluş	İlgili Kuruluş(lar)
16.5.2	Ortalık 12 ay boyunca en az bir arama gerektiren bir arama yapılan her telefon numarası için bir çağrı için ortalık 10 saniye süren görüşme oranı	TÜRK	Adiler Bakanlığı
16.6.1	Sektöre göre, maliyetler toplamı Türkiye Cumhuriyeti kamu kurumları, kuruluşları, kuruluşları ve diğerleri oranı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Çarçık Kuruluşları Strateji ve Bütçe Başkanlığı
16.6.2	Sektörün toplam aktifleri toplamı toplam aktifler oranı	TÜRK	-
16.7.1	1) Yabancı sermaye, (2) kamu sermayesi ve (3) sermaye dışı olarak üyelerin sermayesi, sermaye dışı olarak üyelerin sermayesi oranı	TÜRK	• Sermayesi Kurumu • Adiler Bakanlığı • Kurumlar ve Sektör Kurulu • Türkiye Halkın Kurul Kurulu
16.7.2	Üyelerin, yatırımların ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	-
16.8.1	Yatırımların, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Halkın Kuruluşları Strateji ve Bütçe Başkanlığı	Yatırım Bakanlığı
16.10.1	Ortalık 12 ay boyunca, en az bir arama gerektiren bir arama yapılan her telefon numarası için bir çağrı için ortalık 10 saniye süren görüşme oranı	Yatırım Bakanlığı	Türkiye İş Bankası ve Etiler Kurumu
16.10.2	Halkın Kuruluşları için araştırma, analiz ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Adiler Bakanlığı	-
16.9.1	Perakende satışları, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Türkiye İş Bankası ve Etiler Kurumu	-
17.1.1	Kaynakları göre diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	TÜRK
17.1.2	Yatırımların, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	-
17.2.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Türk İşleri ve Kurumları Strateji ve Bütçe Başkanlığı	TÜRK
17.3.1	Diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Türk İşleri ve Kurumları Strateji ve Bütçe Başkanlığı	• Türkiye Cumhuriyeti Halkın Kurumu • TÜRK • Hazine ve Maliye Bakanlığı
17.3.2	Yatırımların, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Türkiye Cumhuriyeti Halkın Kurumu	TÜRK
17.4.1	Yatırımların, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	• Türkiye Cumhuriyeti Halkın Kurumu • TÜRK
17.5.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Sağlık ve Turizm Bakanlığı	-
17.6.1	Halkın Kuruluşları için araştırma, analiz ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Büyük Kuruluşları ve Diğerleri Kurumu	-
17.7.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Sağlık ve Turizm Bakanlığı	• Cumhuriyet Strateji ve Bütçe Başkanlığı • Hazine ve Maliye Bakanlığı • Sağlık ve Turizm Bakanlığı
17.8.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	-
17.9.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Türk İşleri ve Kurumları Strateji ve Bütçe Başkanlığı	Yatırım Bakanlığı
17.10.1	Dünya Bankası, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Ticaret Bakanlığı	-
17.11.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	-
17.12.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Ticaret Bakanlığı	-
17.13.1	Maliye Bakanlığı, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	• Türkiye Cumhuriyeti Halkın Kurumu • Hazine ve Maliye Bakanlığı • Bakanlar Kurulu ve Devletleri Kurumu
17.14.1	Sağlık ve Turizm Bakanlığı, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Çarçık Kuruluşları Strateji ve Bütçe Başkanlığı	TÜRK
17.15.1	Halkın Kuruluşları için araştırma, analiz ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	• Cumhurbaşkanlığı • Hazine ve Maliye Bakanlığı
17.16.1	Sağlık ve Turizm Bakanlığı, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	TÜRK
17.17.1	Sağlık ve Turizm Bakanlığı, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	-
17.18.1	Sağlık ve Turizm Bakanlığı, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	-
17.18.2	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	-
17.18.3	Halkın Kuruluşları için araştırma, analiz ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	-
17.18.4	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	-
17.19.1	Ekonomik İşleri ve Kurumları (OECD) kurumu, Türkiye Komitesi, diğerleri ve diğerleri, buna göre karar alma süreçleri kapsamında ve diğerleri olarak üyelerin oranı	TÜRK	• Sağlık Bakanlığı • Eğitim Bakanlığı

Karar Sayısı: 5055

Ekli “Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar”ın yürürlüğe konulmasına; 1567 sayılı Kanunun 1 inci, 474 sayılı Kanunun 2 nci, 3283 sayılı Kanunun 2 nci, 4458 sayılı Kanunun 16 ncı ve 22 nci maddeleri ile 2976 sayılı Kanun hükümleri gereğince karar verilmiştir.

31 Aralık 2021

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

BAZI SANAYİ ÜRÜNLERİNİN İTHALATINDA TARİFE KONTENJANI UYGULANMASI HAKKINDA KARAR

Kapsam

MADDE 1- (1) 14/4/2010 tarihli ve 2010/339 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Karar çerçevesinde, aşağıdaki tablolarda gümrük tarife istatistik pozisyonu ve tanımı belirtilen eşyanın, üretimlerinde girdi olarak kullanan sanayiciler tarafından gerçekleştirilen ithalatında, 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) geçerli olmak üzere karşılıklarında gösterilen miktar için “İlave Gümrük Vergisi” oranı % 0 uygulanacak şekilde tarife kontenjanı açılmıştır.

G.T.İ.P	Eşyanın Tanımı	Birim	Miktarı	İlave Gümrük Vergisi %
5903.10.90.90.00	Diğerleri (Yalnızca İmperteks Kumaş)	M ²	10.000.000	0
5903.20.90.90.00	Diğerleri (Yalnızca İmperteks Kumaş)			0
5903.90.99.90.00	Diğerleri (Yalnızca İmperteks Kumaş)			0

G.T.İ.P	Eşyanın Tanımı	Birim	Miktarı	İlave Gümrük Vergisi %
3921.13.10.00.00	Esnek Olanlar (Yalnızca Koagüle Zemin)	M ²	5.000.000	0
5903.20.90.10.00	Deri Taklidi (Yalnızca Koagüle Zemin)			0
5903.20.90.90.00	Diğerleri (Yalnızca Koagüle Zemin)			0

Uygulama

MADDE 2- (1) 1 inci maddede tespit edilen tarife kontenjanı çerçevesinde yapılacak ithalatta, 31/12/2020 tarihli ve 3351 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan “İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Karar” kapsamında belirlenen ilave gümrük vergisi uygulanmaz. Bunun dışında yapılacak ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen ilave gümrük vergisi uygulanır.

İthal lisansı

MADDE 3- (1) Bu Karar çerçevesinde yapılacak ithalat için Ticaret Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) ithal lisansı düzenlenir. Bu Karar kapsamında ithal edilecek ürünlere ilişkin gümrük beyannamelerinin, ithal lisansının geçerlilik süresi içinde tescil edilmiş olması şarttır.

Usul ve esaslar

MADDE 4- (1) Bu Karar çerçevesinde tespit edilen tarife kontenjanına başvuru ile tarife kontenjanının dağıtımı, yönetimi ve uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Ticaret Bakanlığınca yayımlanacak tebliğ ile belirlenir.

Diğer mevzuat

MADDE 5- (1) Bu Kararda yer almayan hususlarda, İthalat Rejimi Kararı ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 6- (1) Bu Karar, 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7- (1) Bu Karar hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Karar Sayısı: 5056

Ekli “Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar”ın yürürlüğe konulmasına; 1567 sayılı Kanunun 1 inci, 474 sayılı Kanunun 2 nci, 3283 sayılı Kanunun 2 nci, 4458 sayılı Kanunun 16 ncı ve 22 nci maddeleri ile 2976 sayılı Kanun hükümleri gereğince karar verilmiştir.

31 Aralık 2021

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

BAZI SANAYİ ÜRÜNLERİNİN İTHALATINDA TARİFE KONTENJANI UYGULANMASI HAKKINDA KARAR

Kapsam

MADDE 1- (1) 14/4/2010 tarihli ve 2010/339 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Karar çerçevesinde ekli tabloda gümrük tarife pozisyonu (GTP) ve karşısında tanımı belirtilen eşyanın ithalatında, 15/2/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) geçerli olmak üzere aynı tabloda gösterilen miktar ve gümrük vergisi oranı ile tarife kontenjanları açılmıştır.

(2) Ekli tablo kapsamında tanımı belirtilen eşyanın GTP'sinde yapılacak değişiklikler tebliğ ile duyurulur.

Uygulama

MADDE 2- (1) Ekli tablo kapsamında tespit edilen tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta aynı tabloda gösterilen gümrük vergileri, bunun dışında yapılacak ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi uygulanır.

İthal lisansı

MADDE 3- (1) Bu Karar çerçevesinde yapılacak ithalat için Ticaret Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) ithal lisansı düzenlenir. Bu Karar kapsamında ithal edilecek eşyaya ilişkin gümrük beyannamelerinin, ithal lisansının geçerlilik süresi içinde tescil edilmiş olması şarttır.

Usul ve esaslar

MADDE 4- (1) Bu Karar çerçevesinde tespit edilen tarife kontenjanlarına başvuru ile tarife kontenjanlarının dağıtımı, yönetimi ve uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Ticaret Bakanlığınca yayımlanacak tebliğ veya tebliğler ile belirlenir.

Diğer mevzuat

MADDE 5- (1) Bu Kararda yer almayan hususlarda, İthalat Rejimi Kararı ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 6- (1) Bu Karar 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7- (1) Bu Karar hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

TABLO

No	G.T.P	Eşyanın Tanımı	Birim	Miktarı	Gümrük Vergisi %
1	2811.19.80.90.19	*Ağırlıkça % 98,5 veya daha fazla saflıkta fosforöz asit (CAS RN 13598-36-2).	Ton	2.000	0
2	2914.19.90	*Minimum %99,5 saflıkta ve aşağıdaki özelliklerde asetilaseton (CAS RN 123-54-6):maksimum % 0,1 asetik asit içeren, maksimum % 0,1 su içeren, maksimum 15 APIA renk değerinde, kuruma indisi 1,450 ± 0,002 yoğunluğu: 0,970 - 0,975 g/cm3 (20°C).	Ton	1.100	0
3	2915.21	*Ağırlıkça %99 veya daha fazla saflıkta asetik asit (CAS RN 64-19-7).	Ton	70.000	0
4	2915.32	Vinil Asetat.	Ton	100.000	0
5	2916.12.00.00.13	Butil Akrilat (CAS RN 141-32-2).	Ton	65.000	0
6	2926.10	*55 fasıl ve 68.15 GTP'li ürünlerin üretiminde kullanılan akrilonitril.	Ton	120.000	0
7	2931.90.00	*Tekstil apreleme malzemesinin hammaddesi olarak kullanılan ağırlıkça %99 veya daha fazla saflıkta oktametilsiklotetrasiloksan (CAS RN 556-67-2).	Ton	5.000	0
8	2932.20.90	*Epsilon-Kaprolakton.	Ton	800	0
9	3804.00	*Kuru ağırlığı hesaplandığında %55 veya daha fazla sodyum lügnosülfonat içeren sodyum lügnosülfonat sulu çözeltisi.	Ton	1.800	0
10	3806.10	*Yalnız doğal reçine ve doğal reçinelerden elde edilen reçine asitleri.	Ton	40.000	0
11	3815.90.90	*Yalnız titanyum oksit ve tungsten trioksit içeren katalizör.	Ton	450	0
12	3903.30	*Çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve buzdolabı iç ve dış kısımlarının üretiminde kullanılan kendinden renkli, UV dayanımı ve antistatik özelliklere sahip aşağıdakileri içeren; - Gerilme katsayısı 2250 MPa (Megapascal) veya daha fazla fakat 2270 MPa dan az olan (ISO 527 metoduna göre belirlenmiş), - Kopmada gerilme dayanımı % 25 (ISO 527 ye göre belirlenmiş), - 220 °C 'de 10 kg' mının erime akış hızı 10g/10dk veya daha fazla fakat 21 g/10dk' dan az olan (ISO 1133 e göre belirlenmiş), - Renk değeri ISO 11664-4 test metoduna göre belirlenmiş; • "L" değeri 92,80 eşit veya daha fazla ve 94'e eşit veya daha az olmalı, • "a" değeri -006'ya eşit veya daha fazla ve -3,02'ye eşit veya daha az olmalı, • "b" değeri -0,62'ye eşit veya daha fazla ve -1,82'ye eşit veya daha az olmalıdır akrilonitril butadien stiren kopolimeri.	Ton	4.000	0
13	3907.29.20	*(NJ 406) Tolüen diamini ve propilen oksit reaksiyonu sonucu elde edilen polieter polyoil (OH 380-415 mg KOH/g, Vizkosite: 15000-20000 mPas).	Ton	800	0
14	3907.29.20	*(NJ 4502) Sükroz-gliserol ve propilen oksit reaksiyonu sonucu elde edilen polieter polyoil (OH 430-470, Vizkosite:15000-20000 mPas).	Ton	14.500	0
15	8414.30.81.90.00	*Rotatif (rotary) tip kompresör, soğutma kapasitesi 2 kW ile 8kW arasında olan tek veya üç fazlı motora sahip, R32 veya R410 tip refrijeran sıvı kullanan, klimaların üretimine mahsus olan(a).	Adet	1.000.000	0
16	8507.50.00	*Nikel—metal hidrit (NiMH) akümülatörler: -voltajı 150 V veya daha fazla olan ancak, 300 V'u geçmeyen, -uzunluğu 220 mm veya daha fazla olan ancak, 500 mm'yi geçmeyen, -genişliği 500 mm veya daha fazla olan ancak, 1125 mm'yi geçmeyen, -yüksekliliği 100 mm veya daha fazla olan ancak, 235 mm'yi geçmeyen, 87. fasılda yer alan motorlu taşıtların imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	185.000	0

17	8507.60.00 veya 8507.80.00	*Yeniden şarj edilebilir lityum iyon polimer piller (batarya): -nominal kapasitesi 1 060 mAh olan, -nominal gerilimi 7,4 V (ortalama gerilimi 0,2 C'de deşarj) olan, -8,4 V'luk ($\pm 0,05$) voltajı olan, -uzunluğu 86,4 mm ($\pm 0,1$) olan, -genişliği 45 mm ($\pm 0,1$) olan, -yükseklği 11 mm ($\pm 0,1$) olan, yazarkasaların imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	100.000	0
18	8507.60.00	*Lityum-iyon akümülatör: -Kalınlığı 6 mm fazla olmayan, -Genişliği 100 mm fazla olmayan, -Uzunluğu 150,15 mm fazla olmayan, -Nominal kapasitesi 1.000 mAh veya daha fazla olan ancak, 10.000 mAh'den fazla olmayan, -Ağırlığı 150 gr'dan fazla olmayan, 8517.12.00 alt başlığında yer alan ürünlerin imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	2.500.000	0
19	8507.60.00	*Lityum İyonlu (Li-Ion) Akümülatörler: -Voltajı 150 V veya daha fazla olan ancak, 300 V'u geçmeyen, -Uzunluğu 290 mm veya daha fazla olan ancak 490 mm'yi geçmeyen, -Genişliği 670 mm veya daha fazla olan ancak 1120 mm'yi geçmeyen, -Yükseklği 140 mm veya daha fazla olan ancak 230 mm'yi geçmeyen, 87. fasılda yer alan motorlu taşıtların imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	138.000	0
20	8529.90.92.00.00 veya 8539.51.00.00.00 9405.41.31.00.00 9405.42.31.00.00 9405.49.40.00.00	*Yalnız LED Diyotlu Baskılı Devre Kartı: prizmalar/lensler ile donatılmış olsun ya da olmasın, bağlayıcı(lar) ile donatılmış olsun ya da olmasın, 85.28 başlığındaki ürünlerin arka ışık ünitelerinin imaline mahsus (a).	Adet	40.000.000	0
21	9503.00.75	*Aşağıdaki özelliklere sahip kare veya dikdörtgen şeklinde baskı devre kartları: -plastikten yapılmış bir gövde, -ön tarafında voltaj kontrolü sağlayan bir potansiyometre, -komutları iletmek için devre kartlarına bağlı renkli kablolar oyuncakların (arabaların) imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Kg	1.350.000	0
22	9503.00.95	*Aşağıdaki özelliklere sahip ses mekanizması: -plastikten yapılmış bir gövde(genellikle ten renginde), -gövdenin üst kısmında hoparlör delikleri, -gövdenin altında bir yalıtım şeridi, -yalıtım şeridi çıkarıldıktan sonra gövdenin üst kısmına bastırılarak çalışan bir mekanizma, -düşmeye basıldığında çalan önceden yüklenmiş sesler oyuncakların (oyuncak bebeklerin) imalinde kullanılmaya mahsus(a).	Kg	12.600.000	0

(a) : Bu eşya gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümlerine tabidir.

* :Bu GTP'lerde sadece madde ismi sütununda özellikleri belirtilen ürünler için vergi oranı düşürülmüştür.

Karar Sayısı: 5057

Ekli “İkili Anlaşmalar Çerçevesinde Bazı Tarım ve İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Kararlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına; 1567 sayılı Kanunun 1 inci, 474 sayılı Kanunun 2 nci, 3283 sayılı Kanunun 2 nci, 4458 sayılı Kanunun 16 ncı, 22 nci ve 55 inci maddeleri ile 2976 sayılı Kanun hükümleri gereğince karar verilmiştir.

31 Aralık 2021

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

İKİLİ ANLAŞMALAR ÇERÇEVESİNDE BAZI TARIM VE İŞLENMİŞ TARIM ÜRÜNLERİ İTHALATINDA TARİFE KONTENJANI UYGULANMASINA İLİŞKİN KARARLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KARAR

MADDE 1- 20/6/2005 tarihli ve 2005/9052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Tunus Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 1 inci maddesinde yer alan tablonun başlık satırındaki “Toplu Konut Fonu” ibaresi “Ek Mali Yükümlülük” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 1 inci maddesindeki tablonun sonunda yer alan (i) numaralı dipnot aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(i): İthalat Rejimi Kararında “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %50’si uygulanır.”

c) 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- 1 inci maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen gümrük vergisi ve ek mali yükümlülük uygulanır. Eşyanın karşısında bir dipnota atıf olması halinde ilgili dipnotta yer alan hükümler uygulanır. Tarife kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler uygulanır.”

MADDE 2- 19/12/2005 tarihli ve 2005/9824 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Fas Krallığı Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 1 inci maddesinde yer alan tablonun başlık satırındaki “Uygulanacak Gümrük Vergisi (%)” ibaresi “İthalat Vergileri” şeklinde ve tablonun sonunda yer alan “(*) İthalat Rejimi Kararının ‘AB için Tarım Payı’ sütununda yer alan tarım payı uygulanır.” şeklindeki dipnot “(*) İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde AB için geçerli olan ek mali yükümlülük uygulanır.” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- 1 inci maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, yalnızca söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen oran % (yüzde) olarak uygulanır. Eşyanın karşısında bir dipnota atıf olması halinde ilgili dipnotta yer alan hükümler uygulanır. Tarife Kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükleri uygulanır.”

MADDE 3- 13/8/2007 tarihli ve 2007/12555 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Avrupa Birliği Çıkışlı Bazı İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İthalat vergileri

MADDE 4- (1) 3 üncü maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta ek mali yükümlülük 0 (sıfır) olarak uygulanır. Tarife kontenjanı dışında yapılacak ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen ek mali yükümlülük uygulanır.”

MADDE 4- 5/1/2008 tarihli ve 2008/13360 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İsrail Devleti Menşeli Bazı Tarım ve İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 3 üncü maddesinde yer alan tablonun başlık satırındaki “Tarım Payı Olarak Fona Ödenecek Euro (EUR) (Karşılığı TL) (EUR/100 kg/net)” ibaresi “Ek Mali Yükümlülük” olarak değiştirilmiştir.

b) 3 üncü maddesindeki tablonun sonunda yer alan (i), (ii), (iii) ve (iv) numaralı dipnotlar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(i): İthalat Rejimi Kararında “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %75’i uygulanır.

(ii): İthalat Rejimi Kararında “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %50’si uygulanır.

(iii): İthalat Rejimi Kararında AB için geçerli olan ek mali yükümlülük uygulanır.

(iv): İthalat Rejimi Kararında “DÜ” için geçerli olan ek mali yükümlülükler uygulanır.”

c) 3 üncü maddesindeki tabloda yer alan ve aşağıdaki gümrük tarife istatistik pozisyonu (G.T.İ.P.) belirtilen ürüne ilişkin satır aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“

G.T.İ.P.	Ürün İsmi	Tarife Kontenjanı Miktarı	Uygulanacak	
			Gümrük Vergisi (%)	Ek Mali Yükümlülük
2005.80.00.00.00	Tatlı mısır (Zea mays var. Saccharata)	50 Ton	0	2,91 (Karşılığı TL) (EUR/100 kg net)

”

ç) 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İthalat vergileri

MADDE 4- (1) 3 üncü maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen gümrük vergisi ve varsa ek mali yükümlülük uygulanır. Eşyanın karşısında bir dipnota atıf olması halinde ilgili dipnota yer alan hükümler uygulanır. Tarife kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler uygulanır.”

MADDE 5- 21/3/2008 tarihli ve 2008/13427 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İsrail Devleti Menşeli Mayasız Ekmek İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 2 nci maddesinde yer alan tablonun başlık satırındaki “Tarım Payı Olarak Fona Ödenecek Euro (EUR) (Karşılığı YTL) (EUR/100 kg net)” ibaresi “Ek Mali Yükümlülük” olarak değiştirilmiştir.

b) 2 nci maddesindeki tabloda yer alan ve aşağıdaki gümrük tarife istatistik pozisyonu (G.T.İ.P.) belirtilen ürüne ilişkin satır aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmiştir.

“

G.T.İ.P.	Ürün İsmi	Tarife Kontenjanı Miktarı	Uygulanacak	
			Gümrük Vergisi (%)	Ek Mali Yükümlülük
1905.90.10.00.00	Mayasız ekmek (matzos)	30 Ton	0	12,49 (Karşılığı TL) (EUR/100 kg net)

”

c) 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İthalat vergileri

MADDE 3- (1) 2 nci maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen gümrük vergisi ve ek mali yükümlülük uygulanır. Tarife kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler uygulanır.”

MADDE 6- 16/2/2010 tarihli ve 2010/157 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karadağ Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 2 nci maddesinde yer alan tablonun başlık satırındaki “Uygulanacak Gümrük Vergisi (%) / Toplu Konut Fonu (CIF Bedelinin %'si) / Tarım Payı Olarak Fona Ödenecek Euro (EUR) (Karşılığı TL) (EUR/100 kg/net)” ibaresi “İthalat Vergileri” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 2 nci maddesindeki tablonun sonunda yer alan (i) ve (ii) numaralı dipnotlar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(i): İthalat Rejimi Kararında AB için geçerli olan ek mali yükümlülük uygulanır.

(ii): İthalat Rejimi Kararında “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %25'i uygulanır.”

c) 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İthalat vergileri

MADDE 3- (1) 2 nci maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, yalnızca söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen oran % (yüzde) olarak uygulanır. Eşyanın karşısında bir dipnota atf olması halinde ilgili dipnotta yer alan hükümler uygulanır. Tarife kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler uygulanır.”

MADDE 7- 14/1/2013 tarihli ve 2013/4225 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Filistin Devleti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 2 nci maddesinde yer alan tablonun başlık satırındaki “Uygulanacak Gümrük Vergisi (%)” ibaresi “İthalat Vergileri” olarak değiştirilmiştir.

b) 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İthalat vergileri

MADDE 3- (1) 2 inci maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, yalnızca söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen oran % (yüzde) olarak uygulanır. Tarife kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler uygulanır.”

MADDE 8- 21/5/2013 tarihli ve 2013/4761 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Morityus Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım ve İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 2 nci maddesinde yer alan tablonun başlık satırındaki “Uygulanacak Gümrük Vergisi (%) / Toplu Konut Fonu (CIF Bedelinin %'si) / Tarım Payı Olarak Fona Ödenecek Euro (EUR) (Karşılığı TL) (EUR/100 kg/net)” ibaresi “İthalat Vergileri” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 2 nci maddesindeki tablonun sonunda yer alan (i) ve (ii) numaralı dipnotlar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(i): İthalat Rejimi Kararında “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %50'si uygulanır.

(ii): İthalat Rejimi Kararında “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi sıfır olarak uygulanır. Ancak, anılan üründe “DÜ” için geçerli olan ek mali yükümlülük uygulanır.”

c) 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İthalat vergileri

MADDE 3- (1) 2 nci maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, yalnızca söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen oran % (yüzde) olarak uygulanır. Eşyanın karşısında bir dipnota atf olması halinde ilgili dipnotta yer alan hükümler uygulanır. Tarife kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler uygulanır.”

MADDE 9- 1/3/2021 tarihli ve 3583 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Azerbaycan Cumhuriyeti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İthalat vergileri

MADDE 3- (1) 2 nci maddedeki tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler 0 (sıfır) olarak uygulanır. Tarife kontenjanı dışında yapılacak ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükler uygulanır.”

MADDE 10- 19/4/2021 tarihli ve 3839 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararın;

a) 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- (1) Eklî tabloda yer alan tarife kontenjanları çerçevesinde yapılacak ithalatta, yalnızca söz konusu tabloda ilgili eşyanın karşısında gösterilen oran % (yüzde) olarak uygulanır. Eşyanın karşısında bir dipnota atf olması halinde ilgili dipnotta yer alan hükümler uygulanır. Tarife Kontenjanı dışında kalan ithalatta ise yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu eşya için tespit edilen gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülükleri uygulanır.”

b) Eki tablonun sonunda yer alan (i), (ii), (iii) ve (iv) numaralı dipnotlar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(i): İthalat Rejimi Kararı’nın “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ve varsa ek mali yükümlülüklerin %50’si uygulanır.

(ii): Eşyanın gümrük vergisinin hesaplanmasında esas alınan kıymetinin %30’unu aşmamak kaydıyla, İthalat Rejimi Kararı’nın “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %50’si uygulanır.

(iii): Eşyanın gümrük vergisinin hesaplanmasında esas alınan kıymetinin %43’ünü aşmamak kaydıyla, İthalat Rejimi Kararı’nın “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %70’i uygulanır.

(iv): Eşyanın gümrük vergisinin hesaplanmasında esas alınan kıymetinin %50’sini aşmamak kaydıyla, İthalat Rejimi Kararı’nın “DÜ” için geçerli olan gümrük vergisi ile varsa ek mali yükümlülüklerin %80’i uygulanır.”

MADDE 11- Bu Karar 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Karar hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

**20/6/2005 tarihli ve 2005/9052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Yayımlandığı
Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
29/6/2005	25860
20/6/2005 tarihli ve 2005/9052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapan Düzenlemelerin Yayımlandığı Resmi Gazetenin	
Tarihi	Sayısı
27/7/2010	27654
15/1/2012	28174
22/5/2014	29007
14/2/2017	29979

**19/12/2005 tarihli ve 2005/9824 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının
Yayımlandığı Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
29/12/2005	26038
19/12/2005 tarihli ve 2005/9824 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapan Düzenlemelerin Yayımlandığı Resmi Gazetenin	
Tarihi	Sayısı
27/7/2010	27654
15/1/2012	28174
31/12/2012	28514
12/2/2016	29622
14/2/2017	29979

**13/08/2007 tarihli ve 2007/12555 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının
Yayımlandığı Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
29/08/2007	26628
13/08/2007 tarihli ve 2007/12555 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapan Düzenlemelerin Yayımlandığı Resmi Gazetenin	
Tarihi	Sayısı
27/7/2010	27654
15/1/2012	28174
31/12/2012	28514
14/02/2017	29979

**5/1/2008 tarihli ve 2008/13360 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Yayımlandığı
Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
25/3/2008	26827
5/1/2008 tarihli ve 2008/13360 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapan Düzenlemelerin Yayımlandığı Resmi Gazetenin	
Tarihi	Sayısı
22/6/2012	28331
12/2/2016	29622

**21/3/2008 tarihli ve 2008/13427 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının
Yayımlandığı Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
8/4/2008	26841

**16/2/2010 tarihli ve 2010/157 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Yayımlandığı
Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
2/3/2010	27509

**16/2/2010 tarihli ve 2010/157 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik
Yapan Düzenlemelerin Yayımlandığı Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
27/7/2010	27654

**14/1/2013 tarihli ve 2013/4225 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Yayımlandığı
Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
26/1/2013	28540

**14/1/2013 tarihli ve 2013/4225 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik
Yapan Düzenlemelerin Yayımlandığı Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
7/4/2021	31447

**21/5/2013 tarihli ve 2013/4761 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Yayımlandığı
Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
30/5/2013	28662

**21/5/2013 tarihli ve 2013/4761 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik
Yapan Düzenlemelerin Yayımlandığı Resmi Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
14/2/2017	29979

**1/3/2021 tarihli ve 3583 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının Yayımlandığı Resmi
Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
2/3/2021	31411

**19/4/2021 tarihli ve 3839 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının Yayımlandığı Resmi
Gazetenin**

Tarihi	Sayısı
20/4/2021	31460

YÖNETMELİK

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

BANKALARIN KIYMETLİ MADEN ALIM SATIMINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Kıymetli Maden Alım Satımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan tablo aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

AYAR	ÜRÜN	MİLYEM
24 Ayar	Darphane Ürünleri	0,995
24 Ayar	BİAŞ Listesinde Yer Alan Rafinerilerin Ürünleri	0,995
24 Ayar	BİAŞ Listesinde Yer Almayan Rafinerilerin Ürünleri	0,992
22 Ayar	Darphane Üretimi Ziynet	0,907
22 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	0,905
21 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	0,855
18 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	0,725
14 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	0,555
8 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	0,2975

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin Tarihi		Sayısı
22/6/2016		29750
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin Tarihi		Sayısı
10/2/2021		31391

TEBLİĞLER

Hazine ve Maliye Bakanlığında:

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 71) GENEL YÖNETİM MALİ İSTATİSTİKLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinin verdiği yetkiye dayanarak uluslararası standartlara uygun bir genel yönetim sektörü kapsamını ve bu kapsamdaki kamu idarelerinin mali verilerinin derlenmesindeki usul, esas ve veri derleme sürecindeki yetki, sorumluluk ile yaptırımları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Genel yönetim sektörünü oluşturan ve EK'teki listede yer alan merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörleri altında sınıflandırılan birimler bu Tebliğ hükümlerine tabidir.

(2) Muhasebe işlemlerini Muhasebat Genel Müdürlüğü say2000i Sistemi, Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi (BKMYBS) ve Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) üzerinden yürüten kamu idareleri ile mali verilerini Bakanlığın belirlediği yöntemi kullanarak doğrudan Bakanlığa aktaran diğer idareler sadece 5, 13, 14, 15 ve 16 ncı maddelere tabidir.

(3) Bakanlık, İçişleri Bakanlığının e-İçişleri/e-Belediye sistemleri üzerinden muhasebe işlemlerini yürüten birimleri bu maddenin ikinci fıkrası kapsamına almaya yetkilidir.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 5018 sayılı Kanunun 52 nci ve 53 üncü maddeleri, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 221 inci maddesi ile 24/2/2018 tarihli ve 30342 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mali İstatistik Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin uygulanmasında;

a) Alt sektör: Genel yönetim sektörünü oluşturan merkezi yönetim, mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarını,

b) Ara veri: 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında açıklanan mizanları,

c) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını (Muhasebat Genel Müdürlüğü),

ç) Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi (BKMYBS): Kamu mali yönetimi ile ilgili fonksiyonel süreçleri destekleyen, birbirleri ile etkileşimli bir şekilde çalışan ve gerekli durumlarda ilgili taraflara ve karar vericilere rapor ve bilgi sunan yazılımların oluşturduğu entegre sistemler bütünü,

d) Birim: 2 nci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlar hariç olmak üzere EK'teki listede sayılan idareleri,

e) Çerçeve hesap planı: 23/12/2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine göre belirlenen hesap planını,

f) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı: 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Dönüşüm gelirleri başlıklı 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile kurulan, muhasebe kayıt ve işlemleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü tarafından yürütülen hesabı,

g) Çıktı: Mali İstatistik Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde sayılan mali istatistik tablolarını,

ğ) Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu: 637 sayılı Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde, ihracata yönelik devlet destekleri kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan hesabı,

h) Genel yönetim sektörü: Mali istatistiklerin derlenmesi amacıyla 5018 sayılı Kanunun 52 nci maddesine dayanılarak uluslararası standartlar esas alınarak belirlenen ve EK'teki listedeki birimlerden oluşan sektörü,

ı) İl kontrol görevlisi: İl sınırları dâhilindeki birimlere ait hesapların muhasebe birimi kontrol görevlileri vasıtasıyla derlenmesini ve incelenmesini koordine etmekle görevli defterdarlık muhasebe müdürünü,

i) Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS): Verilerin Bakanlığa aktarılmasında kullanılan sistemi,

j) Kaynak veri: Muhasebe birimlerince yapılan her bir yevmiye kaydını,

k) Kanun: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununu,

l) Mahallî idare birlikleri: 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu kapsamındaki birlikleri,

m) Muhasebe birimi kontrol görevlisi: Birimlere ait ara verilerin zamanında derlenmesini sağlamak, muhasebe tekniğine uygunluğunu kontrol etmek ve gerekli düzeltmeleri yaptırmak için il merkezinde muhasebe müdürünün önerisiyle Defterdar tarafından görevlendirilen defterdarlık uzmanını, ilçelerde malmüdürünü,

n) Risk Hesabı: 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan hesabı,

o) Sosyal tesis: EK'teki listede sayılan kamu idarelerince işletilen ve ilgili olduğu idarenin bütçesi içerisinde yer almayan eğitim, dinlenme ve spor tesisi, misafirhane, kreş, anaokulu, yemekhane, orduevi, askeri gazino, kışla gazinosu, dinlenme kampı, askeri kantin, çocuk bakımevi, öğretmenevi, öğretmen lokâli, öğretmen eğitim merkezi, tatil köyü, polis moral eğitim merkezi, polisevi, polis misafirevi ve lokâli, eğitim ve dinlenme kampı, termal tesis ve benzeri sosyal tesisleri,

ö) Uluslararası standartlar: Uluslararası Para Fonunun (IMF) yayımlamış olduğu Devlet Mali İstatistikleri Kılavuzunu (Government Finance Statistics Manual- GFSM),

p) Üst yönetici: Kanun kapsamında yer alan birimlerde Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen üst yöneticiyi, Kanun kapsamında yer almayan birimlerde ise ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst yöneticisini,

r) Veri: Konsolide mali istatistik tablolarının hazırlanmasına esas teşkil eden veriyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Genel yönetim sektörü kapsamının belirlenmesinin esasları

MADDE 5 – (1) Genel yönetim sektörü kapsamının belirlenmesinde, uluslararası standartlar çerçevesinde kamu idaresinin;

a) Yerleşik (mukim) bir birim olup olmadığı,

b) Kurumsal bir birim olup olmadığı,

c) Devlet kontrolünde olup olmadığı,

- ç) Piyasa üreticisi olup olmadığı,
d) Devlet için bir mali yardımcı kuruluş olup olmadığı,
hususları esas alınmıştır.

Bu hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara bağlı olarak değerlendirilmiş olup EK'teki listede yer alan birimler genel yönetim sektörü kapsamına alınmıştır.

Mali verilerin derlenme biçimi ve kapsamı

MADDE 6 – (1) Birimler, hesap bilgilerine ilişkin veri girişlerini www.kbs.gov.tr internet adresi üzerinden yaparlar. Gönderilen veriler sistem üzerinden muhasebe tekniğine uygunluk açısından kontrol işlemlerine tabi tutulur ve uygun olmayan veriler gönderilmemiş kabul edilir.

(2) Birimlerin sisteme girecekleri hesap bilgileri, il özel idareleri, belediyeler ve mahallî idare birlikleri için 27/5/2016 tarihli ve 29724 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mahallî İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri ile Mahallî İdareler Detaylı Hesap Planı çerçevesinde Bakanlıkça belirlenen ayrıntıdaki mizan bilgilerinden oluşur. Diğer birimler için ise 23/12/2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Genel Yönetim Detaylı Hesap Planına dönüşümü yapılmış ve Bakanlıkça belirlenen ayrıntıdaki mizan bilgilerinden oluşur.

(3) Sosyal tesislerin hesap bilgilerini Bakanlığa göndermeye bağlı oldukları bakanlık/kamu idaresi yetkilidir. Söz konusu veriler konsolide edilip Genel Yönetim Detaylı Hesap Planına dönüşümü yapılarak ilgili bakanlık/kamu idaresi tarafından KBS'ye girilir. Birimlere bağlı sosyal tesisler doğrudan Bakanlığa veri gönderemez.

Veri giriş dönemleri ve birimlerce yapılacak işlemler

MADDE 7 – (1) Birimler, muhasebe sistemlerinden elde ettiği kaynak verileri ara verileri oluşturmada kullanır ve oluşturulan ara verileri Bakanlığa gönderirler.

(2) Birimlerce, Ocak-Mart dönemi, Ocak-Haziran dönemi ve Ocak-Eylül dönemi kümülatif verileri söz konusu dönemi takip eden ayın 7 nci günü sonuna kadar; yılın tamamına ait (Ocak-Aralık dönemi) kümülatif veriler ise en geç takip eden yılın Ocak ayının 15 inci günü sonuna kadar KBS'ye girilir. Söz konusu verilerde kesin hesap sürecinde meydana gelen değişikliklere göre Nisan ayının 7 nci günü sonuna kadar gerekli düzeltmeler yapılarak KBS'deki veriler güncellenir.

(3) Veri giriş süresinin son günü saat 23:59'a kadar gönderilen veriler süresinde gönderilmiş sayılır. Veri giriş süresinin son gününün resmî tatil olması durumunda takip eden ilk iş günü veri giriş süresinin son günüdür.

(4) Veri girişleri, KBS'ye giriş yetkisi verilen veri giriş görevlilerince Bakanlıkça yayımlanan uygulama kılavuzu çerçevesinde yapılır.

(5) Birimlerce KBS'ye giriş yetkisi ile ilgili şifre talepleri resmî yazıyla bulunduğu yerdeki malmüdürlüğüne veya defterdarlık muhasebe müdürlüğüne bildirilir. Sosyal tesislere ilişkin şifre talepleri, sosyal tesisin bağlı olduğu birimin bulunduğu yerdeki malmüdürlüğüne veya defterdarlık muhasebe müdürlüğüne, bakanlıklara ve merkezi Ankara'da bulunan diğer birimlere bağlı sosyal tesislere ilişkin şifre talepleri ise Ankara Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğüne bildirilir. Sistem üzerinde gerekli tanımlama işlemi ilgili muhasebe birimlerince yerine getirilir. Söz konusu birimler, görevinden herhangi bir nedenle ayrılan ve yerine görevlendirilen kullanıcılarını bir sonraki veri giriş döneminden önce muhasebe birimlerine bildirirler.

(6) Birimler, KBS'ye veri girişi sırasında karşılaştıkları sorunları muhasebe birimi kontrol görevlisine veya il kontrol görevlisine bildirirler ayrıca KBS üzerinden de Bakanlığa e-posta gönderirler.

Valiliklerce yapılacak işlemler

MADDE 8 – (1) İldeki birimlerin mali verilerinin derlenmesi, Valiliklerin koordinasyonunda gerçekleştirilir. Valilerce bir vali yardımcısı bu işi koordine etmekle görevlendirilir. İl kontrol görevlileri birimler ile yazışmalarını Valilikler aracılığıyla yaparlar.

(2) Koordinatör vali yardımcısı, defterdar ve il kontrol görevlisi en az üç ayda bir defa toplanarak ildeki veri giriş durumunu, Bakanlığın talep yazısına istinaden uygulanması gereken idari para cezalarının uygulanıp uygulanmadığını, veri göndermeyen birimlerle ilgili olarak birimlere yazılan uyarı yazıları ve düzenlenen eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgileri, veri girişinin tamamlanması açısından gerekli kurumsal yapıyı oluşturamayan birimlerle ilgili olarak alınan tedbirleri ve genel yönetim mali istatistiklerinin önemi konusunda birimlerin üst yöneticilerine yapılan bilgilendirme faaliyetlerini değerlendirerek alınması gereken önlemleri belirlerler ve durumu tutanak altına alırlar. Bakanlıkça istenmesi veya koordinatör vali yardımcısı tarafından ihtiyaç duyulması halinde bu Tebliğ kapsamındaki faaliyetler hakkında rapor düzenlenerek Bakanlığa gönderilir.

Defterdarlıklarca yapılacak işlemler

MADDE 9 – (1) Mali istatistiklerin mevzuatta öngörülen süre ve içerikte derlenmesi ve yayımlanması kanuni bir zorunluluk olduğundan, il defterdarınca veri derlenmesi işlemlerine önem verilir ve gerekli önlemler alınır.

(2) İhtiyaç duyulması halinde, verilerin KBS'ye doğru bir şekilde aktarılması ve muhasebe sisteminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için KBS veri giriş görevlilerine yönelik olarak eğitim programı düzenlenir.

(3) İl kontrol görevlileri ve muhasebe birimi kontrol görevlilerinin bu Tebliğde belirtilen sorumluluklarını yerine getirip getirmediği takip edilir.

İl kontrol görevlilerince yapılacak işlemler

MADDE 10 – (1) İl kontrol görevlileri, il sınırları dâhilindeki il özel idareleri, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları, belediyeler ve mahallî idare birlikleri, sosyal tesisler, kalkınma ajansları, Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü ile belediye bağlı idareleri ve belediye şirketlerine ait veri giriş durumlarını KBS üzerinden takip ederler. İl kontrol görevlileri, verilerin zamanında ve doğru bir şekilde KBS'ye girilmesini sağlamak üzere muhasebe birimi kontrol görevlileri ile koordineli olarak çalışırlar.

(2) İl kontrol görevlileri, il sınırları dâhilindeki birimlerce KBS'ye girilen verilerin, muhasebe birimi kontrol görevlileri tarafından, Bakanlıkça yayımlanan inceleme rehberine göre kontrol edilip edilmediğini takip ederler.

(3) İl kontrol görevlileri, il sınırları dâhilinde yeni kurulan, taşınan, birleşen, adı değişen ya da kapanan birimlerin KBS'de güncellenmesine yönelik olarak Bakanlığa bilgi verirler.

(4) İl kontrol görevlileri, bu Tebliğ kapsamında yürütmüş oldukları faaliyetleri, muhasebe birimi kontrol görevlilerinden gelen bilgileri de içerecek şekilde vali yardımcısı koordinasyonunda düzenlenen toplantıda komisyonun bilgisine sunarlar.

Muhasebe birimi kontrol görevlilerince yapılacak işlemler

MADDE 11 – (1) Muhasebe birimi kontrol görevlileri, sorumluluk alanındaki birimlere ait veri girişlerinin zamanında tamamlanması için gerekli önlemleri alırlar.

(2) Muhasebe birimi kontrol görevlileri, il özel idareleri, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları, belediyeler ve mahallî idare birliklerince KBS'ye girilen verilerin Mahallî İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri ile Mahallî İdareler Detaylı Hesap Planına uygunluğunu ve diğer birimlerin verilerinin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri ile Genel Yönetim Detaylı Hesap Planına uygunluğunu Bakanlıkça yayımlanan inceleme rehberine göre kontrol ederler.

(3) Muhasebe birimi kontrol görevlileri, sorumluluk alanındaki birimlerden verilerini bu Tebliğde belirlenen sürelerde KBS'ye girmeyenleri uyarırlar ve buna rağmen veri girişi yapmayan birimleri il kontrol görevlisine bildirirler.

(4) Muhasebe birimi kontrol görevlileri, veri derleme ve inceleme sürecinde yapılan faaliyetleri il kontrol görevlisine raporlarlar.

Bakanlıkça yapılacak işlemler

MADDE 12 – (1) Hesap bilgilerinin zamanında ve doğru bir şekilde KBS'ye girilmesinin takibini yapar ve ortaya çıkan sorunların çözümüne ilişkin işlemlerin genel koordinasyonunu sağlar.

(2) Ara veriler ve çıktıların istatistiksel yöntemler kullanılarak düzenli olarak değerlendirilmesi ve tespit edilen hataların il kontrol görevlileri aracılığıyla düzeltilmesi işlemlerini yürütür.

(3) İl kontrol görevlileri ve muhasebe birimi kontrol görevlilerinin görevlerini yerine getirirken karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin gerekli çalışmaları yapar.

(4) Birimlerce veri girişi sırasında karşılaşılan teknik sorunlara ilişkin olarak gerekli önlemleri alır.

(5) EK'teki listede merkezi yönetim kapsamındaki bütçe dışı kurumlar ile sosyal güvenlik kurumları hesap bilgilerinin zamanında ve doğru bir şekilde KBS'ye girilmesinin takibi ve veri girişlerinin zamanında yapılmasına ilişkin gerekli tedbirleri alır.

(6) Ara verileri muhasebe tekniğine uygunluk açısından inceler.

Birimlerin muhasebe işlemleri ve mali tablolarının denetimi

MADDE 13 – (1) İl kontrol görevlileri ve muhasebe birimi kontrol görevlilerinin bu Tebliğde belirtilen sorumluluklarını yerine getirip getirmedikleri merkez ve il denetim programlarına dâhil edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uygulanacak Yaptırımlar

İdari para cezası verilmesinin bakanlıkça talep edilmesi

MADDE 14 – (1) Kanunun 53 üncü maddesinin son fıkrasında, genel yönetim sektörü kapsamına dâhil kamu idarelerinden, mali istatistiklerine esas verilerini süresinde göndermeyenlere, Bakanlıkça bir ay ek süre verileceği, verilen ek süre sonunda da verilerin gönderilmemesi halinde, ilgili kamu idaresinin üst yöneticilerinden mali hizmetler birimi yöneticisi ile muhasebe yetkilisine idari para cezası verilmesinin Bakanlıkça talep edileceği hüküm altına alınmıştır.

(2) Bu çerçevede, mali istatistiklere esas verilerini süresinde göndermeyen birimler KBS üzerinden tespit edilerek Kanunun öngördüğü idari para cezası, Bakanlıkça talep edilir.

Üst yöneticiler tarafından idari para cezasının uygulanması

MADDE 15 – (1) Kanunun 53 üncü maddesinin son fıkrasında, birimlerce verilerin gönderilmemesi halinde Bakanlığın talebi üzerine, ilgili kamu idaresinin üst yöneticileri tarafından mali hizmetler birimi yöneticisi ile muhasebe yetkilisine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemeler toplamı tutarında idari para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Kanunda ayrıca, idari para cezası uygulanmış olmasının, bilgi verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmayacağı ve idari para cezalarının Kanunun 73 üncü maddesi hükümlerine göre tahsil edileceği de hükme bağlanmış bulunmaktadır.

(2) Kanunun 73 üncü maddesinde ise “Bu Kanunda belirtilen para cezaları, ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından verilir. Para cezaları, karar verilmesini izleyen ay başından başlamak üzere ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil bir aylık net ödemelerin dörtte biri oranında kesilerek tahsil olunur.” hükmü yer almaktadır.

(3) Anılan hükümler çerçevesinde, hesap bilgilerini bu Tebliğde belirtilen sürede göndermediği veya gönderilmiş olan hesap bilgilerinin mevzuat hükümleri çerçevesinde Bakanlıkça belirlenen mizan formatına uygun olmadığı Bakanlıkça ve/veya Defterdarlıklarca tespit olunanlara, bu Tebliğde belirlenen veri girişi süresi bitiminden itibaren 1 ay süre verilir. 1 aylık süre bitiminde de hesap bilgilerini göndermeyen birimlere üst yöneticiler tarafından birinci fıkrada belirtilen idari para cezası uygulanır ve sonucundan Bakanlığa ve/veya Defterdarlığa bilgi verilir.

(4) İdari para cezasının uygulanması ile ilgili tüm hususlar Kanun çerçevesinde veya Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu çerçevesinde üst yöneticinin yetki ve sorumluluğundadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Bütçe politikası, gelir ve giderlerin izlenmesi amacıyla istenecek veriler

MADDE 16 – (1) Mahallî İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde tanımlanan belediye bağlı idareleri, Bakanlıkça belirlenen mizan formatına uygun olarak üçer aylık dönemlerde oluşturulan kümülatif verilerini takip eden ayın 7 nci günü sonuna kadar, yılın tamamına ait (Ocak-Aralık dönemi) kümülatif verilerini ise en geç takip eden yılın Ocak ayının 15 inci günü sonuna kadar KBS’ye girerler. Söz konusu verilerde kesin hesap sürecinde meydana gelen değişikliklere göre Nisan ayının 7 nci günü sonuna kadar gerekli düzeltmeler yapılarak KBS’deki veriler güncellenir.

Genel yönetim sektörü kapsamının gözden geçirilmesi

MADDE 17 – (1) Bu Tebliğ ile belirlenen genel yönetim sektörünün kapsamı bu Tebliğin yayımlandığı tarihten itibaren her üç yılda bir Bakanlıkça incelenir ve ilgili idarelerin de görüşünün alınması suretiyle gerekli görülmesi halinde yeniden belirlenir.

Risk Hesabı, Destekleme ve Fiyat İstikrarı Fonu ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığın Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı verileri

MADDE 18 – (1) Risk Hesabı, Destekleme ve Fiyat İstikrarı Fonu ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığın Dönüşüm Projeleri Özel Hesabına ilişkin detaylı veriler, hesabın ilgili bulunduğu kurum tarafından aylık dönemler için takip eden ayın 7 nci günü sonuna kadar, yıllık dönemler için ise (Ocak-Aralık dönemi) takip eden yılın Ocak ayının 15 inci günü sonuna kadar Bakanlığa gönderilir. Söz konusu veriler ilgili kurumun mizanıyla birlikte raporlamaya dâhil edilir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 19 – (1) 29/11/2018 tarihli ve 30610 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:59) Genel Yönetim Mali İstatistikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Genel yönetim sektörü kapsamına ilk defa alınan birimler 2018-2021 yıllarına ait verilerini bu Tebliğin yayımını izleyen ayın sonuna kadar Bakanlığa gönderir.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

EK**GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ****I- MERKEZİ YÖNETİM ALT SEKTÖRÜ****A- Bütçe İçi Kurumlar**

1. 5018 Sayılı Kanuna Ekli I Sayılı Cetvelde Sayılan Kurumlar
2. 5018 Sayılı Kanuna Ekli II Sayılı Cetvelde Sayılan Kurumlar
3. 5018 Sayılı Kanuna Ekli III Sayılı Cetvelde Sayılan Kurumlar (Sermaye Piyasası Kurulu, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Hariç)

B- Bütçe Dışı Kurumlar

1. Savunma Sanayi Destekleme Fonu
2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu
3. Özelleştirme Fonu
4. Tanıtma Fonu
5. Döner Sermayeler
6. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı
7. Merkezi İhale ve Finans Birimi
8. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
9. Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATOPOL Tesisleri İşletme Başkanlığı
10. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
11. Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü
12. Kefalet Sandıkları
13. Sosyal Tesisler
14. Cumhurbaşkanlığı Ofisleri
15. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
16. Türkiye Taşkömürü Kurumu
17. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı
18. İstanbul Proje Koordinasyon Birimi
19. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı*

II- MAHALLİ İDARELER ALT SEKTÖRÜ

1. İl Özel İdareleri (Bozcaada ve Gökçeada İlçe Özel İdareleri Dâhil)
2. Belediyeler
3. Mahalli İdare Birlikleri
4. Kalkınma Ajansları
5. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri
6. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları
7. İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu*

III- SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI ALT SEKTÖRÜ

1. Sosyal Güvenlik Kurumu
2. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
3. İşsizlik Sigortası Fonu

(*) Bu Tebliğ ile ilk defa genel yönetim sektörü kapsamına alınan birimleri ifade etmektedir.

Ticaret Bakanlığından:**İTHALATTA KOTA VE TARİFE KONTENJANI İDARESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2022/1)****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 31/12/2021 tarihli ve 5056 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar uyarınca, bu Tebliğin Ek-1’indeki tabloda Gümrük Tarife Pozisyonu (GTP) ve tanımları yer alan eşyanın ithalatında açılan tarife kontenjanlarının dağıtımı, yönetimi ile başvuru ve kullanım usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 31/12/2021 tarihli ve 5056 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar ile 14/4/2010 tarihli ve 2010/339 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Karara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tarife kontenjanı dağıtımı başvuru usul ve esasları

MADDE 3 – (1) Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar uyarınca, bu Tebliğin Ek-1’indeki tabloda GTP ve tanımları yer alan eşyanın ithalatında karşılığında gösterilen miktarlarda açılan tarife kontenjanlarının dağıtımı, sadece söz konusu eşyayı üretiminde hammadde veya ara mal olarak kullanan sanayicilere, talep toplama yöntemi ile yapılır.

(2) Tarife kontenjanından faydalanabilmek için, sanayiciler tarafından bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren on (10) iş günü içerisinde, Ticaret Bakanlığı (Bakanlık) internet sitesinde (www.ticaret.gov.tr) yer alan E-İmza Uygulamaları altındaki “E-İmza Uygulamalarına Giriş” bölümünde yer alan “İthalat Belge İşlemleri (İthalatBİS)” kısmından elektronik imza ile başvuru yapılır.

(3) Bu Tebliğ kapsamında elektronik imza sahibi kişilerin firmalar adına başvuru yapmak üzere yetkilendirilmesi, İthalat İşlemlerinde Elektronik Başvuru Sistemi Tebliği (İthalat: 2022/21) çerçevesinde yapılır.

(4) Bu Tebliğ kapsamında yapılan başvurularda, ikinci fıkrada belirtilen “İthalat Belge İşlemleri (İthalatBİS)” sayfasında bulunan “Başvuru Belge İşlemleri (İthalatBİS)” ana başlığı altındaki “Başvuru Girişi” ekranında Belge Türü olarak “TPS-0955-İthal Lisansı (Sanayi)”, Tebliğ/Karar olarak bu Tebliğ seçilir. Başvuru Formunun elektronik olarak doldurulup Ek-3’te yer alan başvuruya eklenmesi gereken belgelerin tam ve eksiksiz bir şekilde sisteme yüklenmesinden sonra yetkili kullanıcı tarafından elektronik imza atılması suretiyle başvuru tamamlanır.

(5) Birden fazla eşya için başvuruda bulunacak firmaların her bir eşya için ayrı bir başvuru yapması gerekmektedir.

Dağıtım

MADDE 4 – (1) Tarife kontenjanı, talep toplama yöntemi ile, talep toplama döneminde başvuru yapılmaması veya yeterli miktarda yapılmaması nedeniyle tarife kontenjanı kalmaması durumunda ise, kalan miktar başvuru sırasına göre ilk gelen ilk alır yöntemiyle dağıtılır.

(2) Talep edilen toplam tarife kontenjanı miktarının, açılmış olan tarife kontenjanı miktarı ile eşit veya bu miktardan daha az olması durumunda talepler tam olarak karşılanır.

(3) Talep edilen toplam tarife kontenjanı miktarının açılan tarife kontenjanı miktarından daha fazla olması durumunda ise dağıtım; geçerli başvuru tarih ve sayısı, toplam talep miktarı, fiili sarfiyat, üretim miktarı, üretim kapasitesi, tüketim kapasitesi, toplam ithalat miktarı ve önceki yıllarda kendilerine tahsis edilmiş bulunan tarife kontenjanını kullanma performansları kriterlerinden bir veya birkaçı dikkate alınmak suretiyle gerçekleştirilir.

(4) İlk gelen ilk alır yöntemiyle yapılan dağıtım kapsamında, bir ithal lisansında verilebilecek tarife kontenjanı miktarı toplam kalan tarife kontenjanlarının %10'unu geçemez.

(5) Bir başvuru sahibi adına yeni ithal lisansı düzenlenebilmesi için, söz konusu başvuru sahibi adına en son tahsis edilen ithal lisansının belge tarihi üzerinden en az 15 gün geçmiş olması gerekir.

(6) Tarife Kontenjanlarının başvuru yapılabilecek kalan miktarları İthalat Belge İşlemleri (İthalatBİS) sisteminde yetkili kullanıcılarca görülebilir.

İthal lisansının düzenlenmesi, bildiri ve kullanımı

MADDE 5 – (1) Tarife kontenjanı kapsamında yapılacak ithalatta Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) düzenlenen ithal lisansı gümrük beyannamesinin tescilinde ilgili gümrük idaresince aranır.

(2) Bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde tarife kontenjanı tahsisatı yapılan başvuru sahibi adına ithal lisansı Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) elektronik olarak düzenlenir ve başvuru formunda yer alan e-posta adresine bildirilir. Bildirimde Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) elektronik ortamda (Tek Pencere Sistemi) verilen 23 haneli belge numarası ile belge tarihi yer alır. Başvuru sahibine ayrıca yazılı bildirim yapılmaz.

(3) Bildirimde yer alan belge numarası ve belge tarihi yükümlü tarafından beyannamesinin 44 nolu kutusunda “Belge Referans No” ve “Belge Tarihi” alanlarında beyan edilir.

(4) Başvuru sahibinin gümrük idaresinde kaydının olmaması nedeniyle, ithal lisansının Tek Pencere Sisteminde kaydının onaylanamaması durumunda, başvuru formunda yer alan e-posta adresine Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) bildirimde bulunulur. Yapılan bildirim üzerine ithalatçı tarafından 5 (beş) iş günü içinde gümrük sistemine kayıt yaptırılarak Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) bilgi verilir. Aksi takdirde, yapılmış olan başvuru geçersiz sayılır.

(5) Tarife kontenjanı konusu eşya ancak ithal lisansının geçerlilik süresi içerisinde serbest dolaşıma girebilir.

İthal lisanslarının süresi

MADDE 6 – (1) Düzenlenecek ithal lisansları 15/2/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) geçerlidir.

İthal lisansı devri

MADDE 7 – (1) İthal lisansı kapsamındaki ithalatın, ithal lisansı sahibi firma tarafından yapılması zorunludur. İthal lisansı üçüncü kişilere devredilemez.

İthal lisansının revizesi

MADDE 8 – (1) İthal lisansının üzerinde kayıtlı hususlara ilişkin olarak ihtiyaç olması halinde, Bakanlık (İthalat Genel Müdürlüğü) re'sen değişiklik yapabilir. Adına ithal lisansı düzenlenen firma tarafından, değişiklik talebine ilişkin ilgili bilgi ve belgeler ile birlikte başvurulması halinde, ithal lisansına ilişkin revize talepleri Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) sonuçlandırılır. Söz konusu başvurunun, adına ithal lisansı düzenlenmiş olan firmayı temsil ve ilzama yetkili temsilci veya temsilciler tarafından yapılması gerekmektedir.

(2) İthal lisansının miktarının artırılmasına yönelik talepler değerlendirmeye alınmaz.

Uygulamaya ilişkin önlemler

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yapılan beyanın doğruluğuyla ve ithal mallarla ilgili incelemeleri yapmaya veya yaptırmaya Bakanlık yetkilidir. Başvuruda sunulan bilgi ve belgelerde tutarsızlık olduğu durumlarda söz konusu tutarsızlık başvuru sahibi tarafından giderilinceye kadar talep karşılanmaz. Bakanlık, gerekli görmesi halinde, elektronik ortamda sunulan bilgi ve belgelerin asılları ile ilave bilgi ve belge isteyebilir.

Yetki

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğde yer alan hususlarda uygulamaya yönelik önlem almaya, düzenleme yapmaya, gerekli durumlarda inceleme yapma veya yaptırmaya Bakanlık (İthalat Genel Müdürlüğü) yetkilidir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğde yer almayan hususlarda İthalat Rejimi Kararı ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan tebliğler

MADDE 12 – (1) 25/3/2021 tarihli ve 31434 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/4), 14/7/2021 tarihli ve 31541 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/5) ile 20/8/2021 tarihli ve 31574 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/7) yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 12 nci madde ile yürürlükten kaldırılan tebliğler kapsamında alınmış olan ithal lisanslarının süresi 15/2/2022 tarihine kadar (bu tarih dahil) uzatılmıştır.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Ek-1

TABLO

No	G.T.P.	Eşyanın Tanımı	Birim	Miktarı	Gümrük Vergisi %
1	2811.19.80.90.19	*Ağırlıkça % 98,5 veya daha fazla saflıkta fosforöz asit (CAS RN 13598-36-2).	Ton	2.000	0
2	2914.19.90	*Minimum %99,5 saflıkta ve aşağıdaki özelliklerde asetilaseton (CAS RN 123-54-6):maksimum % 0,1 asetik asit içeren, maksimum % 0,1 su içeren, maksimum 15 APHA renk değerinde, kırınma indisi 1,450 ± 0,002 yoğunluğu: 0,970 - 0,975 g/cm3 (20°C).	Ton	1.100	0
3	2915.21	*Ağırlıkça %99 veya daha fazla saflıkta asetik asit (CAS RN 64-19-7).	Ton	70.000	0
4	2915.32	Vinil Asetat.	Ton	100.000	0
5	2916.12.00.00.13	Butil Akrlilat (CAS RN 141-32-2).	Ton	65.000	0
6	2926.10	*55 fasıl ve 68.15 GTP'li ürünlerin üretiminde kullanılan akrilonitril.	Ton	120.000	0
7	2931.90.00	*Tekstil apreleme malzemesinin hammaddesi olarak kullanılan ağırlıkça %99 veya daha fazla saflıkta oktaametil siklotetrasiloksan (CAS RN 556-67-2).	Ton	5.000	0
8	2932.20.90	*Epsilon-Kaprolakton.	Ton	800	0
9	3804.00	*Kuru ağırlığı hesaplandığında %55 veya daha fazla sodyum lügnosülfonat içeren sodyum lügnosülfonat sulu çözeltisi.	Ton	1.800	0
10	3903.30	*Çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve buzdolabı iç ve dış aksam parçalarının üretiminde kullanılan kendinden renkli, UV dayanımı ve antistatik özelliklere sahip aşağıdakileri içeren; - Gerilme katsayısı 2250 MPa (Megapascal) veya daha fazla fakat 2270 MPa dan az olan (ISO 527 metoduna göre belirlenmiş), - Kopmada gerilme dayanımı % 25 (ISO 527 ye göre belirlenmiş), - 220 °C 'de 10 kg' mının erime akış hızı 10g/10dk veya daha fazla fakat 21 g/10dk' dan az olan (ISO 1133 e göre belirlenmiş), - Renk değeri ISO 11664-4 test metoduna göre belirlenmiş; • "L" değeri 92,80 eşit veya daha fazla ve 94' c eşit veya daha az olmalı, • "a" değeri -006' ya eşit veya daha fazla ve -3,02' ye eşit veya daha az olmalı, • "b" değeri -0,62' ye eşit veya daha fazla ve -1,82' ye eşit veya daha az olmalıdır akrilonitril butadien stiren kopolimeri.	Ton	4.000	0
11	3907.29.20	*(NJ 406) Tolüen diamini ve propilen oksit reaksiyonu sonucu elde edilen polieter poliyol (OH 380-415 mg KOH/g, Vizkosite: 15000-20000 mPas).	Ton	800	0
12	3907.29.20	*(NJ 4502) Sükroz-gliserol ve propilen oksit reaksiyonu sonucu elde edilen polieter poliyol (OH 430-470, Vizkosite:15000-20000 mPas).	Ton	14.500	0
13	8414.30.81.90.00	*Rotatif (rotary) tip kompresör, soğutma kapasitesi 2 kW ile 8kW arasında olan tek veya üç fazlı motora sahip, R32 veya R410 tip refrijeran sıvı kullanan, klimaların üretimine mahsus olan(a).	Adet	1.000.000	0
14	8507.50.00	*Nikel—metal hidrit (NiMh) akümülatörler: -voltajı 150 V veya daha fazla olan ancak, 300 V' u geçmeyen, -uzunluğu 220 mm veya fazla olan ancak, 500 mm'yi geçmeyen, -genişliği 500 mm veya daha fazla olan ancak, 1125 mm'yi geçmeyen, -yüksekliği 100 mm veya daha fazla olan ancak, 235 mm'yi geçmeyen, 87. fasıldaki yer alan motorlu taşıtların imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	185.000	0

15	8507.60.00 veya 8507.80.00	*Yeniden şarj edilebilir lityum iyon polimer piller (batarya): -nominal kapasitesi 1 060 mAh olan, -nominal gerilimi 7,4 V (ortalama gerilimi 0,2 C'de deşarj) olan, -8,4 V'luk (±0,05) voltajı olan, -uzunluğu 86,4 mm (±0,1) olan, -genişliği 45 mm (±0,1) olan, -yüksekligi 11 mm (±0,1) olan, yazarkasaların imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	100.000	0
16	8507.60.00	*Lityum-iyon akümülatör: -Kalınlığı 6 mm fazla olmayan, -Genişliği 100 mm fazla olmayan, -Uzunluğu 150,15 mm fazla olmayan, - Nominal kapasitesi 1.000 mAh veya daha fazla olan ancak, 10.000 mAh'den fazla olmayan, -Ağırlığı 150 gr'dan fazla olmayan, 8517.12.00 alt başlığında yer alan ürünlerin imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	2.500.000	0
17	8507.60.00	*Lityum İyonlu (Li-Ion) Akümülatörler: -Voltajı 150 V veya daha fazla olan ancak, 300 V'u geçmeyen, -Uzunluğu 290 mm veya daha fazla olan ancak 490 mm'yi geçmeyen, -Genişliği 670 mm veya daha fazla olan ancak 1120 mm'yi geçmeyen, -Yüksekligi 140 mm veya daha fazla olan ancak 230 mm'yi geçmeyen, 87. fasılda yer alan motorlu taşıtların imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Adet	138.000	0
18	8529.90.92.00.00 veya 8539.51.00.00.00 9405.41.31.00.00 9405.42.31.00.00 9405.49.40.00.00	*Yalnız LED Diyotlu Baskılı Devre Kartı; prizmalar/lensler ile donatılmış olsun ya da olmasın, bağlayıcı(lar) ile donatılmış olsun ya da olmasın, 85.28 başlığındaki ürünlerin arka ışık ünitelerinin imaline mahsus (a).	Adet	40.000.000	0
19	9503.00.75	*Aşağıdaki özelliklere sahip kare veya dikdörtgen şeklinde baskı devre kartları: - plastikten yapılmış bir gövde, - ön tarafında voltaj kontrolü sağlayan bir potansiyometre, - komutları iletmek için devre kartlarına bağlı renkli kablolar oyuncakların (arabaların) imalinde kullanılmaya mahsus (a).	Kg	1.350.000	0
20	9503.00.95	*Aşağıdaki özelliklere sahip ses mekanizması: - plastikten yapılmış bir gövde(genellikle ten rengine), - gövdenin üst kısmında hoparlör delikleri, - gövdenin altında bir yalıtım şeridi, - yalıtım şeridi çıkarıldıktan sonra gövdenin üst kısmına bastırılarak çalışan bir mekanizma, - düğmeye basıldığında çalan önceden yüklenmiş sesler oyuncakların (oyuncak bebeklerin) imalinde kullanılmaya mahsus(a).	Kg	12.600.000	0

(a) : Bu eşya gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümlerine tabidir.

* :Bu GTP'lerde sadece madde ismi sütununda özellikleri belirtilen ürünler için vergi oranı düşürülmüştür.

Ek-2

..... İTHALATINDA UYGULANAN
TARİFE KONTENJANINDAN YARARLANMAK VE İTHAL LİSANSI ALMAK
İÇİN BAŞVURU FORMU ÖRNEĞİ

Tarih.../.../.....

TİCARET BAKANLIĞINA
(İthalat Genel Müdürlüğü)

... tarihli ve ... sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karara istinaden yayımlanan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2022/..) kapsamında, aşağıda belirtilen madde için firmamız adına tahsis yapılması ve İthal Lisansı düzenlenmesi hususunda gereği müsaadelerine arz olunur.

Bakanlığımızca talep edilen bilgi ve belgeler tam ve eksiksiz olarak ekte sunulmaktadır.

Firma Yetkilisinin Adı Soyadı

Unvanı
İmza/Kaşe

İthalatçının firmanını;

Unvanı :
Vergi numarası :
Açık adresi :
Telefonu (dahili), faks numarası :
Web adresi :
E-posta adresi* :
İhracatçı firmanın unvanı, adresi :

G.T.İ.P. :
Madde ismi :
Ticari ismi :
Malın kullanılacağı yer :
Malın talep edilen miktarı :
Malın menşe ülkesi :
Malın sevki ülkesi :
Malın giriş yapacağı yetkili gümrük idaresi :

*Elektronik olarak düzenlenen ithal lisansları firmaların e-posta adreslerine iletilmekte olup, aktif olarak kullanılan e-posta adreslerinin bildirilmesi önem arz etmektedir.

Ek-3**BAŞVURUYA EKLENMESİ GEREKEN BELGELER**

Bu Tebliğ kapsamında yapılacak tarife kontenjanı başvurularında aşağıdaki belge ve bilgilerin tam ve eksiksiz olarak son başvuru tarihinden önce ibrazı gerekmektedir. İbraz edilen bilgi ve belge nüshalarının asılları ile uygunluğu ve doğruluğundan başvuru sahibi sorumludur.

- 1- Başvuru sahibi firmayı temsil ve ilzama yetkili temsilci veya temsilciler tarafından imzalanmış Başvuru Formu (Ek-2)
- 2- Ticaret unvanı, ticaret sicil numarası ve kayıt olduğu ticaret sicil memurluğu adının yazılı beyanı (Şirket sözleşmesi 1/10/2003 tarihinden önce Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmış ise şirket sözleşmesinin yer aldığı ticaret sicil gazetesinin aslı veya Ticaret Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) onaylı örneğin, sonradan unvan veya adres değişikliği yapılması halinde mevcut duruma ilişkin ticaret sicil gazetesinin aslı veya Ticaret Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) onaylı örneği)
- 3- Üretimde hammadde veya ara mal olarak kullanılan eşyanın miktarını ayrıntılı olarak içeren ve başvuruda bulunan firma adına düzenlenmiş geçerli kapasite raporunun bağlı bulunulan ticaret ve/veya sanayi odası tarafından tasdik edilmiş sureti
- 4- İthal lisansı kapsamında ithalatı yapılacak mala ilişkin proforma fatura/faturalar
- 5- Bu Tebliğin Ek-1’inde yer alan listedeki özel tanıma ait eşyadan ithalat yapmış olan firmaların, bu ithalatlarına ilişkin 2019, 2020 ve 2021 yıllarına ait, her bir yıl için ayrı olarak ve aşağıdaki örneğe göre hazırlanmış, Yeminli Mali Müşavirce tasdik edilmiş, gümrük beyanname özet tablosu
- 6- Yeminli Mali Müşavirin bağlı bulunduğu Yeminli Mali Müşavirler Odasından alınan ve başvuru tarihi itibarıyla geçerli “Faaliyet Formu (Ek-4)”

Örnek Gümrük Beyanname Özet Tablosu

Yalnızca gümrük tarife istatistik pozisyonundan (GTP) kapsamı “.....(Ek-1’de yer alan söz konusu GTP’ye ait özel tanım).....” tanımlı maddenin ithalat miktarını gösterir.

Firma Unvanı:					
Firma Vergi No:					
Sıra No	Beyanname		Miktar (Adet)	Fatura	
	Sayısı	Tarihi		Numarası	Tarihi
TOPLAM MİKTAR:					

Yukarıdaki tabloda gösterilen bilgilerin, yukarıda unvanı ve vergi numarası gösterilen firmaya ait olduğunu ve doğruluğunu onaylarım. **(YMM Faaliyet Belgesi tabloya eklenecektir).**

YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRİN
ADI SOYADI

Ek-4

Faaliyet Formu Örneği

Tarih: .../.../.....

Aşağıda unvanı ve sicil numaraları belirtilen firmanın başvurusu üzerine, firmanın muhasebe kayıtlarının ve ilgili diğer belgelerin tetkiki sonucunda firmanın faaliyetlerine ilişkin aşağıda yer alan bilgilere ulaşılmış olup, söz konusu bilgilerin doğru olduğunu ve bilgilerin doğru olmaması halinde doğacak hukuki sorumluluktan müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğumuzu kabul ve taahhüt ederiz.

Firma Yetkilisi/Yetkilileri
Adı Soyadı, Unvan
İmza ve Kaşe⁽¹⁾

YMM Adı Soyadı
Mühür
İmza ve Kaşe

1- Tarife Kontenjanı Tahsis Talebinde Bulunan Firmaya İlişkin Bilgiler			
Firma Unvanı ⁽²⁾			
Adres ⁽²⁾ ve Telefon/Faks Numarası			
Vergi Dairesi ve Vergi Sicil Numarası/ T.C. Kimlik Numarası			
Sigorta Müdürlüğü ve Sigorta Sicil No			
2- İncelemeyi Yapan Yeminli Mali Müşavirin			
Adı Soyadı			
Bağlı Olduğu Oda ve Sicil Numarası			
Adres ve Telefon/Faks Numarası			
3- Firmanın Talep Konusu Maddenin Tüketim Faaliyetine İlişkin Bilgiler			
	2019	2020	2021
Tüketim Kapasitesi (Ton)			
Fiili Sarfiyatı (Ton)			
4- Firmanın Üretim Faaliyetine İlişkin Bilgiler			
Talep konusu Madde Kullanılarak Üretilen Ürünün Adı ⁽³⁾			
	2019	2020	2021
Üretilen Ürünün Üretim Kapasitesi (Ton)			
Üretilen Ürün Miktarı (Ton)			

Açıklamalar:

- (1) Firmayı temsil ve ilzama yetkili temsilci veya temsilciler tarafından imzalanmış olması gerekmektedir.
- (2) Firmanın Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde veya Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesinde yer alan unvanının ve adresinin tam olarak yazılması gerekmektedir.
- (3) Talep konusu madde kullanılarak üretimi gerçekleştirilen birden fazla ürün olması durumunda, her bir ürün için dördüncü bölümün ayrı ayrı doldurulması gerekmektedir.

Ticaret Bakanlığından:**İTHALATTA KOTA VE TARİFE KONTENJANI
İDARESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2022/2)****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 31/12/2021 tarihli ve 5056 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar uyarınca, yalnız doğal reçine ve doğal reçinelerden elde edilen reçine asitleri ve yalnız titanyum oksit ve tungsten trioksit içeren katalizör ithalatında açılan tarife kontenjanının dağıtımı, yönetimi ile başvuru ve kullanım usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 31/12/2021 tarihli ve 5056 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar ile 14/4/2010 tarihli ve 2010/339 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Karara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tarife kontenjanı dağıtımı başvuru usul ve esasları

MADDE 3 – (1) Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar uyarınca, 3806.10 gümrük tarife pozisyonlu (GTP) yalnız doğal reçine ve doğal reçinelerden elde edilen reçine asitleri ithalatında açılan 40.000 tonluk tarife kontenjanının dağıtımı ile 3815.90.90 GTP’li yalnız titanyum oksit ve tungsten trioksit içeren katalizör ithalatında açılan 450 tonluk tarife kontenjanının dağıtımı talep toplama yöntemiyle yapılır.

(2) Tarife kontenjanından faydalanabilmek için, ithalatçılar tarafından bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren on (10) iş günü içerisinde, Ticaret Bakanlığı (Bakanlık) internet sitesinde (www.ticaret.gov.tr) yer alan E-İmza Uygulamaları altındaki “E-İmza Uygulamalarına Giriş” bölümünde yer alan “İthalat Belge İşlemleri (İthalatBİS)” kısmından elektronik imza ile başvuru yapılır.

(3) Bu Tebliğ kapsamında elektronik imza sahibi kişilerin firmalar adına başvuru yapmak üzere yetkilendirilmesi, İthalat İşlemlerinde Elektronik Başvuru Sistemi Tebliği (İthalat: 2022/21) çerçevesinde yapılır.

(4) Bu Tebliğ kapsamında yapılan başvurularda, ikinci fıkrada belirtilen “İthalat Belge İşlemleri (İthalatBİS)” sayfasında bulunan “Başvuru Belge İşlemleri (İthalatBİS)” ana başlığı altındaki “Başvuru Girişi” ekranında Belge Türü olarak “TPS-0955-İthal Lisansı (Sanayi)”, Tebliğ/Karar olarak bu Tebliğ seçilir. Başvuru Formunun elektronik olarak doldurulup Ek-2’de yer alan başvuruya eklenmesi gereken belgelerin tam ve eksiksiz bir şekilde sisteme yüklenmesinden sonra yetkili kullanıcı tarafından elektronik imza atılması suretiyle başvuru tamamlanır.

(5) Birden fazla eşya için başvuruda bulunacak firmaların her bir eşya için ayrı bir başvuru yapması gerekmektedir.

Dağıtım

MADDE 4 – (1) Tarife kontenjanı, talep toplama yöntemi ile, talep toplama döneminde başvuru yapılmaması veya yeterli miktarda yapılmaması nedeniyle tarife kontenjanı kalması durumunda ise, kalan miktar başvuru sırasına göre ilk gelen ilk alır yöntemiyle dağıtılır.

(2) Talep edilen toplam tarife kontenjanı miktarının, açılmış olan tarife kontenjanı miktarı ile eşit veya bu miktardan daha az olması durumunda talepler tam olarak karşılanır.

(3) Talep edilen toplam tarife kontenjanı miktarının açılan tarife kontenjanı miktarından daha fazla olması durumunda ise dağıtım; geçerli başvuru tarih ve sayısı, toplam talep miktarı, fiili sarfiyat, tüketim kapasitesi, toplam ithalat miktarı ve önceki yıllarda kendilerine tahsis edilmiş bulunan tarife kontenjanını kullanma performansları kriterlerinden bir veya birkaçı dikkate alınmak suretiyle gerçekleştirilir.

(4) İlk gelen ilk alır yöntemiyle yapılan dağıtım kapsamında, bir ithal lisansında verilebilecek tarife kontenjanı miktarı toplam kalan tarife kontenjanlarının %10'unu geçemez.

(5) Bir başvuru sahibi adına yeni ithal lisansı düzenlenebilmesi için, söz konusu başvuru sahibi adına en son tahsis edilen ithal lisansının belge tarihi üzerinden en az 15 gün geçmiş olması gerekir.

(6) Tarife Kontenjanlarının başvuru yapılabilecek kalan miktarları İthalat Belge İşlemleri (İthalatBİS) sisteminde yetkili kullanıcılarca görülebilir.

İthal lisansının düzenlenmesi, bildiri mi ve kullanımı

MADDE 5 – (1) Tarife kontenjanı kapsamında yapılacak ithalatta Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) düzenlenen ithal lisansı, gümrük beyannamesinin tescilinde ilgili gümrük idaresince aranır.

(2) Bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde tarife kontenjanı tahsisatı yapılan başvuru sahibi adına ithal lisansı Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) elektronik olarak düzenlenir ve başvuru formunda yer alan e-posta adresine bildirilir. Bildirimde Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) elektronik ortamda (Tek Pencere Sistemi) verilen 23 haneli belge numarası ile belge tarihi yer alır. Başvuru sahibine ayrıca yazılı bildirim yapılmaz.

(3) Bildirimde yer alan belge numarası ve belge tarihi yükümlü tarafından beyannamenin 44 nolu kutusunda “Belge Referans No” ve “Belge Tarihi” alanlarında beyan edilir.

(4) Başvuru sahibinin gümrük idaresinde kaydının olmaması nedeniyle, ithal lisansının Tek Pencere Sisteminde kaydının onaylanamaması durumunda, başvuru formunda yer alan e-posta adresine Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) bildirimde bulunulur. Yapılan bildirim üzerine ithalatçı tarafından 5 (beş) iş günü içinde gümrük sistemine kayıt yaptırılarak Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) bilgi verilir. Aksi takdirde, yapılmış olan başvuru geçersiz sayılır.

(5) Tarife kontenjanı konusu eşya ancak ithal lisansının geçerlilik süresi içerisinde serbest dolaşıma girebilir.

İthal lisanslarının süresi

MADDE 6 – (1) Düzenlenecek ithal lisansları 15/2/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) geçerlidir.

İthal lisansı devri

MADDE 7 – (1) İthal lisansı kapsamındaki ithalatın, ithal lisansı sahibi firma tarafından yapılması zorunludur. İthal lisansı üçüncü kişilere devredilemez.

İthal lisansının revizesi

MADDE 8 – (1) İthal lisansının üzerinde kayıtlı hususlara ilişkin olarak ihtiyaç olması halinde, Bakanlık (İthalat Genel Müdürlüğü) re'sen değişiklik yapabilir. Adına ithal lisansı düzenlenen firma tarafından, değişiklik talebine ilişkin ilgili bilgi ve belgeler ile birlikte başvurulması halinde, ithal lisansına ilişkin revize talepleri Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) sonuçlandırılır. Söz konusu başvurunun, adına ithal lisansı düzenlenmiş olan firmayı temsil ve ilzama yetkili temsilci veya temsilciler tarafından yapılması gerekmektedir.

(2) İthal lisansının miktarının artırılmasına yönelik talepler değerlendirmeye alınmaz.

Uygulamaya ilişkin önlemler

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yapılan beyanın doğruluğuyla ve ithal mallarla ilgili incelemeleri yapmaya veya yaptırmaya Bakanlık yetkilidir. Başvuruda sunulan bilgi ve belgelerde tutarsızlık olduğu durumlarda söz konusu tutarsızlık başvuru sahibi tarafından giderilinceye kadar talep karşılanmaz. Bakanlık, gerekli görmesi halinde, elektronik ortamda sunulan bilgi ve belgelerin asılları ile ilave bilgi ve belge isteyebilir.

Yetki

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğde yer alan hususlarda uygulamaya yönelik önlem almaya, düzenleme yapmaya, gerekli durumlarda inceleme yapma veya yaptırmaya Bakanlık (İthalat Genel Müdürlüğü) yetkilidir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğde yer almayan hususlarda İthalat Rejimi Kararı ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Ek-1

..... İTHALATINDA UYGULANAN
TARİFE KONTENJANINDAN YARARLANMAK VE İTHAL LİSANSI ALMAK
İÇİN BAŞVURU FORMU ÖRNEĞİ

Tarih.../.../.....

TİCARET BAKANLIĞINA
(İthalat Genel Müdürlüğü)

... tarihli ve ... sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar'a istinaden yayımlanan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2022/..) kapsamında, aşağıda belirtilen madde için firmamız adına tahsis yapılması ve İthal Lisansı düzenlenmesi hususunda gereği müsaadelerine arz olunur.

Bakanlığımızca talep edilen bilgi ve belgeler tam ve eksiksiz olarak ekte sunulmaktadır.

Firma Yetkilisinin Adı Soyadı

Unvanı
İmza/Kaşe

İthalatçının firmanın;
Unvanı :
Vergi numarası :
Açık adresi :
Telefonu (dahili), faks numarası :
Web adresi :
E-posta adresi* :
İhracatçı firmanın unvanı, adresi :

G.T.İ.P. :
Madde ismi :
Ticari ismi :
Malın kullanılacağı yer :
Malın talep edilen miktarı :
Malın menşe ülkesi :
Malın sevk ülkesi :
Malın giriş yapacağı yetkili gümrük idaresi :

*Elektronik olarak düzenlenen ithal lisansları firmaların e-posta adreslerine iletilmekte olup, aktif olarak kullanılan e-posta adreslerinin bildirilmesi önem arz etmektedir.

Ek-2

BAŞVURUYA EKLENMESİ GEREKEN BELGELER

Bu Tebliğ kapsamında yapılacak tarife kontenjanı başvurularında aşağıdaki belge ve bilgilerin tam ve eksiksiz olarak son başvuru tarihinden önce ibrazı gerekmektedir. İbraz edilen bilgi ve belge nüshalarının asılları ile uygunluğu ve doğruluğundan başvuru sahibi sorumludur.

- 1- Başvuru sahibi firmayı temsil ve ilzama yetkili temsilci veya temsilciler tarafından imzalanmış Başvuru Formu (Ek-1)
- 2- Ticaret unvanı, ticaret sicil numarası ve kayıt olduğu ticaret sicil memurluğu adının yazılı beyanı (Şirket sözleşmesi 1/10/2003 tarihinden önce Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanmış ise şirket sözleşmesinin yer aldığı ticaret sicil gazetesinin aslı veya Ticaret Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) onaylı örneğin, sonradan unvan veya adres değişikliği yapılması halinde mevcut duruma ilişkin ticaret sicil gazetesinin aslı veya Ticaret Bakanlığınca (İthalat Genel Müdürlüğü) onaylı örneği)
- 3- İthal lisansı kapsamında ithalatı yapılacak mala ilişkin proforma fatura/faturalar
- 4- Tebliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan özel tanımlı eşyadan ithalat yapmış olan firmaların, bu ithalatlara ilişkin 2019, 2020 ve 2021 yıllarına ait, her bir yıl için ayrı olarak ve aşağıdaki örneğe göre hazırlanmış, Yeminli Mali Müşavirce tasdik edilmiş, gümrük beyanname özet tablosu :

Örnek Gümrük Beyanname Özet Tablosu

Yalnızca gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) kapsamı “.....(3 üncü madde birinci fıkrada yer alan söz konusu GTİP’ye ait özel tanım).....” tanımlı maddenin ithalat **miktarını** gösterir.

Firma Unvanı:					
Firma Vergi No:					
Sıra No	Beyanname		Miktar (Adet)	Fatura	
	Sayısı	Tarihi		Numarası	Tarihi
TOPLAM MİKTAR:					

Yukarıdaki tabloda gösterilen bilgilerin, yukarıda unvanı ve vergi numarası gösterilen firmaya ait olduğunu ve doğruluğunu onaylıyorum. (YMM Faaliyet Belgesi tabloya eklenecektir).

YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRİN
ADI SOYADI

Ticaret Bakanlığından:

**İTHALATTA KOTA VE TARİFE KONTENJANI
İDARESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2022/3)**

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 31/12/2021 tarihli ve 5055 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar uyarınca, bu Tebliğin 3 üncü maddesinde yer alan eşyanın ithalatında açılan tarife kontenjanlarının dağıtımını, yönetimi ile başvuru ve kullanım usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 31/12/2021 tarihli ve 5055 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar ile 14/4/2010 tarihli ve 2010/339 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Karara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tarife kontenjanı dağıtım başvuru usul ve esasları

MADDE 3 – (1) Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar uyarınca, aşağıdaki tabloda G.T.İ.P ve tanımı belirtilen eşyanın ithalatında karşılığında gösterilen miktarlarda açılan tarife kontenjanlarının dağıtımını, söz konusu eşyayı üretiminde girdi olarak kullanan sanayicilere talep toplama yöntemi ile yapılır.

G.T.İ.P	Eşyanın Tanımı	Birim	Miktar	İlave Gümrük Vergisi (%)
5903.10.90.90.00	Diğerleri (Yalnızca İmperteks Kumaş)	M ²	10.000.000	0
5903.20.90.90.00	Diğerleri (Yalnızca İmperteks Kumaş)			0
5903.90.99.90.00	Diğerleri (Yalnızca İmperteks Kumaş)			0

G.T.İ.P	Eşyanın Tanımı	Birim	Miktarı	İlave Gümrük Vergisi %
3921.13.10.00.00	Esnek Olanlar (Yalnızca Koagüle Zemin)	M ²	5.000.000	0
5903.20.90.10.00	Deri Taklidi (Yalnızca Koagüle Zemin)			0
5903.20.90.90.00	Diğerleri (Yalnızca Koagüle Zemin)			0

(2) Tarife kontenjanına ilişkin başvurular, sanayiciler tarafından bu Tebliğin yayımını takip eden ilk iş gününden itibaren on beş iş günü içerisinde Ticaret Bakanlığı (Bakanlık) internet sitesinde (www.ticaret.gov.tr) yer alan E-İmza Uygulamaları altındaki “E-İmza Uygulamalarına Giriş” bölümünde bulunan “İthalat Belge İşlemleri” kısmında elektronik imza ile yapılır.

(3) Bu Tebliğ kapsamında elektronik imza sahibi kişilerin firmalar adına başvuru yap-mak üzere yetkilendirilmesi, İthalat İşlemlerinde Elektronik Başvuru Sistemi Tebliği (İthalat: 2022/21) çerçevesinde yapılır.

(4) Bu Tebliğ kapsamında yapılan başvurularda, ikinci fıkrada belirtilen “İthalat Belge İşlemleri” (İthalatBis) sayfasında bulunan “Başvuru Belge İşlemleri” ana başlığı altındaki “Başvuru Girişi” ekranında Belge Türü olarak “TPS-0955-İthal Lisansı (Sanayi)”, Tebliğ/Karar olarak bu Tebliğ seçilir. Ek-1’de yer alan Başvuru Formunun elektronik olarak doldurulup Ek-2’de yer alan başvuruya eklenmesi gereken belgelerin tam ve eksiksiz bir şekilde sisteme yüklenmesinden sonra yetkili kullanıcı tarafından elektronik imza atılması suretiyle başvuru tamamlanır.

(5) Eksik başvuru yapılması halinde, Bakanlıkça eksikliklerin tamamlanması için beş gün ek süre verilir.

(6) Birden fazla eşya için başvuruda bulunacak firmaların her bir eşya için ayrı bir baş-vuru yapması gerekmektedir.

Dağıtım

MADDE 4 – (1) Talep edilen toplam tarife kontenjanı miktarının, açılmış olan tarife kontenjanı miktarı ile eşit veya bu miktardan daha az olması durumunda talepler kapasite rap-orunda belirtilen tüketim miktarını aşmamak kaydıyla karşılanır.

(2) Talep edilen toplam tarife kontenjanı miktarının açılan tarife kontenjanı miktarından daha fazla olması durumunda ise dağıtım; geçerli başvuru sayısı, toplam talep miktarı, fiili sar-fiyat, üretim miktarı, üretim kapasitesi, tüketim kapasitesi, toplam ithalat miktarı ve önceki yıllarda kendilerine tahsis edilmiş bulunan tarife kontenjanını kullanma performansları kriter-lerinden bir veya birkaçı dikkate alınmak suretiyle gerçekleştirilir.

İthal lisansının düzenlenmesi, bildirimi ve kullanımı

MADDE 5 – (1) Tarife kontenjanı kapsamında yapılacak ithalatta Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) düzenlenen ithal lisansı, gümrük beyannamesinin tescilinde ilgili gümrük idaresince aranır.

(2) Bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde tarife kontenjanı tahsisatı yapılan başvuru sahibi adına ithal lisansı Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) elektronik olarak dü-zenlenir ve başvuru formunda yer alan e-posta adresine bildirilir. Bildirimde Ticaret Bakanlı-ğınca elektronik ortamda (Tek Pencere Sistemi) verilen 23 haneli belge numarası ile belge tarihi yer alır. Başvuru sahibine ayrıca yazılı bildirim yapılmaz.

(3) Bildirimde yer alan belge numarası ve belge tarihi yükümlü tarafından beyanname-nin 44 nolu kutusunda “Belge Referans No” ve “Belge Tarihi” alanlarında beyan edilir.

(4) Başvuru sahibinin gümrük idaresinde kaydının olmaması nedeniyle, ithal lisansının Tek Pencere Sisteminde kaydının onaylanamaması durumunda, başvuru formunda yer alan

e-posta adresine İthalat Genel Müdürlüğüne bildirimde bulunulur. Yapılan bildirim üzerine ithalatçı tarafından 5 (beş) iş günü içinde gümrük sistemine kayıt yaptırılarak Bakanlığa bilgi verilir. Aksi takdirde, yapılmış olan başvuru geçersiz sayılır.

(5) Tarife kontenjanı konusu eşya ancak ithal lisansının geçerlilik süresi içerisinde serbest dolaşıma girebilir.

İthal lisanslarının süresi

MADDE 6 – (1) Düzenlenecek ithal lisansları 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) geçerlidir.

İthal lisansı devri

MADDE 7 – (1) İthal lisansı kapsamındaki ithalatın, ithal lisansı sahibi firma tarafından yapılması zorunludur. İthal lisansı üçüncü kişilere devredilemez.

İthal lisansının revizesi

MADDE 8 – (1) İthal lisansının üzerinde kayıtlı hususlara ilişkin olarak, ihtiyaç olması halinde Bakanlık (İthalat Genel Müdürlüğü) re'sen değişiklik yapabilir. Adına ithal lisansı düzenlenen firma tarafından, değişiklik talebine ilişkin ilgili bilgi ve belgeler ile birlikte başvurulması halinde, ithal lisansına ilişkin revize talepleri Bakanlıkça (İthalat Genel Müdürlüğü) sonuçlandırılır. Söz konusu başvurunun, adına ithal lisansı düzenlenmiş olan firmayı temsil ve ilzama yetkili temsilci veya temsilciler tarafından yapılması gerekmektedir.

(2) İthal lisansının miktarının artırılmasına yönelik talepler değerlendirmeye alınmaz.

Uygulamaya ilişkin önlemler

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yapılan beyanın doğruluğuyla ve ithal mallarla ilgili incelemeleri yapmaya veya yaptırmaya Bakanlık yetkilidir. Başvuruda sunulan bilgi ve belgelerde tutarsızlık olduğu durumlarda söz konusu tutarsızlık başvuru sahibi tarafından giderilinceye kadar talep karşılanmaz. Bakanlık, gerekli görmesi halinde elektronik ortamda sunulan bilgi ve belgelerin asılları ile ilave bilgi ve belge isteyebilir.

Yetki

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğde yer alan hususlarda uygulamaya yönelik önlem almaya, düzenleme yapmaya, gerekli durumlarda inceleme yapmaya veya yaptırmaya Bakanlık (İthalat Genel Müdürlüğü) yetkilidir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğde yer almayan hususlarda, İthalat Rejimi Kararı ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Ek-1

BAŞVURU FORMU ÖRNEĞİ

Tarih.../.../.....

TİCARET BAKANLIĞINA
(İthalat Genel Müdürlüğü)

.... tarihli ve sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Sanayi Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karara istinaden yayımlanan “İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No:2022/3)” kapsamında, aşağıda belirtilen madde için firmamız adına tahsis yapılması ve İthal Lisansı düzenlenmesi hususunda gereği müsaadelerine arz olunur.

Bakanlığınızca talep edilen bilgi ve belgeler tam ve eksiksiz olarak ekte sunulmaktadır.

Firma Yetkilisinin Adı Soyadı

Unvanı
İmza/Kaşe

İthalatçının firmanın;
Unvanı :
Vergi numarası :
Açık adresi :
Telefonu (dahili), faks numarası :
Web adresi :
E-posta adresi* :
İhracatçı firmanın unvanı, adresi :

G.T.İ.P. :
Madde ismi :
Ticari ismi :
Malın kullanılacağı yer :
Malın talep edilen miktarı :
Malın menşe ülkesi :
Malın sevki ülkesi :
Malın giriş yapacağı yetkili gümrük idaresi :

*Elektronik olarak düzenlenen ithal lisansları firmaların e-posta adreslerine iletilmekte olup, aktif olarak kullanılan e-posta adreslerinin bildirilmesi önem arz etmektedir.

Ek-2**BAŞVURUYA EKLENMESİ GEREKEN BELGELER**

Bu Tebliğ kapsamında yapılacak tarife kontenjanı başvurularında aşağıdaki belge ve bilgilerin tam ve eksiksiz olarak son başvuru tarihinden önce ibrazı gerekmektedir. İbraz edilen bilgi ve belge nüshalarının asılları ile uygunluğu ve doğruluğundan başvuru sahibi sorumludur.

- 1- Başvuru sahibi firmayı temsil ve ilzama yetkili temsilci veya temsilciler tarafından imzalanmış Başvuru Formu (Ek-1).
- 2- Üretimde hammadde olarak kullanılan eşyanın miktarını ayrıntılı olarak içeren ve başvuruda bulunan firma adına düzenlenmiş geçerli kapasite raporunun bağlı bulunulan ticaret ve/veya sanayi odası tarafından tasdik edilmiş sureti.
- 3- İthal lisansı kapsamında ithalatı yapılacak mala ilişkin proforma fatura/faturalar.

Türk Patent ve Marka Kurumundan:**TÜRK PATENT VE MARKA KURUMUNCA 2022 YILINDA
UYGULANACAK ÜCRET TARİFESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ
(BİK/TÜRKPATENT: 2022/1)**

MADDE 1 – (1) Türk Patent ve Marka Kurumunun (TÜRKPATENT) vereceği hizmetler karşılığında ödenecek TÜRKPATENT ücretlerinin türü ve tutarı, 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 sayılı cetvellerde gösterilmiştir. TÜRKPATENT ücretlerine, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 8 sayılı tarifesinin I/2, I/3, I/4, I/5 ve I/6 nolu sütunlarında gösterilen Harçlar ve Katma Değer Vergisi dahil değildir. Talep edilen hizmetle ilgili olarak ödenecek toplam ücret, TÜRKPATENT ücretine KDV ve varsa harç ilave edilerek hesaplanır.

(2) 3/9/2016 tarihli ve 29820 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan E-Devlet Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamında kimlik doğrulamasıyla yapılan taleplere ilişkin ücretlendirmeler bu Tebliğin ekinde yer alan cetvellerde gösterilmiştir.

(3) Bu Tebliğ, 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 381 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

MADDE 2 – (1) 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve 24/4/2017 tarihli ve 30047 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte belirlenmiş olan süreler içinde, bir işlemle ilgili ücretin ödenmemesi halinde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) 6769 sayılı Kanunda, Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte, mülga 24/6/1995 tarihli ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede belirlenmiş olan süreler içinde, bir işlemle ilgili ücretin ödenmemesi halinde işlem hüküm ve sonuç doğurmamış sayılır.

(3) 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanun ve 30/12/2004 tarihli ve 25686 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelikte belirtilen ücretin ödenmemesi halinde, talep yapılmamış sayılır.

MADDE 3 – (1) TÜRKPATENT, sınai mülkiyet haklarına ilişkin işlemlerin yürütülmesinde yurt içi ve yurt dışındaki kuruluşların hizmetlerinden yararlanabilir. Bu suretle yararlanılacak hizmetler için ücretler, TÜRKPATENT’in yapacağı hizmetlerin karşılığı ücretlerle birlikte TÜRKPATENT tarafından tahsil edilir ve ilgili kuruluşlara ödemeler TÜRKPATENT tarafından yapılır.

(2) 10/1/2017 tarihinden önce yapılan patent ve faydalı model başvuruları, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun geçici 1 inci maddesi uyarınca mülga 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu kapsamda ödenmesi gereken ücretler 6769 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca talep edilir.

(3) Patent, faydalı model ve entegre devre topoğrafyalarına ilişkin işlemlerle ilgili olarak ödenecek ücretlerin türü ve tutarı 1 sayılı cetvelde gösterilmiştir. Cetvelde yer alan;

a) Entegre Devre Topoğrafyaları;

1) Birleşme, bölünme veya aynı sermaye koyma borcu gibi yapısal değişikliklere ilişkin işlemi kayıt ve yayım ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin altıncı fıkrasındaki ücreti,

2) Devir işlemi kayıt ve yayım ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

3) Entegre devre topoğrafyası başvuru ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

4) Entegre devre topoğrafyası sicil sureti düzenleme ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 22 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

5) Entegre devre topoğrafyası tescil belgesi düzenleme ücreti: 5147 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

6) Entegre devre topoğrafyası tescil belgesi sureti düzenleme ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 21 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

7) Entegre devre topoğrafyası tescil belgesi yeniden düzenleme ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 19 uncu maddesindeki ücreti,

8) Entegre devre topoğrafyası zorunlu lisans talep ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

9) Lisans işlemi kayıt ve yayım ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 17 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

10) Miras yoluyla intikal işlemi kayıt ve yayım ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 16 ncı maddesindeki ücreti,

11) Rehin işlemi kayıt ve yayım ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 18 inci maddesindeki ücreti,

b) Faydalı modeller;

1) Birleşme, bölünme veya aynı sermaye koyma borcu gibi yapısal değişikliklere ilişkin işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,

2) Devir işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

3) Ek süre talebi ücreti: Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 162 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

4) Faydalı model başvuru ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 119 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

5) Faydalı model başvurusunun patent başvurusuna değiştirilmesi talebi ücreti: Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 167 nci maddesindeki ücreti,

6) Faydalı model belgesi onaylı sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

7) Faydalı model dosyası yerinde inceleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 107 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

8) Faydalı model belgesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 122 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 162 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

9) Araştırma raporu düzenlenmesi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 120 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 160 ncı maddesinin son fıkrasındaki ücreti,

10) Hakların yeniden tesisi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 115 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

- 11) İşlemlerin devam ettirilmesi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 114 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 12) Lisans işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 116 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,
 - 13) Lisans verme teklifi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 117 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 14) Miras yoluyla intikal işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 129 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 15) Mücbir sebep ücreti: Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 134 üncü maddesinin son fıkrasındaki ücreti,
 - 16) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna dönüştürülmesi talebi için araştırma ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti,
 - 17) Rehin/teminat işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 127 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 18) Rüşhan hakkı belgesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 85 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 19) Vadesinde ödenmeyen yıllık ücret: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 106 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,
 - 20) Yıllık ücret için telafi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,
 - 21) Rüşhan hakkı talebi ücreti (her bir rüşhan için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 84 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 22) 2 nci ilâ 10 uncu yıl sicil kayıt işlemi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 106 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 173 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 23) Patent İşbirliği Antlaşması kapsamında ulusal aşamaya faydalı model olarak giren başvurunun ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 119 uncu maddesinin birinci fıkrasında atf yapılan, aynı Yönetmeliğin 73 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 24) Patent İşbirliği Antlaşması kapsamında ulusal aşamaya faydalı model olarak giren başvurunun yapılması için ek süre ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 119 uncu maddesinin birinci fıkrasında atf yapılan, aynı Yönetmeliğin 73 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,
 - 25) Patent İşbirliği Antlaşması kapsamında ulusal aşamaya girişte faydalı model olarak başvuru yapma hakkının tesisi için verilen ek süre ücreti (33 aydan sonra ulusal safhaya giren başvurular için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 119 uncu maddesinin birinci fıkrasında atf yapılan, aynı Yönetmeliğin 73 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,
 - 26) Yayımlanmış faydalı model başvuruları veya faydalı modeller için sicil sureti ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 135 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,
- c) Patentler;
- 1) Avrupa patenti fasikülü Türkçe çevirisi için ek süre ücreti: 9/1/2001 tarihli ve 24282 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 12 nci maddesinin beşinci fıkrasındaki ücreti,
 - 2) Avrupa patenti fasikül yayım ücreti: Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,

3) Avrupa patenti başvurusu istemlerinin yayım ücreti: Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 10 uncu maddesindeki ücreti,

4) Avrupa patent başvurusunun veya Avrupa patentinin düzeltilmiş Türkçe çevirisinin yayım ücreti: Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 16 ncı maddesi uyarınca, Avrupa Patenti veya başvurusu sahibi tarafından verilen düzeltilmiş Türkçe çevirinin yayımı için ödenmesi gereken ücreti,

5) Avrupa patentinin itiraz veya kısıtlama işlemi sonucu değişen fasikül yayım ücreti: Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 14 üncü maddesindeki ücreti,

6) Birleşme, bölünme veya aynı sermaye koyma borcu gibi yapısal değişikliklere ilişkin işlemin kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,

7) Devir işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

8) Ek süre talebi ücreti: Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 62 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,

9) Ek patent belgesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun 123 üncü maddesinin on üçüncü fıkrasında atf yapılan ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 103 üncü maddesinin altıncı fıkrasındaki ücreti ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 124 üncü maddesinde atf yapılan ücreti,

10) Faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi talebi için araştırma ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 113 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki ücreti,

11) Lisans işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 116 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

12) Lisans verme teklifi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 117 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

13) Miras yoluyla intikal işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 129 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

14) Mücbir sebep ücreti: Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 134 üncü maddesinin son fıkrasındaki ücreti,

15) Araştırma raporu düzenlenmesi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 97 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 56 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

16) 2 nci ve 3 üncü inceleme raporu düzenlenmesi ücreti: Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 62 nci maddesinin yedinci ve dokuzuncu fıkralarındaki ücreti,

17) İnceleme raporu düzenlenmesi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 102 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 62 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti,

18) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna değiştirilmesi talebi ücreti: Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 65 inci maddesindeki ücreti,

19) Patent başvuru ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 71 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

20) Patent belgesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 103 üncü maddesinin altıncı fıkrasındaki ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 60 ncı maddesinin beşinci fıkrasındaki ve 62 nci maddesinin on üçüncü fıkrasındaki ücreti,

21) Patent belgesi onaylı sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

22) Patent dosyası yerinde inceleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 107 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

23) Patent İşbirliği Antlaşması kapsamında başvuru yapma hakkının tesisi için verilen ek süre ücreti (33 aydan sonra ulusal safhaya giren başvurular için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 73 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

24) Patent İşbirliği Antlaşması kapsamında Kabul Ofisi olarak yapılan başvurular için rüçhan hakkı belgesi düzenleme ücreti: 7/7/1995 tarihli ve 4115 sayılı Kanunla katılım sağlanan Patent İşbirliği Antlaşmasına Dair Yönetmeliğin 17.1 inci maddesinin (b) fıkrasındaki ücreti,

25) Patent İşbirliği Antlaşması kapsamında ulusal aşamaya giren başvurunun ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 73 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

26) Patent İşbirliği Antlaşması kapsamında ulusal aşamaya giren başvurunun yapılması için ek süre ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 73 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

27) Hakların yeniden tesisi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 115 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

28) İşlemlerin devam ettirilmesi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 114 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

29) Rehin/teminat işlemi kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 127 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

30) Rüçhan hakkı belgesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 85 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

31) Vadesinde ödenmeyen yıllık ücret: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 106 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

32) Yıllık ücret için telafi ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,

33) Rüçhan hakkı talebi ücreti (her bir rüçhan için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 84 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

34) 2 nci ilâ 20 nci yıl sicil kayıt ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 106 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki ve mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 173 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

35) Yayınlanmış patent başvuruları veya patentler için sicil sureti ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 135 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,

ifade eder.

(4) Türk Patent ve Marka Kurumunun, Patent İşbirliği Antlaşması (PCT) kapsamında Uluslararası Araştırma ve Ön İnceleme Otoritesi (ISA/IPEA) olarak yürüttüğü işlemlere ilişkin olarak TÜRK PATENT'e ödenmesi gereken ücretler, Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı (WIPO) tarafından ilan edilen ve ödemenin yapıldığı tarihte geçerli olan PCT ücret tablosunda belirlenen ücretlerdir. Bu kapsamda TÜRK PATENT tarafından verilen hizmetlere ilişkin ödenecek ücretlere KDV dahildir.

(5) Patent ve faydalı model başvurularının e-Devlet üzerinden yapılan araştırma taleplerinin toplam sayısı ile patent başvurularının e-Devlet üzerinden yapılan inceleme taleplerinin sayısı esas alınarak aynı yıl içinde;

a) Gerçek kişiler için 10'ar adede kadar,

b) Üniversiteler için 100'er adede kadar,

yapılan araştırma ve inceleme taleplerinde cetvellerde yer alan ücretler uygulanır.

MADDE 4 – (1) 10/1/2017 tarihinden önce yapılan marka başvuruları 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun geçici 1 inci maddesi uyarınca mülga 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu kapsamda ödenmesi gereken ücretler 6769 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca talep edilir.

(2) Markalara ilişkin işlemlerle ilgili olarak ödenecek ücretlerin türü ve tutarı 2 sayılı cetvelde gösterilmiştir. Cetvelde yer alan;

a) Birleşme, bölünme veya aynı sermaye koyma borcu gibi yapısal değişikliklere ilişkin işlem ücreti: 6769 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin beşinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin (c) bendindeki ücreti,

b) Devir-kısmi devir işlemi kayıt ücreti: 6769 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin beşinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

c) Koruma süresi sona eren marka yenileme ücreti: 6769 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücret ile yenileme talebinin kısmi olması halinde Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

ç) Lisans kayıt ve lisans yenileme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

d) Madrid Protokolü uyarınca sonraki belirleme ve diğer taleplerin WIPO'ya bildirilmesi ücreti: 6769 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

e) Madrid Protokolü uyarınca uluslararası marka başvurusunun WIPO'ya bildirilmesi ücreti: 6769 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

f) Madrid Protokolü uyarınca yer değiştirme ve dönüştürme ücreti: 6769 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendindeki ücret ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

g) Marka başvurusu ek sınıf ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendindeki ücreti ve mülga 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

ğ) Marka başvurusu bölünme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti ve mülga 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

h) Marka bilgilerine ilişkin resmî yazı düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 135 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti,

ı) Marka sicil sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 135 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

ii) Marka tescil belgesi sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

j) Marka tescil ücreti: 6769 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 22 nci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti ve mülga 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

k) Marka yenileme ücreti: 6769 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücret ile yenileme talebinin kısmi olması halinde Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

l) Miras yoluyla intikal işlemi kayıt ücreti: 6769 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin beşinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 129 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

m) Rehin işlemi kayıt ücreti: 6769 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin beşinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 127 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

n) Yayımlanan marka başvurularına itiraz ücreti: 6769 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti ve mülga 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 36 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

o) Rüşhan hakkı belgesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 16 ncı maddesindeki ücreti,

ö) Rüşhan hakkı kayıt ücreti: 6769 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki ve 13 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ücret ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendindeki ücreti ve mülga 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

p) Sınıflandırma listesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti ve mülga 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,

r) Tek sınıflı marka başvuru ücreti: 6769 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendindeki ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendindeki ücreti ve mülga 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki ücreti,

s) Tanınmışlık tespiti talebi inceleme ücreti: 6769 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları ile 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti, ifade eder.

MADDE 5 – (1) 10/1/2017 tarihinden önce yapılan coğrafi işaret başvuruları 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun geçici 1 inci maddesi uyarınca mülga 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu kapsamda ödenmesi gereken ücretler 6769 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca talep edilir.

(2) Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adlarına ilişkin işlemlerle ilgili olarak ödenecek ücretlerin türü ve tutarı 3 sayılı cetvelde gösterilmiştir. Cetvelde yer alan;

a) Coğrafi işaretler;

1) Coğrafi işaret başvuru ücreti: 6769 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (l) bendindeki ücreti,

2) Coğrafi işaret tescil belgesi düzenleme ve sicil kayıt ücreti: 6769 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasındaki, Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ve mülga 555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 10 uncu maddesindeki ücreti,

3) Coğrafi işaret tescil belgesi sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

4) Coğrafi işaret sicil sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 135 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ve mülga 555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 12 nci maddesindeki ücreti,

5) Coğrafi işaretin tescile konu özelliklerinde değişiklik talebi ücreti: 6769 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendindeki ücreti,

6) Coğrafi işaret başvurusu yapan veya tescil ettirende değişiklik talebi ücreti: 6769 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin altıncı fıkrasının (ç) bendindeki ücreti,

7) Coğrafi işaret itiraz inceleme ücreti: Mülga 555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 8 inci maddesindeki ücreti,

b) Geleneksel ürün adları;

1) Geleneksel ürün adı başvuru ücreti: 6769 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 35 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (h) bendindeki ücreti,

2) Geleneksel ürün adı tescil belgesi düzenleme ve sicil kayıt ücreti: 6769 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrası ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ücreti,

3) Geleneksel ürün adı tescil belgesi sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

4) Geleneksel ürün adı sicil sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 135 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

5) Geleneksel ürün adının tescile konu özelliklerinde değişiklik talebi ücreti: 6769 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendindeki ücreti,

6) Geleneksel ürün adı başvurusu yapan veya tescil ettirende değişiklik talebi ücreti: 6769 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin altıncı fıkrasının (ç) bendindeki ücreti, ifade eder.

MADDE 6 – (1) Tasarımlara ilişkin işlemlerle ilgili olarak ödenecek ücretlerin türü ve tutarı 4 sayılı cetvelde gösterilmiştir. Cetvelde yer alan;

a) Birleşme, bölünme veya aynı sermaye koyma borcu gibi yapısal değişikliklere ilişkin işlem ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

b) Devir işlemi kayıt ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

c) İlave her tasarım için tasarım tescil başvuru ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

ç) Lisans kayıt ve lisans yenileme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 69 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

d) Miras yoluyla intikal işlemi kayıt ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 129 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki ücreti,

e) Rehin işlemleri kayıt ve yayım ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 127 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,

- f) Rüşhan hakkı belgesi düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 53 üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,
- g) Rüşhan hakkı kayıt ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 48 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ı) bendindeki ücreti,
- ğ) Tasarım tescil başvuru ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 48 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ı) bendindeki ücreti,
- h) Yayım erteleme talebi ücreti (her bir tasarım için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 48 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ı) bendindeki ücreti,
- ı) Yayım ücreti (her bir 8x8 cm. alan için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 48 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ı) bendindeki ücreti,
- i) Yenileme başvuru ücreti (ilave her bir tasarım için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 67 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının (b) bentlerindeki ücreti,
- j) Yenileme başvuru ücreti (Tek tasarım için): Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 67 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ücreti,
- k) Tescil belgesi sureti veya sicil sureti düzenleme ücreti: Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendindeki ve 135 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,
- l) 6 ay süre uzatımı ile yenileme başvuru ücreti (tek tasarım için): 6769 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,
- m) 6 ay süre uzatımı ile yenileme başvuru ücreti (ilave her bir tasarım için): 6769 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin dördüncü fıkrasındaki ücreti,
- ifade eder.

MADDE 7 – (1) 10/1/2017 tarihinden önce yapılan marka, patent ve faydalı model, endüstriyel tasarım, coğrafi işaret başvurularına Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı nezdinde yapılan itirazlar 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun geçici 1 inci maddesi uyarınca mülga 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, mülga 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, mülga 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve mülga 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu kapsamda ödenmesi gereken ücretler 6769 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca talep edilir.

(2) Kurum kararlarına yapılan itirazlara ilişkin işlemlerle ilgili olarak ödenecek ücretlerin türü ve tutarı 5 sayılı cetvelde gösterilmiştir. Cetvelde yer alan;

a) Patent verilmesi kararı yayıma itiraz ücreti: 6769 sayılı Kanunun 99 uncu maddesi ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 105 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen ücreti,

b) Entegre devre topoğrafyası karara itiraz ücreti: Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şekli Gösterir Yönetmeliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ücreti,

c) Marka karara itiraz ücreti: 6769 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki ve mülga 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 49 uncu maddesindeki ücreti,

ç) Coğrafi işaret karara itiraz ücreti: 6769 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti,

d) Coğrafi işaret yayıma itiraz ücreti: 6769 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti,

e) Geleneksel ürün adı karara itiraz ücreti: 6769 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti,

f) Geleneksel ürün adı yayıma itiraz ücreti: 6769 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki ücreti,

g) Tasarım tescili yayıma itiraz ücreti (her bir tasarım için): 6769 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 64 üncü maddesinin üçüncü, dördüncü ve sekizinci fıkralarındaki ve mülga 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki ücreti,

ifade eder.

MADDE 8 – (1) Patent vekilliği ve marka vekilliği işlemleriyle ilgili olarak ödenecek ücretlerin türü ve tutarı 6 sayılı cetvelde gösterilmiştir. Cetvelde yer alan;

a) Marka vekilliği sicil kayıt ücreti: 7/4/2021 tarihli ve 31447 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendindeki ücreti,

b) Marka vekilliği sicil kayıt yenileme ücreti: Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliğinin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendindeki ücreti,

c) Marka veya patent vekilliği belgesinin yeniden düzenlenmesi ücreti: Marka ve Patent Vekilliği Yeterlik Sınavında başarılı olan ve ilgili vekillik siciline kaydını yaptıran vekile Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası gereğince verilen belgenin yeniden düzenlenmesinin istenilmesi halinde gerekli olan ücreti,

ç) Patent vekilliği sicil kayıt ücreti: Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendindeki ücreti,

d) Patent vekilliği sicil kayıt yenileme ücreti: Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliğinin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendindeki ücreti,

e) Patent Vekilliği Genel Yeterlik Sınavı Ücreti: Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki ücreti,

f) Marka Vekilliği Genel Yeterlik Sınavı Ücreti: Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki ücreti, ifade eder.

MADDE 9 – (1) TÜRK PATENT ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında 21/12/2021 tarihinde imzalanan İşbirliği Protokolü kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı faaliyet gösteren okul ve kurumlar ile bu okul ve kurumlarda öğrenim gören öğrenciler 1 ve 4 sayılı cetvelerde yer alan 1.01.01, 1.01.48, 1.01.49, 1.01.50, 1.01.51, 1.02.01, 1.02.30, 1.02.31, 4.01.01, 4.01.02 ve 4.01.03 sayılı ücretlerden muafır.

(2) TÜRK PATENT tarafından, üniversite öğrencilerine yönelik olarak düzenlenen yarışmalar kapsamında yapılan başvurular 1 sayılı cetvelde yer alan 1.01.01, 1.01.48, 1.01.49, 1.01.50 ve 1.01.51 sayılı ücretlerden muafır.

MADDE 10 – (1) Ücret ödemeleri, Türk Patent ve Marka Kurumunun elektronik başvuru sistemi üzerinden tahakkuk oluşturmak suretiyle Kurumun hesabına yatırılarak veya kredi kartıyla gerçekleştirilir.

MADDE 11 – (1) 30/12/2020 tarihli ve 31350 ikinci mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Patent ve Marka Kurumunca 2021 Yılında Uygulanacak Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ (BİK/TÜRK PATENT: 2021/1) yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı yürütür.

1 Sayılı Cetvel		
PATENT		
Hizmetin Türü		Tutar
		e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
1.01.01	Patent Başvuru Ücreti	14,75
1.01.02	Rüçhan Hakkı Talebi Ücreti (Her Bir Rüçhan İçin)	86,78
1.01.03	Avrupa Patentinin İtiraz veya Kısıtlama İşlemi Sonucu Değişen Fasikül Yayım Ücreti	1.639,83
1.01.04	Avrupa Patent Başvurusunun veya Avrupa Patentinin Düzeltilmiş Türkçe Çevirisinin Yayım Ücreti	1.245,76
1.01.06	Ek Süre Talebi Ücreti	144,07
1.01.07	Rüçhan Hakkı Belgesi Düzenleme Ücreti	56,44
1.01.08	Patent Belgesi Düzenleme Ücreti	211,27
1.01.09	Ek Patent Belgesi Düzenleme Ücreti	211,27
1.01.10	Devir İşlemi Kayıt ve Yayım Ücreti	520,59
1.01.11	Lisans İşlemi Kayıt ve Yayım Ücreti	22,54
1.01.12	Birleşme, Bölünme veya Aynı Sermaye Koyma Borcu Gibi Yapısal Değişikliklere İlişkin İşlemi Kayıt ve Yayım Ücreti	788,14
1.01.13	Lisans Verme Teklifi Kayıt ve Yayım Ücreti	42,37
1.01.14	Miras Yoluyla İntikal İşlemi Kayıt ve Yayım Ücreti	520,59
1.01.15	Rehin/Teminat İşlemi Kayıt ve Yayım Ücreti	520,59
1.01.17	Patent Belgesi Onaylı Sureti Düzenleme Ücreti	101,10
1.01.18	Patent Dosyası Yerinde İnceleme Ücreti	25,42
1.01.19	Patent Başvurusunun Faydalı Model Başvurusuna Değiştirilmesi Talebi Ücreti	80,51
1.01.20	Mücbir Sebep Ücreti	Ödenmesi gereken yıllık ücret + (Ödenmesi gereken yıllık ücret - harç)ın %50'si
1.01.21	Vadesinde Ödenmeyen Yıllık Ücret	Ödenmesi gereken yıllık ücret + (Ödenmesi gereken yıllık ücret - harç) ın %25'i
1.01.22	2.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	202,80
1.01.23	3.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	211,27

1.01.24	4.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	296,02
1.01.25	5.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	558,73
1.01.26	6.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	668,90
1.01.27	7.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	774,83
1.01.28	8.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	897,71
1.01.29	9.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	999,41
1.01.30	10.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	1.118,05
1.01.31	11.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	1.304,49
1.01.32	12.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	1.558,73
1.01.33	13.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	1.838,39
1.01.34	14.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	2.113,81
1.01.35	15.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	2.473,98
1.01.36	16.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	2.728,22
1.01.37	17.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	3.058,73
1.01.38	18.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	3.287,54
1.01.39	19.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	3.482,46
1.01.40	20.Yıl Sicil Kayıt Ücreti	3.643,47
1.01.41	Patent İşbirliği Antlaşması Kapsamında Ulusal Aşamaya Giren Başvurunun Ücreti	2.559,32
1.01.42	Patent İşbirliği Antlaşması Kapsamında Ulusal Aşamaya Giren Başvurunun Yapılması İçin Ek Süre Ücreti	1.296,61
1.01.43	Patent İşbirliği Antlaşması Kapsamında Kabul Ofisi Olarak Yapılan Başvurular İçin Rüçhan Hakkı Belgesi Düzenleme Ücreti	30 CHF
1.01.44	Avrupa Patenti Başvurusu İstemlerinin Yayım Ücreti	2.453,39
1.01.45	Avrupa Patenti Fasikül Yayım Ücreti	3.932,20
1.01.46	Avrupa Patenti Fasikülü Türkçe Çevirisi İçin Ek Süre Ücreti	2.224,58
1.01.47	Patent İşbirliği Antlaşması Kapsamında Başvuru Yapma Hakkının Tesisi İçin Verilen Ek Süre Ücreti (33 Aydan Sonra Ulusal Safhaya Giren Başvurular İçin)	4.411,02
1.01.48	Araştırma Raporu Düzenlenmesi Ücreti (Gerçek Kişiler İçin 10, Üniversiteler İçin 100 Başvuruya Kadar)	457,63
1.01.49	Araştırma Raporu Düzenlenmesi Ücreti (1.01.48 Sayılı Satır Haricindeki Başvurular İçin)	932,20
1.01.50	İnceleme Raporu Düzenlenmesi Ücreti (Gerçek Kişiler İçin 10, Üniversiteler İçin 100 Başvuruya Kadar)	457,63

1.01.51	İnceleme Raporu Düzenlenmesi Ücreti (1.01.50 Sayılı Satır Haricindeki Başvurular İçin)	932,20
1.01.54	2. ve 3. İnceleme Raporu Düzenlenmesi Ücreti	457,63
1.01.56	Faydalı Model Başvurusunun Patent Başvurusuna Dönüştürülmesi Talebi İçin Araştırma Ücreti	567,80
1.01.57	Hakların Yeniden Tesisi Ücreti	3.008,47
1.01.58	İşlemlerin Devam Ettirilmesi Ücreti	754,24
1.01.59	Yıllık Ücret İçin Telafi Ücreti	Ödenmesi Gereken Yıllık Ücretin 1,5 Katı
1.01.60	Yayımlanmış Patent Başvuruları veya Patentler İçin Sicil Sureti Ücreti	59,32
FAYDALI MODEL		
Hizmetin Türü		Tutar
		e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
1.02.01	Faydalı Model Başvuru Ücreti	14,75
1.02.02	Rüçhan Hakkı Talebi Ücreti (Her Bir Rüçhan İçin)	86,78
1.02.03	Ek Süre Talebi Ücreti	144,07
1.02.04	Rüçhan Hakkı Belgesi Düzenleme Ücreti	56,44
1.02.05	Faydalı Model Belgesi Düzenleme Ücreti	211,27
1.02.06	Devir İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	520,59
1.02.07	Lisans İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	22,54
1.02.08	Birleşme, Bölünme veya Aynı Sermaye Koyma Borcu Gibi Yapısal Değişikliklere İlişkin İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	788,14
1.02.09	Lisans Verme Teklifi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	42,37
1.02.10	Miras Yoluyla İntikal İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	520,59
1.02.11	Rehin/Teminat İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	520,59
1.02.12	Faydalı Model Belgesi Onaylı Sureti Düzenleme Ücreti	101,10
1.02.13	Faydalı Model Dosyası Yerinde İnceleme Ücreti	25,42
1.02.14	Faydalı Model Başvurusunun Patent Başvurusuna Değiştirilmesi Talebi Ücreti	80,51
1.02.15	Mücbir Sebep Ücreti	Ödenmesi gereken yıllık ücret + (Ödenmesi gereken yıllık ücret - harç)ın %50'si
1.02.16	Vadesinde Ödenmeyen Yıllık Ücret	Ödenmesi gereken yıllık ücret + (Ödenmesi gereken yıllık ücret-harç)ın %25'i

1.02.17	2.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	101,10
1.02.18	3.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	109,58
1.02.19	4.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	177,37
1.02.20	5.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	363,81
1.02.21	6.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	457,03
1.02.22	7.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	541,78
1.02.23	8.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	609,58
1.02.24	9.Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	694,32
1.02.25	10. Yıl Sicil Kayıt İşlemi Ücreti	787,54
1.02.26	Hakların Yeniden Tesisi Ücreti	3.008,47
1.02.27	İşlemlerin Devam Ettirilmesi Ücreti	754,24
1.02.28	Patent Başvurusunun Faydalı Model Başvurusuna Dönüştürülmesi Talebi İçin Araştırma Ücreti	567,80
1.02.29	Yıllık Ücret İçin Telafi Ücreti	Ödenmesi gereken yıllık ücretin 1,5 katı
1.02.30	Araştırma Raporu Düzenlenmesi Ücreti (Gerçek Kişiler İçin 10, Üniversiteler İçin 100 Başvuruya Kadar)	457,63
1.02.31	Araştırma Raporu Düzenlenmesi Ücreti (1.02.30 Sayılı Satır Haricindeki Başvurular İçin)	932,20
1.02.32	Patent İşbirliği Antlaşması Kapsamında Ulusal Aşamaya Faydalı Model Olarak Giren Başvurunun Ücreti	1.906,78
1.02.33	Patent İşbirliği Antlaşması Kapsamında Ulusal Aşamaya Faydalı Model Olarak Giren Başvurunun Yapılması İçin Ek Süre Ücreti	966,10
1.02.34	Patent İşbirliği Antlaşması Kapsamında Ulusal Aşamaya Girişte Faydalı Model Olarak Başvuru Yapma Hakkının Tesisi İçin Verilen Ek Süre Ücreti (33 Aydan Sonra Ulusal Safhaya Giren Başvurular İçin)	3.288,14
1.02.35	Yayımlanmış Faydalı Model Başvuruları veya Faydalı Modeller İçin Sicil Sureti Ücreti	59,32
ENTEGRE DEVRE TOPOGRAFYALARI		
Hizmetin Türü		e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
1.03.01	Entegre Devre Topografyası Başvuru Ücreti	661,02
1.03.02	Entegre Devre Topografyası Tescil Belgesi Düzenleme Ücreti	2.067,80
1.03.03	Entegre Devre Topografyası Zorunlu Lisans Talep Ücreti	186,44
1.03.04	Entegre Devre Topografyası Sicil Sureti Düzenleme Ücreti	305,08

1.03.05	Entegre Devre Topografyası Tescil Belgesi Sureti Düzenleme Ücreti	305,08
1.03.06	Devir İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	766,95
1.03.07	Birleşme, Bölünme veya Aynı Sermaye Koyma Borcu Gibi Yapısal Değişikliklere İlişkin İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	788,14
1.03.08	Miras Yoluyla İntikal İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	766,95
1.03.09	Lisans İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	1.008,47
1.03.10	Rehin İşlemi Kayıt ve Yayımlar Ücreti	766,95
1.03.11	Entegre Devre Topografyası Tescil Belgesi Yeniden Düzenleme Ücreti	2.067,80
2 Sayılı Cetvel		
MARKA		
Hizmetin Türü		Tutar
		e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
2.01.01	Tek Sınıflı Marka Başvuru Ücreti	119,24
2.01.02	Marka Başvurusu Ek Sınıf Ücreti	119,24
2.01.03	Marka Tescil Ücreti	436,78
2.01.04	Marka Tescil Belgesi Sureti Düzenleme Ücreti	127,71
2.01.05	Marka Sicil Sureti Düzenleme Ücreti	127,71
2.01.06	Devir-Kısmi Devir İşlemi Kayıt Ücreti	375
2.01.07	Birleşme, Bölünme veya Aynı Sermaye Koyma Borcu Gibi Yapısal Değişikliklere İlişkin İşlem Ücreti	788,14
2.01.08	Miras Yoluyla İntikal İşlemi Kayıt Ücreti	508,47
2.01.09	Lisans Kayıt ve Lisans Yenileme Ücreti	422,88
2.01.10	Rehin İşlemi Kayıt Ücreti	360,51
2.01.14	Rüçhan Hakkı Kayıt Ücreti	73,39
2.01.15	Sınıflandırma Listesi Düzenleme Ücreti	224,58
2.01.16	Rüçhan Hakkı Belgesi Düzenleme Ücreti	355,93
2.01.17	Yayımlanan Marka Başvurularına İtiraz Ücreti	211,86
2.01.18	Marka Bilgilerine İlişkin Resmi Yazı Düzenleme Ücreti	50,85
2.01.19	Madrid Protokolü Uyarınca Uluslararası Marka Başvurusunun WIPO'ya Bildirilmesi Ücreti	305,68
2.01.20	Madrid Protokolü Uyarınca Sonraki Belirleme ve Diğer Taleplerin WIPO'ya Bildirilmesi Ücreti	296,61

2.01.21	Madrid Protokolü Uyarınca Yer Değiştirme ve Dönüştürme Ücreti	296,61
2.01.22	Marka Başvurusu Bölünme Ücreti	754,24
2.01.23	Marka Yenileme Ücreti	556,86
2.01.24	Koruma Süresi Sona Eren Marka Yenileme Ücreti	1.418,64
2.01.25	Marka Kısmi Yenileme Ücreti	556,86
2.01.26	Koruma Süresi Sona Eren Markanın Kısmi Yenileme Ücreti	1.418,64
2.01.27	Tanınımlık Tespiti Talebi inceleme Ücreti	6.372,88
3 Sayılı Cetvel		
COĞRAFİ İŞARET		
Hizmetin Türü		Tutar e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
3.01.01	Coğrafi İşaret Başvuru Ücreti	6,27
3.01.02	Coğrafi İşaret Tescil Belgesi Düzenleme ve Sicil Kayıt Ücreti	52,88
3.01.03	Coğrafi İşaret Tescil Belgesi Sureti Düzenleme Ücreti	52,88
3.01.04	Coğrafi İşaret Sicil Sureti Düzenleme Ücreti	52,88
3.01.05	Coğrafi İşaretin Tescile Konu Özelliklerinde Değişiklik Talebi Ücreti	50,85
3.01.06	Coğrafi İşaret Başvurusu Yapan veya Tescil Ettirenin Değişiklik Talebi Ücreti	50,85
3.01.07	Coğrafi İşaret İtiraz İnceleme Ücreti	186,44
GELENEKSEL ÜRÜN ADI		
Hizmetin Türü		Tutar e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
3.02.01	Geleneksel Ürün Adı Başvuru Ücreti	6,27
3.02.02	Geleneksel Ürün Adı Tescil Belgesi Düzenleme ve Sicil Kayıt Ücreti	52,88

3.02.03	Geleneksel Ürün Adı Tescil Belgesi Sureti Düzenleme Ücreti	52,88
3.02.04	Geleneksel Ürün Adı Sicil Sureti Düzenleme Ücreti	52,88
3.02.05	Geleneksel Ürün Adının Tescile Konu Özelliklerinde Değişiklik Talebi Ücreti	50,85
3.02.06	Geleneksel Ürün Adı Başvurusu Yapan veya Tescil Ettiren Değişiklik Talebi Ücreti	50,85
4 Sayılı Cetvel		
TASARIM		
Hizmetin Türü		Tutar e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
4.01.01	Tasarım Tescil Başvuru Ücreti	71,95
4.01.02	İlave Her Tasarım İçin Tasarım Tescil Başvuru Ücreti	60,42
4.01.03	Yayım Ücreti (Her bir 8x8 cm Alan İçin)	50,85
4.01.04	Yayım Erteleme Talebi Ücreti (Her Bir Tasarım İçin)	50,85
4.01.05	Yenileme Başvuru Ücreti (Tek Tasarım İçin)	210,08
4.01.06	Yenileme Başvuru Ücreti (İlave Her Bir Tasarım İçin)	93,22
4.01.07	6 Ay Süre Uzatımı ile Yenileme Başvuru Ücreti (Tek Tasarım İçin)	600,25
4.01.08	6 Ay Süre Uzatımı ile Yenileme Başvuru Ücreti (İlave Her Bir Tasarım İçin)	169,49
4.01.09	Devir İşlemi Kayıt Ücreti	520,59
4.01.10	Lisans Kayıt ve Lisans Yenileme Ücreti	608,39
4.01.11	Miras Yoluyla İntikal İşlemi Kayıt Ücreti	627,29
4.01.12	Rehin İşlemleri Kayıt ve Yayım Ücreti	766,95
4.01.14	Birleşme, Bölünme veya Aynı Sermaye Koyma Borcu Gibi Yapısal Değişikliklere İlişkin İşlem Ücreti	425,51
4.01.15	Rüçhan Hakkı Kayıt Ücreti	73,39
4.01.16	Tescil Belgesi Sureti veya Sicil Sureti Düzenleme Ücreti	224,32
4.01.17	Rüçhan Hakkı Belgesi Düzenleme Ücreti	56,44

5 Sayılı Cetvel		
YENİDEN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME		
Hizmetin Türü		Tutar e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
5.01.01	Marka Karara İtiraz Ücreti	491,53
5.01.02	Coğrafi İşaret Karara İtiraz Ücreti	186,44
5.01.03	Coğrafi İşaret Yayına İtiraz Ücreti	186,44
5.01.04	Geleneksel Ürün Adı Karara İtiraz Ücreti	186,44
5.01.05	Geleneksel Ürün Adı Yayına İtiraz Ücreti	186,44
5.01.06	Tasarım Tescili Yayına İtiraz Ücreti (Her Bir Tasarım İçin)	59,32
5.01.07	Patent Verilmesi Kararı Yayına İtiraz Ücreti	932,20
5.01.08	Entegre Devre Topografyası Karara İtiraz Ücreti	957,63
6 Sayılı Cetvel		
DİĞER İŞLEMLER		
Hizmetin Türü		Tutar e-Devlet Üzerinden Yapılan Talepler (TL)
6.01.01	Marka Vekilliği Sicil Kayıt Ücreti	227,97
6.01.02	Patent Vekilliği Sicil Kayıt Ücreti	227,97
6.01.03	Marka Vekilliği Sicil Kayıt Yenileme Ücreti	227,97
6.01.04	Patent Vekilliği Sicil Kayıt Yenileme Ücreti	227,97
6.01.05	Marka veya Patent Vekilliği Belgesinin Yeniden Düzenlenmesi Ücreti	100,85
6.01.06	Patent Vekilliği Genel Yeterlik Sınavı Ücreti	203,39
6.01.07	Marka Vekilliği Genel Yeterlik Sınavı Ücreti	203,39

KURUL KARARLARI

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/7413]

Karar Tarihi: 30/12/2021

Konu: FFMS 38 Vaat, Opsiyon ve Korunma
Standartının Yayınlanması

660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9'uncu maddesi uyarınca; Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının mevzuatımıza kazandırılması amacıyla, "*Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 38: Vaat, Opsiyon ve Korunma*" standardının yayınlanmasına karar verilmiştir.

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 38

Vaat, Opsiyon ve Korunma

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 38

Vaat, Opsiyon ve Korunma

Standardın Amacı

1. Bu standardın amacı, faizsiz finans kuruluşları (bundan sonra kuruluşlar olarak anılacaktır) için Fikhî ilke ve kurallara uygun vaat (söz), opsiyon (hıyâr) ve korunma (tahavvut) anlaşmalarının muhasebeleştirilmesi, ölçümü ve açıklanmasına ilişkin muhasebe ve raporlama ilkelerini belirlemektir.

Kapsam

2. Bu standart, Fikhî ilke ve kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen vaat, opsiyon veya korunma anlaşmalarını içeren tüm işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve finansal raporlamasında uygulanır.

Tanımlar

3. Bu Standardın yorumlanması ve uygulanması amacıyla aşağıdaki tanımlar yapılmıştır:
 - a. Kapora (Arbûn): Sözleşme yapılırken satış işlemleri kapsamında istekli alıcı tarafından satıcıya satış fiyatına karşılık güvence olarak ödenen avans ödemesidir. Sözleşmenin şartları ve ilgili Fikhî ilke ve kurallar doğrultusunda, alıcının üzerinde uzlaşılan dönem içerisinde satın alma işlemi feshetmesi durumunda kapora satıcı tarafından cayma tazminatı olarak değerlendirilebilir.
 - b. Kontrol: Kuruluş, bir varlığın ya da işletmenin mülkiyetinden kaynaklanan tüm risk ve getirilere önemli ölçüde sahip olduğunda, aşağıdaki her iki koşulu da uygun bir şekilde karşılıyorsa ilgili varlık ya da işletmeyi kontrol etmektedir:
 - i. İlgili varlık ya da işletmeyle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere doğrudan maruz kalması (negatif getiri durumunda) veya bu getirilerde hak sahibi olması (pozitif getiri olması durumunda) ve
 - ii. Bu getirileri ilgili varlık ya da işletme üzerindeki gücüyle etkileyebilme imkânına sahip olması.

- c. Gerçeğe uygun değer: Piyasa katılımcıları arasında, ölçüm tarihinde olağan bir işlemde bir varlığın satışından elde edilecek veya bir yükümlülüğün devrinde ödenecek fiyattır.
- d. Güvence bedeli (Hamîşü'l-Ciddiyet): Bir tarafın diğer tarafa sözleşmenin ifa edilmesi ya da vadin yerine getirileceğine ya da bir işlemin tamamlanacağına dair teminat olarak verdiği tutardır. [Açıklama: Güvence bedelinden cayma tazminatı olarak alınabilecek tutar, taraflardan birinin satış sözleşmesini yapmayı reddetmesinden dolayı maruz kalınan fiili zararlara karşılıktır. Eğer güvence bedeli fiili zarar tutarından eksik kalırsa, etkilenen taraf geri kalan her türlü tutar için diğer tarafa başvurabilir. Satış işlemine yönelik güvence bedeli sözleşme dönemi boyunca kullanılamaz. Çünkü bu güvence bedeli sadece sözleşme öncesi dönemde ve sözleşmenin yapılmasına/yerine getirilmesine kadar olan dönemde ilgilidir];
- e. Opsiyon (Hıyâr): Satış, İcâre veya başka bir sözleşmede yer alan, taraflardan birinin tek taraflı olarak sözleşmeyi iptal etmesine veya hükümsüz kılmasına ya da tek taraflı olarak sözleşme konusunun önemli biçimde değişmesine yol açacak şekilde sözleşmenin değişmesine izin veren (açık veya zımni) bir seçenektir.
- f. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme veya taahhüt: Sözleşme veya taahhüt kapsamındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmesinden kaynaklanan kaçınılmaz maliyetlerin, sözleşme veya taahhüt kapsamında elde edilmesi beklenen ekonomik faydaları aştığı sözleşme veya taahhüttür.
- g. Vaatte bulunan taraf: Belli bir konuda harekete geçmek açısından isteklilik gösteren taraftır.
- h. Vaatte bulunulan taraf: Vaatte bulunan tarafın belli bir konuda harekete geçmek açısından isteklilik gösterdiği taraftır. Vaatte bulunulan taraf, vaatte bulunan tarafın verdiği vaat sebebiyle ortaya çıkan giderlere maruz kalabilir.
- i. Korunma (Tahavvut) anlaşması: Vaat veya opsiyon düzenlemesine veya bu şekilde bir dizi düzenlemeye (öngörülen süre için) girmek suretiyle gelecekteki istenmeyen gerçeğe uygun değer değişimleri veya nakit akışları farklılıklarından doğan riski azaltma mekanizmasıdır.

- j. Vaat (Söz): Anlaşmadaki taraflardan birinin üstlendiği tek taraflı (zımni kabulden doğan yükümlülük) taahhüttür. Fikhî hükümlere göre meşru bir mazeretin ortaya çıktığı ve bu mazeretin vaadin yerine getirilmesine engel olduğu durumlar dışında, tek taraflı vaadin Fikhî hükümler uyarınca vadeden kişi açısından bağlayıcı olduğu anlaşılır. Vaat aşağıdaki şekillerde sınıflandırılabilir:
- i. Bağlayıcı Vaat (Söz): Belirli bir sebepten dolayı vaadin yerine getirilmesinin muallakta kalması ve vaatte bulunulan tarafın vaat nedeniyle belirli maliyetlere katlanmış olması veya vaatte bulunan tarafın vaadi kasti olarak bağlayıcı hale getirmesi durumunda, hukuki bakımdan da vaatte bulunan taraf açısından bağlayıcı hâle gelen vaat türüdür.
 - ii. Bağlayıcı olmayan vaat (Söz): Bağlayıcı vaat dışında kalan vaatlerdir.

Vaat, Opsiyon ve Korunma Düzenlemelerinin Türleri ve Sınıflandırılması

4. Vaat ve opsiyon anlaşmaları aşağıdaki şekillerde sınıflandırılabilir:
 - a. Yan ürün olan vaat veya opsiyon: Vaat veya opsiyon, Fikhî hükümlere uygun anlaşmalarla ilişkilendirilmiş ve işlemin yapısıyla ilgilidir. Murâbaha işlemi kapsamında alım amaçlı sipariş veren tarafın (potansiyel alıcı) verdiği söz, İcâre Müntehiye Bittemlik işlemlerinde İcâre süresi sonunda verilen satım alma sözü veya satış işlemlerinde görme (inceleme) opsiyonu örnek olarak verilebilir.
 - b. Ana ürün olan vaat veya opsiyon: Vaat veya opsiyon, tek başına Fikhî hükümlere uygun bir anlaşma olarak kullanılır. Kapora ile satışın iptali seçeneği veya yabancı para cinsinden ileriye yönelik işlemler örnek olarak verilebilir. Fikhî ilke ve kurallar uyarınca aşağıdaki biçimlerde de yapılabilir:
 - i. Satış sözleşmesi yapma vaadi veya İcâre işlemine girme vaadi,
 - ii. Satış sözleşmesinden kapara ile veya kapora olmaksızın cayma seçeneği,
 - iii. Fikhî hükümlere uygun bir vaat veya opsiyon anlaşması ile geri alım opsiyonu (RePO) işleminin Fikhî hükümlere uygun bir alternatifi ve
 - iv. Bir vaat veya opsiyon ya da bir dizi vaat ve opsiyon işleminin korunma amaçlı kullanıldığı korunma anlaşması.

Yan ürün olan vaat veya opsiyonun muhasebeleştirilmesi

Muhasebeleştirme ve ölçüm

5. Yan ürün olan vaat veya opsiyon tek başına herhangi bir varlık veya yükümlülük doğurmaz.
6. Kuruluş, her finansal raporlama döneminin sonunda, vaatte bulunan veya vaatte bulunulan taraf olarak yan ürün olan her türlü vaat veya opsiyonun kuruluş için ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme veya taahhüde dönüşüp dönüşmediğini değerlendirir.
7. Kuruluş, ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme veya taahhütleri FFMS 30 “Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik açıdan Dezavantajlı Taahhütler” hükümleri uyarınca muhasebeleştirir ve raporlar.

Sunum ve açıklama

8. Yan ürün olan vaat veya opsiyon anlaşmalarının niteliğini belirten niteliksel açıklamalar yapılır.
9. Uygulanabilir olduğu durumlarda, devam eden tüm önemli yan ürün olan vaat ve opsiyon anlaşmaları FFMS 1 “Katılım Bankaları ve Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Tablolarında Genel Sunum ve Açıklama” hükümleri uyarınca şarta bağlı yükümlülükler ve taahhütlerin (ve uygulanabiliyorsa şarta bağlı varlıkların) altında uygun şekilde açıklanır.
10. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme veya taahhütler FFMS 30 “Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik açıdan Dezavantajlı Taahhütler” hükümleri uyarınca sunulur ve açıklanır.

Ana ürün olan Vaat veya Opsiyonun Muhasebeleştirilmesi

Ana ürün olan Vaat veya Opsiyondan doğan yükümlülüklerin Muhasebeleştirilmesi

İlk muhasebeleştirme

11. Ana ürün olan vaat veya opsiyon, aşağıdaki koşulların sağlanması halinde “zımni kabulden doğan yükümlülük” olarak muhasebeleştirilir.

- a. Ekonomik kaynakların kuruluş dışına çıkışının “gerçekleşme olasılığının, gerçekleşmeme olasılığından daha yüksek olması” ve
 - b. Kuruluşun gelecekteki bir tarihte ödenecek tutarı güvenilir biçimde ölçülebilmesi.
12. Ekonomik kaynak akışı olasılığının değerlendirilmesinde 24’üncü paragrafta yer alan faktörleri dikkate alarak 11’inci paragraftaki koşullar sağlandığında, kuruluş başlangıçta gerçeğe uygun değere ilişkin makul bir tahmin üzerinden ölçülen zımni kabulden doğan yükümlülüğü muhasebeleştirir ve buna karşılık gelen zarar gelir tablosuna yansıtır.

Sonraki ölçüm

13. Muhasebeleştirilen zımni kabulden doğan yükümlülüğün defter değeri her finansal raporlama döneminin sonunda gözden geçirilir ve gerekli düzeltmeler yapılır. Bir korunma anlaşması (28 ilâ 34’üncü paragraf hükümleri uyarınca muhasebeleştirilen) ile ilgili olmadığı sürece, her türlü kazanç veya kayıp gelir tablosuna yansıtılır.

Finansal tablo dışı bırakma

14. Kuruluş, aşağıdaki durumlarda muhasebeleştirdiği zımni kabulden doğan yükümlülüğü finansal tablo dışı bırakır:
- a. Yükümlülük ödenerek sona erdiğinde yani yükümlülük ödendiğinde,
 - b. Yükümlülüğün süresi dolduğunda veya diğer taraf yükümlülüğü iptal ettiğinde veya
 - c. 11’inci paragrafta açıklanan muhasebeleştirme koşullarını artık karşılamadığında.
15. Kuruluş, muhasebeleştirilmiş zımni kabulden doğan yükümlülüğün finansal tablo dışı bırakılmasından doğan tüm kazanç veya kayıplarını gelir tablosuna yansıtır.

Sunum ve açıklama

16. Muhasebeleştirilmiş zımni kabulden doğan yükümlülük ve bu yükümlülükte yapılan tüm değişikliklerle ilgili olarak FFMS 1’de yer alan sunum ve açıklama hükümlerinin yanı sıra kuruluşun yapması gereken asgari açıklamalar aşağıda yer almaktadır:
- a. Vaat ve opsiyon işlemlerine yönelik benimsenen muhasebe politikaları ve bu işlemlerle ilgili önemli muhakeme ve tahminler,

- b. Vaat ve opsiyon anlaşmalarıyla ilgili olarak muhasebeleştirilmiş zımnî kabulden doğan yükümlülüklerin defter değeri,
- c. Gelir tablosunda muhasebeleştirilen kazanç veya kayıpların tutarı ve
- d. Korunan kaleme atfedilen korunma (tahavvut) ilişkisinden doğan kazanç veya kayıplar.

Ana Ürün Olan Vaat veya Opsiyondan Doğan Hakların Muhasebeleştirilmesi

İlk muhasebeleştirme

17. Aşağıdaki koşulların tamamı sağlanmadıkça ana ürün olan vaat veya opsiyon zımnî kabulden doğan hak olarak muhasebeleştirilmez:
 - a. Kuruluşa ekonomik kaynak girişinin “yüksek ihtimalli” olması,
 - b. Kuruluşa ekonomik kaynak girişi olması için hukuki veya zımnî kabulden doğan yükümlülüğün var olması ve
 - c. Kuruluşun gelecekteki bir tarihte alınacak tutarı güvenli biçimde ölçebilmesi.
18. Ekonomik fayda girişi olasılığının değerlendirilmesinde 24’üncü paragrafta yer alan faktörleri dikkate alarak 17’nci paragraftaki hükümler sağlandığında, kuruluş başlangıçta alacağın gerçeğe uygun değerine ilişkin makul bir tahmin üzerinden ölçülen zımnî kabulden doğan hakkı muhasebeleştirir.

Sonraki ölçüm

19. Muhasebeleştirilen zımnî kabulden doğan hakkın defter değeri her finansal raporlama döneminin sonunda gözden geçirilir ve gerekli düzeltmeler yapılır. Bir korunma anlaşması (28 ilâ 34’üncü paragraf hükümleri uyarınca muhasebeleştirilen) ile ilgili olmadığı sürece, yeniden ölçümlerden doğan her türlü kazanç veya kayıp gelir tablosuna yansıtılır.

Finansal tablo dışı bırakma

20. Kuruluş aşağıdaki durumlarda muhasebeleştirdiği zımnî kabulden doğan hakkı finansal tablo dışı bırakır:

- a. Muhasebeleştirilmiş zımni kabul hakkından nakit akışı elde etmeye ilişkin sözleşmeden doğan haklar sona erdiğinde veya
 - b. 17'nci paragrafta açıklanan muhasebeleştirme koşullarını artık karşılamadığında.
21. Kuruluş, muhasebeleştirilmiş zımni kabulden doğan hakkın finansal tablo dışı bırakılmasından doğan tüm kazanç veya kayıplarını gelir tablosunda muhasebeleştirir.

Sunum ve açıklama

22. Muhasebeleştirilmiş zımni kabulden doğan hak ve bu hakta yapılan tüm değişikliklerle ilgili olarak FFMS 1'de yer alan sunum ve açıklama hükümlerinin yanı sıra kuruluşun yapması gereken asgari açıklamalar aşağıda yer almaktadır:
- a. Vaat ve opsiyon işlemlerine yönelik benimsenen muhasebe politikaları ve bu işlemlerle ilgili önemli muhakeme ve tahminler,
 - b. Vaat ve opsiyon anlaşmaları ve bu anlaşmalardaki değişikliklerle ilgili olarak muhasebeleştirilmiş hakların türleri ve defter değerleri,
 - c. İlk muhasebeleştirilmenin etkisi ve sonraki yeniden değerlendirmelerin etkisi ayrıştırılarak vaat ve opsiyon anlaşmalarından doğan kazanç veya kayıpların gelir tablosunda muhasebeleştirilen tutarı ve
 - d. Korunan kaleme atfedilen korunma (tahavvut) ilişkisinden doğan kazanç veya kayıplar.

Çoklu vaat ve opsiyon anlaşmaları

23. Fıkhi ilke ve kurallara uygun bağımsız taraflarca gerçekleştirilen iki taraflı, paralel, çok taraflı ya da bir dizi şeklindeki vaat ve opsiyon anlaşmalarını da içeren vaat ve opsiyon anlaşmaları, her bir ayrı vaat ve opsiyona bu standardın hükümleri ayrı ayrı uygulanarak muhasebeleştirilir.

Ekonomik kaynak akışı olasılığının değerlendirilmesi

24. Kuruluşa ekonomik kaynak girişi veya kuruluşun ekonomik kaynak çıkışı olup olmayacağını değerlendirmek için aşağıdaki faktörler de dikkate alınır:
- a. Kuruluşun faaliyet gösterdiği yasal ve düzenleyici ortam,

- b. Vaat veya opsiyonun karşı taraf açısından önemli bir ekonomik teşvik oluşturup oluşturmadığı,
- c. Düzenleyici hükümler gereği sürdürülen tüm marj veya marj varyasyonu da dâhil olmak üzere kuruluşun elinde bulunan veya kuruluşun sorumluluğuna verilen/kuruluş tarafından düzenlenen her türlü teminat, güvence veya garantilerin varlığı,
- d. Benzer durumlarda sektörün izlediği uygulama,
- e. Kuruluş tarafından verilen söze güvenerek karşı tarafın maliyete maruz kalmış olması ve
- f. Kuruluşun Fıkhî ilke ve kurallar ile etik değerleri destekleyecek olmasına ilişkin kamuoyunun beklentisi ve kuruluşa bu konuda duyduğu güven.

Güvence Bedeli (Hamişü'l Ciddiyet) ve Kapora (Arbûn)

25. Ana ürün olan vaat veya opsiyon anlaşmaları ilgili taraflar için varlık veya yükümlülük oluşturan güvence bedeli veya kapora alacağını veya ödemesini içerebilir.
26. Güvence bedeli ve kapora, ilgili FFMS hükümlerine göre muhasebeleştirilir ve raporlanır.
27. Netleştirme veya net esasa göre yerine getirme yönünde yasal hak oluşturulmamışsa, güvence bedelinin tutarı muhasebeleştirilmiş zımnî kabulden doğan yükümlülük veya muhasebeleştirilmiş zımnî kabulden doğan hak ile netleştirilmez. Ödenen kapora satış gerçekleştirildiğinde/tamamlandığında ödenecek/alınacak satış bedeline göre düzeltilir.

Korunma (Tahavvut) anlaşmalarının muhasebeleştirilmesi

28. Kuruluş, vaat veya opsiyon (bundan sonra korunma aracı olarak anılacaktır) ile korunma ilişkisine konu olan korunan kalem arasında korunma ilişkisi olduğunu tanımlayabilir. Bu ilişki kapsamında:
 - a. Korunan kalem, aşağıdaki şartları sağlayan varlık, yükümlülük, kesin taahhüt veya yüksek olasılıkla gerçekleşebilecek bir işlemdir:

- i. Kuruluşu gerçeğe uygun değerdeki veya gelecekteki nakit akışlarındaki değişiklik riskine maruz bırakan ve
 - ii. Korunması amacıyla tanımlanmış.
- b. Korunma aracı, gerçeğe uygun değeri veya nakit akışlarının korunma kalem olarak tanımlanmış kalemin gerçeğe uygun değerinde veya nakit akışlarında meydana gelen değişiklikler ile netleştirilmesi beklenen vaat veya opsiyon olarak tanımlanan araçlardır. Vaat veya muhayyer, kuruluşun dışındaki bir tarafa yönelik yapılırsa korunma aracı olarak tanımlanabilir.
29. Korunma ilişkisine yalnızca aşağıdaki koşulların karşılanması durumunda bu standardın hükümlerine göre korunma muhasebesi uygulanır:
- a. Korunma ilişkisi korunma araçlarından ve kuruluşların risk yönetim hedeflerine göre yapılan belgelendirme ile resmi olarak tanımlaması yapılmış korunma kalemlerden oluşuyorsa ve
 - b. Korunma aracı ve korunma kalem arasında ekonomik bir ilişki varsa.
30. Aşağıda yer alan tüm koşulların sağlanması durumunda korunma ilişkisi 29'uncu paragraf hükümlerine göre muhasebeleştirilir:
- a. Korunma aracı ve korunma kaleminin tanımı, korunulan riskin niteliği ve kuruluşun korunma araçlarının etkinliğini nasıl değerlendireceğini belirlemek suretiyle korunma ilişkisi yeterli biçimde belgelendirilir,
 - b. Korunulan riske atfedilen gerçeğe uygun değerdeki veya nakit akışlarındaki değişiklikleri netleştirerek korunma ilişkisi için risk yönetim stratejisinde başlangıçta belgelenmiş hedeflere ulaşmak açısından korunmanın etkili olması beklenmektedir,
 - c. Nakit akış riskinden korunma işlemlerinde gelir tablosunda etkisi olabilecek nakit akışlarındaki değişikliklere maruz kalma muhtemeldir,
 - d. Korunmanın etkinliği güvenilir bir biçimde ölçülebilir ve
 - e. Korunma sürekli olarak değerlendirilir ve finansal raporlama dönemi boyunca etkinliğinin yüksek olduğu belirlenir.

31. Eğer gerçeğe uygun değer riskinden korunma işlemi 30'uncu paragrafta yer alan koşulları sağlıyorsa, bu işlem aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilir:
- Korunma aracının gerçeğe uygun değerinden tekrar ölçülmesinden kaynaklanan kazanç veya kayıplar gelir tablosuna yansıtılır ve
 - Korunan kalem ile ilişkilendirilen kazanç veya kayıp korunan kalemin defter değerini düzeltir ve gelir tablosuna yansıtılır.
32. Eğer ilgili dönem boyunca nakit akış riskinden korunma işlemi 30'uncu paragrafta yer alan koşulları sağlıyorsa, bu işlem aşağıdaki gibi muhasebeleştirilir:
- Korunma aracına ilişkin kazanç veya kaybın etkin bir koruma sağladığı belirlenen kısmı özkaynaklarda muhasebeleştirilir (sırasıyla ortaklara ait özkaynaklar ve özkaynak benzerleri ile ilişkilendirilebilir).
 - Korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin bir koruma sağlamayan kısmı gelir tablosuna yansıtılır.
33. Kuruluş, korunma muhasebesine aşağıdaki durumlarda son verir:
- Korunma aracının süresinin dolması veya yerine getirilmesi, feshedilmesi veya kullanılması. Değiştirme, yenileme veya pozisyon yenileme¹ kuruluşların belgelendirilmiş korunma stratejisinin bir parçası ise bu değiştirme, yenileme veya pozisyon yenileme aşağıdaki durumlarda korunma aracının süresinin dolması veya feshedilmesi anlamına gelmez.
 - Yürürlükteki mevzuat ya da yeni yayımlanacak mevzuattan dolayı korunma aracı tarafları, takas işlemindeki bir veya daha çok tarafın, tarafların her biri için yeni karşı taraf olmak üzere kendilerinden önceki tarafların yerini alabileceği konusunda hemfikir olursa ve

¹ İlgili Fıkhî ilke ve kurallar tarafından belirlenmiş olması durumunda.

- ii. Teminattaki değişiklik, varlık veya yükümlülüğü netleştirme hakkı gibi korunma aracında yapılan diğer değişiklikler karşı tarafın bu şekilde yerine başka bir taraf geçmesi sürecini etkilemek için gerekli olan değişikliklerle sınırlı ise.
 - b. Korunma, korunma muhasebecisi ile ilgili olarak 29'uncu paragrafta belirtilen koşulları artık karşılamıyorsa veya
 - c. Kuruluş korunma tanımlamasını kaldırır.
34. 32'nci paragraf kapsamı dışındaki nakit akış riskinden korunma işlemleri için, daha önce özkaynaklarda muhasebeleştirilen tutarlar, ilgili özkaynak hesaplarından (ortaklara ait özkaynaklar veya özkaynak benzerleri) çıkarılarak korunan tahmini nakit akışlarının gelir tablosunu etkilediği dönemler içerisinde gelir tablosuna aktarılır.

Yürürlük tarihi

35. Bu standart, 1 Ocak 2022 tarihinde veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/7415]

Karar Tarihi: 30/12/2021

Konu: FFMS 36 Faizsiz Finans Muhasebe
Standartlarının İlk Kez Uygulanması
Standartının Yayınlanması

660 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin 9’uncu maddesi uyarınca; Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının mevzuatımıza kazandırılması amacıyla, “Faizsiz Finans Muhasebe Rehberi 1: Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının Faizsiz Finans Kuruluşları Tarafından İlk Kez Uygulanması”nın yerini almak üzere *“Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 36: Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının İlk Kez Uygulanması”* standardının yayımlanmasına karar verilmiştir.

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 36

Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının

İlk Kez Uygulanması

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 36

Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının İlk Kez Uygulanması

Standardın Amacı

1. Bu standardın amacı, KGK tarafından yayımlanan Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarını (FFMS'ler) ilk kez uygulayacak faizsiz finans kuruluşlarının (bundan böyle Kuruluş olarak anılacaktır) geçiş sürecinde uygulaması gereken ilkeleri belirlemek ve FFMS'lere göre hazırlayacakları ilk finansal tablolarında geçerli olacak finansal raporlama hükümlerini tespit etmektir.

Kapsam

2. Bu standart aşağıdaki durumlarda uygulanır:
 - a. Kuruluş ilgili finansal raporlama döneminde Fikhî ilkelere uygun faaliyetler gerçekleştirmiş ve ilk kez FFMS'lere göre Fikhî ilkelere uygun faaliyetleri için finansal tablolar hazırlıyorsa veya
 - b. Kuruluş Fikhî ilkelere uygun olmayan faaliyetlerini Fikhî ilkelere uygun hale getirecek şekilde dönüştürüyorsa ve Fıkha uygun olmayan faaliyetleri için daha önceden FFMS'ler haricindeki bir finansal raporlama çerçevesine dayalı olarak finansal tablolar hazırlamışsa veya
 - c. Kuruluşun Fikhî ilkelere uygun faaliyetleri varsa ve faaliyetlerine ilişkin daha önceden FFMS'ler haricindeki bir finansal raporlama çerçevesine dayalı olarak finansal tablolar hazırlamışsa ve FFMS'leri ilk kez uyguluyorsa.
3. Bu standart Kuruluşun hazırladığı bireysel (münferit) ve konsolide finansal tablolara uygulanır.

Tanımlar

4. Bu Standardın yorumlanması ve uygulanması amacıyla aşağıdaki tanımlar yapılmıştır:
 - a. Varlık: Geçmişteki bir işlem, diğer olay veya koşul sonucunda Kuruluş tarafından kontrol edilen ve gelecekte Kuruluşa ekonomik fayda sağlayacak mevcut bir ekonomik kaynaktır (Varlıklar, özkaynak benzerleri sahiplerine atfedilebilen varlıkları da içerir).

- b. Faizsiz finans kuruluşları (Kuruluşlar): Bankacılık, sigortacılık/Tekâfûl, sermaye piyasaları ve benzeri faaliyetleri gerçekleştirirken Fıkhî ilke ve kurallara göre hareket eden finansal kuruluşlar olup, geleneksel finans kuruluşlarının Fıkhî ilke ve kurallara uygun ürün ve hizmet sunan şubeleri, bölümleri ve pencerelerini de kapsar.
- c. Yükümlülük: Ekonomik kaynak çıkışına neden olan ve özkaynak benzerleri harici Kuruluşa karşı ileri sürülebilen mevcut bir ekonomik mükellefiyettir (yasal veya zımni kabulden doğan). Yükümlülük geçmişteki işlem, diğer olay veya koşuldan kaynaklanır. Geleceğe ilişkin taahhütler ise, ekonomik olarak dezavantajlı kabul edilmediği sürece bu tanım kapsamında mevcut bir yükümlülük olarak değerlendirilmez.
- d. Açılış finansal durum tablosu: Bu standardın 7 ilâ 12'nci paragrafları kapsamında belirtilen hükümler uyarınca hazırlanan finansal tablodur.
- e. Ortaklara ait özkaynaklar: Kuruluşun tüm yükümlülükleri ve özkaynak benzerleri düşüldükten sonra varlıkları üzerinde kalan haklardır.
- f. Özkaynak benzerleri: Kuruluşun kâr paylaşımı veya katılım esası aldığı katkıları yansıtan finansal tablo unsurudur. Özkaynak benzerleri:
- i. Özkaynağın temel niteliklerine sahiptir. Yani zarar durumunda (sözleşme şartlarının suistimal/ihlali kanıtlanmadığı sürece) Kuruluş kaybedilen fonları fon sağlayıcılara iade etmekle yükümlü değildir ve fon sağlayıcılar sözleşmeye konu olan varlık veya işte kalan payı paylaşırlar ve
- ii. Yükümlülüğün belli niteliklerine sahiptir. Yani vadesi veya itfa/tasfiye durumlarında satım opsiyonu vardır ve
- iii. Belli özel niteliklere sahiptir. Yani fon sağlayıcıların hakları Kuruluşun tüm varlık ve işleriyle değil sadece dayanak varlık veya işle sınırlıdır. Bununla birlikte, fon sağlayıcılar sadece ortaklara ait özkaynaklarla ilişkilendirilen belirli haklara da sahip değildir.
- g. Fıkhî ilkelere uygun faaliyetler: Fıkhî ilke ve kurallara uygun olarak Kuruluş tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerdir.
- h. Fıkhî ilkelere uygun olmayan faaliyetler: Kuruluş veya başka bir işletme tarafından gerçekleştirilen Fıkhî ilke ve kurallara uygun olmayan faaliyetlerdir.

- i. Fikhî ilke ve kurallar: Kuruluşun faaliyet gösterdiği sektörün merkezi danışma kurulu veya düzenleyici kuruluşu ya da Kuruluşun kendi danışma kurulu tarafından yayımlanan düzenleme, verilen onay veya alınan kararlardır.

FFMS'lerin İlk Kez Uygulanmasında Geçerli İlkeler

Raporlama Dönemi İçinde FFMS'lere Geçiş

5. FFMS'leri ilk kez uygulayan bir Kuruluş, geçişin fiilen başladığı gün ne olursa olsun geçişin gerçekleştiği raporlama döneminin ilk gününden itibaren FFMS'lerle uyumlu finansal tablolarını hazırlar.
6. Kuruluşun, geçişin gerçekleştiği raporlama döneminde Fikhî ilkelere uygun olmayan faaliyetlerden Fikhî ilkelere uygun faaliyetlere geçiş yaptığı durumlarda, geçişin gerçekleştiği raporlama dönemi boyunca Fikhî ilkelere uygun olmayan faaliyetler "Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Raporlamasına İlişkin Kavramsal Çerçeve"de açıklanan muhasebe politikalarının seçim ve uygulamasına ilişkin hiyerarşi takip edilerek uygun bir başlık altında ayrı olarak sunulur.

FFMS'lerle Uyumlu Açılış Finansal Durum Tablosu

7. 2(b) ve 2(c) paragraflarında belirtilen Kuruluşlar, aşağıdaki tarihlerden birinde açılış finansal durum tablosunu (bilanço diye de bilinir) hazırlar:
 - a. Uygulanabilir olması durumunda (aşırı maliyet ve çaba gerektirmemesi durumunda), finansal tabloların sunulduğu en erken dönemin başladığı ilk gün veya
 - b. Aksi takdirde, FFMS'lere geçiş yapılan raporlama döneminin ilk günü.
8. Açılış finansal durum tablosu FFMS'lere göre finansal tablolara alınması gereken tüm varlık ve yükümlülükleri içerir.
9. FFMS'ler dışında başka bir finansal raporlama çerçevesine göre yükümlülük veya özkaynak olarak finansal tablolara alınmış olabilen özkaynak benzerleri, FFMS'lere uygun olarak açılış finansal durum tablosuna yansıtılır.
10. Açılış finansal durum tablosunda sunulan varlıklar, yükümlülükler, özkaynak benzerleri ve ortaklara ait özkaynaklar, gerekli olması halinde, ilgili FFMS hükümlerine göre ölçülür ve yeniden sınıflandırılır.

11. 10'uncu paragraf uyarınca ölçüm yapılamıyorsa (aşırı maliyet ve çabaya katlanmadan), yönetim gereken çabayı gösterdikten ve Kuruluşun Danışma Kurulundan onay aldıktan sonra açılış finansal durum tablosunda varlıkları, yükümlülükleri, özkaynak benzerlerini ve ortaklara ait özkaynakları en iyi şekilde tahmin ederek ölçülebilir. Böyle bir ölçümden kaynaklanan etkiler sadece Kuruluşun Danışma Kurulundan onay alındıktan sonra özkaynak benzerlerine dağıtılabilir. Birçok finansal tablo kalemi için gerçeğe uygun değer belirlenmesinde FFMS'lere uygun olarak geliştirilen muhasebe politikaları uygulanarak ulaşılabilecek tutarların en iyi tahmin olarak kullanılabilmesine dair aksi ispat edilebilecek bir ön kabul bulunmaktadır.
12. Bu standardı uygulayan bir Kuruluş uygulanabilir olması durumunda, geçiş tarihinde yayımlanmış fakat henüz yürürlüğe girmemiş FFMS'leri açılış finansal durum tablosunu hazırlarken uygular.

Muhasebe politikaları ve tahminleri

13. Kuruluş, 7'nci paragrafta belirtildiği üzere açılış finansal durum tablosunun tarihinden itibaren FFMS'lere uygun muhasebe politikalarını uygular. Açılış finansal durum tablosunun hazırlanmasında ve FFMS'lerin ilk kez uygulandığı finansal tabloların sunulduğu dönemlerde aynı muhasebe politikaları kullanılır.
14. Geçiş dönemi düzeltmeleri; özkaynak benzerleri sahiplerine, ortaklara ait özkaynaklara ve yönetilen bilanço dışı varlıklara atfedilen kısımlar için birbirinden ayrıştırılır, ayrı ayrı sınıflandırılır ve buna göre muhasebeleştirilir.
15. Kuruluş, yönetimin önceden kullandığı esasların hatalı tahminler ortaya koyduğunu tarafsız biçimde ispatlayabildiği durumlar hariç olmak üzere, önceki finansal raporlama çerçevesini kullanması halinde ulaşacağı tahminler ve bulunacağı muhakemelere benzer esaslara dayanarak FFMS'lere göre tahminler yapar ve muhakemede bulunur.
16. Kuruluş, önceden uygulanan finansal raporlama çerçevesine göre yapılması gerekli olmayan ancak FFMS'ler uyarınca yapılması gerekli olan tahminlere ilişkin olarak açılış finansal durum tablosunda FFMS'lere göre bir tahminde bulunur.
17. Muhasebe politikaları veya tahminlerinde yapılan değişikliklerden kaynaklanan her türlü düzeltme ilgili FFMS hükümlerine göre yapılır.

Sunum ve Açıklama

18. FFMS'lere uygun olarak ilk kez finansal tablolar hazırlanırken FFMS'lerde öngörülen sunum ve açıklamalara ilişkin hükümler uygulanır.
19. Kuruluşun FFMS'lere göre hazırlanan ilk finansal tabloları asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerir:
- Üç finansal durum tablosu: 7 ilâ 12'nci paragraflarda açıklanan açılış finansal durum tablosu¹, cari döneme ait finansal durum tablosu ve önceki döneme ait karşılaştırmalı finansal durum tablosu,
 - Cari döneme ait gelir tablosu [veya gelir ve diğer kapsamlı gelir tablosu (veya gelir tablosu ve diğer kapsamlı gelir tablosu)] ve önceki döneme ait karşılaştırmalı gelir tablosu,
 - Cari döneme ait özkaynak benzerlerine ilişkin gelir ve dağıtım tablosu,
 - Cari döneme ait nakit akış tablosu ve önceki döneme ait karşılaştırmalı nakit akış tablosu,
 - Cari döneme ait ortaklara ait özkaynaklar değişim tablosu ve açılış bakiyelerinde yapılacak düzeltmeleri gösteren önceki döneme ait karşılaştırmalı ortaklara ait özkaynaklar değişim tablosu ve
 - Cari döneme ait yönetilen bilanço dışı varlıklar tablosu ve açılış bakiyelerinde yapılacak düzeltmeleri gösteren önceki döneme ait karşılaştırmalı yönetilen bilanço dışı varlıklar tablosu.
20. Kuruluşun FFMS'ler kapsamında hazırlayacağı ilk finansal tabloların dipnotları aşağıdaki bilgilere ilişkin açıklamalar içerir:
- Finansal tablolar üzerinde etkilere sahip olan önceki finansal raporlama çerçevesi ile FFMS'ler arasındaki önemli farklılıklara ilişkin açıklayıcı bilgiler,
 - Önceki finansal raporlama çerçevesinden FFMS'lere geçişin finansal tablolar üzerindeki etkilerinin özet şeklinde açıklaması,

¹ Tercih edilen seçeneğe göre cari dönem açılış tablosu veya karşılaştırmalı dönemin açılış tablosu.

- c. Önceki finansal raporlama çerçevesinden FFMS'lere geçişten kaynaklanan kâr dağıtımına, kâr dengeleme yedekleri ve yatırım riski yedekleri politikalarına ve yatırım hesaplarındaki bakiyelere ilişkin etkilere dair açıklamalar,
 - d. Kuruluşunun ve bağlı kuruluşlarının faaliyetlerinde Fikhî ilkelere uygun olmayan faaliyetlerinin Fikhî ilkelere uygunluğu sağlamak için oluşturulan plan ve stratejiye dair açıklamalar,
 - e. Fikhî ilkelere uygun olmayan varlık, yükümlülük, gelir, diğer kapsamlı gelir, gider, diğer finansal taahhütler ve şarta bağlı kalemlerin yeterli düzeyde ön plâna çıkarıldığı açıklamalar ve
 - f. Takip edilen Fikhî ilkelere uygun olmayan faaliyetlere veya bu faaliyetler sonucunda geçmiş yıllar kârları/zararlarına veya sadaka fonlarına aktarımlarda yapılan her türlü düzeltmeye ilişkin Fikhî ilkelere ve kurallara uygun olarak yapılan açıklama.
21. Kuruluşun FFMS'lere geçişten kaynaklanan etkileri karşılaştırılabilir en erken dönemden itibaren uygulamayı seçmesi durumunda 20'nci paragraftaki hükümler, 7 (a) ve 19 (a) paragraflarında yer alan hükümlere uygun olarak sunulan karşılaştırmalı bilgiler için de uygulanır.

Ara dönem finansal tablolar

22. Kuruluşun FFMS'lerin ilk kez uygulandığı raporlama döneminde ara dönem finansal raporlama yapması durumunda; 5'inci, 18'inci ve 21'inci paragraflarda yer alan hükümler ara dönem finansal raporların raporlanmasında ve sunumunda uygulanmaz.

Yürürlük tarihi

23. Bu Standart, 1 Ocak 2022 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

24. Bu Standart, "Faizsiz Finans Muhasebe Rehberi 1: Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının Faizsiz Finans Kuruluşları Tarafından İlk Kez Uygulanması"nın yerini alır.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/7416]

Karar Tarihi: 30/12/2021

Konu: FFMS 32 İcâre Standardının Yayınlanması

660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9'uncu maddesi uyarınca; Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının mevzuatımıza kazandırılması amacıyla, "Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 8: İcâre ve İcâre Müntehiye Bitimlik"ın yerini almak üzere "*Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 32: İcâre*" standardının yayınlanmasına karar verilmiştir.

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 32

İcâre

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 32

İcâre

Standardın Amacı

1. Bu standardın amacı, faizsiz finans kuruluşlarının (kuruluşlar) kiraya veren veya kiracı olarak gerçekleştirdiği İcâre işlemlerinin (farklı İcâre Müntehiye Bitimlilik türlerini de içeren varlık İcâresi dâhil) sınıflandırılması, muhasebeleştirilmesi, ölçülmesi, sunulması ve açıklanmasına ilişkin ilkeleri belirlemektir. Kuruluşlar bu standardı; sözleşmelerin hüküm ve koşulları ile ilgili tüm durum ve şartları dikkate alarak tutarlı bir biçimde uygular.

Kapsam

2. Bu standart, 3'üncü paragrafta belirtilenler hariç olmak üzere, kiraya veren veya kiracı açısından tüm İcâre işlemlerinin (İcâre Müntehiye Bitimliliği (İcâre MBT) de içeren varlık İcâresi dâhil) muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasında uygulanır.
3. Bu standart, aşağıda belirtilenlerin muhasebeleştirilmesinde uygulanmaz:
 - a. Başka bir FFMS uyarınca muhasebeleştirilen İcâreye dayalı Sukuk,
 - b. Doğal kaynakların aranması, çıkarılması, toplanması, başka şekillerde kullanılması ve satılmasına ilişkin İcâre işlemleri ve
 - c. Fikri mülkiyet hakları ve ayrılabilir haklar da dâhil olmak üzere profesyonel hizmet alımı ve diğer hizmet esaslı sözleşmelerle (maddi duran varlıkları içermeyen) işe alım/iş sözleşmelerini de kapsayan hizmet esaslı İcâre işlemleri.

Tanımlar

4. Bu standardın yorumlanması ve uygulanması amacıyla aşağıdaki tanımlar yapılmıştır:
 - a. Bileşik varlık: Oransal mülkiyet ve kullanım hakkının aynı varlıkta birlikte bulunduğu farklı İcâre MBT biçimleri veya kademeli devir ile İcâre MBT'ye konu olan dayanak varlıktır.

- b. Fiili başlama tarihi: Kiraya verenin dayanak varlığı, istencen amaç ve kullanıma uygun koşullarda kiracının kullanımına sunduğu tarihtir.
- c. Sözleşme: İki veya daha fazla taraf arasında yapılan, hukuken icra edilebilir hak ve mükellefiyetler doğuran bir anlaşmadır.
- d. Kontrol: Bir kuruluşun, aşağıdaki koşulların her ikisini de uygun bir biçimde yerine getirdiğinde, ilgili varlık veya işletmenin sahipliğinden kaynaklanan tüm risk ve getirilere önemli ölçüde sahip olduğu kabul edilir ve kuruluş o varlık veya işletmeyi kontrol eder:
- i. Bu varlık veya işletmelerle olan ilişkisinden kaynaklı değişken getirilere (olumlu veya olumsuz) doğrudan maruz kalması veya bu getiriler üzerinde hak sahibi olması ve
- ii. Bu varlık veya işletmeler üzerinde sahip olduğu güç sayesinde bu getirileri etkileme kabiliyetine sahip olması.
- e. Ertelenmiş İcâre gideri: Brüt İcâre yükümlülüğü ve kullanım hakkı varlığının esas maliyeti arasındaki farktır.
- f. Azalan Müşâreke (mülk şirketi) İcâresi: Aşağıdaki hususlardan oluşan, “aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre Muntehiye Bittelik” işlemine benzer karma bir İcâre ürünüdür:
- i. Anlaşılmiş oranlar çerçevesinde iki tarafın bir maddi duran varlığın mülkiyetini paylaştığı ortak mülkiyet (bu varlıkla ilgili ortak iş yapma niyeti olmadan),
- ii. Ortak maliklerden birinin, ilgili maddi duran varlığın mülkiyetini tamamen devralana kadar (bu kapsamdaki her işlem satış işlemi olarak gerçekleşir) diğer ortak malikin oransal payını dönemsel taksitler halinde satın almak için taahhütte bulunması ve
- iii. Ortak maliklerden birinin (kiraya veren) varlıktaki oransal payını diğer ortak malike (kiracıya) kiraladığı ayrı bir İcâre sözleşmesi.

- g. Etkin getiri oranı yöntemi (etkin kâr oranı yöntemi): Varlık veya ortaklıktan elde edilen gelirin, eşit oranda ve hakkaniyetli biçimde bu varlık veya ortaklığın devamından doğması beklenen faydanın sözleşme süresi (veya beklenen kullanım süresi) boyunca dağıtılması yöntemidir. Bu yöntem gelecekte beklenen zararlar hariç tutarak ve tüm sözleşme şartlarını (veya en iyi beklentileri) dikkate alarak tüm nakit akışlarını dâhil ederek varlık veya ortaklıktan doğan nakit akışlarını tek tip bir getiri oranı üzerinden dağıtır. Esas sözleşmenin bir parçası veya sözleşmenin düzenlenmesi için gerekli yardımcı giderlerden olduğu ölçüde ödenen veya alınan her türlü ücret, işlem giderleri, primler veya iskontolar nakit akışlarına dâhil edilir.
- h. Gerçeğe uygun değer: Ölçüm tarihinde piyasa katılımcıları arasında karşılıklı pazarlık ortamında bir varlığın satılması sonucunda alınacak veya bir yükümlülüğün devri için ödenecek tutardır.
- i. Sabit İcâre ödemeleri: İcâre süresi boyunca kiracının dayanak varlığın kullanım hakkı karşılığında kiraya verene ödediği sabit ödemeler olup, değişken İcâre ödemelerini içermemekle birlikte özü itibarıyla sabit İcâre ödemelerini de kapsar.
- j. Forward İcâre: Kiraya verenin, üzerinde anlaşılan şartlara göre belirsiz (ve bazen de o anda mevcut olmayan) bir varlığı kiracıya verme taahhüdünün yer aldığı bir İcâre sözleşmesidir.
- k. Güvence bedeli (Hamişü'l-Ciddiyet): Bir tarafın diğer tarafa sözleşmenin ifa edilmesi ya da vaadin yorcine getirileceğine ya da bir işlemin tamamlanacağına dair teminat olarak verdiği tutardır.
- l. İcâre: Anlaşılan bir bedel karşılığında kiraya verenin (dayanak varlığın sahibi) kiracıya belli bir süre için varlığın (dayanak varlık) sağladığı kullanım hakkını devreden sözleşme veya sözleşmeye bağlı düzenlemenin bir parçasıdır. İcâre üç ana unsurdan oluşur:
- Teklif ve kabulden oluşan şekil şartı,
 - Kiraya veren ve kiracı olmak üzere iki taraf ve
 - İcâre ödemesini ve hizmetin sağladığı faydayı içeren İcâre sözleşmesinin konusu.

- m. İcâre sözleşmesinin tadili: İcârenin başlangıçtaki şart ve koşullarının bir parçası olmayan bir hususta İcârenin kapsamında veya bedelinde tarafların karşılıklı rızası ile yapılan değişikliktir (örneğin bir veya birden fazla dayanak varlığın kullanım hakkının eklenmesi veya feshedilmesi veya sözleşmedeki İcâre süresini kısaltacak veya uzatacak şekilde sözleşmenin değiştirilmesi).
- n. İcâre Müntehiyec Bittemlik (İcâre MBT): İcâre sözleşmesine ek olarak ya İcâre süresinin sona ermesinden sonra ya da İcâre süresi boyunca aşamalı olarak dayanak varlığın mülkiyetinin devredilmesi vaadini içeren karma bir İcâre düzenlemesidir. Bu durumda mülkiyetin devri satış veya hibe yoluyla ya da İcâre sözleşmesinden bağımsız bir dizi satış işlemi yoluyla gerçekleşir.
- o. İcâre ödemelcri (Ücret): Bir varlığın sağladığı intifa hakkının (kullanım hakkının) devri karşılığında kiracının kiraya verene ödemesi gereken bedeli temsil eder ve özü itibarıyla sabit İcâre ödemelerini de içeren sabit İcâre ödemeleri ile değişken İcâre ödemelerini kapsar. Ancak, mülkiyetin veya oransal mülkiyetin devri için toplu ödeme, aşamalı ödeme veya kalıntı değer teminatı şeklinde ödenen ya da ödeneceği taahhüt edilen bedelleri kapsamaz.
- p. İcâre süresi: İcâre sözleşmesinin kapsadığı bağlayıcı dönem ile makul şekilde gerçekleşmesi beklenen ihtiyari dönemlerdir (bakınız 13'üncü paragraf).
- q. Başlangıçtaki doğrudan maliyetler: Sadece ve zorunlu olarak İcâre işleminin gerçekleştirilmesi amacıyla ödenmesi gereken, bir İcâre işleminin gerçekleştirilmesinden doğan ek giderlerdir. Bu giderlere örnek olarak fizibilite çalışması, kredi değerlemesi veya belgelendirme gibi kiraya verenin ödemesi gereken giderler verilebilir. Bu giderler içerisinde İcâre MBT işlemi gerçekleştiren üretici kiraya veren veya satıcı kiraya verenin ödemesi gereken yasal düzenlemelerden doğan giderler yer almamaktadır.
- r. Özü itibarıyla sabit İcâre ödemeleri: Şeklen değişkenlik içerebilen fakat dayanak varlığın satışına veya mülkiyetinin devrine karşı herhangi bir koşul içermemekle birlikte kaçınılmaz bir şekilde ödenecek olan İcâre ödemeleridir.

- s. Kiracı: İcâre sözleşmesinde anlaşılan bedel karşılığında dayanak varlığın kullanım hakkını belli bir süre için elde eden tarafıdır.
- t. Kiraya veren: İcâre sözleşmesinde anlaşılan bedel karşılığında dayanak varlığın kullanım hakkını belli bir süre için devreden tarafıdır.
- u. Ekonomik açıdan dezavantajlı taahhüt: İlgili taahhüt kapsamında mükellefiyetleri karşılamak için harcanması kaçınılmaz olan masrafların elde edilmesi beklenen ekonomik faydaları aştığı taahhüttür.
- v. Faaliyet İcâresi: Dayanak varlığın mülkiyetinin İcâre süresinin sonunda kiracıya geçeceğine dair bir seçeneğin olmadığı bir İcâre türüdür.
- w. Kullanım hakkı varlıklarının kalıntı değeri (Kiracı açısından): 37'nci paragraf uyarınca hesaplanan ve kullanım hakkı varlıkları için geri kazanılması beklenen tutardır.
- x. Dayanak varlıkların kalıntı değeri (Kiraya veren açısından): Beklenen elden çıkarma maliyetleri düşüldükten sonra bu varlıklardan faydalı ömürleri sonunda elde edilmesi beklenen net tutardır. Dayanak varlıkların kalıntı değeri İcârenin başlangıcında tahmin edilir.
- y. Kullanım hakkı varlığı (intifa hakkı varlığı): İcârenin süresi içerisinde dayanak varlığa (normalde bir maddi duran varlık) ilişkin kiracının yasal olarak uygulanabilir kullanım (veya varlığın sağladığı intifa hakkını kontrol etme) hakkını temsil eden bir maddi olmayan duran varlık çeşidi olup, bu standardın uygulanması amacıyla 'bileşik varlığı' da kapsar.
- z. Kısa vadeli İcâre: Başlangıç tarihi itibarıyla İcâre süresinin 12 ay veya daha az olduğu faaliyet İcâresidir.
- aa. Alt İcâre: Bir varlığın edinilmiş kullanım hakkının kiracı ('aracı kiraya veren') tarafından üçüncü bir tarafa bağımsız bir İcâreye dayalı olarak devredildiği İcâre işlemidir. Bu işlemde esas kiraya veren ile kiracı arasındaki başlangıçtaki İcâre sözleşmesi ('esas İcâre') yürürlükte kalmaya devam eder.

- bb. Dayanak varlık: İcâre sözleşmesinin konusu olan ve kullanım hakkının kiraya verenden kiracıya devredildiği varlıktır.
- cc. Faydalı ömür: Bir varlığın kullanılması beklenen süre veya ilgili varlıktan elde edilmesi beklenen üretim sayısı ya da benzeri üretim birimidir.
- dd. İntifa hakkı: Varlığı kullanma veya varlıktan faydalanma hakkı ve bu varlıktan doğan fayda veya kârı elde etme hakkından oluşan, mülkiyetle ilgili iki hakkı da kapsayan yasal olarak uygulanabilir sınırlı bir haktır.
- ee. Değişken İcâre ödemeleri: İcâre süresi boyunca dayanak varlığın kullanım hakkı için kiracı tarafından kiraya verene yapılan, zamanın geçmesine bağlı olarak meydana gelenler dışında kalan ve fiili başlama tarihinden sonra meydana gelen durum veya şartlardaki değişiklikler nedeniyle değişiklik gösteren ödemelerdir. (bakınız 26'ncı paragraf).

İcârenin tanımlanması ve ayrıştırılması

5. Kuruluş, sözleşmenin başlangıcında, sözleşmenin İcâre sözleşmesi olup olmadığını veya İcâre işlemi içerip içermediğini değerlendirir. Sözleşmenin, üzerinde anlaşılan bir bedel karşılığında belli bir süre için tanımlanan bir varlığın kullanımını (kontrolü değil) devretmesi durumunda bu sözleşme, bir İcâre sözleşmesidir veya İcâre işlemi içerir. Uygulanabilir olduğu durumlarda, sözleşmede bahsi geçen süre sadece zaman aşımı faktörü üzerinden değil kullanım faktörü üzerinden de kararlaştırılabilir.
6. Kuruluş, sözleşmenin İcâre sözleşmesi olup olmadığını veya İcâre işlemi içerip içermediğini sadece sözleşmenin hüküm ve koşulları değiştirilmesi durumunda yeniden değerlendirir.

İcâre sözleşmesi içerisindeki bileşenlerin ayrıştırılması

7. Kuruluş, 10'uncu paragrafta belirtilen kolaylaştırıcı uygulamadan faydalanmaması durumunda, İcâre sözleşmesi olan veya İcâre içeren bir sözleşme söz konusu olduğunda sözleşmedeki her bir İcâre bileşenini sözleşmedeki İcâre niteliği taşımayan bileşenlerden (örneğin; hizmet bedeli, bakım giderleri, fason üretim giderleri vs.) ayrı şekilde İcâre olarak muhasebeleştirir.

8. Kiracı, 10'uncu paragrafta belirtilen kolaylaştırıcı uygulamadan faydalanmaması durumunda, İcâre dışı bileşenleri muhasebeleştirirken ilgili FFMS'yi uygulayarak veya böyle bir standardın olmaması durumunda benimseyeceği muhasebe politikasının Fıkhî ilke ve kurallara uygun olması şartıyla genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinden faydalanır.

Kiracı

9. Kiracı, bir İcâre bileşeni ile bir veya daha fazla ilave İcâre bileşeni veya İcâre niteliği taşımayan bileşen içeren sözleşmeler için sözleşmede yer alan bedeli, İcâre bileşeninin tahmini nispi tek başına fiyatı ile İcâre niteliği taşımayan bileşenlerin tahmini toplam tek başına fiyatını esas alarak her bir İcâre bileşenine dağıtır.
10. Alternatif olarak kiracı, dayanak varlığın sınıfına göre İcâre niteliği taşımayan bileşenleri İcâre bileşenlerinden ayırmamayı, bunun yerine her bir İcâre bileşenini ve onunla ilişkili olan İcâre niteliği taşımayan bileşenleri tek bir İcâre bileşeni olarak muhasebeleştirmeyi tercih edebileceği kolaylaştırıcı uygulamayı kullanabilir.

Kiraya veren

11. Kiraya veren, bir İcâre bileşeni ile bir veya daha fazla ilave İcâre bileşeni veya İcâre niteliği taşımayan bileşen içeren sözleşmeler için sözleşmede yer alan bedeli, tahmini nispi tek başına fiyat esasına dayanarak tüm İcâre bileşenlerine ve İcâre niteliği taşımayan bileşenlere (sözleşmede tanımlanan edim yükümlülüğü) dağıtır. Farklı İcâre bileşenlerinin benzer özellik göstermesi durumunda kiraya veren aynı şekilde bu bileşenleri tek bir İcâre bileşeni olarak değerlendirmeyi tercih edebilir.

İcârenin sınıflandırılması

12. Kuruluş ister kiraya veren ister kiracı konumunda olsun gerçekleştirdiği tüm İcâre işlemlerini aşağıdaki şekilde sınıflandırır:
 - a. Faaliyet İcâresi (bakınız paragraf 4(v)),
 - b. Aşağıdaki şekillerde gerçekleşebilen İcâre Müntehiye Bitimlilik (MBT) (bakınız paragraf 4(n)),

- i. Mülkiyetin İcâre süresi sonunda satış veya hibe yoluyla devredilmesinin beklendiği İcâre MBT veya
- ii. Mülkiyetin İcâre süresi sonunda aşamalı olarak devredildiği İcâre MBT (azalan Müşâreke İcâresi dâhil).

İcâre süresi

13. Kuruluş, ister kiraya veren ister kiracı konumunda olsun, sözleşmeden doğan bağlayıcı süreyi (üretim veya tüketim birimleri cinsinden de ifade edilebilecek) ve opsiyon olarak tanınan hakların kullanılacağına makul olarak beklendiği süreleri kapsayan İcâre süresini aşağıdaki hususları da içerecek şekilde belirler:
 - a. Kiracının bu opsiyonu kullanacağından makul ölçüde emin olması durumunda İcârenin uzatılması opsiyonu (İcâreyi uzatma opsiyonunun kapsadığı süre) veya
 - b. Kiracının bu opsiyonu kullanmayacağından makul ölçüde emin olması durumunda, İcârenin sonlandırılması opsiyonu (İcâreyi sonlandırma opsiyonunun kapsadığı süre).

Uzatma (sonlandırmama dâhil) seçeneklerinin uygulanma olasılığının değerlendirilmesi

14. Kuruluş, 13(a) veya 13(b) paragraflarındaki hükümler uyarınca İcâre süresinin uzatılma olasılığını değerlendirirken, aşağıdaki hususlar da dâhil olmak üzere böyle bir uzatma için ekonomik teşvik oluşturan ilgili tüm durum ve şartları dikkate alır:
 - a. Piyasa koşullarıyla karşılaştırılmak suretiyle opsiyona bağlı dönemlere ilişkin sözleşmede yer alan hüküm ve koşullar, örneğin:
 - i. Opsiyona bağlı herhangi bir dönemdeki İcâre ödemelerinin tutarı,
 - ii. Sonlandırma cezalarından ve satın alma taahhütlerinden kaynaklanan ödemeler gibi her türlü değişken İcâre ödemelerinin veya diğer şarta bağlı ödemelerin tutarı ve

- iii. Opsiyona bağlı dönemlerden sonra kullanılabilen her türlü opsiyona ilişkin hüküm ve koşullar (örneğin, bir uzatma süresinin sonunda, hâlihazırda piyasa fiyatlarının altında kalan bir fiyattan kullanılabilen bir satın alma opsiyonu veya hibe yoluyla varlığın devredilmesi).
 - b. Sözleşme süresi boyunca dayanak varlıklar için yapılan veya yapılması beklenen ve kiracının İcâreyi uzatma veya sonlandırma opsiyonu ya da dayanak varlığı satın alma opsiyonu kullanılabilir hale geldiğinde kiracıya önemli ekonomik yarar sağlaması beklenen dayanak varlığa ilişkin önemli iyileştirmeler (özel maliyetler),
 - c. Dayanak varlığın sözleşmede belirtilen bir duruma veya konuma getirilmesiyle ilgili maliyetler dâhil olmak üzere, müzakere maliyetleri, yeniden yerleştirme maliyetleri, kiracının ihtiyaçlarına uygun başka bir dayanak varlık tanımlanmasına ilişkin maliyetler, kiracının faaliyetlerine yeni bir varlık eklenmesinden kaynaklanan maliyetler veya sonlandırma cezaları ve benzer maliyetler gibi İcârenin sonlandırılmasıyla ilgili maliyetler,
 - d. Dayanak varlığın, özel amaçlı bir varlık olup olmadığı, konumu ve uygun alternatiflerin varlığı gibi hususlar dikkate alındığında, dayanak varlığın kiracının faaliyetleri açısından önemi ve
 - e. Opsiyonun kullanımının şarta bağlı olması (başka bir ifadeyle opsiyonun, yalnızca bir veya birkaç şartın karşılanması durumunda kullanılabilmesi) ve bu şartların gerçekleşme ihtimali.
15. Genel olarak, aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi halinde kiracının uzatma opsiyonunu kullanacağından makul ölçüde emin olduğu düşünülür:
- a. İcâreyi uzatma veya sonlandırma opsiyonunun, kiracının diğer opsiyonu kullanması durumunda ödeyeceği miktarla aşağı yukarı aynı miktarı ödeyeceği bir veya daha fazla sözleşme özelliğiyle (örneğin satın alma taahhüdü) birleştirilmesi,
 - b. Ekonomik olarak genellikle daha uygulanabilir olmasından dolayı İcârenin bağlayıcı süresinin çok kısa olması ve

- c. Kiracının belirli türdeki varlıkları genel olarak kullanma süresine ilişkin geçmiş uygulamaları (ister İcâre kapsamında olsun isterse mülk sahibi olarak olsun) ve bu uygulamaların ekonomik nedenleri, bu opsiyonun kullanılmasının ekonomik olarak daha uygulanabilir ve kiracının geçmiş uygulamaları ile uyumlu olup olmadığını belirler.
16. Kiracının uzatma opsiyonlarını kullanmak için beyan ettiği niyet ile İcâre süresinin uzatılmasıyla ilgili makul kesinlik sağlandığına dair aksi ispat edilene kadar geçerli bir ön kabul söz konusudur.

İcâre süresinin sonradan yeniden değerlendirilmesi

17. Kiracı,
- a. Kendi kontrolünde olan ve
- b. Daha önce İcâre süresini belirlerken dikkate almadığı bir opsiyonu kullanacağından ya da daha önce İcâre süresini belirlerken dikkate aldığı bir opsiyonu kullanmayacağından makul ölçüde emin olup olmamasını etkileyen önemli bir olayın veya koşullarda önemli bir değişikliğin meydana gelmesi durumunda, uzatma opsiyonunu kullanacağından veya sonlandırma opsiyonunu kullanmayacağından makul ölçüde emin olup olmadığını yeniden değerlendirir.
18. Kuruluş, sözleşmeden doğan bağlayıcı süre veya opsiyon olarak tanınan hakların kullanılacağına makul olarak beklendiği sürelerde bir değişiklik olursa İcâre süresini revize eder. İcâre süresi aşağıdaki gibi durumlarda revize edilir:
- a. Kiracının, kuruluşun daha önce İcâre süresini belirlerken dikkate almadığı bir opsiyonu kullanması,
- b. Kiracının, kuruluşun daha önce İcâre süresini belirlerken dikkate aldığı bir opsiyonu kullanmaması,
- c. Kiracının, kuruluşun daha önce İcâre süresini belirlerken dikkate almadığı bir opsiyonu sözleşme gereği kullanmasını zorunlu tutan bir olayın meydana gelmesi veya

- d. Kiracının, kuruluşun daha önce İcâre süresini belirlerken dikkate aldığı bir opsiyonu sözleşme gereği kullanmasını engelleyen bir olayın meydana gelmesi.

Kiracının muhasebeleştirme ve finansal raporlama yükümlülükleri

İlk ölçüm

Avans İcâre ödemeleri

19. Fiili başlama tarihinden önce kiracının avans olarak ödediği her türlü İcâre ödemesi “avans İcâre ödemesi” olarak muhasebeleştirilir ve sunulur.
20. İcâre süresi başladıktan ve brüt İcâre yükümlülüğü ile net İcâre yükümlülüğü belirlendikten sonra avans İcâre ödemeleri brüt İcâre yükümlülüğünden mahsup edilir.

İlk ölçüm

21. Kiracı, fiili başlama tarihinde aşağıdakileri muhasebeleştirir:
- Kullanım hakkı (intifa hakkı) varlığını ve
 - Aşağıdaki bileşenlerden oluşan net İcâre yükümlülüğünü:
 - Brüt İcâre yükümlülüğü,
 - Ertelenmiş İcâre gideri (yükümlülük düzenleyici hesap olarak gösterilir).

Kullanım hakkı varlığının ilk ölçümü

22. Kiracı, fiili başlama tarihinde kullanım hakkı varlığını maliyeti üzerinden ölçer.
23. Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:
- Kullanım hakkı varlığının “esas maliyeti” (31’inci veya 32’nci paragraflarda belirlendiği şekliyle),
 - Kiracı tarafından katlanılan tüm başlangıçtaki doğrudan maliyetler ve
 - Söküm veya hizmetten çıkarma maliyetleri.¹

¹ Söküm veya hizmetten çıkarma maliyetleri gerekli Fikhî onayların alınması şartıyla genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri uyarınca muhasebeleştirilir.

İcâre yükümlülüğünün ilk ölçümü

24. Brüt İcâre yükümlülüğü, İcâre süresi içerisinde ödenecek toplam İcâre bedelinin brüt tutarı olarak başlangıçta muhasebeleştirilir.
25. Fıili başlama tarihinde, İcâre yükümlülüğünün ölçümüne dâhil edilen toplam İcâre ödemeleri, dayanak varlığın İcâre süresi boyunca kullanım hakkı için yapılacak aşağıdaki ödemelerden oluşur:
- Sabit İcâre ödemelerinden teşvik alacaklarının düşülmesiyle bulunan tutar,
 - İlk ölçümü İcârenin başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan, bir endeks veya orana bağlı değişken İcâre ödemeleri (bakınız 4(ee) ve 26'ncı paragraflar) ve
 - İcâre süresinin kiracının İcâreyi sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, Fıkhî hükümlere tabi olarak İcârenin sonlandırılmasına ilişkin varsa ilave İcâre ödemeleri.
26. Değişken İcâre ödemeleri belli bir endeks veya orana bağlı olan İcâre ödemeleridir. Değişken İcâre ödemelerine; tüketici fiyat endeksine bağlı olan ödemeler, finansal piyasaya veya düzenleyici gösterge oranına bağlı olan ödemeler ya da piyasa İcâre bedellerindeki değişiklikleri yansıtacak şekilde değişen ödemeler örnek olarak verilebilir. Değişken İcâre ödemeleri ayrıca; ilave hizmetler sunduktan veya önemli bakım ve onarım hizmetlerinden sonra talep edilen ilave İcâre ödemeleri gibi belli kalcımlara bağlı ilave İcâre ödemelerini de içerir.

Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT için dikkate alınması gereken özel hususlar

27. Oransal mülkiyet ve kullanım hakkının aynı varlık için birlikte söz konusu olduğu aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT veya başka bir İcâre MBT türü söz konusu olduğunda, kiracı aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT kapsamında bileşik varlığı aşağıdaki hususları oransal biçimde kapsayacak şekilde muhasebeleştirir:
- Varlığın kullanım hakkı ve
 - Maddi duran varlığın mülkiyeti.

28. Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT kapsamındaki bileşik varlık bu Standart hükümlerine uygun olarak varlığın kullanım hakkına benzer şekilde muhasebeleştirilir.

Ertelenmiş İcâre gideri

29. Ertelenmiş İcâre gideri, brüt İcâre yükümlülüğü ile kullanım hakkı varlığının esas maliyeti arasındaki farktır. Ertelenmiş İcâre gideri, başlangıçta ertelenmiş İcâre gideri hesabı kullanılarak ertelenir.
30. Ertelenmiş İcâre gideri hesabı ilgili yükümlülüğü düzenleyici hesap olarak sunulur.

Kullanım hakkı varlığının esas maliyeti

Dayanak varlık maliyeti yöntemi

31. Fiili başlama tarihinde, kullanım hakkı varlığının esas maliyeti (faaliyet İcâresi hariç) aşağıdakilerden oluşur:
- Aşağıda yer alan tutarlardan biri:
 - Eğer kiracı tarafından özellikle ilgili İcâre işlemi için edinilmişse dayanak varlığın maliyeti veya
 - Kiracı tarafından özellikle ilgili İcâre işlemi için edinilmemişse veya kiracı maliyeti bilmiyorsa dayanak varlığın fiili başlama tarihindeki gerçeğe uygun değeri.
 - Eksi dayanak varlığın vadesindeki beklenen değeri (İcâre süresinin sonundaki değer). Bu değer aşağıdakilerden birisi olabilir:
 - İcâre süresinin sonunda devir işleminin gerçekleşeceği vaat edilen değer (hibe edilmesi bekleniyorsa değer sıfır alınır) veya
 - Vaat edilen bir değer yoksa İcâre süresinin sonunda dayanak varlığın beklenen gerçeğe uygun değeri.

Yükümlülük yöntemine dayalı tahmin

32. Yeterli bilgi olmaması sebebiyle (özellikle faaliyet icâresinde) kullanım hakkı varlığının esas maliyetininin 31'inci paragraf uyarınca dayanak varlık maliyet yöntemi çerçevesinde belirlenemediği durumda, ilgili esas maliyet benzer bir işlemde kullanım hakkı varlığı için ödenecek veya ödenmiş toplam bedelin (yani toplam İcâre ödemelerinin) gerçeğe uygun değerine dayalı bir tahminle belirlenebilir.

Sonraki ölçüm***Kullanım hakkı varlığının sonraki ölçümü***

33. Fıili başlama tarihinden sonra, kiracı kullanım hakkı varlığını:
- Maliyet,
 - Eksi - Birikmiş amortisman,
 - Eksi - birikmiş değer düşüklüğü zararları,
 - Artı/eksi - 44 ila 46'ncı paragraflarda belirtilen şekilde İcârenin değiştirilmesi veya yeniden değerlendirilmesinin etkilerine göre yapılan düzeltmeler.
- üzerinden ölçer.

Kullanım hakkı varlığının amortismanı

34. Kiracı, kullanım hakkı varlığını, fıili başlama tarihinden İcâre süresinin sonuna denk gelen kullanım hakkı varlığının faydalı ömrünün sonuna kadar amortismanına tabi tutar.
35. Kullanım hakkı varlığının amortismanına tabi tutarı, kullanım hakkı varlığının sunduğu faydalardan yararlanılma biçimini yansıtacak şekilde sistematik olarak dağıtılır.
36. Amortismanına tabi tutar, kullanım hakkı varlığından eğer varsa kalıntı değeri düşülerek belirlenir.
37. Kullanım hakkı varlığının kalıntı değeri aşağıdakilere eşittir:
- Aşağıdaki durumlarda kalıntı değeri sıfır kabul edilir:
 - Faaliyet İcâresi,

- ii. İcâre süresinin sonunda gerçeğe uygun değeri üzerinden satılan İcâre MBT veya
 - iii. 37(c) paragrafında belirtilen koşulu karşılamayan bir İcâre MBT.
- b. Aşamalı devir ile İcâre MBT söz konusu olduğunda İcâre süresinin sonunda tahmin edilen “dayanak varlığın kalıntı değeri” veya
 - c. Dayanak varlığın mülkiyetinin kiracıya devri opsiyonunun alım veya hibe yolu ile gerçekleşeceği ihtimali yüksek ise, İcâre süresinin sonunda satış veya hibe yoluyla gerçekleşen İcâre MBT söz konusu olduğunda, İcâre süresinin sonunda (eğer varsa) vaat edilen alış fiyatından düşülmüş tahmini “dayanak varlığın kalıntı değeri”.

Kullanım hakkı varlığının değer düşüklüğü

38. Kiracı, kullanım hakkı varlığının değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığını belirlemek ve tespit edilen her türlü değer düşüklüğü zararını muhasebeleştirme için FFMS 30 “Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler” hükümlerini uygular. Değer düşüklüğü testinde 37(c) paragrafı hükümleri uyarınca varlığın tahmini kalıntı değeri de dikkate alınır.
39. Kiracı, İcâre süresinin sona ermesinden sonra dayanak varlığı satın alma vaadi veya aşamalı devir üzerinden varlığı devralma vaadine ilişkin taahhüdü varsa, bu taahhüdün niteliği gereği ekonomik açıdan dezavantajlı olup olmadığını değerlendirir. Söz konusu taahhüdün ekonomik açıdan dezavantajlı olması durumunda, FFMS 30 “Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler” uyarınca muhasebeleştirme yapar.

İcâre yükümlülüğünün sonraki ölçümü

40. Fiili başlama tarihinden sonra, kiracı net İcâre yükümlülüğünü aşağıdaki şekilde ölçer:
 - a. Yapılan İcâre ödemelerini yansıtacak şekilde brüt İcâre yükümlülüğünün defter değerini azaltır,
 - b. Ertelenmiş İcâre giderini itfa etme yoluyla, İcâre yükümlülüğünün getirisini yansıtacak şekilde net defter değerini artırır ve

- c. Yeniden değerlendirme, değişiklik, İcâre sözleşmesi değişikliği veya revize edilmiş İcâre ödemeleri söz konusu olduğunda bu durumların etkilerini yansıtmak için defter değerini yeniden ölçer.
41. İcâre yükümlülüğünün defter değerinin yeniden ölçülmesinin (40(c) paragrafı uyarınca) etkisi; 44'üncü, 45'inci veya 46'ncı paragraflarda belirtilen hükümler geçerli değilse, ertelenmiş İcâre giderindeki bir değişiklik olarak muhasebeleştirilir.
42. Ertelenmiş İcâre gideri, İcâre süresi ile orantılı bir şekilde kâr/zarara yansıtılarak itfa edilir. Birçok İcâre işlemi için İcâre süresi ile orantılı olarak amortismanına tabi tutmada uygun yöntemin etkin getiri oranı yöntemi olduğuna dair aksi ispat edilebilir bir ön kabul söz konusudur.
43. Fiili başlama tarihinden sonra kiracı, başka bir varlığın (örneğin stoklar, maddi duran varlıklar, İstisnâ varlıkları vb.) defter değerine dâhil edilmemiş olmaları durumunda, aşağıdaki maliyetleri kâr veya zarara yansıtır:
- a. Ertelenmiş İcâre giderinin itfası ve
- b. Ortaya çıkmasına neden olan olay veya koşulun meydana geldiği dönemde İcâre yükümlülüğünün ölçümüne dâhil edilmeyen değişken İcâre ödemeleri.

İcâre sözleşmelerinde yapılan değişiklikler

İcâre süresinde veya gelecekteki İcâre ödemelerinde yapılan değişiklikler

44. Fiili başlama tarihinden sonra kiracı, kullanım hakkı varlığında değişiklik yapmaksızın (varlığın faydalı ekonomik ömründeki değişiklikler hariç) İcâre süresi veya gelecekteki İcâre ödemelerinde yapılan değişiklikleri aşağıdaki şekilde muhasebeleştirir:
- a. İcâre süresindeki değişiklikler - Kullanım hakkı varlığı, İcâre yükümlülüğü ve ertelenmiş İcâre gideri yeniden hesaplanır ve düzeltilir veya
- b. Sadece gelecekteki İcâre ödemelerindeki değişiklikler (örneğin bu İcâre ödemelerini belirlemek için kullanılan bir endeks veya gösterge oranındaki değişiklikten dolayı oluşan değişiklikler) - Kullanım hakkı varlığını etkilemeden sadece İcâre yükümlülüğü ve ertelenmiş İcâre gideri yeniden hesaplanır.

Kullanım hakkı varlığındaki değişiklikler: yeni İcâre bileşeni

45. Aşağıdaki koşulların her ikisinin birden yerine getirilmesi durumunda, kiracı açısından, bir İcâre değişikliği yeni bir İcâre bileşeni olarak değerlendirilerek ayrı bir İcâre olarak muhasebeleştirilir:
- Değişiklik neticesinde tanımlanabilir dayanak varlığın (varlıkların) kullanım hakkı ilaveten devrediliyorsa ve
 - İlave kullanım hakkı varlığına denk gelecek şekilde İcâre ödemeleri artıyorsa.

Kullanım hakkı varlığındaki değişiklikler: Önceki İcârenin finansal tablo dışı bırakılması ve yeni İcârenin muhasebeleştirilmesi

46. Eğer İcâredeki değişiklik 44'üncü ve 45'inci paragraflarda belirtilen koşulları karşılamıyorsa, kiracı yürürlük tarihi itibarıyla bu İcâreyi değiştirilmiş bir İcâre olarak ele alır ve yeni bir İcâre işlemi olarak muhasebeleştirir. Bundan dolayı kiracı İcâre yükümlülüğünü, ertelenmiş İcâre giderini ve kullanım hakkı varlığını sırasıyla yeni bir İcâre gibi yeniden hesaplar ve önceki İcâre işlemi ve bakiyeleri buna uygun şekilde finansal tablo dışı bırakır.

Dayanak varlıkla ilgili giderler

47. Fikhî ilkelere uygun olarak, sözleşmeye göre kiracının üstlenmesi gereken giderler de dâhil olmak üzere dayanak varlıkla ilgili yapılan faaliyet giderleri meydana geldikleri dönemde kiracı tarafından tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilir.
48. Kiracı, önemli tamir ve bakım, Tekâfül ve dayanak varlığın mülkiyetine dair diğer giderleri kiraya veren adına vekâleten üstlenmişse, bunları kiraya verenden alacak olarak kaydeder.

Muhasebeleştirme konusundaki muafiyetler ve kiracılar için basitleştirilmiş muhasebe yaklaşımı

49. Kiracı, İcârenin muhasebeleştirilmesi ve ölçümüne ilişkin 20 ilâ 48'inci paragraflarda yer alan hükümleri aşağıdaki durumlarda uygulamamayı tercih edebilir:
- Kısa vadeli İcârelerde (bakınız 51'inci ve 52'nci paragraflar) ve

- b. Dayanak varlığın düşük değerli olduğu İcâreler (bakınız 53'üncü ve 54'üncü paragraflar).

İcâre muafiyetleri için muhasebeleştirme

50. Muafiyet tanınan bir İcâre söz konusu olduğunda (49'uncu paragrafta belirlendiği gibi) kiracı İcâre ödemelerini aşağıdaki esaslardan birine göre gider olarak muhasebeleştirir:
 - a. İcâre süresi boyunca doğrusal olarak veya
 - b. Kiracının dayanak varlığın sunduğu faydalardan yararlanma biçimini daha iyi yansıttığı düşünülüyorsa, sistematik olarak.

Kısa vadeli İcâre

51. 49'uncu paragraf hükümleri uyarınca muafiyet tanınan kısa vadeli bir İcâre, İcârede değişiklik yapılması veya İcâre süresinde bir değişiklik söz konusu olduğunda yeni bir İcâre olarak kiracı tarafından tekrar değerlendirilir.
52. 49'uncu paragraf kapsamındaki muafiyet, benzer karakteristik özelliklere ve kullanıma sahip olan tüm dayanak varlık sınıfına uygulanır.

Düşük değerli İcâre

53. Bir İcâre işlemi için dayanak varlığın düşük değerde olduğu şeklinde değerlendirme yapılacaksa, bu tercih münferit olarak varlık veya İcâre işlemi bazında yapılır. Ancak grup/kombinasyon bazında yapılmaz. İcâre işlemi ne zaman yapıldığına bakılmaksızın dayanak varlığın değeri yeni halindeki değeri esas alınarak değerlendirilir.
54. 53'üncü paragrafta açıklanan tercih sadece, kiracı henüz elinde olmayan başka kaynaklara ihtiyaç duymadan veya başka varlıklara bağlı veya ilişkili olmaksızın varlığı münferiden kullanabileceğine geçerli olur.

Sunum ve açıklama

Sunum

55. Kiracı, kullanım hakkı varlığını ve net İcâre yükümlülüğünü finansal durum tablosunda sırasıyla “kullanım hakkı varlıkları” (“maddi duran varlıklar” ve “maddi olmayan duran varlıklar” arasında) ve bir yükümlülük şeklinde sunar.
56. Henüz fiilen başlamamış İcâre işlemlerine ilişkin ödenen avans İcâre ödemeleri alacak olarak sunulur.
57. Net İcâre gideri, aşağıdaki unsurları ayrı ayrı açıklayacak şekilde, kullanım hakkı varlığının kullanılma biçimine uygun olarak tek bir “faaliyet gideri” şeklinde kiracının gelir tablosunda sunulur:
 - a. Kullanım hakkı varlığının amortismanı,
 - b. Ertelenmiş İcâre giderinin itfası,
 - c. Değişken İcâre ödemeleri ve
 - d. İcâre değişiklikleri ve diğer düzeltmelerden kaynaklanan kazanç veya kayıp.

Açıklamalar

[Açıklama: Eğer İcâre gideri bir varlığın inşası/geliştirilmesi ile ilişkilendirilebiliyorsa, bu açıklamalar bu ilişkileri açıklarken yapılır]

58. FFMS 1 “Katılım Bankaları ve Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Tablolarında Genel Sunum ve Açıklama” uyarınca yapılması gereken açıklamalara ilave olarak, kiracı tarafından finansal tablolarda yapılması gereken asgari açıklamalar aşağıdaki gibidir:
 - a. Kiracının kiracı konumunda olduğu İcâre işlem türlerini gereğince açıklayacak şekilde İcâre ve İcâre MBT işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde benimsenen muhasebe politikaları,
 - b. Birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü düşüldükten sonra her bir varlık sınıfında sunulan kullanım hakkı varlıklarının tutarı ve eğer varsa bu Standart uyarınca bu tutara eklenecek veya bu tutardan düşülecek diğer bakiyelerin açıklanması,

- c. Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT kapsamında edinilen bileşik varlıkların aşağıdaki unsurların defter değerine orantılı şekilde ayrıştırılmış hali:
- Kullanım hakkı varlığı ve
 - Maddi varlık.
- d. Aşağıda yer alan her bir dönem itibarıyla dağıtılacak brüt ve net İcâre yükümlülük tutarının özeti:
- Gelecek 12 ay içerisinde,
 - Bir yıldan fazla ve beş yıldan az ve
 - Beş yıldan fazla.
- e. Henüz İcâre yükümlülüğü olarak muhasebeleştirilmemiş gelecek/muhtemel nakit çıkışları, örneğin:
- Kiracının taahhüt ettiği fakat henüz fiilen başlamamış olan gelecek/muhtemel İcâre işlemleri,
 - Değişken İcâre ödemeleri,
 - İcâre uzatma opsiyonları,
 - İcâre sonlandırma opsiyonları ve
 - İcâre süresinin sonunda dayanak varlığı (İcâre MBT ise) ya da İcâre süresi boyunca dayanak birimlerin oransal mülkiyetli birimlerini (aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT ise) satın alma opsiyonlarının kullanılması beklentisi veya taahhütleri.
- f. 58(e) paragrafı hükümleri uyarınca açıklanması gereken gelecekteki nakit çıkışları önemli olması durumunda, nakit çıkışlarının dağılımı tercihen aşağıdaki şekilde açıklanır:
- Gelecek 12 ay içerisinde,
 - Bir yıldan fazla ve beş yıldan az ve
 - Beş yıldan fazla.

- g. Satış ve geri İcâre işlemlerinin kapsadığı dönem içerisinde satılan varlıkların niteliği ve aşağıda belirtilen gerekli bilgiler açıklanır:
- i. Satış fiyatı,
 - ii. Satıştan önceki defter değeri,
 - iii. Satış ve geri İcâre işleminin gerçekleşmesinden doğan kazanç/kayıp ve
 - iv. Önemli olması halinde, işlemlerin gerçekleşmesine ilişkin esas hüküm ve koşullar.
- h. İcâre yükümlülüklerine karşılık gelecek şekilde henüz itfa edilmemiş İcâre giderleri. Dönem boyunca bu kalemlerdeki hareketler kalan İcâre yükümlülüğünden indirilerek uygun şekilde açıklanır.
- i. Dönem sonunda kalan güvence bedeli tutarları.
- j. Aşağıdakilerden herhangi birisinin gerçekleşmesi durumunda, şarta bağlı değer düşüklüğüne tabi olabilecek 37(c) paragrafı hükümleri uyarınca İcâre MBT söz konusu olduğunda kullanım hakkı varlığının kalıntı değerinin beklenen kümülatif tutarından fazlası:
- i. İcâre MBT'nin sonlandırılması veya
 - ii. İcâre süresinin sona ermesinden sonra satış veya hibe işleminin gerçekleşmemesi.
- k. Eğer varsa niteliklerine göre dönem boyunca kiraya verenin feragat ettiği İcâre ödemelerinin tutarı ve
- l. Eğer varsa temerrüde düşülen ödemeler ve diğer sözleşme ihlallerine karşılık yapılmış ve yapılacak olan sadaka ödemelerinin tutarı.

Kiraya verenin muhasebeleştirme ve finansal raporlama yükümlülükleri**İlk Ölçüm*****Tedarikçiye yapılan avans ödemeleri***

59. Dayanak varlığın kontrolünün kiraya verene devredilmesinden önce bu varlığın edinilmesi için kiraya veren tarafından yapılan her türlü avans ödemesi, tedarikçiye ödenen avans ödemesi olarak kaydedilerek raporlanır.

Alınan avans İcâre ödemeleri

60. İcâre işlemleri (ileriye yönelik/forward İcâre işlemleri dâhil) kapsamında kiraya veren tarafından alınan her türlü avans İcâre ödemesi, avans İcâre ödemelerine ilişkin yükümlülük olarak kaydedilerek raporlanır.

Dayanak varlığın muhasebeleştirilme zamanı

61. Dayanak varlık, kiraya veren tarafından kontrol edilmeye başlandığında yani kiraya veren bu varlığın mülkiyetinden kaynaklı tüm önemli risk ve getirilere sahip olduğunda, kiraya veren tarafından muhasebeleştirilir.

Dayanak varlığın muhasebeleştirilmesi

62. Dayanak varlık başlangıçta maliyeti üzerinden muhasebeleştirilir. Dayanak varlığın maliyeti, varlığın mevcut konumu ve durumuna getirilmesinden doğan diğer tüm maliyetler ile satın alma maliyetlerinden oluşur. Dayanak varlığın maliyeti; tüm vergileri (daha sonradan geri alınabilenler hariç), ilgili Tekâfül giderleri de dâhil olmak üzere ulaşım ve taşıma giderleri ve müşterinin aracı olarak katıldığı giderlerle aracıya ödediği her türlü ücreti de içerecek şekilde varlığın mevcut konumu ve durumuna getirilmesi ile doğrudan ilişkilendirilebilecek tüm maliyetleri kapsar. Ticari iskontolar, indirimler ve benzcri kalemler maliyetlerden düşülmelidir.

63. Dayanak varlığın parça parça veya kısımlar halinde edinilmesi durumunda, varlığın alınan her parçası veya kısmı 61'inci paragrafta tanımlanan koşulların yerine getirilmesi şartıyla muhasebeleştirilir.

Başlangıçtaki doğrudan maliyetler

64. Dayanak varlığın maliyetine dâhil edilmeye uygun olmayan ve icâre işlemini düzenlediği için kiraya verenin üstlendiği işlem maliyetleri, başlangıçtaki doğrudan maliyet olarak muhasebeleştirilir ve ertelenir.
65. Başlangıçtaki doğrudan maliyetler, icâre hasılatının dağıtılmasındaki şekliyle tutarlı bir biçimde icâre süresi boyunca itfa edilerek gelir tablosuna yansıtılır.

Sonraki ölçüm

66. İlk muhasebeleştirmeden sonra dayanak varlıklar, maliyetinden birikmiş amortisman ve varsa birikmiş değer düşüklüğü zararları indirilerek gösterilir.

Amortisman

67. Dayanak varlığın amortisman tabii tutarı, varlıktan beklenen ekonomik faydaları yansıtacak şekilde varlığın faydalı ömrü boyunca kâr/zarara yansıtılır. Farklı bir yöntemin bu faydaları daha iyi yansıtacağı değerlendirilmiyorsa, doğrusal amortisman yönteminin varlıktan beklenen ekonomik faydayı en iyi yansıtan yöntem olduğu değerlendirilir.
68. Amortisman tabii tutar, dayanak varlığın kalıntı değerinin düşülmesi sonucu bulunan tutarı ifade eder.
69. Dayanak varlık açısından kalıntı değer aşağıdakilerden biridir:
- Faaliyet icâresi olması durumunda dayanak varlığın icâre süresi sonundaki tahmin edilen gerçeğe uygun değeri veya satış yoluyla gerçekleşen icâre MBT söz konusu ise icâre süresi bittikten sonraki gerçeğe uygun değeri,
 - icâre süresinin sona ermesinden sonra hibe yoluyla gerçekleşen icâre MBT söz konusu ise sıfır,
 - icâre süresinin sona ermesinden sonra vaat edilen satış bedeli üzerinden satış yoluyla gerçekleşen icâre MBT işlemi söz konusu ise vaat edilen satış bedeli veya

- d. Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT söz konusu ise maliyet veya tahmini gerçekleştirilebilir değerden düşük olanı. [Açıklama: Tahmini gerçekleştirilebilir değerlerin kullanılması için birimlerin satışının gerçeğe uygun değerden gerçekleşmesi ve oransal birimlerin devri esnasında gerçekleştirilebilir değerde azalma olduğuna dair bir gösterge olması gerekmektedir. Bu kapsamda, bu varlıklar genel anlamda amortismanına tabi tutulmazlar].
70. Dayanak varlığın faydalı ekonomik ömrü genel anlamda:
- a. 70 (b) paragrafının uygulandığı işlemler hariç olmak üzere tüm İcâre işlemleri için İcâre süresini veya
- b. İcâre süresinin sona ermesinden sonra dayanak varlığın, kiracının kendisi tarafından ya da başka bir veya daha fazla faaliyet İcâresi işlemi için kullanımının amaçlandığı faaliyet İcâresi işlemleri söz konusu ise (kiracının benzer varlıkları dâhil) benzer varlıkların faydalı ömrüne eşdeğer süreleri temsil eder.

Değer Düşüklüğü

71. Dayanak varlık, FFMS 30 “Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler”in değer düşüklüğü hükümlerine tabidir.
72. Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT söz konusu olduğunda dayanak varlık, FFMS 30 “Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler”in net gerçekleştirilebilir değere (NGD) ilişkin hükümlerine tabidir.

Taahhütlerin muhasebeleştirilmesi

73. Kiraya veren tarafından bir İcâre işlemi ile ilgili olarak ekonomik açıdan dezavantajlı bir taahhütle sonuçlanan her türlü vaat/taahhütler FFMS 30 “Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler” hükümleri uyarınca muhasebeleştirilir ve raporlanır.

İcâre hasılatı ve maliyeti

İcâre hasılatı

74. İcâre hasılatı aşağıdakilerden herhangi birisinin uygulanması suretiyle tahakkuk esasına göre kiraya verenin gelir tablosunda muhasebeleştirilir:
- Doğrusal amortisman esası – tercih edilen yöntem - veya
 - Başka bir sistematik esas.
75. Kiraya veren, başka bir sistematik esas ile dayanak varlığın kullanımından elde edilen faydanın azalmasını daha iyi gösterebilecekse, bu esası kullanır.

Efektif getiri oranı yönteminin uygulanması

76. Çeşitli İcâre MBT işlemlerinde efektif getiri oranı yöntemi ile dayanak varlığın kullanımından elde edilen faydanın azalmasını daha iyi şekilde göstermenin mümkün olduğuna dair aksi ispat edilebilir bir ön kabul söz konusudur.
77. Bu yöntem kapsamında, İcâre varlıklarına yapılan net yatırım üzerinden net İcâre hasılatı adı altında tek tip bir getiri oranı elde edecek şekilde brüt İcâre hasılatı İcâre süresi boyunca gelir tablosuna yansıtılır. Bu kapsamda aşağıdaki tanımlar geçerlidir:
- Net İcâre hasılatı, brüt İcâre hasılatı tutarından İcâre giderleri düşüldükten sonra (amortisman ve itfa) kalan tutarıdır ve
 - İcâre varlıklarına yapılan net yatırım, amortisman tabii tutulmamış başlangıçtaki doğrudan maliyetleri de içerecek şekilde dayanak varlığın net defter değeridir.
78. Efektif getiri oranı yöntemini kullanırken vadesi gelen İcâre ödemeleri üzerinden muhasebeleştirilen İcâre hasılatı fazlası tahakkuk etmiş İcâre ödemesi olarak muhasebeleştirilir.

Aşamalı devir üzerinden gerçekleşen İcâre MBT işlemleri için sistematik yöntemin uygulanması

79. Aşamalı devir üzerinden gerçekleşen İcâre MBT işlemlerinde en uygun sistematik yöntemin, İcâre hasılatını vadesi geldiği raporlama dönemi içerisinde, kiracının dayanak varlıktan daha büyük bir paya sahibi oldukça hasılatın aşamalı olarak azalacağını göz önünde bulundurulup tahakkuk esasına göre muhasebeleştirmek olduğuna dair aksi ispat edilebilir bir ön kabul bulunmaktadır.

İcâre maliyetleri

80. İcâre hasılatının elde edilmesinden dolayı katılan İcâre maliyetleri kiraya verenin gelir tablosunda gider olarak muhasebeleştirilir. Bu giderleri şunları kapsar:
- Dayanak varlığın amortismanı,
 - Başlangıçtaki doğrudan maliyetlerin itfası ve
 - Önemli bakım ve onarım işleri (faaliyetlerle ilgili bakım ve onarım harici), Tekâfül ve vergiler gibi dayanak varlığın mülkiyetine ilişkin diğer giderler.

Sunum ve açıklamalar

81. İcâre varlıkları kiraya verenin finansal durum tablosunda “İcâre varlıkları” olarak sunulur.
82. Net İcâre hasılatı aşağıdaki unsurlardan oluşacak şekilde kiraya verenin gelir tablosunda sunulur:
- Raporlama dönemi içerisinde muhasebeleştirilmiş brüt İcâre hasılatı,
 - Eksi - dayanak varlığın amortismanı,
 - Eksi - Tekâfül, tescil, hukuki giderler, bakım ve onarım giderleri gibi İcâre varlıklarıyla ilgili giderler
83. Alınan avans İcâre ödemeleri kiraya verenin finansal durum tablosunda yükümlülük olarak muhasebeleştirilir ve sunulur.

84. Başlangıçtaki doğrudan maliyetler; başlangıçtaki toplam doğrudan maliyetler ve itfa edilmemiş başlangıçtaki doğrudan maliyetleri de yansıtacak şekilde İcâre varlıklarının defter değerine ekleme olarak gösterilir.

Açıklamalar

85. FFMS 1 “Katılım Bankaları ve Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Tablolarında Genel Sunum ve Açıklama” uyarınca yapılması gereken açıklamalara ilave olarak, kiraya veren tarafından finansal tablolarda yapılması gereken asgari açıklamalar aşağıdaki gibidir:
- a. Kiraya verenin kiraya veren konumunda olduğu İcâre işlem türlerini gereğince açıklayacak şekilde İcâre ve İcâre MBT işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde benimsenen muhasebe politikaları,
 - b. Birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü düşüldükten sonra her bir varlık sınıfında sunulan kullanım hakkı varlıklarının tutarı ve eğer varsa bu standart uyarınca bu tutara eklenecek veya bu tutardan düşülecek diğer bakiyelerin açıklanması,
 - c. Başlangıçtaki doğrudan maliyetlerin itfası,
 - d. İcâre işlemleriyle ilgili gelecekteki nakit akışları. Bunun içerisinde aşağıdakilerden kaynaklanan nakit akışları yer almaktadır:
 - i. İcâre ödemeleri,
 - ii. Uzatma ve sonlandırma opsiyonları,
 - iii. İcâre süresinin sonunda dayanak varlığı (İcâre MBT ise) ya da İcâre süresi boyunca dayanak birimlerin oransal mülkiyetli birimlerini (aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT ise) satma opsiyonlarının kullanılması beklentisi veya taahhütleri,
 - iv. Sipariş edilecekler, alımı yapılacaklar ve İcâre esasına göre verilenler de dâhil olmak üzere taahhüt edilen varlık alımları ve
 - v. Kiracının taahhüt ettiği fakat henüz başlamamış İcâre işlemleriyle ilgili İcâre ödemeleri.

- e. 85 (d) paragrafı hükümleri uyarınca açıklanması gereken gelecekteki nakit çıkışları önemli olması durumunda, nakit çıkışlarının dağılımı tercihen aşağıdaki şekilde açıklanır:
- Gelecek 12 ay içerisinde,
 - Bir yıldan fazla ve beş yıldan az ve
 - Beş yıldan fazla.
- f. Dönem sonunda kalan güvence bedeli tutarları,
- g. Eğer varsa niteliklerine göre dönem boyunca kiraya verenin feragat ettiği İcâre ödemelerinin tutarı ve
- h. Eğer varsa temerrüde düşülen ödemeler ve diğer sözleşme ihlallerine karşılık yapılmış ve yapılacak olan sadaka ödemelerinin tutarı.

İcâre MBT: Dayanak varlığın mülkiyetinin devri

Dayanak varlığın devrinin muhasebeleştirilme zamanı

86. İcâre MBT söz konusu olduğunda varlığın mülkiyetinin devri, kontrolün (bu varlığın mülkiyetine ilişkin risk ve getirileri de kapsayacak şekilde) devredilmesi suretiyle aşağıda belirtilen ayrı sözleşmeler kapsamında gerçekleşebilir:
- Satış sözleşmesi – İcâre süresinin sona ermesinden sonra (belli şartlar altında İcâre süresinin erken sonlandırılmasından sonra),
 - Hibe sözleşmesi – İcâre süresinin sona ermesinden sonra veya
 - Oransal mülkiyet satış sözleşmeleri (genellikle mülkiyet birimleri şeklinde) – İcâre süresi boyunca.
87. 86'ncı paragrafta geçen sözleşmeler bir teklif ve kabulden oluşur (bu kapsamda taraflardan birisi teklifte bulunur ve diğeri de kabul eder) ve ileriki bir tarihte böyle bir işlemin gerçekleşeceğine dair verilen vaatlerle (en azından taraflardan birisi için bağlayıcı olmayan) karıştırılmamalıdır.

88. Dayanak varlığın mülkiyetinin (veya oransal mülkiyetinin) devri, genellikle ilgili sözleşmenin tamamlanması ile aynı zamana denk gelecek şekilde, varlığın kontrolünün kiracıya devredilmesinin ardından her iki tarafça muhasebeleştirilir (ayrıca bakınız 89'uncu paragraf).

Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT işlemi –özel hususlar

89. Dayanak varlığın oransal mülkiyetinin aşamalı devri, ilgili sözleşmenin tamamlanması ile aynı zamana denk gelecek şekilde varlığın kontrolünün aşağıdaki şekillerde devredilmesinin ardından her iki tarafça muhasebeleştirilir:
- Oransal mülkiyetin devrinin teklifi veya kabulü veya
 - Bu devrin gerçekleşmesine yönelik münferit bir teklif ve kabulün olmaması durumunda, sözleşmede izin verilmesi ve Fıkhî ilkelere uygun olması şartıyla devam eden bir anlaşma kapsamında bu birimlerin satın alınması karşılığında yapılan ödeme (ve bu ödemenin kabulü).

Satın alan/devralan tarafın (önceden kiracı olarak anılan) kayıtları

İcâre süresinin tamamlanmasından sonra

90. Edinilen dayanak varlık edinim tarihinde satın alan tarafın (önceden kiracı olarak anılan taraf) kayıtlarında maddi duran varlık, yatırım amaçlı gayrimenkul veya varlığın niteliğine uygun başka bir varlık kategorisi olarak aşağıdaki tutarlar üzerinden muhasebeleştirilir:
- Maliyet, varlığın edinilmesi için ödenen veya ödenecek olan bedel,
 - Artı - eğer varsa kullanım hakkı varlığından yeniden sınıflandırılan kullanım hakkı varlığının defter değeri (37'nci paragraf uyarınca kalıntı değeri hesaplanan)

Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT işlemi –özel hususlar

91. Mülkiyet birimlerinin tamamının devredilmesinden sonra, tamamına sahip olunan varlık olarak edinilen bileşik varlık; maddi duran varlık, yatırım amaçlı gayrimenkul veya varlığın niteliğine uygun başka bir varlık sınıfında defter değeri (varlığın maliyetinden birikmiş amortisman ve varsa birikmiş değer düşüklüğü zararları düşülerek bulunan) üzerinden yeniden sınıflandırılır.

Satıcı/devreden tarafın (önceden kiraya veren olarak anılan) finansal tablo dışı bırakması

92. İcâre süresinin sona ermesi veya erken sonlandırma/ödeme gibi nedenlerle dayanak varlığın satışı veya hibesi durumunda, satıcı/devreden taraf (önceden kiraya veren olarak anılan) tarafından dayanak varlık finansal tablo dışı bırakılır. Varlığın defter değeri ve alınan veya alınacak olan bedel arasındaki fark kazanç veya kayıp olarak gelir tablosuna yansıtılır.

Aşamalı devir ile gerçekleşen İcâre MBT işlemi –özel hususlar

93. Mülkiyet devrine ilişkin her bir işlem kapsamında devredilen dayanak varlığın oransal mülkiyeti; alınan veya alınacak bedelin birim satışlarından elde edilen gelir olarak muhasebeleştirilmesi, satılan birim maliyeti anlamına gelen mülkiyetle oranlı giderin defter değeri üzerinden muhasebeleştirilmesi ve satılan birimlerden elde edilen her türlü kazanç veya kayıpların gelir tablosuna yansıtılması suretiyle satıcının (önceden kiraya veren olarak anılan) defterlerinde muhasebeleştirilir.

İcârenin erken sonlandırılması/ödenmesi ile dayanak varlıkların devri

94. İcârenin erken sonlandırılması ve dayanak varlığın kiraya verenden kiracıya devredilmesi durumunda, her iki işlem de Fıkhî hükümler ve sözleşme şartları uyarınca ayrı ayrı muhasebeleştirilir. Böyle bir durumda, dayanak varlığın devredilmesinden önce İcâre sözleşmesi yapılır ve bu sözleşmeden kaynaklanan tüm kazanç veya kayıplar İcâre sözleşmesinin sonlandırıldığı zaman gelir tablosuna yansıtılır.
95. İcâre sözleşmesi sonlandırıldığında dayanak varlığın devri 96'ncı ve 97'nci paragraf hükümlerine göre muhasebeleştirilir.

Satın alan/devralan tarafın (önceden kiracı olarak anılan) kayıtları

96. İcâre işleminin erken sonlandırılması ve dayanak varlığın kiracı tarafından erken satın alınması durumunda, dayanak varlık satın alan taraf (kiracı olarak anılan taraf) tarafından maddi duran varlık, yatırım amaçlı gayrimenkul veya varlığın niteliğine uygun başka bir varlık sınıfında aşağıdaki tutarlar üzerinden muhasebeleştirilir:
- Maliyet, varlığın edinilmesi için ödenen veya ödenecek olan bedel (fakat satın alma bedelinin bir parçası olmayan ve erken ödeme/İcârenin sonlandırılması karşılığında yapılan ilave ödemeler hariç),
 - Artı - kullanım hakkı varlığının defter değeri,
 - Eksi - eğer varsa, erken ödeme/sonlandırma sonucunda tespit edilen değer düşüklüğü.

Satıcı/devreden tarafın (önceden kiraya veren olarak anılan) kayıtları

97. İcâre işleminin erken sonlandırılması ve dayanak varlığın satıcı/devreden taraf (önceden kiraya veren olarak anılan) tarafından erken satışı veya hibesi durumunda, edinilen dayanak varlık satıcı/devreden taraf (önceden kiracı olarak anılan) tarafından finansal tablo dışı bırakılır ve aşağıdaki tutarlar gelir tablosunda ayrı ayrı muhasebeleştirilir:
- İcârenin erken ödenmesinden doğan kazanç veya kayıp ve
 - Alınan veya alınacak (varsa) bedel ve dayanak varlığın defter değeri arasındaki fark anlamına gelen İcâre varlığının elden çıkarılmasından doğan kazanç veya kayıp.

Satış ve geri İcâre işlemleri

98. Bir kuruluşun (satıcının-kiracının) bir varlığı başka bir kuruluşa (alıcıya-kiraya verene) Fıkhî hükümlere uygun biçimde devretmesi ve alıcı-kiraya verenin aynı varlığı tekrar aynı satıcı-kiracıya şartsız olarak geri İcâre etmesi durumunda, hem satıcı-kiracı hem de alıcı-kiraya veren devir sözleşmesini ve İcâre işlemini 99 ilâ 104'üncü paragraf hükümlerine göre muhasebeleştirir.

Varlığın satışı

99. Dayanak varlığın satıcı-kiracıdan alıcı-kiraya verene satışının gerçekleşmesi için mülkiyetiyle ilgili risk ve getirileri de kapsayacak şekilde bu varlığın kontrolünün alıcı-kiraya verene devredilmesi gerekir.
100. Satıcı-kiracı, varlığın geri İcâre amaçlı oransal devri durumunda, devirden ve geri edinimden sonra kalan oransal kullanım hakkı varlığını varlığı ölçer ve her türlü kazanç veya kaybı buna göre muhasebeleştirir.

Varlığın satışının satıcı-kiracı tarafından muhasebeleştirilmesi

101. Satıcı-kiracı dayanak varlığın kontrolünün devrini ve İcâre işleminin gerçekleştirilmesini iki ayrı ve bağımsız sözleşme olarak muhasebeleştirir. Mülkiyetin devredilip devredilmediği başka yollarla belirlenemiyorsa kontrolün devredilmesiyle mülkiyetin de devredildiği kabul edilir.
102. Eğer varlığın devir/satış bedelinin gerçeğe uygun değeri devredilen varlığın gerçeğe uygun değerine yakın değilse, bu varlıktan doğan her türlü kazanç veya kayıp:
- Faaliyet İcâresi ise anında gelir tablosunda muhasebeleştirilir veya
 - Diğer tüm İcâre türlerinde ertelenir ve İcâre süresi boyunca amortismanına tabi tutulur.
103. Varlığın satışından dolayı ortaya çıkan ertelenmiş kazanç veya kayıplar; kazanç ise İcâre yükümlülüğünden düşülerek, kayıp ise İcâre yükümlülüğüne eklenerek gösterilir.

Alıcı-kiraya veren açısından muhasebeleştirme

104. Alıcı-kiraya veren satış ve geri İcâre işlemini bu standart hükümleri gereğince herhangi özel bir hususu dikkate almaksızın normal bir kiraya veren gibi muhasebeleştirir.

İlgili diğer muhasebe işlemleri

Forward İcâre

105. Forward İcâre işlemlerinde, gelecekteki kiracı tarafından gelecekteki kiraya verene yapılan her türlü avans ödemesi kiracı tarafından 19'uncu paragrafa, kiraya veren tarafından ise 60'ıncı paragrafa uygun olarak muhasebeleştirilir. Forward İcâre işlemleri kapsamında verilen taahhütler 58(e)(i) paragrafı uyarınca açıklanır. Forward İcâre işlemi İcârenin fiilen başlaması ile bu Standardın diğer hükümlerine tabi olur.

Güvence bedeli (Hamişü'l ciddiyet)

106. Sözleşme hükümlerine tabi olmak şartıyla kiracının ödediği güvence bedeli kiraya verenden tahsil edilecek bir alacak olarak muhasebeleştirilir ve mülkiyet devri bedeline göre veya devir esnasında taraflar arasında hemfikir olması halinde kira yükümlülüğüne göre düzeltilmeyecekse İcâre yükümlülüğünden mahsup edilmez. Kiraya veren buna denk gelen bir yükümlülüğü muhasebeleştirir.

107. Güvence bedelinin düzeltilmesi veya vaatlerin ihlal edilmesi, temerrüt veya başka olumsuz koşullar sebebiyle güvence bedelinden feragat edilmesi taraflar arasındaki sözleşme koşullarına ve Fikhî kurallara göre düzenlenir ve buna göre muhasebeleştirilir.

108. İcâre sözleşmesi sonlandırılırsa:

- a. Güvence bedeli kiraya veren tarafından kiracıya iade edilir ya da
- b. Kiracının sahip olduğu özel bir hak kapsamında dayanak varlığın mülkiyeti kiracıya devredilecekse ödenecek bedel/satış fiyatı güvence bedeli dikkate alınarak düzeltilir.

Sadaka

109. Temerrüde düşülen ödemeler ve müşterinin geciktirdiği ödemeler kapsamında yapılan sadaka ödemeleri, satıcının geliri olarak muhasebeleştirilmez ve alındığında doğrudan ödenecek sadaka olarak muhasebeleştirilir.

Yürürlük tarihi

110. Bu standart, 1 Ocak 2022 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

Geçiş hükümleri

111. Kuruluş, yürürlük tarihinde veya sonrasında gerçekleştirilen işlemler için bu Standardı ileriye yönelik olarak uygulamayı tercih edebilir. Kuruluş bu geçiş hükmünü uygulamayı tercih etmesi durumunda, tercihinin etkisine dair tahminini gerçeğe uygun bir şekilde açıklar.

Diğer Standartlarda Yapılan Değişiklikler

112. Bu standart, “Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 8: İcâre ve İcâre Müntehiye Bitimlik”in yerini alır.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/7419]

Karar Tarihi: 30/12/2021

Konu: TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler'in yayımlanması

660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla tam uyumu sağlamak üzere; Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Amendments to IFRS 17*" başlığıyla yayımlanan "*TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler*"in yayımlanmasına karar verilmiştir.

TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler

TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri'ne İlişkin Değişiklikler

4'üncü ve 7'nci paragraflar değiştirilmiş ve 8A paragrafı eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Kapsam

- ...
- 4 TFRS 17'de sigorta sözleşmelerine yapılan tüm atıflar aşağıdakiler için de geçerlidir:
- (a) Aşağıdaki durumlar hariç elde tutulan reastrans sözleşmeleri:
- (i) ...
- (ii) 60–70A70 paragraflarında tanımlananlar.
- (b) ...
- ...
- 7 TFRS 17 aşağıdakilere uygulanmaz:
- ...
- (h) İşletmenin bireysel bir müşteriyle yapacağı sözleşmenin fiyatını belirlerken söz konusu müşteriyle ilişkili bireysel sigorta riski değerlendirmesini sözleşme fiyatına yansıtmadığı durumlarda, sigorta sözleşmesi tanımını karşılayan kredi kartı sözleşmeleri ya da kredi veya ödeme planı sunan benzer sözleşmeler (bakınız: TFRS 9 ve ilgili diğer TFRS'ler). Ancak, TFRS 9'un bu tür bir sözleşmede saklı bir sigorta teminatı bileşeninin ayrıştırılmasını gerektirmesi durumunda (bakınız: TFRS 9'un 2.1(c)(iv) paragrafı), işletme söz konusu bileşene TFRS 17'yi uygular.
- ...
- 8A Bazı sözleşmeler sigorta sözleşmesi tanımını karşılamakla birlikte sigorta konusu olaylara ilişkin tazminatı, poliçe hamili sözleşmeden ortaya çıkan mükellefiyetini yerine getirecek olsaydı ödeyeceği tutarla sınırlandırır (ölüm halinde muafiyet içeren krediler gibi). Bu tür sözleşmeler TFRS 17'nin 7'nci paragrafı uyarınca TFRS 17'nin kapsamı dışında bırakılmadıkça, işletme bu sözleşmelere TFRS 17'yi ya da TFRS 9'u uygulamak arasında bir tercih yapar. İşletme bu tercihi her bir sigorta sözleşmesi portföyü için ayrı ayrı yapar ve her bir portföy için yaptığı tercihten geri dönebilir.

10-12'nci paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta sözleşmesinin bileşenlerine ayrıştırılması (B31–B35 paragrafları)

- 10 Bir sigorta sözleşmesi, ayrı sözleşmeler olsaydı başka bir Standardın kapsamına girecek olan bir veya daha fazla bileşen içerebilir. Örneğin, bir sigorta sözleşmesi, bir yatırım bileşeni ya da sigorta sözleşmesi hizmetleri dışındaki hizmetlere ilişkin bir bileşen bir hizmet-bileşeni (ya da ikisini birden) içerebilir. Sözleşmenin bileşenlerini belirlemek ve muhasebeleştirmek için 11–13 paragrafları uygulanır.
- 11 İşletme:
- (a) ...
- (b) Bir yatırım bileşenini, yalnızca söz konusu yatırım bileşeninin farklı olması (bakınız: B31–B32 paragrafları) durumunda, esas sigorta sözleşmesinden ayrıştırır. İşletme, ayrıştırılan yatırım bileşenini TFRS 17 kapsamında yer alan isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmesi (bakınız: 3(c) paragrafı) olmaması durumunda, söz konusu yatırım bileşenini muhasebeleştirmek için TFRS 9'u uygular.
- 12 İşletme, saklı türev ürünler ve farklı yatırım bileşenleriyle ilişkili nakit akışlarını ayrıştırmak için 11'inci paragrafı uyguladıktan sonra, TFRS 15'in 7'nci paragrafını uygulayarak, bir poliçe hamiline farklı mal veya sigorta sözleşmesi hizmetleri dışındaki sigorta dışı hizmetlerin bir poliçe hamiline devrine yönelik taahhütleri, esas sigorta sözleşmesinden ayrıştırır. İşletme bu taahhütleri, TFRS 15'i uygulayarak muhasebeleştirir. İşletme, söz konusu taahhüdü ayrıştırmak için TFRS 15'in 7'nci paragrafını uygularken, TFRS 17'nin B33–B35 paragraflarını da uygular ve ilk defa finansal tablolara alma sırasında:

- (a) Nakit girişlerini, farklı mal veya sigorta sözleşmesi hizmetleri dışındaki sigorta dışı hizmetlerin sunulmasına yönelik taahhütler ve sigorta bileşeniyle ilişkilendirmek için TFRS 15'i uygular ve
- (b) Nakit çıkışlarını, TFRS 15 uygulanarak muhasebeleştirilen taahhüt edilen mal veya sigorta sözleşmesi hizmetleri dışındaki sigorta dışı hizmetler ve sigorta bileşeniyle ilişkilendirir. Böylece:
- ...
- ...

19 ve 24'üncü paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta sözleşmelerinin toplulaştırılma düzeyi

- ...
- 19 İşletme, düzenlediği sözleşmelerden prim dağıtımını uygulamadıkları açısından (bakınız: 53–5459 paragrafları), ilk defa finansal tablolara alma sırasında ekonomik açıdan dezavantajlı olmayan sözleşmelerin ekonomik açıdan dezavantajlı hale gelmesine ilişkin önemli bir olasılığa sahip olup olmadığını aşağıdaki şekilde değerlendirir:
- ...
- 24 İşletme, 14–23 paragraflarını uygulayarak belirlediği, düzenlediği sözleşmelerden oluşan sözleşme gruplarına TFRS 17'nin finansal tablolara alma ve ölçümle ilgili hükümlerini uygular. İşletme, grupları ilk defa finansal tablolara alma sırasında oluşturur ve 28'inci paragrafı uygulayarak sözleşmeleri gruplara ekler, ve İşletme grupların bileşimini daha sonra yeniden değerlendirmez. İşletme, sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarına yönelik tahminleri sözleşme gruplarına dağıtarak, 32(a), 40(a)(i) ve 40(b) paragrafları uyarınca sözleşmenin ifasına ilişkin uygun nakit akışlarını grubun ölçümüne dâhil edebiliyor olması durumunda, bir sözleşme grubunu ölçmek için sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarını grup veya portföye göre daha yüksek bir toplulaştırma düzeyinde tahmin edebilir.

27'nci paragraf silinmiş ve 28'inci paragraf değiştirilmiştir. 28A-28F paragrafları ve 28A paragrafından önce yeni bir başlık eklenmiştir. 25'inci paragrafta herhangi bir değişiklik yapılmamakla birlikte 25'inci paragrafa atıf yapan paragrafların anlaşılabilirliğinin artırılması açısından bu paragrafa yer verilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Finansal tablolara alma

- 25 İşletme, düzenlediği sigorta sözleşmelerinden oluşan bir grubu, aşağıdakilerin en erken olanından itibaren finansal tablolarına alır:
- (a) Sözleşme grubuna ilişkin teminat süresinin başlangıcı,
- (b) Grupta yer alan bir poliçe hamilinin ilk ödemesinin vadesinin geldiği tarih ve
- (c) Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelerden oluşan bir grup için, grubun ekonomik açıdan dezavantajlı hale geldiği tarih.
- ...
- 27 [Silinmiştir] İşletme, düzenlediği sigorta sözleşmelerinden oluşan bir gruba ilişkin olan ve söz konusu grup finansal tablolara alınmadan önce ödediği veya aldığı sigorta edimine ilişkin nakit akışlarını, 59(a) paragrafı uyarınca gider veya gelir olarak finansal tablolarına yansıtmayı tercih etmedikçe, varlık veya yükümlülük olarak finansal tablolarına yansıtır. İşletme, bu tür sigorta edimine ilişkin nakit akışlarından kaynaklanan varlık veya yükümlülüğü, nakit akışlarının dağıtıldığı sigorta sözleşmesi grubu finansal tablolara alındıktan sonra finansal tablo dışı bırakır (bakınız: 38(b) paragrafı).
- 28 İşletme, bir raporlama döneminde bir sigorta sözleşmesi grubunu finansal tablolara alırken yalnızca, birysel olarak 25'inci paragrafta düzenlenen kriterleri karşılayan raporlama dönemi sonuna kadar düzenlenmiş olan sözleşmeleri dâhil eder ve ilk defa finansal tablolara alma tarihindeki iskonto oranlarına (bakınız: B73 paragrafı) ve raporlama döneminde sağlanan teminat birimlerine (bakınız: B119 paragrafı) ilişkin tahminlerde bulunur. İşletme, 14-22'nci paragraf hükümleri saklı kalmak kaydıyla, raporlama döneminin sona ermesinin

ardından söz konusu sözleşme grubunda grubuna daha fazla sözleşme dahil edebilir/düzenleyebilir. İşletme, bir sözleşmeyi söz-konusu sözleşmeleri, düzenledikleri bu sözleşmenin 25'inci paragrafta düzenlenen kriterleri karşıladığı raporlama döneminde gruba ekler. Bu durum, B73 paragrafı uyarınca, ilk defa finansal tablolara alma tarihindeki iskonto oranlarının belirlenmesinde değişikliğe neden olabilir. İşletme, yeni sözleşmelerin gruba eklendiği raporlama döneminin başından itibaren güncellenmiş oranları uygular.

Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları (B35A-B35D paragrafları)

- 28A İşletme sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını, 59(a) paragrafını uygulayarak gider olarak kaydetmeyi tercih etmedikçe, B35A-B35B paragraflarını uygulayarak sistematik ve rasyonel bir yöntemle sigorta sözleşmesi gruplarına dağıtır.
- 28B 59(a) paragrafını uygulamayan bir işletme, ödediği sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını (ya da başka bir TFRS'yi uygulayarak finansal tablolarına yükümlülük olarak almış olduğu sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını), ilgili sigorta sözleşmesi grubunu finansal tablolarına almadan önce varlık olarak finansal tablolarına alır. İşletme, bu tür bir varlığı ilgili her bir sigorta sözleşmesi grubu için finansal tablolarına alır.
- 28C Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları ilgili sigorta sözleşmesi grubunun ölçümüne dâhil edildiğinde, işletme, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolarına aldığı varlığı 38(c)(i) veya 55(a)(iii) paragrafını uygulayarak finansal tablo dışı bırakır.
- 28D 28'inci paragrafın uygulanması durumunda, işletme, B35C paragrafı uyarınca 28B-28C paragraflarını uygular.
- 28E İşleme, her bir raporlama dönemi sonunda, durum ve şartların sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolarına aldığı varlığın değer düşüklüğüne uğramış olabileceğini göstermesi durumunda, varlığın geri kazanılabilir olup olmadığını değerlendirir (bakınız: B35D paragrafı). İşletme, değer düşüklüğü zararını belirlemesi durumunda, varlığın defter değerini düzeltir ve değer düşüklüğü zararını kâr veya zarara yansıtır.
- 28F İşletme, değer düşüklüğü koşullarının artık mevcut olmaması ya da iyileşmesi hâlinde, daha önce 28E paragrafını uygulayarak finansal tablolarına aldığı değer düşüklüğü zararının bir kısmını ya da tamamını iptal ederek kâr veya zarara yansıtır ve varlığın defter değerini artırır.

29'uncu paragraf ve öncesinde gelen başlık değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Ölçüm (B36-B119FB149 paragrafları)

- 29 İşletme, 30-52 paragraflarını, aşağıda yer alan istisnalarla birlikte, TFRS 17 kapsamındaki tüm sigorta sözleşmesi gruplarına uygular:
- (a) ...
- (b) İşletme, elde tutulan reasürans sözleşmesi grupları için, 63-70A 70-paragraflarının öngördüğü şekilde 32-46 paragraflarını uygular. 45'inci paragraf (*doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerine ilişkin*) ve 47-52 paragrafları (ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelere ilişkin), elde tutulan reasürans sözleşmesi gruplarına uygulanmaz.

32'nci paragrafın başlığı ile 34 ve 38-39'uncu paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

İlk defa finansal tablolara alma sırasında ölçüm (B36-B95FB95 paragrafları)

...

Gelecekteki nakit akışlarına ilişkin tahminler (B36-B71 paragrafları)

...

- 34 Nakit akışlarının, işletmenin poliçe hamilini primleri ödemeye zorlayabildiği veya poliçe hamiline sigorta sözleşmesi hizmetleri sunma konusunda asli bir mükellefiyetinin bulunduğu raporlama döneminde var olan asli hak ve mükellefiyetlerden kaynaklanması durumunda, söz konusu nakit akışları sigorta sözleşmesinin

sınırı içindedir (bakınız: B61–B71 paragrafları). Sigorta sözleşmesi hizmetlerini Hizmet sunmaya ilişkin asli mükellefiyet aşağıdaki durumlarda sona erer:

- (a) ...
- (b) Aşağıdaki kriterlerin her ikisi birlikte sağlandığında:
 - (i) ...
 - (ii) Risklerin yeniden değerlendirildiği tarihe kadarki primlerin teminat-primlerinin fiyatlandırmasının, yeniden değerlendirme tarihinden sonraki dönemlere ilişkin riskleri dikkate alınmaması.

Sözleşmeye dayalı hizmet marjı

38 Sözleşmeye dayalı hizmet marjı; işletmenin gelecekte sigorta sözleşmesi hizmetlerini hizmet sundukça finansal tablolarına atacağı kazanılmamış kârı yansıtan sigorta sözleşmesi grubuna ilişkin varlık veya yükümlülüğün bir bileşenidir. İşletme, sözleşmeye dayalı hizmet marjını, bir sigorta sözleşmesi grubunu ilk defa finansal tablolara aldığı anda, 47'nci paragraf (ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelere ilişkin) veya B123A paragrafı (38(c)(ii) paragrafıyla ilgili sigorta hasılatına ilişkin) uygulanmadığı sürece, aşağıdakilerden kaynaklanan gelir veya giderlere neden olmayan bir tutar üzerinden ölçer:

- (a) ...
- (b) O tarihte grupta yer alan sözleşmelerden kaynaklanan nakit akışları,
- (c) ~~(b)~~ İlk defa finansal tablolara alma tarihinde:
 - (i) Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan bir varlığın veya yükümlülüğün, ilk defa finansal tablolara alma tarihinde 27'nci paragraf 28C paragrafı uyarınca finansal tablo dışı bırakılması ve
 - (ii) B66A paragrafında belirtilen şekilde sözleşme grubuyla ilgili nakit akışları için daha önce finansal tablolara alınan diğer varlık ve yükümlülüklerin finansal tablo dışı bırakılması.
- (e) O tarihte grupta yer alan sözleşmelerden kaynaklanan nakit akışları.

39 İşletme, sigorta sözleşmelerinin devri veya TFRS 3 kapsamındaki bir işletme birleşmesi yoluyla edinilen sigorta sözleşmeleri için, B93–B95/B95 paragrafları uyarınca 38'inci paragrafı uygular.

44-45'inci paragraflar ve bu paragraflardan önce yer alan başlık değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sözleşmeye dayalı hizmet marjı (B96–B119BB119 paragrafları)

44 Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri için, bir sözleşme grubunun raporlama dönemi sonundaki sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değeri, raporlama döneminin başındaki defter değerinin aşağıdakilere göre düzeltilmiş tutarına eşittir:

- (c) Raporlama dönemi sonunda geriye kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının, (herhangi bir dağıtım yapılmadan önce) B119 paragrafı uygulanarak cari ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen, dönem içinde sigorta sözleşmesi hizmetlerinin hizmetlerin transferi nedeniyle sigorta hasılatı olarak finansal tablolara alınan tutar.

45 Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri için (bakınız: B101–B118 paragrafları), bir sözleşme grubunun raporlama dönemi sonundaki sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değeri, aşağıdaki (a)–(e) bentlerinde belirtilen tutarlara göre düzeltilmiş raporlama döneminin başındaki defter değerine eşittir. İşletmenin bu düzeltmeleri ayrı ayrı tanımlaması zorunlu değildir. Bunun yerine, düzeltmelerin bazıları veya tamamı için birleştirilmiş bir tutar belirlenebilir. Söz konusu düzeltmeler şunlardır:

- (a) ...
- (b) Aşağıdakiler dikkate alınarak, işletmenin dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerinden işletmenin payına düşen tutarda meydana gelen değişiklik değişimlerdeki payı (bakınız: B104(b)(i) paragrafı):

- (i) ...
- (ii) İşletmenin Dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerinden işletmenin payına düşen tutarda meydana gelen bir azalış azalıştaki-payı, bir zarara neden olacak şekilde sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerini aşmadığı ölçüde (bakınız: 48'inci paragraf) veya
- (iii) İşletmenin Dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerinden işletmenin payına düşen tutarda meydana gelen bir artış artıştaki-payı (ii)'nci bentteki tutarı iptal etmediği ölçüde.

- ...
- (e) Raporlama dönemi sonunda geriye kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının, (herhangi bir dağıtım yapılmadan önce) B119 paragrafı uygulanarak cari ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen, dönem içinde sigorta sözleşmesi hizmetlerinin hizmetlerin transferi nedeniyle sigorta hasılatı olarak finansal tablolara alınan tutar.
- ...

47-48 ve 50'nci paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler

- 47 Sözleşmeye dağıtılan sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarının, daha önce finansal tablolara alınan sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarının ve ilk defa finansal tablolara alma tarihinde sözleşmeden kaynaklanan nakit akışlarının toplamda net bir çıkış oluşturması durumunda sigorta sözleşmesi, ilk defa finansal tablolara alma tarihinde ekonomik açıdan dezavantajlıdır. 16(a) paragrafı uyarınca işletme, bu tür sözleşmeleri ekonomik açıdan dezavantajlı olmayan sözleşmelerden ayrı olarak gruplandırır. 17'nci paragraf uygulandığı ölçüde, işletme sözleşmeleri ayrı ayrı ölçmek yerine bir sözleşme setini ölçerek ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubunu tanımlayabilir. İşletme, ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubuyla ilgili yükümlülüğün defter değeri sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarına eşit olacak ve gruba ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjı sıfır olacak şekilde gruba ilişkin net çıkış kadar bir zararı kâr veya zarara yansıtır.
- 48 Bir sigorta sözleşmesi grubu, sonraki ölçümde aşağıdaki tutarların sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerini aşması durumunda ekonomik açıdan dezavantajlı (veya ekonomik açıdan daha dezavantajlı) hale hâlc gelir:
- (a) Gelecekteki hizmetlerle ilgili Gelecekteki nakit akış tahminlerine ile finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltilmesindeki ilişkin değişiklikler dolayısıyla kaynaklanan, gruba dağıtılan sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarında meydana gelen gelecekteki hizmetle ilgili olumsuz değişiklikler ve
- (b) Doğrudan katılım özelliği bulunan bir sigorta sözleşmesi grubu için, işletmenin dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerinden işletmenin payına düşen tutarda meydana gelen bir azalış azalıştaki-payı. İşletme, 44(c)(i), 45(b)(ii) ve 45(c)(ii) paragrafları uyarınca, söz konusu aşan kısım ölçüsünde bir zararı kâr veya zarara yansıtır.
- ...
- 50 İşletme ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubundaki zararı finansal tablolara aldıktan sonra:
- (a) ...
- (b) Aşağıdakileri, zarar bileşeni sıfıra indirilene kadar sadece zarar bileşenine dağıtır:
- (i) Gelecekteki hizmetlerle ilgili Gelecekteki nakit akış tahminlerindeki ile finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltilmesindeki değişiklikler değişim-dolayısıyla, gruba dağıtılan sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarında meydana gelen gelecekteki hizmetle ilgili sonrakidan meydana gelen azalışları ve
- (ii) İşletmenin Dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerinden işletmenin payına düşen tutarda değerindeki payında sonradan meydana gelen artışları, zarar bileşeni sıfıra indirilene kadar sadece zarar bileşenine dağıtır.
- İşletme, 44(c)(ii), 45(b)(iii) ve 45(c)(iii) paragrafları uyarınca sözleşmeye dayalı hizmet marjını sadece azalışın zarar bileşenine dağıtılan tutarı aşan kısmı için düzeltir.
- ...

53 ve 55-56'ncı paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Prim dağıtımı yaklaşımı

- 53 İşletme, bir sigorta sözleşmesi grubunun başlangıcında yalnızca aşağıdaki şartların sağlanmış olması durumunda, grubun ölçümünü 55-59 paragraflarında öngörülen prim dağıtım yaklaşımını kullanarak basitleştirebilir:
- (a) ...
- (b) Grupta bulunan her bir sözleşmenin teminat süresinin (34'üncü paragraf uyarınca o tarihte belirlenen sözleşme sınırı içinde kalan primlerden kaynaklanan sigorta sözleşmesi hizmetleri teminat dahil) bir yıl veya daha az olması.
- ...
- 55 İşletme, prim dağıtım yaklaşımını kullanarak kalan teminat yükümlülüğünü aşağıdaki şekilde ölçer:
- (a) İlk defa finansal tablolara alma sırasında, yükümlülüğün defter değeri belirlenirken:
- ...
- (iii) O tarihte aşağıdaki tutarların finansal tablo dışı bırakılmasından kaynaklanan her türlü tutar eklenir veya düşülür:
1. 28C paragrafı uygulanarak sigorta edimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan varlık ve 27'nci paragraf uyarınca sigorta edimine ilişkin nakit akışları karşılığında finansal tablolara alınan varlık veya yükümlülüğün
 2. B66A paragrafında belirtilen şekilde sözleşme grubuyla ilgili nakit akışları için daha önce finansal tablolara alınan diğer varlık ve yükümlülükler.
- (b) Müteakip her bir raporlama döneminin sonunda, yükümlülüğün defter değeri belirlenirken, raporlama döneminin başındaki defter değerine:
- ...
- (v) Dönemde sağlanan hizmetler teminat için sigorta hasılatı olarak finansal tablolara alınan tutar düşülür (bakınız: B126 paragrafı) ve
- ...
- 56 Grupta yer alan sigorta sözleşmelerinin önemli bir finansman bileşeni içermesi durumunda işletme, kalan teminat yükümlülüğünün defter değerini, ilk defa finansal tablolara alma sırasında belirlendiği şekilde, 36'ncı paragrafa belirlenen iskonto oranlarını kullanarak paranın zaman değerini ve finansal riskin etkisini yansıtacak şekilde düzeltir. İşletmenin ilk defa finansal tablolara alma sırasında, hizmetlerin teminatın her bir bölümünün sağlanmasıyla ilgili primin vadesi arasındaki sürenin bir yıldan fazla olmamasını beklemesi durumunda, kalan teminat yükümlülüğünün defter değerini paranın zaman değeri ve finansal riskin etkisini yansıtacak şekilde düzeltmesi zorunlu değildir.

60, 62, 65-66 ve 69'uncu paragraflar değiştirilmiş, 62'nci paragraf 62A paragrafıyla, 65'inci paragraf ise 65A paragrafıyla ikiye ayrılmış, 66A- 66B ve 70A paragrafları eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri

- 60 TFRS 17'nin hükümleri, elde tutulan reasürans sözleşmeleri için 61 70A70 paragraflarında düzenlendiği şekilde değiştirilerek uygulanır.
- ...

Finansal tablolara alma

- 62 İşletme, 25'inci paragrafı uygulamak yerine, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunu aşağıdakilerin erken olanından itibaren finansal tablolarına alır:
- (a) Elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuna ilişkin teminat süresinin başlangıcı ile

(b) İşletmenin, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunda yer alan ilgili reasürans sözleşmesine, ekonomik açıdan dezavantajlı dayanak sigorta sözleşmesi grubunu 25(c) paragrafını uygulayarak finansal tablolarına aldığı tarihte veya bu tarihten önce taraf olması durumunda, söz konusu tarih.

62A İşletme, 62(a) paragrafı hükümlerine bağlı kalmaksızın, orantılı teminat sağlayan elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun finansal tablolara alınmasını, söz konusu grubun teminat süresinin başlangıcından sonraki bir tarih olması durumunda herhangi bir dayanak sigorta sözleşmesinin ilk defa finansal tablolara alındığı tarihe kadar erteler.

62 İşletme, 25'inci paragrafı uygulamak yerine, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunu;

(a) Elde tutulan reasürans sözleşmelerinin orantılı teminat sağlaması durumunda, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun teminat süresinin başlangıcı ya da her türlü dayanak sözleşmenin ilk defa finansal tablolara alındığı tarihten geç olmasında ve

(b) Diğer tüm durumlarda, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun teminat süresinin başlangıcından itibaren,

finansal tablolara alır.

Ölçüm

...

65 İlk defa finansal tablolara alma sırasında sözleşmeye dayalı hizmet marjının belirlenmesiyle ilgili 38'inci paragraf hükümleri, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunda kazanılmamış kâr olmadığı, bunun yerine reasüransın satın alınmasından kaynaklanan net maliyet veya net kazanç olduğu gerçeğini yansıtacak şekilde değiştirilerek uygulanır. İşletme bu nedenle, ilk defa finansal tablolara alma sırasında: (a) İşletme (b) bendindeki durum dışında, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun satın alınmasından kaynaklanan herhangi bir net maliyeti veya net kazancı, 65A paragrafının uygulandığı durum dışında, aşağıdakilerin toplamına eşit bir tutar üzerinden ölçülen sözleşmeye dayalı hizmet marjı olarak finansal tablolarına alır:

(a) Sözleşmenin sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarını,

(b) Elde elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili daha önce finansal tablolara alınan herhangi bir varlık veya yükümlülüğün o tarihte finansal tablo dışı bırakılan tutarını, ve

(c) O tarihte meydana gelen her türlü nakit akışını ve

(d) 66A paragrafı uygulanarak kâr veya zarara yansıtılan her türlü gelir.

toplamına eşit bir tutar üzerinden ölçülen sözleşmeye dayalı hizmet marjı olarak finansal tablolara alır.

65A (b) Reasürans teminatının net satın alma maliyetinin, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun satın alınmasından önce meydana gelen olaylarla ilgili olması durumunda işletme, B5 paragrafı hükümlerine bağlı kalmaksızın, bu tür bir maliyeti derhal kâr veya zarara gider olarak yansıtır.

66 İşletme 44'üncü paragrafı uygulamak yerine, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuna ilişkin raporlama dönemi sonundaki sözleşmeye dayalı hizmet marjını, raporlama döneminin başında belirlenen defter değerini aşağıdaki unsurlara göre düzeltmek suretiyle ölçer:

...

(ba) 66A paragrafı uygulanarak raporlama döneminde kâr veya zarara yansıtılan gelir,

(bb) Elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişiklikler olmadıkça ölçüde, 66B paragrafı uygulanarak finansal tablolara alınan geri kazanım bileşenine yönelik iptaller (bakınız: B119F paragrafı).

(c) Aşağıdakiler dikkate alınarak, aşağıdaki durumlar dışında, gelecekteki hizmetle ilgili olduğu ölçüde, B72(c) paragrafında belirtilen iskonto oranlarına göre ölçülen sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişiklikler:

(i) (ii) bendindeki durum dışında, değişiklik gelecekteki hizmetlerle ilgili olduğu ölçüde,

(i)(ii) Değişikliğin Değişiklik dayanak sigorta sözleşmesi grubuna dağıtılan sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarında meydana gelen ve dayanak sigorta sözleşmesi grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjını düzeltmeyen bir değişiklikten kaynaklanmadıkça veya;

(ii) İşletmenin bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunu prim dağıtım yaklaşımını kullanarak ölçmesi durumunda, değişikliğin 57-58 paragraflarının (ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelere ilişkin) uygulanmasından kaynaklanması.

...

- 66A İşletme, ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunu ilk defa finansal tablolarına alırken veya bir gruba ekonomik açıdan dezavantajlı dayanak sigorta sözleşmeleri eklerken finansal tablolarına bir zarar yansıttığında, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjını düzeltir ve bunun sonucunda finansal tablolarına gelir yansır (bakınız: B119C–B119E paragrafları).
- 66B İşletme, 66(c)(i)–(ii) ve 66A paragrafları uyarınca finansal tablolarına aldığı zarar geri kazanımlarını gösteren ve elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuna ilişkin kalan teminat varlığı için bir geri kazanım bileşeni oluşturur (veya zarar bileşenini düzeltir). Geri kazanım bileşeni, elde tutulan reasürans sözleşmelerinden ortaya çıkan zarar geri kazanımlarının iptal edilmesi şeklinde kâr veya zararda sunulan ve dolayısıyla reasüröre ödenen primlerin dağıtımını dışında bırakılan tutarları belirler (bakınız: B119F paragrafı).

...

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri için prim dağıtım yaklaşımı

- 69 İşletme, aşağıdaki şartların elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun başlangıcında sağlanmış olması durumunda, grubun ölümünü basitleştirmek amacıyla 55–56 ve 59'uncu paragraflarda düzenlenen prim dağıtım yaklaşımını (elde tutulan reasürans sözleşmelerinin düzenlenen sigorta sözleşmelerinden farklı özelliklerini, örneğin hasılatın ziyade gider yaratılması veya giderlerin azaltılması, yansıtacak şekilde uyarlanmış olarak) kullanabilir:
- (a) ...
- (b) Elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunda bulunan her bir sözleşmenin teminat süresinin (34'üncü paragraf uyarınca o tarihte belirlenen, sözleşme sınırı içinde kalan primlerden kaynaklanan sigorta teminatı teminat dâhil) bir yıl veya daha az olması.
- ...
- 70A İşletme, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunu prim dağıtım yaklaşımını uygulayarak ölçmesi durumunda, 66A paragrafını, sözleşmeye dayalı hizmet marjını düzelterek değil kalan teminat varlığının defter değerini düzelterek uygular.

71'inci paragraf değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

İsteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmeleri

- 71 İsteğe bağlı katılım özelliği bulunan bir yatırım sözleşmesi, önemli bir sigorta riski devri içermez. Bu yüzden, TFRS 17'nin sigorta sözleşmeleriyle ilgili hükümleri, isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmeleri için aşağıdaki şekilde değiştirilerek uygulanır:
- (a) İlk defa finansal tablolara alma tarihi (bakınız: 25 ve 28'inci paragraflar ~~25'inci paragraf~~ işletmenin sözleşmeye taraf olduğu tarihtir.

...

72 ve 76'ncı paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Değişiklik yapma ve finansal tablo dışı bırakma

Sigorta sözleşmesinde değişiklik yapılması

- 72 Sigorta sözleşmesi hükümlerinin, örneğin sözleşmenin tarafları arasındaki anlaşma yoluyla veya bir düzenleme gereği değiştirilmiş olması durumunda işletme, yalnızca (a)–(c) bentlerindeki koşulların karşılanması halinde asıl sözleşmeyi finansal tablo dışı bırakır ve değişiklik yapılan sözleşmeyi TFRS 17 veya diğer geçerli Standartlar uyarınca yeni bir sözleşme olarak finansal tablolara alır. Sözleşme hükümlerinde yer alan bir hakkın kullanılması değişiklik değildir. Söz konusu koşullar şunlardır:
- (a) Değişiklik yapılan hükümler sözleşmenin başlangıcında sözleşmeye dâhil edilmiş olsaydı:
- (i) Değişiklik yapılan sözleşmenin, 3 ~~8A8~~ paragrafları uyarınca TFRS 17'nin kapsamı dışında bırakılacak olması,

(ii) ...

Finansal tablo dışı bırakma

...

76 İşletme, sigorta sözleşmesi grubu içinden bir sigorta sözleşmesini, TFRS 17'nin aşağıdaki hükümlerini uygulayarak finansal tablo dışı bırakır:

...

(c) B119 paragrafı uyarınca, beklenen kalan sigorta sözleşmesi hizmetleri ~~teminat dönemi~~ için teminat birimlerinin sayısı, gruptan finansal tablo dışı bırakılan teminat birimlerini yansıtacak şekilde düzeltilir ve dönem içinde kâr veya zarara yansıtılan sözleşmeye dayalı hizmet marjı tutarı, düzeltilen bu sayı esas alınarak belirlenir.

...

78-79'uncu paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Finansal durum tablosunda sunum

78 İşletme, aşağıdaki portföylerin grupların defter değerini finansal durum tablosunda ayrı olarak sunar:

(a) Varlık niteliğindeki düzenlenen sigorta sözleşmeleri,

(b) Yükümlülük niteliğindeki düzenlenen sigorta sözleşmeleri,

(c) Varlık niteliğindeki elde tutulan reasürans sözleşmeleri ve

(d) Yükümlülük niteliğindeki elde tutulan reasürans sözleşmeleri.

79 İşletme, 28B paragrafı ~~27'nci paragraf~~ uyarınca finansal tablolara alınan sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarıyla ilgili varlıkları varlık veya yükümlülükleri, düzenlenen ilgili sigorta sözleşmesi portföylerinin grubunun defter değerine ve elde tutulan reasürans sözleşmesi portföylerine ~~gruplarına~~ ilişkin nakit akışlarıyla ilgili varlık veya yükümlülükleri (bakınız: 65(b)65(a) paragrafı), elde tutulan reasürans sözleşmesi portföylerinin ~~gruplarının~~ defter değerine dahil eder.

83, 86 ve 88-89'uncu paragraflar değiştirilmiştir ve 87A paragrafı eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Finansal performans tablosuna/tablolara alma ve sunum (B120–B136 paragrafları)

...

Sigorta hizmeti sonucu

83 İşletme, düzenlenen sigorta sözleşmelerinden oluşan gruplardan doğan sigorta hasılatını kâr veya zararda sunar. Sigorta hasılatı, ~~sağlanan teminatı~~ ve sigorta sözleşmesi grubundan doğan diğer hizmetleri, işletmenin söz konusu hizmetler karşılığında hak etmeyi beklediği bedeli yansıtan tutar üzerinden gösterir. B120–B127 paragrafları, işletmenin sigorta hasılatını nasıl ölçeceğini belirler.

...

86 İşletme, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubundan kaynaklanan, sigorta finansmanı gelir veya giderleri dışındaki gelir veya giderleri (bakınız: ~~60–70A~~ ~~70~~ paragrafları) tek bir tutar olarak sunabilir ya da birlikte bu tek tutara çit net bir tutar veren, reasürörden geri kazanılan tutarları ve ödenen primlerin dağılımını ayrı olarak sunabilir. İşletme, reasürörden geri kazanılan tutarları ve ödenen primlerin dağılımını ayrı olarak sunması durumunda:

(a) ...

- (b) Dayanak sözleşmelerdeki hasarlara bağlı olmayan, reasürörden almayı beklediği tutarları (örneğin, bazı sedan komisyonu türleri) reasüröre ödenecek primlerdeki bir azalma olarak dikkate alır, ve
- (ba) 66(c)(i)-(ii) ve 66A-66B paragraflarını uygulayarak zararların geri kazanılmasıyla ilgili finansal tablolarına aldığı tutarları reasürörden geri kazanılan tutarlar olarak dikkate alır ve
- (c) Ödenen primlerin dağıtımını hasıllatta azalma olarak sunmaz.

Sigorta finansmanı gelir veya giderleri (bakınız: B128-B136 paragrafları)

- ...
- 87A İşletme:
- (a) B115 paragrafının (riskin azaltılması) uygulanmasından kaynaklanan sigorta finansmanı gelir veya giderlerine B117A paragrafını ve
- (b) Diğer bütün sigorta finansmanı gelir veya giderlerine 88 ve 89'uncu paragrafları uygular.
- 88 89'uncu paragrafın uygulanmadığı durumda 87A(b) paragrafını uygularken işletme, aşağıdaki muhasebe politikaları arasında tercih yapar:
- ...
- 89 İşletme, 87A(b) paragrafını uygularken, dayanak kalemleri elinde tuttuğu doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri için aşağıdaki muhasebe politikaları arasında tercih yapar:
- ...

Açıklama

...

97, 99-101, 103-105, 106-107 ve 109'uncu paragraflar değiştirilmiş, 105A-105B ve 109A paragrafları eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Finansal tablolara alınan tutarların açıklanması

- 97 98-109A109 paragraflarının gerektirdiği açıklamalardan yalnızca 98-100, 102-103, 105-105B ve 109A ve 102-105 paragraflarındaki prim dağıtım yaklaşımının uygulandığı sözleşmeler için geçerlidir. Prim dağıtım yaklaşımını kullanması halinde işletme, aşağıdaki hususları da açıklar:
- ...
- 99 İşletme, finansal tablo kullanıcılarının nakit akışlarından ve finansal performans tablosuna/ tablolarına alınan tutarlardan kaynaklanan değişiklikleri belirlemesine olanak sağlamak için mutabakatlarda yeterli bilgi sağlar. İşletme bu hükme uyum sağlamak için:
- (a) 100-105B105 paragraflarında düzenlenen mutabakatları bir tabloda açıklar ve
- (b) Her bir mutabakat için dönem başındaki ve dönem sonundaki net defter değerlerini, 78'inci paragraf uyarınca finansal durum tablosunda sunulan tutarlara eşit olmak üzere, varlık niteliğindeki sözleşme portföyleri grupları toplamı ve yükümlülük niteliğindeki sözleşme portföyleri grupları toplamına ayrıştırarak sunar.
- 100 İşletme, açılış bakiyeleri ile kapanış bakiyeleri arasındaki mutabakatları aşağıdakilerin her biri için ayrı olarak açıklar:
- ...
- (c) Gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülükler. 53-59 veya 69-70A70 paragraflarında açıklanan prim dağıtım yaklaşımının uygulandığı sigorta sözleşmeleri için işletme, aşağıdakilere ilişkin ayrı mutabakatlar açıklar:
- ...
- 101 53-59 veya 69-70A70 paragraflarında açıklanan prim dağıtım yaklaşımının uygulanmadığı sigorta sözleşmeleri için işletme, aşağıdakilerin her birine ilişkin açılış bakiyesi ile kapanış bakiyesi arasındaki mutabakatı da ayrı olarak açıklar:

- ...
- 103 İşletme uygulanabilir olması durumunda, 100'üncü paragrafın öngördüğü mutabakatlarda, hizmetlerle sigorta hizmetleriyle ilgili aşağıdaki tutarların her birini ayrı olarak açıklar:
- ...
- (c) Sigorta hasılatı ve sigorta hizmeti giderlerinin dışında bırakılan yatırım bileşenleri (prim geri ödemeleri 105(a)(i) paragrafında tanımlandığı şekilde ilgili dönemde nakit akışlarının bir parçası olarak sunulmadıkça, prim geri ödemeleri ile birleştirilir.)
- 104 İşletme, uygulanabilir olması durumunda, 101'inci paragrafın öngördüğü mutabakatlarda, hizmetlerle sigorta hizmetleriyle ilgili aşağıdaki tutarların her birini ayrı olarak açıklar:
- (a) ...
- (b) Cari hizmetle ilgili değişiklikler; diğer bir ifadeyle:
- (i) ...
- (ii) Gelecekteki hizmetlerle veya geçmişteki hizmetlerle ilgili olmayan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltilmesindeki değişiklik ve
- (iii) (ii) bendinde dahil edilen finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesiyle ilgili tutarlar hariç, aktüeryal varsayım ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri (bakınız: B97(c) ve B113(a) paragrafları).
- (c) ...
- 105 İşletme uygulanabilir olması durumunda, 100–101 paragraflarındaki mutabakatları tamamlamak için dönemde sunulan hizmetlerle sigorta hizmetleriyle ilgili olmayan aşağıdaki tutarların da her birini ayrı olarak açıklar:
- ...
- 105A İşletme, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için 28B paragrafını uygulayarak finansal tablolarına aldığı varlıkların açılış ve kapanış bakiyeleri arasındaki mutabakatı açıklar. İşletme 98'inci paragrafı uygulayarak, söz konusu mutabakata ilişkin bilgileri sigorta sözleşmelerinin mutabakatına ilişkin bilgilerle tutarlı bir seviyede birleştirir.
- 105B İşletme 105A paragrafının gerektirdiği mutabakatta, 28E–28F paragraflarını uygulayarak finansal tablolarına aldığı her türlü değer düşüklüğü zararı ve değer düşüklüğü zararının iptalini ayrı ayrı açıklar.
- 106 53–59 paragraflarında açıklanan prim dağıtım yaklaşımının uygulandığı sözleşmeler dışında düzenlenen sigorta sözleşmeleri için işletme, dönem içinde finansal tablolara alınan sigorta hasılatına ilişkin olarak aşağıdakilerden oluşan bir analiz açıklar:
- (a) Aşağıdakileri ayrı olarak açıklamak üzere, B124 paragrafında belirtildiği şekilde, kalan teminat yükümlülüğündeki değişikliklerle ilgili tutarlar:
- (i) ...
- (ii) B124(b) paragrafında belirtildiği şekilde, finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltilmesindeki değişiklik, ve
- (iii) B124(c) paragrafında belirtildiği şekilde, dönem içinde sigorta sözleşmesi hizmetlerinin hizmet transferi nedeniyle kâr veya zarara yansıtılan sözleşmeye dayalı hizmet marjı tutarı ve-
- (iv) Varsa, diğer tutarlar, örneğin B124(d) paragrafında belirtildiği şekilde gelecekteki hizmetle ilgili olanlar hariç dönem içinde alınan primlere ilişkin aktüeryal varsayım ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri.
- (b) Primlerin, sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarının geri kazanılmasıyla ilgili bölümünün dağıtılması (bakınız: B125 paragrafı).
- 107 53–59 veya 69–70A70 paragraflarında açıklanan prim dağıtım yaklaşımının uygulandığı sözleşmeler dışındaki sigorta sözleşmeleri için işletme, ilk defa finansal tablolara alma sırasında aşağıdaki hususlar üzerindeki etkileri gösterecek şekilde, dönem içinde ilk defa finansal tablolara alınan düzenlenen sigorta sözleşmeleri ve elde tutulan reasürans sözleşmeleri için ayrı olarak finansal durum tablosundaki etkiyi açıklar:
- ...
- 109 53–59 veya 69–70A70 paragraflarında açıklanan prim dağıtım yaklaşımının uygulandığı sözleşmeler dışındaki sigorta sözleşmeleri için işletme, raporlama dönemi sonunda kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjını kâr veya zarara yansıtmayı ne zaman beklediğini zamana ilişkin bir açıklamayı uygun zaman

aralıklarında itibarıyla sayısal niyel olarak ya da nitel bilgiler sağlayarak yapar açıklar. Bu tür bilgiler, düzenlenen sigorta sözleşmeleri ve elde tutulan reasürans sözleşmeleri için ayrı olarak sunulur.

- 109A İşletme, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolarına aldığı bir varlığı, 28C paragrafını uygulayarak finansal tablo dışı bırakmayı ne zaman beklediğini uygun zaman aralıkları itibarıyla sayısal olarak açıklar.

...

114'üncü paragraf değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Geçiş tutarları

- 114 İşletme, finansal tablo kullanıcılarının, geçiş tarihinde değiştirilmiş geriye dönük yaklaşıma (bakınız: C6 C19A-C19 paragrafları) veya gerçeğe uygun değer yaklaşımına (bakınız: C20-C24B/C24 paragrafları) göre ölçülen sigorta sözleşmesi gruplarının, sonraki dönemlere ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjı ve sigorta hasılatı üzerindeki etkisini belirlemesini sağlayan açıklamalar sunar. Dolayısıyla işletme, 101(c) paragrafı uyarınca sözleşmeye dayalı hizmet marjının mutabakatını ve 103(a) paragrafı uyarınca sigorta hasılatının tutarını aşağıdakiler için ayrı ayrı açıklar:

...

117'nci paragraf değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

TFRS 17'nin uygulanmasında kullanılan önemli yargılar

- 117 İşletme, TFRS 17'nin uygulanmasında kullanılan önemli yargıları ve yargılarda yapılan değişiklikleri açıklar. İşletme özellikle, aşağıdakiler dâhil olmak üzere kullanılan girdileri, varsayımları ve tahmin yöntemlerini açıklar:

...

- (c) (a) bendinin kapsamına girmediği ölçüde, aşağıdakiler için kullanılan yaklaşımlar:

...

(iii) İskonto oranlarını belirlemek, ve

(iv) Yatırım bileşenlerini belirlemek ve,

(v) Sigorta teminatı ve yatırım-getiri hizmeti ya da sigorta teminatı ve yatırımla alakalı hizmet tarafından sağlanan faydaların göreceli ağırlığını belirlemek (bakınız: B119-B119B paragrafları).

...

128-129 ve 132'nci paragraflar değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

TFRS 17 kapsamındaki sözleşmelerden kaynaklanan risklerin niteliği ve kapsamı

...

Sigorta ve piyasa riskleri—Duyarlılık analizi

- 128 İşletme, TFRS 17 kapsamındaki sözleşmelerden kaynaklı risk değişkenlerindeki ~~maruz kalınan risklerdeki~~ değişikliklere olan duyarlılıklarla ilgili bilgileri açıklar. İşletme, bu hükme uyum sağlamak için aşağıdakileri açıklar:

- (a) İlgili risk türleri için aşağıdakiler dikkate alınarak; kâr veya zarar ile özkaynağın, raporlama dönemi sonunda makul ölçüde muhtemel olan ~~risk değişkenlerindeki maruz kalınan risklerdeki~~ değişikliklerden nasıl etkileneceğini gösteren bir duyarlılık analizi:

- (i) ...
- (ii) Piyasa riski türlerinin her biri için—Sigorta sözleşmelerinden kaynaklı maruz kalınan risklerdeki değişiklikler ile işletmenin elinde tuttuğu finansal varlıklardan kaynaklı risk değişkenlerindeki maruz kalınan risklerdeki değişikliklere olan duyarlılıklar arasındaki ilişkiyi açıklayacak şekilde.

...

129 İşletme, 128(a) paragrafında belirtilenlerden farklı tutarların risk değişkenlerindeki maruz kalınan risklerdeki değişikliklerden nasıl etkilendiğini gösteren bir duyarlılık analizi hazırlaması ve söz konusu duyarlılık analizini TFRS 17 kapsamındaki sözleşmelerden kaynaklanan riskleri yönetmek için kullanması durumunda bu duyarlılık analizini 128(a) paragrafında belirtilen analiz yerine kullanabilir. İşletme ayrıca aşağıdakileri de sunar:

...

Likidite riski—Diğer bilgiler

132 İşletme, TFRS 17 kapsamındaki sözleşmelerden kaynaklanan likidite riski için aşağıdakileri sunar:

- (a) ...
- (b) Yükümlülük niteliğindeki düzenlenen sigorta sözleşmesi portföyleri grupları ve yükümlülük niteliğindeki elde tutulan reasürans sözleşmesi portföyleri grupları için ayrı ayrı olmak üzere; asgari olarak, söz konusu portföylerin gruplarının raporlama tarihini takip eden ilk beş yılın her birine ilişkin ve ilk beş yıldan sonrası için toplu olarak net nakit akışlarını gösteren vade analizi. İşletmenin, 55-59 ve 69-70A paragrafları uygulanarak ölçülen kalan teminat yükümlülüğünü bu analizlere dahil etmesi zorunlu değildir. Analizler aşağıdaki biçimlerde olabilir:
- ...
- (c) Bu paragrafın (b) bendi uyarınca açıklanmamış olması durumunda, ilgili sözleşme portföylerinin gruplarının defter değeri ile olan ilişkisine de yer verecek şekilde talep halinde ödenmesi gereken tutarlar.

Ek A'da yapılan değişiklikler—Tanımlanan terimler

"Sözleşmeye dayalı hizmet marjı"nın, "teminat süresi"nin, "sigorta sözleşmesi grubu"nun ve "sigorta edinimine ilişkin nakit akışları"nın tanımı değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sözleşmeye dayalı hizmet marjı İşletmenin, bir sigorta sözleşmesi grubundaki sigorta sözleşmeleri kapsamında sigorta sözleşmesi hizmetleri hizmet sunduğu finansal tablolarına alacağı kazanılmamış kârı yansıtan, söz konusu gruba ilişkin varlık veya yükümlülüğün defter değerinin bir bileşenidir.

Teminat süresi İşletmenin sigorta sözleşmesi hizmetleri sigorta konusu olaylar için teminat sağladığı süredir. Bu süre, sigorta sözleşmesi sınırı içinde kalan tüm primlerle ilgili sigorta sözleşmesi hizmetlerini teminatı kapsar.

...

Sigorta sözleşmesi grubu Bir sigorta sözleşmesi portföyünün, asgari olarak, bir yıldan uzun olmayan bir aralıkla düzenlenen ve ilk defa finansal tablolara alma sırasında aşağıdaki özelliklerden birine sahip olan sözleşmelere ayrılmasıyla oluşan bir sigorta sözleşmeleri setidir:

- Ekonomik açıdan dezavantajlı olması (varsa),
- Daha sonra ekonomik açıdan dezavantajlı hale gelmesince ilişkin önemli bir olasılığa sahip olmaması (varsa) veya
- (a) ya da (b) bendinde sayılan bir sözleşme olmaması (varsa).

Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları Bir sigorta sözleşmesi grubunun (düzenlenen ya da düzenlenmesi beklenen) satılması, sigorta poliçesinin imzalanması ve başlatılmasına ilişkin maliyetlerden kaynaklanan ve söz konusu grubun ait olduğu sigorta sözleşmesi portföyüyle doğrudan ilişkilendirilebilen nakit akışlarıdır. Bu tür nakit akışları, portföy içindeki bireysel sözleşmelerle veya sigorta sözleşmesi gruplarıyla doğrudan ilişkilendirilemeyen nakit akışlarını da içerir.

...

'Sigorta sözleşmesi' tanımından sonra yeni bir tanım eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta sözleşmesi hizmetleri İşletmenin bir sigorta sözleşmesinin poliçe hamiline sağladığı aşağıdaki hizmetlerdir:

- Sigorta konusu olay için sağlanan teminat (sigorta teminatı),
- Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri için, uygulanabilir olması durumunda, poliçe hamili için yatırım getirisi oluşturulması (yatırım-getiri hizmeti) ve
- Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri için, poliçe hamili adına dayanak kalemlerin yönetilmesi (yatırımla alakalı hizmet).

...

"Yatırım bileşeni"nin, "gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülük"ün ve "kalan teminat yükümlülüğü"nin tanımı değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Yatırım bileşeni Sigorta konusu olayın gerçekleşme dahi, gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmaksızın bir sigorta sözleşmesinin, her durumda işletmedenin poliçe hamiline geri ödeme yapmasını öngördüğü tutarlardır.

...

Gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülük

İşletmenin aşağıdakilere ilişkin mükellefiyetidir.;

- (a) Meydana meydana gelmiş ancak ilgili hasarın raporlanmamış olduğu olaylar dâhil, hâlihazırda meydana gelmiş sigorta konusu olaylara ilişkin geçerli hasarları araştırma ve ödeme mükellefiyeti ile gerçekleşen diğer sigorta giderlerini araştırma ve ödeme mükellefiyeti ve giderleridir.
- (b) (a) bendine dâhil edilmeyen ve aşağıdakilerle ilgili olan tutarları ödeme mükellefiyeti:
- (i) Hâlihazırda sağlanmış olan sigorta sözleşmesi hizmetleri ve da
- (ii) Her türlü yatırım bileşeni veya sigorta sözleşmesi hizmetlerinin sunumuyla ilgili olmayan ve kalan teminat yükümlülüğüne dahil edilmeyen diğer tutarlar.

Kalan teminat yükümlülüğü

İşletmenin aşağıdakilere ilişkin mükellefiyetidir:

- (a) Mevcut mevcut sigorta sözleşmeleri kapsamında henüz gerçekleşmemiş olan sigorta konusu olaylarla ilgili geçerli hasarları araştırma ve ödeme mükellefiyeti mükellefiyetidir (diğer bir ifadeyle, sigorta teminatının teminat döneminin sona ermiş kısmıyla ilgili olan mükellefiyet mükellefiyeti); ve
- (b) (a) bendine dâhil edilmeyen ve aşağıdakilerle ilgili olan mevcut sigorta sözleşmeleri kapsamındaki tutarları ödeme mükellefiyeti:
- (i) Henüz sağlanmamış olan sigorta sözleşmesi hizmetleri (diğer bir ifadeyle, sigorta sözleşmesi hizmetlerinin gelecekte sağlanmasına ilişkin mükellefiyetler) ve da
- (ii) Her türlü yatırım bileşeni veya sigorta sözleşmesi hizmetlerinin sunumuyla ilgili olmayan ve gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülüğe transfer edilmeyen diğer tutarlar.

Ek B’de yapılan değişiklikler- Uygulama rehberi

B1 paragrafı değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

B1 Bu ek, aşağıdakiler konusunda rehberlik sağlar:

...

(ba) Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan varlık (bakınız: B35A–B35D paragrafları)

(c) Ölçüm (bakınız: B36–B119FB419 paragrafları),

...

B5 ve B12 paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta sözleşmesinin tanımı (Ek A)

...

B5 Bazı sigorta sözleşmeleri, daha önce gerçekleşmiş ancak finansal etkisi hala belirsiz olan olaylara teminat sağlar. Bunun bir örneği, daha önce gerçekleşmiş olan bir olayın olumsuz bir biçimde gelişmesine karşı sigorta teminatı teminat sağlayan sigorta sözleşmesidir. Bu tür sözleşmelerde sigorta konusu olay, ortaya çıkan hasarların nihai maliyetinin belirlenmesidir.

...

Sigorta riski ve diğer riskler arasındaki ayrım

...

B12 Sigorta sözleşmesi tanımı, poliçe hamili üzerindeki olumsuz bir etkinin varlığını ifade eder. Bu tanım, işletme tarafından yapılan ödemeyi, olumsuz olayın finansal etkisine eşit bir tutarla sınırlamaz. Örneğin, bu tanım, kullanılmış ve hasar görmüş bir varlığı yenisiyle değiştirmesine izin veren bir tutarı poliçe hamiline ödeyen, “eskisinin yerine yenisi” sigorta teminatını teminatını içerir. Benzer şekilde, söz konusu tanım, bir hayat sigortası sözleşmesi kapsamındaki ödemeyi, ölen kişinin bakımına yükümlü olduğu kişilerin uğradığı finansal zararları sınırlandırmadığı gibi, ölüm veya kaza nedeniyle oluşan zararın miktarını ölçmek için önceden belirlenen tutarların ödenmesini öngören sözleşmeleri de kapsam dışı bırakmaz.

...

B33-B35 paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Farklı malların ve sigorta sözleşmesi hizmetleri dışındaki sigorta dışı hizmetlerin devrine yönelik taahhütler (12’nci paragraf)

B33 12’nci paragraf, işletmenin, poliçe hamiline farklı mal veya sigorta sözleşmesi hizmetleri dışındaki sigorta dışı hizmetlerin devrine yönelik taahhütlerini sigorta sözleşmesinden ayırmasını gerektirir. İşletmenin sözleşmenin ifası kapsamında yapmak zorunda olduğu faaliyetleri, bu faaliyetleri gerçekleştirdikçe poliçe hamiline bir mal veya sigorta sözleşmesi hizmetleri dışında hizmet devretmediği sürece, ayırma sırasında dikkate alınmaz. Örneğin işletme, bir sözleşmenin yapılması için çeşitli idari işlemler gerçekleştirmek zorunda olabilir. Bu işlemlerin yerine getirilmesi poliçe hamiline bir hizmet devri sonucunu doğurmaz.

B34 Poliçe hamilinin taahhüt edilen bir mal veya sigorta sözleşmesi hizmeti dışındaki bir sigorta dışı hizmetten tek başına veya kullanıma hazır diğer kaynaklarla birlikte faydalanabilmesi durumunda, söz konusu mal veya hizmet farklıdır. Kullanıma hazır kaynaklar, ayrı olarak satılan (işletme veya başka bir işletme tarafından) mal veya hizmetlerdir veya poliçe hamilinin hâlihazırda elde etmiş olduğu (işletmeden ya da başka işlem veya olaylardan) kaynaklardır.

B35 Poliçe hamiline taahhüt edilen bir mal ya da sigorta sözleşmesi hizmeti dışındaki bir sigorta-dışı hizmet, aşağıdaki durumlarda farklı değildir:

...

- (b) İşletmenin, mal ya da sigorta-dışı hizmetin sigorta bileşenleriyle bütünleştirilmesinde önemli bir hizmet sunması.

B35A–B35D paragrafları ve B35A paragrafının üzerine başlık eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları (28A-28F paragrafları)

- B35A** İşletme 28A paragrafını uygulamak için aşağıdaki dağıtımlarda sistematik ve rasyonel bir yöntem kullanır:
- (a) Bir sigorta sözleşmesi grubuyla doğrudan ilişkilendirilebilen sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarının aşağıdakilere dağıtımı:
- (i) Söz konusu gruba ve
- (ii) Söz konusu gruptaki sigorta sözleşmelerinin yenilenmesinde ortaya çıkması beklenen sigorta sözleşmelerini içerecek olan gruplara.
- (b) (a) bendinde belirtilenler dışındaki, bir sigorta sözleşmesi portföyüyle doğrudan ilişkilendirilebilen sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarının portföyde bulunan sözleşme gruplarına dağıtımı.
- B35B** Her bir raporlama dönemi sonunda işletme, kullanılan dağıtım yöntemine ilişkin girdileri belirleyen varsayımlardaki herhangi bir değişikliği yansıtmak için B35A paragrafına göre dağıtılan tutarları revize eder. İşletme, bütün sözleşmeler gruba dâhil edildikten sonra bir sigorta sözleşmesi grubuna dağıtılan tutarları değiştirmez (bakınız: B35C paragrafı).
- B35C** İşletme, bir sigorta sözleşmesi grubuna birden fazla raporlama dönemi boyunca sigorta sözleşmesi ekleyebilir (bakınız: 28'inci paragraf). Bu tür durumlarda işletme, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara aldığı varlığın söz konusu dönemde gruba eklenen sigorta sözleşmeleriyle ilgili olan kısmını finansal tablo dışı bırakır ve gelecekteki bir raporlama döneminde gruba eklenmesi beklenen sigorta sözleşmeleriyle ilgili olduğu ölçüde sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için bir varlığı finansal tablolarda göstermeye devam eder.
- B35D** İşletme 28E paragrafını uygulamak için:
- (a) Kâr veya zarara bir değer düşüklüğü zararı yansıtır ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara aldığı varlığın defter değerini azaltır, böylece varlığın defter değeri, ilgili sigorta sözleşmesi grubuna ilişkin 32(a) paragrafı uygulanarak belirlenen net nakit girişini aşmaz.
- (b) B35A(a)(ii) paragraflarını uygulayarak sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını sigorta sözleşmesi gruplarına dağıttığında, aşağıdaki durumların varlığı halinde kâr veya zarara bir değer düşüklüğü zararı yansıtır ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan ilgili varlığın defter değerini azaltır:
- (i) İşletmenin, sigorta edinimine ilişkin söz konusu nakit akışlarının, beklenen yenilemelerle ilişkin 32(a) paragrafı uygulanarak belirlenen net nakit girişini aşmasını beklemesi ve
- (ii) (b)(i) bendine göre belirlenen fazlalığın, (a) bendine göre halihazırda değer düşüklüğü zararı olarak finansal tablolara alınmamış olması.

B64–B66 ve B71–B72 paragrafları değiştirilmiştir ve B66A paragrafı eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Ölçüm (29–71 paragrafları)

Gelecekteki nakit akışlarına ilişkin tahminler (33–35 paragrafları)

...

Sözleşme sınırı içinde kalan nakit akışları (34'üncü paragraf)

...

B64 34'üncü paragraf, işletmenin, gelecekteki bir tarihte (yenileme tarihinde), bu tarihten itibaren sözleşmedeki riskleri tam olarak yansıtan bir fiyat belirleme imkânına değinmektedir. İşletme, o tarihte düzenlenen mevcut sözleşme ile aynı özelliklere sahip yeni bir sözleşme için belirleyeceği fiyatla aynı fiyatı belirlemesine engel olan kısıtlamaların bulunmaması veya talep edeceği fiyatla tutarlı bir şekilde faydaları değiştirebilmesi durumunda, bu imkânı sahiptir. Benzer şekilde, işletme, her bir bireysel poliçe hamili için belirlenecek fiyat bizzat o poliçe hamiliyle ilgili risklerdeki değişimi yansıtmaya dahi, mevcut bir sözleşmeyi, bir sigorta sözleşmesi portföyündeki risklerde meydana gelen genel değişimleri yansıtmak şeklinde yeniden fiyatlandırabilmesi durumunda, fiyat belirleme imkânına sahiptir. İşletme, sözleşme veya portföydeki riskleri tam olarak yansıtan bir fiyat belirleme imkânına sahip olup olmadığını değerlendirirken, kalan hizmet teminat için, yenileme tarihinde eşdeğer koşullara sahip sözleşmeler düzenlerken dikkate alacağı tüm riskleri dikkate alır. İşletme, raporlama döneminin sonunda, gelecekteki nakit akışı tahminlerini belirlerken, bir sigorta sözleşmesinin sınırını, işletmenin asli hak ve mükellefiyetleriyle ilgili koşullarda yaşanan değişikliklerin etkisini içerecek şekilde yeniden değerlendirir.

B65 Bir sigorta sözleşmesinin sınırı içinde kalan nakit akışları, doğrudan sözleşmenin ifasıyla ilgili olan nakit akışlardır; buna işletmenin tutar ve zamanlamasını belirleme yetkisine sahip olduğu nakit akışları da dahildir. Sözleşme sınırı içinde kalan nakit akışları aşağıdakileri içerir:

(ka) Aşağıda belirtilen maliyetler:

- (i) İşletmenin yatırım faaliyetlerini poliçe hamillerinin sigorta teminatından sağladığı faydaları artırmak için gerçekleştirdiği ölçüde, bu faaliyetleri gerçekleştiren katlanacağı maliyetler. İşletmenin, sigorta konusu bir olay meydana geldiğinde poliçe hamillerinin fayda sağlayacakları bir yatırım getirisi oluşturmayı bekleyerek gerçekleştirdiği yatırım faaliyetleri sigorta teminatından sağlanan faydaları artırır.
- (ii) Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmelerinin poliçe hamillerine yatırım-getiri hizmeti sağlarken katlanacağı maliyetler (bakınız: B119B paragrafı).
- (iii) Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinin poliçe hamillerine yatırımla alakalı hizmet sağlarken katlanacağı maliyetler.

...

B66 İşletme, mevcut bir sigorta sözleşmesini ifa ederken ortaya çıkacak nakit akışlarını tahmin ederken aşağıdaki nakit akışlarını dikkate almaz:

- (f) Sigortacının sorumlu sıfatıyla ödemediği veya tahsil etmediği ya da sözleşme hükümlerine göre özel olarak poliçe hamiline yüklenemeyen gelir vergisi ödemeleri ve tahsilatları. Bu tür ödeme ve tahsilatlar, TMS 12 Gelir Vergileri uyarınca ayrı olarak finansal tablolara alınır, ölçülür ve sunulur.

...

B66A İşletmenin, bir sigorta sözleşmesi grubunu finansal tablolarına almadan önce, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları dışındaki sigorta sözleşmesi grubuyla ilgili nakit akışları için bir varlığı ya da yükümlülüğü, nakit akışlarının gerçekleşmesi nedeniyle ya da başka bir TFRS'nin hükümleri uyarınca finansal tablolarına alması gerekebilir. Grubun ilk defa finansal tablolara alınma tarihinden önce ödenmiş veya alınmış olsa, ilk defa finansal tablolara alma tarihinde sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarına dahil edilecek olan nakit akışları sigorta sözleşmesi grubuyla ilgilidir. İşletme 38(c)(ii) paragrafını uygulamak için, ilgili nakit akışı ya da ilgili TFRS'yi uygulaması sigorta sözleşmesi grubunu ilk defa finansal tablolarına aldığı tarihte gerçekleşmiş olsa, söz konusu gruptan ayrı olarak finansal tablolara almayacağı ölçüde bu tür bir varlık veya yükümlülüğü finansal tablo dışı bırakır.

Diğer sözleşmelerin poliçe hamillerine yönelik nakit akışlarını etkileyen veya bunlardan etkilenen nakit akışları olan sözleşmeler

...

B71 Bir gruptaki sözleşmelere ilişkin tüm sigorta sözleşmesi hizmetleri teminat sağlandıktan sonra, sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışları, hala diğer gruptaki mevcut poliçe hamillerine ya da gelecekteki poliçe hamillerine yapılması beklenen ödemeleri içerebilir. İşletmenin bu tür sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarını belirli gruplara dağıtmaya devam etmesi zorunlu değildir, ancak bunun yerine işletme, tüm

gruplardan kaynaklanan bu tür sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışları için finansal tablolara bir yükümlülük yansıtılabilir ve ölçülebilir.

İskonto oranları (36'ncı paragraf)

B72 İşletme, TFRS 17'yi uygularken aşağıdaki iskonto oranlarını kullanır:

...

(c) Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmelerinde, B96(a)–B96(b) ve B96(d) ~~B96(a)–B96(e)~~ paragrafları uyarınca sözleşmeye dayalı hizmet marjındaki değişiklikleri ölçmek için—36'ncı paragraf uygulanarak ilk defa finansal tablolara alma sırasında belirlenen iskonto oranları,

...

B93-B95 paragrafları değiştirilmiştir ve B95 paragrafı B95A paragrafı oluşturularak ikiye ayrılmıştır. B95B–B95F paragrafları ve B95E paragrafının üzerine başlık eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta sözleşmelerinin devri ve işletme birleşmeleri yoluyla edinilen sigorta sözleşmelerinin ilk defa finansal tablolara alınması (39'uncu paragraf)

B93 İşletme, düzenlenen sigorta sözleşmelerini veya elde tutulan reasürans sözleşmelerini iş tanımını karşılamayan sigorta sözleşmelerinin devri ya da TFRS 3 kapsamındaki bir işletme birleşmesi yoluyla düzenlenen sigorta sözleşmelerini veya elde tutulan reasürans sözleşmelerini cindığında, söz konusu işlemin gerçekleştiği tarihte sözleşmelere taraf olmuş gibi, edinilen sözleşme gruplarını tanımlamak üzere 14-24'üncü paragraflarını uygular.

B94 İşletme, söz konusu sözleşmeler için alınan ya da ödenen bedelleri alınan primlerin temsilcisi olarak kullanır. Sözleşmeler için alınan veya ödenen bedeller, aynı işlemde edinilen başka varlık ve yükümlülükler için alınan veya ödenen bedelleri kapsamaz. TFRS 3 kapsamındaki bir Bir işletme birleşmesinde, alınan veya ödenen bedel, sözleşmelerin o tarihteki gerçeğe uygun değeridir. İşletme, söz konusu gerçeğe uygun değeri belirlerken, TFRS 13'ün 47'nci paragrafını (talep halinde ödeme gerektirmesiyle ilgili) uygulamaz.

B95 55-59 ve 69-70A paragraflarına göre, kalan teminat yükümlülüğü için prim dağıtımı yaklaşımı uygulanmadıkça, ilk defa finansal tablolara alma sırasında; sözleşmeye dayalı hizmet marjı, düzenlenen sigorta sözleşmeleri için 38'inci paragraf uygulanarak, elde tutulan reasürans sözleşmeleri için 65'inci paragraf uygulanarak hesaplanır, bu hesaplamalar yapılırken söz konusu sözleşmeler için alınan veya ödenen bedeller, ilk defa finansal tablolara alma tarihinde alınan veya ödenen primlerin temsilcisi olarak kullanılır.

B95A Düzenlenen sigorta sözleşmelerinin ekonomik açıdan dezavantajlı olması durumunda, 47'nci paragraf uyarınca işletme, sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarının ödenen veya alınan bedelleri aşan kısmını, TFRS 3 kapsamındaki bir işletme birleşmesinde edinilen sözleşmeler için şerefiyenin veya pazarlıklı satın alım kazancının bir parçası olarak, devir yoluyla edinilen sözleşmeler için ise kâr veya zararda zarar olarak finansal tablolara alır. İşletme, bu aşan kısma ilişkin kalan teminat yükümlülüğü için bir zarar bileşeni oluşturur ve sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarında sonradan meydana gelen değişiklikleri bu zarar bileşenine dağıtmak için 49-52 paragraflarını uygular.

B95B İşletme, 66A–66B paragraflarının uygulandığı elde tutulan reasürans sözleşmeleri için, kalan teminat varlığının geri kazanım bileşenini işlem tarihinde aşağıdakilerin çarpımı olarak belirler:

- (a) İşlem tarihi itibarıyla dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşeni ve
- (b) İşletmenin işlem tarihi itibarıyla elde tutulan reasürans sözleşmesi grubundan geri kazanmayı beklediği dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin hasarların yüzdesi.

B95C İşletme, B95B paragrafını uygulayarak belirlediği geri kazanım bileşeninin tutarını, TFRS 3 kapsamındaki bir işletme birleşmesinde edinilen elde tutulan reasürans sözleşmeleri için şerefiyenin veya pazarlıklı satın alım kazancının bir parçası olarak, devir yoluyla edinilen sözleşmeler için ise kâr veya zararda zarar olarak finansal tablolara alır.

B95D İşletme, 14-22 paragraflarını uygulayarak, işlem tarihinde, ekonomik açıdan dezavantajlı bir sigorta sözleşmesi grubuna hem elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini hem de elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanmayan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini dahil edebilir. İşletme, bu tür

durumlarda B95B paragrafını uygulamak için söz konusu sigorta sözleşmesi grubunun zarar bileşeninin, elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan sigorta sözleşmeleriyle ilgili olan kısmını belirlemek üzere sistematik ve rasyonel bir dağıtım esası kullanır.

Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan varlık

B95E İşletme, düzenlenen sigorta sözleşmelerini iş tanımını karşılamayan sigorta sözleşmelerinin devri ya da TFRS 3 kapsamındaki bir işletme birleşmesi yoluyla edindiğinde, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için aşağıda belirtilen haklara yönelik bir varlığı işlem tarihinde gerçeğe uygun değeri üzerinden finansal tablolarına alır:

- İşlem tarihinde finansal tablolara alınan sigorta sözleşmelerinin yenilenmesi sonucunda gelecekteki sigorta sözleşmelerini elde etme hakkı ve
- Edinilen işletmenin hâlihazırda ödemiş olduğu ilgili sigorta sözleşmesi portföyüyle doğrudan ilişkilendirilebilen sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını tekrar ödemedem, (a) bendinde sayılanların dışında kalan sigorta sözleşmelerini işlem tarihinden sonra elde etme hakkı.

B95F B93–B95A paragrafları uyarınca, işlem tarihinde, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan herhangi bir varlığın tutarı edinilen sigorta sözleşmesi grubunun ölçümüne dâhil edilemez.

B96-B97 paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmelerinde sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerindeki değişiklikler (44'üncü paragraf)

B96 Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri için, 44(c) paragrafı, gelecekteki hizmetlerle ilgili sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişiklikler nedeniyle bir sigorta sözleşmesi grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjında düzeltme yapılmasını zorunlu kılar. Bu değişiklikler aşağıdakilerden oluşur:

- B72(c) paragrafında belirtilen iskonto oranlarıyla ölçülen, gelecekteki hizmetlerle ilgili olarak dönem içinde alınan primler ve ilgili nakit akışlarından (sigorta edinimine ilişkin nakit akışları ve prim esaslı vergiler gibi) kaynaklanan aktüeryal varsayım ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri;
- B72(c) paragrafında belirtilen iskonto oranlarıyla ölçülen, B97(a) paragrafında açıklananlar hariç olmak üzere, kalan teminat yükümlülüğüne dahil edilen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişiklikler;
- B72(e) paragrafında belirtilen iskonto oranlarıyla ölçülen, Dönem dönem içinde ödenebilir hale gelmesi beklenen herhangi bir yatırım bileşenleri ile dönem içinde ödenebilir hale gelen gerçekleşmiş yatırım bileşenleri arasındaki farklar. Söz konusu farklar; (i) dönem içinde ödenebilir hâle gelen gerçekleşmiş yatırım bileşenlerinin ve (ii) dönem başı itibarıyla dönem içinde yapılması beklenen ödemeler ile ödenebilir hale gelmeden önce söz konusu beklenen ödemelerle ilgili olan sigorta finansmanı gelir veya giderlerinin toplamının karşılaştırılması suretiyle belirlenir.
- Dönem içinde geri ödenebilir hâle gelmesi beklenen poliçe hamiline verilen krediler ile dönem içinde ödenebilir hâle gelen poliçe hamiline verilen gerçekleşmiş krediler arasındaki farklar. Söz konusu farklar; (i) dönem içinde ödenebilir hâle gelen poliçe hamiline verilen gerçekleşmiş kredilerin ve (ii) dönem başı itibarıyla dönem içinde yapılması beklenen geri ödemeler ile geri ödenebilir hâle gelmeden önce söz konusu beklenen geri ödemelerle ilgili olan sigorta finansmanı gelir veya giderlerinin toplamının karşılaştırılması suretiyle belirlenir.
- Gelecekteki hizmetlerle ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesindeki değişiklikler. İşletmenin, finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesindeki söz konusu değişikliği; (i) finansal olmayan riske ilgili bir değişiklik ile (ii) paranın zaman değerinin ve paranın zaman değerindeki değişimlerin etkisi arasında ayırıştırması gerekli değildir. İşletme, bu tür bir ayırıştırma yapması durumunda, finansal olmayan riske ilgili değişiklikler için B72(c) paragrafında belirtilen iskonto oranlarıyla ölçülen sözleşmeye dayalı hizmet marjını düzeltir.

B97 İşletme, doğrudan katılım özelliği bulunmayan bir sigorta sözleşmesi grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjını, gelecekteki hizmetlerle ilgili olmadığından, sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarından meydana gelen aşağıdaki değişikliklere göre düzeltmez:

- (a) Paranın zaman değerinin ve paranın zaman değerindeki değişimlerin etkisi ile finansal riskin ve finansal riskteki değişikliklerin etkisi. Söz konusu etkiler aşağıdakileri içerir:
- (i) ~~(varsa Varsa~~, gelecekteki nakit akış tahminleri üzerindeki etkisi, ~~(olan~~,
- (ii) Ayrıştırmanın yapılmış olması durumunda, finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltilmesi üzerindeki etkisi ve
- (iii) İskonto oranındaki değişikliğin etkisi, değişiklikten-etkilenen;
- (b) Gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülüğe dahil edilen sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarıyla ilgili tahminlerde meydana gelen değişiklikler, ve
- (c) ...
- ...

B104, B107, B112, B115–B116 ve B118 paragrafları değiştirilmiştir. B117A paragrafı eklenmiştir. B101 paragrafında herhangi bir değişiklik yapılmamakla birlikte B101 paragrafına atıf yapan paragrafların anlaşılabilirliğinin artırılması açısından bu paragrafa yer verilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinde sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerindeki değişiklikler (45'inci paragraf)

- B101 Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri, işletmenin dayanak kalemlere bağlı olarak yatırım getirisi taahhüt ettiği, önemli ölçüde yatırıma bağlı hizmet sözleşmeleri olan sigorta sözleşmeleridir. Dolayısıyla bunlar aşağıdaki özelliklere sahip sigorta sözleşmeleri olarak tanımlanırlar:
- (a) Sözleşme hükümleri, poliçe hamilinin, açık bir şekilde tanımlanmış dayanak kalem havuzundaki bir paya sahip olduğunu belirtir (bakınız: B105–B106 paragrafları),
- (b) İşletme, poliçe hamiline, dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değer getirilerinin önemli bir payına eşit bir tutarı ödemeyi bekler (bakınız: B107 paragrafı) ve
- (c) İşletme, poliçe hamiline ödenecek tutarlardaki herhangi bir değişikliğin önemli bir oranının, dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerindeki değişimlere göre değişkenlik göstermesini bekler (bakınız: B107 paragrafı).
- ...
- B104 B101 paragrafında yer alan koşullar, doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinin, işletmenin poliçe hamiline karşı mükellefiyetinin aşağıdakilerin net tutarı olduğu sözleşmeler olmasını sağlar:
- (a) ...
- (b) İşletmenin, sigorta sözleşmesi kapsamında sağlanacak gelecekteki hizmetler karşılığında (a) bendinden düşeceği, aşağıdakilerden oluşan değişken bir ücret (bakınız: B110–B118 paragrafları):
- (i) Dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerindeki işletmenin payından düşen tutardan,
- (ii) ...
- ...
- B107 B101(b) paragrafı işletmenin, dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değer getirilerinin önemli bir payının poliçe hamiline ödeneceği beklentisinde olmasını; B101(c) paragrafı ise işletmenin, poliçe hamiline ödenecek tutarlardaki herhangi bir değişikliğin önemli bir oranının dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerine göre değişkenlik göstermesi beklentisinde olmasını gerektirir. İşletme:
- (a) ...
- (b) B101(b) ve B101(c) paragraflarında yer alan tutarlardaki değişkenliği:
- (i) Sigorta sözleşmesinin Sigorta sözleşmesi grubunun süresi boyunca ve
- (ii) ...
- değerlendirir.
- ...

B112 Dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerindenki işletmenin payında düşen tutarda meydana gelen değişiklikler (paragraf B104(b)(i) paragrafı), gelecekteki hizmetlerle ilgilidir ve 45(b) paragrafı uyarınca sözleşmeye dayalı hizmet marjında düzeltme yapar.

...

Riskin azaltılması

B115 İşletme, B116 paragrafında belirtilen koşulları karşıladığı ölçüde, dayanak kalemlerdeki payıyla (bakınız: B112 paragrafı) veya B113(b) paragrafında düzenlenen sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarıyla ilgili paranın zaman değerinin ve finansal riskin aşağıdakiler üzerindeki etkisindeki meydana gelen değişikliklerin bazılarını veya tamamını yansıtabilecek şekilde sözleşmeye dayalı hizmet marjındaki bir değişikliği finansal tablolara almamayı tercih edebilir:

- (a) İşletmenin, türev ürünler veya elde tutulan reasürans sözleşmelerini kullanarak finansal riskin dayanak kalemlerden kendi payına düşen tutar üzerindeki etkisini azaltması durumunda, söz konusu tutar (bakınız: B112 paragrafı) ve
- (b) İşletmenin, türev ürünler, gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen türev olmayan finansal araçlar veya elde tutulan reasürans sözleşmelerini kullanarak finansal riskin B113(b) paragrafında düzenlenen sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışları üzerindeki etkisini azaltması durumunda, sözleşmenin ifasına ilişkin söz konusu nakit akışları.

B116 İşletmenin, B115 paragrafını uygulaması için, B115 paragrafında tanımlandığı şekilde finansal riski azaltmaya yönelik sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan finansal riski azaltmak amacıyla türev ürünler kullanmaya yönelik daha önceden belgelendirilmiş bir risk yönetimi amacı ve stratejisi olmalıdır. ve bu Söz konusu amaç ve stratejiyi uygularken:

- (a) İşletme, sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan finansal riski azaltmak için bir türev ürün kullanmalıdır.
- (a)(b) Sigorta sözleşmeleri ile türev ürün, gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen türev olmayan finansal araç veya elde tutulan reasürans sözleşmesi arasında ekonomik bir netleştirme olmalıdır. Diğer bir ifadeyle, sigorta sözleşmelerinin ve riski azaltan söz konusu kalemlerin türev ürünün değerleri, azaltılan riskteki değişikliklere benzer şekilde tepki vermeleri nedeniyle, genellikle zıt yönde hareket etmelidir. İşletme, ekonomik netleştirmeyi değerlendirirken muhasebe ölçüm farklılıklarını dikkate almaz.
- (b)(e) Kredi riski, ekonomik netleştirme üzerinde belirleyici olmamalıdır.

...

B117A İşletme, türev ürünler veya gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen türev olmayan finansal araçlar kullanarak finansal riskin etkisini azaltması durumunda, B115 paragrafının uygulanmasından kaynaklanan döneme ilişkin sigorta finansmanı gelir veya giderlerini kâr veya zarara dahil eder. İşletme, elde tutulan reasürans sözleşmeleri kullanarak finansal riskin etkisini azaltması durumunda, B115 paragrafının uygulanmasından kaynaklanan sigorta finansmanı gelir veya giderlerinin sunumuna, 88 ve 90' ıncı paragraflar uyarınca elde tutulan reasürans sözleşmelerine uyguladığı muhasebe politikasıyla aynı muhasebe politikasını uygular.

B118 İşletme, yalnızca B116 paragrafındaki koşullardan herhangi birinin sonradan karşılanmama başlangıcıyla ilgili olarak, işleme:

- (a) o O tarihten itibaren B115 paragrafını uygulamayı sonlandırır, ve
- (b) İşletme, daha önce kâr veya zarara yansıtılan değişiklikler için herhangi bir düzeltme yapmaz.

B119 paragrafı değiştirilmiştir. B119A-B119B paragrafları eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sözleşmeye dayalı hizmet marjının kâr veya zarara yansıtılması

B119 Bir sigorta sözleşmesi grubu kapsamında her bir dönemde sunulan sigorta sözleşmesi hizmetlerini hizmetleri yansıtabilecek şekilde, bu grubun sözleşmeye dayalı hizmet marjı tutarı söz konusu dönemde kâr veya zarara yansıtılır (bakınız: 44(c), 45(c) ve 66(c) paragrafları). Bu tutar, aşağıdaki şekilde belirlenir:

- (a) Gruptaki teminat birimleri tanımlanır. Bir gruptaki teminat birimlerinin sayısı, her bir sözleşme için sözleşme kapsamında sağlanan faydaların ve sözleşmenin beklenen teminat süresinin dikkate

alınmasıyla belirlenen, gruptaki sözleşmeler tarafından sağlanan sigorta sözleşmesi hizmetlerinin teminat miktarıdır.

- (b) İlgili dönem sonundaki sözleşmeye dayalı hizmet marjı (dönemde sunulan sigorta sözleşmesi hizmetlerini hizmetleri yansıtabacak şekilde herhangi bir tutar kâr veya zarara yansıtılmadan önce), cari dönemde sağlanan ve gelecekte sağlanması beklenen her bir teminat birimine eşit olarak dağıtılır.
- (c) Dönem içinde sağlanan teminat birimlerine dağıtılan tutar kâr veya zarara yansıtılır.

B119A B119 paragrafını uygulamak için, yatırım-getiri hizmetinin veya yatırımla alakalı hizmetin dönemi, B68 paragrafı uyarınca sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarına dâhil edilen gelecekteki poliçe hamillerine yönelik ödemeler dikkate alınmadan, mevcut poliçe hamillerinin bu hizmetlerle ilgili olarak hak ettiği tüm tutarların ödendiği tarihte veya bu tarihten önce sona ermelidir.

B119B Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri yalnızca aşağıdaki durumların varlığı halinde yatırım-getiri hizmeti sağlayabilir:

- (a) Bir yatırım bileşenin bulunması veya poliçe hamilinin tutarı çekme hakkının bulunması,
- (b) İşletmenin, yatırım bileşenin veya poliçe hamilinin çekme hakkının bulunduğu tutarın bir yatırım getirisi içermesini beklemesi (yatırım getirisi, örneğin negatif faiz oranlarının olduğu ortamda, sıfırın altında olabilir) ve
- (c) İşletmenin söz konusu yatırım getirisini oluşturmak için yatırım faaliyeti gerçekleştirmeyi beklemesi.

B119C-B119F paragrafları ve B119C paragrafından önce bir başlık eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmiştir.

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri - dayanak sigorta sözleşmelerinden ortaya çıkan zararlara yönelik geri kazanımların finansal tablolara yansıtılması (66A-66B paragrafları)

B119C 66A paragrafı yalnızca, elde tutulan reasürans sözleşmesine, ekonomik açıdan dezavantajlı dayanak sigorta sözleşmelerinin finansal tablolara alındığı tarihte veya bu tarihten önce taraf olunması durumunda uygulanır.

B119D İşletme, 66A paragrafını uygularken, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjındaki düzeltmeyi ve bunun sonucunda ortaya çıkan geliri aşağıdakilerin çarpımı olarak belirler:

- (a) Söz konusu dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin finansal tablolara alınan zarar ve
- (b) İşletmenin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubundan geri kazanmayı beklediği dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin hasarların yüzdesi.

B119E İşletme, 14-22 paragraflarını uygulayarak, ekonomik açıdan dezavantajlı bir sigorta sözleşmesi grubuna hem elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini hem de elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanmayan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini dâhil edebilir. İşletme, bu tür durumlarda 66(c)(i)-(ii) ve 66A paragraflarını uygulamak için söz konusu sigorta sözleşmesi grubunun zarar bileşeninin, elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan sigorta sözleşmeleriyle ilgili olan kısmını belirlemek üzere sistematik ve rasyonel bir dağıtım esası kullanır.

B119F 66B paragrafını uygulayarak bir geri kazanım bileşeni oluşturduktan sonra işletme bu bileşende, ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunun zarar bileşenindeki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltmeler yapar (bakınız: 50-52 paragrafları). Geri kazanım bileşeninin defter değeri, işletmenin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubundan geri kazanmayı beklediği ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunun zarar bileşeni kısmının defter değerini aşamaz.

B121, B123, B124 ve B126 paragrafları değiştirilmiştir ve B123A paragrafı eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta hasılatı (83 ve 85 paragrafları)

B121 83'üncü paragraf, bir dönemde finansal tablolara alınan sigorta hasılatı tutarının, işletmenin taahhüt ettiği hizmetlerin devri karşılığında hak etmeyi beklediği bedeli ~~yansıtma tutarı~~ göstermesini ~~yansıtmasını~~ öngörür. Bir sözleşme grubunun toplam bedeli aşağıdaki tutarları içerir:

(a) Aşağıdakilerden oluşan, hizmetlerin sunulmasıyla ilgili tutarlar:

(i) (ii) bendinde dâhil edilen finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesiyle ilgili tutarlar ve kalan Kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşenine dağıtılan tutarlar hariç sigorta hizmeti giderleri,

(ia) Özel olarak poliçe hamiline yüklenebilen gelir vergisiyle ilgili tutarlar,

(ii) Kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşenine dağıtılan tutarlar hariç finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi ve

(iii) ...

(b) ...

...

B123 TFRS 15 uyarınca, işletme hizmetleri sunduğunda, bu hizmetlerle ilgili edim yükümlülüğünü finansal tablo dışı bırakır ve hasılatı finansal tablolara alır. Bununla tutarlı olarak, TFRS 17 uygulanırken, işletme dönemi içinde hizmetleri sunduğunda, sunulan hizmetlere ilişkin kalan teminat yükümlülüğünü azaltır ve sigorta hasılatını finansal tablolara alır. Sigorta hasılatını ortaya çıkaran kalan teminat yükümlülüğündeki azalış, söz konusu yükümlülüğdeki, işletme tarafından alınan bedelin kapsamına girmesi beklenen hizmetlerle ilgili olmayan değişiklikleri içermez. Bu değişiklikler aşağıdakilerden oluşur:

(a) Dönemde sunulan hizmetlerle ilgili olmayan değişiklikler. Örneğin:

...

(ia) Poliçe hamillerine verilen kredilere ilişkin nakit akışlarından kaynaklanan değişiklikler,

...

B123A İşletme, bir sigorta sözleşmesi grubunu ilk defa finansal tablolarına aldığı tarihte, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları dışındaki nakit akışları için finansal tablolarına aldığı bir varlığı finansal tablo dışı bıraktığı ölçüde (bakınız: 38(c)(ii) ve B66A paragrafları), finansal tablo dışı bıraktığı tutar için sigorta hasılatı ve giderleri yansıtır.

B124 Sonuç olarak, döneme ilişkin sigorta hasılatı, kalan teminat yükümlülüğünde dönem içinde meydana gelen işletmenin karşılığında bedel almayı beklediği hizmetlerle ilgili değişikliklerin toplamı olarak da analiz edilebilir. Bu değişiklikler aşağıdakilerden oluşur:

(a) Aşağıdakiler hariç, dönem içinde katılan sigorta hizmeti giderleri (dönem başında beklenen tutarlar üzerinden ölçülen):

...

(iii) Üçüncü taraflar adına tahsil edilen işleme dayalı vergilerle (prim vergileri, katma değer vergileri ile mal ve hizmet vergileri gibi) (bakınız: B65(i) paragrafı) ilgili tutarlar, ve

(iv) Sigorta edinimine ilişkin giderler (bakınız: B125 paragrafı) ve,

(v) Finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesiyle ilgili tutar (bakınız: (b) bendi).

...

(d) Varsa, diğer tutarlar, örneğin gelecekteki hizmetlerle ilgili olanlar hariç dönem içinde alınan primlere ilişkin aktüeryal varsayım ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri (bakınız: B96(a) paragrafı).

...

B126 İşletme, 55-58 paragraflarında yer alan prim dağıtım yaklaşımını uyguladığında, döneme ilişkin sigorta hasılatı döneme dağıtılan beklenen prim tahsilatlarının tutarıdır (yatırım bileşenleri hariç olmak üzere ve uygulanabilir olması durumunda, 56'ncı paragraf uyarınca paranın zaman değerini ve finansal riskin etkisini yansıtmak şeklinde düzeltilmiş olarak). İşletme, beklenen prim tahsilatlarını her bir sigorta sözleşmesi hizmetlerinin teminat dönemine aşağıdaki şekilde dağıtır:

...

B128 ve B134 paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta finansmanı gelir veya giderleri (87–92 paragrafları)

- B128 87'nci paragraf işletmenin, paranın zaman değeri ve finansal risk ile bunlardaki finansal riskle ilgili varsayımlardaki değişikliklerin etkisini sigorta finansmanı gelir veya giderlerine dâhil etmesini zorunlu kılaröngörür. TFRS 17'nin amaçları bakımından:
- (a) Bir fiyat veya oran endeksine ya da enflasyonla ilişkili getirileri olan varlıkların fiyatlarına dayalı enflasyon varsayımları, finansal riskle ilgili varsayımlardır, ve
 - (b) İşletmenin belirli fiyat değişikliklerine yönelik beklentisine dayalı enflasyon varsayımları, finansal riskle ilgili varsayımlar değildir ve-
 - (c) Bir sigorta sözleşmesi grubunun ölçümünde, dayanak kalemlerin değerindeki değişimlerden kaynaklanan değişiklikler (ilayceler ve iptaller hariç), paranın zaman değeri ve finansal risk ile bunlardaki değişikliklerin etkisinden ortaya çıkan değişikliklerdir.
- ...
- B134 İşletmenin, tercihen ya da zorunlu olarak, doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerine ilişkin dayanak kalemleri elde tutması durumunda, 89'uncu paragraf uygulanır. İşletme, 89(b) paragrafı uyarınca sigorta finansmanı gelir veya giderlerini ayırtırmayı tercih etmesi durumunda, dayanak kalemler için kâr veya zarara dâhil edilen gelir veya giderlerle tam olarak eşleşen tutarda gider veya geliri kâr veya zarara dâhil eder ve bunun sonucunda ayrı olarak sunulan söz konusu kalemlerin iki-kalemli net tutarı sıfır olur.
- ...

B137 paragrafı ve söz konusu paragrafın başlığı değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Ara dönem finansal tablolarda tablolar yapılı muhasebe tahminlerinin etkisi

- B137 İşletme, TMS 34 *Ara Dönem Finansal Raporlama*'yı uygulayarak ara dönem finansal tablolar hazırlaması durumunda, önceki ara dönem finansal tablolarında yapmış olduğu muhasebe tahminlerine ilişkin uygulamalarını, TFRS 17'yi müteakip ara dönem finansal tablolarında ve yıllık raporlama döneminde uygularken değiştirip değiştirmeyeceği konusunda bir muhasebe politikası seçimi yapar. İşletme seçmiş olduğu muhasebe politikasını düzenlediği tüm sigorta sözleşmesi gruplarına ve elde tuttuğu tüm reasürans sözleşmesi gruplarına uygular. TMS 34 *Ara Dönem Finansal Raporlama*'da yer alan raporlama sıklığı işletmenin yıllık sonuçlarının ölçümünü etkilemez şekilde hükme bağlı kalmaksızın, işletme önceki ara dönem finansal tablolarında yapmış olduğu muhasebe tahminlerine ilişkin uygulamalarını, sonraki ara dönem finansal tablolarında veya yıllık raporlama döneminde TFRS 17'yi uygularken, değiştirmez.

Ek C'de yapılan değişiklikler- Yürürlük tarihi ve geçiş

C1 paragrafı değiştirilmiştir. C2 paragrafında herhangi bir değişiklik yapılmamakla birlikte C1 paragrafına atfı yapılan paragrafların anlaşılabilirliğini artırılması açısından bu paragrafa yer verilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Yürürlük tarihi

- C1 Bu Standart, 1 Ocak 2023 2024 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulama halinde bu husus dipnotlarda açıklanır. Bu Standartı yalnızca TFRS 9 *Finansal Araçlar*’ı ve TFRS 15 *Müşteri-Sözleşmelerinden Hasulat*’ı bu Standartın ilk uygulama tarihinde veya öncesinde uygulayan işletmeler erken uygulayabilir.
- C2 C1 ve C3–C33 paragraflarında yer alan geçiş hükümlerinin amaçları bakımından:
- İlk uygulama tarihi, işletmenin TFRS 17’yi ilk kez uyguladığı yıllık hesap döneminin başıdır ve
 - Geçiş tarihi, ilk uygulama tarihinden hemen önceki yıllık hesap döneminin başıdır.

C3-C5 paragrafları değiştirilmiştir ve C5A–C5B paragrafları eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Geçiş

- C3 İşletme, uygulamanın mümkün olmadığı veya C5A paragrafının uygulandığı durumlar dışında TFRS 17’yi mümkün olmayan durumlar dışında geriye dönük olarak uygular. Ancak;
- ...
 - İşletme B115 paragrafında yer alan tercihi, geçiş tarihinden TFRS 17’nin ilk uygulama tarihinden önceki dönemlerde uygulamaz. İşletme B115 paragrafındaki tercih hakkını geçiş tarihinde veya geçiş tarihinden sonra ileriye yönelik olarak, yalnızca, riskin azaltılmasına yönelik ilişkileri söz konusu tercihi uyguladığı tarihte veya bu tarihten önce belirlemiş olması durumunda uygulayabilir.
- C4 İşletme, TFRS 17’yi geriye dönük olarak uygulamak için, geçiş tarihinde aşağıdakileri gerçekleştirir:
- ...
 - (aa) Sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarıyla ilgili varlıkları, TFRS 17 baştan beri uygulanıyormuş gibi tanımlar, finansal tablolara alır ve ölçer (ancak işletmenin 28E paragrafında belirtilen geri kazanılabilirliğe ilişkin değerlendirmeyi geçiş tarihinden önce yapması zorunlu değildir),
 - ...
- C5 İşletme, yalnızca C3 paragrafını bir sigorta sözleşmesi grubuna uygulamasının mümkün olmaması halinde, C4(a) paragrafını uygulamak yerine aşağıdaki yaklaşımlara başvurur:
- C6(a) paragrafı saklı kalmak kaydıyla, C6–C19A–C19 paragraflarında yer alan değiştirilmiş geriye dönük yaklaşım veya
 - C20–C24B–C24 paragraflarında yer alan gerçeğe uygun değer yaklaşımı.
- C5A** İşletme, TFRS 17’yi geçmişe dönük olarak uygulayabileceği doğrudan katılım özelliği bulunan bir sigorta sözleşmesi grubu için, C5 paragrafına bağlı kalmaksızın, C20–C24B paragraflarında düzenlenen gerçeğe uygun değer yaklaşımını yalnızca aşağıdaki durumların varlığı hâlinde uygulamayı seçebilir:
- İşletmenin söz konusu sigorta sözleşmesi grubuna, B115 paragrafında düzenlenen riskin azaltılması seçeneğini geçiş tarihinden itibaren ileriye yönelik olarak uygulamayı seçmiş olması ve
 - İşletmenin, söz konusu sigorta sözleşmesi grubundan kaynaklanan finansal riski azaltmak için geçiş tarihinden önce, B115 paragrafında belirtildiği şekilde, türev ürünler, gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen türev olmayan finansal araçlar veya elde tutulan reasürans sözleşmeleri kullanmış olması.
- C5B** İşletme, yalnızca, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara aldığı bir varlığa C4(aa) paragrafını uygulamasının mümkün olmadığı bir durumda, söz konusu varlığın ölçümünde aşağıdaki yaklaşımları uygular:

- (a) C6(a) paragrafı saklı kalmak kaydıyla, C14B–C14D paragraflarında düzenlenen değiştirilmiş geriye dönük yaklaşım veya
- (b) C24A–C24B paragraflarında düzenlenen gerçeğe uygun değer yaklaşımı.

C7–C9, C11, C15–C16 ve C17 paragrafları değiştirilmiştir ve C9A, C14A– C14D, C16A–C16C ve C17A paragrafları eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Değiştirilmiş geriye dönük yaklaşım

...

- C7 C9–C19AC19 paragrafları, aşağıdaki alanlarda geriye dönük uygulamada yapılmasına izin verilen değişiklikleri düzenler:

...

- C8 Değiştirilmiş geriye dönük yaklaşımın amacına ulaşmak için, işletmenin, yalnızca geriye dönük bir yaklaşımı uygulamak amacıyla makul ve desteklenebilir bilgilere sahip olmadığı ölçüde C9 C19AC19 paragraflarında yer alan her bir değişikliği kullanmasına izin verilir.

Başlangıçtaki veya ilk defa finansal tablolara alma sırasındaki değerlendirmeler

- C9 İşletme, C8 paragrafının izin verdiği ölçüde aşağıdaki hususları, geçiş tarihinde elde edebilen bilgileri kullanarak belirler:

(a) ...

- (b) B101–B109 paragraflarını uygulayarak, bir sigorta sözleşmesinin doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmesi tanımını karşılayıp karşılamadığı, ve
- (c) B98–B100 paragraflarını uygulayarak, doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri için isteğe bağlı nakit akışlarını nasıl tanımlayacağı ve;
- (d) 71'inci paragrafı uygulayarak, bir yatırım sözleşmesinin TFRS 17 kapsamında isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmesi tanımını karşılayıp karşılamadığı.

- C9A C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, işletme iş tanımını karşılamayan sigorta sözleşmelerinin devri ya da TFRS 3 kapsamındaki bir işletme birleşmesi yoluyla bir sigorta sözleşmesini edinmeden önce katlanmış olduğu hasarların tazminine ilişkin bir yükümlülüğü, gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülük olarak sınıflandırır.

...

Doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmesi grupları için sözleşmeye dayalı hizmet marjının veya zarar bileşeninin belirlenmesi

- C11 C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, işletme doğrudan katılım özelliği bulunmayan sözleşmeler için sözleşmeye dayalı hizmet marjını veya kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşenini (bakınız: 49–52 paragrafları), C12–C16CC16 paragraflarını uygulayarak geçiş tarihinde belirler.

...

- C14A İşletme, B137 paragrafını uygulayarak, önceki ara dönem finansal tablolarında yapmış olduğu muhasebe tahminlerine ilişkin uygulamalarını değiştirmeyi seçebilir. Bu tür bir seçim yapan işletme, C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, geçiş tarihinde, bu tarihten önce ara dönem finansal tablolarını hazırlamamış gibi, sözleşmeye dayalı hizmet marjını ve zarar bileşenini belirler.

- C14B C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, işletme geçiş tarihinden önce ödemiş olduğu (ya da başka bir TFRS'yi uygulayarak finansal tablolara yükümlülük olarak almış olduğu) sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını (geçiş tarihinden önce sona ermiş olan sigorta sözleşmeleriyle ilgili tutarlar hariç) aşağıdakilere dağıtmak için geçiş tarihinden sonra 28A paragrafını uygularken kullanmayı beklediği sistematik ve rasyonel yöntemi kullanır:

- (a) Geçiş tarihinde finansal tablolarına alınan sigorta sözleşmesi grupları ve
- (b) Geçiş tarihinden sonra finansal tablolara alınması beklenen sigorta sözleşmesi grupları.

- C14C** Geçiş tarihinde finansal tablolara alınan sigorta sözleşmesi grubuna dağıtılan, geçiş tarihinden önce ödenmiş sigorta edinimine ilişkin nakit akışları, söz konusu grupta ver alması beklencn sigorta sözleşmelerinin geçiş tarihi itibarıyla finansal tablolara alındığı ölçüde, grubun sözleşmeye dayalı hizmet marjını düzeltir (bakınız: 28C ve B35C paragrafları). Geçiş tarihinden sonra finansal tablolara alınması beklenen sigorta sözleşmesi grubuna dağıtılanlar dâhil, geçiş tarihinden önce ödenmiş olan sigorta edinimine ilişkin diğer nakit akışları 28B paragrafı uyarınca varlık olarak finansal tablolara alınır.
- C14D** İşletme, C14B paragrafını uygulamak için makul ve desteklenebilir bilgiye sahip olmaması durumunda, geçiş tarihinde aşağıdaki tutarları sıfır olarak belirler:
- (a) Geçiş tarihinde finansal tablolara alınan bir sigorta sözleşmesi grubunun sözleşmeye davalı hizmet marjındaki düzeltme ile bu gruba ilgili sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan varlıklar ve
- (b) Geçiş tarihinden sonra finansal tablolara alınması beklenen sigorta sözleşmesi grubuyla ilgili olarak sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan varlık.
- C15** C12–C14DC14 paragraflarının uygulanması sonucu ilk defa finansal tablolara alma tarihinde bir sözleşmeye dayalı hizmet marjının ortaya çıkması durumunda, işletme geçiş tarihindeki sözleşmeye dayalı hizmet marjını belirlemek için:
- ...
- C16** C12–C14DC14 paragraflarının uygulanması sonucu, ilk defa finansal tablolara alma tarihinde kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşeninin ortaya çıkması durumunda, işletme, geçiş tarihinden önce zarar bileşenine dağıtılan tutarları, C12–C14DC14 paragraflarını uygulayarak ve sistematik bir dağıtım esası kullanarak belirler.
- C16A** Ekonomik açıdan dezavantajlı bir sigorta sözleşmesi grubu için teminat sağlayan ve söz konusu sigorta sözleşmeleriyle aynı zamanda ya da daha önce taraf olunan elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu için işletme, geçiş tarihinde, kalan teminat varlığının geri kazanım bileşenini oluşturur (bakınız: 66A–66B paragrafları). C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, işletme geri kazanım bileşenini aşağıdakilerin çarpımı olarak belirler:
- (a) Geçiş tarihi itibarıyla dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşeni (bakınız: C16 ve C20 paragrafları) ve
- (b) İşletmenin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubundan geri kazanmayı beklediği dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin hasarların yüzdesi.
- C16B** İşletme geçiş tarihinde, 14-22 paragraflarını uygulayarak ekonomik açıdan dezavantajlı bir sigorta sözleşmesi grubuna, hem elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini hem de elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanmayan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini dahil edebilir. İşletme, bu tür durumlarda C16A paragrafını uygulamak için söz konusu sigorta sözleşmesi grubunun zarar bileşeninin, elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan sigorta sözleşmeleriyle ilgili olan kısmını belirlemek üzere sistematik ve rasyonel bir dağıtım esası kullanır.
- C16C** İşletme, C16A paragrafını uygulamak için makul ve desteklenebilir bilgiye sahip olmaması durumunda, elde tutulan reasürans sözleşmesi grubu için bir geri kazanım bileşeni belirlemez.

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmesi grupları için sözleşmeye dayalı hizmet marjının veya zarar bileşeninin belirlenmesi

- C17** C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, işletme, doğrudan katılım özelliği bulunan sözleşmeler için sözleşmeye dayalı hizmet marjını veya kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşenini geçiş tarihinde aşağıdaki şekilde belirler:
- (a) Dayanak kalemlerin o tarihteki toplam gerçeğe uygun değerinden,
- (b) O tarihteki sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışları düşülür,
- (c) Aşağıdakilere ilişkin düzeltme eklenir veya düşülür:
- ...
- (iv) Gruba dağıtılan geçiş tarihinden önce ödenmiş (ya da başka bir TFRS uygulanarak finansal tablolara yükümlülük olarak alınmış olan) sigorta edinimine ilişkin nakit akışları (bakınız: C17A paragrafı).
- (d) (a)–(c) bentlerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjına yol açması durumunda; geçiş tarihinden önce sunulan hizmetlerle ilgili sözleşmeye dayalı hizmet marjı tutarı düşülür. (a)–(c) bentlerinin toplamı,

sözleşmeler grubu kapsamında sunulacak tüm hizmetlere ilişkin (diğer bir ifadeyle, sunulan hizmetler için kâr veya zarara yansıtılacak tüm tutarlardan önceki) toplam sözleşmeye dayalı hizmet marjını temsil eder. İşletme, sunulan hizmetler için kâr veya zarara yansıtılacak tutarları, geçiş tarihindeki kalan teminat birimlerini, geçiş tarihinden önce sözleşme grubu kapsamında sağlanan teminat birimleriyle karşılaştırarak tahmin eder.

- (e) (a) (c) bentlerinin bir zarar bileşenine yol açması durumunda; zarar bileşeni sıfıra eşitlenerek düzeltilir ve karşılığında zarar bileşeni hariç kalan teminat yükümlülüğü aynı tutarda artırılır.

C17A C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, işletme, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için bir varlığı finansal tablolara almak ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmesi grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjında herhangi bir düzeltme yapmak (bakınız: C17(c)(iv) paragrafı) için C14B–C14D paragraflarını uygular.

C19A paragrafı eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta finansmanı gelir veya giderleri

...

C19A İşletme, B137 paragrafını uygulayarak, önceki ara dönem finansal tablolarında yapmış olduğu muhasebe tahminlerine ilişkin uygulamalarını değiştirmemeyi seçebilir. Bu tür bir seçim yapan işletme, C8 paragrafının izin verdiği ölçüde, geçiş tarihinde, bu tarihten önce ara dönem finansal tablolarını hazırlamamış gibi, sigorta finansmanı gelir veya giderlerine ilişkin tutarları belirler.

C20A–C20B ve C22A paragrafları eklenmiştir ve C21 paragrafı değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Gerçeğe uygun değer yaklaşımı

...

C20A İşletme 66A-66B paragraflarının uygulandığı elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu için (B119C paragrafında düzenlenen koşulun karşılanıp karşılanmadığına bakılmaksızın), kalan teminat varlığının geri kazanım bileşenini geçiş tarihinde aşağıdakilerin çarpımı olarak belirler:

- (a) Geçiş tarihi itibarıyla dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşeni (bakınız: C16 ve C20 paragrafları) ve
- (b) İşletmenin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubundan geri kazanmayı beklediği dayanak sigorta sözleşmelerine ilişkin hasarların yüzdesi.

C20B İşletme, 14-22 paragraflarını uygulayarak, geçiş tarihinde, ekonomik açıdan dezavantajlı bir sigorta sözleşmesi grubuna, hem elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini hem de elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanmayan ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmelerini dahil edebilir. İşletme, bu tür durumlarda C20A paragrafını uygulamak için söz konusu sigorta sözleşmesi grubunun zarar bileşeninin, elde tutulan bir reasürans sözleşmesi grubu tarafından teminat sağlanan sigorta sözleşmeleriyle ilgili olan kısmını belirlemek üzere sistematik ve rasyonel bir dağıtım esası kullanır.

C21 İşletme, gerçeğe uygun değer yaklaşımını uygularken, aşağıdakileri belirlemek için C22 paragrafını uygulayabilir:

- (a) ...
- (b) B101–B109 paragraflarını uygulayarak, bir sigorta sözleşmesinin doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmesi tanımını karşılayıp karşılamadığı, ve
- (c) B98–B100 paragraflarını uygulayarak, doğrudan katılım özelliği bulunmayan sigorta sözleşmeleri için isteğe bağlı nakit akışlarını nasıl tanımlayacağı ve-
- (d) 71'inci paragrafı uygulayarak, bir yatırım sözleşmesinin TFRS 17 kapsamında isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmesi tanımını karşılayıp karşılamadığı.

...

C22A İşletme, gerçeğe uygun değer yaklaşımını uygularken, iş tanımını karşılamayan sigorta sözleşmelerinin devri ya da TFRS 3 kapsamındaki bir işletme birleşmesi yoluyla bir sigorta sözleşmesini edinmeden önce katlanmış

olduğu hasarların tazminine ilişkin bir yükümlülüğü, gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülük olarak sınıflandırmayı seçebilir.

...

C24A–C24B paragrafları ve bu paragraflardan önce bir başlık eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmiştir.

Sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan varlık

C24A İşletme, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolarına aldığı bir varlığa gerçeğe uygun değer yaklaşımını uygularken (bakınız: C5B(b) paragrafı), sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için aşağıda belirtilen haklara yönelik bir varlığı, geçiş tarihinde, işletmenin bu tarih itibarıyla katlanmış olacağı sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarına eşit bir tutar üzerinden belirler:

- (a) Geçiş tarihinden önce düzenlenen ancak geçiş tarihinde finansal tablolara alınmayan sigorta sözleşmelerinin primlerinden sağlanan sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını geri kazanma hakkı,
- (b) Geçiş tarihinde finansal tablolara alınan sigorta sözleşmelerinin ve (a) bendinde tanımlanan sigorta sözleşmelerinin yenilenmesi sonucu gelecekteki sigorta sözleşmelerini elde etme hakkı ve
- (c) Edinilen işletmenin hâlihazırda ödemiş olduğu ilgili sigorta sözleşmesi portföyüyle doğrudan ilişkilendirilebilen sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarını tekrar ödemedi, (a) bendinde sayılanların dışında kalan sigorta sözleşmelerini geçiş tarihinden sonra elde etme hakkı.

C24B İşletme, geçiş tarihinde, sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolarına aldığı herhangi bir varlığın tutarını herhangi bir sigorta sözleşmesi grubunun ölçümüne dâhil etmez.

...

C34 paragrafı değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Diğer TFRS'lerin yürürlükten kaldırılması

C34 TFRS 17, 2020 2017 yılında değiştirilen TFRS 4 *Sigorta Sözleşmeleri*'ni yürürlükten kaldırır.

Ek D'de yapılan değişiklikler- Diğer Standartlarda yapılan değişiklikler

Bu Ek, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun TFRS 17 *Sigorta Sözleşmeleri*'nde Aralık 2021'de değişiklik yapması neticesinde diğer Standartlarda yapılan değişiklikleri göstermektedir. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.

TFRS 3 *İşletme Birleşmeleri*

TFRS 3 *İşletme Birleşmeleri*'nde yapılan değişikliklerde 31A ve 64N paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

...

Sigorta Sözleşmeleri

31A Edinen işletme edinme tarihinde, bir işletme birleşmesinde edinilen TFRS 17 *Sigorta Sözleşmeleri* kapsamındaki sözleşme grubunu ve TFRS 17'de tanımlandığı şekilde sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan herhangi bir varlığı, TFRS 17'nin 39 ve B93-B95 paragrafları uyarınca bir yükümlülük veya varlık olarak ölçer.

...

64N Paragrafı

64N TFRS 17, 17, 20, 21, 35 ve B63 paragraflarını değiştirmiş, 31'inci paragraftan sonra gelmek üzere bir başlık ve 31A paragrafını eklemiştir. Aralık 2021'de yayımlanan *TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler* ise 31A paragrafını değiştirmiştir. İşletme, 17'nci paragrafta yapılan değişiklikleri, edinim tarihi TFRS 17'nin ilk uygulanma tarihinden sonraki bir tarih olan işletme birleşmelerine uygular. İşletme, diğer değişiklikleri TFRS 17'yi uyguladığında uygular. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.

...

TFRS 7 *Finansal Araçlar: Açıklamalar*

TFRS 7 *Finansal Araçlar: Açıklamalar*'da yapılan değişikliklerde 3'üncü paragraf ve 44DD paragrafı değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Kapsam

3 Bu Standart tüm işletmeler tarafından, aşağıdakiler hariç tüm finansal araçlara uygulanır:

...

(d) TFRS 17 *Sigorta Sözleşmeleri*'nde tanımlanan sigorta sözleşmeleri ya da TFRS 17 kapsamındaki isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmeleri kapsamındaki sözleşmeler. Ancak, bu TFRS aşağıdakilere uygulanır:

- TFRS 9'un TFRS 17 kapsamındaki sözleşmelerde saklı türev ürünlerin ayrı olarak muhasebeleştirilmesini gerektirdiği durumlarda, söz konusu türev ürünler, ve
- TFRS 17'nin kapsamına giren sözleşmelerden yatırım bileşenlerinin ayrıştırılmasını bu tür bir ayrıştırmayı gerektirdiği durumlarda, isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmesi olmaması kaydıyla TFRS 17'nin kapsamındaki sözleşmelerden ayrıştırılan yatırım bileşenleri, ve
- Аураға ийрақын, ийрақын, finansal teminat sözleşmelerinin finansal tablolara alınmasında ve ölçümünde TFRS 9'u uygulaması durumunda, finansal teminat sözleşmesi tanımını karşılayan sigorta sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkan hak ve mükellefiyetleri, söz konusu sözleşmelere bu TFRS uygulanır. Ancak ihracının, TFRS 17'nin 7(e) paragrafı uyarınca, bu sözleşmelerin finansal tablolara alınmasında ve ölçümünde TFRS 17'yi uygulamayı seçmesi durumunda bu sözleşmelere TFRS 17 uygulanır.

- (iv) İşletmenin düzenlediği sigorta sözleşmesi tanımını karşılayan kredi kartı sözleşmeleri ya da kredi veya ödeme planı sunan benzer sözleşmeler kapsamında ortaya çıkan finansal araç niteliğindeki hak ve mükellefiyetlere TFRS 17'nin 7(h) paragrafı ve TFRS 9'un 2.1(e)(iv) paragrafı uyarınca TFRS 9'u uygulaması durumunda, söz konusu hak ve mükellefiyetler.
- (v) Sigorta konusu olaylara ilişkin tazminatı aksi hâlde poliçe hamilinin sözleşmeden ortaya çıkan mükellefiyetini yerine getirmesini gerektirecek tutarla sınırlanmış düzenlediği sigorta sözleşmelerine işletmenin TFRS 17'nin 8A paragrafı uyarınca TFRS 17 yerine TFRS 9'u uygulamayı seçmiş olması durumunda, bu tür sözleşmeler kapsamında ortaya çıkan finansal araç niteliğindeki hak ve mükellefiyetler.
- (c) ...
- ...

Yürürlük tarihi ve geçiş

44DD TFRS 17, 3, 8 ve 29'uncu paragrafları değiştirmiş, 30'uncu paragrafı silmiştir. Aralık 2021'de yayımlanan TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler 3'üncü paragrafı yeniden değiştirmiştir. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişikliklerde uygulanır.

TFRS 9 Finansal Araçlar

TFRS 9 Finansal Araçlar da yapılan değişikliklerde 2.1 ve 7.1.6 paragrafları değiştirilmiştir. Yeni bir başlık ile 7.2.36-7.2.42 paragrafları eklenmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Bölüm 2 Kapsam

2.1 Bu Standart tüm işletmeler tarafından, aşağıdakiler hariç her türlü finansal araca uygulanır:

- (e) İhraççının finansal teminat sözleşmesi tanımını karşılayan bir sigorta sözleşmesinden kaynaklanan hak ve mükellefiyetleri hariç olmak üzere, TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri'nde tanımlanan sigorta sözleşmelerinden ya da TFRS 17 kapsamındaki isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmelerinden kapsamındaki sözleşmeler. TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri kapsamındaki bir sözleşmeden kaynaklanan hak ve mükellefiyetler. Ancak bu Standart, aşağıdakilere uygulanır:
- (i) TFRS 17 kapsamındaki bir sözleşmede saklı bir türev ürünlerin ürünü kendilerinin kendisini TFRS 17 kapsamında olmaması durumunda söz konusu türev ürünlere, ürüne ve
- (ii) TFRS 17'nin kapsamına giren sözleşmelerden yatırım bileşenlerinin ayırıştırılmasını bu tür bir ayırıştırma gerektirdiği durumlarda, isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmesi olmaması kavdıyla, ayırıştırılan yatırım bileşenlerine uygulanır.
- (iii) İhraççının finansal teminat sözleşmesi tanımını karşılayan sigorta sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkan hak ve mükellefiyetlerine. Ancak Ayrıca, finansal teminat sözleşmesi ihraççısının bu tür sözleşmeleri sigorta sözleşmesi olarak dikkate aldığı daha önce açık bir biçimde beyan etmesi ve sigorta sözleşmeleri için geçerli olan bir muhasebeleştirme yöntemini kullanmış olması durumunda, ihraççı bu tür finansal teminat sözleşmelerine bu Standartı ya da TFRS 17'yi uygulamayı tercih edebilir (bakınız: B2.5-B2.6 paragrafları). İhraççı, söz konusu tercihi her bir sözleşme için ayrı ayrı yapabilir, ancak herhangi bir sözleşme için yaptığı tercihten geri dönemez.
- (iv) Sigorta sözleşmesi tanımını karşılamakla birlikte TFRS 17'nin 7(h) paragrafının TFRS 17'nin kapsamı dışında bıraktığı, işletme tarafından düzenlenen kredi kartı sözleşmeleri ya da kredi veya ödeme planı sunan benzer sözleşmeler kapsamında ortaya çıkan finansal araç niteliğindeki işletmenin hak ve mükellefiyetlerine. Ancak işletme, sigorta teminatının bu tür bir finansal aracın sözleşme şartı olması durumunda, söz konusu bileşeni ayırıştırır ve bu bileşene TFRS 17'yi uygular (bakınız: TFRS 17'nin 7(h) paragrafı).

- (v) **Sigorta konusu olaylara ilişkin tazminatı aksi halde polİçe hamilinin sözleşmeden ortaya çıkan mükellefiyetini yerine getirmesini gerektirecek tutarla sınırlandıran düzenlediği sigorta sözleşmelerine İŞletmenin TFRS 17'nin 8A paragrafı uyarınca TFRS 17 yerine TFRS 9'u uygulamayı seçmiş olması durumunda, bu tür sözleşmeler kapsamında ortaya çıkan finansal araç niteliğindeki hak ve mükellefiyetlere.**

(f) ...

...

Bölüm 7 Yürürlük Tarihi ve Geçiş

7.1 Yürürlük tarihi

...

- 7.1.6 TFRS 17, 2.1, B2.1, B2.4, B2.5 ve B4.1.30 paragraflarını değiştirmiş, 3.3.5 paragrafını eklemiştir. Aralık 2021'de yayımlanan TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler 2.1 paragrafını yeniden değiştirmiş, 7.2.36-7.2.42 paragraflarını eklemiştir. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.

7.2 Geçiş

...

Aralık 2021'de değiştirilen TFRS 17'ye geçiş

- 7.2.36 İşletme, Aralık 2021'de değiştirilen TFRS 17 tarafından TFRS 9'da yapılan değişiklikleri, 7.2.37-7.2.42 paragraflarında belirtilen durumlar hariç, TMS 8 uyarınca geçmişe dönük olarak uygular.
- 7.2.37 Aralık 2021'de değiştirilen TFRS 17'nin, bu Standart ilk kez uygulandığında uygulanması durumunda, işleme 7.2.38-7.2.42 paragrafları yerine 7.2.1-7.2.28 paragraflarını uygular.
- 7.2.38 Aralık 2021'de değiştirilen TFRS 17'nin, bu Standart ilk kez uygulandıktan sonra uygulanması durumunda, işleme, 7.2.39-7.2.42 paragraflarını uygular. Bu tür bir işletme ayrıca, bu Standartta yer alan ve söz konusu değişikliklerin uygulanması için gerekli olan diğer geçiş hükümlerini de uygular. Bu amaçla, ilk uygulama tarihine yapılan atıflar, işletmenin söz konusu değişiklikleri ilk kez uygulamaya başladığı raporlama döneminin başlangıcı (söz konusu değişikliklerin ilk kez uygulandığı tarih) olarak dikkate alınır.
- 7.2.39 İşletme, bir finansal yükümlülüğün gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanması açısından:

- (a) 4.2.2(a) paragrafında yer alan şart uyarınca bir finansal yükümlülüğün daha önce gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanması, ancak bu şartın söz konusu değişikliklerin uygulanması sonucunda artık karşılanmaması durumunda, finansal yükümlülüğün gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülmesine yönelik önceki tanımlamayı iptal eder ve
- (b) 4.2.2(a) paragrafında yer alan şartı daha önce karşılamayacak olması nedeniyle bir finansal yükümlülüğün gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanamaması, ancak bu şartın söz konusu değişikliklerin uygulanması sonucunda artık karşılanması durumunda, finansal yükümlülüğü gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlayabilir.

Bu tür bir tanımlama ve iptal, söz konusu değişikliklerin ilk uygulama tarihinde geçerli olan durum ve şartlar dikkate alınarak yapılır. Sözü edilen sınıflama gerive dönük olarak uygulanır.

- 7.2.40 İşletmenin söz konusu değişikliklerin uygulamasını yansıtmak için önceki dönemleri yeniden düzenlemesi zorunlu değildir. İşletme önceki dönemleri yalnızca sonradan öğrenilen bilgileri dikkate almadan yapması mümkünse yeniden düzenleyebilir. İşletmenin önceki dönemleri yeniden düzenlemesi durumunda, yeniden düzenlenmiş finansal tablolar, etkilenen finansal araçlara ilişkin olarak bu Standartta yer alan tüm hükümleri yansıtmalıdır. İşletme, önceki dönemleri yeniden düzenlememesi durumunda, önceki defter değeri ile söz konusu değişikliklerin ilk uygulama tarihini içeren raporlama döneminin başındaki defter değeri arasındaki herhangi bir farkı, söz konusu değişikliklerin ilk uygulama tarihini içeren raporlama dönemine ilişkin dağıtılmamış kârların (ya da uygun olması durumunda diğer bir özkaynak bileşeninin) açılış bakiyesine yansıtır.

- 7.2.41 Söz konusu değişikliklerin ilk uygulama tarihini içeren raporlama döneminde işletmenin, TMS 8'in 28(f) paragrafında öngörülen nicel bilgileri sunması zorunlu değildir.
- 7.2.42 Söz konusu değişikliklerin ilk uygulama tarihini içeren raporlama döneminde işletme, söz konusu değişikliklerden etkilenen her bir finansal varlık ve finansal yükümlülük sınıfı için ilk uygulama tarihi itibarıyla aşağıdaki bilgileri açıklar:
- (a) Söz konusu değişikliklerin uygulanmasından hemen önce belirlenen, uygulanabilir olması durumunda önceki ölçüm sınıfı dâhil önceki sınıflandırma ve defter değeri,
- (b) Söz konusu değişikliklerin uygulanmasından sonra belirlenen yeni ölçüm sınıfı ve defter değeri,
- (c) Finansal durum tablosunda daha önce gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanan ancak artık bu şekilde tanımlanmayan finansal yükümlülüklerin finansal durum tablosundaki defter değeri ve
- (d) Finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanmaya başlanmasının veya bu tür önceki tanımlamalarda yapılan iptallerin nedenleri.

TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu

TMS 1 *Finansal Tabloların Sunuluşu*'nda yapılan değişikliklerde 54 ve 139R paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Finansal durum tablosunda sunulacak bilgiler

54 **Finansal durum tablosunda aşağıdakilere ilişkin tutarları gösteren kalemlere yer verilir:**

...

(da) **TFRS 17 kapsamında yer alan ve TFRS 17'nin 78'inci paragrafı uyarınca ayrıştırılan varlık niteliğindeki sözleşme portföyleri grupları,**

...

(ma) **TFRS 17 kapsamında yer alan ve TFRS 17'nin 78'inci paragrafı uyarınca ayrıştırılan yükümlülük niteliğindeki sözleşme portföyleri grupları,**

...

Yürürlük tarihi ve geçiş

...

139R **TFRS 17, 7, 54 ve 82'nci paragrafları değiştirmiştir. Aralık 2021'de yayımlanan *TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler* 54'üncü paragrafı yeniden değiştirmiştir. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.**

...

TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum

TMS 32 *Finansal Araçlar: Sunum*'da yapılan değişikliklerde 4 ve 97T paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak, silinen metin ise üzeri çizili olarak gösterilmiştir.

Kapsam

4 **Bu Standart tüm işletmeler tarafından bütün finansal araç türlerine uygulanır. Bunun istisnaları şunlardır:**

- (d) **TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri'nde tanımlanan sigorta sözleşmeleri ya da TFRS 17 kapsamındaki isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmeleri kapsamındaki sözleşmeler.** Ancak, bu TFRS aşağıdakilere uygulanır:
- (i) TFRS 9'un, TFRS 17 kapsamındaki sözleşmelerdeki saklı türev ürünlerin ayrı olarak muhasebeleştirilmesini gerektirdiği durumlarda, söz konusu türev ürünler, ve
- (ii) TFRS 17'nin kapsamına giren sözleşmelerden yatırım bileşenlerinin ayrıştırılmasını bu tür bir ayrıştırmayı gerektirdiği durumlarda, isteğe bağlı katılım özelliği bulunan yatırım sözleşmesi olmaması kaydıyla TFRS 17'nin kapsamındaki sözleşmelerden ayrıştırılan yatırım bileşenleri,-
- (iii) Ayrıca ihraççının, İhraççının, finansal teminat sözleşmelerinin finansal tablolara alınmasında ve ölçümünde TFRS 9'u uygulaması durumunda, finansal teminat sözleşmesi tanımını karşılayan sigorta sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkan hak ve mükellefiyetleri söz konusu sözleşmelere bu TFRS uygulanır. Ancak ihraççının, TFRS 17'nin 7(e) paragrafı uyarınca, bu sözleşmelerin finansal tablolara alınmasında ve ölçümünde TFRS 17'yi uygulamayı seçmesi durumunda bu sözleşmelere TFRS 17 uygulanır.
- (iv) İşletmenin düzenlediği sigorta sözleşmesi tanımını karşılayan kredi kartı sözleşmeleri ya da kredi veya ödeme planı sunan benzer sözleşmeler kapsamında ortaya çıkan finansal araç niteliğindeki hak ve mükellefiyetlere TFRS 17'nin 7(h) paragrafı ve TFRS 9'un 2.1(e)(iv) paragrafı uyarınca TFRS 9'u uygulaması durumunda, söz konusu hak ve mükellefiyetler.
- (v) Sigorta konusu olaylara ilişkin tazminatı aksi hâlde poliçe hamilinin sözleşmeden ortaya çıkan mükellefiyetini yerine getirmesini gerektirecek tutarla sınırlandıran düzenlediği sigorta sözleşmelerine işletmenin TFRS 17'nin 8A paragrafı uyarınca TFRS 17 yerine TFRS 9'u uygulamayı seçmiş olması durumunda, bu tür sözleşmeler kapsamında ortaya çıkan finansal araç niteliğindeki hak ve mükellefiyetler.

Yürürlük tarihi ve geçiş

97T TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri, 4 ve UR8 ve UR36 paragraflarını değiştirmiş, 33A paragrafını eklemiştir. Aralık 2021'de yayımlanan TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler 4'üncü paragrafı yeniden değiştirmiştir. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.

TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü

TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü'nde yapılan değişikliklerde 2 ve 140N paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmiştir.

Kapsam

- 2 Bu Standart, aşağıdakiler hariç olmak üzere, her türlü varlığa ilişkin değer düşüklüğünün muhasebeleştirilmesinde uygulanır:
- (b) **TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri** kapsamındaki sözleşmelerden varlık niteliğinde olanlar ve **TFRS 17'de tanımlandığı** şekilde sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan **varlıklar** ve

Geçiş hükümleri ve yürürlük tarihi

140N TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri, 2'nci paragrafı değiştirmiştir. Aralık 2021'de yayımlanan TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler 2'nci paragrafı yeniden değiştirmiştir. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişiklik de uygulanır.

TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar

TMS 36 *Varlıklarda Değer Düşüklüğü*'nde yapılan değişikliklerde 3 ve 130M paragrafları değiştirilmiştir. Yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmiştir.

Kapsam

- ...
- 3 Diğer bir Standardın belli türde bir maddi olmayan duran varlığa ilişkin muhasebeleştirme yöntemini tanımlamış olması durumunda, işletme, bu Standart yerine söz konusu Standardı uygular. Örneğin, bu Standart aşağıdakilere uygulanmaz:
- (g) TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri kapsamındaki sözleşmeler ve TFRS 17'de tanımlandığı şekilde sigorta edinimine ilişkin nakit akışları için finansal tablolara alınan varlıklar.
- (h) ...
- ...

Geçiş hükümleri ve yürürlük tarihi

- ...
- 130M TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri, 3'üncü paragrafı değiştirmiştir. Aralık 2021'de yayımlanan TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler 3'üncü paragrafı yeniden değiştirmiştir. TFRS 17 uygulandığında söz konusu değişiklik de uygulanır.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

KURUL KARARI

Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/7423]

Karar Tarihi: 30/12/2021

Konu: TFRS 17 ile TFRS 9'un İlk Uygulaması—Karşılaştırmalı Bilgiler'in yayımlanması

660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 9'uncu maddesi uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla tam uyumu sağlamak üzere; Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından "*Initial Application of IFRS 17 and IFRS 9—Comparative Information*" başlığıyla yayımlanan "*TFRS 17 ile TFRS 9'un İlk Uygulaması—Karşılaştırmalı Bilgiler*"in yayımlanmasına karar verilmiştir.

TFRS 17 ile TFRS 9'un İlk Uygulaması—Karşılaştırmalı Bilgiler

TFRS 17'ye İlişkin Değişiklikler

TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri'ne İlişkin Değişiklikler

C2A, C28A–C28E, C33A paragrafları ile C28A paragrafından önce başlık eklenmiştir. Okuma kolaylığı sağlamak amacıyla yeni eklenen metin altı çizili olarak gösterilmemiştir. C29 paragrafında herhangi bir değişiklik yapılmamakla birlikte C29 paragrafına atıf yapan paragrafların anlaşılabilirliğinin artırılması açısından bu paragrafa gri renkte yer verilmiştir.

Ek C

Yürürlük tarihi ve geçiş

...

Yürürlük tarihi

...

C2A Aralık 2021 tarihinde yayımlanan *TFRS 17 ile TFRS 9'un İlk Uygulaması—Karşılaştırmalı Bilgiler* C28A–C28E ve C33A paragraflarını eklemiştir. C28A–C28E ve C33A paragraflarını uygulamayı tercih eden işletme bu paragrafları TFRS 17'nin ilk uygulanmasında uygular.

Geçiş

...

Karşılaştırmalı bilgiler

...

TFRS 17 ile TFRS 9'u aynı dönemde ilk defa uygulayan işletmeler

- C28A TFRS 17 ile TFRS 9'u aynı dönemde ilk defa uygulayan işletmeye, finansal varlık hakkında karşılaştırmalı bilgilere sunulması amacıyla C28B–C28E paragraflarını (sınıflandırmanın örtüştürülmesi) uygulamasına izin verilmektedir–söz konusu finansal varlığa ilişkin karşılaştırmalı bilgilerin TFRS 9 uyarınca düzeltilmemiş olması durumunda- işletmenin önceki dönemleri yeniden düzenlemeyi tercih etmesi (bakınız: TFRS 9'un 7.2.15 paragrafı) ya da işletmenin önceki dönemleri yeniden düzenlemesi ancak söz konusu dönemlerde finansal varlığın finansal tablo dışı bırakılması durumunda TFRS 9 uyarınca söz konusu finansal varlığa ilişkin karşılaştırmalı bilgiler düzeltilmez.
- C28B Bir finansal varlığa sınıflandırmanın örtüştürülmesi paragraflarını uygulayan işletme, söz konusu finansal varlığa TFRS 9'un sınıflandırma ve ölçüm hükümleri uygulanmış gibi karşılaştırmalı bilgileri sunar. İşletme, TFRS 9'un ilk uygulanmasında finansal varlığın nasıl sınıflandırılacağı ve ölçüleceği konusundaki beklentisini belirlemek amacıyla (örneğin, işletme TFRS 9'un ilk uygulamasına hazırlanmak amacıyla yapmış olduğu ön değerlendirmeleri kullanabilir) geçiş tarihinde (bakınız: C2(b)) paragrafı) sahip olduğu makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır.
- C28C Bir finansal varlığa sınıflandırmanın örtüştürülmesi paragraflarını uygulayan işletmenin, TFRS 9'un Bölüm 5.5'teki değer düşüklüğü hükümlerini uygulamasına gerek yoktur. C28B paragrafı uygulanarak yapılan sınıflandırmaya dayanılarak bir finansal varlığın TFRS 9'un Bölüm 5.5'teki değer düşüklüğü hükümlerine tabi olduğu kanaatine varılabilir. Fakat işletme, sınıflandırmanın örtüştürülmesi paragraflarını uygularken TFRS 9'un Bölüm 5.5'ini uygulamıyorsa, önceki dönemde değer düşüklüğüyle ilgili olarak TMS 39 *Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme* uyarınca finansal tablolara yansıtılan her tutarı sunmaya devam eder. Aksi takdirde, bu tür tutarlar iptal edilir.
- C28D Geçiş tarihinde, bir finansal varlığın önceki defter değeri ile C28B–C28C paragraflarının uygulanmasından kaynaklanan defter değeri arasındaki fark, geçiş tarihindeki dağıtılmamış kârların açılış bakiyesine (ya da uygun olması durumunda, diğer bir özkaynak bileşenine) yansıtılır.

C28E C28B–C28D paragraflarını uygulayan işletme:

- (a) Finansal tablo kullanıcılarının aşağıdakileri anlamasını sağlamak amacıyla nitel bilgiler açıklar:
 - (i) Sınıflandırmanın örtüstürülmesi paragraflarının ne ölçüde uygulandığı (örneğin, karşılaştırmalı dönemde finansal tablo dışı bırakılan tüm finansal varlıklara uygulanıp uygulanmadığı)
 - (ii) TFRS 9 Bölüm 5.5'teki değer düşüklüğü hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı ve ne ölçüde uygulandığı (bakınız: C28C paragrafı),
- (b) Bu paragrafları sadece TFRS 17'ye geçiş tarihi ile TFRS 17'yi ilk uygulama tarihi arasındaki raporlama dönemlerinde sunulan karşılaştırmalı bilgilere ilişkin olarak uygular (bakınız: C2 ve C25 paragrafları) ve
- (c) TFRS 9'u ilk uygulama tarihinde, TFRS 9'daki geçiş hükümlerini uygular (bakınız: TFRS 9 Bölüm 7.2)

Finansal varlıkların yeniden değerlendirilmesi

C29 TFRS 17'nin ilk uygulamasından önceki yıllık hesap dönemlerinde TFRS 9'u uygulayan bir işletme, TFRS 17'nin ilk uygulama tarihinde:

- (a) Uygun bir finansal varlığın, TFRS 9'un 4.1.2(a) veya 4.1.2A(a) paragrafındaki şartı karşılamadığını yeniden değerlendirebilir. Bir finansal varlık, ancak TFRS 17 kapsamındaki sözleşmelerle bağlantısı olmayan bir faaliyet çerçevesinde elde edinilmesi durumunda uygundur. Yeniden değerlendirmeye uygun olmayan finansal varlıklara örnek olarak, bankacılık faaliyetleriyle ilgili olarak elde tutulan finansal varlıklar veya TFRS 17 kapsamı dışındaki yatırım sözleşmeleriyle ilgili fonlarda tutulan finansal varlıklar verilebilir.
- (b) Daha önce gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan olarak tanımlanan finansal varlığın, TFRS 17'nin uygulanması nedeniyle TFRS 9'un 4.1.5 paragrafındaki şartı artık karşılamaması durumunda, bu tanımlamayı iptal eder.
- (c) Bir finansal varlığı, TFRS 9'un 4.1.5 paragrafındaki şartın karşılanması durumunda, gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan olarak tanımlayabilir.
- (d) Özkaynak aracına yapılan bir yatırımı, TFRS 9'un 5.7.5 paragrafını uygulayarak, gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak tanımlayabilir.
- (e) Daha önce TFRS 9'un 5.7.5 paragrafını uygulayarak gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak tanımlanan özkaynak aracına yapılan bir yatırıma ilişkin bu tanımlamayı iptal edebilir.

...

C33A TFRS 17'ye geçiş tarihi ile TFRS 17'yi ilk uygulama tarihi arasında finansal tablo dışı bırakılan bir finansal varlığa ilişkin olarak karşılaştırmalı bilgi sunmak amacıyla –söz konusu varlığa C29 paragrafını uygulamış gibi– işletme, C28B–C28E (sınıflandırmanın örtüstürülmesi) paragraflarını uygulayabilir. Sınıflandırmanın örtüstürülmesi paragrafları, TFRS 17'yi ilk uygulama tarihinde C29 paragrafı uygulanarak finansal varlığın nasıl tanımlanacağı konusunda işletmenin beklentisine dayandığından bu tür işletmeler C28B–C28E paragraflarındaki hükümleri içinde buldukları duruma göre uyarlarlar.

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/4512
KARAR NO : 2021/10579

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A Y A R G I T A Y İ L A M I

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : SURUÇ ASLİYE HUKUK (TÜKETİCİ) MAHKEMESİ
TARİHİ : 28/10/2020
NUMARASI : 2020/467-2020/387
DAVACI : MAHMUT AKBAŞ VEK. AV. TANER TURALI
DAVALI : DİCLE EDAŞ VEK. AV. ABDULLAH KAHRAMAN

Taraflar arasındaki menfi tespit davasının mahkemece yapılan yargılaması sonucunda, davanın reddine yönelik olarak verilen hükmə karşı Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulmakla; dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı; elektrik abonesi olduğu davalı şirketin yokluğunda ve usule aykırı olarak hakkında kaçak elektrik kullanım tespit tutanağı düzenlediğini, sonrasında da bu tutanağa istinaden 5.604,34 TL borç tahakkuk ettirdiğini ileri sürerek; fazlaya ilişkin hakkı saklı kalmak üzere, şimdilik 10 TL'lik kısım yönünden davalı şirkete borçlu olmadığının tespitini talep etmiş; 14/10/2020 tarihli ıslah dilekçesi ile talebini 2.008,43 TL'ye artırmıştır.

Davalı şirket; abonesi olan davacının kaçak elektrik kullandığının tespit edilmesi üzerine durumun tutanağa bağlandığını savunarak davanın reddini istemiş, tahkikat duruşmasında ise alacağın zamanaşımına uğradığını beyan etmiştir.

Mahkemece; davacı hakkında kaçak elektrik kullanımına ilişkin tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki yıldan fazla zaman geçtiği, davalı şirket tarafından süresi içinde sunulan cevap dilekçesinde zamanaşımı def'inde bulunulduğu, bu nedenlerle tespiti istenilen borcun zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 02/06/2021 tarihli yazısında; *davalının cevap dilekçesinde zamanaşımı def'ini ileri sürmediği, 28/10/2020 tarihli duruşmada zamanaşımı def'inde bulunduğu, süresinde ileri sürülmeyen zamanaşımı def'ine ilişkin davacının açık muvafakat beyanının bulunmadığı, kaldı ki davacı ile davalı arasında elektrik aboneliğine ilişkin sözleşme bulunduğu hususunda uyumsuzluk bulunmadığı, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 146 ncı maddesinde her alacağın on yıllık zamanaşımına tabi olduğunun hükmə bağlandığı, davalı hakkında kaçak elektrik tutanağının tutulduğu tarihten itibaren zamanaşımı süresi içinde dava açıldığı, bu nedenlerle mahkemece; davalının zamanaşımı def'i reddedilip, işin esasına girilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesinin usul ve kanuna aykırı bulunduğu ileri sürülerek;* hükmün, kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Uyumsuzluk; davacı elektrik abonesi tarafından, kaçak elektrik kullanıldığına dair iddianın ve buna bağlı olarak yapılan tahakkukun yerinde olmadığı iddiasıyla, davalı şirkete ödenilen kaçak elektrik tüketim bedelinin iadesinin istenildiği davada, zamanaşımının dolduğu gerekçesi ile verilen kararın yerinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, tüketici mahkemelerinde görülecek davalar basit yargılama usulüne göre yürütülür.

Basit yargılama usulü, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 316 vd. maddelerinde düzenlenmiş olup, aynı Kanun'un 322 nci maddesinde basit yargılama usulü ile ilgili hüküm bulunmayan hâllerde yazılı yargılama usulüne ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

HMK'nın "Dilekçelerin verilmesi" başlıklı 317 nci maddesi uyarınca,"Dava açılması ve davaya cevap verilmesi dilekçe ile olur.

Cevap süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak mahkeme durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek bir süre verebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir."

Aynı Kanun'un "İddia ve savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı" başlıklı 319 uncu maddesine göre de; "İddianın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı dava açılmasıyla; savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı cevap dilekçesinin mahkemeye verilmesiyle başlar". HMK'nın 322 nci maddesi atfıyla basit yargılama usulünde de uygulanan 141 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre ise; "İddia ve savunmanın genişletilip değiştirilmesi konusunda ıslah ve karşı tarafın açık muvafakati hükümleri saklıdır".

Açıklanan bu kanun hükümleri uyarınca, maddi hukuktan kaynaklanan bir def'i olup; usul hukuku anlamında ise bir savunma aracı olan zamanaşımın, tüketici mahkemelerinde görülen davalarda, cevap süresi içinde verilen cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir. Sonradan zamanaşımı def'inin ileri sürülmesi, savunmayı genişletme yasağına tabidir. Bu nedenle, davalı, sonradan davacının açık muvafakati veya ıslah yolu ile zamanaşımı def'inde bulunabilir.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davalı tarafından verilen cevap dilekçesinde zamanaşımı def'i ileri sürülmemiştir. Her ne kadar, davalı vekili 28/10/2020 tarihli tahkikat duruşmasında davanın zamanaşımına uğradığını bildirmiş ise de, savunmanın genişletilmesine davacı tarafından açıkca muvafakat edilmemiştir.

Bundan ayrı, hukuki işlemlerden ve bunun en yaygın türü olan sözleşmeden doğan borçlarda, borçlunun borcunu anlaşılmaya uygun olarak yerine getirmesi gerçektir. Borçlu anlaşılmaya uygun hareket etmezse, alacaklı borca aykırılık hükümlerini işletir ve mümkün ise borcun aynen ifasını, değilse doğan zararının giderilmesini talep eder.

Eldeki davada; davacı ile elektrik hizmeti sunan davalı şirket arasında, davacının meskeninde kullandığı elektrik hizmetine ilişkin abonelik sözleşmesi imzalandığı, davacının sözleşme hükümlerine aykırı olarak kaçak elektrik kullandığı yönündeki tespit nedeni ile davalı şirketin davaya konu bedeli talep ettiği, davacının da sözleşme hükümlerine aykırı bir davranışının bulunmadığını ileri sürerek, davalı şirkete borçlu olmadığının tespitini istemiştir.

Bu itibarla, taraflar arasında imzalanan sözleşmeden sonra sözleşmeye aykırı davranıştan kaynaklanan uyuşmazlığın, sözleşme hukuku çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği, buna bağlı olarak davada 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 146 nci maddesinde öngörülen on yıllık zamanaşımı süresinin uygulanması gerektiği ortadadır.

Şu durumda, mahkemece; davalı tarafından ileri sürülen zamanaşımı def'inin reddi ile davanın esasının incelenmesi ve ulaşılabacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yanılığılı değerdendirme ve eksik inceleme ile davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiş olması usul ve kanuna aykırı olup, Adalet Bakanlığının yerinde görülen kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile HMK'nın 363 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine, 21/10/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/4894

KARAR NO : 2021/10580

**T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I****İNCELENEN KARARIN**

MAHKEMESİ : SURUÇ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

TARİHİ : 17/06/2020

NUMARASI : 2020/186-2020/178

DAVACI : BOZAN YILDIZ VEK. AV. NURULLAH GÜMÜŞLÜ

DAVALI : DİCLE EDAŞ VEK. AV. ABDULLAH KAHRAMAN

Taraflar arasındaki istirdat davasının mahkemece yapılan yargılaması sonucunda, davanın kabulüne yönelik olarak verilen hükme karşı Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulmakla; dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı; elektrik abonesi olduğu davalı şirketin gerçeğe aykırı olarak hakkında kaçak elektrik kullanım tespit tutanağı düzenlediğini, sonrasında da bu tutanağa istinaden 1.548,28 TL kaçak elektrik kullanım bedeli tahakkuk ettirdiğini ileri sürerek; fazlaya ilişkin hakkı saklı kalmak üzere, şimdilik 10 TL'lik kısım yönünden davalı şirkete borçlu olmadığını tespitini talep etmiş; 16/06/2020 tarihli islah dilekçesi ile talebini 1.548,28 TL'ye artırmıştır.

Davalı şirket; abonesi olan davacının kaçak elektrik kullandığını tespit edilmesi üzerine durumun tutanağa bağlandığını, ayrıca kaçak elektrik kullanımının fotoğraflanarak tutanak ekine eklendiğini, kaçak tutanağının aksini iddia eden davacının bu hususu ispatlaması gerektiğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece; alınan bilirkişi raporu ile davacı tüketicinin kaçak elektrik kullanmadığının belirlendiği, dolayısıyla 1.548,28 TL'nin davacıdan herhangi bir dayanak olmadan tahsil edildiği gerekçesiyle; kaçak tutanağından dolayı borçlu olmayan davacı tarafından ödenen 1.548,28 TL'nin, ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 17/06/2021 tarihli yazısında; *kaçak elektrik tutanağının aksi sabit oluncaya kadar geçerli belgelerden olması nedeniyle öncelikle kaçak tespit tutanağının düzenlendiği tarih itibarıyla yürürlükte olan yönetmelik hükümleri uyarınca, davalı şirketin davacıdan isteyebileceği kaçak kullanım bedelinin hesaplanarak denetime elverişli rapor alınması ve hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yoruma dayalı bilirkişi raporuna göre yazılı şekilde hüküm kurulmasının usul ve kanuna aykırı bulunduğu, diğer taraftan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 281 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan, tarafların raporunun tebliğinden itibaren iki hafta içinde rapora itiraz edebileceklerine ilişkin düzenleme gözardı edilerek, 15/06/2020 tarihinde davalıya tebliğ edilen bilirkişi raporuna itiraz süresinin dolacağı 30/06/2020 tarihi beklenmeden, davalı*

vekilinin mazeret dilekçesi sunarak katılmadığı 17/06/2020 tarihli duruşmada hüküm kurulduğu, bu durumun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 27 nci maddesinde yer alan "hukuki dinlenilme hakkı"nı kısıtladığı için doğru bulunmadığı ileri sürülerek; hükmün, kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

1)Uyuşmazlık; kaçak elektrik kullanıldığına dair iddianın ve buna bağlı olarak yapılan tahakkukun yerinde olmadığı iddiasıyla, davalı şirketçe tahakkuk ettirilen kaçak elektrik tüketim bedeli nedeniyle borçlu bulunulmadığının tespiti (yargılama sırasında borcun davalı şirkete ödenmiş olması nedeniyle istirdat) istemine ilişkindir.

Bilindiği üzere, menfi tespit davasında ispat yükü, kural olarak davalı alacaklıya düşer. Diğer bir anlatımla, davacı (borçlu), davalının (alacaklının) varlığını iddia ettiği hukuki ilişkiyi (meselâ borcu) sadece inkâr etmekle yetinmekte ise, yani bu hukuki ilişkinin (borcun) hiç doğmadığını ileri sürmekte ise ispat yükü davalıya düşer. Çünkü hukuki ilişkinin (borcun) varlığını iddia eden davalı olduğu için, ispat yükü davalı alacaklıya düşer (6100 sayılı HMK m. 190; 4721 sayılı TMK m.6).

Diğer taraftan, 6100 sayılı HMK'nın "İlamların ve resmî senetlerin ispat gücü" başlıklı 204 üncü maddesi; "

(1) İlamlar ile düzenleme şeklindeki noter senetleri, sahteliği ispat olunmadıkça kesin delil sayılırlar.

(2) İlgililerin beyanına dayanılarak noterlerin tasdik ettikleri senetlerle diğer yetkili memurların görevleri içinde usulüne uygun olarak düzenledikleri belgeler, aksi ispatlanıncaya kadar kesin delil sayılırlar.

(3) Mahkeme, yukarıdaki belgelerden biri hakkında şüphe uyandıran bir hâl görürse, ilgili daireden açıklama isteyebilir." hükmünü düzenlemektedir.

Bu aşamada, uyuşmazlığın çözümü için konu ile ilgili mevzuatın da incelenmesi gerekmektedir.

20/02/2001 tarihli 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kurulmuş, kurumun yetkili organı olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından çıkartılarak 08/05/2014 tarihli ve 28994 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliğinin 26 ncı maddesinde;

"(1)Gerçek veya tüzel kişinin;

a) Kullanım yerine ilişkin olarak; perakende satış sözleşmesi veya ikili anlaşma olmaksızın dağıtım sistemine müdahale ederek elektrik enerjisi tüketmesi,

b) Dağıtım sistemine veya sayaçlara veya ölçü sistemine ya da yapı bina giriş noktasından sayaca kadar olan tesisata müdahale ederek, tüketimin doğru tespit edilmesini engellemek suretiyle, eksik veya hatalı ölçüm yapılması veya hiç ölçülmeden veya yasal şekilde tesis edilmemiş sayaçtan geçirilerek, mevzuata aykırı bir şekilde elektrik enerjisi tüketmesi,

c) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin ilgili mevzuata uygun olarak kestiği elektrik enerjisini, mücbir sebep halleri dışında; yükümlülüklerini yerine getirmeden dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin izni dışında açması," hâlleri kaçak elektrik enerjisi tüketimi olarak kabul edilmiştir.

Aynı maddede; "(2) Yapılan kontrollerde, kaçak elektrik enerjisi tüketildiğine dair bir şüpheye sebep olacak bir bulguya rastlanılması halinde bu Bölüm uyarınca belirlenen yöntemler çerçevesinde kaçak tespit süreci başlatılır.

(3) Kaçak elektrik enerjisi tüketiminin tespit edilmesinde, ilgili tüzel kişinin tespitini doğru bulgu ve belgelere dayandırması ve tüketici haklarının ihlal edilmemesi esastır. Kaçak işleminin başlatılması için bu sürecin sonunda kaçak elektrik enerjisi kullanımının tespiti gereklidir.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin “Kaçak elektrik enerjisi kullanımı tespit süreci” başlıklı 27 nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: “(1) 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan hususlar göz önünde bulundurularak; kullanım yerinde yapılan kontrollerde, gerçek veya tüzel kişiler tarafından;

a) Dağıtım sistemine veya ölçü sistemine ya da tesisata tüketimin doğru tespit edilmesini engellemek suretiyle yapılan müdahalelerin tespiti veya 26 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi hallerinde,

(...) EK-1’de yer alan kaçak tespit tutanağı düzenlenir.

(2) Tutanaklarda yer alan bilgilerin eksiksiz ve okunaklı olarak doldurulması esastır.”

Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; mesken aboneliği olan davacı hakkında, dağıtım lisansına sahip tüzel kişi olan davalı şirkete bağlı görevliler tarafından düzenlenen 01/03/2016 tarihli kaçak elektrik tespit tutanağında, abonemin nötr kumanda (kontaktör) kullanarak kaçak elektrik kullandığı tespit edilmiştir.

Davaya konu 01/03/2016 tarihli tutanağın, bir özel hukuk tüzel kişisi olduğu tartışmasız olan davalı şirkette hizmet akdiyle çalışan görevliler tarafından düzenlenmiş olduğu gözetildiğinde, HMK’nın 204 üncü maddesinin ikinci fıkrasında hüküm altına alınan belgelerden olmadığı tartışmasızdır. Eş söyleyişle, kaçak elektrik tutanağı, aksi sabit oluncaya kadar geçerli belgelerden değildir.

Diğer taraftan, yukarıda açıklanan yönetmelik hükümleri özellikle “Kaçak elektrik enerjisi tüketiminin tespit edilmesinde, ilgili tüzel kişinin tespitini doğru bulgu ve belgelere dayandırması ve tüketici haklarının ihlal edilmemesi esastır.” şeklindeki düzenleme ile menfî tespit davalarındaki genel kural birlikte değerlendirildiğinde; ispat yükü, aboneliği olan davacının sözleşme hükümlerine aykırı olarak kaçak elektrik kullandığı yönündeki tespite dayanarak davaya konu bedeli talep eden davalı şirkete aittir.

Şu durumda; Adalet Bakanlığının “kaçak elektrik tutanağının aksi sabit oluncaya kadar geçerli belgelerden olması nedeniyle öncelikle kaçak tespit tutanağının düzenlendiği tarih itibarıyla yürürlükte olan yönetmelik hükümleri uyarınca, davalı şirketin davacıdan isteyebileceği kaçak kullanım bedelinin hesaplanarak denetime elverişli rapor alınması ve hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi” gerektiği yönündeki kanun yararına temyiz itirazının reddi gerekir.

2) HMK’nın “Bilirkişi raporuna itiraz” başlıklı 281 inci maddesinin birinci fıkrası;

“(1) Taraflar, bilirkişi raporunun, kendilerine tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde, raporda eksik gördükleri hususların, bilirkişiye tamamlattırılmasını; belirsizlik gösteren hususlar hakkında ise bilirkişinin açıklama yapmasının sağlanmasını veya yeni bilirkişi atanmasını mahkemeden talep edebilirler.” hükmünü içermektedir.

Dosyadaki bilgi ve belgelerden; 08/06/2020 tarihli bilirkişi raporunun, 15/06/2020 tarihinde davalı tarafa tebliğ edildiği ancak mahkemece kanunda öngörülen iki haftalık sürenin dolması beklenmeden 17/06/2020 tarihinde davanın esası hakkında karar verildiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla, mahkemece; tarafların tebliğden itibaren iki hafta içinde bilirkişi raporuna itiraz edebileceklerine ilişkin hüküm gözardı edilerek, davanın esası hakkında karar vermek suretiyle davalı tarafın HMK'nın 27 nci maddesinde hüküm altına alınmış olan hukuki dinlenme hakkının kısıtlanmış olması, usul ve kanuna aykırı olup, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz itirazının kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda birinci bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz itirazının **REDDİNE**, ikinci bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz itirazının kabulü ile HMK'nın 363 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine, 21/10/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/5278

KARAR NO : 2021/11404

**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI****İNCELENEN KARARIN****MAHKEMESİ : İZMİR 4. TÜKETİCİ MAHKEMESİ**

TARİHİ : 01/04/2019

NUMARASI : 2019/38-2019/127

DAVACI : ETS ERSOY TURİSTİK SERVİSLERİ A.Ş.
VEK. AV. HAYRİYE KURT

DAVALI : MUSTAFA KEMAL ERCEGİL VEK. AV. NEDİM KARADAĞLI

Taraflar arasındaki tüketici hakem heyeti kararına itiraz davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın usulden reddine, dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı, davalının paket tur satın aldığını, sağlık sebebiyle katılmadığı paket tur bedelinin iadesi için hakem heyetine başvurduğunu, hakem heyetince şirketin 3. kişilere ödediği ve iadesi mümkün olmayan bedelleri de içerir şekilde paket tur bedelinin tamamının tüketiciye iadesine karar verildiğini, söz konusu kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek Bayraklı İlçe Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığı'nın 13/12/2018 tarih 058620180002470 sayılı kararının iptalini, tevbiren durdurulmasını talep etmiştir.

Davalı, davacı şirketin internet sitesinden paket tur satın aldığını, çşinin rahatsızlığı nedeniyle seyahatin açığa alınmasını, başka seyahatte kullanılmasını veya ücretin iadesini talep ettiğini, davacı tarafın taleplerinin hiç birini kabul etmediğini, bu nedenle hakem heyetine başvurduğunu savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece; bilirkişi ücretinin yatırılmasına dair verilen 01.03.2019 tarihli ara kararının 07/03/2019 tarihinde davacıya tebliğ edildiği ve kesin süre içinde davacı vekilinin dayandığı bilirkişi delili için ücretini yatırmadığı, 6100 sayılı HMK.nun 194 maddesi gereğince davacı tarafın itirazını ispata yarar şekilde somutlaştırmadığı, itirazını ispatlayamadığı gerekçesiyle itirazın usulden reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 31/05/2021 tarihli yazısında; taraflara usulüne uygun şekilde duruşma gününü gösterir davetiye tebliği ile duruşma açılarak, 6100 sayılı HMK'nın ilgili hükümleri uyarınca gerekli inceleme yapılarak tarafların uzlaştıkları ve uzlaşmadıkları hususlar belirlenerek tahkikat aşamasına geçilmesi gerekirken, mahkemece dosya üzerinden

yapılan inceleme sonucu ile karar verilmesinin ve yine delil ikamesi avansı niteliğinde olan bilirkişi ücretinin yatırılmaması durumunda mahkemece 6100 HMK'nın 324 üncü maddenin ikinci fıkrası gereğince, o delilin ikamesinden vazgeçilmiş sayılacağına karar vermek yerine, delil ikamesi avansını dava şartı olarak nitelendirilerek davanın usulden reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülecek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Uyuşmazlık; davalının sağlık sorunları nedeniyle katılmadığı paket tur bedelinin iadesine dair verilen hakem heyeti kararının iptali istemine ilişkindir.

1-Öncelikle tahkikat aşamasına geçilmeden dosya üzerinden verilen ara kararlar dosyanın bilirkişiye gönderilmesine ilişkin hususun usul ve yasaya uygun olup olmadığının açıklığa kavuşturulması gerekir.

Davacı davasını açtıktan sonra mahkemece 28/01/2019 tarihinde tensip tutanağı başlıklı tutanakla tensip yapılmış olup taraflara delillerini bildirmek üzere süre verilmeden, taraf delilleri toplanmadan, ön inceleme duruşması yapılmadan ve duruşma günü belirlenmeden hiçbir ivedilik ve zaruret olmadığı halde 01.03.2019 tarihinde dosya üzerinden ara karar kurularak bilirkişi incelemesi için avans yatırılması talep edilmiştir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 137 ve devamı maddelerinde ön inceleme müessesesi düzenlenmiş, tüketici mahkemelerinin tabi olduğu basit yargılama usulüne ilişkin olarak da 320'nci madde hüküm altına alınmıştır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanuna göre, hukuk mahkemelerinde ön inceleme yapılmadan tahkikata geçilemez. Taraf dilekçelerinde belirtilen getirilmesi mümkün deliller toplanıp, tahkikat aşamasına geçildikten sonra bilirkişi incelemesi yapılabilir.

Mahkemece, bu usullere riayet edilemeden dosyanın bilirkişi incelemesine gönderilmesi için dosya üzerinden ara karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

2-Kanun yararına bozma sebebi olarak gösterilen delil ikamesi avansı niteliğinde olan bilirkişi ücretinin süresinde yatırılmamasına ilişkin hususunun incelenmesinde; Mahkemece 01.03.2019 tarihinde duruşma açmaksızın dosya üzerinden verdiği ara kararının 1. bendinde "davacı vekiline 400,00- TL bilirkişi ücretini mahkeme veznesine yatırmak üzere ara kararın tebliğinden itibaren başlamak üzere iki hafta kesin süre verilmesine, süresinde yatırılmadığı takdirde davanın usulden reddine karar verileceğine," karar verilmiş; kesin süre içerisinde davacı vekili tarafından ödeme yapılmadığından itirazın usulden reddine karar verilmiştir.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK. 114/g maddesine gider avansı dava şartı olarak düzenlenmiştir. Aynı Kanununun 120. maddesinde; "davacı, yargılama harçları ile her yıl Adalet Bakanlığınca çıkarılacak gider avansı tarifesinde belirlenecek olan tutarı, dava açarken mahkeme veznesine yatırmak zorundadır. Avansın yeterli olmadığının dava sırasında anlaşılması halinde, mahkemece, bu eksikliğin tamamlanması için davacıya 2 haftalık kesin süre verilir" hükmüne; yine 324. maddesinde ise "tarafların her biri ikamesini talep ettiği delil için mahkemece belirlenen avansı, verilen kesin süre içinde yatırmak zorundadır. Taraflar, birlikte aynı delilin ikamesini talep etmişlerse, gereken gideri yarı yarıya avans olarak öderler. Taraflardan birisi avans yükümlülüğünü yerine getirmezse, diğer taraf bu avansı yatırabilir. Aksi halde, talep olunan delilin ikamesinden vazgeçilmiş sayılır. Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyeceği dava ve işler hakkındaki hükümler saklıdır" hükmü yer almaktadır.

HMK. 120. maddesindeki gider avansı ile ilgili düzenlemenin HMK. 324. maddesindeki delil ikamesi için avans kuralı ile birlikte değerlendirilmesi ve dava şartı olan gider avansının delillerin ikamesi dışındaki yargılama giderleri için dikkate alınması gerekir.

Dolayısı ile delil ikamesi için alınacak avans ile dava şartı olan gider avansının birbirinden ayrılması delillerin ikamesi için alınacak avansın gider avansı içinde yer almaması zorunludur.

Tanık dinlenilmesi, bilirkişi raporu alınması, keşif gideri gibi delil ikamesine yönelik giderlerin gider avansı içinde değerlendirilme olanağı HMK'nın 324. maddesi düzenlemesi karşısında yoktur. Ayrıca delil ikamesi avansının da ispat külfetine göre taraflara yükletilmesi gerekir. Gider avansı dava şartı iken delil ikamesi avansı dava şartı olarak nitelendirilemeyecektir. Delil ikamesi avansının verilen kesin süre içinde yatırılmaması davanın dava şartı yokluğu ile reddine neden teşkil etmez. Taraf, belirtilen sürede delil avansı giderini yatırmazsa dayandığı o delilden vazgeçmiş sayılır.

Taraflar, dinlenmesini istedikleri tanık ve bilirkişinin veya yapılmasını istedikleri keşif ve sair işlemlerin masraflarını, mahkeme veznesine yatırmaya mecbur olup, hakim tarafından verilen sürede gerekli masrafı vermeyen tarafın talebinden sarfinazar ettiği kabul edilir. Hakim, bu masrafların yatırılması konusunda verdiği sürenin kesin olduğunu usulünce karara bağladığı hallerde, kesin süreye uymayan tarafın bu delile dayanma olanağı kalmaz. Kesin süre tarafların yanında hakimi de bağlayacağından uyulmaması halinde, gereğinin hakim tarafından hemen yerine getirilmesi gerekir.

Somut olaya gelince; davacı vekili tarafından 25.01.2019 tarihinde hakem heyeti kararına itiraza ilişkin ekteki davanın açıldığı, başvurma ve peşin harçla birlikte gider avansı olarak da 100,00-TL yatırıldığı, davanın ilk aşaması olan dava dilekçesinin davalı tarafa tebliğ edildiği ve tensip tutanağı düzenlendiği, 01.03.2019 tarihinde ara karar ile bilirkişi ücreti olarak 400,00-TL'nin iki hafta içinde ikmal edilmesi için kesin süre verildiği, bu süre içinde bilirkişi ücreti yatırılmadığından itirazın usulden reddine karar verildiği, ancak söz konusu bilirkişi ücretinin davacının dayandığı bilirkişi delili için ödenecek olan delil avansı niteliğinde olduğu, mahkemece 6100 sayılı HMK'nun 114, 120 ve 324. madde hükümlerine aykırı olarak dava şartı olan gider avansı olarak nitelendirme yapıldığı anlaşılmaktadır.

Hal böyle olunca, mahkemece; söz konusu bilirkişi ücretinin delil avansı niteliğinde bulunduğu, davacı tarafından süresinde yatırılmaması halinde o delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılacağı ve mevcut delil durumuna göre karar verileceği değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yanlışlı değerlendirme ile itirazın usulden reddine karar verilmiş olması doğru görülmediğinden, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda birinci ve ikinci bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz taleplerinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının **Adalet Bakanlığına gönderilmesine**, 15/11/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/17035

KARAR NO : 2021/4264

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : Konya 1.Asliye Hukuk mahkemesi
TARİHİ : 17.07.2019
NUMARASI : 2018/187-2019/506
DAVACI : Gülsün Şaka vekili Ayşegül Başkoçak
DAVALILAR : 1-T.C. Sağlık Bakanlığı vekili Hatice Pınar Durusoy
2-T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı vekili Şeyma Kiriktir

Davacı Gülsün Şaka vekili Av.Ayşegül Başkoçak tarafından, davalı T.C. Sağlık Bakanlığı ve T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı aleyhine gününde 22.02.2018 adli yardım talepli olarak verilen dilekçe ile staj eğitimi nedeniyle alacak istenmesi üzerine mahkemece adli yardım talebi reddedilerek yapılan yargılama sonucunda; davanın kabulüne ilişkin 17.07.2019 günlü karara yönelik olarak Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kanun yararına bozma talep edilmesi üzerine dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü.

-K A R A R-

Davacı vekili, müvekkilinin Selçuk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulunda okuduğunu, 2016-2017 yıllarında Karatay 21 no'lu İşgalaman Aile Sağlığı Merkezinde, Beyhekim Devlet Hastanesinde ve Dr. İsmail Işık Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde zorunlu staj yaptığını, ancak ücret ödemediğini belirterek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 100,00'er TL'nin yasal faiziyle davalılardan tahsilini istemiş; 13.03.2019 tarihli islah dilekçesiyle talebini davalı Sağlık Bakanlığı yönünden 1.252,79 TL'ye, davalı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yönünden ise 1.118,28 TL'ye yükseltmiştir.

Davalılardan Sağlık Bakanlığı vekili, davacının müvekkiline bağlı hastanelerde staj yaptığını dair herhangi bir kaydın bulunmadığını belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Davalılardan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı vekili, davacı ile müvekkili arasında herhangi bir iş akdi ya da sözleşme bulunmadığını, davacının yapmış olduğu çalışmalardan Sağlık Müdürlüğünün sorumlu olduğunu belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, alınan bilirkişi raporu doğrultusunda davanın kabulüne karar verilmiştir.

Dava, staj eğitimi nedeniyle alacak istemine ilişkindir.

Adalet Bakanlığı, kararın kanun yararına bozulmasını istemiştir.

Olağanüstü bir kanun yolu olan kanun yararına temyizcinin amacı; kesin olarak verilen ya da istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen kararların Yargıtaya incelenmesini ve buna bağlı olarak kanunların uygulanmasında ülke genelinde birliği sağlamak, karar ve hükümlerdeki hukuka aykırılıkları toplum ve birey açısından gidermektir.

Olağanüstü bir kanun yolu olan kanun yarına temyiz kurumunun konusunu oluşturabilecek kanuna aykırılık halleri olağan kanun yolu olan temyiz nedenlerine göre dar ve kısıtlı tutulduğunda kesin hükmün otoritesi korunmuş olacaktır.

Dosya kapsamından, Konya Dr. İsmail Işık Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü'nün 07.03.2018 tarihli müzekkere cevabında davacının kuruluşlarında staj yapmadığı, kuruluşlarında bulunan Sağlık Bakanlığına bağlı 112 acil ambulansında staj yaptığının bildirildiği anlaşılmaktadır. Mahkemece, müzekkere cevabı gözetilmeksizin eksik araştırma sonucu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sorumlu tutulması doğru olmayıp yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz isteminin kabulüne karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda gösterilen nedenle, Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile; 6100 sayılı HMK'nın 363. maddesi uyarınca Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17.07.2019 günlü 2018/187 Esas ve 2019/506 Karar sayılı hükmünün, hukuki sonuçlarına etkili olmamak kaydı ile kanun yararına **BOZULMASINA**; dosyanın gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığına gönderilmesinc, 07.07.2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/18403

KARAR NO : 2021/6089

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : İzmir 1. Tüketici Mahkemesi
TARİHİ : 16/03/2020
NUMARASI : 2020/155- 2020/116
DAVACI : Sadık Kasal vekili Av. Gülizar Koçer
DAVALILAR : 1-Ozan Güneş 2-Ozan İletişim

Taraflar arasındaki haksız eylemden kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine dair verilen hükmün, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kanun yararına bozulması talep edilmekle, dosya incelendi gereği düşünüldü:

-K A R A R-

Davacı vekili, davacıya ait 5549 6087 2275 3024 numaralı kredi kartı ile rızası dışında 10/03/2017 tarihinde İzmir’de yer alan Ozan İletişim isimli işyerinden 2.850,00 TL tutarında alışveriş yapıldığını, davacının o tarihte İzmir’de misafir olduğunu ve yapılan alışverişin davacıya ait olmadığını belirterek 2.850,00 TL’nin, ayrıca davacının İzmir’e dava açmak için geldiğinden yaptığı masraflar ile 15.000,00 TL maddi ve manevi tazminatın davalılardan tahsiline karar verilmesi isteminde bulunmuştur.

Davalı Ozan Güneş, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, 6502 sayılı Yasanın 68/1 maddesinde ve 26/12/2018 tarihli tebliğ gereği dava değeri itibariyle 5.650,00 TL’nin altında kalan uyuşmazlıklarda İlçe Tüketici Hakem Heyetine, 5.650-8.480 TL arası uyuşmazlıklarda ise İl Tüketici Hakem Heyetlerine başvurmanın zorunlu olduğu ve verilecek kararlara karşı da aynı yasanın 70/3 maddesine göre 15 gün içinde Tüketici Mahkemesine itirazın başvurulacağı belirtiltiği, davacı tarafından açılan davada ise dava değerinin 2.850,00 TL olduğu, İlçe Tüketici Hakem Heyetine başvurmadan iş bu davanın açıldığı, bu nedenle 6502 sayılı Yasanın 68/1 maddesindeki dava açılabilmesi şartının gerçekleşmediği gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine kesin olarak karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığı, kararın kanun yararına bozulmasını istemiştir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 1 inci maddesinde kanunun amacı açıklandıktan sonra, “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde; “Bu Kanun, her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamaları kapsar.” hükmüne yer verilmiştir. Kanunun 3 üncü maddesinde; Mali alışverişe konu olan; taşınır eşya, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ile elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri her türlü gayri maddi malları ifade eder. Satıcı; kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi kapsar. Tüketici, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder şeklinde tanımlanmıştır. Hizmet ise; bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan ya da yapılması taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her türlü tüketici işleminin konusu olarak tanımlanmıştır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 49 uncu maddesinde ise; "Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür." hükmüne yer verilmiş olup, davacı tarafından asliye hukuk mahkemesinde davalılar aleyhine tazminat davası açabilecektir. Davalılar davacıya ait kredi kartı ile bilgisi dışında yapmış olduğu harcamalarından davacıya karşı haksız fiil hükümlerine göre karşı sorumludur.

Bir hukuki işlemi 6502 sayılı Kanun kapsamında kaldığının kabul edilmesi için; kanunun amacı içerisinde, yukarıda tanımları verilen taraflar arasında, mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gerekir.

Dosyanın incelenmesinde, davacı tarafından kredi kartını bilgisi dışında kullanan davalılara karşı bedel iadesi ve tazminat talebi ile dava açıldığı anlaşılmakla, davacıya ait kredi kartına ilişkin sözleşmenin davacı ve kredi kartını veren banka arasında olup somut olayda davahların üçüncü kişi konumunda olduğu sabittir.

Şu halde, davacıya ait kredi kartının davalılar tarafından bilgisi dışında kullanılması 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun kapsamı dışında olup, davacının davaya konu talebinin 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillerle ilişkin hükümleri kapsamında olduğu, dolayısıyla davaya bakmakta asliye hukuk mahkemesinin görevli olduğu anlaşılmakla, mahkemece davanın görev yönünden reddi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunmuş, Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına temyiz isteminin kabulüne karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda gösterilen nedenle, Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile; 6100 sayılı HMK'nın 363. maddesi uyarınca İzmir İ.Tüketici Mahkemesinin 16.03.2020 günlü 2020/155 Esas ve 2020/116 Karar sayılı hükmünün, hukuki sonuçlarına etkili olmamak kaydı ile kanun yararına **BOZULMASINA**; dosyanın gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığı'na gönderilmesine, 05/10/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

SAYIŞTAY KARARI

Sayıştay Başkanlığından:

SAYIŞTAY GENEL KURUL KARARI

Karar Tarihi : 27.12.2021

Karar Sayısı : 5446/5

MADDE 1- Sayıştaya ait dolu ve boş kadrolarda ekli cetvellerde gösterildiği şekilde değişiklik yapılmasına 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 62'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca karar verilmiştir.

MADDE 2- Bu Karar, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Karar hükümlerini Sayıştay Başkanı yürütür.

KURUMU : Sayıştay Başkanlığı
TEŞKİLATI: Merkez

DOLU KADRO DEĞİŞİKLİĞİ
(Yönetim Mensupları)

DEĞİŞTİRİLMESİ İSTENİLEN KADROLAR YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN DEĞİŞİKLİK

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO ADEDİ</u>	<u>KADRO DERECESESİ</u>	<u>KADRO DERECESESİ</u>
G.İ.H.	Bilgisayar İşletmeni	1	7	6
T.H.	Mühendis	2	2	1
T.H.	Mühendis	1	3	2
T.H.	Mühendis	1	8	2
T.H.	Programcı	1	3	2
T.H.	Programcı	1	4	2
T.H.	Programcı	2	6	5
T.H.	Tekniker	1	1	5
S.H.	Dış Tabibi	1	3	2
S.H.	Çocuk Gelişimcisi	1	5	4
S.H.	Hemşire	1	3	2

KURUMU : Sayıştay Başkanlığı
TEŞKİLATI: Merkez

BOŞ KADRO DEĞİŞİKLİĞİ
(Yönetim Mensupları)

-A-

MEVCUT KADRONUN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>ADET</u>
G.İ.H.	V.H.K.İşl.	10	8
TOPLAM			8

-B-

YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN DEĞİŞİKLİK

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>ADET</u>
G.İ.H.	Yazı İşleri Müdürü	3	1
G.İ.H.	Yazı İşleri Müdürü	2	2
G.İ.H.	Yazı İşleri Müdürü	1	5
TOPLAM			8

İ Ç İ N D E K İ L E R

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Sayfa

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Resmi İstatistik Programı (2022-2026) (Karar Sayısı: 5054)	1
— Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5055)	247
— Bazı Sanayi Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5056)	249
— İkili Anlaşmalar Çerçevesinde Bazı Tarım ve İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Kararlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5057)	253

YÖNETMELİK

— Bankaların Kıymetli Maden Alım Satımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	260

TEBLİĞLER

— Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 71) Genel Yönetim Mali İstatistikleri	261
— İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2022/1)	268
— İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2022/2)	277
— İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2022/3)	282
— Türk Patent ve Marka Kurumunca 2022 Yılında Uygulanacak Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ (BİK/TÜRKPATENT: 2022/1)	287

KURUL KARARLARI

— Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 30/12/2021 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/7413], [01/7415], [01/7416], [01/7419] ve [01/7423] Sayılı Kararları	305

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

— Yargıtay 3. ve 4. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar	399

SAYIŞTAY KARARI

— Sayıştay Genel Kurulunun 27/12/2021 Tarihli ve 5446/5 Sayılı Kararı	413